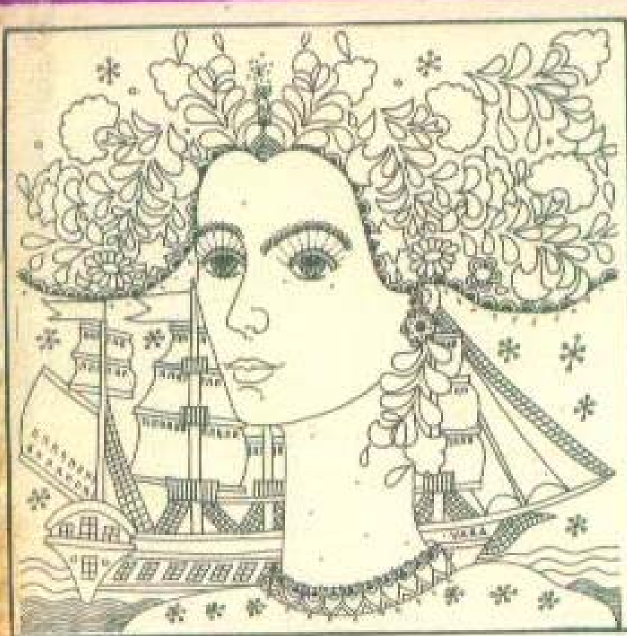

ALMANAH

SCÎNTEIA TINERETULUI

1983

1983

IANUARIE

L		3	10	17	24	31
M		4	11	18	25	
M		5	12	19	26	
J		6	13	20	27	
V		7	14	21	28	
S	1	8	15	22	29	
D	2	9	16	23	30	

FEBRUARIE

L		7	14	21	28
M	1	8	15	22	
M	2	9	16	23	
J	3	10	17	24	
V	4	11	18	25	
S	5	12	19	26	
D	6	13	20	27	

MARTIE

L		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
J	3	10	17	24	31
V	4	11	18	25	
S	5	12	19	26	
D	6	13	20	27	

APRILIE

L		4	11	18	25
M		5	12	19	26
M		6	13	20	27
J		7	14	21	28
V	1	8	15	22	29
S	2	9	16	23	30
D	3	10	17	24	

MAI

L		2	9	16	23	30
M		3	10	17	24	31
M		4	11	18	25	
J		5	12	19	26	
V		6	13	20	27	
S		7	14	21	28	
D	1	8	15	22	29	

IUNIE

L		6	13	20	27
M		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29
J	2	9	16	23	30
V	3	10	17	24	
S	4	11	18	25	
D	5	12	19	26	

IULIE

L		4	11	18	25
M		5	12	19	26
M		6	13	20	27
J		7	14	21	28
V	1	8	15	22	29
S	2	9	16	23	30
D	3	10	17	24	31

AUGUST

L	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
M	3	10	17	24	31
J	4	11	18	25	
V	5	12	19	26	
S	6	13	20	27	
D	7	14	21	28	

SEPTEMBRIE

L		5	12	19	26
M		6	13	20	27
M		7	14	21	28
J	1	8	15	22	29
V	2	9	16	23	30
S	3	10	17	24	
D	4	11	18	25	

OCTOMBRIE

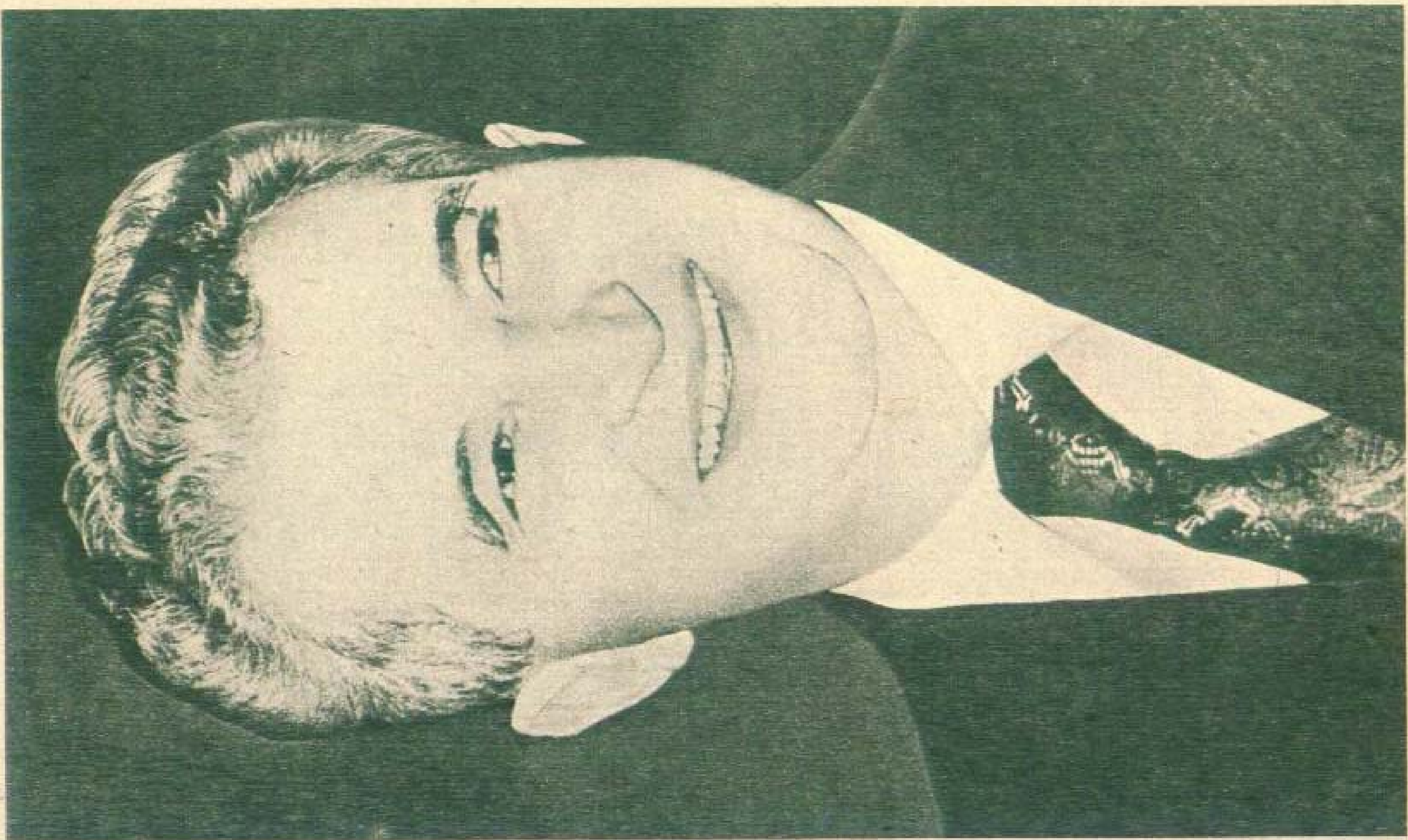
L		3	10	17	24	31
M		4	11	18	25	
M		5	12	19	26	
J		6	13	20	27	
V		7	14	21	28	
S	1	8	15	22	29	
D	2	9	16	23	30	

NOIEMBRIE

L		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
J	3	10	17	24	
V	4	11	18	25	
S	5	12	19	26	
D	6	13	20	27	

DECEMBRIE

L		5	12	19	26
M		6	13	20	27
M		7	14	21	28
J	1	8	15	22	29
V	2	9	16	23	30
S	3	10	17	24	31
D	4	11	18	25	

„Privind retrospectiv viaţa trăită, pot spune că idealurile, visele pentru care am intrat în mişcarea revoluţionară, pentru care atîţia comunişti şi atîţia revoluţionari s-au jertfit şi şi-au dat chiar viaţa s-au realizat, constituie o realitate a zilelor noastre pe care o trăieşte întreaga noastră naţiune.

Dacă în vreun fel, aş fi pus în situaţia de a relua de la început activitatea de acum aproape 5 decenii, declar aici, în faţa partidului şi poporului, că aş merge fără şovăire pe aceeaşi cale, pe calea luptei revoluţionare, a apărării demnităţii, libertăţii şi fericirii naţiunii mele"

NICOLAE CEAUŞESCU

TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU, omagiul fierbinte, dragostea şi recunoştinţa neţărmurite ale tinerei generaţii, ale întregului nostru popor

la împlinirea a 65 de ani de viaţă şi a peste 50 de ani de activitate revoluţionară

Simbol suprem a tot ceea ce sîntem, a tot ceea ce vrem să devenim

Istoria milenară a poporului nostru – cartea cea dintîi a unei naţii – păstrează cu aleasă cinstire pe marii săi bărbaţi, pe acei care, înţelegîndu-i cursul şi legităţile, n-au pregetat să se situeze în fruntea luptei maselor pentru izbînda luminoaselor idealuri de libertate naţională şi dreptate socială, pentru pace şi progres. I-a fost dat acestui popor mult şi greu încercat, căruia nimic nu i s-a dat de-a gata, ci totul a fost cucerit şi păstrat cu preţul a grele jertfe şi încercări ca, la ceasurile de răscruce ale destinelor sale, să îşi afle pe acei bărbaţi esenţiali care să-l conducă şi să-l înflăcăreze. „Suflet din sufletul neamului lor" şi Decebal, şi Mircea, şi Ştefan, şi Mihai, sau, urcînd spre noi, revoluţionarii anului 1848, ori Vodă Cuza şi-au făcut din vrerea şi simţirea norodului din rîndul cărora s-au ridicat tăria şi reazemul întreprinderilor lor şi, prin aceasta, ei şi rămîn ca piatră de hotar, ca simboluri veşnic vii ale unui unitar, demn şi glorios destin de ţară şi de neam.

În cuprinsul acestor legităţi, ale devenirii istorice, epoca modernă a istoriei României aduce în primul plan al istoriei clasa muncitoare. Odată cu făurirea în acel neuitat mai 1921, a partidului ei revoluţionar, acesta avea să-şi asume cu deosebit curaj şi să-şi înfăptuiască într-un mod exemplar rolul de adevărată forţă politică naţională în lupta pentru salvgardarea intereselor vitale ale poporului, a unităţii şi independenţei patriei, împotriva tendinţelor forţelor reacţionare de fascizare a ţării, de ameninţare a unităţii fiinţei sale naţionale, căutînd să tîrască poporul într-un război nedrept şi nedorit.

Au fost toţi aceşti ani, ani grei, dar eroici, pentru că lupta revoluţionară organizată şi condusă de partid a constituit o înaltă, minunată şcoală de educare politică şi ideologică a tuturor celor care puneau mai presus de orice interesele maselor populare, lupta împotriva asupritorilor. Înfruntînd cu dîrzenie şi demnitate prigoana şi teroarea, ei au ţinut întotdeauna sus steagul luptei revoluţionare şi nu s-au plecat nici un moment în faţa sălbaticii opresiuni a statului burghezo-moşieresc.

La această înaltă şi minunată şcoală de educare patriotică şi revoluţionară s-a format şi s-a afirmat din cea mai fragedă

tinerețe tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, căruia cu nețărmurită dragoste și recunoștință, cu cel mai profund respect tînăra generație, alături de întregul nostru popor, îi aduce omagiul său fierbinte acum, în preajma împlinirii a 65 de ani de viață și a peste 50 de ani de activitate revoluționară.

„O tinerețe fără de egal trăiește în partid și luminează"

Istoria își are împrejurările sale fericite care, prin timp și pentru timp, dobîndesc adevărate înțelesuri de simbol. La 26 ianuarie 1918 aici, la Scornicești, se năștea tovarășul Nicolae Ceaușescu, și, tot în același an, la 1 decembrie 1918, la Alba Iulia, se desăvîrșea formarea statului național unitar român.

26 ianuarie 1918 – 1 decembrie 1918, două date cardinale pentru destinele noastre naționale și sociale, care adună sub arcul lor de boltă idealul unei Românii libere, unite, demne și prospere și pe cel pe care, în numele istoriei, poporul însuși și l-a ales să-i fie îndemn și călăuză întru promovarea acestor idealuri, întru ridicarea scumpei noastre patrii pe cele mai înalte culmi de progres și civilizație.

La vîrsta cînd alți copii și tineri încă mai caută rosturi și înțelesuri, tovarășul Nicolae Ceaușescu are conștiința clară și fermă a drumului său de viață, care nu poate fi altul decît un drum de luptă, plin de primejdii, amenințări și sacrificii, pentru cauza celor mulți și săraci, un drum de luptă care cu adevărat poate da unei vieți de om trăinicia și frumusețea fără egal a unui adevărat destin. Sînt multe și emoționante dovezi pentru a vedea cum în copilul ce abia pășea pragul adolescenței, tovarășii săi de generație, dar nu numai ei, vedeau de-acum un tînăr călit și dîrz, care nu se temea de lipsuri și greutăți, de oprelişti și sacrificii. Și ce, oare, amintire poate avea o mai fascinantă forță de relevanță pentru un destin de luptă comunist, de exemplară conduită și morală pentru cauza fericirii și a poporului, decît această imagine a celui care, îndemnîndu-și prietenii la un drum de care aceștia se temeau încă, le-a spus răspicat: „Nu vă fie frică, sînteți cu mine!"

Ceasul de istorie în care tovarășul Nicolae Ceaușescu face pasul hotărîtor de la copilărie și adolescență la maturitate era un ceas greu pentru soarta acestui popor. Un ceas al istoriei care cerea din partea comuniștilor, a tuturor forțelor patriotice și democratice opțiuni decise, acțiuni efective pentru a bara ofensiva forțelor de extremă dreaptă fascizantă, o-

fensivă ce viza fără echivoc nu numai destabilizarea politică, economică și socială a țării, dar chiar amenința direct integritatea și suveranitatea României. Iar pentru aceasta trebuia acționat atunci, cînd încă nu era prea tîrziu. Din păcate, lecția istoriei este aspră și amară. Chiar oameni politici cu vederi democratice, progresiste, al căror cuvînt ar fi contat în acel ceas, au preferat echivocul, indecizia, tergiversarea. Iar, atunci cînd, sub presiunea evenimentelor, s-au implicat mai direct pentru a pune capăt furiei barbare a hoardelor întunericului, era, totuși, prea tîrziu.

Este meritul de netăgăduit al partidului nostru de a fi înțeles comandamentele majore ale istoriei și, pe această bază, de a fi elaborat și pus în practică un larg și cuprinzător plan de acțiune menit să mobilizeze și să dinamizeze cele mai diverse categorii sociale în lupta pentru apărarea a înseși destinelor țării.

Atunci, în aceste împrejurări, a răsunat fără teamă cuvîntul tînărului utecist Nicolae Ceaușescu, reprezentantul tineretului democrat din Capitală în Comitetul Național Antifascist, creat în iunie 1933, din inițiativa și sub conducerea P.C.R. Cînd, la o întrunire a Comitetului Național Antifascist, la care participau oameni cu o bogată experiență de viață, savanți de prestigiu recunoscuți ca atare, a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu, profesorul Iorgu Iordan l-a întrebat pe profesorul Petre Constantinescu-Iași: „Cine este acest tînăr care vorbește atît de frumos?", iar cel întrebat i-a răspuns fără a șovăi: „Cum, nu îl cunoști? este tînărul muncitor Nicolae Ceaușescu".

Într-adevăr, intrat la numai 13 ani în rîndurile mișcării muncitorești din țara noastră, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a făcut repede remarcat printr-o activitate fără preget, printr-o deosebită dîrzenie în fața asupritorilor și elementelor lor de represiune. Așa după cum releva un participant al tineretului muncitor din Capitală, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu „activitatea l-a promovat". Și tovarășul Ion Popescu-Puțuri, secretarul de atunci al organizației locale a P.C.R. din București, menționa că, primind sarcină în vederea selectării și desemnării unui reprezentant al tineretului muncitor din Capitală în Comitetul Național Antifascist opțiunea a fost fără echivoc: tînărul Nicolae Ceaușescu. Un tînăr militant care — potrivit aceluiași interlocutor — „pune pasiune în tot ce face". Pe deplin adevărat: vorbind la ședința de constituire a Comitetului Național Antifascist, despre pericolul grav al fascizării țării, despre sarcinile actuale și de perspectivă în această di-

recție, concluzia se impune de la sine – „era inițiat în toate problemele majore ale partidului".

La acea dată, tînărul muncitor Nicolae Ceaușescu avea numai 15 ani!

Nu trece timp mult și numele său este de acum bine cunoscut în rîndurile celor mai largi cercuri ale tineretului revoluționar, democratic și progresist: „În ceea ce privește munca politică în rîndurile noastre, ale studenților democrați, își amintește tovarășul Gheorghe Rădulescu, tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut și atunci o contribuție directă, de o puternică eficiență, deoarece în acele vremi acorda o deosebită grijă și sprijin activ muncii politice ce se desfășura pentru organizarea și sprijinirea tineretului studios și în general pentru strîngerea tuturor tinerilor intelectuali sub steagul luptei pentru progres social".

Asemenea hotărîre, asemenea claritate și consecvență nu puteau scăpa, desigur, zbirilor regimului. „Vă semnalăm – se arăta într-o notă a organelor de siguranță adresată prefecturii de poliție din București – pe comunistul Nicolae Ceaușescu, care făcîndu-se vinovat de aderare și adeziuni de solidaritate cu muncitorii ceferiști condamnați în procesul de rebeliune a fost deferit Parchetului Tribunalului din Craiova, după care s-a întors în Capitală".

Dar, nimeni și nimic, cu orice preț, nu îl mai pot opri, și cu atît mai mult, întoarce pe tovarășul Nicolae Ceaușescu din drumul său. Prigoana și tot ceea ce ține de „măsurile de rigoare" ale autorităților burghezo-moșierești îl călesc mai mult, îl mobilizează mai puternic. Chiar și trimis (cum scrie publicistul francez Michel P. Hamelet) sub escortă în satul natal ca „agitator comunist periculos", acest tînăr militant comunist nu se va pleca. Dealtfel, chiar și un autor străin, dar care a intuit perfect caracterul exemplar al eroului nostru de istorie, preciza: „Cu cătușe la mîini, expulzatul era trimis din post în post. Noaptea, dormea chircit pe undeva, legat și flămînd. Tratamentul la care era supus depindea și de dispoziția celui ce-l avea în pază".

Nu se împacă însă, nicidecum, cu situația domiciliului forțat. Revine deci în București. Este prezent acolo unde este nevoie de cuvîntul și de fapta sa, la București, în Argeș, Prahova, Dîmbovița sau Mehedinți. Pretutindeni, oricînd, dînd orientări și indicații în deplină concordanță cu condițiile concrete și sarcinile de ansamblu ce reveneau tineretului patriei în acea etapă. Sînt deosebit de semnificative pentru spiritul în care gîndea și acționa tînărul revoluționar aceste indicații care se referă direct la necesitatea realizării unității de acțiune muncitorești și antifasciste a tineretului, date, în

această perioadă, organizației județene Mehedinți a U.T.C. în care se recomandă practica îmbinării formelor muncii în condiții conspirative cu cea a folosirii formelor corespunzătoare activității organizațiilor de masă, sau cu caracter cultural. „Folosind aceste mijloace, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, vom putea atrage tineretul de partea noastră, îl vom influența în spiritul și conștiința clasei muncitoare, îl vom sustrage de sub influența propagandei oficiale și a ideologiei fasciste și-l vom conduce pe calea atît a intereselor sale revendicative cît și a luptei generale pentru eliberare socială, spre făurirea societății în care să nu mai existe clase".

Se poate spune că, încă de pe acum, eminentul militant revoluționar, avea o reprezentare deosebit de clară și precisă despre căile și direcțiile de luptă ale tineretului, punînd la temelia succesului ei această idee de mare valoare teoretică și practică a unității sale moral-politice și de acțiune.

În numele aceluiași înalt simț de solidaritate comunistă, militantă, îl vom afla pe tovarășul Nicolae Ceaușescu implicat direct în evenimentele politice și sociale ale anilor '33–'36, cînd activitatea sa susținută, neînfricată, avea să culmineze cu atitudinea dîrză și demnă la procesul militanților comuniști și antifasciști de la Brașov, din primăvara anului 1936. Atunci dă dovadă de o excepțională combativitate și dîrzenie probînd și în acest fel aprecierile unui ziarist al epocii, care, comentînd activitatea tineretului revoluționar, nota sugestiv: „Mereu printre primii, Ceaușescu", reluînd și întărind ideea cîteva rînduri mai jos: „Și Ceaușescu, iarăși printre primii"...

Numele şi activitatea acestui tînăr de numai 18 ani se impuneau conştiinţei publice, chiar în condiţiile deosebit de grele ale luptei ilegale. Sau tocmai de aceea! Dovedind că tovarăşul Nicolae Ceauşescu era cunoscut, aşa cum arăta un militant revoluţionar participant direct la evenimentele fierbinţi ale timpului, ca „cel mai bun dintre cei mai buni tineri comunişti".

Intemniţat după procesul de la Braşov, tovarăşul Nicolae Ceauşescu avea să cunoască caznele şi tortura, desigur aparţinînd direct de „măsurile de rigoare" ale orînduirii exploatatorului. Mai tîrziu, peste ani, îşi va aminti cu exemplară emoţie de crezul politic ce-l anima şi îl mobiliza în această perioadă deosebit de grea: **„Infruntînd represiunile şi teroarea, am intrat în rîndurile mişcării revoluţionare comuniste pentru a lupta împotriva asupririi sociale şi naţionale, pentru înfăptuirea unei lumi mai drepte".**

Mărturiile din aceşti ani de detenţie sînt revelatoare şi întăresc, peste ani, impresia puternică, de neuitat, pe care o lăsa întîlnirea cu tînărul revoluţionar care era secretarul organizaţiei de partid al secţiei „S. din spate" a Doftanei: „Tovarăşul nostru secretar – arăta referindu-se şi la aceşti ani muncitorul clujean Pavel Bojan, întemniţat şi el la Doftana – era un om matur, curajos şi dîrz, ducea la bun sfîrşit şi cu promptitudine sarcinile ce i se încredinţau. Îmi aduc şi azi aminte cum, plimbîndu-mă în jos şi în sus prin celula mea, mă gîndeam cu admiraţie la felul cum îşi manifesta sentimentul simţului datoriei şi la energia cu care îşi îndeplinea sarcinile".

Aşa era şi atunci, în acei grei şi ingrozitori ani de urgie şi prigoană tînărul comunist Nicolae Ceauşescu – adevărat şi minunat exemplu pentru toţi acei pe care, prin prestigiul, prin cuvîntul, prin lupta şi prin fapta sa îi îmbărbăta permanent: „Nu vă fie frică, sînteţi cu mine!"

Proaspăt ieşit, în decembrie 1938, din Doftana, întîiul său gînd a fost acela de a-şi relua imediat activitatea politică. Tocmai de aceea, cunoscîndu-i înaltele capacităţi politice şi organizatorice, conducerea P.C.R. i-a încredinţat două sarcini de o mare răspundere care se înscriau pe linia eforturilor partidului în vederea întăririi unităţii de acţiune a clasei muncitoare, a tuturor forţelor sociale democratice şi progresiste împotriva pericolului fascist şi revizionist, pentru a apăra cauza independenţei şi suveranităţii patriei şi care vor constitui în ansamblul atît de divers şi clarvăzător al muncii tovarăşului Nicolae Ceauşescu principalele preocupări – activitatea în rîndul breslelor profesionale ale muncitorimii şi în organizaţia revoluţionară de tineret. Nu erau sarcini deloc uşoare, cu atît mai mult cu cît anumite măsuri greşite adoptate în acest sens în perioada anterioară se soldaseră cu greşeli ce se resimţeau încă.

Or, aşa cum capacitatea, elanul, consecvenţa şi abnegaţia unui adevărat tînăr comunist se vădesc numai prin proba de foc a faptelor, tot aşa neînfricatul militant, patriot şi revoluţionar, care este tovarăşul Nicolae Ceauşescu, s-a dovedit a avea o contribuţie decisivă, esenţială în realizarea sarcinilor ce i-au fost încredinţate. Dealtfel, referindu-se direct la măsura greşită de la începutul anului 1937 de a desfiinţa organizaţia revoluţionară de tineret, tovarăşul Nicolae Ceauşescu luase atitudine fermă faţă de dizolvarea U.T.C., criticînd direct şi fără echivocuri gravitatea acestui act. În acelaşi timp, tovarăşul Nicolae Ceauşescu acţionează cu fermitate şi înalt spirit de răspundere pentru a promova interesele generale şi specifice ale oamenilor muncii, pentru realizarea unui puternic suport în vederea înfăptuirii Frontului Unic Muncitoresc. Şi în acest cadru, înflăcăratul militant al partidului ţinea să precizeze sarcinile şi răspunderile ce revin tineretului, mai cu seamă pe linia pregătirii sale politice, revoluţionare, direcţionînd în substanţă şi îmbogăţind în forme şi în conţinut activitatea acestuia, atunci cînd arăta că „tineretul nu poate să se mărginească numai la o activitate culturală şi sportivă" şi accentua că adevărata misiune a tineretului, în condiţiile deosebit de grele prin care trecea România, este aceea de a intensifica acţiunea de propagandă printre muncitori, pentru organizarea lor, pentru educare morală şi patriotică a maselor de muncitori".

Este şi va rămîne un înalt titlu de min-

drie pentru partid și pentru clasa muncitoare, pentru Uniunea Tineretului Comunist și pentru toți tinerii patriei, faptul că, în această perioadă, atît în ansamblul pregătirilor măsurilor organizatorice ale P.C.R. care au imprimat un puternic caracter revoluționar, antifascist și patriotic întrunirilor și manifestațiilor de la 1 mai 1939 – una dintre puținele manifestări din Europa care au avut loc în condițiile cînd fascismul se afla în ofensivă – precum și în fluxul puternic, tot mai puternic ce a determinat reorganizarea U.T.C., unirea mișcării tineretului în lupta împotriva fascismului, un rol cu totul de excepție l-a avut tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În această perioadă, militantul dîrz, temerar și neobosit reușește să polarizeze încrederea și sprijinul unor tot mai largi cercuri de tineri, în primul rînd muncitori, între care amintim aici pe Elena Petrescu (Ceaușescu), Gh. Velcescu, Adela Petrescu și alții. Referindu-se la unul dintre momentele pregătitoare ale reorganizării U.T.C., tovarășa Adela Petrescu își amintește: „Tovarășul Nicolae Ceaușescu era atunci foarte tînăr. Era slăbuț și palid, cu ochi inteligenți și luminoși. A luat cuvîntul ultimul și după ce ne-a prezentat un moment politic, ne-a îndrumat la luptă, în ceea ce avem de făcut noi, organizația U.T.C. În cele ce ne sfătuia și învăța era atîta dăruire pentru cauză, atîta hotărîre, încît eram cu toții convinși în adîncul sufletelor noastre că trebuie să facem tot ce ne învăța, indiferent de sacrificii, pentru cucerirea drepturilor noastre". Și, tot din aceeași perioadă, în care s-au desfășurat și cursurile primei școli superioare de partid care a funcționat la Ploiești între 26 iunie–20 iulie, unul dintre participanți, generalul maior (r) Andrei Neagu spunea ulterior referindu-se direct la activitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu: „El s-a impus prin cunoștințele asimilate în „academia" Doftanei unde a fost închis la vîrsta de 18 ani, prin regimul său de studiu riguros și organizat, început la primele ore ale dimineții și pînă noaptea tîrziu. Era încă de pe atunci neobosit. Știa să asculte toate părerile, comenta cu mare putere de discernămînt problemele puse în discuție, știa să-și spună cu o logică fără cusur opiniile și nu ceda niciodată cînd avea dreptate".

Jilava, august 1940 – februarie 1942, Caransebeș, februarie 1942 – august 1943, apoi transferul la Văcărești și apoi la lagărul de la Tîrgu Jiu. Se păstrează și de aici prețioase amintiri și documente. Iată ce relatează în acest sens tovarășul Gheorghe Dincă: „Timp de trei săptămîni, cît am stat în celula comuniștilor de la Jilava, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a ocupat îndeaproape de noi. Impresionantele sale calități de luptător, revoluționar, de Om de Onoare, întruchipînd strălucit virtuțile cele mai nobile și mai alese ale poporului român ne-au întărit și mai mult convingerea în justețea cauzei căreia i se consacrase, înfruntînd nesovăitor, curajos, furtunile ilegalității, prigoana forțelor de opresiune, care nu i-au putut înfrînge voința de luptă, ci dimpotrivă, l-au oțelit, i-au sporit dîrzenia și energia revoluționară. Pentru noi, tinerii, era un exemplu strălucit de dăruire pe care l-am avut mereu viu, însuflețitor pe tot parcursul detenției.

La plecare ne-a îmbrățișat, ne-a îmbărbătat".

Trebuie să adăugăm acestor emoționante evocări și o altă mărturie documentară desprinsă din relatările tovarășului Dumitru Ivanovici, vechi militant comunist, cu privire la referatele elaborate și susținute de tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Tot ceea ce spunea Ceaușescu era uimitor. Eram mai mult decît impresionați. Îl ascultam cu atenție și încordare...".

„Noi am fost și sîntem un popor harnic. Istoria nu înregistrează ca românii să fi dus războaie de cotropire a altor popoare, ci numai de apărare. Atunci cînd a fost vorba de a-și apăra glia, ei s-au bătut cu bărbăție învingînd armate mari, pline de trufie, dar n-au cotropit și n-au asuprit nici un popor".

Desigur, neînfricatul comunist se referea acum, direct și fără alte precauții la tîrîrea țării într-un război nejust și nedorit de popor, cum nu ezita să arate calea de urmat în epoca ce avea să se inaugureze : „Partidul comunist, format și călit în focul luptelor revoluționare de clasă, în condițiile grele ale ilegalității, a arătat și arată continuu poporului drumul just pe care trebuie să pășească".

Cu puțin înainte de istoricul moment de răscruce al lui 23 August 1944, o serie de deținuți politici din lagărul de la Tîrgu Jiu, între care și cadre de bază ale P.C.R., în rîndul cărora se număra și tovarășul Nicolae Ceaușescu, sînt eliberate. La 4 august 1944 tovarășul Nicolae Ceaușescu părăsea porțile de sîrmă ghimpată ale lagărului.

Istoria îl aștepta. „Prin munca noastră să refacem țara!"

Momentul de răscruce al procesului revoluționar declanșat în acel august 1944 îl afla pe tovarășul Nicolae Ceaușescu în primele rînduri ale mișcării largi și puternice de rezistență antihitleristă a poporului, organizată și condusă de partid.

Și iarăși trebuie să reținem această coincidență simbolică a istoriei : în ceasul în care patria, mai mult ca oricînd pînă atunci, avea nevoie de tineretul său, de energia și romantismul său patriotic, revoluționar, în fruntea Uniunii Tineretului Comunist din însărcinarea partidului s-a aflat, chiar din aceste prime zile ale noii noastre istorii, tovarășul Nicolae

Ceaușescu: „Tineretul – spunea neînfricatul luptător – este viitorul unui popor, spre el își îndreaptă privirea și speranța toți oamenii de știință și politici, cu energia și entuziasmul său tineretul este o forță creatoare care, pusă în serviciul științei și progresului, poate da un ajutor prețios pentru dezvoltarea economică, socială, politică și științifică a unui popor".

Constituie pentru Uniunea Tineretului Comunist, pentru ziarul „Scînteia tineretului", o înaltă obligație politică și morală a se raporta permanent cu deplin spirit de angajare patriotică, revoluționară la aceste admirabile gînduri, adevărat program de muncă și de viață înscrise în articolele pe care le publica tovarășul Nicolae Ceaușescu în numărul din 9 ianuarie 1945 al ziarului „Scînteia tineretului" sub titlul atît de vibrant și dens „Lupta tineretului în trecut și datoriile lui în viitor". Iată: „Prin munca noastră să refacem țara. Prin munca noastră să contribuim la clădirea unei Românii îmbelșugate și frumoase, cum n-a fost ea niciodată pînă acum".

În acest generos spațiu al amintirii, relevante și emoționante se înscriu și mărturiile prof. univ. doctor docent Mihnea Gheorghiu despre momentul legat nemijlocit de „apariția primului număr al primului mare ziar legal al U.T.C.-ului, «Scînteia tineretului», al cărui fondator a fost iubitul și neînfricatul prieten și conducător al tineretului studios din România", tovarășul Nicolae Ceaușescu. De asemenea, cel care a fost, în acea epocă de cotitură, redactorul responsabil al cotidianului sub egida căruia apare și acest almanah consemna peste timp această mărturisire legată de modul în care tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al U.T.C., înțelegea să sprijine și să îndrume munca de presă, întreaga activitate de educare și organizare a tinerei generații pentru înfăptuirea noilor sarcini pe care victoria revoluției le punea în fața întregului popor. Este cu totul impresionant pentru spiritul dinamic, tineresc în care secretarul general al U.T.C. îi mobiliza și îi îndruma pe tinerii ziariști și activiști: „Și mai ales – le-a spus cu un prilej tovarășul Nicolae Ceaușescu – să nu vă temeți de greșeli. Asta vă îmbătrînește". Pășind în noul, socialist ev al patriei, cel care pe drept cuvînt și cu deplin temei era considerat în mod unanim a fi cel mai bun dintre cei mai buni tineri comuniști, orienta într-un inegalabil spirit de curaj și clarviziune, gîndurile și acțiunea tinerei generații „viitorul unui popor" – către țelurile esențiale ale revoluției și construcției socialiste.

„Pornim, tovarăși, la un drum îndelungat"

Cînd, în acel de neuitat iulie 1965 partidul și țara luau, cu vie emoție și deosebit interes, cunoștință de conținutul Raportului C.C. al P.C.R. la Congresul al IX-lea al partidului, cel mai puternic și dominant sentiment era acela al înfăptuirii unei cotituri fără precedent în gîndirea și acțiunea revoluționare ale partidului și poporului. Concepte și teze, idei și directive care păreau, pînă mai ieri, prestabilite și inflexibile, erau supuse unui percutant și precis tir al spiritului critic, novator. Adevăruri pur și simplu ignorate sau doar schematizate de-o gîndire îngustă, dogmatică, restrictivă, își găseau și re-dobîndeau demnitatea și

puterea, forța și eficiența. Noul, în toate domeniile teoriei și practicii, ale creației materiale și spirituale, ale politicului, economicului, socialului, ale culturii, educației, sau legalității, era promovat ca principiu efectiv și deplin al muncii de partid.

În acest practic inepuizabil cîmp de înțelesuri și semnificații își regăsește întreaga ei amplitudine de determinații punerea în termeni reali și rezolvarea într-un mod cu totul superior problema făuririi și educării tineretului, direcțiile de largă perspectivă ale activității Uniunii Tineretului Comunist: „Formarea tinerei generații de constructori ai socialismului și comunismului constituie una dintre preocupările centrale, o îndatorire de onoare a întregului partid". Și, în aceeași ordine de idei se specifica: „Uniunea Tineretului Comunist va trebui să pună în continuare în centrul activității sale educarea tineretului în spiritul dragostei față de muncă, al înaltei răspunderi față de îndatoririle sociale, al devotamentului nemărginit față de patria socialistă și partidul comunist". Pornind de la faptul că „socialismul a deschis tineretului nostru perspectivele afirmării elanului și entuziasmului său, i-a creat condiții optime de dezvoltare multilaterală", secretarul general al partidului își exprima această trainică și mobilizatoare convingere: „Fără îndoială că tineretul va răspunde și în viitor acestor condiții printr-o muncă perseverentă de pregătire și lărgire a orizontului de cunoștințe, prin participarea activă a întregului nostru popor la opera de desăvîrșire a construcției socialiste".

Din perspectiva anilor care au trecut și care și-au lăsat – prin noi și pentru noi – pecetea definitivă și inconfundabilă, de la acel ceas deplin și înalt al înaintării noastre spre cele mai înalte culmi de progres și civilizație, așadar, din această perspectivă, putem regăsi temeiuri și înțelesuri noi de statornicia acestui inepuizabil și inegalabil demers creator pe care partidul, întregul nostru popor, tînăra generație l-au întreprins în toți acești 17 ani de glorie și lumină care au trecut de la Congresul al IX-lea al P.C.R.

Vom vedea atunci, din perspectiva acestui exigent și imparțial examen, cum că ceea ce asigură și garantează acest demers proiectiv și constructiv este tocmai strînsa, permanenta legătură a partidului, a secretarului său general cu țara, cu oamenii săi, tineri și vîrstnici, români,

maghiari, germani şi de alte naţionalităţi, de la oraşe şi sate.

Nu poate fi socotit decît ca un act deplin şi firesc de opţiune al celui ce cu înţelepciune şi clarviziune ne conduce spre socialism, progres şi pace, acela făcut, în preajma şi în pregătirea Congresului al IX-lea, al P.C.R., cînd a efectuat prima sa vizită de lucru în calitate de conducător al partidului. Era atunci, sîmbătă 26 iunie 1965, cînd nu doar aici, în Bărăgan, se adresa tovarăşul Nicolae Ceauşescu locuitorilor comunei Gheorghe Doja din fostul raion Slobozia (azi judeţul Ialomiţa). Spunea, aşadar, tovarăşul Nicolae Ceauşescu: „După cum cunoaşteţi, la poporul român este un obicei vechi: înainte de a pleca la drum, omul se sfătuieşte cu familia sa, cu prietenii săi, pe ce drum să meargă. Este un obicei bun. Acum pornim, tovarăşi, la un drum îndelungat, care, trebuie să vă spun, nu va fi uşor — va cere muncă intensă din partea tuturor. De aceea, partidul nostru consideră că e bine ca înainte de a porni la drum să ne sfătuim cu muncitorii, cu ţăranii, cu intelectualii, cu bărbaţi şi femei, cu bătrîni şi tineri, într-un cuvînt cu întregul popor în alegerea celui mai bun drum care trebuie înfăptuit".

Să revenim, așadar, la aceste unice, inconfundabile sintagme — program de gîndire și acțiune devenite crez și certitudine pentru partid, pentru întregul nostru popor:

„Pornim, tovarăși, la un drum lung", adică la înfăptuirea unei strategii a cărei conștiință de largă perspectivă trebuia să revină tuturor și fiecăruia în parte.

„...un drum îndelungat care trebuie să vă spun, nu va fi ușor". Așa cum discută deschis, direct, partidul, secretarul său general cu poporul întreg, fără a-i ascunde greutățile, fără a-i oferi vagi eufemisme compensatoare, pentru că așa vorbește și va vorbi întotdeauna partidul poporului, iar poporul partidului, ca de la om la om, ca de la inimă la inimă, ca de la gînd la gînd, ca de la faptă la faptă.

„...Omul se sfătuiește cu familia sa, cu prietenii săi", or, a intrat demult, deplin și definitiv, în conștiința și în practica noastră profund democratică larga consultare a maselor, asemenea ca într-o familie în care toți, tineri și vîrstnici, muncitori, țărani, elevi, studenți, intelectuali, militari de la orașe și sate, tineri și vîrstnici, fără deosebire de naționalitate, decidem și înfăptuim. Dovadă tocmai organismele profund democratice de consultare și antrenare activă, responsabilă a maselor la înfăptuirea unui drum istoric pe care, liberi și uniți, ni l-am ales și ni-l înfăptuim.

„...nu va fi ușor, va cere muncă intensă din partea tuturor. Da, muncă intensă, de o nouă calitate și de o înaltă eficiență din partea noastră, a tuturor. Dar, în primul rînd, întîiul bărbat al partidului și al țării, își cere sieși muncă, abnegație și devotament, pentru binele și măreția noastră, a tuturor. A-i urma exemplul este, aici și acum, un minunat examen de a fi, gîndi și acționa, este un temei de a ne asuma cu adevărat marile exigențe și îndatoriri ce ne revin ca fiind o dată pentru totdeauna implicați în această epocă fără precedent.

Dar, oare, cum am putea încheia această retrospectivă și, de asemenea, proiecție de viitor, fără a-l cita pe tovarășul Ion Spătărelu, Erou al Muncii Socialiste, președintele C.A.P. din comuna Gheorghe Doja, care ne evidențiază amănunt cu amănunt acest adevăr exemplar despre felul în care tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a conceput și întreprins acum mai bine de 17 ani, așa cum o face și azi, vizitele de lucru în țară: „Voia să vadă, să știe tot. La un moment dat s-a urcat pe o combină — toc-

mai primisem niște combine noi și a pornit cu ea. Careva dintre cei cu care venise la noi, un tovarăș mai vîrstnic, i-a strigat așa, ca unui tînăr : „Las-o în pace, de ce te amesteci în chestiile astea ?" Nu i-a răspuns, l-a privit doar zîmbind într-un fel care eu am înțeles că ar fi vrut să spună așa : „Trebuie să mă amestec, și o să mă mai amestec". Și a mers mai departe, a tras două brazde prin lan apoi a coborît mulțumit".

Acolo, la Gheorghe Doja, fusese trasă prima și trainica brazdă a unei noi gîndiri și acțiuni politice revoluționare, cu poporul și pentru popor.

Din adîncul inimii: PARTIDUL CEAUȘESCU TINERII!

Ce argument poate fi mai convingător, mai relevant, mai impresionant pentru unitatea de voință și simțire, de gînd și faptă al partidului, a tinerei generații, a întregului nostru popor, în jurul celui mai iubit fiu al națiunii socialiste decît faptul ca în mod spontan și firesc fiecare întîlnire a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu cei ce muncesc și trăiesc aici, pe milenarele plaiuri de baladă ale Mioriței și Meșterului Manole, constituie un nou și fericit prilej de a da expresie simțămintelor alese de stimă, dragoste și prețuire pe care noi toți, tineri și vîrstnici de la orașe și sate, le purtăm celui care cu clarviziune și cutezanță conduce destinele țării spre cele mai înalte culmi de progres și civilizație – ctitorul genial al României socialiste, libere, moderne și demne. Este practic imposibil în acest spațiu să cuprinzi intensitatea și amploarea, reverberația unică în felul ei a acestor sentimente și convingeri, motiv pentru care sîntem încredințați că, dînd tiparului aceste mărturii, facem practic un tur de orizont, la acest ceas sărbătoresc, o perspectivă panoramică asupra a ceea ce simte și crede țara despre omul dăruit istoriei, neamului și partidului.

● **Mihaela Tudorin,** muncitor, Întreprinderea de mecanică fină București : „Sărbătorirea a 65 de ani de viață și a peste 50 de ani de activitate revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu constituie și pentru noi, tînăra generație a patriei socialiste, asemenea întregului popor o sărbătoare aleasă, un prilej de a evoca cu profundă emoție și deosebit respect un

destin exemplar, modelul suprem al tineretii revoluționare. Noi, toți tinerii țării, cunoaștem și admirăm abnegația, curajul și consecvența cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a dedicat din cea mai fragedă tinerețe slujirii idealurilor revoluționare înaintate și mai știm că datorăm împlinirea celor mai frumoase și mai nobile idealuri, vise și năzuinți conducătorului iubit al partidului și statului pentru care nu există crez mai sfînt decît a sluji fără preget, întotdeauna, în orice împrejurare vrerea celor care l-au investit să le fie înțelept și curajos conducător și îndrumător. În fapt, a cunoaște viața și lupta revoluționară ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, ale eroilor comuniști care au luptat și s-au jertfit pentru cauza partidului și poporului este nu numai o lecție de viață ci și un imbold pentru noi înșine de a năzui spre mai mult, spre mai bine, de a nu precupeți nici un efort pentru ca idealurile luptei revoluționare de ieri să devină certitudinile muncii și vieții noastre de fiecare zi. De aceea, cred că a omagia pilda fără egal a tovarășului Nicolae Ceaușescu acum, la acest ceas de aleasă și înălțătoare sărbătoare, înseamnă a munci cu mai multă rîvnă, cu superioară competență și stăruință pentru a înfăptui în mod exemplar sarcinile ce ne revin, orientările, indicațiile și îndemnurile pe care cu atîta părintească dragoste și căldură sufletească ni le dă."

● **Constantin Drăgan,** secretarul comitetului comunal „Nicolae Titulescu", județul Olt, al P.C.R. : „Fac parte dintr-o generație căreia partidul, secretarul său general în primul rînd i-au conferit drepturi și îndatoriri de o importanță și complexitate fără precedent. Programul cutezător de transformare revoluționară a agriculturii, de modernizare permanentă a vieții materiale și spirituale a satului românesc contemporan, inițiat și condus de tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne deschide cele mai largi perspective de formare și afirmare, liberă și demnă, a personalității noastre ca oameni adevărați ai acestui timp istoric. Eu socotesc că datorăm tovarășului Nicolae Ceaușescu descoperirea și repunerea în adevăratele sale drepturi a demnității de a fi țăran, de a fi om

al timpului tău și al epocii tale. Avem în față un program științific de dezvoltare a agriculturii, ca și a întregii noastre societăți care se bazează pe o cunoaștere profundă a realității, pe o concepție clară de muncă și acțiune. Ca atare, eu cred că în momentul de față, mai mult ca oricind, hotăritoare sînt competența, munca de calitate, pasiunea de a-ți însuși cele mai înaintate valori ale științei și cunoașterii umane. Altfel, cred eu, nu am putea să fim la înălțimea marilor răspunderi ce ne-au fost încredințate în această epocă fără precedent".

● **Antal Arpad,** strungar, Unitatea de mecanizare pentru transporturi și construcții forestiere Miercurea Ciuc, județul Harghita : „Eu și tovarășii mei de generație știm foarte bine cît datorăm iubitului nostru părinte și conducător pentru grija deosebită, permanentă ce o poartă dezvoltării multilaterale, armonioase și unitare a tuturor județelor și localităților patriei, oferindu-ne astfel condiții libere și egale de muncă și viață, de formare și afirmare. Soluționarea într-un spirit de înalt umanism revoluționar, pe deplin științific, a problemei naționale, care poartă pecetea gindirii și acțiunii creatoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, este o dovadă excepțională a felului în care gindește și acționează conducătorul iubit al partidului și statului nostru. Mă alătur și eu cu emoție și bucurie gindului și vointei tuturor tinerilor patriei, a întregului popor dorindu-i din adîncul inimii sănătate, multă putere de muncă, pentru ca să ne conducă și în viitor destinele spre cele mai înalte culmi de progres și civilizație."

● **Locotenent Carolina Orza,** catedra de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei de la Institutul politehnic „Traian Vuia", Timișoara : „Acum, cu acest prilej de aleasă sărbătoare, gindul și emoția mea se îndreaptă către mult iubitul și stimatul nostru prieten și conducător, comandantul nostru suprem, cel care și-a legat pe deplin și definitiv numele și viața de slujirea exemplară a cauzei de libertate națională și socială, a cauzei independenței, unității și progresului patriei. Așa cum ne cere și ne învață tovarășul Nicolae Ceaușescu sintem hotăriți să facem totul pentru a crește și educa tinerele generații în cultul slujirii acestor înălțătoare idealuri pentru ca fiecare tînăr al țării să fie un oștean călit și dirz, capabil să execute fără șovăire ordinele comandantului suprem, slujindu-și țara și partidul, așa cum, în mod inegalabil, ne cere și ne învață tovarășul Nicolae Ceaușescu."

● **Paul Tatomirescu,** profesor, Liceul de matematică fizică Caracal : „Ca unul care consider că adevărata mea viață și împlinire se leagă nemijlocit de epoca istorică inaugurată de Congresul al IX-lea

al partidului, deci ca unul care, asemenea întregului tineret al țării, știu că datorez șansa mea de viață tovarășului Nicolae Ceaușescu, țin și cu acest prilej solemn să spun că îi datorăm mult iubitului și stimatului nostru conducător : un nou destin al școlii românești, o strategie clarvăzătoare și temerară, un program concret și eficient de acțiune educativă. Este impresionant și emoționant să vezi că tu, tînăr profesor, ai răspunderea enormă de a-i educa pe tinerii țării în cultul pasiunii pentru adevăr și cunoaștere, pentru a se pregăti să fie întotdeauna, în orice împrejurare, oșteni ai progresului și prosperității neamului lor. E o lecție nu numai de știință, dar și de conștiință și în acest fel, pregătindu-mi cît mai bine elevii pentru muncă și viață, stimulîndu-i să aibă curajul și răspunderea adevărului și faptelor lor, îmi îndeplinesc obligația de onoare în fața celui de numele căruia se leagă o perioadă de avînt fără precedent a științei și culturii noastre socialiste."

● **Marin Vladimir**, directorul Centrului de cercetări pentru problemele tineretului : „De numele și fapta tovarășului Nicolae Ceaușescu se leagă la noi o vitalitate extraordinară, impresionantă a gîndirii științifice atît în domeniul științelor sociale, cît și în alte domenii de cercetare. Practic, sub impulsul său exemplar, la noi astăzi știința a devenit o prioritate în strategia dezvoltării multilaterale a patriei, iar domenii care pînă mai ieri păreau inabordabile solicită și valorifică din plin potențialul de inteligență și creativitate a unui mare număr de cercetători, dintre care foarte mulți sînt încă tineri. În mod deosebit se impune să menționăm atenția acordată studierii științifice a problematicii tineretului, care tineret este definit de tovarășul Nicolae Ceaușescu o puternică forță socială, viitorul însuși al națiunii socialiste. Avem datoria de înaltă cinste și răspundere de a face loc noului în toate sferele și domeniile de activitate, de a promova neabătut lupta cu inerția, cu ideile învechite care nu mai corespund exigențelor progresului, ale dezvoltării lumii contemporane."

● **Eugenia Moroșanu**, balerină : „Ca unul dintre cei ce încearcă să-și consacre vîrsta și puterea de muncă progresului și bucuriei semenilor săi, nutresc un sentiment de puternică emoție și vie bucurie atunci cînd înțeleg că noul destin al artei și culturii românești este strîns legat de personalitatea proeminentă a secretarului general al partidului. Festivalul național „Cîntarea României" constituie un cadru generos și stimulator de antrenare largă, democratică a uriașului potențial de muncă și creație, liberă și demnă, a întregului popor și este de pe acum dovedit că se impune afirmarea unui crez artistic superior, un primat al valorii, un spirit nou de a înțelege și cultiva arta angajată, militantă. Tocmai de aceea cred că putem vorbi despre un autentic romantism revoluționar al artei și culturii noastre, care constă în înțelegerea superioară a rostului și rolului artei și al slujitorilor săi, în implicarea tot mai directă a acestora în viața societății. Efervescența vieții noastre artistice și culturale se leagă deplin și definitiv de contribuția inestimabilă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, cel care a înarmat frontul nostru cultural și artistic cu un program revoluționar de activitate capabil să ridice arta și cultura socialistă la dimensiunile timpului istoric al cărui inspirator și conducător ne este".

● **Gabriel Vidrașcu**, elev, Liceul industrial nr. 22, București : „A intrat în tradi-

ția noastră cea mai aleasă și mai frumoasă ca, la fiecare început de nou an școlar și universitar, tovarășul Nicolae Ceaușescu să se afle în mijlocul nostru, al tineretului studios, să ne dea, cu binecunoscuta-i dragoste și înțelepciune indicații și orientări de inestimabilă valoare teoretică și practică. Și cu prilejul deschiderii acestui an de învățămînt, mult stimatul și iubitul nostru conducător și prieten ne-a adresat vibrante îndemnuri și înflăcărate chemări, ne-a îndemnat să ne însușim cele mai avansate cuceriri ale geniului uman, ne-a direcționat căile succesului în viață, ale împlinirii și afirmării noastre libere, multilaterale, creatoare. A învăța, a munci, a învăța – iată opțiunea noastră cea mai frumoasă, crezul nostru, pentru că numai astfel putem să facem față exigențelor procesului revoluționar, progresului și civilizației națiunii socialiste. Este o lecție de viață, unică în felul ei, este o pildă la care ne raportăm întotdeauna, în tot ceea ce facem".

● **Ștefan Knuff**, secretar al Comitetului județean Sibiu al U.T.C.: „Datorăm tovarășului Nicolae Ceaușescu fundamentarea teoretică și promovarea practică neabătută a unei concepții superioare despre democrație. Pentru că spunînd că socialismul se construiește cu poporul și pentru popor, tovarășul Nicolae Ceaușescu acționează consecvent pentru instituirea acelui cadru larg de participare neîngrădită a maselor la conducerea și organizarea întregii activități politice, economice și sociale. Desigur, aceasta presupune și pentru noi, tînăra generație, mai ales pentru activiștii Uniunii Tineretului Comunist, răspunderi și îndatoriri sporite pe care ni le asumăm și le exercităm avînd conștiința fermă că numai astfel putem să ne situăm în avanposturile progresului economic și social. Dealtfel, este datoria mea de conștiință să o spun răspicat și cu acest prilej, că avem încă mult de învățat din tinerețea, din întreaga activitate revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Lupta cu inerția este acum, mai mult ca niciodată, un program politic ce capătă în toate domeniile vieții materiale și spirituale demnitatea și noblețea unui efort permanent înflăcărat de simbolul fără egal al personalității comunistului și revoluționarului care este tovarășul Nicolae Ceaușescu".

● **Nicolae Ivanov,** comandantul Șantierului național al tineretului Canal Dunăre-Marea Neagră : „Pentru generația noastră, tovarășul Nicolae Ceaușescu reprezintă însuși simbolul forței și puterii revoluționare a acestui popor de a construi în deplină libertate tot ceea ce-și dorește și năzuiește. Fiecare vizită de lucru a secretarului general al partidului reprezintă un minunat și înălțător exemplu de gîndire și activitate revoluționară, un imbold permanent pentru noi toți brigadierii, de fapt pentru întregul tineret al patriei, pentru a zidi o Românie liberă și demnă, mîndră și minunată. Îi mulțumesc și cu acest prilej tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru pilda sa neasemuită de a fi, gîndi și acționa, pentru faptul că neobosit ne îndeamnă să construim și să înfăptuim un program excepțional de demnitate și libertate a patriei. Pentru noi, **titlul de brigadier** este o opțiune de viață, dar și o vocație de muncă. Sîntem hotărîți, deci, să fim cu fapta noastră la înălțimea încrederii ce ni s-a acordat".

● **Nistor Liviu,** constructor I.C.S.M. Galați : „M-am aflat și eu în rîndurile impresionantelor coloane ale celor care au manifestat pentru pace și nutresc sentimentul viu și puternic, conștiința clară a faptului că tovarășul Nicolae Ceaușescu este cu adevărat un strălucit, minunat „Om al păcii". Abnegația și patosul cu care se consacră binelui și fericirii poporului român se împletesc permanent cu eforturile sale neobosite pentru asigurarea vieții, libertății și păcii popoarelor. Niciodată ca pînă acum, România nu a avut atîția prieteni sinceri și de nădejde, niciodată ca pînă acum numele său nu a fost înconjurat cu mai multă stimă și admirație. Toate acestea le datorăm omului minunat al păcii care este tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel care nu cunoaște țel mai scump decît a sluji cauza păcii și a vieții. Îi datorăm respectul, dragostea, stima și mîndria noastră fără egal".

Idealul nostru cel mai scump

Cum am putea încheia acest periplu de gînd și suflet, despre munca și viața celui care a fost ales de istorie să ne ctitorească cea mai luminoasă și glorioasă epocă din existența noastră milenară, decît pu-

nind sub simbolul unei semnificative acolade peste timp două mărturii impresionante prin încărcătura lor de adevăr, admirație și respect care înnobilează și le definesc. Pentru că în persoana tovarășului Nicolae Ceaușescu se îmbină armonios cele mai înalte virtuți ale clasei muncitoare, ale partidului, ale întregului popor iar în personalitatea sa proeminentă noi, tînăra generație, avem simbolul viu al tinereții fără de egal care trăiește în partid și luminează.

Iată ce spunea despre personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu în urarea fierbinte pe care i-o făcea secretarului general al partidului în numele membrilor P.C.R. cu stagiu în ilegalitate tovarășul Ion Popescu Puțuri : **„Dacă în memoria noastră vă vedem chipul de adolescent hotărît, documentele timpului vă păstrează**

numele înscris la loc de cinste în marile evenimente ale istoriei luptei clasei muncitoare, a partidului ei în anii grei ai ilegalității. Încă din fragedă tinerețe ați cunoscut viața grea a închisorilor și lagărelor, între zidurile cărora v-ați păstrat dîrzenia, curajul și încrederea în victoria clasei muncitoare, a partidului ei. Acum, cînd ne aducem aminte de acele timpuri și evenimente, ne apar cu deosebită claritate **înalta dumneavoastră conștiință revoluționară, devotamentul nemărginit față de clasa muncitoare, patriotismul dumneavoastră fierbinte, acel romantism revoluționar pe care și astăzi dumneavoastră îl insuflați noilor generații".**

Și, cu același prilej sărbătoresc, în Mesajul C.C. al U.T.C. și Consiliului U.A.S.C.R. se evidenția : **„Nu există pentru tînăra generație, pentru fiecare tînăr crescut și educat de partid, ideal mai scump decît acela de a vă urma pilda fără egal, de slujire credincioasă, plină de bărbăție și curaj, fără preget a poporului nostru, în cea mai glorioasă epocă a sa, epoca făuririi socialismului și comunismului, a unei Românii libere, independente și prospere".**

Da, o rostim răspicat, cu mîndrie, cu emoție și bucurie. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe care în gînd și simțire cu întregul popor, uteciștii, întregul tineret al patriei îl omagiază acum în pragul împlinirii a 65 de ani de viață și peste 50 de ani de activitate revoluționară este însăși întruchiparea năzuințelor și valorilor noastre fundamentale, este cel pentru care nutrim sentimentele cele mai alese și mai fierbinți, este simbolul cel mai minunat al vrerii și simțirilor noastre esențiale. Să îi dorim, așadar, prieteni, la acest ceas de bucurie și sărbătoare pentru partid și pentru întregul popor, după datina străbună pe care atît o cinstește și o înnobilează, viață lungă, sănătate, putere de muncă, așa precum o spune în măiestrit cuvînt rapsodul anonim și colectiv care este poporul însuși : „Sănătate, fericire și luceferi în privire !"

„SCÎNTEIA TINERETULUI"

Ploaie de vară

Plouă peste ogoarele țării cu viață,
Plouă peste buza țărinii crăpată,
Plouă, și grînele, ca niște prunci, se răsfață,
Plouă, cerule, dar dă-o curată !

Plouă cu verde pentru verdeață,
Plouă cu ploaie și nu cu piatră,
Plouă pe secetă o ploaie măreață,
Plouă, cerule, dar dă-o curată !

Dă o curată ploaie măreață,
Că-i pentru piine, nu-i pentru piatră,
Nu-i pentru moarte, ci pentru viață,
Pentru buza de sete crăpată !

Pentru ce-i veșted plouă cu piatră,
Pentru ce-i piatră plouă cu viață,
Pentru buza mereu prea crăpată
Mai ține-n inalturi o ploaie măreață,

Să fie de-o piine pentru-o viață !

ALEXANDRU BRAD

Firida

Maria,
nimic nu mai ține culoarea,
ne alunecă figurile pină totul sfirșește
sub senzația luminoasă ca o banchiză,
se întoarce trecutul
indiferent și straniu, instrăinind.
Iubito,
alergăm in cerc perfect asemenea inelelor
de metal ce se aruncă
pe gitul animalelor pentru a fi prinse, alergăm
ca fluviile, iarna, sub ghețuri, pină
se inalță anotimpul, pornesc marile sloiuri
și se aud animalele urlind.
Te simt, iubito, simt brațele intrind și ridicindu-se,
puterea iși e adincul de care vrei să scapi.
Fericite acele păsări ce mor
in cintecul lor
și iși acoperă ochii
cu aripa.

AURELIAN TITU DUMITRESCU

Așteaptă să treacă

Așteaptă să treacă și seara aceasta, –
auzi, intunericul roade ferestrele
parcă și-ar face loc pentru o mie de ani
așteaptă ca pămintul să-și tragă toate zgomotele
niște gheare, sub blana lui caldă,
așteaptă să uităm cuvintele
purtate prin atitea războaie și-atitea trădări

ne vom trezi de tăcere, va fi
ora blindă a mirărilor iar
va exploda copilăria in noi
ca o grenadă mișcată din genele ființei
nu ne vom ințelege, ci doar
vom respira aceeași petală de aer
iată, ne leagă-nserarea, ne vinde iubirii
așteaptă să treacă și veacul acesta

NICOLAE DAN FRUNTELATĂ

Și această înaltă plecare

acum și această inaltă trădare
a firii
această inaltă măsură a ei
această cenușă.

și țipătul alb al luminii
inundind plecarea noastră
pe mare
(doar amintirea zilei de ieri
doar pasul pe țărm tresărind ?)

curajul care ne-a stat in putință
și desigur chipul tău infășurat
pe oglindă pe cruce

LAURENȚIU CÎRSTEAN

Ciudoasă pe veșminte

priveliște cu multe arhitecturi, ciudată
cu ieșituri de sfircuri, din rotunjimi brodată
mi-e inima de tine pe viață arestată
priveliște cu multe arhitecturi, ciudată

cum umbli prin odaie, ciudoasă pe veșminte
probindu-ți mici desuuri rămin fără cuvinte
parcă aș sta cu pielea pe șapte mii de ținte
cum umbli prin odaie ciudoasă pe veșminte

un sculptor prototipul de-ar ști cumva să-ți facă
atitea imbinări ce fără risc se-mpacă
să toarne forma gleznei, s-o netezească, dacă
un sculptor prototipul ar ști cumva să-ți facă

plătind echivalentul trupului tău in aur
intreaga omenire te-ar transfera-n tezaur
drept piesa cea mai rară iscată de vre-un faur
plătind echivalentul trupului tău in aur.

LUCIAN AVRAMESCU

DIRECȚII PRIORITARE ÎN DEZVOLTAREA BAZEI ENERGETICE A ȚĂRII

Dacă în 1982 producția de energie electrică a României s-a ridicat la 74,1 miliarde kWh, la sfîrșitul cincinalului actual urmează să producem cu aproape 10 miliarde kWh mai mult, iar în 1990 să depășim 110 miliarde kWh. Practic, în perioada 1981—1985 se va instala o putere nouă însumînd 7 920 MW, din care circa 2 500 MW în centrale hidroelectrice și 5 420 MW în centrale funcționînd pe cărbune și resurse refolosibile, urmînd ca în cincinalul viitor să fie puse în funcțiune alte capacități cu o putere instalată de 9 850 MW. Într-un cuvînt, în actualul deceniu puterea instalată în centrale electrice aproape se va dubla, iar România se va înscrie, iată, în rîndul țărilor producătoare de energie în centrale nucleare-electrice. Schimbări însemnate se vor petrece și în ce privește structura puterilor instalate, consumul de hidrocarburi urmînd să se reducă la minimum necesar.

Se va asigura astfel într-o măsură mereu crescîndă și pe baza resurselor proprii întreaga cantitate de energie necesară dezvoltării pe noi culmi a economiei țării, România urmînd să devină pînă în 1990 independentă din punct de vedere energetic. În spiritul indicațiilor și gîndirii profund creatoare ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în 1982 au fost stabilite noi căi de acțiune concretă, practică în această direcție, noi obiective care dezvoltă pe o treaptă superioară sarcinile stabilite la Congresul al XII-lea. Aceste noi măsuri cuprinse în Hotărîrea Plenarei Comitetului Central al partidului cu privire la realizarea programului de producere a energiei în cincinalul 1981—1985 și dezvoltarea bazei energetice a țării pînă în 1990 precum și în programele cu privire la creșterea producției de țiței și de gaze pe perioada 1982—1985, peste prevederile actualului cincinal, vizează extinderea și perfecționarea sistemului electro-energetic național, devansarea realizării de centrale electrice pe cărbuni, valorificarea mai intensă a potențialului hidroenergetic, introducerea energiei nucleare în balanța energetică, accentuarea folosirii noilor surse și diminuarea folosirii hidrocarburilor în scopul producerii energiei electrice și termice.

Iată de ce se poate spune că acest al 35-lea an al Republicii, an încărcat de semnificative împliniri, de succese care se alătură nenumăratelor izbînzi înscrise în patria noastră, în anii socialismului, constituie un prim pas important făcut spre înfăptuirea independenței energetice a țării, piatră de temelie a independenței noastre economice, a unui nivel de trai tot mai ridicat.

● **CREȘTEREA GRADULUI DE UTILIZARE A POTENȚIALULUI HIDROENERGETIC AL ȚĂRII** la 30 la sută în 1980; 45 la sută în 1985; 65 la sută în 1990; 100 la sută din anul 2000; pînă în anul 1990 va fi pus în valoare complet potențialul hidroenergetic al Dunării.

● **VALORIFICAREA PE SCARĂ TOT MAI MARE A NOILOR SURSE ȘI TEHNOLOGII ENERGETICE** prin: exploatarea surselor de ape geotermale și extragerea energiei geotermice primare, inclusiv a căldurii rocilor uscate; perfecționarea tehnologiilor de captare și folosire a energiei soarelui; conversia energiei vîntului de putere mică, mijlocie și mare; stabilirea unor tehnologii economice de captare și utilizare a energiei valurilor; transformarea pe cale biologică a bioxidului de carbon și a biomasei în combustibil; elaborarea de soluții tehnice în vederea obținerii hidrogenului din apă; gazeificarea subterană a rezervelor de cărbune neexploatabile prin metode miniere.

● **LIMITAREA PRODUCȚIEI DE PETROL ȘI GAZE ȘI RESTRÎNGEREA CONTINUĂ A UTILIZĂRII ACESTORA ÎN PROCESELE DE ARDERE:** extracția urmează să fie în 1985 de 15 milioane tone țiței; factorul final de recuperare a țițeiului din zăcăminte va spori de la 31,5 la sută în 1979, la 40 la sută în 1985.

● **EXTINDEREA UTILIZĂRII CĂRBUNILOR ȘI ȘISTURILOR ÎN TERMOCENTRALELE ELECTRICE.** În acest scop producția de lignit va crește de peste 3 ori, iar producția de huilă de peste 2 ori în perioada 1978—1985; pentru prima oară vor fi exploatate și folosite drept combustibil șisturile bituminoase.

● **TRECEREA LA ÎNFĂPTUIREA PROGRAMULUI DE CONSTRUIRE DE CENTRALE NUCLEAROELECTRICE** care prevede realizarea unei puteri instalate de 860 MWe în 1985, de 4 800 MWe în 1990.

Apa — izvor nesecat de energie şi forţă

Cartea Oltului trebuie rescrisă. Multe alte pagini ale unor opere nepieritoare cuprinzînd descrieri ale peisajului de neasemuită frumusețe al văilor rîurilor din munții noștri necesită adăugiri sau chiar o revedere completă. Geografia țării este, practic, astăzi, alta decît cea învățată de generația anilor 1975, să zicem. Și va fi alta și pentru cei care se află acum pe băncile școlilor. Alte rîuri vor fi amenajate hidrotehnic în actualul cincinal și apoi în perioada următoare pînă în 1990. Alte salbe de lacuri sînt proiectate să se construiască acum pe Mureș, pe Rîul Mare, pe Jiu, pe Dîmbovița, apoi în amonte pe Sebeș, pe Vișeu și pe Gilort.

Puterea instalată în hidrocentrale urmează să crească de la 3 550 MW, în 1982, la 6 000 MW în 1985 și la 9 000 MW în 1990. Ponderea energiei produse prin utilizarea apei urmează să reprezinte, în 1990, peste 24 la sută din totalul energiei produse la nivel național.

In acest scop, pe lîngă noile amenajări prevăzute a se realiza pe Dunăre și pe rîurile interioare ale țării, se vor supraechipa unele uzine hidroelectrice și se vor definitiva sistemele Porțile de Fier II, Rîul Mare-Retezat, Olt-Lotru, Siret și Sebeș, Cerna-Motru-Tismana. Mai exact spus, primele patru grupuri ale Hidrocentralei Porțile de Fier II vor fi puse în funcțiune la sfîrșitul anului viitor. Pe Olt și Lotru, unde se află în construcție alte șase hidrocentrale și șapte în fază de proiectare, vor funcționa în viitorul apropiat 67 de grupuri hidroelectrice însumînd o putere instalată ce va depăși 1 800 MW. Apoi la Rîul Mare, pe lîngă hidrocentrala la care se lucrează în prezent și care va totaliza o putere instalată de 340 MW, în acest scop aici construindu-se unul dintre cele mai mari baraje realizate din anrocamente în Europa, se vor mai executa alte 10 microhidrocentrale a căror putere se ridică la 148 MW. Pe Sebeș vor fi atacate lucrările la hidrocentrala Prigoana, încă din 1982 aici funcționînd două din cele 5 mari uzine electrice prevăzute a se construi pe Valea Frumoasei. Apele Siretului, pe care sînt deschise în prezent trei mari șantiere hidrotehnice, vor pulsa și ele curînd în sistemul energetic național circa 117 MW, în cincinalul următor numărul amenajărilor executate aici urmînd să sporească, atît ca număr cît și în complexitate, astfel încît în viitorul apropiat Bacăul să devină port la Dunăre.

Și dacă în intervalul 1950—1980, prin lucrările hidroenergetice executate s-au realizat lacuri de acumulare cu un volum ce însumează 6 miliarde metri cubi de apă, în actualul cincinal vor fi amenajate noi lacuri al căror volum de apă va depăși 2 miliarde metri cubi. Producția de energie obținută prin utilizarea forței hidraulice a apei va fi în 1985 de circa 17,5 miliarde kilowați/oră iar în 1990 de aproximativ 26 miliarde kilowați/oră. Altfel spus, din calculele făcute, rezultă că energia electrică ce va fi produsă de hidrocentralele care vor fi puse în funcțiune în actualul cincinal echivalează cu economisirea anuală a peste 1,4 milioane tone combustibil convențional sau a unei cantități de păcură în valoare de circa 300 milioane dolari.

Tot în actualul cincinal, pentru valorificarea deplină a întregului potențial hidroenergetic al țării, dar și în scopul antrenării la execuția unor astfel de lucrări a populației și, totodată, pentru punerea în valoare a resurselor locale, se prevede construirea a 525 de microhidrocentrale. Alte 1 000 astfel de microuzine electrice care vor funcționa utilizînd forța apelor mici, vor fi construite în cincinalul viitor. Pentru aceasta au fost elaborate ample programe, primele microhidrocentrale cu instalație executate la I.U.P.S. Reghin, sau pe plan local, funcționînd cu bune rezultate în mai multe puncte izolate ale țării, dar și în centre rurale sau urbane.

Redescoperirea cărbunelui

Cărbunelui îi revine în actualul cincinal și apoi, în continuare, pînă în 1990, un rol tot mai însemnat în producerea energiei electrice necesare acoperirii cerințelor economiei noastre. Ponderea energiei produse în termocentrale pe bază de cărbune și șisturi bituminoase va spori de la 32,4 la sută în 1982 la 47,5 la sută în 1985. Altfel spus, dacă în 1982 puterea instalată, produsă pe cărbune, s-a ridicat la 5 500 MW, în 1983 va crește cu 1 000 megawați, în 1985 va fi de peste 8 000 MW, iar în 1990 va atinge cifra de 10 000 MW. În acest scop se prevede creșterea producției de cărbune de la 44 milioane tone, — cît prevede planul anului 1982 — la peste 87 milioane tone în 1985. Practic, ritmul zilnic de extracție va evolua de la 156,7 mii tone în 1982 la 195,4 mii tone în 1983 și apoi la 286,6 mii tone în 1985. Față de perioada 1976-1980 în actualul cincinal producția de cărbune a țării noastre va crește de 2,3 ori.

Mari creșteri se prevăd și pentru cincinalul următor, astfel că în 1990 termocentralele vor avea la dispoziție circa 93,8 milioane de tone de cărbune, din care 8,8 milioane tone de huilă, 85 milioane tone de lignit și cărbune brun la care se vor adăuga 18,5 milioane tone de șisturi bituminoase. Nu numai producția va cunoaște însă creșteri atît de spectaculoase, ci și calitatea cărbunelui, astfel ca puterea sa calorică să atingă cote tot mai ridicate, pe această bază urmînd să sporească randamentul instalațiilor termoelectrice. Dar, se înțelege, traducerea în viață a acestor importante obiective presupune mari și stăruitoare eforturi în direcția perfecționării muncii în abataje și cariere, deschiderii de noi zăcăminte, îmbunătățirii procesului de preparare precum și a procesului de ardere.

În ce privește sporirea producției în unitățile aflate în funcțiune au fost deja elaborate ample programe de măsuri care prevăd extragerea suplimentară, numai în anul 1982, a circa 4 milioane tone de cărbuni. Se are în vedere pentru aceasta suplimentarea forței de muncă prin extinderea inițiativelor de întrajutorare muncitorească, creșterea gradului de utilizare a mașinilor și instalațiilor, lucru posibil prin întărirea ordinii și disciplinei, organizarea mai bună a întregii activități de extracție, prin perfecționarea nivelului de pregătire profesională a tuturor cadrelor. Vor fi totodată montate noi linii tehnologice de mare capacitate — excavatoare gigant și magistrale de benzi — și se va acționa cu forțe sporite pentru îmbunătățirea sistemului de transport al cărbunelui. O astfel de linie tehnologică modernă este în curs de finalizare la Oltețu, în bazinul carbonifer al Horezului, unde, în scopul asigurării unei mai bune fluențe în activitatea de transport a cărbunelui, se mai construiește o cale ferată care va lega localitatea Poiești — locul în care se află depozitul de cărbune — de Băbeni — stație C.F.R. pe magistrala feroviară Sibiu—Craiova. Alte căi ferate miniere și drumuri vor mai fi amenajate între Tîrgu Cărbunești și mina Albești, între localitățile Dudaș și Husnicioara, precum și între Berbești-Popești și Alunu.

Două noi mine vor fi deschise în următoarea perioadă de timp în Valea Jiului, respectiv în zona Lupeni Sud și la Valea de Brazi. Tot aici se va construi o instalație modernă de preparare a cărbunelui. Apoi, fructificînd roadele cercetărilor efectuate pînă în prezent, se va acționa

pentru deschiderea unor noi unități miniere în județele Caraș-Severin, Mehedinți și Timiș, iar în perspectivă se prevede punerea în exploatare a zăcămintelor descoperite la Ișalnița-Dolj, Caracal-Olt, București-Sud și în Moldova.

În domeniul investițiilor, pe lîngă centralele electrice și de termoficare aflate în construcție la Drobeta Turnu Severin și la Anina se

vor mai realiza alte asemenea unități la Timișoara, Iași și Suceava.

Pe lîngă toate acestea, în abatajele unităților miniere se vor introduce noi complexe mecanizate de tăiere și susținere, alte instalații complexe al căror rol este acela de a spori producția de cărbune, concomitent cu reducerea efortului oamenilor. Totodată, în cariere și în mod deosebit la Rovinari se va intensifica ritmul de decopertare astfel încît, de la 103 milioane metri cubi steril, excavat în 1982, să se ajungă la nivelul de 170 milioane metri cubi steril pe an, în 1985. Investiții importante vor fi executate și în scopul valorificării complexe a șlamului și iazurilor de la uzinele de preparare, numai în Valea Jiului urmînd să se recupereze în acest mod, în actualul cincinal, circa 400 000 tone cărbune.

Atomul — tot mai multe argumente în favoarea sa

Țările importatoare de materii prime energetice care asistă la creșterea în ritm vertiginos a facturii petroliere își orientează logic politicile lor economice urmărind trei obiective: reducerea vulnerabilității lor față de petrol, utilizarea rațională a energiei prin economisirea acesteia și înlocuirea hidrocarburilor cu noi surse de energie. Energia nucleară reprezintă o sursă imediată, disponibilă, dezvoltată din punct de vedere industrial, foarte competitivă sub aspect economic și capabilă să satisfacă o parte considerabilă a necesităților imediate și de perspectivă în cele mai bune condiții de securitate și de garanție în aprovizionare.

Este drept, problema energiei nucleare a fost la un moment dat dificil de abordat. Ca orice tehnologie nouă, ea a înregistrat pe plan mondial profunde decepții urmate de perioade de entuziasm exacerbat. Se cunoaște că în trecut s-au visat avioane propulsate cu energie nucleară. Firește, previziunile optimiste făcute în anii 1960 sînt departe de a fi atinse în zilele noastre, cel puțin global. Dar energia nucleară este o realitate industrială a zilei de astăzi. Numai în 1980 ea a furnizat 8,2 la sută din totalul producției mondiale de electricitate, producție aparent redusă dar care reprezintă echivalentul a 150 milioane de tone petrol, adică mai mult decît consumul total de energie primară al unei țări puternic dezvoltate.

Comparată cu cea de petrol, repartiția geografică a rezervelor de uraniu în lume se dovedește foarte diferită și foarte diversificată, reprezentînd o garanție importantă pe planul securității livrărilor. În ceea ce privește costul de producție al unui kWh, de asemenea competitivitatea energiei nucleare în raport cu alți combustibili s-a afirmat neîncetat în ultimii ani. Costurile de producție înregistrate în 1975 sau în 1980 la nivelul companiilor de electricitate din mai multe țări puternic dezvoltate oferă un avantaj de 20—60 la sută energiei nucleare în raport cu cărbunele. Un kWh nuclear este la ora actuală de 2,3—3 ori mai ieftin decît un kWh obținut pe bază de petrol.

Acest avantaj economic, care se mărește necontenit, constituie un element important care pledează în favoarea dezvoltării energiei nucleare. Industriile țărilor care dispun de o producție electronucleară importantă vor beneficia de nenumărate avantaje economice în viitor. Iată de ce la Congresul al XII-lea al partidului s-a hotărît construirea în țara noastră a primei centrale nuclearoelectrice, centrală aflată în execuție, cum se cunoaște, la Cernavodă. Corespunzător indicațiilor secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, date cu prilejul celor trei vizite efectuate pe șantierul acestui important obiectiv, primul grup cu o putere instalată de 660 MW, din cele cinci grupuri cîte va avea în final centrala atomoelectrică, urmează să fie pus în funcțiune în 1985.

Hotărîți să traducă în faptă sarcinile trasate de secretarul general al partidului, constructorii centralei atomoelectrice au intensificat ritmul de execuție, manifestînd preocupări susținute în direcția realizării unor lucrări de calitate superioară și la nivelul cerințelor acestui important și complex sector care este energetica nucleară. Totodată, se acționează cu forțe sporite în direcția asimilării în țară a unui volum tot mai mare de instalații, precum și pentru asigurarea din resurse interne a necesarului de materiale.

În 1990, țara noastră va obține circa 22,7% din tota-

lui energiei electrice produse în centralele nuclearoelectrice. Pondere care urmează să crească în deceniul următor cînd se vor construi alte două astfel de centrale, una în Moldova și alta în Transilvania. Și mai trebuie menționat că dacă pe termen mijlociu pătrunderea cantitativă a energiei nucleare este bazată la ora actuală pe vectorul electricitate sînt posibile și alte aplicații: pentru furnizarea directă de căldură, pentru nevoile industriei, pentru propulsia navală, posibilitatea realizării tehnologice a acestor aplicații fiind de pe acum dovedită pe plan mondial.

Sursele noi — energia viitorului

Specialiștii apreciază că în prezent, pe întreg teritoriul planetei, se află în funcțiune peste 1 milion de pompe mecanice eoliene. Într-o serie de țări au fost construite și instalate stații electrogene solare cu o putere care se apropie de 100 de MW, în zonele însorite ale globului acestea aducînd oamenilor aproape aceleași servicii pe care le aduc hidrocentralele în zonele cu climă temperată. Succese însemnate au fost obținute și în ceea ce privește energia valurilor, utilizarea biomasei, a apelor geotermale în scopul obținerii energiei electrice sau energiei mecanice sau pentru economisirea combustibilului și energiei electrice.

În actualul cincinal și la noi în țară se pune un accent deosebit pe utilizarea acestor surse noi, așa numite convenționale de energie. Sînt binecunoscute rezultatele înregistrate în mai multe sectoare de activitate pe linia construirii unor generatoare eoliene — cîteva funcționează în Semenic, rod al eforturilor depuse și al cercetărilor efectuate de către studenții Institutului de subingineri din Reșița, alte cîteva sînt instalate pe munții din apropierea Brașovului. Realizări de seamă — comparînd rezultatele înregistrate pe plan mondial — au fost obținute și în ceea ce privește construcția unor centrale care utilizează drept combustibil energia solară. Cercetătorii au pus, totodată, la punct cîteva tehnologii pentru transformarea pe cale biologică a bioxidului de carbon și a biomasei în combustibil. În anul 1981, de pildă, au fost economisite 70 mii tone combustibil convențional prin utilizarea surselor noi în locul energiei clasice.

Domeniile în care se poate utiliza cu eficiență sporită sursele noi de energie sînt deocamdată prepararea apei calde și încălzirea spațiilor netermoficate, precum și unele sectoare industriale și agricole pentru spălatul diferitelor piese și subansamble, pentru punerea în funcțiune a sistemelor de irigații. Dar, se are în vedere sporirea continuă a contribuției surselor noi în balanța de energie primară a țării. Astfel se estima ca la nivelul anului 1985 să se economisească circa 1 2/2,6 mii tone combustibil convențional prin lărgirea domeniilor de utilizare a energiei solare, eoliene, a apelor geotermale, a biogazului, biomasei și deșeurilor menajere. Aceasta după o primă evaluare, pentru că studiind atent toate posibilitățile de care dispunem, specialiștii au ajuns la concluzia că la sfîrșitul actualului cincinal economiile de combustibil, obținute ca urmare a folosirii surselor noi de energie, se pot cifra la circa 5 550 mii tone combustibil convențional, iar în 1990 la 7-10 milioane tone combustibil convențional.

Corespunzător studiilor întreprinse, se consideră că în 1985 vor fi economisite 400 mii tone combustibil convențional prin utilizarea energiei biotermale; 200 mii tone prin utilizarea energiei solare; 100 mii tone pe seama folosirii energiei vînturilor și valurilor; 200 mii tone prin folosirea pe scară mereu mai largă a biogazului; 100 mii tone prin transformarea pe cale biologică a deșeurilor menajere și a biomasei; 4 350 mii tone prin recuperarea căldurii din instalațiile unor mari întreprinderi, în special din sectorul metalurgic; și 200 mii tone din alte surse.

Se înțelege, un accent deosebit urmează să se pună pe modernizarea instalațiilor de ardere a tuturor instalațiilor prin care circulă apa caldă, căldură sau abur, în așa fel încît, utilizînd cît mai puțin combustibil, să se satisfacă deplin cerințele a tot mai mulți consumatori.

Valori sporite aurului negru

Țițeiul și gazele — baza resurselor necesare producției de energie electrică la începutul actualului cincinal — vor reprezenta combustibilul necesar obținerii doar a 4,6 la sută din totalul energiei produse în țara noastră în 1990. Hidrocarburile se vor utiliza practic doar ca adaos de ardere. Termocentralele care funcționează în prezent utilizînd drept combustibil țițeiul și gazele naturale vor fi modificate în cel mai scurt timp și trecute pe cărbune. Cu toate acestea, producția de țiței a țării noastre urmează să înregistreze însemnate creșteri. Astfel, programele cu privire la creșterea producției de țiței și gaze pe perioada 1982—1985, peste prevederile actualului cincinal, stabilesc măsuri în scopul atingerii unei producții de circa 15 milioane tone în 1985, față de 12,5 milioane tone cît se prevăzuse inițial. Prin sporirea producției deci și prin reducerea consumului de hidrocarburi în termocentrale se vor putea acoperi în condiții mai bune necesitățile petrochimiei unde țițeiul capătă valori de cîteva zeci de ori mai mari și, totodată, se va reduce importul, efortul valutar deosebit pe care-l facem în prezent în scopul asigurării bazei de resurse energetice și de materii prime necesare dezvoltării economiei. Principalele direcții de acțiune care se au în vedere în acest sens sînt următoarele:

● Deschiderea noilor zăcăminte descoperite în 1981 și 1982 la Stoenița (Gorj), Clumeghiu și Vest Mihai Bravu (Bihor), Umbrărești și Independența (Galați), Berteşti (Brăila), Ileana și Arțari (Călărași) și Vîlcele Est (Argeș).

● Se vor deschide, în același timp, noile zăcăminte de gaze descoperite în zonele trusturilor de petrol Arad, Bolintin, Moinești, Tîrgu Jiu și în Transilvania.

● Anul acesta și în fiecare dintre următorii ani ai actualului cincinal se vor fora aproximativ 1 600 sonde de cercetare, exploatare și injecție (în total 2,3 milioane ml), față de 1 200—1 300 sonde — media anuală realizată pînă în 1981. Volumul suplimentar de lucrări executate în acest sector echivalează cu activitatea a 2—3 schele de foraj.

● Se va extinde forajul la mare adîncime, în prezent cea mai adîncă sondă în producție din țara noastră — 5 200 metri — fiind la Drăganu-Călina în județul Vîlcea.

● Pe lîngă punerea în exploatare a unor noi zăcăminte se va accentua procesul de repunere în funcțiune a unor sonde vechi, în acest an tinerii din județul Dîmbovița, de pildă, preluînd 30 de astfel de sonde pentru a le reactiva, cu forțe proprii, prin muncă patriotică, colectivele de muncă din toate schelele petroliere asumîndu-și prin programe răspunderi concrete în scopul reactivării a peste 600 de sonde.

● Prin perfecționarea tehnologiilor de extracție se prevede creșterea factorului final de recuperare a petrolului din zăcămînt de la 32 la sută — nivel atins în 1982 — la 40 la sută în următorii ani.

● Pentru a se evita pierderea fracțiilor ușoare se vor construi parcuri și depozite în circuit închis, în marea majoritate a schelelor de extracție.

● Se va dezvolta sistemul național de magistrale pentru transportul gazelor și se vor construi mari depozite și stații de compresoare moderne.

● Pe platforma continentală a Mării Negre se va intensifica procesul de forare la mare adîncime, punîndu-se în funcțiune alături de „Gloria" noua platformă de foraj marin „Orizont", prevăzută cu echipamente de cea mai înaltă tehnicitate, cu rezervoare de mare capacitate.

● Cum sondele de foraj și extracție sînt consumatoare de energie, o atenție sporită se va acorda reducerii consumului în instalațiile proprii, acționîndu-se cu consecvență în direcția perfecționării utilajelor și agregatelor folosite în sectorul petrolier.

Grupaj realizat de NICOLAE MILITARU

PRIORITĂȚI ROMÂNEȘTI

O REALITATE A VIEȚII NOASTRE ȘTIINȚIFICE, MANIFESTATĂ CU DEOSEBITĂ VIGOARE ÎN ULTIMII ANI ESTE DINAMISMUL NEÎNTRERUPT AL ACTIVITĂȚII DE CREAȚIE, DE CERCETARE. ÎN ACEST CONTEXT, ORIENTAREA CREATORILOR SPRE REZOLVAREA UNOR PROBLEME ALE ȘTIINȚEI ȘI TEHNICII DE VÎRF A AVUT IMPLICAȚII FAVORABILE ASUPRA ÎNTREGII NOASTRE DEZVOLTĂRI ECONOMICO-SOCIALE, A CONTRIBUIT LA CREȘTEREA PRESTIGIULUI ȘTIINȚEI ROMÂNEȘTI. NE VOM REFERI ÎN CELE CE URMEAZĂ LA CÎTEVA DINTRE CELE MAI IMPORTANTE REALIZĂRI ALE INTELIGENȚEI ROMÂNEȘTI, AUTENTICE PRIORITĂȚI ÎN DOMENIU.

SPRE O PETROCHIMIE FĂRĂ HIDROCARBURI. Încercările care se fac pretutindeni în lume pentru a găsi răspunsuri eficiente crizei energetice, au pus în evidență în ultima vreme posibilitatea de a obține o serie întreagă de combustibili prin metode noi, ce exclud utilizarea ca materie primă a prețioaselor hidrocarburi. O preocupare pe cît de generoasă, pe atît de spectaculoasă. Aceasta pentru că alcolii, biogazul, ce pot fi utilizați drept carburanți prezintă cel puțin aceleași performanțe ca cei obținuți prin metodele tradiționale.

Care este deci calea pe care se pot produce acești combustibili, absolut necesari în întreaga economie? Conform aprecierilor specialiștilor — bazate pe experiențe îndelungate — o serie de plante care prezintă din punct de vedere energetic valori deosebit de ridicate constituie o alternativă a viitorului. Să subliniem și faptul că aceste plante, pe lîngă randamentul înalt de conversie au și o creștere foarte rapidă, care, mai ales în cazul utilizării în regim de culturi, le fac deosebit de prețioase.

Asemenea plante — fie că sînt terestre sau acvatice — au fost determinate pentru toate zonele climatice ale globului. Și, ceea ce este cel mai important, este vorba în general de specii nedisputate — ca materie primă — de alte industrii.

În cadrul activității de cercetare biotehnologică, în **Institutul de energetică chimică și biochimică din București** au fost stabilite randamentele energetice de conversie pentru 50 specii de plante, crescătoare în regim spontan sau dirijat. Dintre multiplele rezultate obținute de specialiștii din acest institut să reținem pe cele care se referă la utilizarea ca materie primă a plopului și salciei. A reieșit astfel, că dintr-o tonă de substanță uscată, de plop sau salcie, se obține prin metode de bioconversie o cantitate de 250—400 litri de alcool. Tehnologia utilizată este, în mod schematic, următoarea: materia primă este tocată, după care este supusă în instalații speciale unui atac microbian. Microorganismele respective au proprietatea de a secreta o serie de substanțe, în funcție de caracteristicile plantei. Interesează foarte mult ce tulpini de microorganisme convertesc cu cel mai mare randament energetic biomasa în alcooli. Substanțele respective, în fapt niște enzime, descompun materia primă vegetală pînă la treapta de alcooli cu putere calorică foarte mare. În plus rezultă și o cantitate de 200—350 kg proteină furajeră. Experimentele au arătat că acest tip de alcool poate fi utilizat fie singur, pentru motoare special concepute, fie în amestec cu benzină, în ambele situații eficiența fiind deosebit de ridicată.

Dar nu sînt singurele rezultate de valoare în această direcție. Utilizarea unor plante acvatice se dovedește de asemenea o soluție interesantă. Așa, spre exemplu, dintr-o tonă de stuf uscat, prin aceleași metode de bioconversie se obține o canti-

Mozaic tehnico-științific

■ Un colectiv de cercetători britanici este autorul unei descoperiri de o uriașă valoare medicală. Este vorba de posibilitatea de producere pe scară largă și la un cost redus a unui vaccin antimalaric uman. Vaccinul este obținut pe baza unei substanțe care dă corpului uman o imunitate perfectă față de paraziții malariei.

■ La Facultatea de automatică din I. P. București a fost pus la punct un sistem integrat microscop-monitor TV, care permite transpunerea pe ecran a imaginilor de la microscop. Creierul acestui sistem este un calculator electronic M- 18.

■ Cercetările care se fac în lume pentru crearea unor biomateriale capabile să asigure înlocuirea unor țesuturi umane sînt — se pare — aproape de realizarea primelor succese. Medicii de la un spital din Boston, care experimentează transplantul cu piele artificială au comunicat că materialul sintetic creat a fost bine suportat de 10 pacienți.

■ Specialiști americani în domeniul biomasei au constatat că metanul se poate obține în condiții de rentabilitate deplină dintr-o algă marină, numită „laminaria". Experiențele au arătat că din 0,30 metri cubi de alge uscate s-au obținut 1,50 metri cubi metan. Potrivit acelorași specialiști, de pe o plantație de 200 mile pătrate, cultivate pe zone mlăștinoase ale litoralului, s-ar obține anual circa 30 000 barili petrol. De reținut și faptul că „laminaria" are o creștere foarte rapidă.

■ Un inventator australian a pus la punct un aparat care se dovedește superior altor metode de... alungat țînțarii. Pornind de la rezultatele unor cercetări ale biologilor și zoologilor referitoare la comportamentul țînțarilor, el a realizat un generator sonic, care emițînd sunete de o anumită frecvență alungă astfel dizgrațioasele insecte. Aparatul e alimentat de o baterie de 9 volți.

■ Bazat pe faptul cunoscut că există o diferență sensibilă între rezonanța magne-

PRIORITĂŢI ROMÂNEŞTI

tate de 360 metri cubi de biogaz ; utilizînd ca materie primă o specie numită pistia, care are şi o creştere foarte rapidă — cel puţin 2 tone/hectar/zi — se obţine o cantitate de peste 400 metri cubi biogaz. În ambele situaţii, conţinutul de metan este de peste 70 la sută, restul fiind bioxid de carbon.

Foarte important este faptul că dincolo de rezultatele obţinute experimental în laboratoarele institutului, pe baza unui proiect original se află în construcţie pe platforma chimică Dudeşti o instalaţie pilot, la nivelul celor mai moderne tehnici din lume, care va fi gata la sfîrşitul anului 1982. Numai prin producerea aici a enzimelor necesare şi care înainte se importau, se vor obţine anual economii de circa 5 milioane dolari. După modelul acesteia urmează a se realiza alte două instalaţii — în Delta Dunării şi la Fundulea.

UN COPIL DEPLASEAZĂ O GREUTATE DE 4 TONE. Sînt binecunoscute problemele care se pun în orice mare întreprindere în legătură cu deplasarea şi

O importantă premieră a industriei noastre aeronautice : primul avion de linie Rombac 1-11!

Mozaic tehnico-ştiinţific

tică a celulelor umane sănătoase şi cele atinse de cancer, un grup de specialişti japonezi au realizat un aparat de diagnosticare mai precisă, mai exactă decît prin metodele cunoscute pînă acum, a studiului şi evoluţiei acestor boli.

■ În Franţa au fost date în folosinţă primele construcţii care dispun de un aspirator central. Pentru a face curăţenie este suficient să branşezi tubul cu peria şi apăsînd pe un buton, praful este înghiţit de o instalaţie centrală. Metoda se dovedeşte practică atît pentru locatari cît şi din punct de vedere al consumului de energie şi al zgomotului, care sînt reduse.

■ Industria elveţiană a pus în vînzare conserve care dispun de un sistem ce le permite să se autoîncălzească. Între pereţii dubli din aluminiu ai ambalajului se află introduse o serie de substanţe, care, în momentul smulgerii unui inel de pe fundul cutiei, acestea intră într-o reacţie cu degajare de căldură. Deşi costul acestora e sensibil ridicat faţă de conservele normale, ele sînt mult căutate de excursionişti şi alpinişti.

■ Specialiştii sovietici au descoperit că asocierea tratamentului medicamentos cu o serie de obiecte puternic magnetizate, au o influenţă favorabilă, grăbind vindecarea unor arsuri, fracturi sau chiar în hipertensiunea arterială. Denumite „magnetofore" acestea se utilizează sub forma unor centuri sau bandaje, în zonele corpului supuse tratamentului.

■ O firmă japoneză a pus la punct un mic aparat, de mărimea unui ceas de mînă, care pe lîngă ora exactă, data şi ziua curentă, îndeplineşte şi funcţia de traducător. Apăsînd pe un buton care formează — mai întîi — cuvinte în limba maternă şi apoi pe altul pentru limba solicitată, pe cadran apare afişat cuvîntul tradus în engleză, franceză, germană, spaniolă.

■ Faptul că odată cu înaintarea în vîrstă vocea suferă schimbări preocupă de multă

transportul diferitelor produse în cadrul procesului de producție. În numeroase cazuri macaralele nu fac față, în altele nu pot fi aduse macarale la locul respectiv, alteori utilizarea unor macarale mult prea puternice face ca pe total să crească prețurile de producție ; nu de puține ori vezi oameni chinuindu-se cu propriile brațe să ridice sau să care piese grele, ceea ce face insolubile o serie de articole privind protecția muncii. De aici și căutările privind găsirea unor mijloace eficiente pentru transportul uzinal.

Și, iată, de curînd o valoroasă realizare a unui colectiv de specialiști de la **Centrul de cercetări științifice și inginerie tehnologică pentru mașini de ridicat și transportat din Timișoara** vine în întîmpinarea acestor cerințe. Instalația realizată aici este un transportor care, practic, revoluționează clasicul mijloc de transport pe roți, înlocuindu-l cu așa zisa pernă de aer. Aceasta este alcătuită dintr-o placă ce are la bază un dispozitiv în formă de farfurie denumit și aeropaletă ; aceasta din urmă este practic o cameră obișnuită de cauciuc, umplută cu aer comprimat, de la o sursă cu care e permanent în legătură. Are rolul de element de sustentație. În funcție de greutățile pe care le suportă, diametrul pernei de aer variază între 180 și 1 200 milimetri. În momentul în care o greutate este așezată pe aeropaletă în vederea deplasării, o cantitate de aer iese prin niște orificii din perna (camera) respectivă, creînd între acestea și suprafață de glisare o peliculă de aer de ordinul zecimilor de milimetru. Suficient însă ca, în absența frecării, un copil să deplaseze cu ușurință o greutate de 4 tone, iar un adult 12—20 de tone. Invenția respectivă aparține a doi cercetători, ing. Zeno Pircea și Hartwig Michels.

În ideea de a răspunde cît mai bine unor necesități diverse, colectivul angrenat în această cercetare a pus la punct și asimilat pînă în prezent 13 tipodimensiuni din acest dispozitiv pe pernă de fluid, începînd cu cele cu greutăți de 1 tonă și ajungînd azi pînă la 400 tone. Să reținem spre exemplu că se pot deplasa astfel cu mare ușurință motoare, batiuri, transformatoare, ceea ce în sistemul clasic duce adesea la strangularea fluxului de producție, la blocarea spațiilor etc. Se are de asemenea în vedere, datorită ușurinței în deplasare și a absenței trepidațiilor, utilizarea acestui mijloc de deplasare și pentru mesele mobile de transport a bolnavilor în spitale. Desigur, în funcție de tipul transportorului, acesta dispune de 1—2—3—4—5 perne cu fluid. Marele avantaj al acestor instalații este construcția simplă și ieftină, manevrabilitatea, pot fi strecurate ușor peste tot, au rezistență mare (prin aceea că, neavînd piese în mișcare durata de utilizare crește), pot fi utilizate fără o calificare specială, nu produc nici un fel de vibrații. Avantajele continuă și în legătură cu randamentul energetic. Podurile rulante spre exemplu necesită construcții speciale și au consum de energie electrică ridicat. Motostivuitoarele, pe lîngă faptul că se importă, au și un consum de energie de 9 ori mai mare față de un transportor de aceeași capacitate. Acesta din urmă, chiar în condițiile folosirii drept „combustibil" a aerului comprimat, consumul nu depășește 3 kw pe tonă. Foarte recent a fost asimilată și macaraua portal pe pernă de aer, avînd aceleași avantaje. Mai mult, atașarea unei surse proprii de alimentare cu aer comprimat sau a unor elemente de propulsie automată, inclusiv telecomandă situează acest produs în rîndul performanțelor de vîrf ale științei și tehnicii. Utilizînd asemenea mijloace, concluzia nu poate fi decît aceea că se pot reduce substanțial costurile construcțiilor. Aceasta rezultă din realizarea unor economii de metal, beton etc. ca urmare a reducerii înălțimii halelor sau a unui fundament fără asigurări speciale de rezistență.

UN INSECTICID IDEAL. O situație de care agricultorii trebuie să țină permanent seama este aceea a combaterii dăunătorilor. Or, realitatea arată că odată cu folosirea acestora apare pericolul ca o parte din substanțele chimice din insecticidele utilizate să distrugă și alte insecte — dușmani naturali ai dăunătorilor — și chiar să aibă un anumit efect asu-

Mozaic tehnico-științific

vreme pe specialiști. Cu atît mai mult cu cît aceasta are pentru unele persoane consecințe profesionale sau sociale. Motivul este cunoscut : din cauza tutunului, alcoolului, meselor prea abundente, coardele vocale se încarcă cu un înveliș gelatinos care tinde să le sudeze între ele. Tratamentele clasice nu reușesc întotdeauna. Suferinzii au însă acum la dispoziție un instrument salvator — laserul — care elimină fără nici un risc celulele bucluċașe. Totodată un „aspirator" plasat în zona operației absoarbe „praful" creat de intervenția respectivă. Cicatrizarea se obține în cel mult 24 de ore, pacientului revenindu-i vocea „pierdută".

■ În Japonia a fost lansată la apă prima navă din lume ce poate fi condusă cu ajutorul vocii omului. Nava, cu un deplasament de 180 000 tone dispune de un computer care recepționînd vocile anumitor persoane investite cu răspunderi pe linie de comandă, le descifrează și le transmite în sala mașinilor. Evident că un glas necunoscut computerului nu ar putea pune nava în mișcare.

■ Un grup de cercetători americani au realizat un aparat perfecționat de investigație medicală, care permite „să vadă" ceea ce alte aparate sau mijloace existente pînă la el nu reușeau : metabolismul uman în acțiune. Prin aceasta se poate observa apariția și tendința de dezvoltare a unor tumori, instalarea unor dezordini fiziologice care pot determina psihoze, schizofrenii, senilitatea, epilepsia, forme incipiente de cancer sau — și aceasta e considerată cea mai importantă performanță — descoperirea primelor semne caracteristice ale unor boli cardiace.

■ O întreprindere britanică a realizat și pus în circulație cel mai mare autobuz din lume. În pofida dimensiunilor de 12 metri lungime, 23 tone greutate — și a capacității — 250 de pasageri — „monstrul" este ușor de manevrat, putînd fi utilizat chiar și în cartierele cu străzi înguste.

PRIORITĂȚI ROMÂNEȘTI

pra organismului uman ; mai mult chiar s-a ajuns ca în timp, insectele cărora le sînt „destinate" substanțele respective au devenit tot mai rezistente și chiar imune la o serie de insecticide. De aici și căutările, pretutindeni în lume, pentru a contracara pe alte căi decît cele tradiționale acești periculoși dăunători.

Și, iată, datorită noilor cuceriri ale cercetărilor din biologie și biochimie care permit imitarea unor mecanisme și fenomene ale lumii vii s-a ajuns de cîțiva ani la sinteza unor substanțe ce sînt considerate pe drept cuvînt ca insecticidul ideal — feromonii. Institutul de chimie din Cluj-Napoca — prin laboratorul de produși naturali — este primul din Europa care a pus la punct asemenea substanțe. Dar să vedem ce sînt de fapt feromonii.

Grație descoperirilor de care aminteam s-a putut stabili că insectele comunică între ele printr-un „limbaj chimic". Astfel, cînd un individ, în fapt femela, dorește să transmită un mesaj (o alarmă, o chemare pentru hrană, împerechere etc.), aceasta emite o substanță care este recepționată de ceilalți. Deosebit de importante sînt substanțele — practic este vorba de niște hormoni — emise de indivizi din aceeași specie. Prin realizarea sintezei acestora apărea deci în fața cercetării un domeniu fascinant, acela că dăunătorii să fie distruși cum s-ar spune cu propriile arme. Abordîndu-se această cercetare prioritară s-a avut în vedere o serie de dăunători din agricultură : ai mărului, prunului, piersicului, verzei, molidului, stejarului etc., astfel că în prezent cercetătorii clujeni au rezolvat problema distrugerii a circa 25 de dăunători, care reprezintă tot atîtea brevete de invenții. La această temă au mai colaborat Institutul de protecția plantelor București, Facultatea de biologie și Centrul de cercetări biologice din Cluj-Napoca etc.

Să vedem însă în ce constă valoarea acestei descoperiri și cum este ea utilizată. În primul rînd este de reținut că feromonii sînt utilizați atît pentru supravegherea — adică pentru a fi informați de apariția dăunătorilor — cît și pentru combaterea acestora. În prima etapă, capcanele cu feromoni atrag masculii indicînd astfel numărul de insecte la hectar, perioada optimă a tratamentelor chimice, numărul acestora. Cum are loc însă distrugerea ? Se plasează în cultură o serie de 40—50 capcane, practic niște panouri cu feromoni care sînt unse și cu o substanță lipicioasă. Masculii aflați în mediu, primind mesajul respectiv, se îmbulzesc pe panourile respective, combaterea fiind aproape totală ; ceea ce a scăpat capcanelor este sub pragul de pericol. O altă cale de combatere este cea a dezorientării masculilor. Dispersia în cultură a unei cantități de feromoni face ca aceștia, primind mesaje din mai multe părți deodată, să fie dezorientați și, neputînd repera în timp femelele, fecundarea nu se mai produce și specia este astfel distrusă. Desigur, o tehnică sau alta se aplică în funcție de specie și de numărul de indivizi. De reținut este însă că pentru combatere este necesară o cantitate de numai 10—20 miligrame de atractant la hectar, în timp ce pentru supraveghere este nevoie doar de aproximativ 2 miligrame. Rezultate ale aplicării sistemului în aproape 20 de județe ale țării arată că la o investiție de 1 000 lei se obțin economii de 10 000 lei. Între altele, pentru pomii fructiferi economiilor rezultate de la scăderea numărului de stropiri de la 4—5 la una singură li se adaugă și avantaje de ordin ecologic, de refacere a echilibrului biologic în special. În plus feromonii nu poluează și sînt destinați fiecare unei anumite specii.

În prezent stația pilot a institutului clujean asigură întregul necesar pentru agricultura noastră. Faptul că interesul pentru utilizarea acestor substanțe este mare și avînd în vedere că doar cîteva țări mai produc feromoni, a făcut ca o

Mozaic tehnico-științific

■ **Cercetători francezi de la un institut din Lyon au descoperit după studii minuțioase că orice automobil care trece în viteză pe un drum poate fi recunoscut și după zgomotul motorului. Instalația respectivă este compusă din doi senzori dispuși în apropiere de șosea, situați la o anumită distanță unul de altul. Prin înregistrarea timp de 10—20 secunde a semnalelor respective se determină — pe lîngă viteza exactă — și tipul de automobil care a depășit viteza legală.**

■ **În R. F. Germania a fost pusă la punct și lansată în producția de serie o barcă de salvare de un tip cu totul nou. În caz de naufragiu aceasta se poate închide ermetic și, lansată la apă, nu mai este în pericol de a fi dusă la fund de valuri. În plus, fiind vopsită în culori vii și avînd o instalație de radio care emite un anumit timp ea poate fi depistată de navele trimise în ajutor.**

■ **O echipă de cercetători francezi a realizat un nou material de construcții cu calități deosebite. Este vorba de cărămizile pe bază de sticlă, care, față de cele clasice prezintă o serie de avantaje : greutate de patru ori mai redusă, izolare termică superioară, cost mai redus. Materia primă de bază este obținută din sticla obișnuită — borcane, sticle, geamuri sparte — în amestec cu anumiți agenți chimici, totul fiind amestecat și încălzit la temperaturi înalte.**

■ **Un specialist norvegian propune ca la forajele geologice și la exploatarea țițeiului din mările Arcticii să fie utilizate drept platforme de lucru iceberguri artificiale. El a calculat că înghețarea unui iceberg cu o înălțime de 60 de metri și cu un diametru de 200 de metri, înconjurat de un strat termoizolator și cu unul de beton, va costa de 5 ori mai ieftin decît o platformă de foraj obișnuită, din oțel, fiind tot atît de sigură și confortabilă.**

investiție ce va intra în producție anul viitor să ducă și în lume aceste creații ale inteligenței românești.

AVARII GRAVE, ANULATE. Imaginea marilor stații electrice de transformare din preajma orașelor sau a marilor unități economice este familiară pentru fiecare dintre noi. După cum, la fel de clară, este importanța funcționării corespunzătoare a acestora. Unul din pericolele care pîndesc acești nervi vitali ai orașelor și uzinelor este acela al poluării izolatorilor. În limbaj tehnic aceasta se numește conturnare și face ca în perioada umedă a anului, datorită combinării cimentului, zgurei etc. cu apă, izolatorii să se acopere cu un strat de material poluant. Aceasta creează în timp o reacție acidă și, la un moment dat, se formează condiții pentru producerea unui arc electric; altfel spus un scurtcircuit. Acesta poate distruge sau opri complet instalația, pentru a o repune în funcțiune este nevoie de cel puțin 24 de ore. Ce înseamnă la un mare combinat — care produce de zeci sau sute de milioane de lei pe zi — sau pentru un mare oraș o asemenea oprire este lesne de imaginat. De aici și căutările, pretutindeni în lume, pentru realizarea unui dispozitiv care să alarmeze în cazul apariției conturnării.

Invenția realizată de ing. Ioan Gheorghiu de la **Întreprinderea de rețele electrice din Bacău** răspunde perfect acestor cerințe. Astfel, încă de la apariția primelor semne de conturnare, dispozitivul semnalizează optic și sonor și, în acest fel, prin dispeceratul energetic național, este trecută pe altă sursă de alimentare cu energie electrică. În acest timp echipa de intervenție poate remedia defecțiunea potențială, care durează doar cîteva ore. El are o construcție simplă, în întregime cu componente românești, ceea ce face ca pentru exploatare să nu fie necesară o pregătire de specialitate a muncitorilor. Interesul cu care a fost primită această realizare, relese nu numai din faptul că ea a fost generalizată la nivelul economiei, ci și prin solicitările din străinătate. Mai mult este de reținut că de la instalarea acestor dispozitive nu s-a mai înregistrat nicăieri vreo avarie, ceea ce subliniază și fiabilitatea ridicată a acestora.

GHICI CE METAL ESTE ACESTA ? ! ? Zilnic, întreprinderile utilizează ca materie primă în procesul de producție mari cantități de metale. Metale feroase și neferoase din diferite calități, aliaje. Pe fluxul de aprovizionare acesta sosește sortat, corespunzător pentru că diferitele piese și subansamble nu se pot confecționa decît dintr-o anumită calitate de oțel, aluminiu sau bronz. Dar, din cauze pe care nu le vom analiza aici, se întîmplă ca materia primă să se amestece. Și atunci este absolut necesar ca prin analize să se determine cărei calități de metal îi corespunde fiecare bucată de metal în parte. Și toată această operație costă — timp și manoperă. De aici și preocupările asidue de a face față operativ unor asemenea nedorite situații.

A reușit recent în aceste încercări tînărul inginer Varga Bencze, de la **Institutul de sudură și încercări de materiale din Timișoara**, aparatul realizat făcînd și obiectul unui dosar O.S.I.M. Aparatul are la bază fenomenul termoelectric. Prin valorile respective de pe scala aparatului s-au stabilit că acestea corespund a circa 100 mărci de oțel, după cum se pot determina sortimentele din diferite metale neferoase și prețioase. Aceste performanțe sînt superioare aparatelor din import vest din care există în țară doar cîteva bucăți. Foarte important, construcția este simplă, ușoară, prezentînd simplitate în lucru. Astfel, prin simple atingeri ale metalului cu un electrod care este legat de aparat, acesta indică aproape instantaneu despre ce metal este vorba. De reținut că totul în acest aparat este românesc.

În prezent, aparatul este în faza de omologare a seriei zero. Concluziile, după experiențe îndelungate și variate, efectuate de întreprinderile I.U.P. Ploiești, „6 Martie" Timișoara, I.C.A. Brașov, C.S. Reșița sînt foarte bune și pledează pentru generalizarea lui în întreprinderi și chiar în depozite și magazie de materiale metalice. Despre minunile de care este capabil s-a auzit însă și în alte părți, la institut aflîndu-se deja cinci comenzi pentru executarea unor astfel de aparate.

GEAMUL TERMOREFLECTANT. Este cunoscut de fiecare dintre noi ce probleme există în legătură cu păstrarea unei anumite temperaturi în încăperi. Avînd în vedere că tocmai geamurile sînt acelea pe unde se pierde o parte importantă din căldură, prin radiația calorică, tocmai în această direcție s-au îndreptat cercetările unui grup de specialiști de la Întreprinderea de geamuri din Mediaș și Institutul de chimie din Cluj-Napoca.

Căutările au urmărit elaborarea unor soluții pentru pelicule care aplicate pe geamuri în anumite condiții, să le ofere acestora proprietăți termoreflectante. În ce constau acestea ? În aceea că stratul peliculizat reține în apartamente, în sere etc. o importantă cantitate de căldură — circa 40 la sută — care altfel are tendința să se piardă prin geam în exterior. Experimentele au arătat că panourile solare ce posedă un asemenea strat „protector" au randamente energetice superioare celor clasice. Tot așa, pentru anumite incinte — săli pentru calculatoare, camere control de la aeroporturi, sălile cu aparate în telefonie — aplicînd stratul peliculizat la exterior se împiedică încălzirea excesivă a acestora, nelăsînd să treacă în interior decît o cantitate moderată de căldură. Se știe astfel că există diferite aparate pentru condiționarea aerului, dar toate au consum ridicat de energie. S-a demonstrat astfel că pentru a răci o incintă cu 5 grade C se consumă de 4 ori mai multă energie decît pentru a o încălzi cu 5 grade C. În ambele cazuri, lumina pătrunde în interior fără probleme că intensitatea acesteia în încăperi ar putea fi diminuată. Ambele soluții, grație originalității lor, se află în atenția O.S.I.M. Primei soluții i-a fost deja acordat brevetul de invenție, cel de-al doilea dosar fiind încă în examinare. Desigur, dincolo de aceste reușite este de reținut preocuparea de a găsi cît mai curînd tehnologia cea mai eficientă care să ducă la realizarea acestor produse în serie mare și în condiții de rentabilitate.

ALEXANDRU STROE

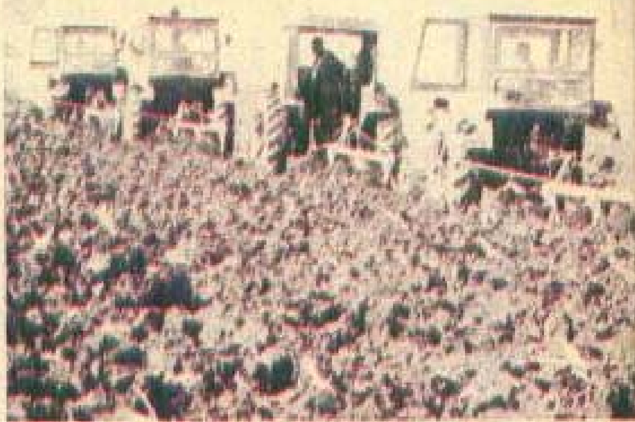
PROFESIA DE BAZĂ — ȚĂRAN
LOCUL DE MUNCĂ — SATUL ROMÂNESC

Copleșitoarea umanitate

El, țăranul tînăr este în satul românesc de azi o realitate pregnantă și strălucitoare ca atîtea altele. Ca vagonul de păpușoi la hectar, ca utilizarea curentă a bunurilor de folosință îndelungată sau ca mecanizarea completă a păioaselor. Se poate face despre el o adevărată „fișă caracterologică". Despre țăranul tînăr de azi care încă semnează cu nume arhicunoscute, se poate vorbi ca despre o atitudine, ca despre un om în continuu mers. El este o speranță și o certitudine definitivă a agriculturii noastre de azi și de miine. Iubitor de sat și de pămînt, nu pătimaș, ci lucid, științific în firea sa de-acum, țăranul tînăr nu a întors spatele orașului, n-are resentimente față de oraș. Dar îi e necesară și suficientă cetatea sa vegetală numită sat. Și n-are deloc dorință după apartamentul de bloc sau ceasul de pontaj de la poarta fabricii. Ceasul de pontaj îi e soarele aburcîndu-se pe orizont și ascunzîndu-se după orizont, iar apartament îi e casa tip-vilă. Țăranul tînăr de azi nu e doar acel înțelept dat de mama natură, el e acum ceva mai mult, e un om pozitiv, e un studios. Din necesitate și din dorința conectării sale la noutatea timpului. E, de multe ori, tehnician sau chiar inginer agronom. Și e tot atît de senin și în postură de conducător de atelaj (căruțaș adică), zootehnist, zidar, meșter mecanic, fierar, tractorist, combiner etc. Profesiile satului de azi, îndeletnicirile țăranului contemporan. El crede odată cu poetul că „veșnicia s-a născut la sat". Și aprinde foc din jarul acestei veșnicii. Și e partizan cerului netulburat de înălțimi din beton, e coleg de bancă al respirației libere, e manager în manieră personală și e nesfîrșit învățăcel la cele aproximativ douăzeci de meserii pe care trebuie să le știe începînd cu anii copilăriei. Nu-l cutreieră nostalgia ci clarul de inimă, de voință, de suflet. Își este, de obicei, propriul șef, ia decizii singur și singur le execută. Are respect pentru asfalt și beneficiază de asfalt, de lumină electrică, de radioteleviziune, de casă de piatră, de pomi de soi bun, de trandafiri altoiți, de regina nopții și dalii, de zborul cocorilor și de recoltatul sfeclei de zahăr, de campania de toamnă și de cea de primăvară, de arșiță și de ger. Nu-i scutit de emoții și e dotat cu cel mai eficace vaccin: răbdarea. Iubește mașina Dacia 1 300 și speră (unii) la Oltcit și, totodată, nu manifestă prea mare interes pentru Trabant. Nu, nu-i deloc trabantist. Mai bine docarul decît Trabantul. Între sat și cîmpie pendulează el, țăranul. Țăranul tînăr — copil al cîmpiei, al zonei agricole de podiș, al zonei de deal și al zonei zootehnice de munte. Cadența lanurilor de floarea soarelui, de porumb, de sfeclă, de grîu și alte plante agricole

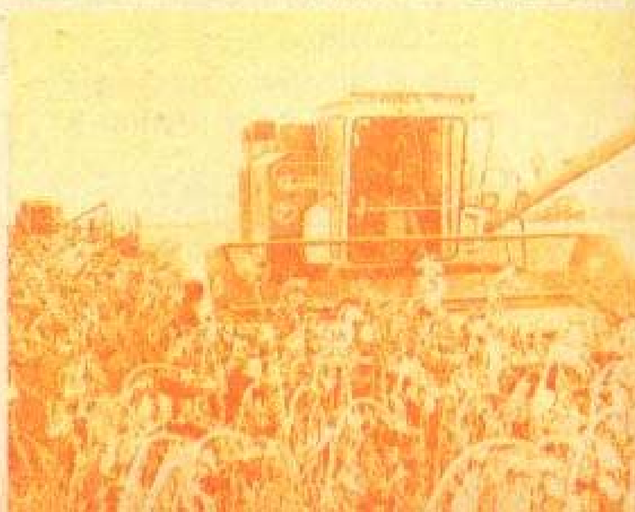
nu-l obosește ci îl tonifică, îi dă combustibil pentru încredere, pentru așteptare, pentru speranță. E cuplat la formidabila putere a cîmpiei, a cîmpului, e detonatorul tuturor exploziilor vegetale, e picamerul care perforează cu nădejdea sa, cu onestitatea sa, cu modestia sa timpul. Da, timpul curgînd pentru țăran, de cînd lumea, în ritmurile, în meandrele, în rotațiile sale. Toamna, toamna cînd se numără bobocii, munca lui de peste vară poate fi leac, tămăduire pentru ochii urbanului. Și e mîndru de aerul curat pe care-l respiră, de hrana pe care și-o obține singur („direct de la sursă"), de libertatea lui de a urca un deal în fiecare zi fără să considere asta o „escapadă", de ulița sa care are nu numai case ultra, dar și garduri făcute să dăinuie în veac, și poduri tari cît cele de la cefere și poartă încrustată. Modest fiind, deci om trăind pe propriile gînduri și fapte nu se poate să nu-l bucure o duminică liberă, o ploaie bună, un joc cu mingea sau un tenis. Satul le are pe toate, de la ploi repezi și clasicul rîu din „natala vîlcioară" pînă la aviația utilitară agricolă. E sobru și nu e amator nici de renume, nici de glorie. Știe mersul lucrurilor și al întîmplărilor fundamentale din natură. Altfel e, mai simplu numit, băiat de la țară. Adică un om liniștit, un iubitor de pace și adevăr. Utilizează cu pricepere tranzistorul, dar asta nu înseamnă că nu știe a înhăma un cal, a duce o turmă de oi, a mulge o vacă, a citi în densitatea culturilor sau în procentul de grăsime al laptelui. Om cu gospodărie care unui orășean pare avută. Și să nu vă pară de mirare dar țăranul de azi are în garderoba sa costum (costume) după „opt sute și-un pol" (cunoaște limbajul și-l amuză). Și dacă vreodată devine cazul își pune și cravată și-o poartă cu gesturi firești. Are sat frumos la îndemînă, sat din bătrîni venit și știe prea bine că datoria lui e să ducă acest sat mai departe în timp. Uneori țăranul tînăr al agriculturii noastre are carte de muncă. Și deseori ritm de muncă industrial. Și obișnuințe de mediu industrial. Și e ieșit definitiv din tradiționalitate și idilism. Adică e bun ucenic la hărnicie, modestie, chibzuință, prietenie, adevăr, la bună creștere și bună purtare; e abonat la echilibru, voință, tenacitate. E creator de spirit și bună cuviință. Și vine în portretul acesta al nostru din toate cele 13 124 sate ale României socialiste. Cît de uriaș e, deci, acest formidabil fond de omenie, cît de copleșitoare e, deci, această umanitate cu profesia de bază țăran și cu locul de muncă, satul românesc!

EUGEN MIHAESCU

A CONSTRUI — verbul cu cea mai frecventă utilizare în dialogul zilelor noastre, verbul care ne reprezintă pe noi, faptele noastre. Concentrăm în acest cuvînt fapte şi energii, vise şi aspiraţii. Am avut, avem şi vom avea vocaţia construcţiei. Sîntem o generaţie de constructori. Am construit şi construim cetăţi industriale, căi ferate, şosele, poduri, tunele, oraşe moderne. Construim o ţară mîndră şi, în acelaşi timp, formăm oameni noi, le modelăm caracterul la marea şcoală a muncii.

Ţara şi oamenii săi, ţara şi drumurile sale; drumurile oamenilor aşa cum le dorim, aşa cum le visăm. România socialistă are în acest nou deceniu drumul său propriu, inconfundabil. Este drumul ţării trasat magistral de documentele Congresului al XII-lea al Partidului, de grandiosul Program al desăvîrşirii edificiului socialist şi înaintare a României spre comunism. Am transpus pe harta economică a patriei traseul metalurgiei, traseul energeticii, traseul construcţiilor de maşini, traseul chimiei, traseul unei noi agriculturi... Pentru oamenii muncii, pentru tînăra generaţie nimic nu poate fi mai însufleţitor decît acest program fundamentat ştiinţific, îndrăzneţ şi realist, menit să ridice România socialistă în rîndul ţărilor celor mai dezvoltate din punct de vedere economic, să o plaseze pe noi coordonate de progres, civilizaţie şi bunăstare.

Desigur, este greu, chiar imposibil să cuprinzi în numai cîteva pagini drumurile ţării, drumurile oamenilor săi, în această directă şi continuă confruntare cu timpul pe parcursul a 365 de zile ale unui singur an. Tocmai de aceea am ales un singur drum, definitoriu pentru toate celelalte, drumul şantierelor naţionale ale tineretului, drumul brigadierilor, drum simbolic, presărat cu pagini de epopee. Am ales acest drum tocmai pentru că el este al unora din cele mai mari implicări, chiar şi la scara unui singur an. Mai mult, din perspectiva acestui an 1982, avem posibilitatea de a anticipa viitoarele trasee ale muncii eroice pentru ţară, ale dăruirii romantice ale celui mai tînăr detaşament de constructori — brigadierii.

De unde vine aura de distincţie şi prestigiu a muncii brigadierilor ?

Drumul nostru va începe de aici, de la altitudinea 0, din dreptul kilometrului 0 al celui mai scurt braţ al Dunării, tăiat de constructori între Cernavodă şi Agigea, prin inima Dobrogei. Aici, la Agigea, se consemnează intîiul răsărit de soare în fiecare din cele 365 de zile ale anului. Şi fiecare răsărit de soare a adus ceva nou in geografia acestor locuri. Consemnăm un nou răsărit şi pornim pe „Paralela Soarelui". Am intrat pe magistrala viitorului traseu de ape, căruia i s-a zis simplu Canalul Dunăre — Marea Neagră.

La numai 10 kilometri distanţă de mare începe tronsonul tineretului sau, mai exact, în graiul cifrelor aşa cum îi place să se exprime lui Nicolae Ivanov, comandantul şantierului naţional, 10 kilo-

Șantierele naționale ale tineretului — trasee ale muncii eroice, ale dăruirii și romantismului revoluționar

metri de canal ceea ce echivalează cu 68 milioane metri cubi de pămînt excavat, 800 000 metri cubi de betoane turnate în zidurile de sprijin și alte lucrări specifice de amenajare, toate însumînd o valoare de circa 4 miliarde lei. Adică munca a peste 45 000 de tineri care au îmbrăcat aici salopeta albastră cu ecuson de brigadier, călindu-se și formîndu-se la cea mai înaltă școală a muncii.

Pe aici va trece Dunărea... Fără să vrem, gîndul ne duce într-un alt loc, situat tot în mijlocul Dunării, la o distanță de cîteva sute de kilometri, mai exact la kilometrul 836 al Dunării, acolo unde alți brigadieri, dar tot atît de tineri, ridică o nouă cetate a luminii. Între cele două șantiere există multe lucruri comune. Mai întîi, ambele sînt situate în „inima" bătrînului fluviu. Cei de la Canal îi trasează noua albie, cei de la Porțile de Fier II i-au deviat pentru scurt timp cursul. Și după ce au turnat sute de mii de metri cubi de beton, mii de tone de armături, ei, brigadierii, au început montajul turbinelor, al acelor „inimi", puse în mișcare de forța apelor, ce vor pulsa curînd kilowații de energie. Cînd vor termina construcția, vor da din nou drumul apelor pe vechea, acum noua sa matcă.

Elemente comune, similitudini se întîlnesc și pe șantierul marelui Combinat petrochimic de la Midia. Aici, înainte de a ridica noua cetate a petrochimiei românești, oamenii au smuls mării circa 200 ha. Astfel, marea s-a retras în fața voinței și a forței celor care sînt denumiți simplu — constructori.

Așa ar putea fi prezentate, lapidar, trei dintre cele mai mari obiective de investiții ale actualului cincinal, trei trepte ale drumului mereu ascendent al României, imposibil de conceput și de realizat în nici un alt timp istoric al țării.

Cine sînt, de fapt, brigadierii?

Înainte de a fi aici, în Ostrovul Mare al Dunării, a doua stea din constelația luminii de pe Dunăre; înainte de a se deschide poarta ecluzei de la Cernavodă în fața navelor ce vor străbate calea cea mai scurtă spre mare; înainte ca în retortele petrochimiei de la Midia să se obțină materii prime vitale economiei românești, pe aceste locuri au existat șantierele. Au venit oamenii, adică constructorii. La început mai puțini și apoi tot mai mulți, din toate colțurile țării. A fost mai întîi o baracă, apoi alta și alta; au fost „colonii provizorii" din „PAL" și „PFL", pentru ca apoi să apară blocuri, microorașe. Așa începe să se scrie fiecare filă a noii istorii a patriei, a noii sale geografii economice. Peste tot, și aici, brigadierii șantierelor naționale ale tineretului sînt în primele rînduri. Faptele lor, dovezi de abnegație și eroism se perpetuează în timp, ca o continuare a nobilei tradiții începute cu 35 de ani în urmă la Agnita-Botorca și prelungită prin Bumbești-Livezeni, Salva-Vișeu, Porțile de Fier I, Galați, Nedeea-Măceșu ori Zalău, tot atîtea borne plasate în drumul devenirii socialiste a României.

Ion Bălulescu, la cei 38 de ani ai săi, se poate mîndri că a trecut prin școala celor mai mari șantiere ale patriei. A plecat în 1964 din Husnicioara Mehedințiului pentru a pune umărul la construcția primei hidrocentrale de pe Dunăre, la Porțile de Fier I. Cinci ani mai tîrziu se afla la Petroșani, participînd la construcția rețelei de electrificare a liniei de cale ferată Sadu—Simeria. La 7 octombrie 1975 o nouă haltă în drumul său de constructor — Canalul Dunăre-Marea Neagră. Că a

Șantierele naționale ale tineretului — trasee ale muncii eroice, ale dăruirii și romantismului revoluționar

ȘANTIERE NAȚIONALE ALE TINERETULUI

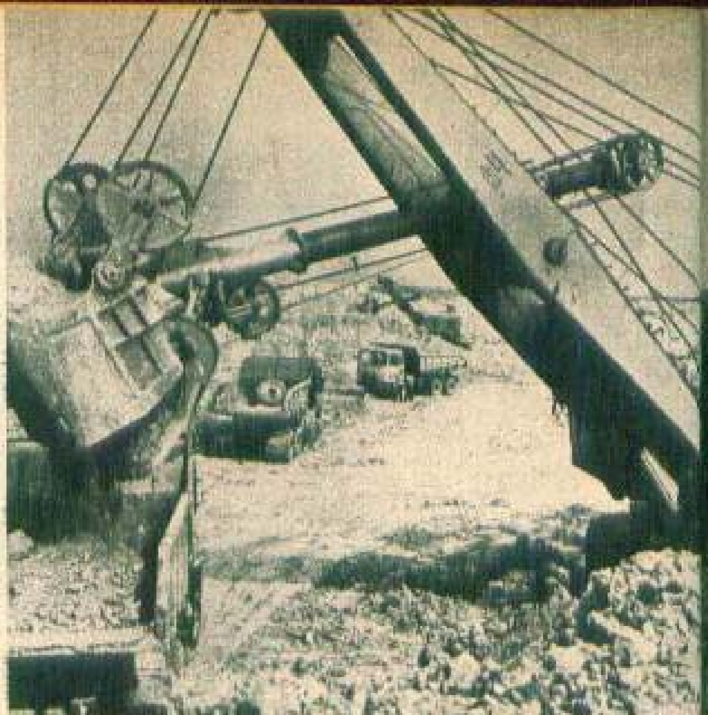
BILANȚ 1982

■ Canalul Dunăre Marea Neagră: ■ **La cei 10 km din „tronsonul tineretului" au lucrat în 1982 peste 4 300 de tineri. Au primit aici însemnele de brigadier 2 180 elevi ■ Volumul de lucrări executate: 19 milioane mc pămînt excavat, 300 mii mc betoane turnate în zidurile de sprijin, 220 mii mp taluze amenajate etc. ■ Planul valoric preluat de brigadieri se ridică la peste 698 milioane lei ■ În cei cinci ani de cînd lucrează aici, Ion Bălulescu a excavat peste 5 milioane mc pămînt.**

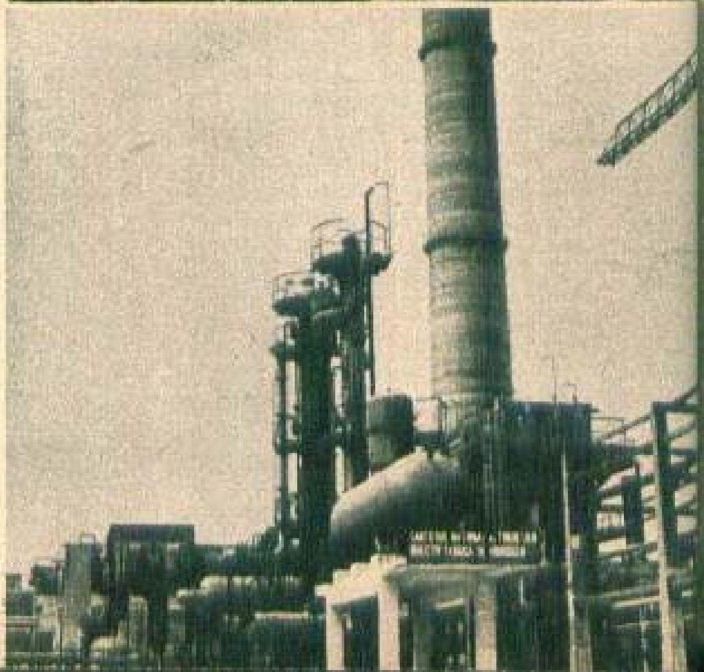
■ Sistemul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier II: ■ **Brigadierii (1 370 muncitori și 400 elevi) au muncit la construcția centralelor și ecluzei ■ Valoarea lucrărilor realizate se ridică la circa 200 milioane lei, respectiv: 150 mii mc betoane turnate, 70 mii mp cofraje montate, 8 000 t armături confecționate și montate și 3 000 t utilaje montate ■ Cu brațele lor oamenii au deviat cursul apelor pentru a ridica în „inima" bătrînului fluviu o „inimă energetică".**

■ Combinatul petrochimic Midia: **Instalația de hidrogen (3 fabrici), Insalația de dimetiltereftalat, Instalația de etilbenzen, Instalația de hidrodesulfurare — distilare în vid și utilitățile comune la Plaforma 3 sînt obiectivele la care au lucrat în acest an cei peste 950 brigadieri (din care 500 elevi). ■ Valoarea lucrărilor executate depășește 87,8 milioane lei ■ Oamenii au smuls mării 200 de hectare...**

■ Combinatul minier Rovinari: ■ **2,7 milioane mc steril excavat și 800 mii mc cărbune excavat și transportat — acesta ar fi bilanțul muncii**

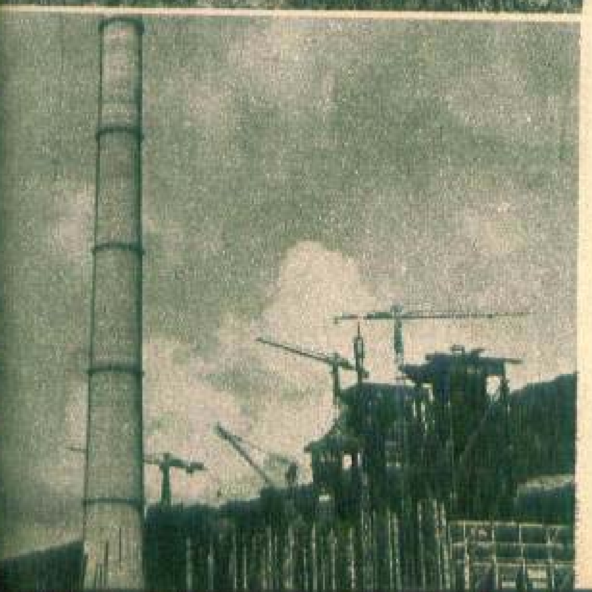

brigadierilor mineri, ai celor 1 370 de tineri conducători auto, excavatoriști, buldozeriști și 400 de elevi. Am putea să-i denumim „prometei" ai zilelor noastre, dar le-am zis mai simplu — brigadieri-mineri.

■ Combinatul minier Motru: ■ La 16 aprilie 1982 s-a consemnat momentul festiv al deschiderii unui nou șantier național al tineretului în bazinul carbonifer al Gorjului ■ 600 de brigadieri s-au angajat să contribuie la sporirea producției de cărbune, preluînd spre realizare un plan în valoare de 71,4 milioane lei — excavarea și transportul a 1,6 milioane mc steril, executarea de drumuri și platforme, alte prestații.

■ Centrala termoelectrică și exploatarea șisturilor bituminoase Anina: ■ Un șantier complex — construcția și montajul la centrală și lucrări de descopertă — așa ar putea fi caracterizat perimetrul de muncă și acțiune al celor 545 de constructori, muncitori, mineri și 300 elevi brigadieri ■ Valoarea lucrărilor preluate de ei depășește 116 milioane lei...

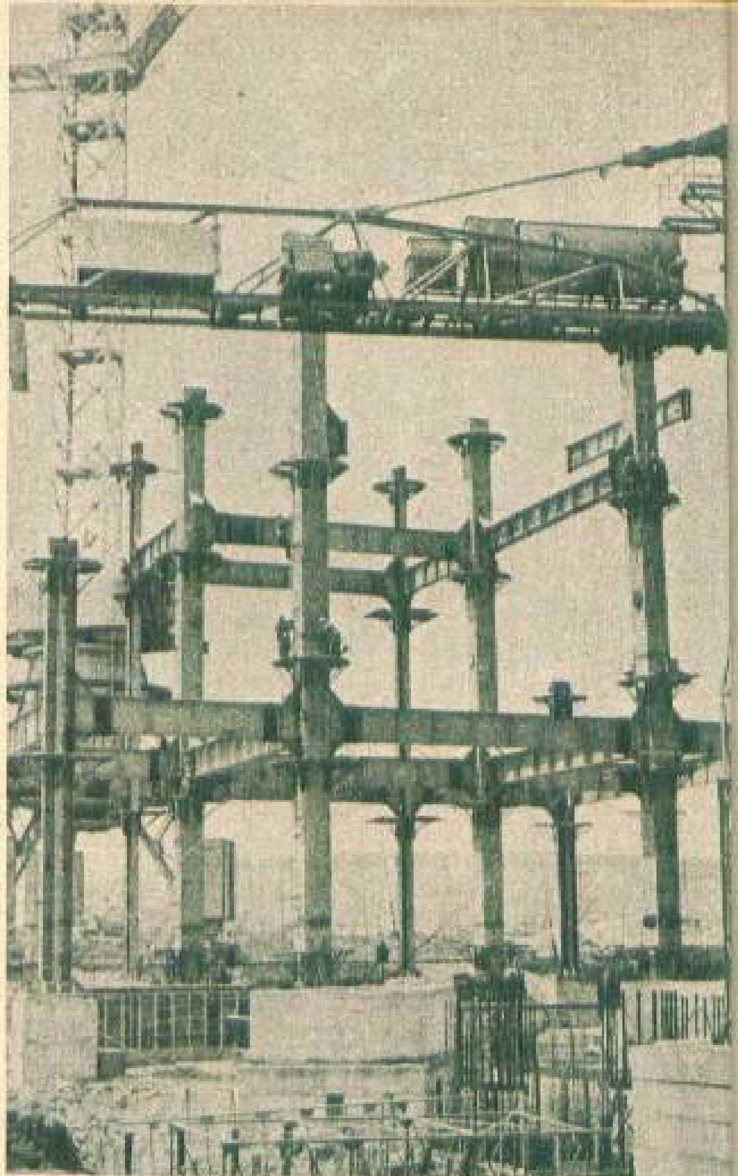
■ Sistemul de îmbunătățiri funciare București Nord: ■ Peste 450 de tineri brigadieri s-au angajat să sporească rodnicia ogoarelor din zona de nord a Capitalei, prin excavarea a 1,7 milioane m.c. pămînt, nivelarea cu screperul a 1,4 milioane m.c. pămînt, împrăștierea cu buldozerul a 1,5 milioane m.c. pămînt, realizarea a 90 000 m de drenuri colectoare și a 1 000 construcții hidrotehnice.

■ Sistemul de irigații Vișoara Nord: ■ Alți 660 de tineri brigadieri au executat în acest an lucrări specifice îmbunătățirilor funciare și irigațiilor pentru a aduce în zona Vișoara Nord ploaia

artificială pe o suprafață de peste 29 000 ha ■ Fiecăruia i se cuvine, la vremea culesului pîinii, o cunună de spice...

■ Centrala termoelectrică Drobeta-Turnu Severin: **■ O nouă stea în constelația energetică a patriei. Din acest an și aici brigadierii vor deveni o prezență statornică. ■ Peste 850 de tineri (450 elevi) și-au prins pe salopeta albastră ecusonul de brigadier în acest an, valoarea lucrărilor executate de ei fiind de circa 48 milioane lei.**

■ Centrala de termoficare Zalău: **■ Capătul unui drum de cîțiva ani pentru brigadierii acestui șantier național ■ 100 de tineri au încheiat activitatea în cursul acestui an, anul punerii în funcțiune a obiectivului, exprimată prin lucrări în valoare de 9,2 milioane lei ■ Un șantier național al tineretului și-a încetat activitatea; au fost deschise alte două; se vor mai deschide și altele...**

venit printre primii aici o demonstrează numărul excavatorului (EKG de 4,6 tone/cupă), care este 003. Aflîndu-se aici la înființarea șantierului național al tineretului, a solicitat să fie trecut în rîndul brigadierilor. De atunci, din 1977, a reușit să excaveze singur peste 5 milioane metri cubi de pămînt. Adică un sfert din planul acestui an al șantierului! Ce va face cînd se vor încheia lucrările la Canal? „Dacă va fi sănătate — ne spune — cred că voi merge împreună cu familia la Giurgiu, unde va începe construcția unui nou canal. Cel puțin 5 ani voi lucra acolo, apoi om mai vedea"...

Pentru mai tinerii săi colegi Mihai Lupu (26 ani) și Gheorghiță Corduneanu (23 ani), construcția Canalului reprezintă începutul drumului pe șantierele patriei. Ambiția lor: să-și pună semnătura la temelia cîtorva din cele mai mari edificii ce urmează a se construi pînă în 1990 și de ce nu, pînă în anul 2000...

Subinginerul Paul Șandor și soția sa Henriette au absolvit în 1980 Facultatea de construcții hidrotehnice Timișoara. Mediile obținute la absolvire (9,40 — el și 9,90 — ea) le dădea dreptul să aleagă locuri de muncă chiar în județul Arad de unde vin. Ei au optat însă pentru Canal. „Firește, nu a fost deloc ușor, am avut destule oprelişti de învins — ne mărturisea tînărul subinginer. Nu regretăm însă alegerea făcută. Am avut multe de învățat, am trecut examene mult mai grele decît cele din timpul facultății. Nici nu poate fi altfel cînd zilnic torni o cantitate de beton echivalentă cu cea necesară construcției unui bloc cu 10 nivele"...

Pe Florinel Groza, de meserie lăcătuș, drumurile l-au purtat de la Focșani la Năvodari, de la Năvodari înapoi la Focșani, pentru ca la 3 martie 1981 să revină, pe malul mării, ca brigadier al Șantierului național al tineretului de la Midia. Colegul său, Ion Munteanu, a plecat din comuna Balcani, județul Bacău, spre Brașov — unde a deprins tainele construcției aeronautice. După 4 ani, în același

martie 1981, din proprie inițiativă a venit cu încă 8 prieteni la Midia. Cu toate că munca pe șantier nu este deloc ușoară, tînărul Ion Munteanu parcurge zilnic încă un drum, cel al desăvîrșirii pregătirii profesionale, frecventînd cursurile liceului seral din Năvodari.

La Porțile de Fier II, printre cei dintîi au venit Alexandru Stoichiță și Dănică Gagica, sudori. Apoi au venit Ionel Stamate, Marin Sănducu, Mihai Mușat, Ion Bedragă, Toma Mircea. Și nu au venit singuri. Și-au adus soțiile și copiii. Acum stau în blocurile de familiști din colonia provizorie. Mîine, cine știe, poate că se vor muta numai cîteva sute de metri mai departe, în orașul energeticienilor; sau poate că vor coborî pe Dunăre în jos, pînă la Turnu Măgurele, unde va începe construcția unei alte hidrocentrale...

Cine sînt, de fapt, brigadierii? Greu de răspuns! Ar fi mult prea simplu dacă, așa cum se mai crede uneori, pe acești tineri i-ai putea cunoaște, descoperi, doar la prima strîngere (sinceră !) de mînă. Amînăm, pentru moment încercarea de a formula o definiție.

Minerii — prometeii zilelor noastre

...Pornim pe un nou traseu, cel al luminii. Ici și colo cîte o pîlpîire firavă încearcă să spargă întunericul nopții. Deși nu se văd, munții sînt pe aproape. Și zorii unei noi zile sînt pe aproape. Nu mai este mult și răsăritul va aureola crestele Carpaților.

Cînd spunem Gorj, spunem cărbune. Cînd spun cărbune spun, de fapt, lumină. Și tinerii nu puteau lipsi de la marea întîlnire cu lumina, cu energia. Au venit de la Petroșani, de la Suceava, de la Vaslui, de la Satu Mare, de la Sibiu, de la Arad și Timișoara, din toate colțurile țării, și și-au zis simplu brigadieri-mineri. Așa s-au născut cele două șantiere naționale ale tineretului — Rovinari și Motru. Au preluat apoi, spre exploatare, cîteva cariere — Gîrla, Moi, Poiana, Lupoaia, Jilț — cărora li s-a zis (cum altfel ?) „carierele tineretului". Hotărîrea lor este de a da țării cît mai mult cărbune. Adică mai multă energie și prin energie putere.

La Drobeta-Turnu Severin și la Anina, acolo unde se închide, într-un fel, un triunghi al luminii, alți tineri smulg pămîntului șisturi bituminoase (tot materie primă energetică), sau înalță mari centrale electrice, încă două cetăți de lumină ce vor întregi noua geografie economică a României.

Cine sînt, de fapt, brigadierii ?

Întrebarea aceasta revine ca un laitmotiv. Ne-am pus-o de fiecare dată cînd am încercat să-i cunoaștem mai bine.

Cînd l-am întîlnit prima dată pe Coștileanu? Pe Vasilică, cel mai bun șofer al Rovinarilor din ultimii ani, venit aici din Puieștii Vasluiului ? A venit ca brigadier și a luat în stăpînire o „Rabă". Mereu a fost în fruntea întrecerii, efectuînd mii de curse, în întrecere cu Ion David și Constantin Lazăr, cu ceilalți conducători auto. Probleme familiale l-au obligat să se întoarcă acasă. Acum este din nou tractorist la Puiești. Dar a promis că va reveni în Gorj. Poate că a și venit...

La un posibil panou al celor mai destoinici brigadieri ar trebui să-i trecem și pe Costică Asanache, lăcătuș, și Matei Herciu, fierar-betonist, care au lucrat la înălțarea coșului de fum al Centralei termoelectrice de la Drobeta-Turnu Severin, pe Vasile Scarlat, Dumitru Țene și Constantin Budușan, sudori, pe lăcătușul Horațiu Satmari, electricianul Dan Moldovan, conducătorul auto Vasile Vamanu, toți de la Anina, sau pe brigadierii mineri Tudor Brumaru, Nicolae Boștinaru, Mircea Nicola, Marin Buzatu, Constantin Lazăr și Marin Laurențiu de la Șantierul național al tineretului Motru. Sînt cam toți de aceeași vîrstă, uniți în gînd și faptă de același ideal — să dea patriei cît mai multă energie.

Cine sînt de fapt ei, brigadierii? Răspunsul îl vei afla urmărindu-le mîinile, truda. Ce-și doresc? Stai de vorbă cu ei și ascultă-le visele. Despre ei îți vor spune cîte ceva mîinile și ochii, și sprîncenele. Adică efort, voință, ambiție. De aceea, ca să vorbești despre tot ce am înfăptuit în acești ani ai construcției socialiste trebuie să vorbești despre ei, poate în primul rînd despre ei, tinerii constructori. Pentru că brigadierii au fost prezenți permanent acolo unde a fost mai greu. Brigadierii trăiesc, într-adevăr, cu sentimentul responsabilității istorice, cu sentimentul că prin forța brațelor și agerimea minții își împlinesc destinul, vocația de constructori de mari obiective economice, constructori ai edificiului socialist și comunist al patriei. BRIGADIER — simbolul conștiinței prezenței tineretului în istoria României socialiste.

Motru și Rovinari, orașe care urcă din adîncuri

Pe drumurile țării în numai un singur an, la întîlnirea cu fiecare din cele 365 de răsărituri ale soarelui, imaginea locurilor, a așezărilor a fost mereu alta. Și în toate metamorfozele acestui pămînt românesc se regăsește efortul brigadierilor. „Să te gîndești în egală măsură la ce ai făcut, la ce faci și mai ales la ce ai putea face!" — ne spunea Nicolae Ghinea, șeful secției mixte de excavații și transport de la Șantierul național al tineretului Rovinari.

A fost ca aici, pe aceste meleaguri, să se fi născut Brâncuși. Nicicînd și niciunde nu a fost mai bine, mai frumos ca aici, acasă. De aceea a așezat pentru statornicie o MASĂ, a cioplit din dragoste și pentru dragoste un arc al timpului, căruia i-a zis POARTĂ și a săgetat infinitul, către eternitate și zbor tot mai înalt, cu

a sa COLOANĂ. Nicolae Ghinea, miile de colegi ai săi de generație, mineri cind sint in șut, țărani cind se intorc acasă, au inălțat alte porți, columne, și au statornicit alte mese. Au inălțat orașe mindre. Mai intii Motru, apoi Rovinari. Miine va fi incă un oraș — Mătăsari. Destinul acestor așezări a fost scris in cărbune, adică a izvorit din lumină. „Am fost martor cind la Motru s-a aprins primul bec, in primul bloc" — ne mărturisea Nicolae Ghinea. Adică prima lumină, din truda oamenilor, pentru confortul și bunăstarea lor, a minerilor. Asta era prin 1960...

Cum se prezintă azi Motru? Dar Rovinarii?

„La sfirșitul anului 1982 — aflăm de la tovarășul Tudor Florică, prim-secretar al Comitetului de partid pe Centrul industrial-agrar Motru — orașul nostru are o zestre edilitară ce se exprimă prin 4 600 apartamente, peste 1 200 locuri in cămine de nefamiliști, mii de metri pătrați spații comerciale, spital și policlinică moderne, creșe, grădinițe, școli, liceu, bazin de inot, cluburi, casă de cultură, zonă de agrement. Toate sint puse la dispoziția celor 20 000 de locuitori ai orașului și a celor peste 14 000 ciți fac naveta către carierele miniere ale Combinatului. De reținut că numai noi dăm țării peste 15 milioane tone cărbune și realizăm un plan de autoaprovizionare pentru 32 000 de oameni"...

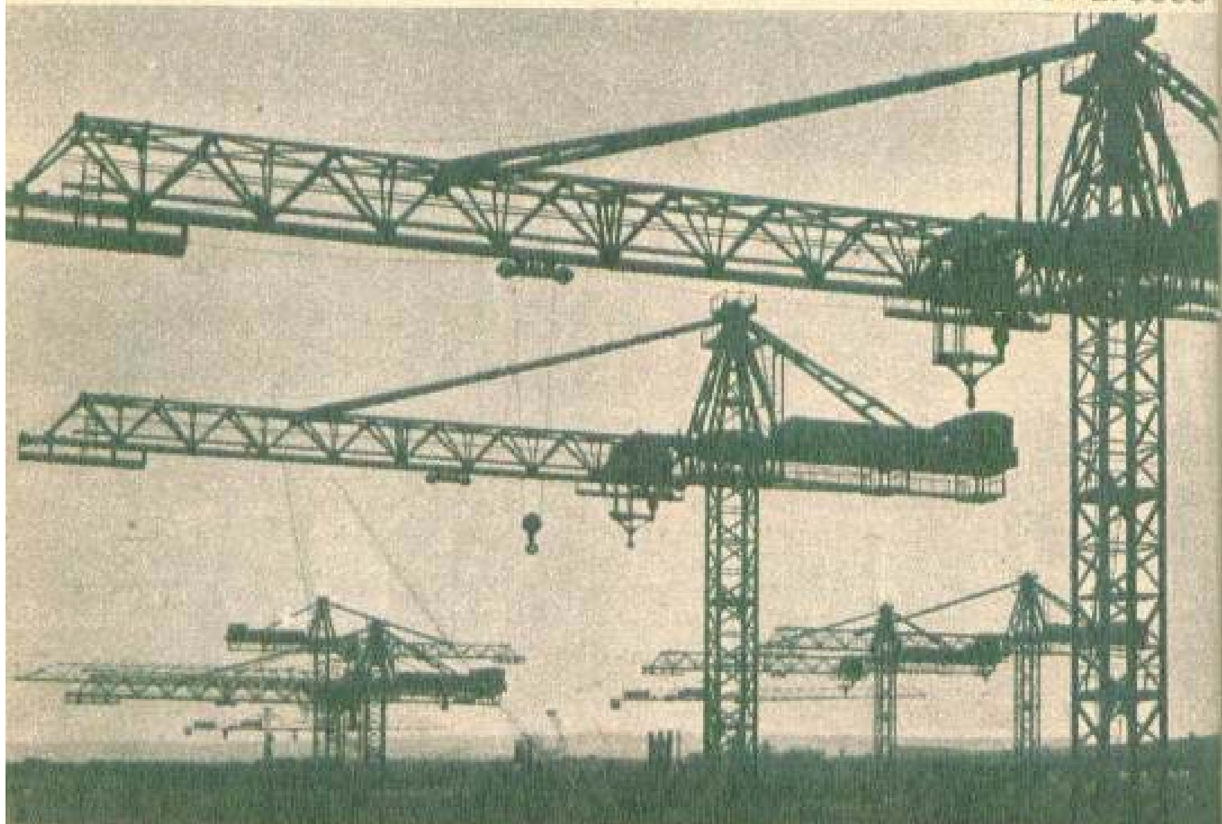
„Rovinarii sfirșitului de an 1982 — ne spunea la rindul său tovarășul Ilie Răuțescu, primul secretar al Centrului industrial-agrar Rovinari — se prezintă cu o producție de peste 14 milioane tone cărbune, cu peste 11 miliarde KWh pulsați in Sistemul energetic național, cu incă 1 478 apartamente puse la dispoziția familiilor de mineri și energeticieni. Mai adăugați o școală generală cu 24 săli de clasă, 3 000 mp spații comerciale, creșă, grădiniță, lucrări edilitar-sociale in valoare de circa 3 milioane lei. Numărul locuitorilor este de aproximativ 10 000, dar va crește pină in 1985 la 25 000".

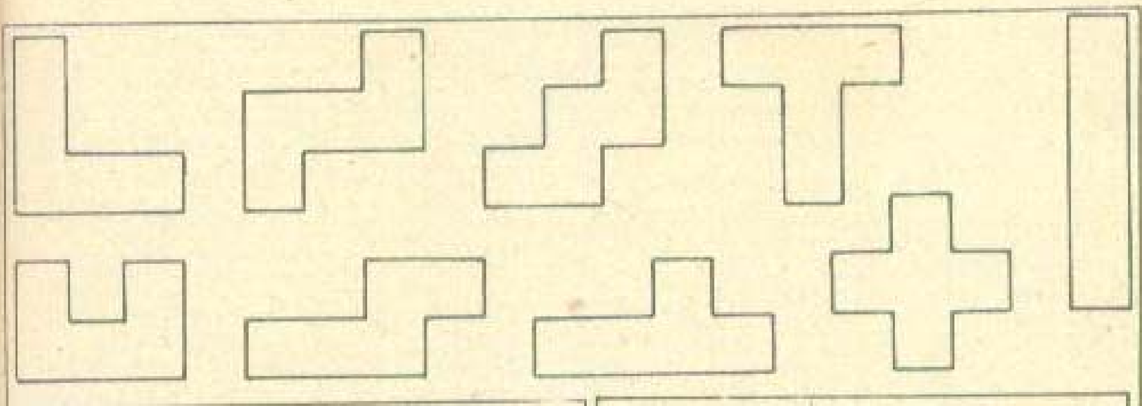
Am pus una lingă alta hărțile celor două așezări. Ne-au surprins denumirile oarecum asemănătoare ale străzilor și bulevardelor: Minerilor, Constructorilor, Carierei, Termocentralei sau Trandafirilor, Castanilor, Plopilor și Tineretului, Prieteniei, Păcii... Comentariile mi se par inutile.

Intre cele două așezări, nu peste mult timp va fi ridicat un nou oraș al minerilor — Mătăsari. Am zăbovit doar o clipă pe culmea de pe care se prăvălesc Jiļturile gorjene, acolo unde a fost așezată o statuie inchinată „miinii oamenilor". O palmă indreptată către bolta cerului. Palma aceea bătătorită, aspră, dar care știe ca nici o altă mină să mingiie creștetul pruncilor alergind să-și intimpine tatăl la venirea din șut, pentru a-i săruta obrazul negru de cărbune și brăzdat de sudoare...

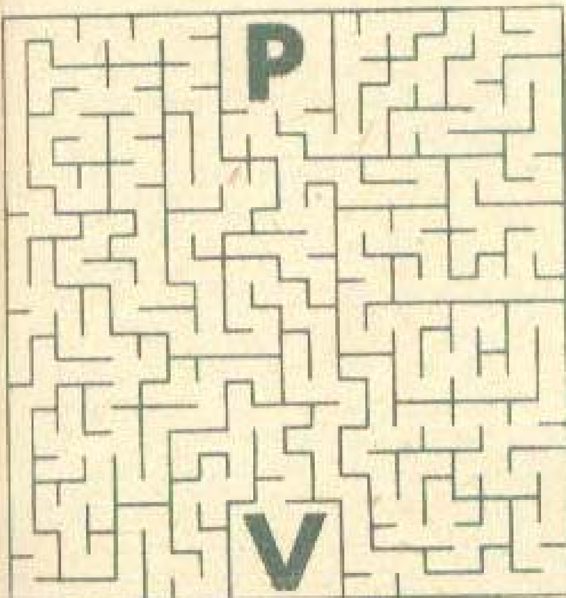
In marea carte a patriei, șantierele tineretului ocupă un loc distinct. Sint paginile tinereții veșnice a unei țări. Nu intimplător se spune că viitorul unei țări stă in perpetua ei tinerețe, iar noi avem o țară mereu tinără, prin tinerețea oamenilor săi, prin tinerețea lor de gind și faptă.

ION D. CUCU

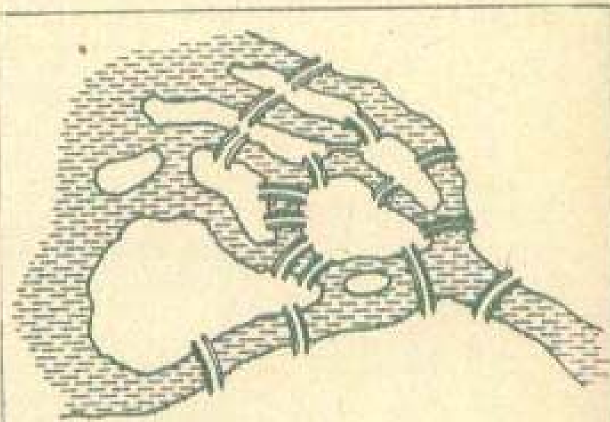
A. Încercați să asamblați cele 9 figuri de mai jos, pentru a forma T-ul alăturat.

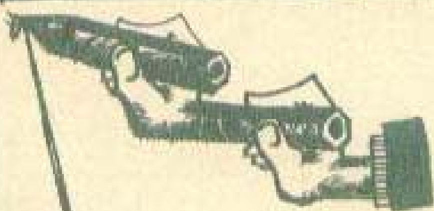
B. Aveți de transmis un mesaj din punctul P în V. Alegeți calea cea mai scurtă!

JOCURI

C. În „Casa științelor distractive" din Leningrad este expus un panou. El invită curioșii la traversarea a 17 poduri care leagă diferite zone ale orașului. O condiție: podurile trebuie traversate în ordine fără a trece de mai multe ori același pod.

(Răspunsurile în pag. 192)

Desen de ADRIAN POPESCU

Desen de MATEI MIHAI

Desen de M. PÎNZARU-PIM

SERBĂRILE SCÎNTEII TINERETULUI

Intr-o după-amiază (seară și apoi noapte de-a binelea) de luni, 13 aprilie (ca să mai crezi in ghinioanele aduse de fatidica cifră ?!), o noapte de pură primăvară, cu magnoliile stind să explodeze in Grădina Botanică, in curțile vilelor din „Dacia" și-n imaginația indrăgostiților, 6 000 de spectatori aplaudau redeschiderea intr-o nouă formulă a „ediției artistice și vorbite" a ziarului nostru, tradiționalele „Serbări". Dictam atunci, practic, direct la linotip (spre enervarea unora și disperarea tipografilor), fotografiile erau măsurate de Dan Dumitrescu direct din fixaj, periile și albele n-au mai urcat sus, ci toată corectura, inclusiv „cap limpede", s-a făcut in tipografie. Pistolarii, după expresia favorită a redactorului-șef, nu greșiseră ținta: in ciuda prezicerilor nu tocmai optimiste ale lui Țopescu și Dan Verona (printre altele și oameni de presă !) a doua zi dimineața ziarul prezenta intr-o pagină cum au fost „Serbările" la Sala Palatului. Evoc aici acest moment de inceput – greu, tensionat, subminat de multe neincrederi și chiar zimbete subțiri, à la biblioteci scurte de proze satirice, (dar, dacă aș fi inceput cu pregătirea propriu-zisă, cu zecile, sutele de telefoane pe la „case mari" Valeria Seciu, Ion Caramitru, Tudor Gheorghe, George Mihăiță, Țopescu ș.a. ?!) – pentru că, deși cum spuneam greu, el ne-a pregătit pentru greul despre care atunci habar n-aveam ce forme poate să ia. Pentru că : trebuie să ai **trupă, să ai nume,** să ai diversitate (asta in condițiile in care unii au obligații contractuale, alții n-au obligații contractuale dar au repetiții, alții n-au repetiții dar trebuia să le spunem mai devreme, altora nu trebuia să le spunem mai devreme dar dacă vine cutare nu mai vin ei). Pentru că : trebuie să-i convingi pe cei de la comitetele județene că vorba și de prestigiul lor ca spectacol să iasă bun (și că „dacă nu-l aveți p[e] Dolănescu nu vine lumea" ar treb[ui] sancționat cu cartonaș roșu !). Pentru c[ă] fiecare zi, fiecare localitate, de fapt, fie[care] spectacol inseamnă a lua totul d[e] la capăt, cu aceleași emoții, cu aceea[și] tensiune, cu aceeași grijă. La Zalău toat[ă] trupa a dormit in numai 2 (două) camer[e] intr-o cabană care, in mod normal, iarn[a] era inchisă, că, urmindu-ne ghinionul, [a] doua zi, spre Baia Mare șoferul a incurca[t] niște drumuri și din mașină oamenii a[u] urcat direct in scenă (intr-un spectaco[l] ce urma să fie inregistrat și transmis l[a] TV), la Timișoara, Arad, Lugoj am purta[t] cu noi o expoziție de sculptură, nu ma[i] țin minte unde lui Carmen Anghelus [i] s-a pus altă bandă, in altă parte pianul la care trebuia să cinte Tomescu n-ave[a] niște clape, după terminarea spectacolului, stringerea aparaturii ce-asigură sonorizarea și luminile ia ore bune de som[n] fiecăruia. Dar, fața nevăzută a lunii est[e] neinteresantă celui ce se plimbă sub cla[r] de lună ! Asta nu inseamnă că strălucirea lunii este numai ceea ce vedem, iar no[i] toți cei care participăm la „Serbări" (neprofesioniști ai acestei lumi, rămînind in anonimatul culiselor și al numelor inchise in caseta „pagină realizată de...", precum și cei ce dau strălucire spectacolelor) ne bucurăm cind totul iese frumos, cind primim bilețele (scrise pe foi de carnet, pe foi de agendă, pe bilete de meci, de tramvai, de autobuz, pe hirtie roz, parfumată) cu acest mesaj : „Vă mulțumim. A fost minunat". Semnat : Prietenii statornici ai Serbărilor „Scinteii tineretului".

CONSTANTIN STAN

SERBĂRILE

TURISMUL — o carte deschisă spre lume...

Marele savant român Nicolae Iorga spunea că drumeţia, călătoriile te învaţă mai mult decît dacă ai citi zece biblioteci la un loc. Acest adevăr este confirmat astăzi mai mult ca oricînd. Organizaţia Mondială a Turismului ne pune la îndemînă o cifră impresionantă: numărul turiştilor care circulă în lume, într-un an, se ridică la aproape un miliard şi jumătate. Fără să încercăm o definiţie, activitatea turistică poate fi asociată cu noţiunile de cunoaştere, destindere, sănătate. Pentru tineri înseamnă ceva mai mult, înseamnă educaţie, fortificarea organismului, orientare profesională, îmbogăţirea bagajului de cunoştinţe atît de utile, de necesare în muncă şi viaţă. Iată argumente, în plus, pentru recunoaşterea dezvoltării extraordinare a circulaţiei turistice. Turismul a devenit, simplu de constatat, un fenomen de mase. Turismul nu este numai o îndeletnicire, o pasiune, ci o carte deschisă spre lumea dinafara omului, şi dinlăuntrul lui.

Toate aceste laturi esenţiale ale turismului au determinat pe cele 103 state membre ale Organizaţiei Mondiale a Turismului — din ele 36 sînt europene, între care şi România — să înscrie în „Declaraţia de la Manilla" o serie de măsuri şi obiective menite să contribuie la dezvoltarea multilaterală a turismului, să promoveze această activitate cu puternice valenţe sociale, culturale şi educative, în scopul ridicării nivelului de viaţă şi civilizaţie al oamenilor de pretutindeni, al unei mai bune cunoaşteri şi apropieri între naţiuni, pentru stabilirea unor legături de prietenie şi colaborare între toate popoarele, în spiritul încrederii reciproce, în folosul păcii generale.

România socialistă se înscrie prestigios pe coordonatele activităţii turistice interne şi internaţionale. Avînd în centrul politicii sale omul şi nevoile lui, statul nostru a acordat un sprijin permanent dezvoltării accelerate a bazei materiale turistice. Pornind de la ideea că turismul în etapa contemporană este un factor de prim ordin în creşterea calităţii vieţii, au fost puse în valoare tot mai amplu şi mai viguros excelentele condiţii naturale de care dispune ţara noastră prin extinderea reţelei hoteliere la mare şi la munte, în staţiunile balneo-climatice. O realizare fără egal o constituie salba celor 12 staţiuni de odihnă şi cură balneară de pe litoralul însorit al Mării Negre, care pot găzdui, într-o serie, 150 000 de turişti. De asemenea, au fost puse în valoare, prin realizarea unor construcţii moderne, a unor noi capacităţi de cazare şi agrement o serie de staţiuni şi zone curative de pe întreg teritoriul românesc. Paralel, s-au făcut importante amenajări şi au fost introduse în circuitul turistic muzee, case memoriale, monumente istorice. Ca să nu mai vorbim de colţurile României cu peisaje de o frumuseţe unică, precum Delta Dunării, sau acele zone folclorice cu bogate tradiţii cum sînt Mărginimea Sibiului sau Ţara Moţilor, ori Maramureşul, care atrag pînă la fascinaţie turiştii români şi străini.

Aceste condiţii au permis o diversificare complexă a turismului şi, în consecinţă, o dezvoltare dinamică a circulaţiei turistice. Dacă în 1970 ne-au vizitat ţara circa 2 milioane de turişti străini, în ultimii ani numărul lor a sporit la 7—8 milioane, din peste 50 de ţări ale lumii. Să menţionăm că şi turismul intern a înregistrat creşteri relevante: aproximativ 11 milioane de oameni ai muncii, cu un procent important de tineri — peste 4 milioane — adică jumătate din populaţia ţării, beneficiază, în timpul concediilor şi al vacanţelor, ca şi la sfîrşitul de săptămînă de sejururi sau excursii, de durată mai lungă sau mai scurtă, de baza materială turistică, se destind în mijlocul naturii, fortificîndu-şi forţele şi deconectîndu-se.

Turismul de tineret şi pentru tineret a căpătat şi el, în acest context, o amploare fără precedent. B.T.T., organismul specializat al U.T.C., în acest domeniu, şi-a dezvoltat o bază proprie, care este pusă cu multă generozitate la dispoziţia tinerilor pe care-i găsim la Izvorul Mureşului, la Pîrîul Rece sau Buşteni, în Deltă sau la Costineşti, precum şi în atîtea alte locuri, trăindu-şi tinereţea în climatul fortifiant al naturii darnice şi de efervescenţă cultural-artistică şi sportivă, aşa cum le oferă societatea noastră! Mirajul drumeţiei, al călătoriei spre zări necunoscute, tentaţia misterului depărtărilor proiectează aspiraţiile tinerilor spre universul cultural, pătrunderea în istorie, descifrarea fiinţei omului, a farmecului vieţii.

VASILE CABULEA

De 6 ori despre laureați

Stop cadru la actualitate

Mai incet cu glumele, reglați bine frinele. **Cu umorul la parcare, cu Dacia la plimbare, Jocul de-a mașina mică**, sau, mai recent, **Dacia se mărită**, sint citeva din spectacolele care în timp au asigurat succesul redutabilei **brigăzi artistice de la Întreprinderea de autoturisme Pitești**. Laureată în toate cele trei ediții ale Festivalului național „Cintarea României", formația, infiintată încă din 1958, are ca instructor — încă din acel an — pe tehnicianul **Ion Ilinca**, un inimos și inzestrat slujitor al artei amatoare, posesor dealtminteri al numeroase premii personale. Cu o vădită priză la public, echipa — care numără în rindurile ei muncitori sau ingineri ca Gheorghe Paraschivescu, Ion și Mariana Bața, Lucia Voicu — e de găsit pretutindeni în mijlocul colegilor de muncă, dind spectacole în secții, în adunarea de grupă sindicală, atacind prompt, inspirat, diverse deficiențe și contribuind efectiv în timp la înlăturarea lor. O formație a cărei îndelungată activitate nu a dus o clipă la scăderea calității, a pasiunii, ci, dimpotrivă. Titlurile vioaie citate la început sint o expresie a vioiciunii activității formației și, implicit, o explicație a succesului ei.

Dincolo de modestie

Un om pe cit de modest pe atit de talentat este pictorul amator **Ion Păuna**, învățător în comuna Retevoiești, din județul Argeș. Pe drept cuvint a fost distins cu premiul special al juriului în ediția a III-a a Festivalului național „Cintarea României". A încercat să-și transpună impresiile pe pinză încă de cind era elev. Tablourile sale sint o probă elocventă a iubirii, declarate dealtfel, pe care artistul amator o are pentru creația lui Nicolae Grigorescu. Înrîurit vizibil de marele pictor, Ion Păuna nu se limitează la simple pastișe. O vibrație proprie fiind vizibilă în felul cum este reflectată pe pînză lumea nouă

a satului, realitățile contemporane, devenirile omului din mediul rural în contemporaneitate. Și toate acestea în lucrări scuturate de zgura idilismului, a ilustrativismului. Un om modest și talentat care a expus în expoziții colective de artiști amatori nu numai la noi, ci și în alte părți (în Canada, în Statele Unite) și căruia premiile primite nu i-au alterat întru nimic ținuta delicată, discretă, sensibilă.

Dinastia dirijorilor din Ardusat

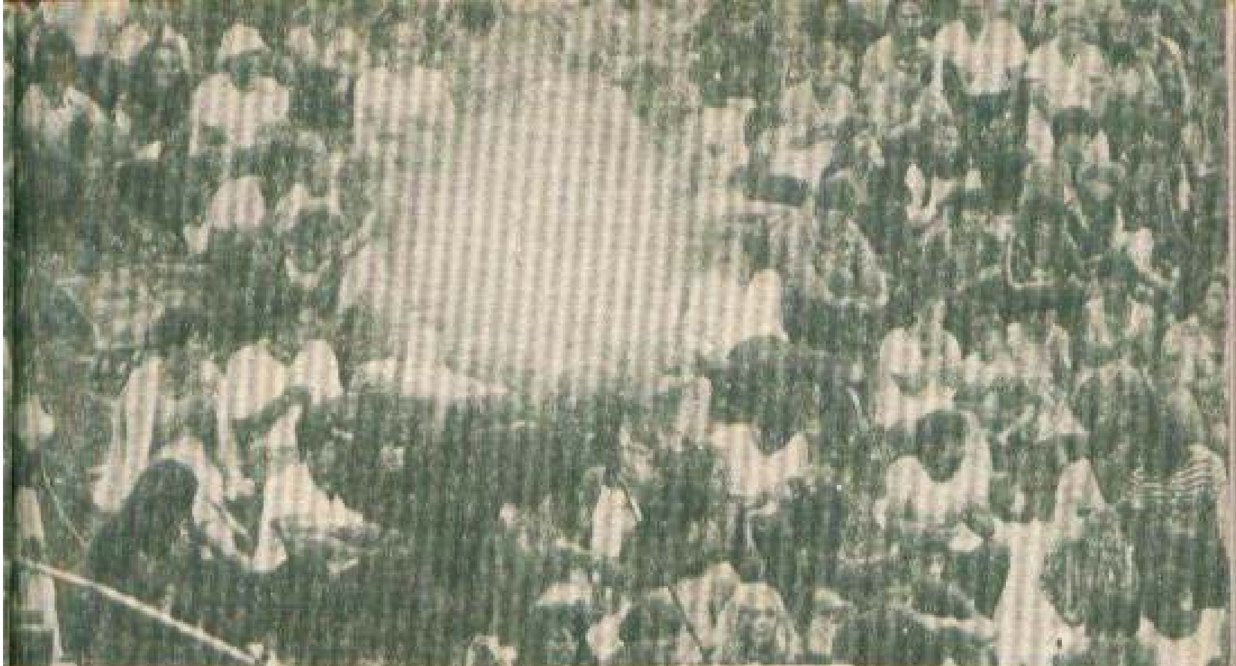
O dinastie aparte este cea a dirijorilor formației corale **Ardusat** din Maramureș. Căci formația, înființată din 1889, a numărat pînă acuma doar 4 dirijori, cu toții caracterizați printr-o „domnie" lungă. Un simbol elocvent al consecvenței, al continuității în activitatea unei formații prestigioase, la pupitrul căreia se află acum, din 1954, deci de aproape 3 decenii, un alt mare sufletist : **Valentin Băințan**. Probabil că ar trebui făcut un adevărat pomelnic pentru a înșira cum se cuvine toate rezultatele acestei echipe laureată în toate edițiile Festivalului național „Cîntarea României", de 11 ori laureată în concursuri naționale și locale, formație care a susținut peste 150 concerte în țară și în străinătate (în Ungaria, Italia, ș.a.m.d.) distinsă cu un premiu important la un festival din Polonia din 1973. Înșiruirea izbînzilor acestei echipe ar face deliciile unui poem romantic de factură hugoliană, plin de enumerări triumfale. Explicația succesului este dată nu doar de seriozitatea și talentul interpreților — dintre cei de azi, merită a fi citați printre alții **Melania Rusu, Aurel Span, Ana Chita, Lia Rațiu, Maria Protan, Dorin Onea**, și atîția alții ci și repertoriul. O dovadă peremptorie a ancorării în tradiția românească e dealtfel faptul că 80 la sută din piesele interpretate valorifică zestrea muzicală autohtonă.

Siderurgiștii actori

Una din acele formații a căror activitate a fost marcată de la început de legătura ilustrată în modalități dintre cele mai pregnante cu viața, cu problemele concrete cărora le este dat oamenilor să se confrunte este prestigioasa echipă a **Teatrului popular** de la **Combinatul siderurgic** din **Hunedoara**. Avînd mai bine de două decenii de activitate (a fost înființată în 1959, iar unul din primele spectacole a fost cu **„Ferestre deschise"** de Paul Everac, unde, fapt mai mult decît semnificativ, interpreții amatori, aveau fiecare în parte, profesiunea personajelor lor), formația este laureată a ultimelor ediții ale Festivalului național „Cîntarea României". Una din cheile succesului, alături de repertoriul substanțial, ancorat în contemporaneitate (în ultima ediție a festivalului formația a fost premiată pentru spectacolul cu **Anchetă despre un tînăr care nu a făcut nimic** de Adrian Dohotaru) este buna colaborare cu artiștii profesioniști. Unul din ei, **Pavel Crișan**, este și azi îndrumătorul formației. Iar altul, fost membru al formației, strungarul **Gheorghe Dorofte**, este acum actor la Teatrul de stat din Bîrlad. Buna tradiție a transmiterii experienței actorilor mai puțin rutinați întru-ale scenei continuă și azi — **Alexandru Stănel, Maria Stoica, Teodor și Lucia Roman**, interpreți experimentați de astăzi, sînt nu mai puțin niște transmițători ai făcliei întru însușirea nobilelor secrete ale artei : ei sînt instructori ai celor 7 echipe de teatru scurt din cele 7 uzine ale combinatului.

Patosul tinereții

De ani și ani, activează la Clubul muncitoresc **Flacăra** din Moreni o puternică formație de montaj literar, formație care, înainte de a fi laureată în edițiile a II-a și a III-a ale Festivalului național „Cîntarea României"

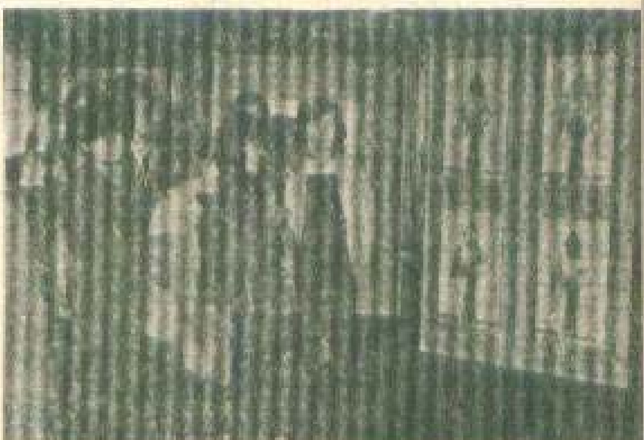

a fost distinsă cu premii în festivalurile „Caragiale" în perioada 1963—1984. **Teodor Mihăiță,** fratele cunoscutului actor, este unul din membrii formației, așa cum alt membru este profesorul **Constantin Rusu,** alții fiind tehnicianul **Octavian Preda** și laborantul **Emil Modolea.** O formație caracterizată prin tinerețe (media de vîrstă este 26—27 de ani) dar și prin experiență. Experiență care-și pune pecetea alături de patosul constructiv al tinereții în programele avîntate ale echipei, urmărite de ani și ani cu interes de către tineri aici, la club sau în alte părți programe în care se cîntă în chip vibrant, inspirat, percutant artistic, — tocmai fiindcă totul e rostit sincer, fără emfază — trecutul glorios al poporului, marii săi eroi, grandioasele sale împliniri de azi. O formație aflată prin toate dimensiunile activității sale la înălțimea exigențelor evului contemporan.

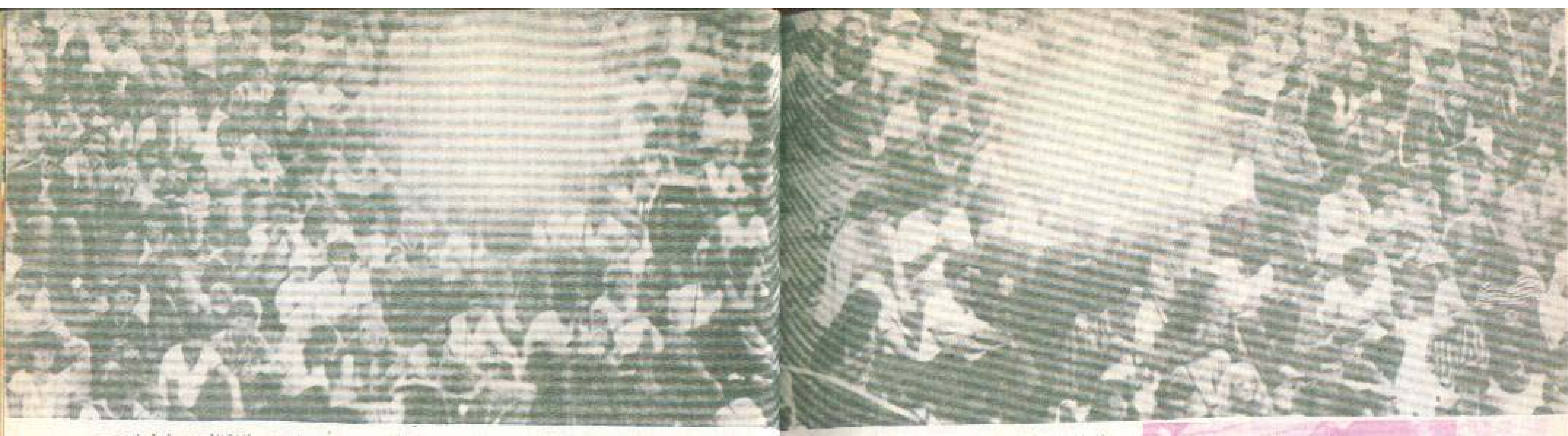
Limbajul dansului

Aproximativ 30 de membri numără echipa de **dans tematic** a Întreprinderii mecanice Plopeni, laureată și ea în „Cîntarea României" în edițiile a II-a și a III-a. Îndrumați de către **Nicolae Chiriță**, un experimentat artist amator dealtfel (este membru și al formației de dans tematic a **Rafinăriei** nr. I din Ploiești, prima formație de un atare profil din țară), mecanicul **Ștefan Iordache**, ori lăcătușul **Nicolae Ioniță**, ori alți tineri precum **Rodica Iorga, Jenica Iliescu, Ilie Pană** sau **Cleopatra Lupu** au prezentat în timp spectacole caracterizate prin cuprinderea unei vaste game repertoriale, manifestări inspirate fie din istoria de ieri a neamului, fie din istoria ce se construiește sub ochii noștri, inspirate mai cu seamă însă din activitatea concretă de producție. **Echilibru** este astfel unul dintre dansurile care au consolidat faima echipei, dans în care sînt tratate în modalități specifice artei coregrafice aspecte legate tocmai de echilibrul dintre sectoarele cheie ale activității : proiectare, producție propriu zisă, cercetare. Nu lipsit de semnificații este faptul că unele dansuri sînt caracterizate printr-o anume tentă satirică. Citām astfel **Re-**

volta șurubului, dans în care se satirizează rabatul adus calității, lipsa exigenței în elaborarea produselor. Un repertoriu care se bucură de o interpretare pe măsură, și are, în sfîrșit, parte pe bun temei de o apreciere pe măsură din partea publicului. Ca și a specialiștilor.

Grupaj realizat de
VICTOR ATANASIU

Nimic despre... LITERATURĂ

CU VALERIU RĂPEANU

— Vă propunem, stimate Valeriu Răpeanu, o discuție despre viața și pasiunile dumneavoastră dincolo de frontierele literaturii.

— Ce există dincolo de literatură ? Viața de fiecare zi, viața noastră cu marile și micile ei pasiuni, cu obișnuitul cotidian și cu seismele plăcute, mai puțin plăcute sau de-a dreptul neplăcute.

— Care sînt pasiunile dumneavoastră ?

— Îmi recunosc drept pasiuni în afara literaturii muzica și artele plastice.

— Cum ați descoperit muzica ?

— Așa cum am mărturisit într-o emisiune la televiziune, muzica am descoperit-o timpuriu datorită mediului în care m-am format și în care valorile corale clasice românești erau mult prețuite. Părinții mei au fost învățători și prin ei și datorită lor i-am ascultat și i-am cîntat ca sopran pe Vidu, Musicescu, Chiriac. În prima clasă de liceu am avut șansa să fiu elev al lui Ion Danielescu care ne-a sădit pasiunea pentru muzică. Și apoi am devenit un fervent ascultător al concertelor și cred că din 1950 pînă acum nu mi-a scăpat în București nici un concert important, afară, bineînțeles, de unele cazuri de forță majoră.

— Păstrați vreo amintire deosebită din anii tinereții privind pasiunea aceasta ?

— Cînd eram student, Dan Grigorescu, Florin Chirițescu și alții găseam cele mai ingenioase stratageme pentru a pătrunde în sala Ateneului pentru a-l auzi pe George Georgescu sau Silvestri. Nici o îndrăzneală nu era prea mare și nici o șiretenie nu era de prisos. Uneori, nu ajungeam decît la repetiții, la acea repetiție generală cu public. Și, de atunci, mi-a plăcut să asist la repetiții chiar și cînd intrarea în sala de concerte nu mai era o problemă. I-am auzit „lucrînd" cu orchestra pe George Georgescu, Silvestri, Ionel Perlea, Igor Markevici, Antonio de Almeida, Serge Baudo și am ascultat modul în care Marcel Mihailovici dădea indicații orchestrei în legătură cu operele sale interpretate în România.

— Trecînd la artele plastice, unde și cînd se plasează începuturile pasiunii?

— Inițierea mi-am făcut-o în pinacoteca muzeului din Ploiești care avea tablouri de foarte bună calitate, iar din 1950 cele mai multe duminici mi le-am petrecut în muzeele bucureștene. M-a legat o strînsă prietenie de marele colecționar și critic de artă Zambaccian care mi-a ară-

DE DRAGOSTE

Ca și cînd

„bună seara, iubito !" te aștept ca din cer
să-mi aduci continente de palid mister
cu trenul acesta personal și stingher
„bună seara, iubito !" te aștept ca din cer

„bună seara, iubito !" pot să-ți spun prin cuvinte
că puține mai sînt pe pămînt lucruri sfinte
că intră iubiri prematur în morminte
„bună seara, iubito !" pot să-ți spun prin cuvinte

„bună seara, iubito !" sînt destui care vor
să ne pună la ușa iubirii zăvor
să pună cătușe cuvîntului dor
„bună seara, iubito !" sînt destui care vor

„bună seara, iubito !" te aștept ca și cînd
numai dragostea noastră ar fi pe pămînt
mai presus de căderi, de măriri, de cuvînt
„bună seara, iubito !" te aștept ca și cînd

LUCIAN AVRAMESCU

tat și colecția de artă străină înainte ca ea să intre în circuitul public. Duminica dimineața mergeam la muzeul Dona, din strada gen. Dona unde dr. I. N. Dona, în prima cameră din stingă unde se aflau tablouri de Grigorescu ședea pe un fotoliu avînd în fața ochilor superbele marine ale lui Grigorescu (multe aparținînd lui Alexandru Vlahuță) și ne povestea despre prietenii săi Caragiale, Delavrancea, Vlahuță, Nicolae Grigorescu. Am zăbovit împreună cu soția mea în unele din marile muzee ale lumii, ale Europei în special, pînă la ora închiderii mai mult scoși cu forța de paznici decît plecînd de bună voie. Ele nu mi-au șters din minte capodoperele picturii românești din aceste colecții ca și din alte muzee ale țării. Dar, despre pictură, despre artă în general și despre laboratorul de creație am vorbit adesea și uneori am urmărit etapele desăvîrșirii unui tablou în atelierele lui H. H. Catargi, D. Ghiață, Al. Ciucurenco, Ion Vlasiu, Margareta Sterian, Marius Bunescu.

— O strînsă prietenie vă leagă de Kalustian.

— Prietenul Kalustian este o adevărată enciclopedie a unei istorii trăite dar și a unei istorii cunoscute tot atît de bine ca și un specialist. De aceea, continuă să mă doară și-acum dispariția muzeului Simu, unde am mers des, unde, în 1959, i-am luat un interviu lui Marius Bunescu despre Bucureștii în pictură. Cu tot atîta durere vorbesc despre dispariția casei din strada Mercur a lui Maiorescu, mai ales că, și într-un caz și în altul, se puteau găsi soluții arhitectonice ingenioase care să le „salveze" și să facă Bucureștiul nostru și mai frumos. Depling, de asemenea, dispariția casei lui Macedonski din Dorobanți care, de asemenea, putea fi salvată și acel colț care este ASE-ul ar fi căpătat o notă pitorească. De aceea, cred că demolînd ceea ce este putred, vechi și urît va trebui să conservăm Bucureștiul, astfel incît amintirea lui să nu fie doar livrescă, ci o **prezență** în viața noastră cotidiană. Unele dintre imobilele dărîmate reprezintă etape în desăvîrșirea unui stil românesc. Unele dintre ele reprezintă expresia unei concepții arhitectonice deosebite. Se pot găsi formule, puțin costisitoare, ca aceste elemente să fie păstrate, astfel încît tînărul care merge prin București să știe mai multe despre orașul său și nu numai din lecturile de geografie sărace și inexpresive.

— Ce soluții ați propune pentru a duce la îndeplinire o dorință atît de scumpă oricărui bucureștean?

— Numeroase case unde au locuit scriitori, savanți au marcat prin plăci comemorative acest fapt, dar asemenea plăci ar trebui să existe și pe casele unde au locuit Dinu Lipatti, George Enescu, George Georgescu, Vladimir Streinu, Al. Phillippide, Zaharia Stancu și alții. De asemenea, pe multe din edificiile unde s-au desfășurat momente ale istoriei noastre acestea ar trebui marcate. Ar trebui, în același spirit, marcate și casele care au valoare arhitectonică deosebită. Fără îndoială, unele edificii publice au aceste inscripții, dar cele realizate de Ion Mincu, Petre Antonescu, Cerchez și alții ar trebui să poarte specificația respectivă. Iată, deci, cîteva din pasiunile mele în afara literaturii.

CONSTANTIN STAN

DE DRAGOSTE

Într-o dimineață

Într-o dimineață gălbuie, cețoasă
un început de iarnă se privește în vitrinele din marginea orașului, —
suflă un vînt rece peste lacul de spirt și-l îngheață,
aduce pe lume cîteva focuri de frunze uscate,
dar tu treci, dragoste, printre blocuri
și sub cepele ochilor
lași două lacrimi de mulțumire și recunoștință.

Orașul fierbe mai departe
în oala cu presiune a cartierelor dosnice, unde,
brusc, porțile stadionului se deschid și lumea
se întinde ca o băltoacă vorbăreață pe străzi.
Tu prefă-te c-ai surzit de plăcere în fața megafonului
din care sar scînteile electrice ale jazzului,
descoperă complotul borcanelor cu dulceață, demască-l,
cu apă de castraveți stropește obrazul iubitei
pînă cînd din fondul de ten se năpustesc iepurii indecenți ai adolescenței,
bițîie din cap, îngăduie inimii poeților să se-ncălzească la mari focuri de paie, —
încuviințează arta abstractă, binecuvîntează animalele și
copiii, prefă-te că înțelegi —
așteaptă canicula, încalecă ventilatorul, spulberă-te din
lumea asta.

TRAIAN T. COȘOVEI

Povestirea interzisă

Dumneavoastră aveți o gîndire foarte rapidă, o gîndire de om al secolului XX sau XXI (mi-e greu să cred că un om al secolului XIX ar putea să citească această povestire scrisă abia în 1982), așa că, imediat după ce ați citit titlul, ați și înțele[s] un sfert din text și vă aflați cu ochiul pe la rîndul al cincisprezecelea, vă uitați acolo așa, pur și simplu pentru a vă confirma cele deja înțelese.

Ei, da, ați înțeles bine, nu pot decît să vă felicit, este vorba, într-adevăr, de o poveste de dragoste petrecută aievea prin anii 70 ai secolului în curs, o poveste care și-ar dezvălui frumusețea ei neobișnuită dacă ați avea răbdare să o urmăriți pas cu pas (povestirile de obicei fac pași, nu salturi !), o poveste cum nu s-a mai scris demult, dar s-a mai auzit, eu însumi am auzit-o de la mai multe persoane care au fost într-un fel sau altul implicate. De ce au fost implicate mai multe persoane ? E[i] veți vedea, nu vă grăbiți totuși prea tare sau, dacă vă grăbiți, citiți mai bine direc[t] ultimul rînd. Oricum aceasta e o povestire interzisă.

Deci el avea pe atunci 18 ani și era un băiat foarte frumos. Ce avea el frumos? Genele. Erau foarte lungi, neobișnuit de lungi pentru un băiat. Și ea avea optsprezece ani. Și ea era frumoasă. Ce era frumos la ea ? Ei, totul. Trupul, ochii, părul, gura și toate celelalte, zău, nu trebuie să insistați, închipuiți-vă și singuri cum arată o fată frumoasă ! O chema Maraia. Sau altfel, dar el așa pronunța : Maraia. Era probabil o pronunție englezească pentru numele care în românește se scrie Maria. Nu Meri și nici Mari, ar fi vulgar, gîndiți-vă ! În orice caz, el, cînd își amintește de ea așa îi pronunță numele, Maraia. E probabil un cod, o cheie a acelor întîmplări. Dacă nu pronunțați așa, nu veți înțelege nimic. Bineînțeles, că, atunci cînd mi-a povesti[t] despre ea, glasul lui conținea o undă de nostalgie, un fel aparte de nostalgie. Încerca să fie cît mai sincer, dar nu reușea, se străduia să-și ascundă regretul, nostalgia, teama de a nu-și zgîndări prea rău o rană care părea să fie adîncă.

Erau colegi de clasă la un liceu renumit din orașul București. Se iubeau. Iată, nici nu știu de ce folosesc imperfectul ! Imperfectul e un timp al revendicării într-o povestire ca aceasta. (Și în altele ; povestești cum era și cînd trebuie să spui cum este, deci cînd ajungi la prezent, te trezești că revendici : de ce nu mai e ca atunci ? Dacă începi povestirea la timpul imperfect, prezentul ți se va părea palid, urît, veșted, imperfect — în alt sens decît cel gramatical al termenului —, e mai bine să povestești tot timpul la prezent, ești scutit de asemenea surprize neplăcute și pașii se vor face mai ușor). Deci se iubesc. Maraia și Claudio. De fapt Claudiu, dar așa i se spune. Erau, pardon, sînt puțintel snobi acești copii. Și se știe că la noi cea mai frecventă formă de snobism este cosmopolitismul. Snobismul de extracție autohtonă aproape că nici nu există. Maraia are o foarte bună prietenă pe care o cheamă Giuli (de fapt Iulia, deduceți de ce, da ?). Părinții Maraiei sînt divorțați și trăiesc separat. El, tovarășul Tulea, este mare director general într-un important minister. Ea, tovarășa Tulea, muncește în altă parte și trăiește împreună cu fiica ei, Maraia, într-o casă destul de confortabilă. În această casă se string adesea fetele, colegele Maraiei și ascultă muzică, povestesc de-ale lor. Dar cel mai des vine aici în vizită Giuli. Ea este într-adevăr o prietenă. Uneori, dimineața, Giuli pleacă de acasă foarte somnoroasă și încearcă să nu-și alunge somnul de tot cît merge cu autobuzul pînă la Maraia. Ajunsă aici, se culcă alături de prietena ei (în locul părăsit în urmă cu o oră de tovarășa Tulea) și dorm împreună pînă pe la 9 sau 10. Asta nu înseamnă că chiulesc, ci că întîrzie puțin de la școală și că, în general, sînt foarte bune prietene. Își fac desigur și confidențe. Giuli știe exact cum a fost cu această poveste de dragoste. E bine să avem la îndemînă mai multe variante, putem compara. Deci să continuăm cu varianta lui Claudio.

Giuli este o fată foarte bună, dar probabil că adolescența îi joacă niște feste teribile. Nu se poate concentra la învățat, are probleme, se îndrăgostește repede și suferă mult, este curioasă, ar vrea să afle mai repede ce e cu dragostea pînă la capăt și, dintre cei pe care-i iubește, nici unul nu se încumetă încă. Claudio știe toate astea de la Maraia. Cînd stau împreună, în parc, își povestesc tot felul de nimicuri dintr-astea. Maraia mai povestește și despre călătoriile ei prin Europa. A fost de cîteva ori cu tatăl ei în lungi și interesante excursii. În astfel de momente, Claudio ascultă, cum bine se spune în popor, cu gura căscată. Imaginația lui lucrează febril : hoteluri cu vedere la mare, discoteci, cluburi de jazz, plaja Mediteranei sau a Atlanticului, discuri care încă n-au ajuns pînă aici, în Carpați, metrouri și muzee, cărți din colecția scrisă în întregime de un anume San Antonio. Cînd ajung fiecare acasă se simt mai plini de energie, mai entuziaști, mai optimiști. El ascultă Beethoven și face exerciții cu halterele mici și cu sacul de box pentru a-și fortifica trupul și mintea. Se gîndește la ea și o vede împreună cu tot ce a povestit, simte că o iubește și mai mult. Apoi se apucă de învățat. Cu timpul își dă seama că învață mult mai bine în prezența ei. Trebuie căutată o soluție. Și ea, cînd e singură și ascultă muzică, face gimnastică sau învață, se gîndește la el. Ajung repede la aceeași concluzie ; vor învăța mai eficient dacă vor învăța împreună. Giuli se îndrăgostește între timp de Mihai (sau Maichi — să nu stricăm armonia !) și se confesează acum, complet și

fără jenă, amîndurora, adică Maraiei și lui Claudio. Confesiune contra confesiune. Giuli primește sarcina s-o convingă, s-o roage și s-o implore pe tovarășa Tulea să-i lase pe tuspatru să învețe împreună. Tovarășa Tulea nu-i o femeie absurdă, dar argumentele copleșitoare și le găsește, totuși, singură: copiii vor da examen la aceeași facultate, Claudio e un băiat foarte deștept, toată școala știe acest lucru, părinții lui sînt oameni serioși (a făcut ea investigațiile necesare), băiatul e căzut în cap după Maraia, și, d'aci într-un an, dacă sînt amîndoi studenți, ar putea să se și căsătorească. Se mai gîndește (ne aflăm pe la sfîrșitul lui august 1970) pînă cînd se întoarce fata de la mare unde tocmai pleacă pentru două săptămîni împreună cu tatăl ei. Claudio face pe dracu-n patru și pleacă și el la mare. Pe Maraia o găsește acolo, împreună cu plaja largă a Mamaiei pe care au voie să se plimbe toată noaptea, împreună cu povestirile ei (exemplificate acum cu mici sugestii vii — la mare se mai află și discoteci precum Club 3 și barul Melody și taverna Melody care se închide la ora 6 dimineața și unele mutre occidentale, se poate face și schi nautic, se poate bea un pepsi pe plajă în timp ce fumezi o țigară cu un gust ciudat etc. etc. — tovarășul Tulea, oricum, nu are prea mult timp pentru fiica lui și o lasă să-și facă programul ei). Claudio e copleșit de acea vară, ar prefera să nu o descrie în amănunt, multe dintre plăcerile ei s-au demitizat pentru el între timp.

Bineînțeles că s-au întors bronzați, bucuroși, plini de energie. Au atacat ultimul an de liceu cu o poftă de viață, de învățat, de răsturnat munții cum n-au mai avut niciodată de atunci. Se pregătesc împreună pentru facultatea de sociologie. Dau admiterea și reușesc împreună. Tovarășa Tulea și părinții lui Claudio sînt mulțumiți și se felicită pentru felul în care și-au adus copiii pînă în această foarte frumoasă etapă a vieții lor.

Să împrumutăm puțin și varianta Giuliei. Ea „spune" că la început și ea îl iubea, în secret, pe Claudio. (Oh, iar imperfectul !). Îl iubește și ea pe Claudio, dar această confidență nu o face, nici atunci și nici acum, trebuie să inventăm sau să bănuim noi, autorul, din felul în care se bucură povestind mai departe. Zice: „Închipuie-ți, dragă, că și ei se mai certau din cînd în cînd; Stăteau îmbufnați două-trei zile și întrebau unul de altul. Veneau pe la noi. Eu deja mă căsătorisem cu Maicăl și eram și gravidă. Îi împăcam. Dar într-o zi, erau certați, el se duce acasă la ea cu gînd să se împace și ce afiu a doua zi ? Că s-au certat definitiv. Și el ce crezi că face ? Se retrage de la facultate. Ea — crize, vrea să se omoare, îl caută. Nu s-au mai împăcat niciodată".

Claudio nu povestește despre acea seară din casa tovarășei Tulea decît mai tîrziu, poate pentru a se justifica, cine știe, dar îmi interzice cu desăvîrșire să vorbesc vreodată despre asta cuiva.

El se angajează (vorbea foarte bine engleza și franceza) la biroul din București al unei companii aeriene străine. Duce o viață care din afară poate părea plină de succese. E mereu îmbrăcat după ultima modă, își aranjează un apartament după cele mai moderne idei de decor și ambianță. Își ia și mașină, un Ford. E într-adevăr un băiat bun, un dandy și face cuceriri după cuceriri. E aproape în întregime răzbunat pe tot ce-i povestise cîndva Maraia pentru că are ocazia să călătorească mult și departe. Nu mai știe nimic de ea, nu se gîndește la ea decît, poate, în ziua în care se decide să-și continue facultatea întreruptă atunci. Facultatea însă nu mai există acum, a fost înglobată în cea de filosofie. Nu mai are nici chef să învețe și acesta ar putea fi un complex al lui față de Maraia dacă ea cumva și-a terminat facultatea și dacă el s-ar mai gîndi la ea, dar nu se gîndește.

Giuli îl întîlnește în '81 pe aeroportul din Zürich, venea de la Lisabona, cine știe ce treburi avusese acolo. Ea, Giuli, care între timp a divorțat și e căsătorită a doua oară (are doi copii foarte frumoși și amîndoi stau cu ea și cu soțul de-al doilea) venea dinspre Stockholm. Îmi poate spune ce discuție a avut cu el, cu Claudio, pe aeroportul din Zürich numai dacă promit că nu voi povesti nimănui niciodată. Îmi interzice chiar.

Da, zice Claudio, în 77, imediat după cutremur, am sunat la numărul ei vechi și mi-a răspuns madam Tulea, i-am recunoscut vocea. A zis: „Ei sînt dincolo, acasă. Sînt bine sănătoși. Și copiii la fel. Dar cine sînteți ?". Nu i-am răspuns și am închis telefonul. Am înțeles că se căsătorise și avea și copii, dar nu înțeleg nici acum de ce mi-a venit atunci să-i dau telefon. Poate că sînt totuși un sentimental.

Își poartă cu el sentimentul ratării de colo-colo prin toată Europa, spune Giuli. Atunci i-am zis: „Hai să rămînem aici Claudio, nu ne mai întoarcem în țară". După ce spune asta pare să se rușineze. Devine apoi agresivă, aproape că țipă la mine; „Îți interzic să spui cuiva ce ți-am spus eu acum !".

Era aceeași voce cu care-mi spusese în seara aia: „Auzi, Claudio, trebuia să spui dinainte, băiețaș, că nu ai de gînd să te căsătorești cu ea, că nu mai vorbeam cu Tulea să te bage la facultate". Îți dai seama ? Femeia aia credea că eu d'ala intrasem la facultate, pentru că vorbise ea pentru mine cu fostul ei soț. M-am dus și mi-am retras actele. Sînt convins că așa credea și Maraia.

Iarăși am alunecat în imperfect !

Dar nu mai povesti nimănui despre lucrul ăsta. Îți interzic !

V-am spus eu ! Puteți sări direct la ultimul rînd !

Les passagers pour le vol de Bucarest sont priés de se presenter a l'embarquement !

V-am spus eu, că oricum, aceasta e o poveste interzisă ? N-o mai citiți, tovarăși, lăsați !

— MIRCEA NEDELCIU

Nimic despre... FILM

cu ION POPESCU-GOPO

— Cum s-ar putea începe un interviu cu Ion Popescu Gopo fără a vorbi despre film ?

— Fiu de pictor, Constantin Popescu, tatăl meu fost ucenic la Paciurea, a crezut întotdeauna că voi fi un sculptor. Am făcut **Artele frumoase** la București cu Medrea, care credea, ca și mine, că voi fi un bun sculptor.

— Există o piesă deosebită în colecția dumneavoastră de sculptură ?.

— Nu am păstrat decît schițele pentru o fintînă arteziană, încă din timpul școlii. Nu am mai făcut sculptură pentru că am început să ilustrez ziare și cărți, m-a mai sfătuit și **Leonardo da Vinci**, care spune că pentru realizarea unei sculpturi trebuie să faci multă murdărie, în timp ce grafica e comodă și se realizeaza în condiții confortabile. Am făcut sculptură la Geneva.

— Cum apare Geneva ?

— Eram la Geneva funcționar internațional, din partea României, răspundeam de propaganda **Organizației Mondiale a Sănătății**, propaganda prin cinema și televiziune.

— Cum apare Geneva ?

— Aveam mult timp liber și începuse să-mi placă medicina. În cei patru ani de zile, am devenit doctor nu pentru pacienți, ci „doctor pentru doctori".

— Și care rămîne relația Geneva — medicină — sculptură ?

— Pentru a omorî timpul îmi făcusem un hobby din a demonta mașini vechi de scris, calculatoare etc.

— La piramida lui Keops nu v-ați gîndit ?

— S-o demontez. Nu. În schimb m-am chinuit multă

DE DRAGOSTE

Dezlegare

Pentru că am ucis păianjenul și-am îndrăznit
să cred că n-am greșit prea mult
călcîndu-l în picioare,
pentru că am știut că, deși ai fugit,
spaima de fapte a rămas la fel de mare,
pentru că, iată, în esență
rămîi aceeași absență
deși te întorci la soroc de furtună
cerșind un cuvînt rotunjit a minciună,
pentru că astăzi nu vrem să mai fie
în jurul tristeții un nor de beție,
pentru toate acestea și nu pentru tine
te iert fără milă și fără rușine.

GABRIELA HUREZEAN

Mireasa

Au trezit-o în zori
Cu pocnete scurte-n ferești.
Spaima-i umpluse patul de flori —
Trandafiri mi se pare împărătești

Mama venise ; zîmbea cu-nțeles.
Haide fata mea te așteaptă norocul
Între noi două inima ta a ales
Nu pe mine... Arză-m-ar para și focul.

În alb te îmbrac te impresor
Ca-ntr-o cameră strîmtă fără ecou.
Să vină el plin de trufie nimicitor
Și să te nască în dragostea lui
fără moarte — din nou

DUMITRU TITUS POPA

Acum

acum și încă o dată voi veni
pe sub umbrela ta
să trec
cu pas de ceară
acum și încă o dată
într-o seară
din anul una mie nouă suta și

spre casa cea de jos
îmbrățișat de rouă
alunecînd prin aburii de var
ispititor
deasupra mesei lungi voi ridica
lumina
spre ochiul meu pierdut
pe-un uriaș covor.

LAURENȚIU CÎRSTEAN

Vînt de celule

Cum bate un vînt de celule aud
noaptea din cînd în cînd,
se umflă pădurile lor
și vuiet dau, și lumini,
bulbi albi de tunete.
Pînă departe spre zori,
se întind aripi și aripi
se-ntărită sub stele
ca și cum ar vrea să se smulgă
din somn, să-și înfrîngă tăcerile
cu alte șoapte și strigăte și lumini
mai neînțelese și singure.

DUMITRU BĂLAEȚ

vreme să „demontez" **Sfinxul.** Și enigmele lui.

— Sper că nu sînt inspirații pentru filme, pentru că ne-am propus să nu discutăm nimic despre munca profesională.

— Desigur, pentru că și filosofia, așa cum spunea Victor Iliu, pe care o practic eu, este o filosofie „de butonieră".

— Vă plac florile ?

— Deși am floarea ca o carte de vizită, mă simt îngrozitor de stingaci la lungimea mea de aproape doi metri, cu un buchet de flori în mînă. Prefer să ofer o singură floare și atunci culoarea ei să fie roșie.

— Există și lucruri care nu vă plac ?

— Fotbalul. Însă la „mondiale", m-am surprins urlînd pentru succesul italienilor. Foarte curios că deși posed carnet de 27 de ani, automobilismul pentru mine nu este o pasiune.

— Poezia ?

— Cred că nu este un om, care să nu fi scris „o dată măcar, o dată-n în viața lui o poezie". Este un alter ego care stă sub lacăt în inima mea.

— Altceva ?

— Filmele....

— O, nu !

— Am văzut atîtea filme încît mi se pare că toate sînt la fel, mi se par că sînt metafore deja văzute. Asta înseamnă că dacă văd un film bun este o mare sărbătoare.

— Și filmele proprii ?

— Mă surprind și mi-e rușine, dar trebuie să spun adevărul, mi le cam laud, cum se spune, de parcă mi-ar fi murit lăudătorii.

— Cum se poate încheia un interviu în care n-am discutat despre film ?

— Vorbind despre sculptură. Am făcut la Geneva foarte multe sculpturi metalice. Pe toate le-am dăruit, afară de una, pe care o păstrez și astăzi, confecționată din piese de mașini de scris, și, te rog, iartă-mă, am folosit-o ca decor în filmul **„Maria Mirabela".**

— Deci film, film, FILM.

— Obsesie.

— De cînd durează ea ?

— De mult, încă din tinerețe și sînt fericit că la o vîrstă fragedă am știut să aleg și să fac totul pentru ca această alegere s-o construiesc de-a lungul vieții. Cred că asta este, cum se spune, datoria oricărui tînăr, de a ști să privească viitorul. Dacă ar fi să dau și sfaturi, cred că aș spune fiecărui tînăr : „Fă-ți din munca ta nu o povară, ci o fericire !"

Interviu realizat de
IOAN IACOB

DE DRAGOSTE

Melc afurisit

pe unde treci tu draga mea
încep crizele mondiale
ale petrolului
ale dolarului
ale încrederii și neîncrederii
ale surîsului-plînsului

pe unde treci tu draga mea
se face albastru
și se face verde
și se face foc
și se face în fel și chip

pe unde treci tu draga mea
se surpă toate podurile între bine
și rău
și chiar între rău
și mai rău

se rup ulmii
și paltinii
și plopii fără soț
pe unde treci tu draga mea
nu mai trece nimeni
și asta trebuie să-ți intre foarte
bine în cap
în capul tău de melc afurisit
draga mea

LUCIAN AVRAMESCU

Desen cu ferigi

Cicatrizate stele cad
În plasa rugilor de mure
Și-n piramida unui brad
Adoarme-ntreagă o pădure.

Iluminîndu-și ceasul vag,
Feriga pîlpîie albastră
Și-n nevăzutul sarcofag
Se-nchide, rece, febra noastră

MIRCEA ICHIM

Păsări șovăind

Acum nici un tren nu mai pleacă din gări
Eclipsă e, de lună-n univers
La geamul meu aceleași întîmplări
Și nopți cu ochii goi de-atîta mers

Se-ascund bisericile vechi în flori
Lumini secrete-n candele se-aprind
Iar păsările albe, șovăind
Se-ntorc spre noi în antice ninsori

Visez în fiecare dimineață
Acele inimi tandre ce-au vibrat
Spre polul nord, spre-al zării pol de ceață
În care lacrimile lunii au secat

VIOREL DINESCU

Tema mării în poezia română contemporană

parodii de GHEORGHE DARAGIU

lui NICHITA STĂNESCU

CAPRA, PLAJA ŞI ALFA

Beheha, behe zise capra
Către alfa
Plaja s-a născut din cifra zet
ABC şi CBA !

Sfătuiţi copiii să meargă la mare
Din val să facă ABC
Şi CBA
Alfa este sacru
Interzis

Behehe-Be
He !

lui ADRIAN PĂUNESCU

CRONICĂ 9898

Aici sub valuri de nisip romanii
Durară ziduri brave de granit
Înfloreau şi atunci dulos castanii
Pe aceste locuri să-i cîntăm am poposit

Ţitere, ţambaluri şi ghitare noi
Iată vă privesc cu ochi de vulturi
N-are importanţă dacă sînteţi goi
Sînteţi tineri — tinereţea ţine loc
de scuturi

Despre cai să nu cîntaţi nimic
Să-i lăsăm să pască grave valuri
Noi aici într-o frăţie ca de spic
Să cîntăm nisipul ăstor maluri

Ghitare noi, ţitere-ţambaluri !

lui TRAIAN IANCU

CA BALADA

Hei ce lună prea bălană
Goală, fără nici o blană
Şi ca marea musculoasă
De mi dor să merg acasă

Şi să intru în birou
Să pun mîna pe stilou...

Hei ce lună lună lună
Poate-o fi iar vreme bună
Mîine, nu în noaptea asta
Să nu-mi găt din pixe pasta

Nu-i la mare ca-n Făget
Cu vacanţă de poet —
Nici cum mai era la baluri
Aici sînt prea multe valuri...

lui ION DRĂGĂNOIU

POEM MECANIC

Pe nisip încălţat
Ca o vulpe, vai, ca o vulpe
Stam cu basketi nr. 42,5
Şi nu fumam —
Fumul se ridica din vapoare
Departe plecau ele şi veneau
Ca într-un film la care unii
Uită de mare, uită de plajă
Şi fluieră cînd Marylin Monroe
Se dezbracă — eh, sumar —
Pe nisip încălţat
Cu basketi nr. 42,5
Priveam cerul cu ambele picioare
Ca la rubrica Cotidiene —
Cotidiene costume de baie,
Cotidiene valuri
Cotidiene etc — mecanice!

lui EMIL BRUMARU

ELEGIE

Uită de mare şi de val
Duduie albă, şold oval
Uită de plajă şi de tot
Că te iubesc ca un netot
Te rog fii bună cum erai
Fii ca femeile-n serai
Aici, vezi, unde ne aflăm
Nu are rost să ne jucăm
Fă-ţi iar privirea ca de mîţă
Desfă-ţi odăjdiile fiţă
Să mă desfăt, să te desfeţi
Privind la patru pereţi
Că de-aia sîntem azi la mare
Să ne-amintim c-o fi şi soare
Vezi aşadar scumpă Alina
Stinge te rog, stinge lumina
Să văd în întuneric ochi de mîţă
Auzi tu fă ? Iubită fiţă!

lui ION HOREA

ÎN SATUL DE VACANŢĂ

Nu înţeleg ce-atita foc
Dacă la mare nu-s deloc —
Mai bine în sat lîngă dovleci
Iubito nici tu să nu pleci!

E bine toamna-n cucuruz
Nu faci de soare abuz
Vezi cum pasc vacile sara
Cum fluieră trenu şi gara

Pleacă lumea pe la mare
Cum vrea fireşte fiecare
Dar bine-i faină-n cucuruz
Făr de valuri şi abuz
Ascultă cum bate lin talanga
Langa langa şi balanga

Nu înţeleg ce-atita foc
Dacă la mare nu-s deloc;
E bai că nu-s lîngă vreun val?
Scriu poezii şi la Căminul cultural!

lui ION BĂNUŢĂ

PANORAMĂ DE DIN MARE MAI LA VALE

La Gambrinus la o masă
Iar visez la marea mare
Cînd privesc în solniţi sare
Şi sînt iar plecat de-acasă

Dar voi scrie poezii
Robit de doruri zurlii

De din mare mai la vale
Panorame de cristale

Mici și fine ca de sare!

De din sticla Murfatlar
Vine ochi de drac și har
E la mare ca la mare —
Unii beau berea cu sare.

Plajă zic plajă gîndesc
Fiindcă-s fiu de eminesc —
Marea e departe, hăt
Lingă sare mă desfăt

De din colțul oarecare
Mă privesc și domnișoare,
Nu-s la Pontul Euxin
Sint la un pahar cu vin

Dar la mare mă închin!

lui NICULAE STOIAN

VESELIE PESTE TOT

Un tractor cu veselie ară la mare
El afinează nisipul cu elan
Din zare în zare
Nici o muncă nu este în van!

Tractoristul e vesel și e din Urziceni
Jur că nu sintem consăteni
Dar îl cînt în cuvinte duioase
Munca lui ne aduce foloase

Zilnic el depășește planul
El e necesar ca odihna la mare
Nu se poate ara cu aeroplanul
Cu o primăvară nu se face floare

Panoul fruntașilor este ticsit
Dar mai este loc de găsit
Pentru cei cu tractorul venit la mare
Să afine nisipul cu elan și ardoare.

lui GEORGE ALBOIU

PLAJA ETERNĂ

Dealul de nisip pe care șezum
Era ca o gogoașă
Răsărită nitam-nisam
Între mare și cîmp!
Să ne bronzăm — am zis —
Ronțăind semințele
Eternei flori a soarelui...
Vai nouă, vai vouă
Am zis către seară
Folosind și eternul iaurt
Ca balsam pentru piele
Vai nouă — am gîndit —
Bronzați vom fi și de revelion
Și de mai
Și de mai stăteam
Pe gogoașa aceia de nisip...
Vai — de trei ori —!

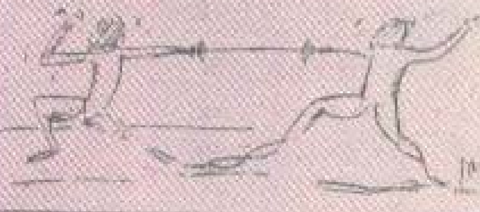
lui MARIN SORESCU

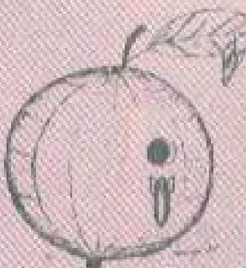
DIVERSE MODERNITĂȚI

Doamne tocmai d-acilea-ți scriu
Din satul meu în care
Cineva mi-a destăinuit:
— Bă, jartiere la mare
N-ai să vezi nici de-ai dracului!
— Fugi d-aci cu d-al-de astea
I-am zis, așa, ca o chestie de necrezut...
— Mărine la mare jartiere, nexam!
— Și ce dacă?
— Păi, bă, ai să vezi numai oameni goi.
Goi pușcă!
— Un fleac, de festivalurile de nudism am mai auzit.
— Ce Mărine?
— Ei, ce?!
— ...

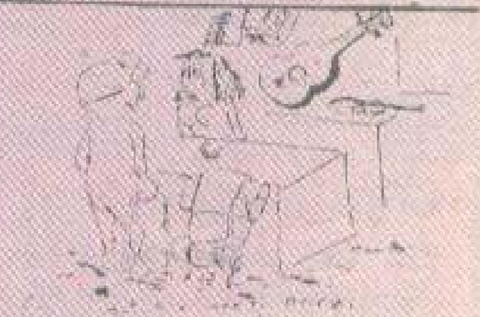
Desene de M. PINZARU-PIM

UMOR

Desen de ION PREDA

Desen de CONDOI

Desene de ANDO

Nimic despre... TEATRU

cu IOANA PAVELESCU

— V-ar place să discutăm și altceva decît despre munca dv. în teatru și pe platourile de filmare ?

— O, da ! Ador conversațiile libere, dar nimeni nu mă invită la așa ceva. Cînd sînt intervievată, trebuie să vorbesc despre rolurile mele, despre munca cu regizorii etc. Cu alte cuvinte trebuie să mă concentrez. Un altfel de interviu ar fi și pentru mine o relaxare, mai ales acum cînd sînt foarte obosită.

— Încă nu v-ați terminat concediul, n-ați reușit să vă deconectați ?

— Deloc ! Am fost la Pucioasa cu toată familia, părinți, frate, și cei doi copii ai mei. Cum o să mă odihnesc cînd fetița mea, în vîrstă de patru ani, face absolut tot ce nu are voie? Nu uită nimic, nici măcar povestea cu chibriturile în priză. În prezența ei sînt tot timpul în alertă. Fiul meu era mult mai cuminte la aceeași vîrstă. Acum are 12 ani și mă ajută mult să supraveghez fetița. Plecăm din nou cîteva zile împreună.

— Unde vă place să vă petreceți concediul ?

— La mare. Ador marea, îmi place să înot numai în mare nu și în bazin, să stau ore întregi pe plajă. Anul acesta am fost la Costinești la Festivalul filmului pentru tineret. N-am stat prea mult după gustul meu, dar am înotat, am dansat... Îmi place foarte mult să dansez, să ascult muzică, să merg cu bicicleta, să citesc, să călăresc. Bineînțeles, nu pot merge la călărie des, dar mi-am cumpărat o pereche de cizme pentru așa ceva, teribil de șocante.

— Vă plac caii și cîinii ?

— Caii da, i-am iubit întotdeauna, cîinii nu. Dogul pe care îl vedeți este pasiunea copiilor.

— Șofați ?

— Da, dar imprudent. Pentru că îmi place enorm să merg cu mașina și uit de pericole. Dealtfel îmi place ce să fac totul cu pasiune, îmi place să trăiesc din plin. Băiatul îmi seamănă din acest punct de vedere. Fetița mi-a moștenit numai modul de a mă încăpățîna exagerat.

— Ce muzică și ce autori vă pasionează ?

DE DRAGOSTE

Copiii mei în copilăria lor

Copiii mei, ce împărați mai sînt
ce răsturnare în natură s-a-ntîmplat
că niște pui îmi stăpînesc pădurea
și călăresc pe visele mele
ca pe un cal disperat
ei au totul, chiar plăcerea subțire
de-a se juca în gînd și fără pași
de-a nu avea nici iarbă-n amintire
de-a crede că viața e-un oraș
de-a se feri pe străzi de cîte rele
de a se bucura că s-au salvat
cînd vreo mașină somnoroasă ară
pietrele reci ce nu sînt de arat
ei știu prea multe, înțeleg prea multe
și iartă totul, ca un soare mic
trimis să lumineze nopți sărace
cînd ziua noastră nu e mai nimic
știu că e bine, că au tot ce vor
și jucării, și lumi de poleială
fructe din suduri, doar răgazul li-i
un fel de-armată aspră ori de boală
pe care-o faci pentru că ești copil
dar trece după ani la rînd
cînd ai copii, cînd au copilării
copiii mei, ce împărați mai sînt !

NICOLAE DAN FRUNTELATĂ

Noiembrie

doar nori de aer umilindu-ți gura...
convoaie lungi de melci cînd n-or
să treacă
prin umbra mîinii tale luminînd
în hohote sub masca lor săracă.

eram doar pasul nevăzut trecînd
o lungă defăimare mă gîndise...

prin albe subterane lunecînd
noiembrie-i doar ceața dintre vise

LAURENȚIU CÎRSTEAN

Asemenea cuvîntului

Laudă efigiei tale de ceară
care prevestise nașterea
preacurată
a prințului de ghindă:
rămîne lacrima din care s-a desprins
asemenea fructului jefuit de sămînță,
asemenea cuvîntului sleit de apa
indureratelor vocale

MIRCEA ICHIM

— Ascult mult Beatles și Bach, citesc Kafka, Dostoievski și Shakespeare. Aparent au comun doar perfecțiunea lor în artă. Eu am altă părere, dar acesta ar fi un alt interviu.

— Vă place poezia ?

— Da, dar așa cum o citesc eu. Ore și zile în șir, acumulînd o anume tensiune asimilînd-o, înțelegînd-o din interior. Nu-mi place, de exemplu, deloc modul cum se face poezie la TV. Vin actorii, li se pune sulul de poezie în față și ei citesc. Este fals. Nu mi-au plăcut decît recitalurile lui Caramitru, dar el a venit cu poeziile lui, cu repertoriul lui, bine știut. Nu poți recita oricum. Redactorii emisiunilor de poezie ar trebui să știe asta.

— Sînteți un invitat obișnuit al emisiunilor de RTV?

— Deloc. Înregistrările la Radio se fac la ora 8 dimineața și eu nu pot fi nici deșteaptă nici talentată la ora aia. Iar la TV, emisiunile de teatru și poezie sînt false și nu cred în ele. Îmi place mult teatrul și filmul, îmi dau mari satisfacții. Acum lucrez la un nou film polițist cu Sergiu Nicolaescu. Am făcut un rol bun și-n filmul prezentat la Costinești....

— Am promis că nu vom discuta despre teatru și film.

— Da, dar eu mă gîndeam acum mai mult la mare. La mare totul e altfel, mai liber, mai plin. Poate și unde nu ești obligat să porți atîtea haine pe tine.

— Apropo. Ce înseamnă pentru dv. moda ? Ce se poartă, sau ce vă stă bine acordat cu ce e nou ?

— Am culorile mele, kaki și maro în toate nuanțele, pe care le port mereu. Adaptez moda la mine. Port părul tuns scurt, deși se poartă cel lung. Anul acesta se poartă expresia romantică, așa că am descoperit că șnurul legat în jurul capului îmi dă ceva din ce se poartă. Nu prea mult că în meseria mea, nu e bine să fii prea romantic. Oricum șnurul acesta se apropie de genul meu. Am avut și părul foarte lung, dar nu-mi plăcea. Debordam de romantism. Îmi place moda hippie, country și sport, iar rolurile care-mi plac se potrivesc cu părul scurt.

— Doriți să vă continue meseria vreunul din copiii dv. ? Aveți tradiție în familie, mama dv. este actriță.

— Nu vreau nimic. Să facă ce vor ei. Meseria asta nu trebuie s-o faci decît dacă nu poți trăi fără ea. Eu cînd am învățat să vorbesc și eram întrebată ce vreau să mă fac, spuneam că vreau să fiu „artistă". Dar este o meserie grea, te consumă enorm, ai un regim special de viață. Eu am avut mare noroc că soțul meu mă iubește și mă înțelege foarte bine. Altfel s-ar fi putut să mă dezechilibrez uneori.

— Soțul dv. este actor ?

— Nu, economist. Dar nu cred că mai există vreun cuplu atît de perfect ca al nostru. Există o comunicare totală, nu este vorba numai de o afinitate. Soțului meu îi plac aceleași cărți, aceeași muzică, aceleași sporturi. Are aceleași pasiuni, aceleași nebunii. Sînt fericită și surprinsă. Nu speram să mi se întîmple așa ceva în viață.

LIANA COJOCARU

DE DRAGOSTE

Aruncă flori pe lucruri

Corăbii mari din nori mă impresoară
Aripi de pînză cad peste oraș
Nu mai găsesc cuvîntul tremurat
Prin care, drept și gol ca într-un somn,
Să trec spre tine dincolo de vălul
Care pe toate ființele le înconjoară
Și să te simt aproape. Pulsul tău
Inundă spațiu-n care te privesc
Mi-e teamă că furtuna se va-ntoarce
Peste podoaba liniștei din noi
Atîtea întîmplări așteaptă-n mine
În care tu plutești ca o cometă
Un zid de umbre mișcă pe aproape —
Corăbii mari și pînze cenușii
Și-apoi se desfrunzi melancolia
Ca un copac de toamnă scuturat
Aruncă dar, aruncă flori pe lucruri
Să trecem într-un anotimp mai clar
Nu șovăi și nu-ți pleca privirea
Aruncă dar, aruncă flori pe lucruri

VIOREL DINESCU

În jur de izvor

**În jur de izvor să stai să visezi,
să bei apa încet și fără s-o tulburi,
lăsînd lacrimile ei să se prelingă în suflet
precum într-o fîntînă. Cumpăna fie mai sus,
ghizdurile de care-ți reazimi mîinile,
tîmpla, cana de lut din care ești
și-n care sorbi licoarea acestui pămînt
de la Dunăre și Carpați întru totul zidit
jur-împrejurul de propriile sale izvoare.
Uită-te în adînc și-ai să vezi
turmele căutîndu-le, zidindu-se în jurul lor
stînele și, mai apoi, satele și orașele țării
pe salbe de rîuri curgînd din izvoare
intrate demult în legende.
Altceva n-a mai fost și nici n-are să fie,
oricît vei colinda peste continente și zări,
în containere sigilate nu vine decît pustiu.
Pentru ce-i aici, totul e numai în jur de izvor,
să-l vezi, să-l asculți, să-l visezi,
să-i bei apa încet sau grăbit, dar
fără s-o tulburi...**

DUMITRU BĂLAEȚ

André Malraux:

„Antimemorii"

1958 — 1965

După acest întreg pitoresc, generalul De Gaulle îmi dădu însărcinarea să contactez cîțiva șefi de state asiatice, cu care relațiile Franței nu erau decît convenționale. În primul rînd cu Nehru.

Cunoșteam situația Indiei, pentru că tocmai îl primisem pe Jayaprakash Narayan, șeful socialist de la Bombay. Iar cel mai bun conducător indian din Franța, prietenul meu, scriitorul Raja Rao, trecuse de curînd prin Paris. Ambasadorul nostru era mai puțin pesimist decît prefecții din Antile.

Mă aștepta pe aeroport, la ora două dimineața, cu secretarul de stat pentru afaceri externe în sari alb, în lumina farurilor. Se numea Lakshmi. Un secretar de stat-femeie dintr-un stat occidental se poate numi Maria ca Fecioara dar zeițele altor religii te fac mai mult să visezi. Contele Ostrorog, descendent din cuceritorii mongoli și fiul secret al lui Pierre Loti, după bîrfele de la Quai, era demn de ceea ce sugerează poeților cuvintele: ambasador în India.

O cameră de luat vederi imaginară punea în evidență, alunecînd de pe niște degete fin noduroase cele care modelau o Indie afectuoasă și complice, pînă la chipul de pirat distins. Acest descendent al stăpînilor stepei, aceste hidalgo, cardinal roman și, într-un mod cu totul exemplar, francez, era ambasadorul unor Mediterane milenare pe lîngă o Indie foarte tînără: lucru care te predispunea la visare cînd știai bine ce-nseamnă India. La unul din dineurile de la Capitol — așa se numea pe-atunci vechiul palat al viceregilor, devenit al guvernului — în timpul discursurilor unui prim-ministru auster, mîinile lui Ostrorog păreau că mîngîie celebra cizmă italiană ca un picior de dansatoare...

Ajunseserăm la Capitoliu (eram oaspetele Indiei) din care nu văzuserăm în noapte decît enormitatea obscură, culoarele, un mare portret al lui Gandhi încins doar cu hiton și în apartamentul meu șeful protocolului, înconjurat de servitorii rămași de pe vremea viceregilor: cîte unul pentru a deschide fiecare ușă. Aceste personaje de Ali-Baba, concediate, îmi făcură ordine în misiunea mea. Ministrul culturii urma să mă primească la ora opt.

Înainte de a mă trezi, mi se aduseseră ziarele. Săptămîna afro-asiatică începea! Primirea miniștrilor fu așa cum era de obicei: prudentă și delicată. Era așteptată întrevederea mea cu Nehru.

Am reușit în sfîrșit să văd Capitoliul și vedeam New Delhi. Nu mi-a rămas nici o amintire; în 1929 India mă interesa mai mult decît Anglia. Dar plecarea din Anglia anima această arhitectură neînsuflețită. Se punea pe seama lui Gandhi și a lui Clemenceau fraza: „Va fi o ruină foarte frumoasă!" Dar n-a fost o ruină și nici un palat cucerit ca Kremlinul. New Delhi nu este un oraș, este o „capitală administrativă", dar colosalele perspective de gresie roșie cu garda de sikh-i care-și prezentau armele în liniște, nu deschideau drumul către administrații — fie ele și Parlamentul: se deschideau spre Imperiul dispărut.

Palate, ministere, propilee. Întregul imperiu britanic poartă marca grandorii englezești cu accentul pe care goticul victorian îl dă Tamisei. Aici, ca și la trecătoarea Kyber, măreția era romană; visul lui Cezar la Alexandria, o materie impunătoare dispusă după modelul unui teatru elenistic. Amestecat cu un alt vis, acela al unui cuplu anglo-indian rival cuplului indo-musulman. Capitoliul era în mod ostentativ rivalul Marii Moschei din Delhi, una dintre cele mai mari din Islam; rival al Forturilor Roșii, al lui Fathepur Sikri, al întregii arhitecturi mongole care a fost America Persiei. Islamul era tot acolo. Și Anglia? Mai mult decît părea. Dar nu prezența ei anima aceste căi imperiale de gresie roșie pe care am ajuns la Parlament; ci hotărîrea cu care le-a abandonat. În această țară, care a- construit atîtea morminte ilustre, singura operă rivală celor ale succesorilor lui Alexandru a devenit admirabilă în ciuda mediocrității arhitecturii sale de cînd a devenit mormîntul Imperiului.

L-am vizitat pe Nehru în biroul său de la Parlament. Adică treceam de la majestatea Capitoliului la culoarele prefecturii și la saloanele de așteptare pentru solicitanți modești. Dar, ca și la Capitoliu, numeroase portrete ale lui Gandhi ornau peste tot pereții.

Gandhi era atunci prezent în toată India, prin operele sale, prin exemplul său, prin imaginile sale. Pentru Europa el nu mai era deja decît un eliberator cu mîinile curate. O figură de sfînt cu pitorescul care însoțește atîția sfinți: o călugăriță încăpățînată în credința ei cu surîsul larg, fără dinți, îmbrăcată cu o umilă stofă populară purtată ca o uniformă a libertății. Cu toate că India începea să vadă în el ultimul avatar al lui Vichnou, marile momente ale biografiei sale rămîneau precise: predica din 1920 sub un enorm smochin indian, apoi mulțimea pe malurile Sabarmati-ului; masacrul de la Amritsar; degetele mîinii sale stîngi ridicate și îndreptate spre mulțime, ca pe datoriile Indiei; rugul insolit făcut din haine europene, din gulere, din bretele aruncate de cei care de atunci înainte nu urmau să mai poarte decît khadi și peste care ardeau pălăriile-precursor al rugului funerar în fața căruia s-a recitat Bhagavad Gită. Și nesupunerea civilă și noncooperarea începută în ziua morții lui Tilak. Și mai ales Marșul pentru Sare.

La 2 martie 1930, Gandhi l-a informat pe vicerege că nesupunerea civilă va începe nouă zile mai tîrziu. La 12 martie porni către mare urmat de șaptezeci de discipoli. Țăranii își împodobeau casele, așterneau crengi înverzite pe străzi, îngenun-

cheau la trecerea pelerinilor. Trei sute de șefi de sate au renunțat la funcțiile lor. In fața celor șaptezeci deveniți citeva mii Gandhi a adunat sarea abandonată de valuri, infruntind legea gabelei *). Căldura tropicală face sarea indispensabilă oamenilor și animalelor care muncesc — dar toți știau că Gandhi care era bolnav nu s-a atins de sare de mai bine de șase ani. Deodată, impresionase o Indie intreagă.

De-a lungul intregii coaste, pescarii adunaseră sarea, țăranii li se alăturaseră, și poliția a inceput arestările in masă. Luptătorii se lăsau arestați, dar nu predau sarea. La Bombay 60 000 de persoane se adunaseră in fața Casei Congreselor ; pe terasă se trata nisipul sărat. Sarea pe care a adunat-o Gandhi a fost vindută cu 1 600 de rupii. Cind Nehru a fost condamnat la șase luni inchisoare, India a răspuns incarcerărilor prin hartale. La Patna, mulțimea s-a aruncat la pămint in fața cavaleriei guvernamentale, care n-a mai putut avansa. La Karachi cincizeci de mii de indieni i-au privit pe cei care adunau sarea și pe care poliția n-a putut să-i aresteze. Cu toate acestea se adunaseră in curind o sută de mii de prizonieri. In noaptea de 4 spre 5 mai Gandhi a fost arestat, intr-un sat, printre discipolii săi. La Dharasena, la nord de Bombay, indienii o porniseră către uzina de sare guvernamentală păzită de patru sute de polițiști. Pe măsură ce se apropiau de uzină, erau doborîți și erau inlocuiți in liniște de alți și alți indieni care cădeau la rindul lor. Brancardierii cărau trupurile insingerate. Uzina a continuat să funcționeze, a fost nevoie să se deschidă un spital provizoriu și intreaga Indie și-a ințeles servitutea. In curind Churchil urma să vorbească despre acest „fachir răsculat pe jumătate dezbrăcat din palatul viceregilor". Viceregele era acum plecat și legenda lui Gandhi, devenită in Occident nobilă pasivitate, rămînea aici o legendă de luptă. In primul rind in cuvinte. Cind a anunțat că se va priva de hrană dacă nu vor fi recunoscute drepturile Celor de neatins, nu era vorba de a „posti", ci de a muri efectiv de foame. Acest supliciu, care a infruntat cel mai puternic tabu din India, nu era mai puțin irațional decit el, și hindușii l-au urmat ca pe o lentă crucificare. In această mulțime din care 95% nu aveau nici măcar un post de radio, fiecare știa cind Gandhi era amenințat cu moartea. Și fiecare știa că scopul său final era purificarea Indiei a cărei independență nu era decit consecința capitală. El a vrut ca predica sa să se adreseze celor mai umili, chiar atunci cind spunea : „Swaraj nu va veni prin victoria citorva oameni ci atunci cind toți vor fi in stare să reziste nedreptății". Și toți au intonat rugăciuni cind au știut că Gandhi a fost in sfirșit ucis și că totul s-a sfirșit printr-un glonte roșu-inchis pe cenușa deja albă. Cu toate acestea Gandhi era prezent in acest Parlament așa cum era la Capitoliu. Vinoba Bhave, fără altă armă decit predica sa, primi două milioane de hectare de pămint (nu din cel mai bun, desigur...) pentru țărani. Intr-o lume in care umbra lui Stalin și cea a lui Hitler nu dispăruseră incă, India își demonstra eliberarea de Anglia fără o victimă engleză. Cuvintul democrație in ciuda mizeriei lua aici un sens aproape religios. Dar politica Indiei n-a fost elaborată nici mai mult nici mai puțin in clădirea Capitoliului sau Parlamentului decit a fost elaborată cea a Germaniei hitleriste la Reichstag : politica Indiei a fost moștenitorul omulețului infășurat in hiton care a inventat să-și ducă milioane de indieni să adune sarea din Oceanul Indian, in ciuda impozitului englez, pentru a-și găsi libertatea.

Furăm introduși, un atașat de la ambasada noastră și eu, intr-un mic birou: citeva scaune, fără masă și un tablou care-l reprezenta pe Gandhi in mărime naturală. Curios atașat de ambasadă — dar, in India... Părul sur, ceva mai lung, mustăți cărunte, pe oală. Gesturi prețioase. Se intorcea dintr-un ashram. Cel din Menon, cel din Aurobindo ? Privi tabloul :

— Il vedeți și-l veți vedea pe Gandhi peste tot. Am venit in India din cauza lui. N-a mai rămas nimic din el.

— Doar Independența...

— Da... Nu... Nehru nu e deloc un uzurpator ; el este un politician. Dacă mahatma n-a fost nici președinte, nici prim-ministru, n-a fost cituși de puțin din intimplare. El insemna o lume de altă natură ; Nehru o știe.

— Ce poți să faci ? El este șeful Indiei și nu un sfint.

— Desigur. Dar există un lucru care trebuie ințeles, pe care dumneavoastră trebuie să-l ințelegeți. Toată lumea il știe — in fine toți cei vechi il știu — nimeni nu-l spune insă. Și timpul trece și poate in douăzeci de ani nu va mai fi nimeni care să-l spună : tot ceea ce a fost gandhism, pentru care ne-am bătut cu toții și a cărui consecință a fost intr-adevăr Independența Indiei, a dispărut deja.

— Vă gindiți la rezistența nonviolentă ?

— Da..., da, in fine : nu numai. Ea s-a născut impotriva imperiului englez ; ea nu s-a aplicat niciodată in Pakistan, de exemplu. Lucrurile nu sint incă terminate cu Pakistanul. Și așteptați China intr-o bună zi. Și apoi nonviolența. El știa bine ce era, in profunzime. Puțin timp inainte de moartea sa, consiliul nostru general venise să-și ia rămas bun de la el : „Ei bine, mahatmaji, trebuie că acum sinteți mulțumit ?

— Vă inșelați. N-a existat decit un lucru interesant : lupta. Ea s-a incheiat și ceea ce am făcut noi de asemenea..."

„Știu, știu, un milion de orbi, șaptezeci de milioane de Intangibili și atit ; și totuși acest popor exprimă cea mai inaltă spiritualitate din lume. Lupta sa a fost cea a spiritualității. Ea a pătruns intreaga Indie. Dar, in stradă, fiecare caută incă minunea mistică tot atit de normal pe cit un american caută bani."

Se deschide ușor ușa.

Intr-o zi, zise, fără să fie atent la ușă, atașatul cu părul lung de la ambasadă, Gandhi vorbea in fața a sute de mii de persoane, cu vocea sa egală de bariton, la un microfon. Intr-un luminiș, in mijlocul unor arbori infloriți. Florile incepură să cadă. Din cauza mulțimii ? Cine știe ?...

In românește de
CORNELIA CRISTOIU

---

*) Lege care obliga pe cetățeni să cumpere o anumită cantitate de sare anual.

Nimic despre... MUZICA POPULARĂ

cu FLORICA BRADU

Florica Bradu nu stă în București decît atît cît e necesar ca să-și rezolve treburile la Electrecord, Radio sau Televiziune. Restul timpului și-l petrece la Oradea unde locuiește. **„Ar trebui să mă laud în privința gătitului,** spune Florica Bradu. **Îmi place să gătesc mîncăruri după rețete din partea de sud a țării".** Din cînd în cînd Florica Bradu merge în satul natal, la Șicula. Numele de Șicula mi se pare vechi, de pe vremea romanilor. Cîndva, în adolescență, Florica Bradu a înființat, într-un păr bătrîn, un **„post de radio".** Un post de radio care transmitea numai muzică populară. La ora cînd Florica se urca în păr și începea să cînte, tot satul lăsa treburile și asculta. Orientată spre viitor, adică optimistă, surizătoare, pe scenă monumentală, Florica Bradu este un om foarte de treabă. Și o femeie frumoasă „ca o țară". Tipul de româncă ardeleancă, femeie capabilă de sentimente statornice, bărbătoasă cînd e cazul.

— Pe cine iubiți în Șicula, stimată Florica Bradu ?

— Pe tata, pe mama, îmi iubesc consătenii. Sînt legată de ei toți, dintre ei am pornit și la ei mă întorc adesea.

— Vă mai considerați țărancă ?

— Mă socotesc țărancă pînă în adîncul sufletului și simțirii mele. Țăranul adevărat e omul care caută, mereu, să fie precum argintul strecurat.

— Și cînd sînteți îndrăgostită (cînd ați fost îndrăgostită) tot țărancă vă credeți ?

— Mai ales atunci. Dragostea e cea mai teribilă înnobilare a sufletului, e o înflorire desăvîrșită a vieții.

— Care este cea mai tulburătoare întîmplare din viața dumneavoastră ?

— Un gest pe care nu am să-l uit niciodată a fost făcut de un mare intelectual al acestui popor. După un concert de-al meu a venit la mine un om în vîrstă care mi-a sărutat mîna și apoi poala costumului meu popular românesc din Ardeal. Mi-a pierit glasul de emoție. Era omul ale cărui cărți le citisem, la a cărui înțelepciune îmi luminasem sufletul. N-am să uit niciodată acele momente.

— Cine era ?

— Filosoful Constantin Noica.

— Vă rog să-mi spuneți care e ocupația dv. „civilă", din acte.

— Profesoară de limba și literatura română, nu vi se pare firesc ? ! E o tradiție la noi în Ardeal ca cei care cîntă bine să fie ori profesori de română, ori, cel puțin, învățători.

DE DRAGOSTE

Baladă

În orășelul Verde de China
croitorul prezbit cîrpește a dramă cortina,
s-ar părea că va fi un spectacol în care
vom purta cite-un sufleur schilod prin buzunare
cerînd iertăciune pentru a nu fi-nvățat
rolul statuii-ncălzite-n păcat,
rolul ingenuei grase, cu pipă,
travestită-n arhanghel cu neagră aripă,
rîsul nebunului anahoret
numărîndu-și greșelile-n ritm de sonet,
rolul actorului : Hai, cavalere,
ziua-i păianjen de-acum în unghere,
castelana pogoară pe sfoara de clopot,
curtea v-așteaptă cu nobilu-i hohot,
ascunzînd nemurirea adînc, sub hlamide,
pentru cel ce-a ucis și mai poate ucide
în numele sfintei pătrimi de minciună :
cine se-aseamănă-n moarte se-adună.

GABRIELA HUREZEAN

Sunt numai eu acolo

o nu-i acesta frigul
nu mi-e frig
e doar un lung ocean
sub care trec
e doar adîncul
păsărilor albe
și spaima lor
de umedul înec

e doar un lung ocean
sub care trec
și doar pierdută
umbra mea arzînd
o nu acesta-i frigul
te implor
sunt numai eu
acolo
ca un gînd.

LAURENȚIU CÎRSTEAN

— Mi-am amintit de soția poetului Octavian Goga. Doamna Goga cînta foarte frumos. Era numită „privighetoarea Ardealului". Ați cunoscut-o ?

— M-a invitat într-o zi la ea. Am găsit-o foarte bătrînă.

— Următoarea dată înscrisă în buletin. Copii ?

— Am trei fete pe care le iubesc ca pe lumina ochilor.

— Trei fete ?!

— Am vrut să am un băiat. Așa am o Raluca, o Ancuță și o Lioară cu care mă simt foarte fericită. Raluca e deja mărișoară.

— Seamănă cu Miss Primavera 1974 ?

— Îndrăznesc să cred că seamănă.

— Deci în 1974 ați fost aleasă, în Italia, miss Primavera. Ce urmări a avut evenimentul ?

— M-a bucurat enorm. Apoi două cereri, insistente, în căsătorie.

— Care sînt sentimentele la care țineți cel mai mult ?

— Dragoste, prietenie și încredere.

— E o deviză pentru dumneavoastră ?

— Poate.

— Ce părere aveți despre bună-cuviință, despre respect ?

— Sînt chestiuni care țin de cei șapte ani de acasă, cum se spune. Cred foarte mult în bună-cuviința și respectul de care dau dovadă țăranii față de valorile noastre, față de tot ce avem frumos în țara noastră.

— Am auzit că sînteți o foarte bună automobilistă.

— Eh, gura lumii. Am carnet de 7 ani, asta e adevărat. Îmi place să conduc „Dacia" noastră.

— De obicei vă grăbiți ?

— De obicei încerc să nu mă grăbesc.

— Ce flori vă plac, stimată Florica Bradu ?

— Foaia verde, frunză verde, foaie-foaie verde.

— Unde crește, mă rog, floarea asta ?

— Pretutindeni în țara noastră, doar știți asta. Chiar și-n cîntece, în cele mai vechi cîntece din bătrîni. Aproape că nu poate fi conceput un cîntec popular fără foaie (frunză) verde.

— Așa-i, aveți perfectă dreptate. Ați publicat o carte...

— Da, mi-am publicat repertoriul. Peste 200 de cîntece.

— E un gest singular în domeniul dumneavoastră, nu-i așa ?

— Nu, a mai făcut-o și încă foarte bine Maria Tănase.

— Pe care o admirați foarte mult.

— Pe, care o admir foarte mult, îmi place să repet mereu asta.

— Să cred că vă veți ocupa mai îndeaproape și de scris ?

— Nu credeți încă, pe mine cîntecul popular nu mă va pierde niciodată.

— Cum salutați un om pe care trebuie să-l salutați ?

— Îi spun „bună ziua" și-i surîd.

— Și-i surîdeți ?!

— Da, îi surîd fiind convinsă că oamenii sînt buni, că e imposibil să existe om care să nu fie bun.

— Tulai, mi se pare că exagerați. Pot să cred că nu vă place să scrieți scrisori.

— Puteți. Cel mai adesea vorbesc la telefon.

— Telefon, pantofi cu toc, stație de radioamplificare, cam mult modernism...

— E condiția firească a oricărui om de azi. Satul, în al cărui viitor cred, vrea să prindă timpul din urmă. Deci nimic deosebit. Dealtfel drumul Oradea — București îl fac cel mai adesea cu avionul.

— Călătoriți cu avionul ?!...

EUGEN MIHĂESCU

DE DRAGOSTE

Firească asemeni cristalelor

Vreau să-nțeleg mersul pe apele lungi
Ale memoriei cînd atît de acută înclini
Balanțele ochilor puri
către marile noastre genuni
În care tu singură nu mai poți să lumini.

Firească asemeni cristalelor ascunse în roci
Mă prinzi peste umeri de parcă
aș fi un trofeu
Al zilei ce tocmai începe și aud cum mă rogi
Să cred... să mai cred în iubire
cît sînt încă eu.

A crede înseamnă a fi ; or, eu sînt
desigur al tău
Cules chiar de tine dintre ruinuri
de catedrale.
Crede tu și voi crede prin tine mereu...
Viața mea ți-e veșmînt ; e praful ce-ți intră
cleios în sandale.

DUMITRU TITUS POPA

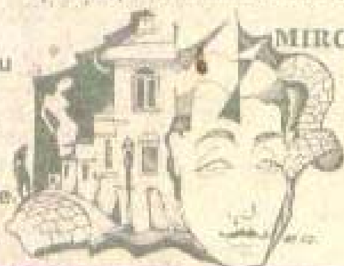
Sabie arzînd

Acolo, -ntre nisipuri, frîntu-ți-s-au
Cînd scîndura, cînd vîslele, cînd pînza
Și arca se scufundă în prohodul
Nemîntuit al valului de sodă.

Înmiresmat și troienit de tine,
Sînt cel dintîi arhanghel ce nu uită
Să-nalțe sabia arzînd pe țărmuri —
Imensă torță peste ape tulburi.

Tu știi că albatrosul, în restriște,
Tînjește pururea să aibă-ntinsă
A treia aripă, demult pierdută,
Și totuși sabia mi-o ard spre arcă.

MIRCEA ICHIM

OTTO SCHMID

Otto Schmid a făcut un copil cu nici două luni înainte ca divizia a doua motorizată să părăsească în retragere teritoriul României.

„A făcut" este impropriu spus, dar așa vorbește el, stîlcit românește. Nu înțelegi aproape nimic din ce spune. Totuși, un altul în locul lui ar fi putut uita complet în 30 de ani ceea ce învățase în numai 5 luni. Poate că și din acest motiv țăranii din satul Pucioasa îi zîmbesc, dau din cap a înțelegere.

Otto stă lîngă portiera mașinii și repetă mereu : „Margareten... Nein ! Das medchen". Și țăranii se opresc din drum și îl înconjoară cu sapele în cumpănă pe umăr. Se uită la el... „E rău să fii printre străini și să nu cunoști limba"... „Margarete, un fata brunet"... „Dă-l la dracu cu Margareta lui cu tot"... „Ia vezi, țațo, poate că vrea să-ți cumpere fusta pe motiv că-i populară"... „Hă, hă"... „Rați ai dracului de huliganiști că numai la măscări vă stă gîndul".

Otto își aprinde o țigară, deși nu are chef să fumeze acum, dar numai așa are motiv să întindă pachetul și spre bărbații din fața lui... Bitte, bitte. Și bărbații obosiți, transpirați, mirosind a piele arsă de soare, sucesc capul, foiesc din umeri, se oțărăsc în felul lor chiar dacă știu prea bine că vor lua pînă la urmă din pachetul întins spre ei, măcar din curiozitate.

Otto nu știe cum să înceapă. Trebuie mai întîi să vadă ce cuvinte mai ține minte din limba română și în funcție de ele să-și ordoneze gîndurile. Pentru asta are nevoie de timp, de concentrare, dar nu poate să nu observe cum țăranii apucă fiecare cîte o țigară și se minunează (cu sprincenele, cu pielea frunții) de cît de lungă poate fi o țigară străină. O țin între degete stingaci, așa cum fac muierile cînd fumează doar de pamplezir și așteaptă ca bricheta întinsă de Otto să treacă pe la fiecare. După cum trag fumul în piept se vede că nu simt nici o plăcere... „Parcă-i făcută din bășina porcului, n-are pic de tutun în ea"... „Țigară boierească, bă ! Cum vrei să trăiești mult și să și fumezi ? Nu citești presa ?".

Otto își dă seama (atent fiind și la ce anume se vorbește în jurul lui) că nu Margareta îl interesează în fond, ci copilul. Caută deci să rețină cîte un cuvînt din cele pe care le aude. Cuvintele nu-i sînt străine cu totul. Îi sună cunoscut. Încearcă să-și reamintească și ce anume înseamnă (măcar unele dintre ele). Le auzise vreodată din gura Margaretei sau memoria lui reținuse o discuție pe stradă ?... Acum ori atunci ? Greu de spus. Margareta era tăcută de felul ei. Se înțelegeau mai mult vorbind cu mîinile sau desenînd obiectul, dacă era cazul, pe cutia de chibrituri. Doar cînd se iubeau, Margareta repeta întruna : bărbatul meu, și cam atît. Abia cu cîteva săptămîni înainte de a primi ordinul de retragere, Margareta a încercat să-l învețe cîte ceva. Îl mîngîia pe păr și spunea : păr ; îl săruta pe ochi și spunea : ochi ; buze spunea ; gît spunea. Cuvintele acestea nu le uitase. Ba chiar și le amintea cu o scurtă cutremurare a trupului. Acasă păstra poza unei femei decupată dintr-o revistă, poză cu care se păcălea spunînd că seamănă cu Margareta, deși el știa care este adevărul. Doar cuvintele : păr, gît și buze erau adevărate. Cînd și le reamintea i se făcea dor de mîinile și mirosul ei de fîn și de rufă ținută în ger.

Dacă ar fi cinstit cu el însuși, Otto Schmid nu ar vrea să o întîlnească. Trebuie să fi îmbătrînit, să arate ca o ciupercă ținută la soare. La o adică, nici el nu arăta mai grozav, chelit, cu dinții falși și ochelari cu lentile cît degetul de groase, dar măcar pentru tot ce fusese între ei, era mai bine să o lase așa cum o păstrau cuvintele : păr, buze și dragul meu. Și, totuși, fără Margareta pierdea ultima șansă de a-și mai vedea copilul, minunea aceea încă fără o formă anume, care dormea în pîntecele primitor al Margaretei, pîntec pe care Otto îl atingea spunînd : Kurt, și Margareta rîzînd : Ionel sau Florica, cum o da Dumnezeu.

Un puștan mai dezghețat îl trage de mîneca hainei și-i arată capota mașinii : „Hai, deschide să vedem și noi". Otto înțelege ce înseamnă „deschide" și se bucură. Ceilalți țărani au înconjurat deja botul mașinii și așteaptă. Apoi, văzînd, se minunează fiecare în legea lui... „Ce de mățărie, Iorgule"... „Lucru nemțesc, ce vrei...".

Copilul trebuie să fie mare, căsătorit deja, dacă Dumnezeu l-o fi ținut în viață, iar Margareta bătrînă, dar tot frumoasă, cu dinții albi, arsă de soare și cu mîinile aspre.

Otto voia să-i mai audă pe oameni vorbind. De asta se și grăbise să deschidă capota, însă țăranii, după primele comentarii, nereușind să înțeleagă ce se petrecea acolo, dădeau destule semne că se plictisesc, pînă a venit cineva și ei s-au dat la o parte, făcîndu-i loc c-un anume respect. Ăla s-a apropiat, a privit, a băgat capul la motor, să miroasă parcă. Toată lumea se uita la el să vadă ce face, ce zice și, într-un tîrziu, s-a auzit vocea lui : „E ca la universalul nostru. Diferă bujiile și sistemul de răcire. În rest, nu văd nici o diferență. Poți să și ari cu ea. Dacă vrei. Are putere mare, ce să mai discutăm".

Otto se apropie de el. Nu era greu să-și dea seama că omul se pricepe la mașini. Îi arată zîmbindu-i și bătînd cu palma sistemul de transmisie parcă întrebînd : ei, ce zici ? Nu-i grozav ?... „Este, dar principiul e același". Bărbatul era tînăr (după pielea feței, după mișcări nu avea mai mult de treizeci de ani) și amănuntul acesta îl impresionă. Privindu-l cu atenție i se păru că recunoaște ochii Margaretei sau măcar privirea ei. Fără să-și dea seama ce face îl apucă de mînă. Ionel, spunînd... Ce Ionel ți se năzare, bă ? Oricum, Otto nu vrea ca omul acela să plece. Se grăbește

deci să-i arate trusa de scule și tînărul se oprește din drum și o ia studiind-o cu mare atenție din ce în ce mai dubios, iar mîna lui se oprește mai mult pe una din cheile universale. Otto îi face semn să o ia, i-o dăruiește. O fi fost el tînăr dar se pricepea la mașini. Drept dovadă luase cheia cea mai bună și mai folositoare din toată trusa... Bitte, bitte schön, dar tînărul clătina din cap protestînd. Era mîndru. Nu voia s-o ia deși privea la ea cu lăcomie... „Bitte"... „Ia-o Vasile. Nu fi prost. Nu vezi că are o grămadă". Și tînărul a luat-o... „Mai mult de frumusețea ei, a zis, că la garaj am și eu una, dar pe alt principiu".

Otto asculta în continuare ce se vorbea în jurul lui, dar nu-și mai amintea alte cuvinte decît : păr, buze, te iubesc. Îi îmbie pe oameni cu încă o țigară. Se codeau la fel ca prima dată. Luară totuși din pachet, pe rînd, făcîndu-i semn să stingă bricheta... „Nein. Fumăm mai tîrziu, acasă". Și au plecat... Ziua bună, spunînd, lăsîndu-l singur în fața mașinii cu capota ridicată. Înăuntru, după parbrizul ușor întunecat să protejeze șoferul de orbirea soarelui, doamna Schmid plictisită de așteptare își mai aprinse o țigară. La lumina brichetei, mîinile îi apăreau mai bătrîne și mai noduroase decît erau ele în realitate și gîndi că cel mai bun lucru era să se lase de fumat. Chiar a doua zi.

SORIN PREDA

În intimitate

ION BARBU

Despre Ion Barbu s-au scris cîteva cărți temeinice, în care se analizează poezia și proza sa. Cărțile lui Dinu Pillat și ale Gerdei Barbilian se ocupă și de biografia poetului, evidențiind anumite aspecte care singularizează ființa efemeră a poetului. În amintirile Gerdei Barbilian sînt evocate alteori cîteva siluete feminine ce au înriurit un timp biografia sa. Dintre toate, Helga a rămas, pînă la urmă, cea care l-a marcat și derutat într-un anumit fel. Față de Gerda a nutrit totdeauna o trainică și neexteriorizată iubire. Această distinsă intelectuală i-a intuit geniul și i s-a devotat cu pasiune. Dintre scriitoare, a apreciat și iubit pe Hortensia Papadat-Bengescu, Ticu Archip, Claudia Milian și Yvonne Stahl. La toate acestea se găsesc mărturii scriptice în care poetul își exprimă afecțiunea și iubirea. Epistola trimisă lui Ticu Archip (1891—1965) poate fi considerată o veritabilă poemă de dragoste, în care Ion Barbu își dezvăluie crezul său erotic. Ajuns la vîrsta deplinei maturități și cunoscînd nenumărate experiențe, scriitorul se confesează cu o dezarmantă sinceritate. Credea că impasul în care se află va putea fi trecut. Cu susținute eforturi și tiranice insistențe va depăși — după un oarecare timp — această ingrată fază. Misiva conține sintagme ce pot figura, fără să devină fade, în paginile celor mai bune cărți de dragoste.

Iubită Ticu,

Din cauza sfîrșitului de săptămînă pe care Rosetti îl petrece la Cîmpulung, nu l-am putut găsi pe acest conetabil al literelor decît abia ieri. Ne-am întîlnit la Capșa. E impresionat de romanul tău. Tot binele pe care eu a priori îl cred, îl gîndește el a posteriori.

În scurt romanul e sub tipar. Am cuvîntul lui și autorizația de a-ți împărtăși imediat acest fapt nu promisiune.

Dacă îmi dai voie (memoria mea cam indiscretă îmi spune că mi-ai și dat-o) voi veni mîine joi, la 4½, să te întrețin de soarta unui alt roman, paralel cu cel scris. Capitolul curent e în căutarea unei concluzii fericite.

Trebuie să-ți spun că am căutat și zilele acestea, cum caut de atîta timp, să dezleg taina unor farmece fără vîrstă, generatoare de raze nevăzute și reci, ca unele metale din meteorii căzuți, de dincolo de Uran și Neptun. Sînt neajutorat, n-am găsit nimic ! Trebuie să reiau aceste experiențe care ard, cangrenează și instruiesc atît de puțin.

E de necrezut cum cîteva tufe de argint semănate în pletele Venerii îi adîncesc caracterul ei sacru și vecinic. Dacă ar fi să mă stabilesc ca poet elegiac, toate accentele lirei mele ar merge către această frumusețe mai reflexivă, mai adunată și cu atît mai patetică, a anilor... cincizeci. Elvirele romantismului aveau, se pare, 27 de ani. Cum n-au văzut poeții, cîtă vulgaritate „distinge" tinerețea ? Mai întîi, e prea curentă. Pe cînd o amentă memorabilă și incoruptibilă ca o bază de platină, nu e așa, emoționează altfel ?

Te sărut
D.

Această scrisoare poate fi datată și localizată în funcție de informațiile de istorie literară ce le conține. Mai întîi : romanul la care se referă Ion Barbu este Oamenii, prima parte a trilogiei Soarele negru, apărut în 1946 la Fundația pentru literatură și artă. Scrisoarea cred că este trimisă în anul 1945. În al doilea rînd : poetul se invită, „joi, la 4½" spre a o întreține „de soarta unui alt roman". Nu putea să se invite decît la domiciliul scriitoarei Ticu Archip, din București, strada Sf. Constantin, nr. 13. Scrisoarea a fost emisă din București. Este semnată numai cu inițiala D, de la Dan Barbilian, numele oficial al poetului Ion Barbu.

NICOLAE SCURTU

Nimic despre... PICTURĂ

cu MIHAI BANDAC

— **Nimic despre pictură. Să fim atenți, aceasta e deviza interviului. Să vorbim despre Mihai Bandac, pictorul, din viața cea de toate zilele. Știți cum s-ar numi tema asta în interviurile romanțate ?**

— Nu !

— **Pasiunile lui Mihai Bandac.**

— Asta ne-ar mai lipsi!

— **Nici. Vom vorbi despre Deltă.**

— În București? Nu! Mergem la Portița și analizăm starea de fapt. Veți vedea ce înseamnă Delta pentru M.B.

— **M. B. de la Mihai Bandac ori de la Mariana Brăescu ?**

— Aveți dreptate, sîntem doi M.B. în acest interviu.

— **Bine, mergem în Deltă. Ce luăm ?**

— Cort, vodcă, sac de dormit. Dealtfel eu am descoperit Delta din obligații studențești. Celebrele documentări din studenție. Îmi imaginam cu totul altfel Delta. Mohorîtă și ploioasă, stuf — adică o iarbă mai mare. M-am născut și am trăit la munte. Am descoperit Delta împreună cu colegii mei și de atunci m-am întors în fiecare an. Alții n-au mai revenit sau au revenit întîmplător. Unii au încercat să compare Delta națională cu alte vărsări și au uitat să revină la termenul întîi al comparației.

— **Ați fost prieten cu Toma Caragiu. Cum era ?**

— Normal. Un om normal. Glumea, dăruia, persifla, făcea farse, cînta. Cînta chiar ardelenește. La una din sacrele întîlniri, patronate de Toma, unde-și dădeau sufletul mondenii, încă de pe atunci frați Petreuș precum și alți cetățeni incapabili de angoase la acele ore tîrzii de noapte, a trebuit să cobor la mașină în interesul barului. Ce mi-a fost dat să constat: o dramatică luptă între datorie și plăcere. Patrula de noapte, care înconjurase blocul, ezita să descindă la locul faptei înspre restabilirea ordinii publice. Primul adjunct al echipajului recunoscuse printre țipuritori vocea lui Toma. El se considera, dealtfel, maramureșean, pe strămoșii lui aromâni știindu-i coborîți prin transhumanță pînă în ținuturile Macedoniei.

— **E celebră farsa pe care i-ați făcut-o lui Toma Caragiu și care, dealtfel, v-a apropiat ?**

— Celebri au rămas de-atunci, din '73, Crăcea de la stația de montă, și Frantișek, colegul venit la specializare. E drept, nici Toma nu mi-a rămas dator. Prima, „acțiunea loja", a fost de fapt una dintre cele mai minunate farse la care am participat, chiar dacă în calitate de victimă. Deci, Toma mă invită ceremonios la premieră. Îmi promite loja de onoare și îmi sugerează, ca un fel de condiție, să vin însoțit de o parteneră de talie europeană, de rangul unei loji zero, eventual ceva în sensul unei coperți din celebra serie „Vogue". Nici o problemă, zis și făcut. În seara premierei, la braț cu „condiția", și mai ales, cu o nouă expresie, determinată de înălțimea amețitoare de unde aveam să-mi privesc în curînd semenii, mă prezint la ușa teatrului : — Biletul, vă rog. / — Eu sînt tovarășul cu loja / — Care lojă ? / Eu, cu voce fermă și joasă : — Zero, v-a informat tovarășul Caragiu. / Fii serios, tovarășu', îmi replică ea, deloc confidențial, dîndu-mă la o parte. Și pe fundalul general de recomandări care de care mai cordiale privitoare la civilizația spectatorului de teatru, recurg la unica soluție : îl caut pe Toma. La intrarea actorilor are loc o altă lungă, neplăcută și derutantă scenă cu un portar peltic și mai bîlbîit decît mine, care, exasperat, îl aduce pe marele actor din cabina de machiaj. Zîmbe-

DEDRAGOSTE

Frigul cît libertatea

Din cetatea nopților de gheață
locuită de heruvi hermafrodiți
îți trimit subțire semn de viață
cu scris strîmb și umeri îndoiți.

Este bine și curat și rece,
se vînd aripi cu tarif redus,
toată îngerimea rîde și petrece
fiecare înger — un chefliu supus.

Nu e loc aici pentru tristeți rebele
se bea ceai de izmă și se uită tot,
singura ce încă seceră cu jele
este maladia junghiului în cot.

Și-ți mai scriu, senin, scumpă Jumătate
că mă simt cu groază tot mai mult întreg
și mi-e frigu-n suflet cît o libertate
și mi-e fără pată Dumnezeul bleg.

GABRIELA HUREZEAN

tul meu increzător n-avea să dureze mult, căci a urmat catastrofa : — Cine îndrăzneşte să mă deranjeze, ce invitat, ce lojă ? Se aşternu o tăcere insuportabilă în mijlocul căreia fiorosul protagonist îl avertiză pe director : — Este ultima dată cînd mai tolerez asemenea situaţii. Cer să fie aruncat în stradă turbulentul care a confundat cu altceva lăcaşul de cultură ! Pînă să-mi revin şi să găsesc, mai ales, o cît de firavă explicaţie faţă de domnişoara „Vogue", monstrul sacru se întoarce : — Doamne, ce-mi văd ochii, Chiar marele maestru ! Oameni buni, tovarăşi, voi ştiţi pe cine avem printre noi ? Cine este dînsul ? ! Ferească sfîntul ! Ce onoare ! În faţa cui vom juca ! Maestre, vă aşteaptă toată suflarea teatrului. De-abia ne stăpînim emoţia. Încerc să bîigui ceva, nu mă lasă. — Directore, condu-i imediat pe maestrul şi pe dînsa la lojă specială, ştii dumneata.

Respir oarecum uşurat, bine că se sfîrşise şi aşa. Era doar o iluzie, farsa continua, celebra „lojă" avea să însemne o strapontină nenorocită şi scîrţîitoare.

— Nu se ştie cum a fost partenera, dar aventura chiar e de talie europeană !

— Nu! Aventuri europene sută la sută au fost altele, eventual cînd am venit din Italia cu maşina fără carnet de conducere şi fără actele m[illegible]ii.

— Nu se poate !

— Un intelectual nu minte niciodată. Vă povestesc foarte degajat pentru că am aflat la Ulan-Bator chiar de la ambasadorul nostru de pe atunci, spre stupefacţia dar şi spre liniştea mea, că relele pe care le-am comis şi care meritau un număr mare de ani s-au prescris între timp. Deci, eram la Roma şi după o expoziţie, la Academia di Rumania, într-o conjunctură complet favorabilă am reuşit să-mi cumpăr un Fiat 124. Drept este că am avut grijă să vin din ţară cu 80 kg mălai, fasole şi ceapă. Aşa că mi-am păstrat şi bursa, şi două luni şi jumătate am gătit în aşa fel încît seara făceam un troc veritabil cu intelectuali veritabili aflaţi la Academie. Eu primeam bere şi ofeream la schimb mîncare de coasă.

— Mîncare de coasă ?

— Iahnie de fasole cu mămăligă, reci. Deci, am cumpărat Fiatul, au început grijile. Grija de hoţi am rezolvat-o simplu. Nu mai dormeam în Academie, ci în maşină. Apoi, grijile repatrierii. Cum s-o aduc în ţară ? Nu aveam nici o idee despre maşină, dar mă sprijinea în ale braconajului auto un tînăr entuziast şi el fără carnet. Pe scurt, aşa am traversat trei ţări, în timp ce făceam şcoala de şoferi pe cont propriu. Cui îi venea în cap să ne ceară carnetul, cînd noi conduceam o maşina cu număr de Roma, pe bord cu un telefon-jucărie instalat la modul serios, pe capotă cu o lanternă în culori cu lumini rotitoare, şi pe faţă cu blazarea unui vechi conducător auto, înrăit în dure acţiuni de Hatari.

— Ce e „bandaciada" de toamnă ?

— Începe la 5 octombrie, ziua mea de naştere, şi ţine pînă pe 8 noiembrie. Participă, în majoritate, cetăţeni invitaţi, la care se adaugă un procent de admiratori spontani şi ad-hoc dintre care, nedezminţit, unsprezece duşmani.

— Şi iarna ?

— Iarna e schiul. Schi şi farse.

— Ce regretaţi cel mai mult în legătură cu Toma Caragiu ?

— Că n-am ajuns cu el în Deltă şi în Maramureş. Ne propusesem, printre altele, să facem un film despre pictură. Ar fi fost o revelaţie.

— Ce aţi fi vrut să-i arătaţi în Deltă ?

— El cunoştea Delta, desigur, dar aş fi vrut să-i arăt Delta „mea" aşa cum am cunoscut-o în vremea studenţiei, la care mă întorc în fiecare an şi pe care o descopăr de fiecare dată.

— Şi în Maramureş ?

— Aş fi dorit să vedem împreună Maramureşul adevărat, nu cel turistic. Oaşul care se retrage în fiecare an mai în sine, să „băgăm", adică să tocmim ceteraşi două nopţi, să ţipurim cu oşenii. Şi de ce să nu cred că n-am fi întîlnit în drumul nostru pe marea cîntăreaţă de muzică bihoreană Viorica Flintaşu, sora la fel de marelui poet Gheorghe Pituţ, pe Valeria Peter-Predescu, Florica Ungur, Florica Bradu, Ana Munteanu, Mariana Drăghicescu, Titiana Mihali, Angela Buciu, Gheorghe Turda, Nicolae Sabău şi, desigur, atîţia alţii, aflaţi sub înaltul semn moral al artei Lucreţiei Ciobanu.

—Şi Fărcaşu ? L-aţi uitat pe Fărcaşu !

— Nici vorbă, el ne-ar fi aşteptat pe Feleac, deasupra Clujului şi al întregului Ardeal.

MARIANA BRĂESCU

DE DRAGOSTE

Dor

Mi se face un dor nebun de picioarele
unui pod metalic
respirînd elastic, proiectat peste ape
cu maşinile traversîndu-l cu capota
impuşcată
de cartuşele unor castane prea coapte
Acest pod are în gestiune maşinile
de tocat amintiri cu un cascador
şi ne poate proiecta în retro
căderea lui liberă de pe pod.
Mi se face un dor nebun de picioarele
unui pod metalic
pe care nici un tren n-o să oprească
vreodată
unul doar s-a împiedicat într-o şină
şi-a sărit cu vagoanele luminate în apă.

ARETA ŞANDRU

MIHAIL DRAGOMIRESCU

De la Mihail Dragomirescu a rămas un mare număr de scrisori, care nu au fost încă selectate și publicate în corpusuri aparte. Interesează, firește, în primul rînd scrisorile trimise confraților săi mai vîrstnici sau mai tineri. În aceste misive găsim știri importante, referitoare la geneza unor lucrări, studii sau articole; mărturii asupra unor polemici sau dispute; evocări din viața universitară bucureșteană, cu farmecul și specificul ei. Toate acestea sînt elemente utile pentru conturarea cu mai multă exactitate a portretului lui Mihail Dragomirescu. Majoritatea scrisorilor se află în biblioteci și arhive publice și își așteaptă un serios cercetător spre a le descifra în vederea imprimării lor. Nu ne vom ocupa aici de aceste scrisori, ci de cu totul altele, care au o notă intimă. Despre ce este vorba? În ziua de 22 iunie 1911, Mihail Dragomirescu a cunoscut pe Laura Feraru, fiica lui Grigore Feraru și a Alinei Coandă. De numai nouăsprezece ani, Laura Feraru impune prin frumusețe, prin inteligență pătrunzătoare, precum și prin capacitatea de a intui problemele majore ale existenței. Astfel, se înfiripă o mare iubire, ce va dăinui trei decenii.

Mihail Dragomirescu este insistent și caută prilejul de a discuta cu mama Laurei. După trei zile izbutește să aibă o primă convorbire cu Alina Feraru. Savuroasă este această întîlnire evocată de Laura Dragomirescu: „După trei zile, necunoscutul și-a luat curajul și s-a înfățișat singur. Ce va fi vorbit cu mama cîteva minute nu știu, îmi amintesc doar că dînsa m-a chemat, la un moment dat, pentru a mă... confrunta. Îmi bătea inima să se spargă. Ca primă înfățișare, vizitatorul nu era deloc în... avantaj: ars de soarele verii, transpirat de emoție, purtînd un costum maron deschis, cu o vestă care, ridicîndu-se, promitea o burticică... Eram gata să fiu dezamăgită, cînd, deodată, zărindu-mă, fața i s-a luminat: «Laura tu ești!» Doamne, cîtă căldură, într-un *tu!* Cîtă profunzime și adevăr! Cîtă explozie în acest *tu* lipsit de tot ce e convenție socială!"

Din acel moment și pînă în ziua de 15 iulie 1912, cînd s-a oficiat căsătoria, Mihail Dragomirescu îi scrie un impresionant număr de scrisori, ce pot forma un veritabil roman epistolar de dragoste. Aproape la fiecare scrisoare primea și răspunsul de la domnișoara Laura Feraru.

În aceste epistole, pe lîngă descrierea unei puternice și statornice iubiri, se întîlnesc și informații literare, care sporesc interesul pentru cunoașterea lor. Se fac, adesea, referiri la scriitori, universitari și reviste literare. Fiecare misivă poate fi considerată un autentic poem de dragoste. Deși avea patruzeci și șase de ani, Mihail Dragomirescu se înflăcărează și iubește cu patimă, ca și cum ar fi fost la prima sa iubire, creînd prin aceste scrisori tulburătoare pagini de roman de dragoste, de cea mai bună calitate.

Spre a convinge transcriem o mostră întru totul edificatoare. Precizez că toate scrisorile emise de Mihail Dragomirescu sînt semnate Mițu, *așa cum îi spunea Laura Feraru.*

NICOLAE SCURTU

Note
1—2. *A se vedea Al. Raicu — Luminile oglinzilor. București, Editura Minerva, 1974, p. 94-96.* (Un promotor: Mihail Dragomirescu)

Luni 12 martie 1912

Laura mea scumpă, mari sărbători sufletești au fost zilele de vineri, sîmbătă și duminică! Bunătatea, delicatețea, frăgezimea, frumusețea, tăria, sănătatea sufletului tău s-au revărsat asupra inimei mele și mi-au înflorit-o așa de viu și de strălucitor, cum niciodată n-am simțit-o pînă acum. Să nu mint — la vîrsta ta cînd eram, într-o zi de primăvară, în mijlocul livezii pline de flori, de sub pădurea verde și răsunătoare de cîntece, de la noi, am mai avut o dată acest simțămînt de expansiune infinită a sufletului, de încîntare de a mă face una cu frumusețile universului, de supremă fericire. De vineri seara plutesc în acest noian de fericire — iar tu, în această lume luminoasă a mea, îmi apari, ca o violetă nestemată, care-mi parfumezi sufletul cu un parfum infinit de pătrunzător și de subtil, simbolul tinereții, bunătății, gingășiei și sănătății frumoase și fragede! Îmi cîntă sufletul, Laura dragă, și sînt fericit cînd văd că acest cîntec izvorăște din sufletul meu, în chip firesc, ori de cîte ori, — și aceasta mi se întîmplă necurmat — ating cu raza gîndului una sau alta din părțile icoanei tale ce-mi strălucește în minte. Căci pentru mine, ființa ta întreagă, cu tot ce-o constituie, are un înțeles infinit și sublim. Nu numai glasul tău îmi vorbește, nu numai ochii tăi îmi deșteaptă sufletul cu înțelesul adîncului lor, dar obrajii tăi, gesturile mîinilor tale, mersul tău elastic, portul capului tău, părul tău bogat, degetele tale moi și bune, talia ta, colțișorul și locșorul gurii tale, toate, toate îmi vorbesc, toate îmi sînt prietene de cînd lumea, toate își amestecă glasul ca să-mi cînte cel mai frumos, cel mai infinit, cel mai înflăcărat cîntec din lume. Ori m-aș gîndi la tine, ori aș prinde întreagă în sufletul meu cereasca muzică a lui Beethoven cu toate aspectele, cu toate adîncimile, cu toate nuanțele și perspectivele în imperiul nemărginitului, — pentru mine e tot una. Căci, ca și muzica lui Beethoven, tu nu ești numai un șirag de sunete plăcute, dar o alcătuire de elemente materiale, care ascund în împreunarea lor un suflet adînc și mare, un suflet frumos, un suflet neprețuit, care iradiază asupra tuturor aspectelor externe și le face să aibă fiecare un înțeles tot așa de adînc, frumos și neprețuit, ca și sufletul ce le menține la un loc.

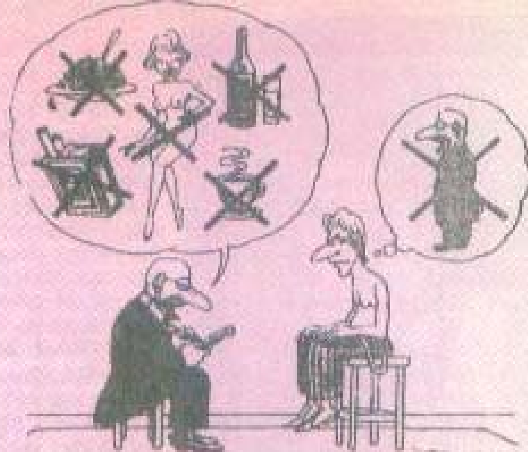
Cu riscul de a mă mustra iarăşi, eu văd Laura dragă în tine — şi independent ce vei cugeta tu despre mine, — o făptură genială, care încă nu se cunoaşte pe sine însăşi. Am simţit iarăşi acest lucru citind, pe cheiul Dîmboviţei, dinaintea unui covor de iarbă verde ce se bucura de ultimele raze ale amurgului, şi lîngă o salcie plină de muguri tineri, — scrisoarea pe care ai trimis-o aceleia care a vrut că te chinuiască mai mult decît oricine pe lume. N-aş vorbi astfel de Ea, dacă scrisoarea Ei n-ar fi fost aşa de tardivă (de la 9 septembrie cînd ştia tot ce ştia şi la sfîrşitul lui decembrie trecuseră doar trei luni !), şi dacă n-aş şti că nu era datorită decît răutăţii şi numai răutăţii. Dacă ea ar fi ştiut că tu eşti o slută şi o proastă, — o, desigur că nu ţi-ar fi scris acea scrisoare : s-ar fi bucurat că toată lumea ar fi văzut diferenţa dintre ea şi tine. Cînd însă s-a convins că tu eşti în felul tău unică, atunci a căutat să se răzbune, cum a făcut, fără alt scop decît acela de a-ţi face rău. Cu atît mai mult eşti de admirat scumpa şi nepreţuita mea Laura, că i-ai răspuns aşa de frumos, că ai ştiut să arăţi în răspunsul tău nu numai că sufletul tău e veridic, dar este şi de o bunătate fără margini, de-o frumuseţe fără pereche şi de-o tărie de marmoră albă. Cum ştii tu să te arăţi modestă şi puternică, cum ştii tu să nuanţezi ironia cu bunătatea, graţia cu energia, eleganţa cu tăria. Rar să se fi mai scris o scrisoare în care să se străvadă mai limpede un suflet mai pur şi mai admirabil. Este o scrisoare în care genialitatea se pipăie, — şi dacă e ceva care mă supără în întîrzierea unirii noastre, este că se întîrzie prilejul de a ajuta să iasă la lumină, cu un minut mai devreme, comorile infinite ce ascund sufletul tău de aur. Mi-a făcut scrisoarea ta o infinită plăcere, şi mă simt mîndru — ca nimeni pe lume — că gîndul unei fiinţe ca tine se împreuna aşa de firesc cu al meu... Pe mîine, — jurnal, de unde am lăsat, şi-acum o lungă, dulce, infinită sărutare

MIŢU

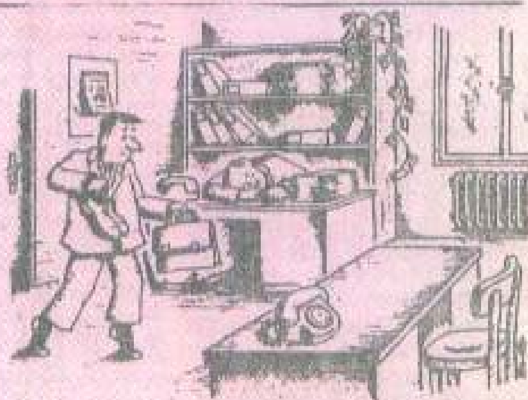
N.B. Măicuţa e bună şi o iubesc mult, dar se înşală cînd vorbeşte de „consolări". Să n-aibă parte nici vrăjmaşii de asemenea „consolări". Dacă tu ai fi pentru mine numai o „fată" ce-ţi poate deveni „soţie", — o da, consolarea ar fi uşoară. Dar tu eşti pentru mine, fireşte, şi „fata" care-mi poţi deveni soţie — dar mai presus de toate un suflet bun, cum l-am dorit toată viaţa, un suflet care se armonizează cu al meu, ca nimeni altul, un suflet adînc ce face una cu adîncurile fiinţei mele, — şi de care nu m-aş putea lipsi, fără să mă lipsesc de mine însumi. Sufletul tău e viaţa mea, şi pentru pierderea unui asemenea suflet nu există decît o consolare — aceea care te duce dincolo de viaţă, o lungă sărutare dulce, dulce.

MIŢU

Originalul se află în arhiva Nicolae Scurtu. Bucureşti.

UMOR

Nimic despre... TEATRU

cu ALEXANDRU TOCILESCU

— Toca, te rog... Dar mai mai bine să las întrebarea asta pentru mai tîrziu. Căci, în sfîrșit, a sosit momentul să aflu și eu : de ce Toca ? De ce nu Alexandru, sau Sandu, sau Alex...

— Cred că prima dată mi s-a spus așa în clasa I. Nu știu cine a fost acela, dar mie mi-a plăcut pentru că mi se părea că Toca însemna ceva mic și drăguț.

— Chiar așa erai ?

— Bineînțeles ! De-abia cu timpul m-am mai schimbat. Știi, la un moment dat mi se zicea Toka, cu k. Moda, de ! Între timp eu am crescut, k-ul a dispărut. Și fiul meu tot așa îmi zice. Dar cel mai mult îmi place cînd cîte cineva îmi spune tovarășul Toca.

— Să trecem peste copilărie și să ne reamintim studenția. Mai ții minte că ai vrut să te sinucizi ?

— Nu trebuie nici măcar să zîmbești cînd o spui ! N-a avut absolut nici un haz. S-a întîmplat cînd am rămas pentru a doua oară repetent în anul doi (tu știi că am făcut institutul în vreo 8 ani) și mă mai lăsase și iubita (n.r. : de mai mulți ani, soția sa). Eu pretind acum că din cauza ei am rămas repetent. Deci, am fost atît de trist încît am stat o lună la pat, după care m-am plictisit și am ajuns la concluzia că nu mai merita să mai trăiesc. Am strîns toate somniferele lui taică-meu (care era medic) și am luat o cană cu apă. Am înghițit o pastilă și am băut o cană cu apă. Am ajuns la concluzia că totul e foarte urît și foarte trist și am mai luat o pastilă cu o cană cu apă și iar am ajuns la concluzia că totul e urît și trist și am mai luat o pastilă cu o cană cu apă, și am ajuns la concluzia că totul e doar trist și am mai luat o pastilă cu o cană cu apă. Și am ajuns la concluzia că nu mai pot să beau și că, deci, nu mai pot să înghit nici o pastilă. Atunci m-am culcat și m-am sculat a doua zi pe la prînz cînd nimic nu mai era nici urît, nici trist, drept pentru care am plecat la Predeal.

— O știu din facultate cînd jucai foarte mult și toți o știu și azi : ai talent de actor...

— Se pare că așa e, de vreme ce jucam în spectacolele lui Tudor Mărăscu și el lua toate examenele. Și el juca la mine, numai că eu picam. Sînt totuși convins că și el e un actor foarte bun !

— Ești și un bun dansator.

— Cine n-a dansat rock cu mine, nu știe ce înseamnă rock-ul. Și dacă admit oricînd să fiu contestat ca regizor, nu accept sub nici o formă, devenind chiar agresiv și violent, să fiu contestat ca dansator. În plus, n-o să reușească nimeni să mi

DE DRAGOSTE

Rugă de neînsurare

mai lasă-mă iubito doar o clipă
să dorm la subsuoara întîmplării
nu-mi priponi belciugul pe aripă
vreau să mai zbor o noapte cu cocorii

nu-mi apreta pulpana mea de zeu
cartofii pai nu-s hrana mea cerească
al nebuniei mele minereu
nu vreau sub aragaz să se topească

mai lasă-mă călare pe butoaie
in pivnița sublimelor candori
s-o fac de mînz, de țap s-o fac, de oaie
să-mi bată floarea vinului în nări

ți-oi face mulți copii în consecință
voi sta cuminte în prea scurtu-ți lanț
dacă amîni cea clipă de căință
cînd dinții casnici m-or pătrunde, cranț

LUCIAN AVRAMESCU

Tăcere feudală

Se face o tăcere feudală
în poemele noastre
cuvintele-amuțesc, sînt niște
vine de aur pe care le-au poftit
și le-au avut întotdeauna alții
nu ne mai apără de tăcere
decît ochii femeilor noastre
înlăcrimat de iubire
decît frunza amară a speranței
că ne-am pierdut prin naștere
singurătatea

se face o tăcere feudală
în poemele noastre
sentimentele mor în armuri solzoase
adevărul sfîșiat de halebardele
gramaticii

agonizează ca un steag învins
în aerul cîmpiilor mute

NICOLAE DAN FRUNTELATĂ

convingă că are muzică mai bună decît am eu. De aici discuțiile cu Pittiș...

— Cum arată o zi din viața lui Toca?

— Una de lucru sau de odihnă?

— Mai întîi una, apoi cealaltă.

— Cînd mă scol, ocolesc cu privirea oglinzile din casă și-mi pun muzică. Beau o cafea (sau aș bea o cafea) și plec. Se înțelege că mă spăl și mă îmbrac, mai întîi.

— Ți-ai pus vreodată costum?

— Era o vreme cînd cred că aveam vreo 6—7 costume. Umblam foarte elegant. Rînd pe rînd, ele nu m-au mai cuprins. Apoi am stabilit că nu-mi stau bine. Odată mi-am făcut un costum, era verde, din catifea reiată și cu redingotă. M-am dus, după un spectacol, la Ambasador și portarul mi-a cerut să-mi las pardesiul la garderobă. I-am explicat că e haină; mi-a explicat că e pardesiu. Ca să nu ne certăm, am lăsat redingota la garderobă. Dar mi-a spus că în cămașă nu pot intra în local. Am pus-o și am scos-o de nenumărate ori. Apoi am tăiat haina regementar...

— Să revenim.

— Dacă nu găsesc vreun prieten să mă ia cu mașina, mă decid să iau troleibuzul. Fermecat de plimbarea cu troleibuzul, uit uneori să taxez biletul. În acest fel, am oferit I.T.B.-ului vreo 600 de lei. Ce fac la teatru nu interesează, nu? După amiaza, dacă repetiția nu se prelungește pînă seara, ațipesc vreo 3 ore — un somn chinuit de gînduri, nu spun de care —, somn din care sînt invariabil sculat de primul prieten care intră pe ușă. Apoi urmează al doilea, ceilalți patru, următorii șase... Apoi se face atîta fum în cameră, încît nu mai știu cine vine și cine pleacă. Pe la 12, Jitianu simte nevoia să danseze un rock și pe la 2 mă apuc să citesc. Și cam tot așa e și în ziua de odihnă.

— Și Alex ce zice?

— Păi sigur, la un moment dat vine copilul cerîndu-ne să dăm muzica mai încet și să nu vorbim așa tare pentru că nu poate să citească (copilul are 4 ani și jumătate). Toată viața m-a terorizat taică-meu care spunea să dau muzica mai încet, iar acum copilul. Dar lasă, că o să crească el și o să se însoare și o să se mute și o să pot să pun muzica tare. Dealtfel, dintotdeauna mi-am dorit să-mi cumpăr 1 m² într-o cîmpie unde să pot să pun un set de tobe și să fac zgomot cît vreau eu. Urăsc liniștea.

— În afară de muzică și dans, ce-ți mai place?

— Să joc tenis. Am un serviciu extraordinar, nimeni nu-l poate apăra. Dar e singurul lucru pe care știu să-l fac!

— Ce ți s-a întîmplat extraordinar în ultima vreme?

— Sînt convins că am crescut cu doi centimetri; asta de cînd mi-am dat seama că port un număr în plus la pantofi.

— Ce nu-ți place?

— Să fac patul.

— De ce?

— Pentru că trebuie să mă întind.

— Toca, nu te-am văzut niciodată fără cele două inele, un lanț și un medalion.

— Nici eu nu știu de ce le port, dar știu că nu pot ieși din casă fără ele. O singură dată mi s-a întîmplat, aveam mîna în ghips — mi-o rupsesem în timp ce încercam un număr al lui Fred Astaire, dansînd pe mobile. Se purtau pantaloni foarte largi, m-am călcat pe ei și am căzut în mijlocul camerei, pe mînă — și n-am făcut cîțiva pași, că am și căzut și mi-am fracturat ghipsul. De atunci nu mă îndepărtez mai mult de 250 de metri de ele. În rest, nu sînt superstițios.

MIRUNA IONESCU

DE DRAGOSTE

Lan de floarea-soarelui

Vezi, gîndurile mele se întorc
spre tine
ca un lan de floarea soarelui.
Nu știu ce îndreaptă lujerele lor
pe firul razei schimbătoare
din firmament,
nu știu sevele de ce urcă și rotunjesc
talgerele grele ale visului meu
cu petalele galbene spre asfințit.
Pocnete rare se aud peste noapte
în încheieturile lanului și sub lună,
probabil că de cealaltă parte a lumii
te caută și te regăsesc dimineața
și nu știu cum și de ce și e bine.

DUMITRU BĂLAEȚ

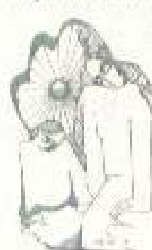
Noapte fierbinte

Te-apleci peste mine ca o noapte fierbinte
Mai plăpîndă ca visul care m-a-nvins
Frumusețea ta vine din marginea lumii;
Ciudat, îmi pare că peste tine a nins

În curînd vei uita drumul pe care ai venit
Dintr-o-întîmplare demult perimată
Împrejurul tău voi ridica un gard pîn-la cer
Să nu poți fi de lumină furată

Da-n zori de zi ca într-un simplu joc
Te-or risipi în vînt cocoși de foc

VIOREL DINESCU

Pier Paolo Pasolini

O VIAŢĂ ZBUCIUMATĂ

Toată Roma era o năduşeală. Mai cu seamă în jurul Tibrului, de la Testaccio pînă la Porta Portuense, pînă la Lungaretta. Se prelingea o apă atît de subţire şi deasă incit se topea înainte de-a atinge pavajul. Străzile şi străduţele erau pline de aburul acela cald, unde treceau de o parte Aventinul, şi de cealaltă Monteverde.

Era şase sau şapte seara, şi de aceea cînd Tommaso, Lello şi Cagone coborîră din treişpe la grădiniţele din dreptul podului Quattro Capi, locul era pustiu sau aproape, nu erau decît primele paraşute care începeau să iasă la treabă şi un du-te-vino de motorete umblind de la Ponte Garibaldi la Caracalla ; însă de cum treceai podul, pe Lungaretta găseai toată viermuiala obişnuită de duminică seara. Puştimea umbla în găşti, ieşind de la Esperia, de la Fontana, sau de la vreo şuşanea de-a popilor, aventurindu-se să ia o gură de aer înainte de-a merge la cină.

Paltoanele şi fularele şi le puseseră toţi numai ca să ia faţa : şi bine făcuse Lello ieşind fără palton sau giacă — lăsînd la o parte faptul că nici nu avea aşa ceva — lejer, în bluza cu dungi roşii şi albastre, iar împrejurul gîtului cu o batistă de mătase cenuşie cu flori roşii înfăşurată strîns.

Sediul M.I.S. era în strada Luminii. Însă Tommaso şi ceilalţi nu avură nevoie să ajungă pînă acolo : în colţ îl intîlniră pe Ugo.

Tocmai îşi aprindea o barză : pentru asta se şi oprise în colţ strîmbîndu-se, cu o schimă care-i strîmba figura, dedesubtul valurilor de cîrlionţi tari ca nişte ţepi.

„Ei ?" îi făcu Tommaso, ridicînd mîna cu o mişcare care însemna ce facem ? Celălalt aruncă chibritul, trăgînd un fum adînc.

Apoi, cu limba strînsă între dinţi aruncă afară cîteva fire de tutun care-l supărau şi care nu se dezlipeau de pe gura udă.

„Vă salut, prieteni," făcu apoi, întinzînd celor trei mîna. Tommaso intră îndată în subiect, posac, cu nările strînse de parcă-i mirosea ceva : „Care-i mişcarea ?" îl întrebă, gata să apuce înspre sediul M.I.S., pe străduţă.

„Nu mai e nimeni acolo, hai", făcu Ugo.

„Da de unde !" răspunse Tommaso, înspre ceilalţi care priveau miraţi.

„A zis Coletta s-aşteptăm aici, în piaţa Ponziani, hai", adăugă Ugo, şi fără să mai stea apucă la vale pe Lungaretto.

„De ce ?" făcu Tommaso nemulţumit, mergînd alături de el.

Ugo se făcu că n-aude : îşi împreună mîinile de parcă se pregătea să spună Tatăl Nostru. Apoi, cu o mişcare bruscă le întoarse pe dos, tot împreunate, însă cu feţele în afară, cu vîrfurile degetelor atingînd pieptul : cînd fu aşa, strînse vîrfurile degetelor între ele, şi-şi lovi mîinile de piept şi sub bărbie, de vreo cincişase ori, întrebător ; izbucnind apoi : „Da' ce te bagi tu !".

Scuipă şi începu să meargă iar în jo pe Lungaretta, care strălucea de ploai caldă.

În piaţa Ponziani dădură de Enrico, d Nebunu' şi de Salvatore. Îi văzură ime diat, deoarece, nefiind în drum, pieţişoar era pe jumătate pustie, şi ei se strînse seră în colţul Viei dei Vascellari, sub bar

Tommaso şi ceilalţi merseră în întîmpinarea lor şi-şi întinseră mîinile. Ceilalţi trei nici măcar nu se mişcară : rămaseră cu spinările lipite de zid, sprijinindu-se pe un crac iar pe celălalt proptindu-şi-l de zid. Stăteau aşa, în aşteptare, deoarece acolo era locul întîlnirii. Ridicară doar mîna dreaptă în silă, făr să-şi schimbe expresia fericită şi dispreţuitoare de pe feţe. Şi, poate ca să-şi mai alunge uritul, făceau mişto de vînzătorul de măsline, care se găsea de partea cealaltă a străzii cu puţinica aşezată pe trotuar. „Coletta ?" întrebă Ugo mai mul ca să întrebe. „Vine el", făcu unul dintre cei trei, cu nişte ochi ce păreau flăcările fericirii.

„Ce s'tem numa' noi ?" făcut Tommas dezgustat.

„S' ce, n-ajunge ?" îl apucă celălalt.

Tommaso era negru la faţă şi privea în jur oţărît. Răspunse cu un rîs amar la provocare, cu gura netedă care deschizîndu-se dezvelea dinţii cafenii şi zimţaţi.

Între timp, cel care nu-şi dezlipea ochi de la neon, Nebunu', se îndreptă alen dar hotărît către măslinar, urmărit de privirile tovarăşilor săi.

„Dă-mi de cincizeci de lire măsline domnu'-văţător!" făcu Nebunu'.

Domnu' învăţător, care era vreun cioban venit din cine ştie ce sătuc din Abruzzi, se uită la mîna Nebunului care ţinea banii şi-o întinse pe a sa să-i vîre în buzunar. Nebunul i-i dădu şi celălalt se pregătea tocmai să bage polonicul în apă, încasînd, cînd simţi, după pipăit, c moneda era calpă ; o privi şi văzu c erau cincizeci de centime vechi, de altădată. Schiţă un surîs de dihanie. „Nu-s buni !" zise cu nişte ochi care se luminau.

Nebunu' nici nu clipi, „nu-s buuuuni?" făcu el serios şi apucat de un acces d indignare. „Vezi că te-nşeli, amice", adăugă însă imediat, împăciuitor, dorind parcă să-l readucă la realitate. Dar ipochimenul continua să păstreze pe figur rînjetul lui timp, şi trăgea ocheade furiş în dreapta şi-n stînga. Se apropiaseră ş ceilalţi, între timp.

„Ei, ce facem aici, îmi dai sau nu măslinele alea ?" făcu Nebunu' pierzîndu-şi răbdarea.

„Tu dă-mi bani buni !" făcu celălalt cu nişte sclipiri care-i astupau privirea.

Nebunu' lăsă capul, privind de sus în jos, frecîndu-şi puţin limba de cerul gurii ca şi cum ar fi simţit acolo un gust amar: „Nu-s buni ? Nu-s buni ?" Apoi izbucnind : „Da' cum îţi permiţi tu să dispreţuieşti aceşti bani, cerşetorule? Tu ştii c banii ăştia au o poveste a lor ? Ha! umflă-i ! Ia te uită la el ! Pha ! Ar trebui să-ţi car vreo doi pumni în gură !"

Măslinarul continua să rîdă ruşinat

„Ăștia-s singurii bani veritabili care-au existat vreodată în Italia", adăugă Salvatore strigînd de departe, „tîmpitule! Și scoate și restul, repede!".

În clipa aceea țîșniră din Via dei Vascellari Coletta și alți cinci-șase. Coletta era un tip de statură înaltă, negricios, slab, cu o claie de păr, zbîrlit pe ceafă, și c-o față verzuie despicată de-o gură strîmbă.

Ochii îi erau veșnic întunecați, ca ai unui băiețel pe care-l jignise cineva, și privea fix, de parcă adunase în el multă durere și supărare.

Toți ceilalți erau feciori de bani gata, unii în raglan, alții cu înaintașii pe ochi, cu fețe pline și viorii, încercănați și cu perii negri ai bărbii rase prost pe beregată. Între ăștia se găsea chiar și prietenul lui Tommaso, care locuia în cartierul său, pe Tirburtina, un anume Alberto Proietti, aducînd cu Alberto Sordi: era însă contabil și locuia într-o vilișoară mai încoace de Fiorentini, cu viță agățătoare sub cornișă, și cu verdeață în curticică.

Între timp lui Cagone i se făcuse de măsline. Îi ceru imediat mocofanului: „Dă-mi un cornet d-o sută", făcu, vîrînd mîna în caramanul paltonului. „Ascultă...", făcu binevoitor, „dă-mi măsline d-o sută de lire." „Întîi banii", repetă înrîncenat celălalt, mai cu seamă că, bietul de el, cine știe cîte țepe i s-or fi tras.

Cagone slobozi un potop de înjurături, bătu din picior, scrîșnind din dinți, prefăcîndu-se a da cu șutul în căldare: „Dacă-ți ard un șut în căldare, te duci s-o aduni din mijlocul pieții, băgați-ai-o-n cur!" strigă. „Hai, dă-mi măslinele alea!" Celălalt o ținea pe a lui: „Nu, nu, banii-n mînă", zisese.

Cagone tăcea și-l privea. Încet-încet fața i se umfla, gura, mică, îi ajungea pînă la nări, ochii-i ieșeau din orbite. Îi tremurau toți mușchii feței, de parcă-și ieșise din țîțîni. Părea nehotărît dacă să se lase purtat de valurile mîniei și să ia-n primire mutr'aia care cerea pumni, ori să izbucnească în rîs.

„Ei, ce facem aici", strigă la sfîrșit, cu un glas scăzut de tot, „te-ai uitat bine la mine?" O să-ți lipesc de muie sut'asta de lire!"

Zis și făcut, scoase din caraman douătrei patace, alegînd una, o înmuie brusc în apă, și c-o lovitură pe care o auziră toate străduțele dimprejur, o lipi de mutra măslinarului. Apoi fără să-l privească măcar se duse tremurînd încă spre tovarășii săi, care se strînseseră în cerc, rîzînd, să privească. Coletta îl bătu cu mîna pe umăr, și-apoi făcu adresîndu-se tuturor: „Mergem!", luînd-o înaintea grupului, cu devla sa pictată parcă pe un stindard, spre Ponte Rotto.

Plecară toți foarte sprinteni, risipindu-se.

Coletta mergea cu mîinile-n buzunare, mereu în frunte, privind înainte cu ochiul mijit, alb ca un sparanghel.

Dar fiindcă arăta cel mai husăn dintre toți, ceilalți erau cam pieriți, și veneau după el ca trași cu ața. Ugo, cel căruia partizanii îi împușcaseră tatăl și fratele, și care ședea cu maică-sa, încolțit de nevoi, mergea alături de Enrico și de Salvatore, luîndu-se de parașutele care treceau.

Flăcăiașii ăia cu cheag veneau în urmă de tot doi cîte doi ca niște boboci, și Tommaso se lipise și el, lîngă acel Alberto Proietti, prietenul său, mîndru de asemenea companie, pentru că ăia erau cu totul altceva decît amărăștenii de felul prietenilor săi, din borgată. „Păi io am numa' dă cîștigat umblînd cu-ăștia", se gîndea Tommaso împăunat. „Și cîștig și stimă! Păi ce, puteț' voi să mergeț' la o cafea sau la un film cu puriii ăștia sau cu-ăilalți? Ăștia? Păi al mai jânghinos dintre ei n-are probleme, c-are pă fac'su doctor, avocat, inginer: numa' oameni unu și-unu!"

Întinseră compasu' pe toată bucata dintre Ponte Rotto și Largo Argentina. Aici întîlniră alte găști, care soseau cu același aer nepăsător, de prin locurile din apropiere, Borgo Pio sau Ponte sau Panigo; chiar și din cele mai îndepărtate, Monteverde sau Alberone, că treceau destule autobuze pe acolo. Însă între ei toți se dădeau mari, nu se cunoșteau, și-și vedeau de-ale lor, fiecare în cintecul lui. Numai Coletta zise: „Așteptați", și-o luă la vale spre chioșcul, cu o fleșă în vîrf, al unui florar — un dop de om care rîdea ca o arătare. Cu ăsta, Coletta coborî pe o străduță, înspre o lăptărie pe jumătate goală. După o clipă se arătă iar, cu un sac în mînă.

Ceilalți se rezemaseră de-a lungul zidului de la Largo Argentina, și făceau mișto de coarde.

Cînd se întoarse Coletta, Ugo tocmai o lua în primire pe una care trecea într-o rochie roșie, spre hazul celor din gașcă, căzut în extaz: „Ai ieșit să faci piața, dragă?"

Dar Coletta, cu sacul în mînă, foarte expeditiv, îl întrerupse, o luă din loc, și le zise: „Hai să mergem!"

Plecară din nou arătîndu-se la fel de nepăsători. Era într-o duminică, și chiar că păreau un cîrd de tineri în drum spre Altieri, care se și afla prin apropiere, făcînd garagață sau cîntînd un cîntec. Trecură prin dreptul lui Masetti, tăind spre Piazza del la Rotonda, se mai opriră o dată.

Coletta îl chemă pe Lello, îi dădu în păstrare sacul, și de data asta se îndepărtă, spre Piața della Rotonda, în spatele șirurilor din taxiuri și de trăsurici, în vreme ce din toate străzile soseau alte găști. Cînd veni înapoi, după vreo zece minute, arăta schimbat: părea înviorat, ochii îi străluceau. Venise momentul.

Ugo, Salvatore, Nebunu' și ceilalți scuipau peste pisicile lungite pe pietrele de la Pantheon, peste umăr. Dar iată că celelalte grupuri care apăreau pe străduțe începeau să fie o apă și-un pămînt, și acum se salutau, începeau să-și facă bezele, să se amestece, să se strige. Cu Cagone alături, Coletta apucă spre piața din fața Pantheonului. Între șirurile de trăsuri și de mașini, în fața barurilor care începeau să tragă obloanele, se strînseseră deja vreo sută de te miri cine, fasciști.

Aliniați ici și colo, pe trotuarele strîmte, în colțurile străduțelor, pe treptele fîntînii, începeau să fluiere, să pună la cale cadrilul. De cum sosiră alte echipe, și piațeta fu ca și umplută, buiduitura

deveniră și mai puternice și necontenite.

Toate șirurile de fasciști se îndreptară către colțul pieței, în capul străzii del Seminario. Acolo era un mic hotel, căruia îi zicea del Sole. Chelnerii se și roiseră, după ce-nchiseseră în fugă toate ferestrele, și numai ușa era pe jumătate deschisă, cu proprietarul care scotea capul din cînd în cînd, făcînd pe el de frică. „Afară cu cehoslovacii !" strigau batjocoritor **missinii**, și ține-te fluierături, tot mai puternice „Ne faceți silă !" strigau. „Carați-vă de unde-aț' venit !" „V-au adus ei ori ați venit singuri ?" „Uscheală după cortina voastră !" „Cehoslovacilor!" striga unu' și cinci-șase tovarăși de-ai săi se beșeau pe gură. „Fiți cuminți !" le punea în vedere patronul. „Ce vină am eu dacă i-au trimis la mine pe cehoslovaci ?"

În clipa aceea din două, trei rînduri care făceau telefonu' fără fir, se auzi spunîndu-se : „Căcatu' ! Căcatu' !" Și într-adevăr, cinci-șase ciumeți, atașați acelei operații care se anunța nespus de drăguțe, se arătară dinspre străduțe. Foarte sprinteni, aplecați și ghemejiți, mai rizind, mai guițînd, soseau în pas alergător cu hîrdaiele în mîini : hîrdaie, copăi, găleți. Toate erau pline de-o scîrnă galben-deschis, bine tescuită. Se apucară și-ncepură să arunce cu ea peste ușa și zidurile hotelului. Era nevoie de-o îndeminare aparte, încît rahatul, aruncat, să nu-i stropească atît pe cei ce-l aruncau cît și pe ceilalți din apropiere. Apucau cu îndeminare găleata de toartă și de fund, și pleosc, c-o lovitură seacă, o goleau, una ici, alta colo. Era o duhoare îngrozitoare, și rîdeau toți, rîdeau hăhăind.

Rînd pe rînd, de îndată ce fuseseră folosite, gălețile goale dispăreau. În doi timpi și trei mișcări aruncară peste zid vreo zece găleți. Zoaiele se scurgeau pe perete, care devenise cafeniu. Toți se pregăteau s-o-ntindă, cînd, pe neașteptate, vestit de alte țipete, fu văzut trecînd, cu fața palidă, și cu părul în vînt, Coletta, cu sacul în mînă, urmat de-ai săi.

Se vîrî dinaintea ușiței hotelului, înainte ca proprietarul să aibă timp s-o închidă ; acesta încearcă să-l oprească, dar ceilalți îl ținură strîns. Cu chiștocul țigării, Coletta aprinse fitilul, mai făcu repede doi-trei pași, și-l aruncă înăuntrul culoarului mucegăit. Se auzi o explozie, și izbucni o pală de foc. Chiar atunci începu să sune sirena poliției. „Presa ! Presa !" începură să strige cei mai îndepărtați. Ieși o bulibășeală generală ; unii continuau să fluiere și să bese pe gură, alții se omorau împingîndu-se. Poliția sosea din două părți, din Via del Seminario și din Piața della Minerva : astfel încît **missinii** care erau la mijloc începură să se strecoare prin străduțele care mai rămîneau. Cîțiva fură înhățați, vreo zece, alții se aleseseră cu cîteva pulane pe spinare, și cea mai mare parte spălară putina, risipindu-se ca potîrnichile.

Tommasino, Cagone, Lello, laolaltă cu Coletta, Salvatore, Alberto, Ugo și Nebunu' fugeau de le scăpărau călcîiele, ca niște hiene bătrîne, de-a lungul Viei del Crescenzi. Era de dat din picioare, nu glumă, dar figurile, deasupra, le rîdeau de parcă era vorba de o plimbare. „Dă din picioare, Lello !" striga Tommaso. „Hai, că acu' vin jepp-urile și ne-ncing!"

Ajunseră într-un suflet între Via Ober dan și Via del Teatro Valle : apucară întîmplare pe una dintre ele, și iară dădură de-o răscruce. „Hai, p-aci !" „Ba p-acolo." „Ba, p-aci", în fine se opri curgea apa din ei ca din niște robinet stricate. „Eu m-am săturat să alerg, știț" făcu Ugo crud. Era foarte intitirizat, c crăcane de lînă, galibardă cu picățele, c ghiulu' pe deget și cu ceapa la mînă „Văd o foame", spuse, „de mă cac p mine !" „Și mie mi-e foame," făcu Tom maso, „n-am mîncat nimic de ieri !" „Ei," făcu Ugo încrîncenîndu-se din nou, „dac nu-ngrop ceva strănut !" „Hai să mer gem să mîncăm o pizza la Fileni", făc Salvatoare. Ugo se dezlănțui: „Hai", spu se, „ce-așteptăm ?"

Nu merseră de-a dreptul în Trastever pe drumul pe care veniseră, ci pe ocoliș Se duseră să ia tramvaiul la Ponte Vitto rio, alergînd pe toată Via del Govern Vecchio. Coborîră apoi la Ponte Gari baldi, și-o luară pe Viale del Re, unde ceva mai sus de cinema Esperia, er **pizzeria** de care vorbeau.

Înăuntru era plin, și din întîmplar mai era o masă liberă într-un colțișor lîngă cuptor. Se năpustiră acolo dîndu-ș ghionturi și făcînd caterincă, printr lumea de la mese care mînca **pizza**. „Fe reşte linia !" strigau, „Hai !", ca și cum ar fi fost în piață și nu într-un restau rant. Se aruncară pe scaune rîzînd c niște ciumeți și îndată chemară chelne rul. „Șase bucăți ! urlară, și doă kile d vin dulce !" „P-a mea s-o faci cu cîu perci", comandă Ugo. „Fă-le și p-al noastre, atunci", strigară ceilalți, „ce banii noștri nu merg pe piață ?"

Acolo alături mai era o masă de flă căiași din Transtevere, însă ceva mai î vîrstă. Se cunoșteau, și se salutară abia mișcînd degetele de parcă ar fi fost în țepenite. „Ciao, te pup !" făcu Ugo înspre un tinerel proaspăt ca o floare. Acesta îi făcu cu ochiul, apoi, luînd ușurel pe harul în mînă, începu să-l privească p Ugo, fix, la mișto. După ce sorbi o gură așeză paharul privindu-l mereu pe Ugo și zise : „Ia te uită, ce sfîrșit de a ne-așteaptă ! Tot mai umblați cu cioar vopsită ? O să beliți belengheru !"

Ugo îl privi pieziș, și strigînd, pentru că toți strigau în **pizzerie** înspre limbile de foc care ieșeau din cuptor, răspuns senin: „Sîntem pururi biruitori, și-o pu tem arăta !"

„Da, da", făcu flăcăul cu bunătate pre făcută, ridicînd și coborînd capul. „Însă pentru voi tirania oricum s-a sfîrșit !"

Ugo ripostă sec și triumfător : „Noi, tiranie am fost în stare să facem, lo-te că vouă nu vă iese !"

„Pentru că nu sîntem călăi ca voi !" răspunse comunistul. Ugo își schimbă glasul și privirea, de parcă ar fi vorbit în vînt mai degrabă : „Călăi s'teț' voi ! Călăi au fost tovarășii tăi, ăi de-o culoare cu tine, care i-au omorît pe taică-meu și pe frate-meu !"

Celălalt șovăi o clipă înainte de-a răspunde, surîzînd ușor, și el în vînt, apucă iar paharul în mînă, gustă o picătură, apoi făcu : „Hai s-o lăsăm moartă. Ve deți-vă d-ale voastre, eu — d-ale mele, și cu asta sfîrșim discuția".

Sosi chelnerul cu pizzele și cu cele două căni, și c-o îndeminare nemaipome-

nită începu să le-așeze pe masă, pe cînd alții îl strigau din altă parte. „Îmi vine să-mi jupoi pielea după mine", făcu Salvatore întorcîndu-se cu spatele la ceilalți. „Ba eu i-aș beli de piele pe ei", făcu Tommaso cu glas scăzut, galben la față de ură.

Cagone începuse să mănînce din **pizza**. O tăiase în patru bucăți, apucase una cu mîna, o făcuse sul și mușca din ea ca dintr-un sandviș. Ceilalți făcură ca el și rîzînd și măcăind începură să giojdească, căutînd să se ia la-ntrecere care bea mai mult. După puțin, întrucît se liniștiseră spiritele, tipul se întoarse calm, liniștit: „Auzi", făcu el întors înspre Ugo, foarte zeflemist, „dau o jumate dacă treci la ai noștri !"

Ugo îl măsură înverșunat, începînd să vorbească cu saliva ce-i țîșnea printre colțurile gurii: „Ce, vrei să mă iei la mișto ? Te socotești superior ? Tu — politică pricepi un căcat ! Ascultă, bă, eu am crezut în omu' ăla: poți să zici ce vrei, însă tot ce-a făcut el a fost spre binele nostru. Înainte nu era garagața de-o faceți voi azi ! Uită-te la Forul Mussolini, uită-te la toate proiectele care s-au făcut și de care astăzi se știe că existau atunci cu adevărat ! Fiindcă voi l-ați trădat! Eu am să-l reînviez... Ca să vă scuip în ochi !"

Un tovarăș al blondului îi dădu cu cotul, însă acesta deja se stăpînea: surîdea blînd, cu toate că auzise limpede vocea lui Tommaso, care, aruncînd priviri înveninate, zicea: „Morții mamii lor dă criminali !"

Două kile de vin sînt mult, însă îl linseră repede. Astfel încît Nebunu' mai comandă un kil. Și-l linseră și pe ăla. Din cînd în cînd se întorceau nespus de veseli și-i apucase o frenezie de nu puteau sta locului. Unul cînta singur, altul punea picioarele pe masă. La sfîrșit Cagone deschise gura și spuse: „Pha, 'n seara asta's în formă. Îmi vine să dau spargerea secolului !"

Toți, deși rîdeau, ciulură urechile, întrucît Cagone nu glumea.

„Ei, atunci", spuse Nebunu', „dacă ești în mînă, hai să cardim ceva !"

„Mergem, mergem, mergem !" strigă Lello, „m-am și săturat să mai stau aici!"

Venise momentul. Ochii le luceau ca jarul pe fețele arămii. „Ei", strigă Salvatoare încîntat, „mergem să umflăm secii' ăia doi dă făină, la cuptorul Alduccio ?"

„Și ce faci cu doi saci dă făină !" făcu Nebunu' ridicînd o mînă. Mai bine mergem să dăm gaură pe linia de Majana, la sulurile-alea de aramă !".

„Ce, ai băut gaz ?" făcu Ugo, „acu arama de la calea ferată e marcată ! Mai degrabă am eu un pont la un debitant. Voi veniți ?"

În românește de
DAN CIACHIR

CĂRȚI DESPRE CARE SE VORBEȘTE

Mario Puzo „NAȘUL"

Romanul „NAȘUL", al treilea roman al scriitorului american Mario Puzo, după romanele „ARENA ÎNTUNECATĂ" și „PELERINUL NOROCOS" a apărut în anul 1970, luna martie și a făcut din relativ puțin cunoscutul scriitor, o celebritate, o vedetă a literaturii americane.

„NAȘUL", Don Vitto Corleone, emigrant sicilian, se integrează rapid în lumea interlopă a Americii, dînd la iveală „încăiri" care îl așază cu timpul în conducerea celei mai temute „familii" dintre cele 5 cîte cuprindea atunci „COSA NOSTRA". Puterea sa tentaculară ține în frîu atît traficanți de duzină, cît și funcționari influenți de la Washington. Sicilienii emigrați în America nu îndrăznesc să-i tăgăduiască puterea. „Nașul" cere în schimbul protecției sale supunere oarbă și tăcere desăvîrșită.

Neînțelegerile ivite în comerțul cu droguri între Don Corleone și un alt șef mafiot Virgil Sollonzzo, în anul 1947, stau la originea conflictului dintre cele 5 „familii", conflict ce a rămas cunoscut sub numele de „războiul familiilor" și care s-a dovedit deosebit de costisitor în vieți omenești pentru ambele tabere, luînd configurația unui măcel organizat și sîngeros. Nici poliția nu a fost scutită de tribut în vieți omenești, ceea ce face ca după uciderea căpitanului Mc. Cluskey, să intervină, interzicînd jocurile de noroc, prostituția și comerțul cu droguri, surse de cîștig prin excelență ale „COSEI NOSTRA", urmărind totodată pe cei mai cunoscuți din organizație.

Într-o împrejurare, însuși temutul Vitto Corleone este împușcat de doi indivizi dintr-o familie rivală, fiind salvat cu greu după o intervenție de durată în spital. Cînd cei care au pus la cale asasinatul află că Don Corleone trăiește, frica care-i cuprinde declanșează acțiuni pripite, suspiciune și noi crime. Alți acoliți ai „nașului", Luca Brasi și Paulie Gatto sînt uciși, primului întinzîndu-i-se o cursă prin promisiunea de a participa la o afacere mănoasă cu droguri, iar celălalt fiind suspectat de trădare și lichidat. Crima proliferează. Ei îi cad victimă mulți membri ai celor 5 „familii" și chiar Santino Corleone, unul dintre fiii lui Don Corleone. În cele din urmă moare și Don Corleone, iar locul lui la conducerea afacerilor „familiei" este luat de un alt fiu al acestuia, Michael Corleone, care în timpul „războiului familiilor" s-a distins prin viclenie, sînge rece și violență.

Războiul devastator și viața aventuroasă a acestor sicilieni, aducînd cu ei acel obicei al „vendettei", a suscitat și interesul cineaștilor, astfel că romanului i-a urmat la scurt timp ecranizarea, filmul „NAȘUL", turnat în 1972 de regizorul american Francisc Ford Coppola, avînd

pe genericul său pe actorii Marlon Brando, Al Pacino, James Caan, Al Martino, Morgana King.

★

Prima care îl văzu pe Johnny Fontane intrînd în grădină, a fost Connie. Îşi lăsă deoparte demnitatea de mireasă şi strigă cît o ţinură puterile: „Johnniiiii!" şi se aruncă în braţele lui. El o strînse la piept, o sărută pe gură şi în timp ce veneau şi ceilalţi să-l salute, îşi petrecu un braţ după umerii ei. Vechii prieteni se înghesuiau în jurul lui, oameni pe care îi cunoştea din copilăria sa, în West Side. Apoi Connie îl împinse spre proaspăt gătitul ei soţ. Johnny se înveseli, văzînd că tînărului blond i se lungi faţa, fiindcă dintr-o dată nu mai era el starul zilei. Făcînd uz de tot farmecul lui, Johnny îi strînse cordial mîna şi închină un pahar în sănătatea lui, felicitîndu-l.

De pe estradă îl strigă o voce familiară: „Ce-ai zice de un cîntec, Johnny? Se întoarse şi-l văzu pe Nino Valenti, zîmbindu-i. Johnny făcu un salt pe podium şi îl îmbrăţişă. Odinioară erau nedespărţiţi, au cîntat amîndoi, ieşeau la plimbare cu fete împreună, pînă cînd Johnny deveni treptat celebru şi începu să cînte la radio. După ce plecă la Hollywood, îl suna deseori pe Nino şi îi promisese ferm să-i mijlocească un angajament de cîntăreţ într-un club, dar nu-şi ţinu promisiunea.

Nino începu să ciupească corzile mandolinei. Johnny îl luă cu un braţ de după umeri. „Pentru mireasă", strigă el. Începu să bată tactul cu piciorul şi cîntă un cîntec amoros, obscen, din Sicilia. În timp ce cînta, Nino mima cu corpul diferite mişcări ce nu lăsau loc nici unui echivoc. Mireasa se înroşise de mîndrie, musafirii înghesuiţi unii în alţii scoteau urlete de plăcere. Spre sfîrşitul cîntecului toţi tropăiau şi strigau în cor veselul refren cu două înţelesuri. Aplauzele nu mai conteneau, iar Johnny îşi dregea glasul ca să înceapă un alt cîntec. Toţi erau mîndri de el. Era doar unul de-al lor şi ajunsese un cîntăreţ celebru, un star de film care se putea culca cu cele mai dorite femei din lume. Cu toate acestea, a călătorit trei mii de mile şi a venit la nuntă, acordînd naşului lui atenţia cuvenită. Îşi iubea vechii prieteni, de exemplu pe Nino.

Johnny Fontane se aplecă şi ridică mireasa pe estradă, între el şi Nino. Cei doi mergeau în genunchi, faţă în faţă. Nino smulgea acorduri aspre din mandolină. Erau dintr-un vechi cuplet de-al lor, o dispută veselă în care ambii cîntau alternativ refrenul.

Johnny îl lăsă cu delicateţe pe Nino să-i acopere vocea, să-i ia mireasa de la braţ, să cînte puternic ultima strofă, în timp ce vocea sa se stingea treptat. Nuntaşii izbucniră în aplauze furtunoase, iar la sfîrşit cei trei se îmbrăţişară. Oaspeţii cereau mereu alte cîntece.

Numai Don Corleone, care stătea în uşa cu ferestre înalte a camerei de pe colţ, simţea că lipseşte ceva. Jovial, cu veselie prefăcută şi atent să nu jignească musafirii, strigă: „Finul meu vine de la trei mii de mile depărtare pentru a ne prezenta omagiile sale şi nimeni nu se gîndeşte să-i ofere ceva, să-şi umezească gîtul". Îndată se îndreptară spre Johnny o duzină de pahare cu vin. Bău cîte o înghiţitură din fiecare şi se grăbi să-l salute naşul. Totodată îi şopti ceva la ureche şi plecară împreună în casă.

Cînd păşi înăuntru, Tom Hagen îi întinse mîna, Johnny i-o strînse. „Ce mai faci, Tom?", îl întrebă, lipsit însă de obişnuitul său farmec care îţi transmite un sentiment de adevărată afecţiune. Hagen se simţi puţin jignit de această comportare rezervată şi pentru cîteva clipe nu-şi putu ascunde dezamăgirea. Era unul dintre dezavantajele sale atunci cînd trebuia să joace rolul complicelui lui Don Corleone.

Johnny se adresă naşului său: „Cînd am primit invitaţia de nuntă, m-am gîndit: Ah, padrino nu mai este supărat pe mine. După ce am divorţat, ţi-am telefonat de vreo cinci ori, dar de fiecare dată Tom mi-a răspuns că nu eşti aici. Ştiu că erai supărat".

Don umplu două pahare cu strega galbenă. „Să uităm asta! Pot să fac acum ceva pentru tine? Nu eşti prea celebru, prea bogat pentru a mai avea nevoie de ajutorul meu?" Johnny sorbi băutura tare şi întinse lui Don paharul să-l mai umple. Încerca să fie vesel. „Nu sînt bogat, padrino, îmi merg toate pe dos. Ai avut dreptate, nu trebuia să-mi părăsesc niciodată nevasta şi copiii din cauza acelei stîrpituri. Nu pot să-ţi iau în nume de rău faptul că ai fost supărat pe mine".

Don ridică din umeri. „Am fost îngrijorat din cauza ta. Doar eşti finul meu. Asta-i tot".

Johnny se plimba în sus şi-n jos prin cameră. „Mi-a sucit de tot minţile, bestia! Marea stea a Hollywood-ului. Frumoasă ca un înger. Ştii ce face cînd toarnă un film? Dacă machiorul o aranjează într-un mod mai deosebit, se culcă cu el. Cînd operatorul o scoate mai mult în evidenţă, îl ia de mînă, se duce cu el în cabină şi se culcă cu el. Cu toţi. Îşi oferă trupul ca bacşiş. Tîrfa!".

Don îl întrerupse: „Ce-ţi mai face familia?".

Johnny oftă: „Am avut grijă de ei. După divorţ le-am dat lui Ginny şi copiilor mai mulţi bani decît a hotărît tribunalul. Îi vizitez săptămînal. Le simt lipsa. Uneori mă gîndesc că a fost curată nebunie". Mai sorbi un pahar. „Iar acum, a doua soţie îşi bate joc de mine. Nu poate să conceapă că sînt gelos. Îmi spune „macaronar demodat" şi face haz de cîntatul meu. Înainte să plec, am bătut-o, dar n-am lovit-o peste faţă că toarnă un film. Am bătut-o măr, peste mîini şi peste picioare ca pe un copil şi ea rîdea de mine". Aprinse o ţigară. „Vezi, padrino, în clipa asta viaţa nu mai face doi bani".

Don Corleone răspunse scurt: „Sînt probleme de care nu te pot scăpa". Tăcu un moment, apoi întrebă: „Ce este de fapt cu vocea ta?".

Farmecul conştient, autoironia dispărură de pe figura lui Johnny. Răspunse dărîmat: „Nu mai pot să cînt, padrino. S-a întîmplat ceva cu gîtul meu şi nici medicii nu-şi dau seama". Don Corleone şi Hagen îl priveau uluiţi. Johnny fusese întotdeauna un om tare. Fontane continuă: „Cele două filme mi-au adus o mulţime de bani. Am fost incontestabil un star. Acum m-au dat afară. Patronul

societății de filme nu mă mai putea suferi și acum vrea să se răzbune pe mine". Don Corleone se proțăpi în fața finului său și-l întrebă furios: „De ce nu te poate suferi acest om ?". „Am cîntat odinioară pentru organizații liberale, poate îți amintești că nici ție nu ți-a fost pe plac. Nici Jack Woltz nu suportă treaba asta. A afirmat că aș fi comunist, dar nu a putut dovedi. Ba mai mult, i-am suflat o fată pe care o păstra pentru el. Pentru mine a fost o treabă, așa, doar pentru o noapte. Dar ea a început să se țină scai după mine. Ghinion, ce puteam să fac ? Și acum vampa mea mă dă pe ușă afară. Ginny și copiii nu vor să mă primească înapoi decît dacă le cer iertare în genunchi. Iar pe deasupra nici nu mai pot să cînt. Sînt blestemat, padrino, ce să mai fac ?".

Expresia lui Don Corleone deveni aspră și rece, fără cel mai mic semn de compătimire. Spuse disprețuitor: „Ar trebui totuși să începi să te porți ca un bărbat". Figura i se schimonosi subit de mînie: „Ca un bărbat", răcni el. Apoi se lungi peste birou și-l apucă pe Johnny Fontane de păr cu un gest plin de dragoste și mînie. „O, cerule, cum a fost posibil să trăiești atîta timp în preajma mea și să nu se prindă nimic bun de tine ? Un finocchio de Hollywood, care cerșește milă, jelindu-se și văicărindu-se ca o spălătoreasă: Ce să mă fac, o, cerule, ce să mă fac ?".

Parodia oferită de Don era așa de neobișnuită și de neașteptată încît Johnny și Hagen izbucniră brusc în hohote de rîs. Don Corleone era satisfăcut. Se gîndi o clipă cît de mult îl iubea pe pe acest fin. Cum ar fi reacționat cei trei fii ai săi în fața unei astfel de izbucniri de mînie ? Santino s-ar fi îmbufnat și s-ar fi purtat urît săptămîni în șir. Fredo s-ar fi intimidat. Michael i-ar fi zîmbit rece, ar fi plecat din casă și nu s-ar mai fi întors luni în șir. Însă Johnny... Oh, ce băiat splendid era acest Johnny ! Acum zîmbea. Bănuia deja ce gînduri are nașul său.

Don Corleone continuă: „Sufli fata șefului tău, care-i mai puternic ca tine și apoi te plîngi că nu mai vrea să te ajute. Ce nebunie ! Ți-ai părăsit familia, ți-ai lipsit copiii de tată și te-ai însurat cu o haimana și acum te plîngi că nu vor să te primească cu brațele deschise. Pe tîrfă n-o lovești peste față fiindcă joacă un film și te miri că rîde de tine. Ești un neghiob și ai căpătat ceea ce meritai". Don Corleone făcu o pauză și-l întrebă pe un ton indulgent: „Ești pregătit să-mi urmezi sfatul ?".

Johnny Fontane ridică din umeri. „Cu Ginny nu mă pot recăsători în condițiile pe care le pune. Nu pot să trăiesc fără joc, să beau, să petrec cu prietenii. Fetele frumoase roiesc în jurul meu și istora nu le-am putut rezista niciodată. De cîte ori mă întorc la Ginny, am sentimentul că sînt un vagabond. Cerule, nu mai pot suporta mizeria asta !".

Se întîmpla rar ca Don Corleone să-și arate mînia. „Nu ți-am spus să te însori din nou. Fă ce vrei. Ar fi bine să devii un bun tată pentru copiii tăi. Cine nu-i un tată adevărat nu va fi niciodată un bărbat adevărat. Însă, ca să ajungi aici trebuie să ai grijă ca mama lor să te accepte. Cine spune că nu o poți vedea în fiecare zi, că nu poți trăi sub același acoperiș ? Cine spune că nu poți duce aceeași viață ca și acum ?".

Johnny Fontane rîse: „Padrino, nu toate femeile seamănă cu nevestele italiene din generația veche. Ginny nu va suporta niciodată așa ceva". Don răspunse în zeflemea: „Fiindcă te porți ca un finocchio. I-ai dat mai mulți bani decît a hotărît tribunalul. Pe cealaltă nu o lovești peste față fiindcă joacă într-un film. Te iei mereu după femei și ele nu fac nici două parale chiar dacă ar ajunge lîngă sfinți, în cer, și noi ne-am perpeli în iad. Te-am observat de ani de zile". Vocea lui Don deveni severă. „Ești un bun fin, mi-ai acordat tot respectul, dar ce-ți fac vechii tăi prieteni? Azi petreci cu unii, mîine cu alții. Tînărul italian care era atît de comic în filme, a avut ghinion și nu te-ai mai întîlnit cu el, pentru că ai ajuns mai celebru decît el. Și ce-a ajuns vechiul tău camarad, cu care ai mers la școală, cu care ai cîntat ? Cu Nino ? Muncește din greu, cară camioane cu piatră și la sfîrșitul săptămînii cîntă pentru cîțiva dolari. Niciodată n-a spus ceva urît despre tine. Nu poți să-l ajuți chiar deloc ? De ce ? Cîntă totuși bine". Johnny Fontane răspunse moale: „Nu are destul talent, padrino. Are stofă, dar un poate ajunge printre cei mari".

Don Corleone coborî pleoapele, pînă închise ochii. Apoi spuse: „Nici tu, finule, nu mai ai acum destul talent. Să-ți fac rost de un post la cărat piatră, alături de Nino ?". Fiindcă Johnny nu zise nimic, Don continuă: „Prietenia este totul. Prietenia este mai importantă decît talentul. Înseamnă mai mult decît legile, este aproape la fel de importantă ca familia. Nu uita. Dacă ți-ai fi făcut un zid de apărare din prietenie, n-ai mai avea acum nevoie de ajutorul meu. Și-acum spune-mi, de ce nu poți să cînți ? În grădină ai cîntat bine. La fel de bine ca și Nino". Hagen și Johnny rîseră de această împunsătură dibace. Acum veni rîndul lui Johnny să fie indulgent: „Vocea mea este slabă. Cînt un cîntec, două, după care nu mai pot cînta ore sau zile în șir. Nu mai rezist nici la probe, nici la repetiții. Am vocea slabă, bolnavă".

„Deci, ai necazuri cu femeile. Ai vocea bolnavă. Așa. Apoi te plîngi de acel pezzonovanța de la Hollywood, care nu te lasă să lucrezi". Don reveni la afaceri.

„El e mai puternic decît un pezzonovanta, explică Johnny. Studioul este al lui. Este consilierul președintelui în probleme de propagandă a filmelor de război. Acum o lună a cumpărat dreptul de a face un film după cel mai răsunător roman de succes al anului. Un best-seller. Personajul principal este un bărbat așa ca mine. Nici nu aș fi avut nevoie să joc. Aș fi fost pur și simplu eu însumi. Și nici nu trebuie să cînt. Aș putea cîștiga premiul Oscar. Toți știu că rolul este scris pentru mine, și că aș putea ajunge cineva, iarăși. Ca actor. Însă Jack Woltz, acest porc, vrea să se răzbune și tărăgănează să-mi dea rolul. M-am oferit să joc fără angajament, pentru o sumă de nimic, și mă refuză mereu. Mi-a trimis vorbă că numai în cazul în care îl sărut în dos, la el în birou, s-ar putea să se mai gîndească".

Don Corleone refuză să creadă această

prostie. Intre oameni practici se poate rezolva orice afacere. Își bătu finul compătimitor, pe umăr. „Ești deprimat. Crezi că nu mai ai nici o șansă. Și ai slăbit mult și bei destul de mult, nu ? Nu dormi și iei somnifere". Clătină dojenitor din cap. „Acum aș dori să-mi dai ascultare", continuă el. „Vreau să rămii timp de o lună în casa mea. Să mănînci bine, să te recreezi și să dormi. Aș vrea să-mi ții companie, căci compania ta îmi place și poate că trebuie să mai înveți cîte ceva despre oameni de la nașul tău, care să-ți fie de folos în marele Hollywood. Însă fără să cînți, fără băutură, fără femei. Peste o lună poți să te întorci la Hollywood și acel pezzonovanta îți va da rolul pe care il vrei. De acord ?". Lui Johnny Fontane nu-i venea să-și creadă urechilor, că Don era așa de puternic. Niciodată nașul său nu a spus despre vreo problemă că este rezolvată, fără a o rezolva. „Individul este unul dintre intimii lui J. Edgar Hoover", obiectă Johnny. „Nu te poți apropia de el, nici cit să te audă dacă il strigi".

„Este, totuși, un om de afaceri", replică Don pe un ton echilibrat. „Am să-i fac o ofertă pe care nu poate s-o refuze".

„Este deja prea tîrziu", spuse Johnny. „Contractele au fost semnate. Într-o săptămînă vor începe filmările. Nu, este imposibil".

Don Corleone spuse: „Du-te înapoi la petrecere. Te așteaptă prietenii. Celelalte probleme lasă-le în seama mea". Îl conduse spre ieșire pe Johnny Fontane.

Hagen stătea la birou și își nota ceva. Don scoase un oftat adinc. „Mai este ceva nou ?".

„Nu-l mai putem lăsa pe Sollonzzo să aștepte. Va trebui să vorbim cu el chiar săptămîna aceasta". Stiloul lui Hagen urmărea termenele dintr-un calendar.

„Acum, sau oricînd, din partea mea dacă nunta s-a terminat".

Hagen luă răspunsul în două sensuri : Mai întîi că Don i-ar răspunde lui Virgil Sollonzzo printr-un nu categoric, sau că Don amînă răspunsul pînă după nunta fiicei sale, fiindcă se aștepta ca răspunsul său să provoace supărare.

Întrebă prevăzător : „Să-i spun lui Clemenza, să trimită cîțiva oameni încoace ?".

Don răspunse nerăbdător : „La ce bun? Nu vreau să dau un răspuns înainte de nuntă, fiindcă o zi așa frumoasă nu trebuie să fie umbrită de nici un nor, nici măcar din zare. În afară de aceasta aș vrea să știu mai înainte ce se ascunde în spatele propunerii lui. Acum știu. Ceea ce vrea să ne propună este o infamita".

Hagen întrebă : „Atunci, îl veți refuza?" Fiindcă Don dădu din cap, Hagen continuă : „Mă gîndesc că ar trebui să vorbim cu toții despre această ofertă, înainte de a-i da un răspuns definitiv — cu întreaga familie".

Don zîmbi : „Așa, la asta te gîndeai ? De acord, vom vorbi despre asta după ce te vei întoarce din California. Mîine vei lua avionul intr-acolo, să rezolvi problema lui Johnny. Discută cu acel pezzonovanta al filmului. Și spune-i lui Sollonzzo că voi sta de vorbă cu el de-ndată ce te întorci din California. Altceva ?".

Hagen spuse formal : „A telefonat de la spital. Consigliori Abbandando este pe moarte : nu va mai supraviețui noaptea asta. Familia a fost rugată să meargă la el și să rămînă acolo".

De anul trecut de cînd Genco Abbandando zăcea în spital, bolnav de cancer, oficiul de consigliori îl preluase Hagen. Acum aștepta ca Don Corleone să-i spună că postul îi aparține definitiv. Mari șanse de fapt nu avea. O poziție atît de importantă nu o putea ocupa, conform tradiției, decît unul care avea ambii părinți italieni. Chiar și ocuparea provizorie a acestui post de către el a stîrnit nemulțumiri. În afară de aceasta nu avea decît treizeci și cinci de ani, deci insuficient de copt ca să fi dobîndit experiența și șiretenia necesară unui consigliori.

Dar Don nu-l lăsă să-și facă iluzii. Întrebă : „Cînd termină fiica mea nunta ?".

Hagen se uită la ceas: „Peste cîteva minute vor tăia tortul, iar după jumătate de oră vor pleca". Apoi își aduse aminte de altceva. „Noul dv. ginere va primi un post important în familie ?".

Rămase surprins de iuțeala cu care reacționă Don Corleone. „Niciodată !". Don bătu cu palma în masă. „Niciodată. Uite-l, are ocazia să cîștige bani, mulți bani, însă despre afacerile familiei nu are voie să afle niciodată. Să spui și celorlalți acest lucru, lui Sonny, lui Fredo și lui Cremenza".

Don tăcu un moment. „Anunță-i pe fiii mei să mă însoțească la spital, să-l vizităm pe bietul Genco. Aș dori să-i prezinte omagiile lor pentru ultima dată. Spune-i lui Freddi să ia autoturismul cel mare și întreabă-l pe Johnny dacă vrea să ne însoțească, de dragul meu". Văzu că Hagen îl privea întrebător : „Nu, chiar în seara asta vei pleca în California. Nu mai ai timp să mergi cu noi la Genco. Însă nu pleca pînă nu mă întorc de la spital, ca să mai vorbesc ceva cu tine. Ai înțeles ?".

„Am înțeles", mai spuse Hagen. „La ce oră să pregătească Fred mașina ?. „De îndată ce pleacă oaspeții", hotărî Don Corleone. „Cred că Genco mă așteaptă".

„A sunat senatorul", mai spuse Hagen. „S-a scuzat că nu poate veni personal, însă îl veți înțelege. Bănuiește că cei doi agenți de la F.B.I. care sînt pe cealaltă parte a străzii notează numerele de înmatriculare ale autoturismelor. A trimis însă un cadou".

Don încuviință. Se gîndi că este de prisos să mai pomenească că l-a sfătuit personal pe senator că ar fi de preferat să nu vină. „Frumos cadou !".

Figura lui Hagen exprima o admirație nestăpînită și părea ciudat de italiană pe trăsăturile lui germano-irlandeze. „Argint antic, de mare preț. Mirii l-ar putea vinde cu cel puțin o mie. Senatorul și-a dat osteneala să găsească ceva potrivit. Pentru astfel de oameni gestul este mai important decît prețul cadoului".

Don Corleone nu-și ascunse plăcerea că un personaj atît de important ca senatorul îi dă atîta considerație. Senatorul era, la fel ca Luca Brasi, unul dintre pilonii de bază din edificiul puterii lui Don și cu acest cadou își dovedea din nou loialitatea.

Traducere din limba germană de
GEORGE TĂTĂRUȘ

UN AN BOGAT ÎN EVENIMENTE MUZICALE

MARINA VOICA

Debutul muzical al anului 1982, dacă îi putem spune astfel, a avut loc în luna martie, cînd s-a desfășurat o nouă ediție a **Festivalului de jazz de la Sibiu**, ediție marcată de o participare internațională sporită, ceea ce a făcut ca ecourile manifestării să depășească cu mult granițele țării. Evoluțiile grupului sovietic Allegro, ale duo-ului cehoslovac Vicklicky-Uhlíř, ale formației iugoslave Marković-Gut sau ale reputatului grup condus de Gunter Hampel (R.F.G.) ne-au dezvăluit noi frumuseți ale jazzului, dar în același timp au semnalat necesitatea intensificării eforturilor, din partea muzicienilor noștri, pentru a ne menține în imediata apropiere a valorilor genului. Rămînînd în domeniul jazzului, iată că în vara lui 1981 a demarat o nouă manifestare jazzistică cu caracter național, desfășurată de această dată sub egida B.T.T.-ului, ceea ce a asigurat încă din start un cadru organizatoric perfect. Este vorba de **„Galele jazzului"**, de la **Costinești**, reeditate cu același deplin succes în perioada 9—12 august 1982. Așadar, după Sibiu, încă un loc de întîlnire pentru muzicienii noștri de jazz ; rămîne ca ei să profite de această șansă unică, pregătind noi lucrări. Altfel spus, Costineștii să devină și pentru jazz o manifestare îmbrăcată în haine de lucru (cum a devenit pentru film, rock etc.) și nu doar o formă de a cînta jazz pe malul mării. Ediția a III-a va fi edificatoare, după acest început mai mult decît promițător. Jazz s-a cîntat și la un alt festival ce începe să-și contureze o personalitate — cel de jazz, rock și folk de la **Craiova** — manifestare studențească ce încearcă să continue bunele tradiții împămîntenite de remarcabilul (și irepetabilul) Spectacol-concurs al formațiilor vocal-instrumentale „Club A". O manifestare muzicală de înaltă ținută, ajunsă la a patra ediție, este **Concursul cîntecului politic pentru tineret**, ce s-a desfășurat la sfîrșitul anului trecut, pe scena Studioului de concerte al Radioteleviziunii. Atît în cadrul secției de muzică ușoară, cît și al celei corale au fost lansate piese remarcabile, intrate imediat în repertoriul curent al celor două genuri. În ceea ce privește întîlnirile cu artiști de peste hotare, se impun atenției concertele susținute în țara noastră de binecunoscutul grup **Goombay Dance Band** (patru spectacole într-o Sală Polivalentă arhiplină, cu un show colorat și presărat cu șlagăre fredonate de noi toți, fie că o recunoaștem, fie că nu — la un moment dat) și de interpreta sovietică **Alla Pugaciova** — la fel de copleșitoare (sau chiar mai mult) ca în aparițiile pe micul ecran, care ne familiarizaseră cu rafinamentul transcripțiilor sale muzicale. Un frumos succes a

Cei care urmăresc cu regularitate apariția acestui almanah, știu că vor găsi în cuprinsul lui o secțiune masivă rezervată muzicii ușoare. Poate chiar le-a devenit familiară înfățișarea acestor capitole : fotografii, știri, tendințe, curente, medalioane interpretative și stilistice — pe scurt — un rezumat al vieții genului din intervalul temporal respectiv. Și tot cu regularitate, acest „telex" muzical stîrnește un adevărat aflux epistolar. Pe adresa ziarului „Scînteia tineretului" și a altor publicații cu rubrici muzicale, sau pe adresa Radioteleviziunii, încep să sosească sute de scrisori cerînd amănunte în plus despre o anume formație sau solist, lămuriri privind mode și stiluri. Fenomenul ne-a dat ideea acestui calendar cuprinzînd atît evenimentele mari și importante, cît și cele mai mici dar interesante care au pigmentat viața muzicii așa-zise de divertisment — ușoară, rock, folk, jazz — în intervalul scurs de la apariția precedentului almanah. Din bogăția de date și evenimente am ales pe cele mai semnificative sperînd să venim astfel în întîmpinarea întrebărilor nerostite încă. Întorcîndu-ne puțin în timp, luminînd evenimente ale trecutului imediat,

ITINERAR, PE MERIDIANELE MUZICII

MIDDLE OF THE ROA

repurtat, la prima întîlnire cu publicul nostru, o altă reprezentantă a muzicii ușoare sovietice — formația Eolika.

CINE EȘTI TU, SUZI QUATRO ?

Născută la Detroit, în Statele Unite, în urmă cu 30 de ani, Suzi Quatro a fost comparată, odată cu primele succese, cu regretatul Marc Bolan — și aceasta datorită temperamentului de excepție, prezenței muzicale și scenice cu adevărat copleșitoare. Revenind la începuturile carierei sale atît de prodigioase, să notăm debutul, la numai 7 ani, în orchestra tatălui său — Art Quatro Band. E drept, pe atunci Suzi nu reușea încă să țină în mînă chitara-bas (care, în treacăt fie spus, și astăzi este mai mare decît ea!), mulțumindu-se cu bongosurile. Dar la numai 14 ani, împreună cu cele 3 surori ale sale (care nici vorbă să o fi acompaniat la București, așa cum am citit pe undeva...), Patti, Nancy și Arlene, își alcătuiește o formație proprie, Suzi Soul and the Pleasure Seekers. Talentul său precoce și înzestrarea pentru un gen cu alură mai puțin gingașă, rockul, sînt evidențiate și în cursul evoluției sale în cadrul alt grupări muzicale exclusiv feminine, Cradl Consacrarea o dobîndește însă abia p pămînt european, mai precis în Mare Britanie, unde debarcă în urmă cu cev mai bine de 10 ani la invitația cunoscutului producător Mickie Most. Acestuia, alături de prolificul cuplu de autori Chin și Chapman, îi datorează Suzi Quatr poziția pe care o deține în muzica roc internațională. Dar și unei reale modesti, reliefate de părerea sa că un interpret n trebuie să aibă mai mult de două cînte de mare succes într-un an. Și în afară d această modestie, de talentul său realmente de excepție, să mai notăm și o anum consecvență față de ea însăși, față d colaboratorii ei, față de genul căruia s-a dedicat, rockul. Nu este întîmplător astfel, că și astăzi, ca și în urmă cu 1 ani, din grupul său de acompaniament fa parte chitaristul-solo Len Tuckey — î viața de toate zilele soțul său, și bateristul Dave Neal. O parte din gîndurile sal din aspirațiile și psihologia unei întreg generații credincioase rockului pot fi regăsite în filmul „Zile fericite", la al căru scenariu Suzi este coautoare, precum și î

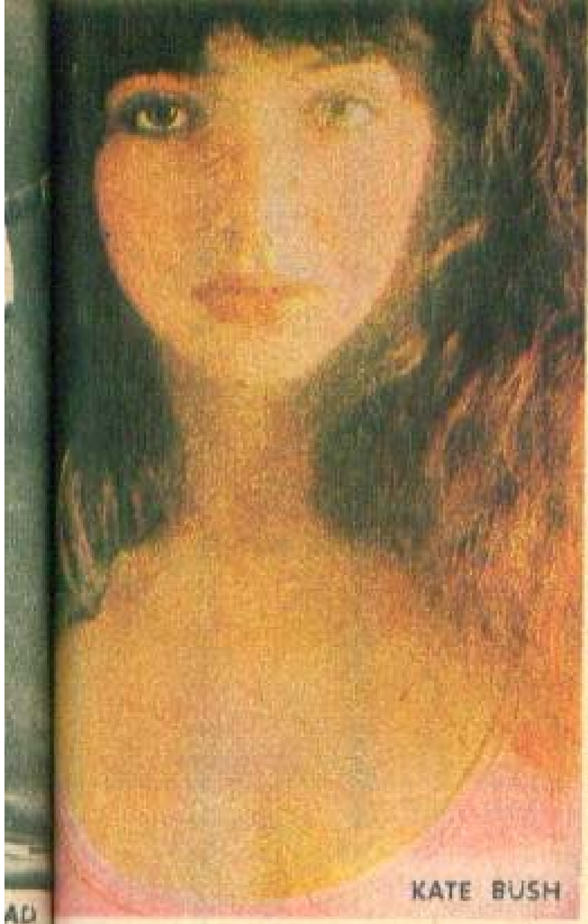
contrazicem și prejudecata potrivit căreia acest domeniu este prin excelență unul efemerului...

OCTOMBRIE '81

● Concertul desfășurat sub genericul „Music for UNICEF" (inițiatori — Bee Gees) — co cert care a putut fi urmărit și pe micile noastre ecrane (vă mai amintiți ? — Olivia Ne ton-John, ABBA, Earth Wind & Fire și alții), a adus beneficii — din încasări directe, înr gistrări pe disc sau peliculă — de peste 5 milioane de dolari, în totalitate vărsați fondul O.N.U. pentru copiii handicapați din întreaga lume.

● Odată cu apariția albumului său „Bulles", Michel Polnareff se reîntoarce în Franța du 8 ani de zile de exil voluntar (amintim că el fusese amendat și apoi chiar condamnat suspendarea pedepsei pentru neplata impozitelor pe venituri).

● Festivalul „Carinthia" (Austria) este cîștigat de interpreta Klari Katona din R. P. U

KATE BUSH

MARIE ROTTROVÁ

volumul autobiografic intitulat, semnificativ, „Confesiunile unei supraviețuitoare". Că Suzi Quatro a „supraviețuit" cu succes epocii de aur a rockului, ne-am convins cu toții cu ocazia celor 4 concerte pe care ni le-a oferit la Sala Palatului. Într-adevăr, așa cum declara într-un recent interviu, „se simte la fel de proaspătă ca la debut", interpretînd un rock pur, plin de forță și dinamism — o adevărată premieră pentru publicul nostru.

DE LA BILL HALEY LA JOHN TRAVOLTA

Filmul muzical de astăzi reprezintă vîrsta matură a nou-născutului din anii '50 — filmul rock and roll. Cum l-am putea uita pe Elvis Presley, care, în cele 33 filme muzicale ale sale, și-a pus atît de decisiv amprenta asupra genului, datorită nu valorii filmului, ci personalității sale zdrobitoare, magnetismului fiecărei apariții, chiar în pelicule mai slabe? Sau, mai ales acum, cînd sîntem încă marcați de dispariția tragică a lui John Lennon, cum am putea trece peste remarcabilele filme ale celor 4 Beatles? Din păcate, doar unul dintre ele, „Let It Be", realizat pentru televiziune în 1970 (după ce Paul McCartney anunțase deja că va părăsi grupul), a putut fi văzut de publicul nostru — pe micul ecran. O știre, însă, a trecut pentru mulți neobservată : a murit, acum mai puțin de 2 ani, în vîrstă de 55 de ani, Bill Haley, cel care, alături de „Cometele" sale, a fost unul din pionierii rock and roll-ului. Marele său succes, „Rock Around The Clock" (l-ați putut asculta, în această vară, în excelentul program de la barul „Internațional" din stațiunea Olimp), a dat titlul uneia din primele pelicule muzicale moderne, în 1956. Dar, prima întîlnire a filmului cu rock and roll-ul avusese loc cu un an înainte : în banda sonoră a filmului „Blackboard Jungle" (difuzat și la noi, la TV), figura și melodia lui Haley amintită mai sus. Ascultată azi, ea poate părea blîndă și inofensivă, dar la vremea respectivă a explodat ca o bombă. Începînd din acest moment, rockul a devenit o prezență familiară pe ecrane. Numai într-un singur an, 1980, au fost lansate pe ecrane filme muzicale cum ar fi „Up The Academy" (parodie a vieții într-o școală militară — numerele muzicale fiind susținute de

...ură ; iar la Festivalul cîntecului pop sovietic „Erevan '81" se remarcă grupurile Echo, Magnetic Band, precum și interpretul Valeri Leontiev.

● Stilul „rockabilly" în plină revenire : sonoritățile primare ale rock-and-rollului plac din ...ou adolescenților. Principal exponent — Shakin' Stevens (pe numele său adevărat Michael Barrat) ; el s-a îndreptat spre acest stil încă din 1969, jucînd apoi într-un musical dedicat ...ieții lui Elvis Presley (deprinzînd fidel maniera scenică a acestuia, așa cum l-ați admirat ...n „Meridianele cîntecului") ; se pare că rockul „new wave" a obișnuit publicul cu sonoritățile mai simple, mai directe, atu-ul principal al stilului rockabilly. Succesele în lanț ale lui Shakin' Stevens (fie reluări, fie compoziții originale) stau mărturie — This Ole House, You Drive Me Crazy, Marie Marie, Green Door, Oh Julie, Shirley.

● Cîțiva ingenioși gazetari muzicali editează primul ziar... auditiv : în fapt, este vorba de ... casetă C—60, cuprinzînd interviuri, recenzii, muzică, titlul noului săptămînal fiind „SFX".

...TINERAR, PE MERIDIANELE MUZICII

Cheeks și Blow-up), „Rock Justice" (o „dramă rock" compusă de Marty Balin, fost la Jefferson Starship), „Divine Madness" (cu Bette Midler), „Times Square" (film „new wave", cu Pretenders, Cars, Ramones, Talking Heads), „American Pop", „Flashback", „The Idolmaker", „Carney", „Who Fell Asleep", „Desperado"... Există două modalități de utilizare a muzicii rock : fie că se pornește de la cîntece existente (recognoscibile de la primele măsuri) — îmbinate cu scene ce evocă aceeași stare sufletească ; fie că se creează melodii special pentru filmul respectiv. Primul caz a fost ilustrat de filme ca „American Graffiti", „More American Graffiti", „Harold and Maude", „The Hollywood Knights". În cel de-al doilea, se înregistrează situații cînd succese de top sînt lansate pe ecran : „Last Dance" — Donna Summer (în filmul „Thank God It's Friday"), „Give Me A Breack" — Ritchie Familly, „Hollywood" — Village People (în „Can't Stop The Music"), „I'm Alive" și „All Over the World" — ambele cu Electric Light Orchestra, „Magic" — Olivia Newton-John, „Xanadu" — O.N. — John și E. L. Orchestra (în „Xanadu"), „Call Me" — Blondie (în „American Gigolo"). Dublul album ce cuprinde muzica filmului „Roadie" include cîntece interpretate de Teddy Pendergrass, Yvonne Elliman, Cheap Trick, Eddie Rabbitt, duetul Roy Orbison — Emmylou Harris, Styx, Pat Benatar, Shephen Bishop, Hank Williams Jr. (o colecție impresionantă de vedete), alături de nume noi cum ar fi Sue Saad & Next sau Joe Ely. Este, acesta, un film despre viața de zi cu zi, în turneu, a star-urilor rock, „roadies" fiind membrii echipelor tehnice ce-i însoțesc pe aceștia în peregrinările lor. De un frumos succes se bucură filmele ce beneficiază de un fundal muzical country (să ne gîndim doar la „Ode To Billy Joe", „Harper Valley PTA", „W. W. and the Dixie Dancekings" sau „Nashville"). Succesul de casă ieșit din comun al unui asemenea film country s-a datorat unei inițiative strălucite în faza de promoție : la premieră, care a fost programată la Dallas, în inima Texasului, au fost invitați toți disc-jockey-ii posturilor de radio specializate în country. Așa încît, în zilele următoare, muzica filmului „Smokey and the Bandit" — seria a II-a (în frunte cu cîntecul „Send Me Down To Tucson") a intrat în toate casele, atrăgîndu-i pe spectatori. O mare vedetă a muzicii country, Willie Nelson, pare tot mai mult atrasă de film (pe Nelson l-am văzut și noi în „Călărețul electric") : după o peliculă biografică, „The Willie Nelson Story", se pregătește ecranizarea albumului său conceptual „Phases and Stages", sub noul titlu „Red-

CORINA CHIRIAC

neck Romance". Dolly Parton, altă ste[a] country (o cunoașteți din „De la 9 la 5") a turnat și în „The Best Little Whorehouse In Texas" (alături de Burt Reynolds). Interesant este și filmul „Urban Cowboy", care l-a relansat pe John Travolta : un tînăr texan vine la oraș (Houston), unde se angajează într-o fabrică. Seara, toți muncitorii se reunesc în saloon-ul Gilley's. Berea curge în valuri, fete frumoase, muzică country, pălării texane, un taur mecanic, idile, gelozii : tînărul Bud se căsătorește, totul se termină c[u] bine, iar spectatorul pleacă fredonînd „Stand By Me" sau „All Night Long"... La acest film, grija pentru fiecare detaliu muzical a atins cote neobișnuite : celebrul „Orange Blossom Special" a fost imprimat în numai puțin de 11 variante! În ceea ce privește musical-ul anilor '80, să notăm filmul „Fame" — prin care regizorul Alan Parker a confirmat sufragiile întrunite de precedentele sale filme, „Bugsy Malone" și „Midnight Express", sau peliculele, evident mai lejere, ale francezului Michel Lang („Toți vedete" a figurat și în programele noastre TV) : „A nous les petites Anglaises" sau „L'hotel de la plage". În filmul „The Rose" (de notat că toți cei 3 actori principali ai filmului au figurat pe lista propunerilor pentru premiile Oscar), cîntăreața Bette Midler lansează cîteva cîntece de neuitat, cum ar fi „The Rose" sau „Stay With Me", dar această

NOIEMBRIE '81

● Cîștigători ai diverselor categorii ale Festivalului mondial al cîntecului de la Tokyo, ediția a 12-a : Osvaldo Rodriguez (Cuba), Alladin Grup (Japonia) ; la inedituI festival internațional de muzică country din Neewollah (S.U.A.) premiul întîi revine lui... Biser Kir[ov] (Bulgaria), iar o mențiune grupului ungar Bojtorján.

● Începe sezonul discografic cel mai bogat al fiecărui an ; să trecem în revistă aparițiile cele mai importante — Living Eyes (Bee Gees — un semileșec), Physical (Olivia Newton-John — album dovedind deplina maturizare a interpretei) Discipline (King Crimson), Why Do Fools Fall In Love (Diana Ross), Tonight I'm Yours (Rod Stewart), On The Way To The Sky (Neil Diamond), A Collection Of Great Dance Songs (Pink Floyd — este vorba de o selecție din cele mai cunoscute cîntece ale cunoscutului cvartet, reunite sub acest titlu ironic, căci numai de dans nu poate fi vorba), Perhaps Love (disc marcînd o nea[...]

CEI PATRU BEATLES: PAUL, JOHN, RINGO, GEORGE

trece pe planul doi, datorită primatului performanței sale actoricești. Midler a realizat ulterior o adaptare cinematografică a comediei muzicale „On the 20th Century". Un regizor preocupat în mod special de filmele cu tematică muzicală este Herbert Ross, a cărui semnătură o întîlnim pe genericul unor filme cum ar fi „My Fair Lady", „Funny Girl", „Turning Point". O altă realizare de excepție, „All That Jazz", al lui Bob Fosse, nu este nicidecum, în ciuda numerelor dansate și cîntate, o comedie muzicală, ci „un puzzle extravagant și fascinant", cum scrie un cronicar, despre ultimele luni de viață ale unui om care flirtează cu moartea: un coregraf care se consumă, regizîndu-și ultimele ore ale existenței. Operă autobiografică ? Da, în măsura în care cariera lui Joe Gideon (întruchipat de Roy Scheider — actor revelat de filmul „Jaws"), eroul său, și aceea a lui Fosse se aseamănă, așa cum se aseamănă „New York/L.A.", comedia muzicală pe care o repetă Gideon în film, cu „Chicago" — ultimul spectacol de pe Broadway al lui Fosse... Un alt film muzical de referință, „American Gigolo" (avînd la bază partitura electronizată compusă de Giorgio Moroder), l-a impus pe actorul Richard Gere — în cazul căruia critica a remarcat în egală măsură creațiile realizate în filmul „Yanks" (care a rulat și la noi) și „Looking for Mr. Goodbar".

Evident, în filmele ultimilor ani nu se cîntă doar rock și disco, ci, așa cum aminteam, se apelează și la grupurile „new wave", promotoare ale unei muzici ritmate, sincopate, ce se adresează îndeosebi celor foarte tineri, melanjînd stiluri și genuri dintre cele mai diverse. Sursele de inspirație și formele de realizare sînt, la rîndul lor, eterogene. „Flash Gordon" (cu muzică compusă și interpretată de membrii reputatului grup Queen), este un film de ficțiune cosmică, în care apar, între alții, actorii Ornella Muti, Max von Sydow, Topol. Un scenariu de natură fantastică are la bază și „Xanadu", film ce l-a impus pe actorul Michael Beck — a cărui asemănare cu cîntărețul Andy Gibb este uimitoare. Alteori se recurge chiar la tehnica desenului animat, ca în cazul celebrului „Yellow Submarine", pe muzică Beatles. Filmul ne transportă într-o lume necunoscută, rod al imaginației — tributare, firește, formelor la modă, dar în care toate legile cinematografului tradițional sînt repuse în discuție. Realizator este canadianul George Dunning, care a colaborat, aici, cu Charles Jenkins, căruia îi datorăm și „efectele speciale" din „2001, odiseea spațiului".

Referindu-ne strict la anul 1980 — atît de bogat în producții muzicale cinematografice — să notăm că într-un clasament al celor mai vîndute videocasete au figurat, la loc de frunte, „Saturday Night

...eptată colaborare — cea dintre John Denver și un star al muzicii de operă... Placido Domingo). Se observă că tot „veteranii" duc greul topurilor...
■ Sezon fast pentru muzica ușoară italiană; se bucură de mare succes pe diverse meridiane „Sara perche ti amo" (Ricchi e Poveri), Sharazan — Romina Power și Al Bano.
■ Cartea „I Me Mine" — cu un semnatar celebru — fostul Beatles George Harrison — nu obține aprecierile scontate, avînd o scăzută valoare literară și informativă.

...ECEMBRIE '81

■ Din lumea discurilor: continuă triumful interpretei Kim Carnes cu cîntecul „Bette Davis Eyes" (Ochi ca ai lui Bette Davis); apar mult așteptatele albume cu ABBA — The Visitors, Police — Ghost In The Machine; revine în fruntea multor clasamente LP-ul „Foreigner — 4"; statisticile arată că vînzările de discuri (și casete) s-au dublat în ultimii 10 ani în Cehoslovacia; un experiment sonor datorat sculptoriței Laurie Anderson — „O Superman" (colaj de efecte bizare) — cucerește sufragiile publicului.

...TINERAR, PE MERIDIANELE MUZICII

ZSUZSA CSERHAŢI

GOOMBAY DANCE BAND

Fever", „Grease", „Sound of Music". În aceleaşi clasamente anuale, publicate de revista „Billboard", primele locuri la categoria „soundtrack" sînt ocupate, în ordine, de albumele conţinînd banda sonoră a filmelor „The Rose", „Urban Cowboy", „The Empire Strikes Back", „American Gigolo". Sau, mai grăitor chiar, în topul de 200 de locuri al aceleiaşi publicaţii, alături de L.P.-urile marilor vedete ale muzicii uşoare figurau, în martie 1981, benzile sonore a nu mai puţin de 10 filme : pe lîngă cele amintite mai sus, „Urban Cowboy-II" (deja !) şi „The Legend of Jesse James".

DOUĂ NUME ÎNDRĂGITE, DOUĂ „BIOGRAFII" PARALELE : OLIMPIA PANCIU ŞI MIHAI CONSTANTINESCU

O documentare sumară îţi permite imediat să constaţi paralelismul aproape perfect între cariera Olimpiei Panciu şi aceea a lui Mihai Constantinescu, partenerul său din atîtea show-uri TV de neuitat. Pentru că Olimpia s-a lansat, în 1969, cu o compoziţie a acestuia (melodia „Păpuşa") — ea avea atunci doar 16 ani ! Au absolvit amîndoi, în acelaşi an 1972, Şcoala populară de artă din Bucureşti, unde au fost colegi la clasa prof. Florica Orăscu. Similitudinea ar fi fost într-adevăr remarcabilă, dar un juriu a avut grijă să nu fie aşa : în 1971 au participat la festivalul de la Mamaia, în cadrul concursului de interpretare. Dar în timp ce Olimpia cucerea o menţiune, Mihai — considerat probabil un interpret fără viitor (!) — nu urca pe podiumul de premiere. Din fericire pentru el, judecătorul suprem, publicul, a fost de o cu totul altă părere. În ceea ce o priveşte pe Olimpia Panciu, titlul spectacolului său de debut a fost de bun augur : el se intitula „Se caută o vedetă". Şi vedeta a fost găsită, ea devenind rapid nu numai o prezenţă familiară pe micul ecran, în concerte sau la radio, ci şi dincolo de hotarele ţării. Astfel, ea a fost invitată la festivalurile internaţionale de la Salonic (Grecia), Gottwaldow (Cehoslovacia) — unde obţine o menţiune, Budapesta (Ungaria) Sopot (Polonia), Ljubljana (Iugoslavia), la Orfeul de aur (Bulgaria), sau a întreprins turnee de succes în Uniunea Sovietică, Polonia, Bulgaria, Israel, R. F. Germania. Talentul său comic, acela de desenatoare sau de imitatoare fac din Olimpia Panciu interpreta ideală pentru spectacolele de varietăţi. Mai ales că adeseori ea semnează şi textele cîntecelor (Amintire, Tu şi eu) — preluate din repertoriul internaţional, care se adaugă în recitalurile sale celor compuse de Mihai Constantinescu : Povestea mea, Alung triste-

● S-au semnat contractele pentru editarea discului conţinînd înregistrarea concertelor muzicianului francez Jean-Michel Jarre în R.P. Chineză ; reamintim că au avut loc 5 concerte (Beijing şi Shanghai) ; Jarre a sosit cu o echipă completă de acompaniatori, sunetişti, cameramani şi alţi tehnicieni — 70 de oameni în total.
● Noutatea sezonului o constituie discurile conţinînd îndrumări de gimnastică de înviorare şi medicală rostite pe fond muzical — Aerobic Dancing, Jazzercise. Aliniindu-se rapid acestei tendinţe, Diana Ross lansează cîntecul „Work That Body" (Lucrează-ţi corpul), iar Olivia Newton-John — Physical (Condiţie fizică).
● Revine în actualitate muzica de inspiraţie sud-americană, denumită salsa ; promotoare — formaţii precum Modern Romance, Blue Ronde à la Turk, ABC (care o combină, desigur cu ritmuri rock). Celor mai tineri le reamintim că ultimul val sud-american se înregistrase prin anii '50, cînd aveau mare succes dansurile cha-cha şi samba interpretate de orchestrele Tito Puente şi Edmundo Ross.

ELVIS PRESLEY

OLIVIA NEWTON-JOHN

AREN CHERYL

PAM ŞI PAT

IANUARIE '82

● Să ne oprim din nou în lumea discului : albumul „Hooked On Classics" a fost editat în două milioane de exemplare — toate epuizate ; grupul Foreigner revine pe primul loc în topuri, loc pe care-l mai deţinuse (!) în august 1981 ; sînt descoperite şi recondiţionate cu mijloace sofisticate (Vocal Stresser, Scamp Rack, Lexicon 224) înregistrări inedite ale regretatei Janis Joplin — ele sînt reunite pe discul „Farewell Song" (Cîntec de rămas bun) ; grupul coral de copii „De Leidse Sleuteltjes" din Olanda imprimă 10 cîntece ABBA ; topurile din R. F. Germania dominate de discuri autohtone, fenomen rar întîlnit.
● Curiozităţi : Serge Gainsbourg cumpără la licitaţie, pentru 30 000 de dolari, manuscrisul lui Rouget de Lisle conţinînd „Marseillaise", şi-l cîntă apoi pe ritm reggae, stîrnind proteste puternice ; cancelarul Helmut Schmidt imprimă în studiourile Abbey Road (făcute faimoase de Beatles) partea a treia din concertul pentru pian al lui Mozart (K 242).
● Aflat se pare la apogeul carierei, interpretul spaniol Julio Iglesias (37 de ani) obţine

disco blitz

● În vara anului trecut, succesul în discoteci al piesei „Dansul păsărelelor" a impus nu numai un nou dans (ulterior a fost lansată și o versiune vocală, cu un text în limba italiană, a Rominei Power), dar a și deschis calea spre topuri a numeroase melodii orchestrale pînă atunci fără șanse. Le apropie, pe toate, cîteva caracteristici comune: dinamismul ritmic, linia veselă – de obicei cu o tentă folclorică, utilizarea muzicuței sau acordeonului (în prim-plan) și în general nota amuzantă. În această categorie intră și piesa grupului Konfetti, „Pisicuță, pis-pis-pis".

● Dobîndindu-și notorietatea prin acompanierea multor soliști cunoscuți și apoi prin apariția în cadrul Cenaclului „Flacăra", grupul bucureștean Continental vădește în arhitectura sonoră a pieselor din repertoriu preferințe nete pentru muzica ușoară. Această influență este evidentă și în melodia „Lacul" (locul I în topul revistei „Săptămîna"), compusă de Nicolae Enache, pe versuri eminesciene – îndeosebi într-un pasaj tipic de... tango! De remarcat, de asemenea, ingenioasa sa racordare la ritmica forte, de tip hard-rock.

● Unele articole din presa muzicală franceză și italiană cereau tot mai imperios în ultimii ani imprimarea unui caracter mai competitiv creațiilor și interpretărilor locale (minate de șabloane și „melo"), deplîngînd, totuși, în același timp, recurgerea tot mai pronunțată la interpretarea în limba engleză (condiție primordială, însă, pentru a dobîndi notorietatea mondială). Iată însă că succesul a venit tot prin promovarea sonorităților tradiționale, specifice celor două școli muzicale amintite. Aviz amatorilor!

● După atîtea apariții muzicale de mare succes, actrița Violeta Andrei (ale cărei înzestrări muzicale depășesc cu mult pe cele ale atîtor soliști cu pretenții...), pregătește un show TV în care muzica va avea un rol primordial. Colaboratorii săi în această întreprindere ambițioasă (și, cu siguranță, sortită succesului): regizorul Tudor Mărăscu, textierul și realizatorul Ovidiu Dumitru, regizoarea muzicală Alexandra Cepraga, orchestratorul și șeful de orchestră Gabriel Mărgărint, regizorul și poetul Timotei Ursu.

● Hard-rock-ul recîștigă pretutindeni teren, îndeosebi publicul foarte tînăr îmbrățișînd cu căldură acest gen. Această tendință este evidentă și la noi, prin interesul cu care sînt înconjurate formații ce practică mai mult sau mai puțin acest stil: Metropol, Metrock, Iris, Columna, Compact, Statuar, Miraj, Telegr Magneton, Dinamic ș.a.

● „Interpreții favoriți pot fi ascultați Radio sau admirați pe ecranul televizorul sau chiar al cinematografului; la concer îi aplaudăm și îi ovaționăm; dar cop noștri vor putea retrăi aceste clipe? C vor putea ei cunoaște din muzica vrem rilor noastre? Ceea ce va rămîne sînt, pi la urmă, discurile, imaginile filmate niște foi îngălbenite de reviste" – concl zionează, nu fără o oarecare tristețe, cunoscut cronicar muzical britanic.

● Formația Semnal M. din Cluj-Napoc în noua sa componență (din cea vech n-a mai rămas decît Iuliu Merca), a î treprins un turneu în Uniunea Sovietic alături de Cornel Constantiniu și duet vocal Stereo.

● Disc-jockey-ii, prezentatorii radio și m ales TV sînt mai cunoscuți, discutați, adm rați: apreciați de un public extrem de lar faima lor trece și dincolo de hotarele ță rilor respective, sînt solicitați să anime d ferite programe muzicale și în alte ță discutați în scrisorile spectatorilor – î tr-un cuvînt ei sînt noile star-uri ale an lor '80!

● Deși cele două componente ale grup lui Baccara au imprimat discuri solistic (precizăm că ele nu sînt surori), colabor rea lor nu a încetat, așa cum se cred la un moment dat. Într-adevăr, ele au edi tat un nou album intitulat „Băieți răi" din cuprinsul căruia s-a detașat ca succ piesa de inspirație sud-americană „Rio".

● Publicațiile ce se ocupă de muzică în general și de muzica ușoară, rock, disc în special se bucură de un tot mai lar interes. Un statut aparte are revist fanion a industriei muzicale internaționa le, „Billboard", un săptămînal de 75 d pagini în medie de fiecare număr, editîn separat o serie de suplimente dedica unor artiști prestigioși, industriei muzical dintr-o anume țară, studiourilor de înregi trare din întreaga lume, fenomenulu disco sau country etc. (revista publică c regularitate și știri privitoare la viața mu zicală din țara noastră). O certă ținut intelectuală au reviste cum ar fi lunarel „Best" și „Rock & Folk", precum și b lunarul (de 50 de pagini) „Rolling Stone" Foarte numeroase sînt revistele de dive tisment, adresate în primul rînd tinerelo cititoare, care găsesc în paginile acesto amănunte despre idolii lor: „Moins 2 ans" (Franța), „Bolero" (Italia), „Look"

disco blitz

disco blitz

„Teen", „Modern Screen" (S.U.A.), „Petticoat" „Titbits" (Anglia) ș.a.

● Primul turneu european, după 6 ani, al formației Rolling Stones, a durat 63 de zile și a traversat 10 țări, incluzînd două show-uri în Spania în timpul campionatului mondial (Jagger fiind un mare amator de fotbal).

● Deși scoțian de origine, interpretul Mal a obținut consacrarea în... Italia (dacă vă amintiți, alături de formația I Primitives), devenind o vedetă a muzicii ușoare peninsulare în urmă cu peste un deceniu. După startul furtunos, a urmat o perioadă de stagnare, pe care solistul speră să o încheie prin lansarea discului „Prietena mea" — un real succes — și prin apariția aplaudată de la Sanremo.

● Chiar pe plan mondial, s-au impus în ultimii ani prea puține nume noi care să îndreptățească speranțe deosebite. Mulți vor să devină soliști de muzică ușoară, dar... Primim pe adresa redacției numeroase scrisori în care sîntem întrebați: „Ce calități îmi sînt necesare pentru a deveni cîntăreț de muzică ușoară?". Să încercăm: în afară de talent, de înzestrări naturale, ca să nu spunem har (dificil de definit cu precizie, dar atît de ușor de detectat de la prima vedere!) — o bună memorie și „ureche" muzicală, dicție corectă, muzicalitate în general, orientare în fața unei orchestre (căci nu ne referim aici la cîntărețul de eprubetă, de studio) și, nu în ultimul rînd, un aspect agreabil. Dar, desigur, nu toți cei care se apropie de muzica ușoară trebuie să devină vedete...

● Unul din puținele super-grupuri care există încă la ora actuală, Fleetwood Mac, atrage atenția prin diversitatea alcătuirii sale: 3 băieți și 3 fete, originari atît din Marea Britanie, cît și din Statele Unite. Muzica grupului poartă și ea pecetea acestei diversități: L.P.-ul „Miraj", apărut după o așteptare (din partea publicului) de aproape 2 ani, include cîntece rock, country și blues, cucerind rapid sufragii unanime.

● După un stagiu în orchestra lui Barry White, tînărul chitarist Ray Parker Jr. își conduce, din succes în succes, propriul său grup de muzică soul, Raydio.

● Unul din marile succese din repertoriul lui Julio Iglesias, „Începe dansul" (mai precis — „bighina") este o reluare după un celebru cîntec compus de Cole Porter în urmă cu 5 decenii.

● Interpreta franceză Sheila și-a ales acest pseudonim artistic inspirată fiind de titlul unui șlagăr lansat de Tommy Roe în 1966. De curînd, a realizat o versiune a acestui cîntec Greg Kihn Band.

● Solista Debbie Harry a dat la un moment dat impresia că părăsește formația Blondie, prin editarea albumului solistic „Kookoo". Toate cîntecele acestui disc sînt compuse de Rogers și Edwards (componenți ai formației Chic), ei fiind și producători ai acestui L.P. cu o unitate sonoră și conceptuală remarcabilă.

● Unul dintre reprezentanții marcanți ai jazzului contemporan, Quincy Jones, s-a afirmat și pe teritoriul genului rhythm and blues, îndeosebi ca producător și compozitor. Una din piesele sale, purtînd titlul „Doar o dată", a prilejuit o spectaculoasă afirmare în topul american tînărului solist James Ingram.

● Formația spaniolă Barrabas a revenit în clasamente, după mulți ani de tăcere, cu piesa „Din nou pe drum".

● Cantautorului brazilian Roberto Carlos i s-a decernat „Globul de cristal" pentru atingerea cifrei de 5 milioane de discuri vîndute în afara granițelor țării sale. Reamintim că pe ecranele noastre a rulat de curînd filmul „Roberto Carlos cu 300 km pe oră".

● Tot mai multe grupuri românești sînt invitate pentru turnee peste hotare, fie pentru concerte în diferite orașe, fie pentru programe de divertisment seară de seară în același oraș. Alături de Star 2000, formație condusă de Petre Geambașu (care este însoțită de soliste cum ar fi Mirabela Dauer, Doina Spătaru, Elena Cîrstea) și de Romanticii (cu mai vechi „state" în acest domeniu), putem aminti aici formațiile Grup '74, Sens Unic și Ediție Specială.

● Deși topurile din R. F. Germania continuă să fie un permanent loc de întîlnire a diverselor tendințe stilistice europene și a șlagărelor interpretate în diverse limbi, surprinde impunerea tot mai decisă a unor soliști autohtoni, pînă mai ieri necunoscuți, ce se alătură unor Peter Kent, G. G. Anderson sau Bernie Paul. Aceștia — Andrea Jürgens, Joachim Witt, Andreas Dorau, Frank K., Marius Müller, Erik Sylvester — reușesc de multe ori să obțină succese mai mari decît celebrii lor colegi de clasament. Între ei se numără și chitaristul Ricky King, specializat în cîntece vesele, cu caracter instrumental.

Grupaj realizat de OCTAVIAN
și FLORIN-SILVIU URSULESCU

disco blitz

DAVID ESSEX

JULIO IGLESIAS ȘI CEI 3 COPII AI SĂ[I]

ţea, Trenul — pentru a nu ne opri decît la cele mai recente.

Personaj mult timp deosebit de contestat (ne referim îndeosebi la o parte din specialiști), Mihai Constantinescu nu s-a impus ușor ; iar dacă aceasta s-a întîmplat — și s-a întîmplat ! — meritul revine, în afara certului talent al autorului-interpret, publicului. Mihai a fost rapid adoptat de marele public, mai ales de către cei tineri, fiind astăzi unul din interpreții noștri cei mai îndrăgiți. Tocmai fiindcă despre artiștii cei mai populari știm, uneori, cele mai puține lucruri, cîteva detalii legate de cariera sa ni se par utile. Deși un recent șlagăr al său poartă titlul „Mă-ntorc în sat", Mihai este bucureștean get-beget. În Capitală a cîntat în corul de copii Radio, aici a absolvit liceul („Nicolae Bălcescu", precizează el cu mîndrie) și tot aici a urmat cursurile Institutului de educație fizică și sport. A început să cînte cu diverse formații de amatori, mai întîi pe scena clubului sindicatelor sanitare, apoi la Casa de cultură a studenților. În 1964 compune melodia „Păpușa", o cîntă cîțiva ani la rînd, în acompaniamentul formației Modern-Club, dar abia peste 5 ani acest cîntec devine mare șlagăr, în interpretarea Olimpiei Panciu. Tot în 1969, an al lansării sale, impune, de această dată în interpretare proprie, o altă compoziție a sa, „Anotimpuri". Colaborarea sa cu realizatorul Titus Munteanu îi permite nu numai să înregistreze zeci de compoziții, dar să și apară în show-uri TV de neuitat, cum au fost cele alături de Olimpia și de Marius Țeicu, în care erau invitate și alte vedete ale cîntecului. În egală măsură, el a cules aplauze dincolo de hotarele țării : în R. F. Germania — țară în care i-au fost editate două discuri și unde cîntă în mod curent, în Uniunea Sovietică, Polonia, R.D.G., Bulgaria. Pretutindeni, piese cum ar fi Omul învață mereu, Iubirea, De-am greșit, Haideți la joacă, au cules aplauze la scenă deschisă.

UN FESTIVAL RENĂSCUT : SANREMO '82

În urmă cu 15—20 de ani, în pofida concurenței multor festivaluri internaționale, cea mai prestigioasă competiție pe plan european în domeniul muzicii era considerată cea desfășurată în mica localitate balneară italiană Sanremo. Aici se lansau șlagăre internaționale, se afirmau tineri debutanți sau se confirmau idoli : era vremea cînd cîntecul italian dicta „moda". Treptat, a devenit evident[ă]

locul prim în topurile britanice cu „Begin the Beguine", iar ziariști indiscreți descoperă că venitul său pe 1980 a atins cifra de 4 milioane dolari.

● Două manifestări muzicale domină afișul lunii ianuarie : a 32-a ediție a Festivalului de la San Remo (care își recucerește treptat prestigiul de odinioară ; au participat în concurs nume prestigioase, în gale apărînd, America, Stray Cats, Marianne Faithfull, Adam and The Ants ; palmares 1. Storie di tutti i giorni — Riccardo Fogli 2. Felicità — Romina Power și Al Bano 3. Soli — Drupi) la Cannes a avut loc gala MIDEM (dominată de concertul orchestrei Michel Legrand acompaniindu-i pe Shirley Bassey, Sammy Davis Jr., Eydie Gorme, Vic Damone, Jack Jones — vedete incontestabile ale scenei, dar cu reduse vînzări de discuri la ora actuală).

FEBRUARIE '82

● La 16 ani de la debut, grupul J. Geils Band obține primul mare succes : locul întîi atît la singles cît și la LP în topurile revistei „Billboard" ; curentul „new romantics" își de-

stagnarea pe planul creativității, cantonarea în aceleași formule componistice și interpretative. Interesul publicului a scăzut, al radioteleviziunilor — de asemenea, iar soliștii renumiți au început, din acest motiv, să refuze invitațiile de participare. Pentru redresarea situației, regulamentul a suferit modificări substanțiale: au fost admise formațiile vocal-instrumentale, iar apoi au căpătat drept de concurs și interpreții străini, întrecerea căpătînd caracter internațional și o tentă stilistică mai modernă. O redresare lentă a fost semnalată începînd încă de acum 3 ani, iar anul acesta, manifestarea purtînd numărul 32 (fiind înființată în 1950) s-a bucurat de un mare succes și prestigiu. În afara concursului au oferit recitaluri, între alții, Kiss, Hall and Oates, Village People, iar în cadrul concursului, pe lîngă tineri interpreți, s-au prezentat în fața juriilor vedete precum Bobby Solo, Ricardo del Turco, Plastic Bertrand, Drupi, Viola Valentino, Mia Martini. Palmaresul oglindește, cu mici excepții, cotitura pe care compozitorii italieni au făcut-o înspre cîntecul de factură modernă, fără a renunța, pentru aceasta, la melodicitatea specific peninsulară.

EUXIN

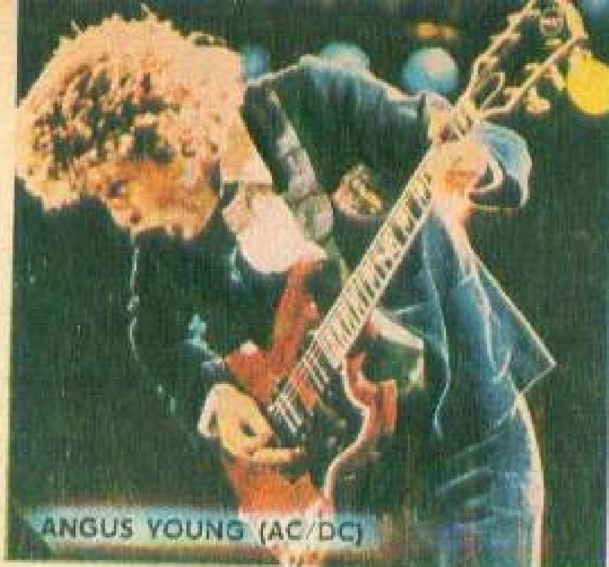

ACCENT

PREGĂTIRI PENTRU „MELODII '82"

Cu certitudine, cea mai reușită, din toate punctele de vedere (ambianță, succes de public, participare, finalitate) manifestare de muzică ușoară organizată în ultimii ani în țara noastră a fost „Melodii '81", festival ce a avut loc, din inițiativa Consiliului Culturii și Educației Socialiste, la începutul anului 1982, pe scena Palatului Sporturilor și Culturii din București. Practic, nici una din vedetele genului din țara noastră nu a lipsit, fie interpretînd melodiile aflate în concurs, fie susținînd recitaluri. Au fost invitate

vedește popularitatea prin succesul dobîndit de discul „Dare" al formației Human League; casa sovietică de discuri Melodya efectuează primele înregistrări în modernul sistem digital (Rimsky Korsakov, Borodin, Mussorgski).
● La Londra, Barry Manilow, aflat în turneu, obține succese concertistice uluitoare; și tot aici, Petula Clark apare seară de seară în versiunea scenică a musicalului „Sunetul muzicii".
● Bani și atitudini. Co-executorii moștenirii lui Elvis Presley, în numele fiicei sale în vîrstă de 14 ani — Lisa-Marie, îl acționează în judecată pe fostul manager al vedetei — „colonelul" Tom Parker, pentru înșelăciuni și deturnări de fonduri. UNICEF acordă o „Diplomă de onoare" lui George Harrison și Ravi Shankar pentru organizarea concertului „Bangladesh" (din august 1971), concert care a adus încasări de 10 milioane dolari în beneficiul populației lovite de calamitățile naturale.
● Prind tot mai mult teren, transformîndu-se într-o adevărată modă, jocurile electronice pe televizor — Space Invaders, Centipede, Laser Base. S-a exprimat chiar temerea că

ANGUS YOUNG (AC/DC)

BEE GEES

cunoscute soliste de peste hotare (Beata Karda — Ungaria, Regina Thoss — R.D.G., Margarita Hranova — Bulgaria), iar actori comici de frunte au agrementat programul în mod mai mult decît agreabil. Piesele selecționate (multe din ele lansate la „Șlagăre în devenire") au oferit o imagine tonică a unei muzici ușoare românești competitive, capabile să ofere șlagăre de valoare internațională. Important este faptul că marele public se simte din nou atras de acest gen, „simțind" momentul fast prin care trece creația de gen, bine îndrumată și sprijinită : seară de seară (și au fost patru !), imensa Sală Polivalentă a fost arhiplină, ambianța fiind, hotărît lucru, aceea a unui mare festival internațional. Pentru ediția viitoare, „Melodii '82", selecția va fi, să sperăm, la fel de inspirată, chiar dacă „Șlagărele în devenire" n-au mai programat decît o ediție, a IX-a. În schimb, au fost lansate alte manifestări de succes, cum ar fi festivalul cîntecului cu tematică de pace „Zbor de porumbei", care a avut loc la Teatrul de vară din Mamaia în luna august : au fost lansate aici numeroase creații inspirate, de mare vibrație și frumusețe.

REÎNTÎLNIRE CU REGINA THOSS

La festivalul „Melodii '81", publicul nostru s-a reîntîlnit cu interpreta din R.D.G., Regina Thoss — și aceasta nu pentru că ne referim la aparițiile sale pe micul ecran, ci la cele două prezențe anterioare pe scenele noastre : în 1971, în cadrul „Cerbului de aur", și în 1977, alături de formația proprie, „Evergreen Juniors". Derulînd filmul carierei sale prodigioase, să notăm că Regina Thoss a debutat în 1966, an în care a cucerit Pr-

BEATA KARDA

aceste videe-jocuri vor înlocui treptat obișnuința cumpărării și ascultării discurilor.

● Piere răpus de o pneumonie rebelă, bluesman-ul de culoare Sam „Lightin" Hopkins (69 de ani) ; pleacă dintre noi și marele muzician de jazz Thelonius Monk, în vîrstă de 64 ani, în urma unui atac de inimă. Iubitorii rockului sînt cutremurați la aflarea știrii decesului lui Alex Harvey, pe data de 4 februarie, în timpul unui turneu în Belgia (tot atac de cord). În vîrstă de 46 de ani, Harvey a condus grupul Sensational Alex Harvey Band între 1972—'78, creînd un stil original de hard-rock teatral.

● Referendumul publicației sovietice pentru tineret „Smena" duce la următoarele ierarhii ale popularității : Alla Pugaciova, Edita Pieha, Sofia Rotaru (interprete) ; Valeri Leontiev (artist complet care îmbină dansul, mima și cîntul), Jaak Joala, Iuri Antonov (interpreți) ; Vladimir Vîsoțki, Dark Side Of The Moon — Pink Floyd, Innocent Victim — Uriah Heep (albume).

● Lipsa unei tendințe stilistice dominante, a unei mode predominante pe plan stilistic,

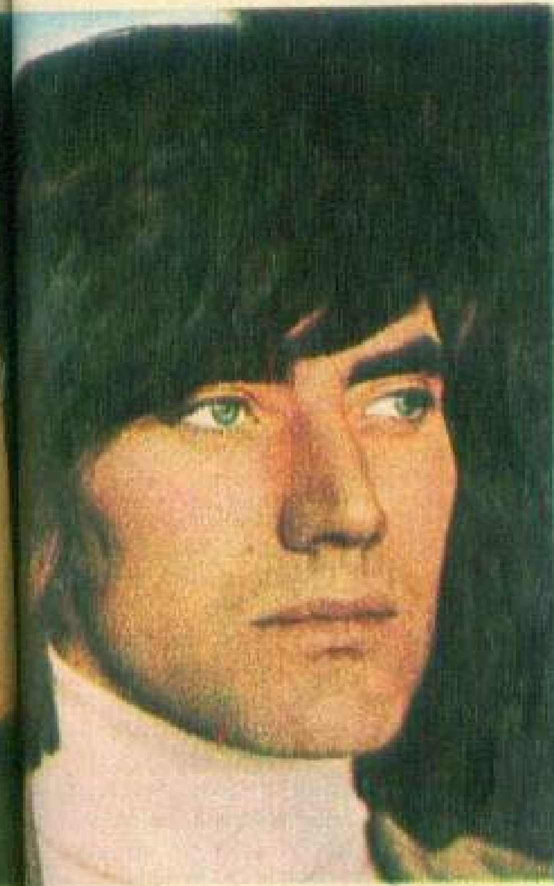

LA BIONDA

MADNESS

miul I la festivalul internațional de la Rostock. De atunci, alte trofee i-au îmbogățit palmaresul: premiul II, în 1976, la festivalul de la Villach (Austria); premiul I la „Orfeul de aur", în Bulgaria, în 1978; Premiul pentru interpretare în octombrie 1981, la festivalul de la Castlebar (Irlanda) — pentru a le aminti doar pe cele mai recente. A concertat cu deosebit succes în toate țările socialiste, de asemenea în R. F. Germania, Olanda, Japonia, Algeria, Siria, Yemen, Egipt, Irak ș.a. În repertoriul său figurează mai bine de 100 de melodii înregistrate la Radio, fiind, de asemenea, o prezență frecventă pe micul ecran — avînd, la televiziunea din R.D.G., două show-uri proprii. În prezent, lucrează la cel de-al patrulea album la casa de discuri Amiga.

MAL

O LEGENDĂ VIE: ROLLING STONES

În anul 1962, cîteva concerte în cluburile londoneze îi reunesc pentru prima dată pe viitorii membri ai grupului Rolling Stones: Mick Jagger (solist vocal, muzicuță, pian, chitară), Keith Richard (chitară, voce), Charlie Watts (baterie), Brian Jones (chitară solo, voce), Ian Stewart (pian), Dick Taylor (chitară bas). Ultimul este înlocuit de Bill Wyman, iar Stewart se retrage, luînd ființă astfel cvintetul numit pe atunci „Brian Jones & Mick Jagger & The Rolling Stones". Primele discuri single le apar în 1963: Come On (Vino) și I Wanna Be Your Man (Aș vrea să fiu bărbatul tău) — acesta din urmă compus de Lennon și McCartney. Urmează dificilul urcuș spre vîrfuri: apariții pe micul ecran, turnee (alături de Bo Diddley, Everly Brothers, Ronettes), încă un disc de succes, Not Fade Away (Nu prea decolorat) și, în sfîrșit, în 1964,

…nunează apariția în topuri a unor discuri mai puțin obișnuite, cu cele mai variate conținuturi: potpuriuri și exerciții sportive (de care am amintit), monologuri umoristice, piese orchestrale din filme. Iată cîteva exemple: „Pac Man Fever" (cu Buckner și Garcia — o satiră la adresa celor atinși de „febra" jocurilor electronice pe micul ecran); „My Life in The Bush Of Ghosts" (Brian Eno și David Byrne — peste înregistrări vechi, ale unor piese folclorice africane și asiatice, s-au suprapus orchestrații rock, relevînd un melanj atractiv ?); „Swing" (Richard Perry — piese de dans ale anilor '30 reorchestrate modern).

MARTIE '82

• Discuri de interes: „Reel Music" (conținînd 14 cîntece selectate din cele 5 filme ale formației Beatles — A Hard Day's Night, Help!, Yellow Submarine, Let It Be, Magical

primul L.P. — conținind reluări din repertoriul rhythm and blues. Dealtfel, influența muzicii negre se va simți permanent în repertoriul grupului, Rolling Stones mixînd cu măiestrie această influență cu sonoritățile specifice rockului. Compozitorii preferați ai celor 5 se numeau Chuck Berry, Jimmy Reed, Bo Diddley, Muddy Waters, Little Richard. Dealtfel, un celebru blues al lui Waters a inspirat titulatura formației: „Pietrele care se rostogolesc". Succesele amintite, precum și următoarele — It's All Over Now (Totul s-a sfîrșit acum) și Little Red Rooster (Cocoșelul roșu) — au aceeași sursă. Primul album în întregime original va fi abia al patrulea în ordinea cronologică: Aftermath (Conexiuni), în 1966. De aici înainte, cuplul Jagger-Richard se va afirma, alături de Lennon-McCartney (dar fără a atinge profunzimea și inspirația melodică a acestora), ca unul dintre cele mai prolifice și mai valoroase surse de succese ale muzicii pop. Putem cita dintre ele: The Last Time (Ultima oară), Get Off Of My Cloud (Pleacă din norul meu), celebrul Satisfaction (Satisfacție) — 1965, cu certitudine cel mai cunoscut cîntec al lor, 19th Nervous Breakdown, Have You See Your Mother Baby (Băiete ți-ai văzut mama). Dar comparațiile cu Beatles și cu alte formații ale acelor vremuri de început pentru muzica „beat" se reduc la numărul hit-urilor: Rolling Stones șocau prin atitudinea nonconformistă — involuntară sau afișată — pe toate planurile: ținută vestimentară și capilară, comportament scenic, coperți de discuri ce scandalizau, dezordini la concerte. Cu toate acestea, nimeni nu poate contesta meritele grupului, nu poate nega originalitatea și forța muzicii formației, importanța și popularitatea sa. Cu toate acestea, o oarecare nesiguranță se ivește în timpul așa-numiților ani-psihedelici 1966—67: trei albume succesive ale grupului — Between The Buttons (Între nasturi), Flowers (Flori), Their Satanic Majesties Request — avînd la bază numeroase experimente electroacustice, sînt criticate de specialiști, iar un single imprimat cu ajutorul lui Lennon și McCartney, Noi vă iubim (We Love You), abia se zărește în topuri. Mai mult, în sinul grupului apar disensiuni: Brian Jones, cel mai bun instrumentist al formației, dorește să-și formeze alt grup. Se părea însă că necazurile s-au sfîrșit odată cu lansarea unui mare succes, Jumping Jack Flash (Jack, săritorul rapid) și a unui album de excepție, Beggar's

ELENA CIRSTEA

Banquet (Banchetul sărmanilor) — ambele în 1968. În ciuda acestor succese, însă Jones își reafirmă hotărîrea de a părăsi formația : la scurt timp, este găsit înecat în piscina sa. Inexplicabilul accident a avut loc la 3 iulie 1969. Înlocuitorul său, Mick Taylor, debutează cu prilejul concertului ce are loc în memoria lui Jones, în Hyde Park, în fața a 250 000 de spectatori. Aici se sfîrșește prima perioadă a carierei formației, cea mai bogată în succese memorabile. Cîțiva ani încă activitatea grupului va păstra același ritm febril, punctat de turnee non-stop și imprimări frecvente. Cităm albumele: Sticky Fingers (Degete osoase), Exile On Main Street (Exil pe strada principală), Goat' Head Soup (Supă din cap de țap), It's Only Rock 'n' Roll (Este doar rock and roll). Dar cîntecele de succes nu mai au refrene de neuitat și nici impactul de altădată: Honky Tonk Woman, Brown Sugar (Zahăr brun) ș.a. Începutul celei de-a treia perioade a istoriei formației Rolling Stones este marcată de înlocuirea lui Taylor cu Ron Wood (fost chitarist în grupul Faces), în 1975. Albumele se succed mai rar, ca și concertele. Nici nu

Mystery Tour); „Beauty and The Beast" (primul album al unei formații rock complet feminine, Go-Go's, care obține locul prim în topurile de la „Billboard") ; „The Concert In Central Park" (album dublu, înregistrat în septembrie '81, cu prilejul concertului de reuniune a celebrului cuplu Simon și Garfunkel, concert cu 200 000 de spectatori).

● La Varșovia are loc un concert al formațiilor Exodus, Combi și Mech; dintre discurile apărute sub licență la Yugoton, de mare succes se bucură cele de hard-rock (Gillan, Iron Maiden, Motorhead) și cele aparținînd curentului „new romantics" (Duran Duran, Clasix Nouveaux).

● Jeane Fonda imprimă, la scurt timp după lansarea cărții sale cu exerciții fizice — „Workout" — un disc long-play cu același titlu.

● Se destramă, după 12 ani și 11 albume, formația Doobie Brothers ; revine „regele twistului" — Chubby Checker, cu discul „The Change Has Come".

este de mirare: toți membrii formației au depășit vîrsta de 35 de ani, iar în 1982 cei 5 Rolling Stones sărbătoresc 20 de ani de activitate, fiind primul grup rock ce serbează un asemenea jubileu (Shadows neintrînd în această categorie). Așa cum e firesc, și preocupările se diversifică: Mick Jagger, considerat unul dintre cei mai valoroși soliști vocali ai genului, un show-man de excepție, dovedește și reale aptitudini actoricești în filmele „Ned Kelly" și „Performance" (Spectacol); alți membri ai grupului editează albume solistice sau scriu muzică de film. Desigur, încă nu poate fi vorba de desființarea grupului: vitalitatea artistică a lui Jagger și Richard s-a diminuat dar nu a secat, așa cum o dovedesc periodic discurile apărute: Black and Blue (Negru și albastru), Love You Live (Te iubesc trăind), Some Girls (Unele fete), Emotional Rescue (Eliberare emoțională). Trecînd peste eticheta „Băieții răi ai rockului", aplicată de cronicarii amatori de efecte ieftine, Rolling Stones rămîne o adevărată instituție a genului: multe din cîntecele lor au cunoscut nenumărate versiuni, iar atitudinile, posturile scenice sau personale ale componenților sînt imitate de numeroși muzicieni. Aranjamentele simple dar ingenioase, permanentul filon rhythm and blues, vocea lui Jagger, textele ironice sau tăioase — și multe alte ingrediente artistice se unesc într-un tot aparte, ce-și va avea locul întotdeauna în istoria muzicii pop.

STYX

O VOCE DE EXCEPȚIE: MARGARITA HRANOVA

Margarita Hranova, pe care publicul nostru a aplaudat-o pe scena festivalului „Melodii '81", este una dintre cele mai cunoscute și mai apreciate cîntărețe bulgare de muzică ușoară. S-a născut la 20 decembrie 1951 la Sofia. Intră, elevă încă, la 14 ani, în ansamblul de muzică vocală scenică „Maiakovski", unde se distinge în mod deosebit. Înclinația pentru matematică și vocația pentru muzică îi deschid în același timp porțile Institutului superior de ingineri în construcții și ale Conservatorului de stat bulgar, intrînd studentă la ambele. Studentă dotată, este curînd remarcată, fiind invitată la radio, la TV și apoi angajată la direcția generală a muzicii. Debutează în 1971, în trioul nou format Obektiv 71. Anul 1972 va fi foarte propice pentru tînăra solistă, aducîndu-i celebritatea: obține Premiul II la festivalul „Orfeul de aur"; în august primește Premiul juriului și al publicului la Festivalul de la Alexandria (Egipt); apoi, în 1973, obține „Lira de bronz" la Bratislava; în 1974 obține Premiul III la Festivalul internațional al cîntecului de la Dresda. În 1975, la Festivalul de la Palma de Majorca (Spania) este distinsă cu Premiul comitetului de organizare. Margarita Hranova este extrem de productivă: are la activ peste 2 000 de recitaluri în Bulgaria și aproape 1 000, în U.R.S.S., R.D.G., Polonia, Cuba, Cehoslovacia, Ungaria, Italia, R.F.G., colaborări la Radio și TV, unde participă regulat la emisiuni cum ar fi „3 și 8", „Music-hall", „Spectrul divertismentului", „Melodia anului"... În 1973 este declarată cea mai bună interpretă a anului, cucerind Premiul I la concursul „Melodia anului". Are editate la casa de discuri Balkanton patru albume. Atù-urile sale: tinerețea, naturalețea exprimării, ritmul viu, vocea degajată de soprană, cu o rezonanță perfectă în ambele registre, alegerea repertoriului. Cîteva din cele mai cunoscute piese ale sale: În ziua mea, În noaptea mea, Ca-n glumă, Zile îndepărtate, Întoarce-te în ziua mea, În privirea ta.

Sînt acordate prestigioasele premii Grammy, echivalente în lumea muzicii cu Oscar-urile filmului. La Country este premiată Dolly Parton (pentru „9 to 5" — film care a rulat și pe ecranele noastre), la Rock — Pat Benatar (Fire and Ice), Police (Don't Stand So Close To Me), Rick Springfield (Jessie's Girl); cîntecul anului — „Bette Davis Eyes" (interpretat de Kim Carnes); cele mai multe trofee le-a obținut Quincy Jones — cinci!; cel mai emoționant moment — decernarea trofeului „Albumul anului" — Double Fantasy — văduvei lui John Lennon, Yoko Ono.

APRILIE '82

Premii. A 12-a ediție a decernării premiilor anuale „Juno" în Canada a fost dominată de grupul Loverboy, din Vancouver, care a obținut 5 trofee. Premiul Oscar pentru muzică de

ROSANNA FRATELLO

RAFFAELA CARRÀ

UN ADEVĂRAT SHOW-MAN: JOSEF LAUFER

Josef Laufer, intrat definitiv în memoria iubitorilor genului încă de la prima apariție pe scenele noastre, în martie 1968 (cine poate uita fantasticul său „Quo vadis"?), a revenit pentru a 5-a oară în România cu ocazia recitalului susținut pe scena concursului „Șlagăre în devenire". Născut la Sables d'Olone, în apropiere de La Rochelle, în Franța, în urmă cu 43 de ani, Laufer a copilărit în Franța și Anglia, iar prin intermediul mamei sale, de origine spaniolă, a făcut cunoștință cu muzica iberică. Este și motivul pentru care Laufer, interpret extrem de versatil, abordind cu ușurință stilurile cele mai diverse, este capabil să cînte în concertele sale în nu mai puțin de 6 limbi, fiind o veritabilă vedetă internațională de mare anvergură. După serioase studii teatrale și muzicale la Praga, s-a lansat, cu două decenii în urmă, pe scena Teatrului ABC din capitala Cehoslovaciei. A cîntat, rînd pe rînd, alături de formațiile Krystal, Tornado, Olympic, Mephisto, de orchestrele Karel Duba și Karel Vlach, a jucat pe scena teatrului Semafor, iar în ultima vreme este acompaniat de grupul Golem. Pe plan internațional, momentele de referință ale activității sale au fost aparițiile în cadrul galelor MIDEM de la Cannes, apoi în revista cehoslovacă prezentată la Expoziția mondială de la Montreal, precum și pe scenele festivalurilor de la Bratislava, Brașov și Palermo, al căror laureat este. Pe lîngă zecile de albume, majoritatea distinse cu „Discul de aur", ce i-au fost editate de casa cehoslovacă Panton, a înregistrat piese de succes pe discuri Cornet (în R.F.G.) și MCA (în Statele Unite). Actor de teatru și film, scenarist, regizor TV și textier al tuturor cîntecelor sale, Josef Laufer este un artist de o deosebită vitalitate și complexitate, aflat în prezent la apogeul unei cariere strălucite. Alături de Karel Gott și Helena Vondráčková, el este o prezență artistică pe toate marile scene ale lumii, din Japonia în Statele Unite, din Uniunea Sovietică în Cuba. Atracția principală a aparițiilor sale constă în faptul că Laufer nu este un simplu cîntăreț sau actor, ci un adevărat show-man, ce subjugă sala prin recitaluri în care înglobează, alături de muzică — dansul, pantomima, numerele de circ uneori și întotdeauna, evident, umorul.

O MARE VOCE A CÎNTECULUI: LILI IVANOVA

Nu există nici un fel de îndoială că Lili Ivanova este vedeta nr. 1 a muzicii ușoare bulgare. Chiar dacă a avut ocazia,

film este decernat lui Vangelis — pentru partitura sa la „Chariots Of Fire" (Carele de foc). În Cehoslovacia s-au decernat tradiționalele „Privighetori de aur": la formații — Olympic, Ladislav Staidl; la interprete — Hana Zagorová, Helena Vondráčková, Marika Gombitová; interpreți — Vítězslav Vavra, Michal David, Karel Gott (pentru a 18-a oară în decurs de 20 de ani scurși de la înființarea trofeelor).

● Formații. S-a refăcut cvartetul vocal The Mamas & The Papas, o „firmă" de prestigiu a epocii psyhedelice, cuprinzînd 3 dintre membrii fondatori. Grupul de muzică reggae The Third World își aniversează un deceniu de existență prin imprimarea unui disc alături de Stevie Wonder — „Try Jah Love". În Austria apar tot mai des în topuri formații locale pînă nu demult nebăgate în seamă de publicul larg: Rosachrom, Hansi Lang, Hallucination Co. Se impune supergrupul ASIA, un cvartet care se pregătește în secret din ianuarie 1981 (!!):

NO DICE

RIKA ZARAI

CORNEL CONSTANTINIU

de-a lungul prodigioasei sale cariere de aproape două decenii, să evolueze în fața publicului din Uniunea Sovietică, Brazilia, Cuba, Finlanda, R. F. Germania, Cehoslovacia, Turcia, Franța, Iugoslavia, Spania (pentru a nu numi decît cîteva țări). Lili Ivanova nutrește o afecțiune aparte față de București și față de spectatorii săi: aici a efectuat, în 1963, primul său turneu peste hotare, cîntînd la restaurantul „Ambasador" alături de formația Horia Moculescu, aici a înregistrat primul său disc și — cum spune chiar ea — asemenea lucruri nu se uită. Dealtfel, se descurcă destul de bine, și acum, în românește. Adolescentă fiind, Lili Ivanova a renunțat la profesiunea de asistentă medicală în favoarea muzicii — și această opțiune, cum spuneam, i-a adus numeroase satisfacții. În afara celor mai înalte onoruri artistice dobîndite în țara sa — și încununate cu titlul de Artistă emerită, primit la numai 23 de ani! — trebuie subliniat faptul că, practic, nu există un mare festival internațional la care Lili Ivanova să nu fi fost laureată. Și din acest punct de vedere, ea are un palmares unic, fiind distinsă, de cele mai multe ori cu Premiul I, la festivalurile de la Bratislava și Barcelona, Sopot, Sofia, Varșovia, Ankara, Tokio, Viña del Mar, Atena, Istanbul, Cannes, ca să nu mai vorbim de „Orfeul de aur", unde a cucerit de cîteva ori Marele Premiu. În plus, Lili Ivanova are o discografie impre-

...rl Palmer (baterie, ex- Emerson Lake & Palmer), Steve Howe (chitară, 11 ani a fost în ...ES), Geoff Downes (keyboards, ex- Buggles, Yes), John Wetton (ch. bas, voce, fost în King ...rimson, Uriah Heep, Roxy Music).

• După mulți ani de cercetări este lansat discul compact digital, realizat în colaborare de ...rmele Philips și Sony. În schimb, nu se poate găsi o soluție tehnică sau juridică pentru a ...mpiedica copierea pe benzi și casete a discurilor : s-a estimat că în acest fel industria ...iscografică pierde peste 1 miliarde de dolari anual (socotind discurile nevîndute).

• Succese. O colaborare reușită : cea dintre compozitorul Giorgio Moroder — autorul cînte...elor din filmul „Cat People" — și interpretul lor — David Bowie. Disc de platină pentru ...an Jett : frumoasa chitaristă și solistă vocală (fostă membră a formației feminine Runa...ways) și-a condus grupul — The Blackhearts — spre locul întîi în topuri, obținut cu cîntecul „I Love Rock'n'Roll".

...INERAR, PE MERIDIANELE MUZICII

sionantă, la casele Balkanton (Bulgaria), Melodiia (Uniunea Sovietică), Electrecord (România), Saigon (Spania), Arkon (Turcia) și altele. Pe plan muzical, ea colaborează îndeosebi cu compozitorii Toncio Rusev și Mitko Șterev. Vocea ei, de o impresionantă întindere și expresivitate, pune în valoare cîntecele atît de inspirate ale repertoriului său — adevărate miniaturi dramatice, beneficiind de versuri de mare valoare, multe din ele aparținînd poetului Damian Damianov. Anul trecut, cu ocazia Zilei Culturii din R. P. Bulgaria, Lili Ivanova a fost distinsă cu prestigiosul titlu de Artist al poporului — fiind prima reprezentantă a muzicii ușoare din țara sa recompensată cu această distincție. Cîteva dintre cele mai noi succese ale repertoriului său: Săgețile se învîrtesc și O dragoste — ambele compoziții proprii. Invocație — de Iosifo[v], Iubire și ură — de Șterev, Avertismen[t] — de Rusev, Ca o pasăre — de Vaklino[v] și Trifoi — aceasta din urmă aparținî[nd] lui Asen Gargov, conducătorul formați[ei] sale de acompaniament, Macii.

PUPO

SOPHIE MARCEAU
ȘI FRANÇOIS VALERY

UN VALOROS „ACCENT" TULCEAN

Formația tulceană Accent, una din pu[]ținele grupări rock de la noi ce practic[ă] cu consecvență genul progresiv, a l[uat] ființă în iunie 1979, la Casa Tineretului, fiind inițial un trio („melopeic", cum spu[n] fondatorii) alcătuit din Nicolae Sava (cla[]viaturi, saxofon, vocal), Paul Prisad[] (chitară, vocal) și Gheorghe Torz (flaut). Peste o lună li se alătură bateristul Dan Constantin și au loc primele concerte — la Tîrgu Mureș, Piatra Neamț, Focșani, Tulcea. Dar abia în august se stabilește titulatura actuală a grupului, lună în ca[re] este cooptat chitaristul-bas Florin Lefter. Sub noul nume, deja, primul succes — Premiul I la festivalul „Baladele Dun[ă]rii" de la Galați — și tot în septembrie prima apariție TV, cu piesele „La pescuit" și „Năzdrăvancele". În fine, pri[]mul an de activitate se încheie pri[n] cîteva spectacole susținute alături d[e] Mircea Vintilă și Doru Stănculescu (l[a]

● Pe 24 aprilie, la Harrogate (M. Britanie) are loc concursul Eurovision, din pricina costul[ui] ridicat (organizarea înghite peste 800 000 de dolari) nu participă decît 18 țări. Palmares: 1. R.F.G. (Nicole) 2. Israel (Avi Toledano) 3. Elveția (Arlette Zola). S-a dovedit încă o dat[ă] importanța exagerată acordată aspectului vizual, prezenței scenice — din care cauză sînt avantajate interpretele și grupurile vocale feminine.

MAI '82

● Apar albumele cu Queen — Hot Space, Paul McCartney — Tug of War, Stevie Wonder — Original Musiquarium (album dublu așteptat de doi ani, dar care nu conține — pe lîng[ă] marile succese ale interpretului — decît 4 piese noi !).
● În Uniunea Sovietică se decernează primele distincții „Discul de aur": majoritatea sînt obținute de înregistrări de muzică simfonică, excepție făcînd cantautoarea Alexandra Pa[h]muta și formația Pesniari.

ITINERAR, PE MERIDIANELE MUZICII

altfel, Prisada și Sava sînt la rîndul lor talentați interpreți folk, distinși cu multe premii și în această postură). Luna februarie 1980 le aduce două remarcate apariții bucureștene: pe scena sălii Atelier a Teatrului Național, la cenaclul „N. Labiș" al revistei „Săptămîna" și pe aceea a Casei de cultură „M. Eminescu" — unde cîntă alături de Mircea Florian, Vali Sterian și din nou D. Stănculescu. În această perioadă apare în viața grupului inginerul de sunet Ștefan Traian, indispensabil în continuare, deoarece creațiile grupului presupun felurite efecte timbrale și sonore. Grupul este remarcat, și peste 3 luni înregistrează din nou la Radio — piesele „Cîinele Enot" (un succes de top) și „La pescuit". Dealtfel, cu prima piesă apar în emisiunea TV realizată de Adrian Păunescu. Urmează o vară „plină", cu concerte susținute la Costinești, Tecuci, Galați, Slobozia, Năvodari, prilej cu care sînt lansate noile compoziții (fie de grup, fie semnate Sava sau Prisada): Tema nr. 1, Fiii soarelui, Poveste nr. 1, Intervenție. Este cooptat un nou baterist, Marian Ene, dar în septembrie și acesta cedează locul lui Mihai Moraru. În această formulă, în noiembrie 1980 formația obține Premiul I la festivalul „Tinerețe comunistă", la Tulcea. Se alătură, la începutul lui '81, Monica Micula (vocal) și sînt șlefuite compozițiile Alarmă falsă (alt mare succes de public), Cîinele Enot,

DEAN REED

Șarpele intiilul, Oul dogmatic, Drum bun, care sînt prezentate cu succes, în martie, la Sala Palatului, în cadrul celei de a IV-a ediții a Spectacolului-concurs al formațiilor vocal-instrumentale „Club A". Succes deosebit (mai puțin la juriu, dar așa se intîmplă...): muzica originală a grupului cucerește publicul, flautistul Torz obține o diplomă, iar formația este inclusă pe discul „live" editat de Electrecord, cu „Alarmă falsă". Luna iunie a aceluiași an le aduce o altă mare confirmare a talentului: locul I în „Cîntarea României", ediția a III-a, cu piesa „Scrisoarea XIII". Fără Torz (el va fi înlocuit în octombrie cu Mitică Țiplic) și Moraru (care va reveni), Accent ia parte la „Serbările tinereții", de la Costinești. În toamnă, o nouă apariție TV, cu „Drum bun" și invitație în Cenaclul „Flacăra". În noiembrie, sînt lansate la București, pe scena prestigiosului Concurs al cîntecului politic pentru tineret și la Clubul „A", noi

KATI KOVACS

• Conform statisticilor, cel mai „căutat" disc al anului 1981 în Polonia a fost „Sun Of Jamaica" (cu Goombay Dance Band) — 327 000 de exemplare vîndute. Îl urmează albume cu SBB și Budka Suflera. În Elveția clasamentele sînt dominate de grupul băștinaș de hard-rock Krokus (ultimul LP — „One Vice At A Time"). În schimb în Cehoslovacia se impun reluările după ABBA (realizate de H. Vondráčková), Air Supply (Lenka Filipová), Joe Dolce (Jiří Korn).

IUNIE '82

• Simon și Garfunkel își continuă turneul mondial, înregistrînd numai triumfuri; aflați în Japonia, confirmă în cursul unui interviu posibilitatea refacerii pe baze permanente a celebrului lor duo.
• Concertele lui Barry Manilow în Marea Britanie au provocat o neașteptată agitație în sînul Uniunii muzicienilor englezi: deoarece în locul unei orchestre largi (cum au fost cele

SZÜCS JUDITH

IRENA JAROCKA

compoziții: Cîntăreți bolnavi, Poveste nr. 2, Să ne gîndim cît nu e prea tîrziu. Locurile I atinse în topurile revistelor Săptămîna, Tribuna, Cronica dovedesc atît priză la public, cît și seriozitatea cu care cei 7 membri actuali ai grupului tulcean abordează acest gen atît de dificil. Îi așteptăm cu noi piese de succes, neuitînd aportul pe care și-l au, lună de lună, la remarcabilele Seri ale tineretului organizate în Sala Sporturilor din Tulcea cu participarea unor nume cunoscute ale vieții noastre artistice.

Grupaj realizat de **OCTAVIAN** și **FLORIN-SILVIU URSULESCU**

GEORGETTE LEMAIRE

utilizate la înregistrări) pe scenă s-au folosit doar sintetizatoare, s-a depus o moțiune care cere interzicerea acestor aparate ce provoacă șomajul a zeci de instrumentiști.

● Apare discul intitulat sugestiv „Chicago 16" (desigur, al 16-lea album al formației americane de jazz-rock). Alte apariții mult așteptate : The Hunter (Blondie), Now And Forever (Air Supply), Donna Summer, Avalon — Roxy Music.

● Se reformează trioul Crosby Stills and Nash — primul disc se intitulează „Daylight Again". Reapare și Robert Plant — solist vocal al grupului Led Zeppelin (destrămat) — cu un prim album solistic — „Pictures At Eleven".

● Sylvester Stallone, neobosit, termină seria a treia a peliculei „Rocky" : pînă la lansarea sa pe piață, are succes tema muzicală a filmului — „Eye Of The Tiger" — interpretată de grupul Survivor.

ITINERAR, PE MERIDIANELE MUZICII

CURIER CINEMATOGRAFIC

După cinci ani și 103 episoade, serialul „Dallas" păstrează în S.U.A. cel mai ridicat indice de vizionare. Presa americană notează chiar cu stupoare că acest serial, prin episoadele cheie, a bătut recordul de telespectatori, depășindu-l chiar pe cel din 20 iulie 1969, cînd Neil Armstrong a pus piciorul pe lună ! Actorul Larry Hagman, care-l interpretează pe J.R., depășește în cadrul box-office-ului, actori ca Paul Newman, Waren Beatty sau Jack Nicholson.

Cînd, în 1977, scenaristul David Jacob și producătorul Leonard Katzman au definitivat primele episoade, nimeni nu se aștepta la un asemenea succes și longevitate la posturile de televiziune. Aici trebuie însă menționat că nu în toate țările serialul a fost atît de bine primit. Ziarele italiene, de pildă, au vorbit cu răceală despre încurcăturile și reușitele familiei Ewing, considerînd filmul plictisitor, iar televiziunea japoneză a fost nevoită să-l retragă de pe post după primele săptămîni, deoarece nu reușea să trezească interesul unui minimum de telespectatori.

Actorii la care s-a apelat nu erau atît de cunoscuți, singura care putea pretinde titlul de vedetă era Bel Geddes (Miss Ellie, în film) Jim Davis (Jock), actor de mîna a doua, va cunoaște cu acest serial celebritatea, înainte de a muri. Larry Hagman se afla în acea perioadă în pierdere de viteză în ceea ce privește rolurile secundare. Linda Gray (Sue Ellen) avea cîteva foiletoane la activ, iar Victoria Principal (Pamela) nu făcuse film de peste trei ani și era tocmai pe punctul de a se profila în decorațiuni interioare. În ceea ce le privește pe Charlene Tilton (Lucy) și Mary Crosby (sora lui Sue Ellen), fiica celebrului Bing Crosby, se aflau la debut. Patrick Duffy (Bobby) era un actor în plină ascensiune, după ce interpretase rolul principal din serialul de succes „Omul care venea din Atlantida".

Scenaristul prefigurase ca personajului Bobby să-i revină locul principal în film iar Patrick Duffy să interpreteze rolul lui J.R. Acesta a refuzat temîndu-se că un rol atît de antipatic i-ar putea dăuna carierei sale. Ceea ce nu i-a cauzat, ci, dimpotrivă, lui Larry Hagman, care primește 100 000 dolari pentru un episod, plus un milion de dolari anual, reprezentînd procentajul ce i se cuvine din vînzările de suveniruri legate de film. Este cunoscut la Hollywood ca cel mai mare colecționar de soldați de plumb și pălării texane.

O altă vedetă a filmului: ferma Southfork. Situată la Plano, la 30 kilometri de Dallas, ea are peste 100 de hectare și aparține bogătașului Joe Rand Duncan care a închiriat-o studiourilor Lorimar pentru a face o bucurie copiilor.

Implacabila saga a „giganților" din Texas : familia Ewing

După cartea celebrei ziariste italiene Oriana Fallaci „Un bărbat" regizorul și actorul Robert Redford lucrează la o adaptare, în care rolul principal feminin urmează să îl dețină Faye Dunaway. Intr-un recent interviu, Faye Dunaway declară că este foarte timidă și vulnerabilă. Presa de specialitate scrie, după fiecare nou rol al actriței lansate în „Bonnie and Clyde" că interpretarea a fost făcută cu toată naturalețea și talentul posibil.

●

Claudia Cardinale declară că nu are de gînd să părăsească platourile de filmare. „La vîrsta mea, de 43 de ani, nu ți se mai cere să fii doar frumoasă". Rolurile de intensă factură și vibrație dramatică interpretate de-a lungul carierei sale nu sînt însă un motiv pentru a face această afirmație.

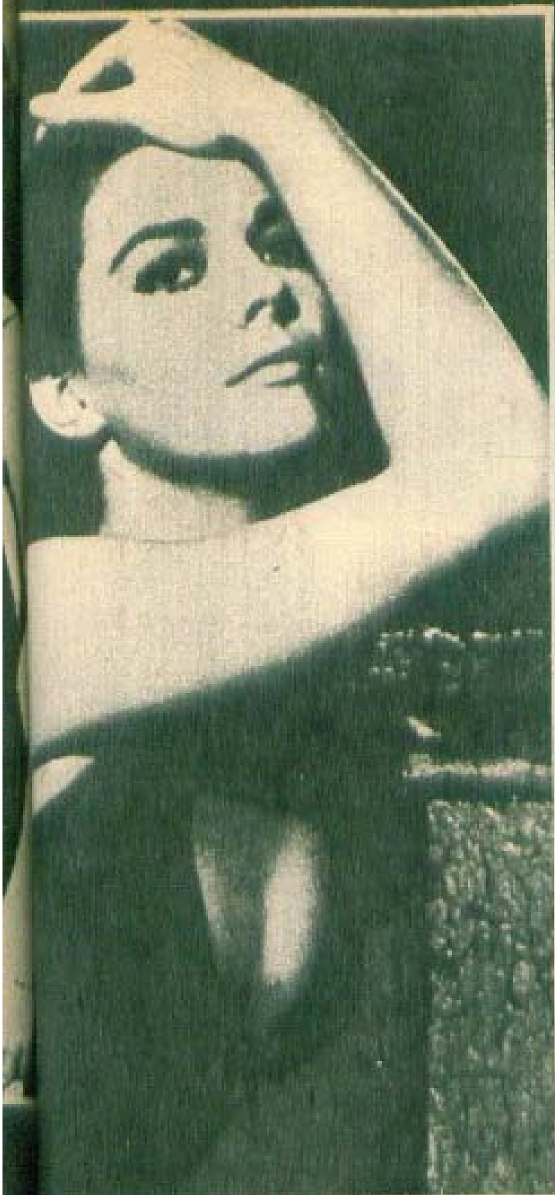

Victoria Principal și Linda Gray: opuse în film, rivale la Hollywood

●

Sissy Spacek și Jack Lemmon sînt interpreții principali ai filmului „Missing", regizat de Costa Gavras, film distins ex-aequo cu Premiul Palme d'Or la festivalul internațional al filmului de la Cannes.

Viața Nataliei Wood, tragic curmată la apogeul activității sale cinematografice, se confundă cu istoria Hollywoodului. Remarcată de publicul american încă la vîrsta de 5 ani, ea apare la 7 ani alături de Orson Welles și Claudette Colbert iar la 13 ani jucase deja în opt filme. Cu rolul din „Furia de a trăi", unde îl are ca partener pe James Dean, cunoaște succesul internațional. Actrița care „avea ceva de faun rănit în privire" rămîne în memoria iubitorilor filmului ca interpreta de neuitat a Mariei din „West Side Story"

Anne Marie Philippe este — poate că zîmbetul ei v-a determinat deja să ghiciți — fiica lui Gérard Philippe. Considerată de presa franceză de specialitate ca foarte talentată și ambițioasă, Anne Marie joacă în filme și piese de teatru de Hugo, Corneille, Claudel, Anouilh.

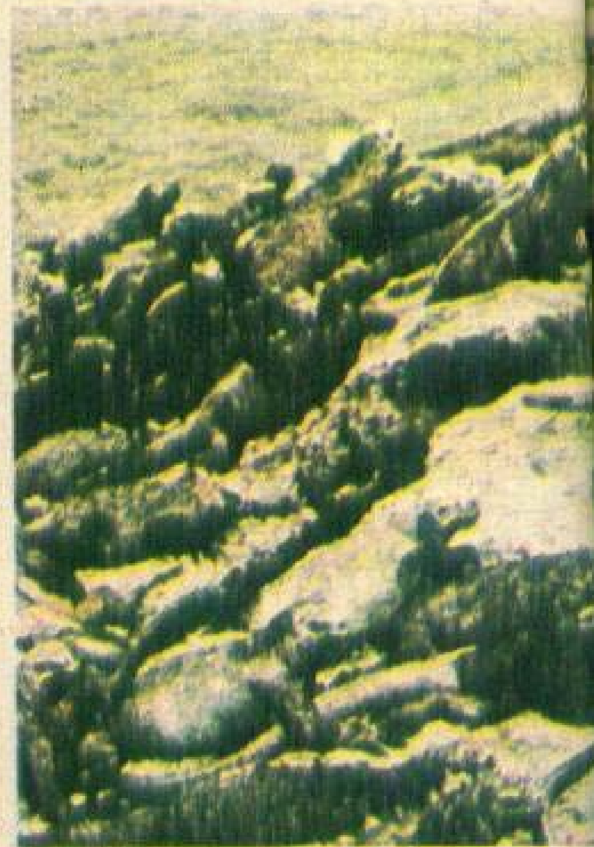

Pentru a fi frumoasă, este suficient să te simți frumoasă, spune Raquel Welch, care, la 39 de ani pare mai tînără chiar decît fiica sa, lăsîndu-i perplecși pe dieteticienii și medicii ce caută să afle secretul menținerii într-o formă excelentă. Un indiciu poate că îl oferă declarația soțului său, scenaristul francez André Weinfeld : Raquel nu lasă nimic la întîmplare, și mai ales munca. O disciplină de fier. O oră și jumătate de exerciții fizice pe zi. Ceea ce-i place cel mai mult este să creeze o ambianță energică, plină de viață în jurul ei. O viață echilibrată, sănătoasă, al cărui postulat principal ar fi : pentru a fi frumoasă, trebuie să fii în formă. Pentru a fi în formă trebuie să te simți sigură de tine. Iar ca să fii sigură de tine, trebuie să te simți frumoasă... Simplu, nu? Și un alt „sfat" dat cu generozitate de cea mai frumoasă femeie din lume : învață să te iubești rămînînd în același timp cea mai mare dușmancă a ta.

BĂTĂLIA DIN INSULELE

Valurile oceanului se izbesc cu tumult de țărmul stîncos format din lava neagră, pietrificată, rostogolindu-se peste crabii de culoarea apusului de soare. O piclă compusă din picături microscopice se împrăștie deasupra canioanelor tăiate în țărm de apa oceanului. Iguane de mare, desprinse parcă din tablourile lui Hieronymus Bosch, cu aspectul unor dragoni cu înfățișare hidoasă, dau impresia că țin să-ți amintească că trăiesc de milenii pe aceste meleaguri. Pescăruși și alte păsări de mare se lasă în picaj, scoțînd

N CARTEA NATURII

ECOLOGICĂ GALAPAGOS

sunete ascuţite ce se a-dăugă larmei făcute de colonia de lei de mare. Pescăruşul cu coadă de rîndunică, cu ochi negri, mari, luminoşi, perfect ro-tunzi, şi porumbelul de Galapagos, cel mai fru-mos porumbel din lume, cu pieptul roz, ochi albaş-tri şi aripi pistruiate, po-zează cu calm pentru cei ce vor să-i fotografieze.

Iată imaginea unuia din cele mai frumoase şi mai misterioase arhipelaguri ale globului, cel al Insu-lelor Galapagos, aşa cum este prezentată de publi-

DIN CARTEA NATURII

BĂTĂLIA ECOLOGICĂ DIN INSULELE GALAPAGOS

cația britanică „Observer“.

Arhipelagul Galapagos, format din 10 insule principale, situat în estul Oceanului Pacific, la circa 1 080 km de Coasta Americii de Sud, parte a teritoriului Republicii Ecuador, este singurul loc din lume unde poți întîlni pinguini și păsări flamingo trăind alături. Flora și fauna ce-l populează — cormoranul nezburător, care se scufundă ca o focă pentru a-și asigura hrana, pinguinul de Galapagos, porumbelul de Galapagos, iguanele de uscat și de mare, pescărușul cu coadă de rîndunică, patru subspecii de mierle americane și 13 subspecii de cintezoi, faimoasele broaște țestoase uriașe, precum și 228 de specii de plante — nu pot fi întîlnite în altă parte a planetei.

Apele adînci care separă insulele, dovadă clară a faptului că nu au fost niciodată unite între ele, precum și curenții oceanici iuți din această zonă a Pacificului au constituit tot atîtea piedici în calea răspîndirii unor specii de animale de pe o insulă pe alta. În consecință, o mare parte din aceste insule au propriile lor specii de animale și plante. Lipsa vînturilor puternice nu a permis, de asemenea, împrăștierea semințelor diferitelor plante de pe o insulă pe alta. Marea izolare în care aceste animale au trăit timp îndelungat a făcut ca ele să nu cunoască teama. După toate aparențele, ele au rămas la fel de blînde ca și pe vremea cînd Charles Darwin reușea, în urmă cu 150 de ani, să prindă o serie de păsări doar cu ajutorul pălăriei. Dar odată cu sosirea omului în arhipelag (în prezent numărul locuitorilor se ridică la 5 000) au început să apară și pericolele pentru însăși existența animalelor și plantelor indigene. Amenințarea principală a venit din partea pisicilor, cîinilor, șobolanilor, caprelor aduse în cursul timpului în arhipelag de către pescari, vînători de balene, fermieri. Acești intruși, înmulțindu-se peste măsură și sălbăticindu-se, au provocat distrugerea unor specii de animale și plante specifice Insulelor Galapagos. În consecință, balanța ecologică a cîtorva din insulele arhipelagului a fost dezechilibrată pentru foarte multă vreme. În această privință, insula Pinza (Abingdon) oferă un exemplu alarmant. Aici, în 1959, pescarii au lăsat doar două capre și un țap, care pînă în 1971 au dat 20 000 de urmași. În următorii 10 ani, numărul lor s-a dublat și deși inspectorii parcului național le-au declarat un război total, împușcînd zeci de mii de capete, se presupune că tot au mai rămas 30—40 de indivizi bine ascunși prin tufișurile dese, în locurile greu accesibile. Din fericire, pe această insulă vegetația se mai poate reface, dar în alte locuri distrugerea poate fi ireversibilă. Urmări catastrofale poate avea și introducerea în natura insulelor a unor insecte sau plante străine. Astfel, o specie de furnici adusă accidental în arhipelag într-un fruct de ananas a provocat distrugeri însemnate. Pentru a împiedica producerea unor asemenea consecințe nedorite, autoritățile cer turiștilor ca înainte de a debarca pe țărmul acestor insule să-și șteargă... picioarele. Iar faptul că unul dintre vizitatori a luat cu el pe mal și pisica a produs o adevărată panică.

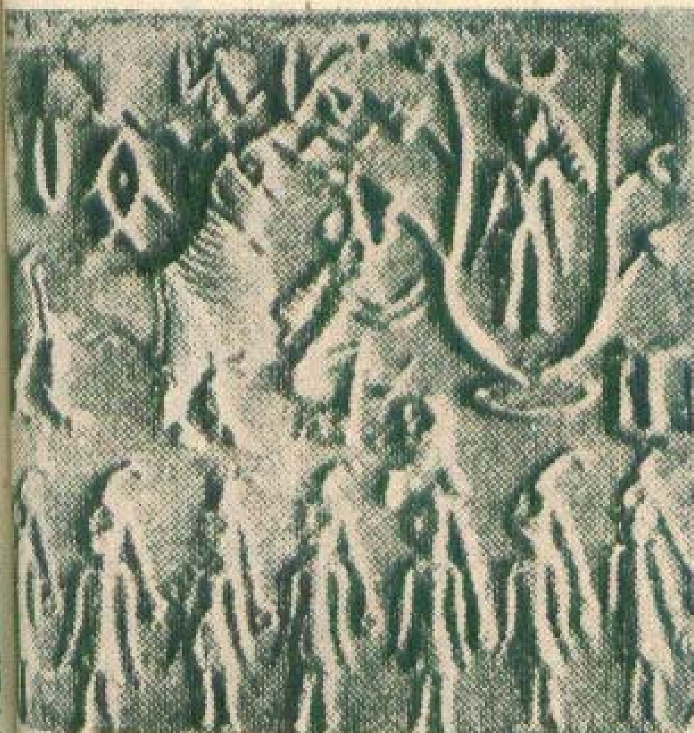
În pericol se află, în primul rînd, broaștele țestoase uriașe, care erau atît de numeroase pe Insulele Galapagos în momentul descoperirii lor, în 1535, încît după ele s-a dat numele întregului arhipelag. Cuvîntul spaniol „galapago“ înseamnă broască țestoasă. La descoperirea acestor insule erau 15 subspecii de broaște țestoase, dintre care 10 subspecii populau 10 insule diferite, în timp ce celelalte trăiau pe versanții a cinci vulcani aflați pe insula Isabela (Albermarle), cea mai mare din arhipelag. Carnea acestor broaște țestoase fiind foarte gustoasă, a început vînarea lor masivă. Aceste animale s-au dovedit deosebit de prețioase deoarece au proprietatea de a supraviețui timp îndelungat chiar și fără hrană și apă, ceea ce face să fie considerate „conserve ideale“, putîndu-se păstra vii. În consecință, s-au înregistrat cazuri cînd o singură corabie lua 900 de exemplare la bord. Așa se explică dispariția completă, spre mijlocul secolului trecut, a subspeciilor care populează insulele Santa Maria și Santa Fé. Vînarea broaștelor țestoase a fost în ultima vreme interzisă. Cu toate acestea, ele continuă să dispară ca urmare a înmulțirii în aceste insule fără măsură, a animalelor aduse de om. Astfel, caprele distrug vegetația cu care ele se hrănesc, în timp ce cîinii, pisicile și șobolanii le mănîncă ouăle și puii. În prezent, din cele 15 subspecii de broaște țestoase au mai rămas doar 11, iar în curînd, cînd va muri și ultimul exemplar al subspeciei din insula Pinta, vor mai rămîne 10.

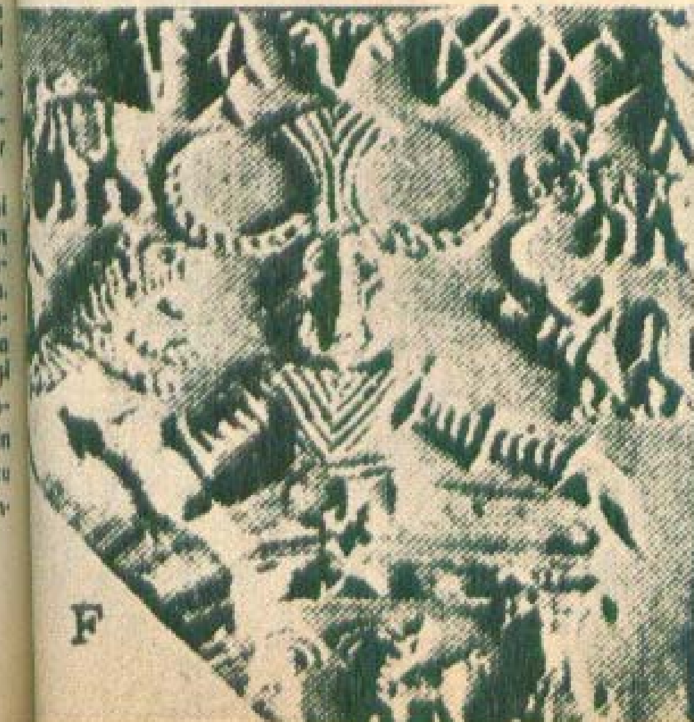
Pentru salvarea faunei și florei indigene din Insulele Galapagos a început o adevărată bătălie. Protagoniștii sînt specialiștii ecuadorieni de la parcul național, precum și experții de diferite naționalități care activează în cadrul stațiunii biologice „Darwin“ înființată la începutul deceniului '60.

T. PRELIPCEANU

O MISTERIOASĂ CIVILIZAȚIE: HARAPPAN

Un mister greu de elucidat il ascunde o civilizație pină nu demult aproape necunoscută — civilizația harappan din valea Indusului, care a cunoscut o deosebită dezvoltare intre anii 2 500 și 1900 i.e.n. Zona ei de cuprindere (pe o parte din actualele teritorii ale Indiei și Pakistanului), este mult mai mare decit cea a civilizațiilor sumeriană și egipteană la un loc, relatează publicația „Indian and Foreign Review". Harappanii s-au dovedit a fi buni administratori și au desfășurat un comerț internațional infloritor. Din acea perioadă indepărtată din istoria omenirii au rămas pină in zilele noastre vestigiile unor orașe curate, bine planificate, ce asigurau locuitorilor un confort uimitor : Harappan și Mohenjo-daro (Pakistan), importante centre politice, Lothal (India), insemnat centru comercial, și Kalibangan (India) centru religios al acestei civilizații.

Casele din orașele harappanilor erau construite pe platforme dispuse in terase pentru a fi ferite de inundațiile repetate ale fluviului Indus și ale riurilor Sabarmati și Sarasvati. Reprezentanții acestei civilizații au standardizat producția de mărfuri și serviciile in toate ținuturile locuite de ei. Au introdus un sistem zecimal pentru măsurătorile liniare. Schimburile comerciale cu străinătatea se făceau prin portul Lothal situat pe țărmul golfului Combay. Arheologii au descoperit cu uimire că activitățile portuare se desfășurau intr-un doc proiectat științific. La Lothal se pare că se afla, dealtfel, unul din cele mai vechi docuri din lume. Aici a fost găsit modelul miniatural al unei nave din acele timpuri. Prin acest port se exportau bumbac, fildeș, obiecte de podoabă etc., iar intre mărfurile de import un loc important il deținea lina.

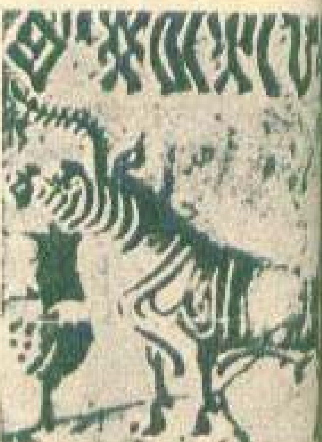
Contribuția cea mai importantă pe care civilizația harappan a adus-o la moștenirea culturală a

lumii a reprezentat-o, însă, scrierea. Ea s-a păstrat încrustată pe circa 3 000 de sigilii confecționate din steatită, care au fost descoperite în secolul nostru. Numeroasele încercări făcute, în decursul anilor, de diferiți oameni de știință din lume pentru a descifra această scriere nu au fost încununate de succes. Dar de curind savantul S.R. Rao, ce răspunde de cercetările arheologice ce se desfășoară în India, a reușit să dezlege misterul acestei scrieri, care este parțial pictografică, dar se bazează pe un sistem alfabetic. Modul de a gindi al harappanilor a încetat, astfel, să mai constituie un mister.

În calea descifrării acestei scrieri s-au ridicat numeroase obstacole. În fața ochilor savanților se afla o scriere necunoscută într-o limbă necunoscută, iar inscripțiile păstrate sint atit de scurte incit nu ofereau nici o cheie, care ar fi putut consta, de pildă, din repetarea de cuvinte sau propoziții în cadrul aceluiași text. Greutatea înțelegerii ei a derivat și din faptul că era o scriere mixtă, alcătuită din pictograme și semne liniare. Deosebit de înșelătoare s-au dovedit a fi în această scriere pseudopictogramele. Procesul combinării semnelor este foarte clar în scrierea din valea Indusului. Cu șase semne de bază, harappanii puteau, prin permutări și combinări, să alcătuiască 107 semne care să arate diferit. O analiză temeinică și îngrijită a tuturor pseudopictogramelor intilnite în scrierea civilizației harappan a dezvăluit că în această scriere sint 62 semne de bază. Ulterior, în scrierea harappan tirzie (1900—1600 i.e.n.) numărul total de semne s-a redus la 22, ca urmare a renunțării la pictograme. Acest proces de simplificare a scrierii este evident pe sigiliile din ultima perioadă a existenței orașelor Lothal și Mohenjodaro. Semnele de bază din această scriere pot fi identificate ușor deoarece apar în mod independent în multe inscripții fără a fi umbrite de semne auxiliare. Numărul redus de semne de bază indică faptul că această scriere a evoluat, pe măsură ce s-a renunțat la utilizarea pictogramelor, spre o scriere fonetică. S-a constatat, totodată, că trei trăsături tipice pentru scrierile indiene din antichitate și din prezent, adică dublarea unui semn, alăturarea a două sau mai multor semne de bază pentru formarea de consoane de legătură și accentuarea unui semn de bază cu ajutorul unor linii își au originea în vechea scriere din valea Indusului.

Analizarea semnelor compuse utilizate în limba harappan a arătat cercetătorilor că aceasta nu era o limbă dravidiană, așa cum o considerau unele teorii mai vechi. Studierea atentă a inscripțiilor de pe sigilii și vasele de lut a dus la descoperirea că această scriere trebuia citită de la dreapta la stinga ca și vechile scrieri semitice. S-a observat că 75 la sută din semnele utilizate în scrierea harappan tirzie erau asemănătoare cu cele din scrierile nord-semitice contemporane cu ea. S-a tras concluzia că aceste semne trebuie să aibă aceeași valoare fonetică în ambele limbi. Aceste semne au constituit, în final, cheia care a dus la dezlegarea vechii scrieri. Cercetătorii au remarcat, însă, că în scrierea harappan, spre deosebire de cele semitice, s-au adoptat semne ajutătoare pentru reprezentarea vocalelor. De asemenea, scrierea din valea Indusului se individualiza și prin faptul că folosea semne compuse pentru a exprima silabe și consoane de legătură. Deci limba harappan nu era semitică și, după cum s-a arătat anterior, nici dravidiană. Cheia folosită pentru dezlegarea acestei scrieri a dus la identificarea cuvintelor aeka, tr, hapta, dasa și sata în inscripțiile de pe sigilii. Ele

corespund cuvintelor indo-europene unu, trei, şapte, zece şi o sută. In cazul substantivelor din limba harappan a fost pusă în evidenţă prezenţa sufixelor flexionare ā, ae şi ah sau ha, care corespund terminaţiilor cazurilor instrumental, dativ şi genitiv a, e şi as/s din vechea indo-ariană. S-a constatat că vocabularul şi semantica străvechii limbi folosite în valea Indusului indicau o deosebită afinitate a acesteia cu limbile indo-europene. Dealtfel, una din cele mai semnificative caracteristici a acestei limbi este utilizarea frecventă a compuşilor nominali, care reprezintă, de asemenea, o trăsătură izbitoare a vechii indo-ariene.

Descifrarea acestei scrieri a permis citirea sigiliilor, care, astfel s-a aflat că aveau rolul de a autentifica mărfurile şi de a indica sursa şi destinaţia lor. Citirea inscripţiilor de pe sigiliile din valea Indusului a dus la dezvăluirea existenţei unei ierarhii de administratori sau stăpinitori. Cea mai înaltă autoritate era cea de „guvernator al guvernatorului" sau de „stăpin al stăpinilor". De remarcat că în scrierea harappan se intilnesc numele de eroi, zeităţi şi animale zeificate care au fost ulterior preluate de vechea scriere indiană Rigveda. Aceasta din urmă păstrează şi amintirea producerii unor inundaţii catastrofale. De aici oamenii de ştiinţă au tras concluzia că civilizaţia harappan a dispărut nu din cauza invaziilor triburilor indo-europene, aşa cum s-a crezut la un moment dat, ci tocmai din cauza unor inundaţii catastrofale. Populaţia harappan, care vorbea, după cum s-a putut stabili, o limbă înrudită cu vechea indo-ariană, a părăsit oraşele distruse de ape pentru a se aşeza la cumpăna fluviilor Indus şi Gange. Această civilizaţie a dispărut, apoi, cu totul de pe scena istoriei.

TUDOR PRELIPCEANU

DIN CARTEA NATURII

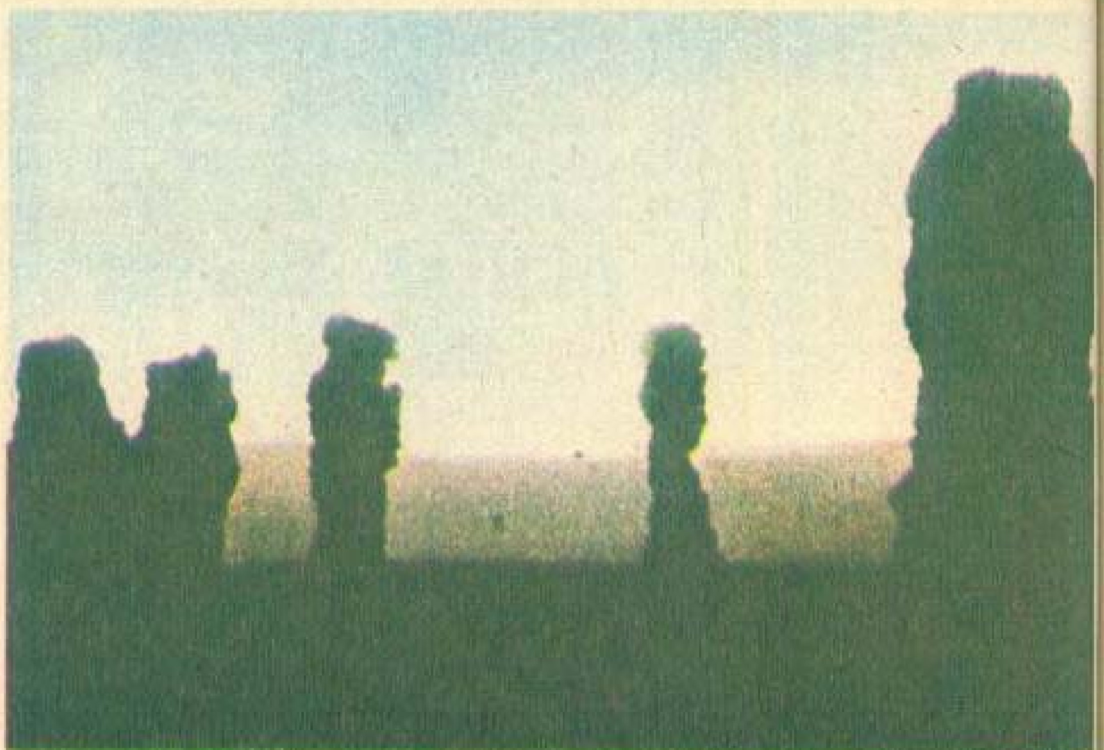
„OCHI ALBAŞTRI" CIUDAŢI

În Uniunea Sovietică există circa 3 milioane de lacuri de toate dimensiunile, cu caracteristici mai mult sau mai puţin obişnuite. Sint însă o serie de lacuri ce nu pot fi numite decit lacuri ciudate, ale căror taine au fost aflate de specialişti sau reprezintă încă semne de întrebare. Citeva dintre aceste lacuri le prezentăm cititorilor noştri, prin intermediul unor extrase din cartea cercetătorului sovietic Alexandr Muranov, „Ochii albaştri ai planetei noastre".

Lacul pulsator. De curind, s-a reuşit descifrarea tainei unui uimitor fenomen natural: dispariţia periodică a apei din lacul montan Merzbacher din Kirghizia. Lacul se află la altitudinea de 3 200 metri, într-o zonă greu accesibilă a munţilor Tian-Şan între doi din cei mai mari gheţari din U.R.S.S.: Inilcek de Sud şi Inilcek de Nord. Fundul lacului este tot un gheţar. Particularitatea acestui lac, format într-o cupă de gheaţă, constă în faptul că sistematic, o dată, uneori chiar de două ori pe an, întreaga cantitate de apă dispare brusc.

Cercetătorii au stabilit că în cazul cind se acumulează o mare cantitate de apă, partea pe jumătate îngheţată a gheţarului Inilcek de Sud, unde se află lacul, se topeşte şi se deschide ca o veritabilă „ecluză" care duce spre un tunel de gheaţă. În momentul deschiderii „ecluzei" apa porneşte la vale cu un debit de 500

metri cubi pe secundă, ajungind în rîul Inilcek, al cărui nivel creşte brusc. Apa din lac influenţează puternic nivelul rîului Oari-Djaz, în care se varsă rîul Inilcek. Deoarece aceste rîuri curg prin zone nelocuite, ele nu produc pagube. Oamenii de ştiinţă reuşesc să prezică exact momentul dispariţiei vremelnice a apelor lacului Merzbacher.

Jumătate dulce — jumătate sărat. În regiunea nisipoasă din vestul Turkmeniei se află lacu Iaskhan. El are forma unei potcoave, una din laturi avînd apă dulce, iar cealaltă, apă sărată. Vara, cînd apa lacurilor din regiune scade, lacul Iaskhan rămîne neschimbat. Ciudăţeniile lui se datorează unei mări subterane de apă dulce, ale cărei rezerve sînt evaluate la 8 miliarde m.c. de apă.

Cu cinci nivele. Micul lac Moguilnoie, cu o adîncime de 18 metri, se află în insula Kildine, din apropierea insulei Kola. Asemenea unui tort supraetajat, acest lac este divizat în cinci straturi de apă, diferite. „Etajul" superior, al cincilea, conţine apă dulce, rece şi limpede. Aici se găsesc vietăţi asemănătoare cu cele ce se întîlnesc în mod frecvent în lacurile arctice. Apa celui de-al treilea „etaj" este sărată. Fauna şi flora sînt tipic marine: anemone de mare, crustacee, stele de mare. Şi nici o singură vietate din stratul de deasupra. Între aceste două nivele, se află o zonă tranzitorie: apă sălcie, puţin populată, dar în care nu trăiesc reprezentanţi specifici ai apei mărilor. Etajul al doilea este întunecos. Apa este saturată numai de bacterii care absorb şi oxidează hidrogenul sulfurat care urcă dinspre fundul lacului. Acest strat funcţionează ca un filtru protector, nepermiţînd gazului nociv să urce la etajul al treilea. În sfîrşit, nivelul inferior se compune din nămol lichid.

Moguilnoie este un lac foarte vechi, care a cunoscut mai multe perioade geologice, aici găsindu-se încă anumite specii de vieţuitoare care au dispărut de mult timp din marea vecină, Barentz. Deşi lacul nu comunică în nici un fel cu marea, se observă existenţa mareei. Încă nu se cunoaşte cum a luat naştere lacul, de ce el este atît de ciudat divizat şi nici ce anume menţine excepţionala stabilitate a fiecărui nivel de apă. Şi nici de ce se numeşte Moguilnoie (lacul mormîntului), din moment ce în straturile sale superioare trăiesc vieţuitoare.

Cu pietre... crescînd. În Altai, în stepa Kulunda, printre alte numeroase lacuri de apă dulce sau sărată, se află lacul Malinovoie. Faptul că el ocupă un loc distinct printre celelalte lacuri se datorează ciudăţeniei sale, nicăieri întîlnită: din apa sa cresc pietre. Acestea apar în locuri unde nu era nici urmă de aşa ceva, la început de dimensiuni mici, apoi cresc văzînd cu ochii. Ciudăţenia lacului Malinovoie poate fi explicată prin compoziţia chimică a apei, în care sînt dizolvate săruri de magneziu. Apele ce vin din sursele subterane sînt bogate în sodă, astfel încît, în urma reacţiei chimice ce se petrece la naştere pietrele, pe care localnicii le folosesc ca material de construcţie.

Cu coloane de gheaţă. Iarna, cînd suprafaţa sa este acoperită de gheaţă, se observă un fenomen curios pe lacul Balyktah, din Iakuţia: coloane de gheaţă se ridică din lac

în lac. Goale în interior, ele seamănă cu niște gheizere de 2–3 metri înălțime, încremenite de ger. Primăvara, cînd gheața se topește, coloanele se prăbușesc, din ele rămînînd doar cîte o grămadă de gheață poroasă, gălbuie, ce degajează miros de hidrogen sulfurat. Ce se petrece? Materiile organice se descompun fără încetare în nămolul de pe fundul lacului, iar procesul acesta este însoțit de degajări de gaz care, străpungînd fisurile gheții, scapă în atmosferă împreună cu particule de apă ce îngheață odată ajunse la suprafață, formînd coloane de gheață.

Lac de asfalt. Un lac de bitum solid se găsește în partea răsăriteană a Siberiei septentrionale. Cu 120 kilometri lungime și peste 15 metri adîncime, acesta conține miliarde tone de bitum. Se pare că explicația originii sale ar consta în faptul că, în urmă cu milioane de ani, în acest loc exista o mare caldă. În urma proceselor complexe care s-au desfășurat în nămolul său, bogat în substanțe organice și minerale, au luat naștere particule fine de petrol. Cu timpul, rocile formate, îmbibate cu petrol, au urcat la suprafață, rămînînd numai ele după ce marea a dispărut.

Cel mai cald lac există în Kamciatka și se numește Fumuroinoie. Puternice surse de apă caldă țîșnesc din adîncuri într-o bolboroseală continuă. Deoarece temperatura apei este de peste 50 grade Celsius, aici nu trăiesc pești. În schimb, în jurul lacului își petrec iarna o sumedenie de păsări.

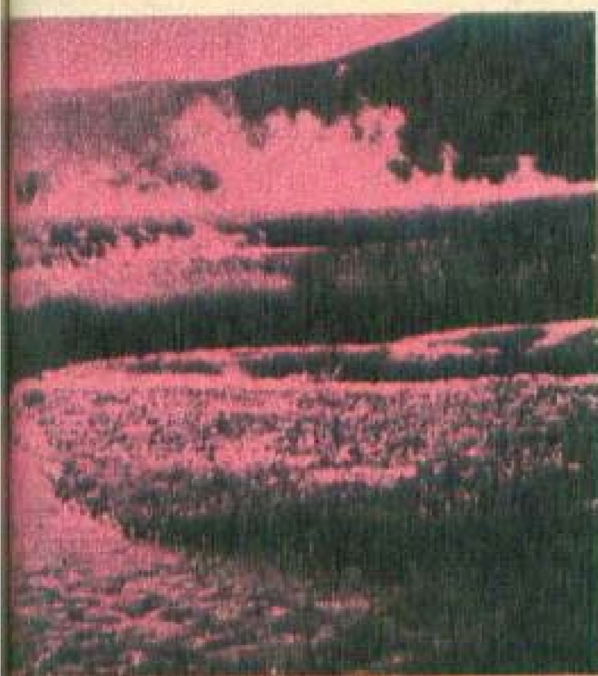
Cel mai rece lac se află în Taimir, în nordul U.R.S.S. și se întinde pe o lungime de circa 200 km. Malurile sale sînt sinuoase și abundă în golfuri mici. Apa, deosebit de rece, limpede precum cristalul, este practic neatinsă de om. Chiar în zilele cele mai călduroase de aici, temperatura apei nu urcă mai mult de 5–7 grade. Doar două luni pe an lacul este descoperit, restul timpului el doarme sub un strat gros de gheață.

Cel mai pustiu lac se cheamă chiar Pustoie (vid, pustiu). Printre multitudinea de lacuri din regiunea Kuznețk se află lacuri de toate felurile: sărate, dulci, adînci, mari sau mici. În toate însă se găsește pește. Doar unul singur, și acesta este Pustoie, nu are nici un pește. Mai mult; din lacurile din jur curg spre lacul pustiu o mulțime de rîulețe. Și totuși, peștii se opresc chiar la întîlnirea cu apa acestui straniu lac. Ceva anume îi alungă. S-a încercat, de mai multe ori, să se populeze acest lac cu broaște sau specii de pește mai puțin pretențios, dar fără nici un rezultat. Chimiștii au constatat cu surprindere că apa lacului pustiu prezintă absolut aceeași compoziție ca și cea a lacurilor vecine.

Cel mai dulce – Sladkoie – se găsește în regiunea Celiabinsk din Ural. În el se pot spăla, fără săpun, rufe, petele de grăsime dispărînd imediat. Analiza apei a arătat că apa lacului este deosebit de alcalină, conține sodă și clorură de sodiu. Iar soda, se știe, are un ușor gust dulceag ceea ce face ca și apa lacului să fie dulce.

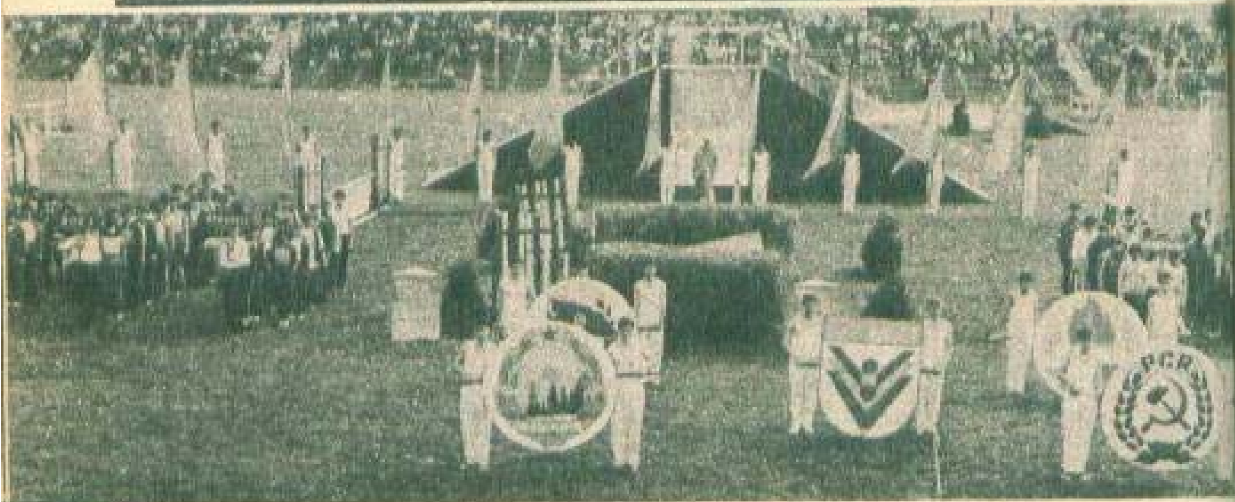
Cel mai roșu lac este situat pe o insulă din Marea Caspică și are malurile dintr-o masă neagră ce seamănă cu asfaltul. Apa este colorată în roșu datorită unor microorganisme care trăiesc aici. Apa nu este bună de băut însă lacul oferă o imagine de o frumusețe tulburătoare.

R. A.

SUB SEMNUL DACIADEI

ȘASE MILIOANE DE TINERI ÎN ARENELE SPORTULUI

Este tot mai evident că, în societatea de azi, sportul, educația fizică ocupă un loc distinct în viața și preocupările generațiilor tinere. Este ceea ce confirmă, cu putere, interesul mereu crescînd al maselor pentru fenomenul sportiv. Inutil să demonstrăm, să explicăm în ce rezidă dezvoltarea acestei activități de mare rezonanță socială. Mobilurile sînt cunoscute; începînd cu necesitatea practicării sportului, pentru vigoarea și sănătatea proprie și terminînd cu valențele umane, ale spectacolului sportiv, care polarizează interesul a milioane de oameni, de toate vîrstele.

Dacă astăzi se poate vorbi de fenomenul sportiv, ca despre un fenomen social, de mase, aceasta se datorește faptului că sportul este privit și conceput nu doar ca un permanent efort de a depăși mereu granițele unor performanțe sau limite umane — în cifre și recorduri incredibile — ci și ca necesitate vitală, ca acțiune pentru sănătatea fizică și morală a individului și, implicit, a societății. Omul, tînărul zilelor noastre a renunțat să privească doar din tribună lupta campionilor și a coborît el însuși în arenă să-și demonstreze virtuțile, calitățile fizice și morale, voința și ambiția de a se întrece. Din rațiunile despre care vorbeam. Este un gest de o importanță deosebită care se înscrie în statutul civilizației socialiste. Sportul este un aliat al tînărului, în procesul dezvoltării și educării sale multilaterale, un sprijin — prin fortificare și reconfortare — în procesul muncii, un atribut al calității vieții.

Așa se explică avalanșa contingentelor de tineri spre arenele sportive. Dar tinerețea de pe stadioane, din bazinele de înot, din sălile de sport și de pe pistele de atletism se explică și prin faptul că activitatea sportivă de masă este concepută și organizată în mod sistematic. Există un stimul — competiția. Întrecerile se desfășoară în cadrul „Daciadei", iar organizator — în ce-i privește pe tineri — este organizația U.T.C., sprijinită, cum e firesc, în

numite puncte de factorii cu atribuții în mișcarea sportivă. Într-adevăr, unul din obiectivele de prim ordin ale organelor și organizațiilor U.T.C. este **organizarea și desfășurarea activității sportive și de educație fizică pentru tineret.** Se ocupă bine **de acest domeniu, dovadă rezultatele înregistrate de-a lungul anilor.** Numeroase argumente **și date exacte ne stau la îndemînă,** pentru a demonstra existența unei reale **mișcări sportive de masă** în rîndurile tinerelor generații.

Iată, **„Crosul tineretului"**, cea mai mare competiție de masă inițiată și organizată de U.T.C. a ajuns, anul acesta, la a XV-a ediție, în ultimii ani reunind, la startul etapei de masă, peste 3 milioane de tineri, de toate categoriile și preocupările. Sute și sute de mii de tineri a reunit, în prima fază, și **Festivalul sporturilor de iarnă** ale cărui finale — cu 1 000 de participanți — s-au desfășurat la Cîmpulung Moldovenesc și Vatra Dornei la schi fond și alpin, biatlon, sanie și patinaj viteză. Competițiile de tineret, pentru tineri, dotate cu **„Cupa U.T.C."** sînt, însă, mult mai numeroase și ele sînt astfel programate încît este asigurată o activitate competițională susținută pe parcursul întregului an. **„Cupa U.T.C." la tenis de masă,** cu sute de mii de participanți, s-a desfășurat în primele luni ale anului, iar finala în aprilie, la Rm. Vîlcea. **Pentatlonul atletic școlar și Concursul de ștafete al elevilor** — cu 500 000 de participanți la faza de masă — au avut finalele la Deva. Toate întrecerile atletice — inclusiv **Concursul școlar de selecție la alergări și sărituri** — între scopurile cunoscute il au și pe acela de a se constitui în izvoare, în mijloace de descoperire a unor tinere talente, a unor elemente de perspectivă, foarte dotate pentru atletismul nostru de performanță.

Echipele campioane pe județe, la **handbal — fete și baschet — băieți,** — cele mai bune din peste 3 000 de selecționate școlare pornite în competiție — s-au întîlnit în finala pe țară, la Focșani, în luna iunie; **Festivalul ansamblurilor școlare de gimnastică ritmică modernă** (cu eleve de la 14—19 ani), **„Cupa U.T.C." la oină, „Cupa Scînteii tineretului la tenis"** sînt alte întreceri care adună la start zeci, sute de mii de pasionați ai sporturilor respective. Capătă o tot mai mare amploare dezvoltarea sporturilor tehnico-aplicative. Cea mai recentă demonstrație a faptului

că generația tînără este animată și angajată plenar de preocupări majore, ce vizează formarea și educarea sa multilaterală, lărgirea orizontului de cunoștințe și stimularea pasiunii pentru cercetare și tehnică, l-a constituit **Festivalul sporturilor tehnico-aplicative desfășurat la Tîrgu Mureș,** în luna august, unde au fost prezenți campionii județelor și ai municipiului București, cei mai buni din toată țara, la tir, judo, orientare turistică, aero navo, moto și racheto-modelism, acestea din urmă, **„competiții" care exercită o mare** influență asupra tinerilor deprinzîndu-i cu tehnica avansată, cu pasiunea pentru cercetare și construcții, stimulînd inovația și creativitatea. Tinerii care se îndreaptă spre aceste discipline au un larg cîmp de afirmare : cercurile tehnico-aplicative, pe diferite profile, care alături de instrucția militară compun ansamblul de activități ce privesc pregătirea tineretului pentru apărarea patriei, pregătirea pentru muncă și viață. La cele circa 20 de competiții, pe discipline, pe care le organizează sub însemnele „Daciadei", organizația U.T.C., în decursul unui an, patricipă peste 6 milioane de tineri.

Reprezintă toate acestea doar un succint tablou, al activității sportive ce se organizează pentru tineret. O succintă dar elocventă imagine, în măsură să ne convingă de un adevăr care ne bucură : sportul pentru toți nu mai este un deziderat, ci o realitate înfăptuită !

VASILE CĂBULEA

KARL HEINZ RUMMENIGGE

PAOLO ROSSI

DIEGO MARADONA

DINO ZOFF

EL MUNDIAL '82

Comentarii, mărturisiri, cifre și date

■ MEMORIA, AMINTIRILE ȘI... CĂMILA

La ce ne-am putea gîndi cel mai repede cînd vine vorba despre „El Mundialul" spaniol ? Care sînt „amintirile" cele mai frapante ? Care sînt datele cele mai durabile și fascinante în timp ? Iată dilema unui microbist. Firește, primul lucru ce ți se impune este cîștigarea titlului suprem, împotriva tuturor pronosticurilor, de Italia, considerată, la un moment dat, un veritabil outsider. Eșuarea neprevăzută a „corabiei" fotbalului sud-american, cu pasageri celebri la bord : brazilienii, de trei ori cuceritori ai titlului, și argentinienii — cîștigători ai ultimei ediții dinaintea celei iberice. Apoi, neapărat gîndul ne duce la fotbalistul numărul unu al CM '82 : italianul Paolo Rossi, golgeter cu 6 goluri care a fost principalul autor al marii victorii a „azzurrilor", desigur dăituri de Enzo Bearzot, înțeleptul și neînduplecatul antrenor. „Pablito", fotbalistul cel mai controversat al momentului, care împotriva tuturor opozițiilor — determinate de detenția lui, rămînerea pe tușă doi ani de zile după afacerea „Totonero" — a fost inclus, în ultima instanță, al 20-lea pe lista trimisă de federația italiană la comitetul de organizare al „El Mundialului". Să ne amintim de marile surprize ale întrecerii — victoria Algeriei (2—1) asupra echipei R.F. Germaniei, cotată drept mare favorită — sau de marile decepții — meciul „aranjat" Austria — R.F.G. ? Ori să ne descrețim frunțile gîndindu-ne la faptele inedite ale competiției : mascota echipei Kuweitului, o cămilă care a făcut senzație pe marile stadioane și în orașele spaniole ; apariția pe gazon a șeicului Kuweitului la meciul echipei sale cu Franța și determinarea arbitrului să anuleze un gol marcat în poarta echipei din Orientul Mijlociu sub amenințarea retragerii de pe teren a ambițioșilor săi jucători ; cele 230 de kg de bere pe care le consumau, zilnic, fotbaliștii irlandezi, samba suporterilor brazilieni după primele victorii ale echipei „cariocas"... Dar cîte întîmplări hazlii sau dramatice nu-și reclamă dreptul la rememorare ?... Să ne gîndim mai bine la ultima noapte dinaintea marii finale. În jurul stadionului „Santiago Bernabeu" din Madrid mii de suporteri italieni au dormit culcați pe iarbă, epuizați total, fizic și... financiar. În această imagine vedem un autentic simbol al acestui C.M. prea lung, prea scump, prea obositor.

■ UN BILANȚ... SUBIECTIV

Este un obicei ca atunci cînd lampioanele unei manifestări de anvergură se sting să se facă un bilanț. Dar ce bilanț să faci mai întîi ? Dacă e vorba de cel financiar, acesta s-a soldat cu un fiasco. Spania n-a putut ieși fără pagube în organizarea acestui C.M., tot așa cum nici o țară organizatoare a J.O. sau a C.M. ori a altor manifestări sportive de asemenea proporții n-a ieșit nevătămată din punct de vedere financiar.

Sportul-spectacol este, într-adevăr, o mare sărbătoare, dar în același timp și un mare lux, o afacere dezastruoasă, privită doar prin calcule economice. La aceste acuze sau raționamente se poate da o singură replică, așa cum, dealtfel, s-a dat pretutindeni : competiția a trecut, însă au rămas infrastructurile, bazele sportive ! Dar se poate răspunde și altfel. Un comentator al ziarului „Le Monde", supărat, probabil, pe eșecul Franței, după ce se arătase atît de generoasă zeița Fortuna cu jucătorii ei se întreabă : „oare de ce are nevoie mai mult o țară ?

TOATE REZULTATELE C.M. DE PE TABELA DE MARCAJ

PRIMUL TUR

GRUPA I

Italia — Polonia 0—0; Peru — Camerun 0—0; Italia — Peru 1—1; Polonia — Camerun 0—0; Polonia — Peru 5—1; Italia — Camerun 1—1.

Clasament: 1. **Polonia** 4 pct. ; 2. **Italia**, 3 pct.; 3. Camerun, 3 pct.; 4. Peru, 2 pct.

GRUPA II

Algeria — R.F.G. 2—1; Austria — Chile 1—0; R.F.G. — Chile 4—1; Austria — Algeria 2—0; Algeria — Chile 3—2; R.F.G. — Austria 1—0.

Clasament : 1. **R.F.G.**, 4 pct.; 2. **Austria** 4 pct. ; 3. Algeria, 4 pct. ; 4. Chile, 0 pct.

GRUPA III

Belgia — Argentina 1—0; Ungaria — Salvador 10—1; Argentina — Ungaria 4—1 ; Belgia — Salvador 1—0; Belgia — Ungaria 1—1; Argentina — Salvador 2—0.

Clasament: 1. **Belgia** 5 pct. ; 2. **Argentina** 4 pct. ; 3. Ungaria, 3 pct. ; 4. Salvador, 0 pct.

GRUPA IV

Anglia — Franța 3—1; Kuweit — Cehoslovacia 1—1; Anglia — Cehoslovacia 2—0; Franța — Kuweit 4—1; Franța — Cehoslovacia 1—1; Anglia — Kuweit 1—0.

Clasament: 1. **Anglia** 6 pct. ; 2. **Franța** 3 pct. ; 3. Cehoslovacia 2 pct. ; 4. Kuweit 1 pct.

GRUPA V

Spania — Honduras 1—1; Iugoslavia — Irlanda de Nord 0—0; Spania — Iugoslavia 2—1; Irlanda de Nord — Honduras 1—1; Iugoslavia — Honduras 1—0; Irlanda de Nord — Spania 1—0.

Clasament: 1. **Irlanda de Nord** 4 pct. ; 2. **Spania** 3 pct. ; 3. Iugoslavia 3 pct. ; 4. Honduras 2 pct.

GRUPA VI

Brazilia — U.R.S.S. 2—1; Scoția — Noua Zeelandă 5—2; Brazilia — Scoția 4—1; U.R.S.S. — Noua Zeelandă 3—0; U.R.S.S. — Scoția 2—2; Brazilia — Noua Zeelandă 4—0.

Clasament: 1. **Brazilia** 6 pct. ; 2. **U.R.S.S.** 3 pct. ; 3. Scoția 3 pct. ; 4. Noua Zeelandă 0 pct.

AL DOILEA TUR

GRUPA A

Polonia — Belgia 3—0; U.R.S.S. — Belgia 1—0; Polonia — U.R.S.S. 0—0.

Clasament. 1. **Polonia** 3 pct. ; 2. U.R.S.S. 3 pct. ; 3. Belgia, 0 pct.

GRUPA B

R.F.G. — Anglia 0—0; R.F.G. — Spania 2—1; Spania — Anglia 0—0.

Clasament : 1. **R.F.G.** 3 pct. ; 2. Anglia 2 pct. ; 3. Spania 1 pct.

GRUPA C

Italia — Argentina 2—1; Brazilia — Argentina 3—1; Italia — Brazilia 3—2.

Clasament: 1. **Italia** 4 pct. ; 2. Brazilia 2 pct. ; 3. Argentina, 0 pct.

GRUPA D

Franța — Austria 1—0; Irlanda de Nord — Austria 2—2; Franța — Irlanda de Nord 4—1.

Clasament: 1. **Franța** 4 pct. ; 2. Austria 1 pct. ; 3. Irlanda de Nord, 1 pct.

SEMIFINALE

Barcelona: Italia — Polonia 2—0.

Sevilla: R.F.G. — Franța 3—3, după prelungiri, 5—4 după 11 m.

MECIUL PENTRU LOCUL III

Alicante: Polonia — Franța 3—2.

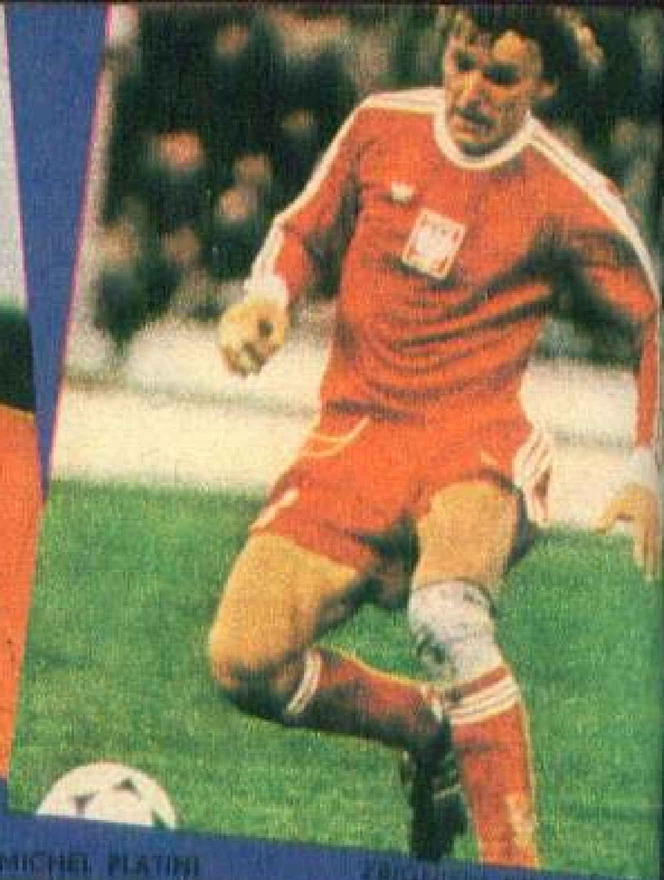
FINALA

Madrid: Italia — R.F.G. 3—1.

FIGUEROA ELIAS

ZBIGNIEW BONIEK

MICHEL PLATINI

ERVIN VANDEN BERGH

VLADIMIR PETROVIĆ

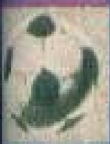
LIVEIRA SOCRATES

KEVIN KEEGAN

JULIO CÉSAR URIBE

LUIS ARCONADA

BRUNO PEZZEY

De joc sau muncă? De stadioane sau de uzine? De un entuziasm pasager sau de o încredere în ziua de mîine?". Chiar în domeniul turistic bilanțul a fost de departe neconcludent. În acest domeniu, al turismului, Spania dispune de atu-uri considerabile: climat, plaje, o infrastructură hotelieră, pe toate gusturile, de o excelentă calitate. Dar se pare că și aceste atu-uri au fost în bună parte ratate, printr-un apetit de cîștiguri imediate. Incompetența, lăcomia rapace, cum s-a spus, a principalului instrument al acestei politici, „Mundiespana", a avut un efect de bumerang. A crede că în numele fotbalului oamenii pot să-și piardă capul și simțul prețurilor, a crede că este posibil să oferi un minimum de servicii pentru maximum de beneficii, iată prin ce, organizatorii competiției și ai afacerilor turistice, au mers împotriva propriilor obiective și interese. Dealtfel, faptul că imediat s-a instituit o anchetă privind activitatea „Mundiespana" al cărui prim bilanț tragic este... moartea directorului acestei întreprinderi care a suferit o comoție cerebrală, vorbește de la sine...

■ IDEILE-FORȚĂ ALE C.M.

În sfîrșit, să vorbim despre bilanțul sportiv, deși și în acest domeniu trebuie să ai multă vanitate sau imprudență pentru a trage concluzii ferme și definitive. Un exemplu va fi suficient, considerăm noi, pentru a ilustra această extraordinară relativitate și această fragilitate a performanțelor. Iată exemplul care ni se pare cel mai relevant în acest sens: printr-un „cap" inspirat Amoros și-a salvat echipa în ultimul minut al meciului contra Cehoslovaciei — gol prin care Franța a învins — deschizîndu-i drumul spre semifinale. Un șut al aceluiași Amoros în bara porții vest-germane, în ultimul minut al semifinalei, a scos echipa „cocoșului galic" din cursa spre finală și titlu. Atunci, dacă aceasta ține de atît de puține lucruri, de o lovitură de cap reușită, de un șut ratat, cum poți să faci analize fără riscuri?

Mai întîi de toate se cuvine a menționa extraordinara popularitate, irezistibila atracție pe care a exercitat-o „El Mundialul" asupra iubitorilor de sport de pe întreaga noastră planetă. Au fost conectate la cele 17 stadioane spaniole peste două miliarde de locuitori ai Terrei care au urmărit, timp de o lună, în transmisii TV, radio și presă, „evenimentele" din Peninsula Iberică. Unele dintre partide s-au înscris, fără discuție, în perimetrul unor spectacole fotbalistice de înaltă clasă. Să amintim, de pildă, în primul rînd, finala Italia — R.F. Germania (3—1), semifinala Franța — R.F.G., meciurile U.R.S.S. — Brazilia, sau Italia — Argentina, Polonia — U.R.S.S., ori Spania — Iugoslavia... Noutăți deosebite, în plan tactic, n-au fost, dar creșterea vitezei de joc, participarea întregii echipe la ambele faze de joc, atac și apărare, ca și evidențierea echipei, primatul jocului colectiv, și nu al vedetei, al jocului individual, au fost caracteristicile principale ale evoluțiilor echipelor mai mici sau mai mari. „El Mundial" nu a consacrat, în schimb, noi staruri ale balonului rotund, ci a reconfirmat înalta clasă a unor vedete cunoscute: Rossi, Tardelli, Conti, Zoff, Maradona, Rummenigge, Breitner, Boniek, Blohin, Platini... În ce privește violența, ca să trecem la un alt capitol, se bănuia că va fi o „Cupă Mondială" prea dură, plină de lovituri urîte. Dimpotrivă, întrecerea a fost în cea mai mare parte a întîlnirilor jucată într-un bun și curat spirit sportiv. Chiar dacă această regulă a avut și unele excepții, meciul Franța — R.F.G. fiind una din acestea. Să ne amintim de cel mai evident gest, intrarea dură și accidentarea gravă a francezului Battiston de portarul vest-german Schumacher, în semifinala de la Valencia.

■ CAVALERII FLUIERULUI... ÎN OFSAID

Deci n-au fost jocuri dure, însă, în alt plan, au fost multe „lovituri sub centură". Cu acel arbitraj care violentează adesea fotbalul, spiritul și legile jocului. Și faptul că cinci arbitri au primit interdicția din partea organizatorilor de a continua să mai conducă meciuri la turneul final al C.M. atestă afirmația noastră. De fapt, prea mulți „cavaleri ai fluierului" și-au trădat misiunea nobilă și responsabilitățile pentru ca acest fapt să fie pus numai pe seama unui contingent de arbitri slabi sau a unor imperfecțiuni și greșeli de moment, care la urma urmei sînt omenești. Există alte lucruri și chiar cîteva aspecte murdare în această lume infracțională a fotbalului: mira banilor și presiunile. Mulți s-au simțit obligați față de gazde, fotbaliștii iberici fiind mai subtil sau mai direct ajutați, iar faptul că președintele U.E.F.A., italianul Artemio Franchi era și președintele forului de arbitraj la „El Mundial" spune multe...

O altă caracteristică a acestui turneu o poate constitui faptul că nici o echipă nu a mers, de la început, cu pași siguri, nici chiar faimoasa Brazilie anunțată și considerată ca și cînd ar juca un fotbal de pe altă planetă. Aceasta se datorează, fără îndoială, mai multor cauze. Mai întîi, lungimea competiției, ceea ce a provocat sensibile schimbări în forma sportivă și menținerea potențialului fizic ale jucătorilor.

■ CANICULA ȘI... NIVELAREA VALORICĂ

Altă explicație, dealtfel pe aceeași lungime de undă, căldura zdrobitoare, de la un capăt la altul al competiției. Ea poate să justifice după unii conducători, acea nivelare valorică și afirmarea unor echipe considerate drept outsideri precum Algeria, Camerun, Kuweit, Honduras... ajutate de factorul temperatură. S-a afirmat prea repede că n-au fost echipe mici în acest „mondial". Mai degrabă, susțin alții, n-au fost echipe mari pentru că fotbalul nu e făcut să fie jucat timp de o lună la 30—40 de grade la umbră! Rămîne, în fine, marele triumf al fotbalului european asupra celui sud-american și progresul fotbalului francez ca și intrarea în circuitul internațional a fotbalului african și din alte zone subdezvoltate ale lumii. Victoria și supremația bătrînului continent au fost totale: patru echipe europene în ultimul „carré". Totodată, mai trebuie subliniat că cele două super-echipe sud-americane, Argentina și Brazilia, au fost condamnate să se „autodevoreze" în cel de-al doilea tur și că eliminarea lor s-a datorat celei mai abile echipe de contraatac — Italia, cîștigătoarea titlului suprem.

■ ÎNAINTE DE EPILOG... O CONFIDENȚĂ

...Competiția s-a încheiat demult, dar ecourile „El Mundialului" mai au încă reverberații puternice prin impresii, date de referință, dezvăluiri, și mai presus de orice, prin performanțele și surprizele lui. Am adunat din toate acestea, cîte puțin în grupajul nostru dedicat „El Mundialului", încercînd să fim cît mai obiectivi cu putință, dar fără să considerăm că subiectivismul n-a operat deloc, în considerațiile noastre, și le prezentăm cititorilor „Almanahului" cu sentimentul că s-ar fi putut spune mult mai multe lucruri.

...Și poate că un comentariu pe marginea evenimentului sportiv numărul unu al anului 1982 ar fi bine să se încheie cu acea imagine de feerie și apoteoză cînd „squadra azzurra" a încheiat cu o victorie magnifică, cel mai teribil și pasionant maraton fotbalistic dintotdeauna, iar băieții lui Enzo Bearzot erau felicitați de însuși președintele Italiei, Alessandro Pertini, venit special la Madrid, și de celelalte înalte personalități oficiale, ca mai apoi să continue tradiționalul ritual — turul de onoare al stadionului cu „Cupa Mondială" din peste 5,7 kg de aur masiv, în uralele și aplauzele delirante ale celor 40 000 de „tifosi" aflați în tribunele marelui stadion madrilen. O imagine-simbol care reflectă forța captivantă și aderența fără oprelişti a maselor la un fenomen al secolului XX — fotbalul, văzut ca spectacol și miracol al lumii contemporane.

VASILE CĂBULEA

Spovedania unui învins

Despre echipele participante la „El Mundial", despre rezultatele lor se știe totul. Sau aproape totul. Explozia de informații privind cel mai mare eveniment sportiv al anului '82 n-a cunoscut limite. Ceea ce se știe mai puțin sînt „evenimentele" de-acasă, după întoarcerea echipelor de la C.M. Nu ne referim strict la măsurile întreprinse de unele federații naționale, după eșecurile la turneul final din Spania, ci la faptul că au existat pe ici, pe colo adevărate drame personale. O asemenea dramă a trăit și celebrul antrenor argentinian César Luis Menotti. Timp de patru ani de zile, după ce în 1978, cucerise titlul suprem a pregătit echipa Argentinei ca să recucerească „Cupa Mondială".

S-a făcut totul pentru atingerea acestui obiectiv. Dar tentativa, cum se știe, s-a soldat cu un eșec care a surprins pe toată lumea. Aceasta cu atît mai mult cu cît din echipa Argentinei făceau încă parte jucători cu mare experiență, cu care Menotti obținuse strălucita victorie în 1978 — Fillol, Tarantini, Passarella, Ardiles, Kempes, Bertoni etc. — la care se adăugau cîțiva tineri foarte talentați între care și vedeta de calibru mondial Diego Maradona, în vîrstă de 22 de ani. Rezultatele sînt cunoscute : în primul meci al C.M. Argentina a întîlnit Belgia în fața căreia a suferit înfrîngerea cu 0—1. Pe urmă echipa lui Menotti a cîștigat în fața Ungariei cu 4—1, două goluri fiind înscrise de Maradona și a formației Salvadorului cu 2—0. Cu patru puncte se califică, deci, în turul doi, după Belgia, care acumulase cinci puncte în seria a treia. În turul doi, în grupa C, Argentina a avut ghinionul să întîlnească două echipe „latine" cu un stil de joc, cît de cît, asemănător. Este învinsă, în două meciuri consecutiv, de Italia cu 2—1 și de Brazilia cu 3—1. Și părăsește scena marii competiții simțind puternic tristețea și umilirea. Sentimente pe care le trăiește, mai ales, celebrul antrenor. El avea, dealtfel, să facă destăinuiri publice, scriind un articol și publicîndu-l în cel mai important ziar din Argentina, cotidianul de mare tiraj „Clarin". Este „o dare de seamă" asupra propriei persoane, asupra carierei de antrenor. Este, în speță, „spovedania unui învins". O reproducem alăturat. Nu înainte însă, de a spune cîteva cuvinte despre acest mare antrenor care este César Luis Menotti, omul care a făcut totul pentru Argentina și victoria ei. Antrenor modern, César Luis Menotti, pretinde jucătorilor săi un angajament fizic total, dar proclamă, în același timp, fotbalul ofensiv și spectacular: „Înainte, înainte — este deviza lui — victoria, ea este singura care contează !". Acesta este, de fapt, crezul lui, la care n-a renunțat niciodată, lozinca favorită pe care înșiși jucătorii o repetă, simțind că-i stimulează la victorie, în grelele confruntări. Dar în Spania, a fost altceva. Ne spune și Menotti în „profesiunea sa de credință" din această pagină.

„Sper ca această înfrîngere să ne fie de folos"

„În ziua dinaintea partidei cu Brazilia am scris toată noaptea. Nu puteam dormi. Vroiam să-mi fac un bilanț personal, foarte intim. Dincolo de victoria sau înfrîngerea în partida care ne aștepta. Simțeam nevoia s-o fac fără presiunea punctelor de pe tabela de marcaj. Trăiam ceva cu totul deosebit. Am încercat să rămîn singur cu conștiința mea și primul lucru pe care l-am simțit a fost un fel de disperare. Pentru că mi-am amintit de cei opt ani ai acestui proces. De tot ceea ce m-a costat. De tot ceea ce am dat. Mi-am amintit că am dăruit cea mai fertilă perioadă de creație a unui om, cea care este între 35 și 45 de ani, etapa crucială pasiunii mele pentru fotbal. Am dăruit-o din toată inima. Și deodată m-a apucat disperarea. Dar nu pentru mine, ci pentru numărul acesta mare de oameni care s-au aflat alături de mine. Oamenii aceștia care m-au ajutat. Tehnicieni, ziariști, prieteni... Cei care, acum, sînt la fel ca atunci cînd am început. Cei care și-au adus aportul la ideea ce ne unea, fără ca să ceară nimic, fără ca să scoată nici un folos. Eu, la urma urmelor, am cîștigat poziții. Sînt un tehnician de prestigiu. Am cîștigat bani. Nu sînt milionar, dar pot trăi bine din munca mea. Atunci, am simțit cum mă apasă întreaga mea răspundere. Pentru ei. Ce le-am lăsat ? Ce-am făcut pentru ei ? Nimic. Pentru că, acuma, o înfrîngere pune capăt la totul. Ca și cum tot ceea ce am făcut cu atîta abnegație n-ar servi la nimic. Pentru că aceasta este realitatea noastră. Iar lucrul cel mai rău este să rămîi, fie și pasager, fără nici o poftă și pasiune de a mai lupta.

Toți cei care am făcut parte din această grupare am simțit tristețea sfîrșitului acestei Selecționate. O națională — o spun fără nici o modestie — care a schimbat înfățișarea fotbalului argentinian. O reprezentativă care a reușit să se facă respectată de cei mai puternici. Și care a plecat de la nimic. A pornit de la convingerea unui stil care formase patrimoniul fotbalului argentinian și care fusese izgonit. Jucători care nu știau nimic, ca Gallego, ca Passarella, ca Tarantini... O Selecționată care s-a format cu 20 de pesos...

Conducătorii trebuie să gîndească și mai departe tot așa. Planul de selecționare trebuie să aibă în vedere nevoile cluburilor, dar trebuie să fie coerent și

stabil. Trebuie consultați tehnicienii eșaloanelor inferioare, trebuie cursuri de perfecționare, schimburi de idei, trebuie gîndit privind la viitor.

Acum sîntem în clipa înfrîngerii. Sper ca această înfrîngere să ne fie de folos, nu pentru a șterge totul, ci pentru a reconstrui, iar greșelile din trecut nu trebuie să se mai repete în nici un caz.

Aveam intenția de a scrie, acum, ceva despre meciul cu Brazilia, despre rezultatul turneului, dar nu mai merită. La urma urmelor rezultatele sînt simple. Acum e momentul să ne gîndim adînc. Ar fi bine să se înceapă cu un tehnician plin de succese, cum am fost eu, după campania lui Huracán. Trebuie să credem din nou. Eu mai am ceva de făcut. Trebuie să prezint toate rapoartele, să dau socoteală de activitatea noastră. Am să discut serios cu președintele Asociației de Fotbal din Argentina, îmi voi fixa poziția mea. Ca întotdeauna, îmi voi exprima părerile mele. După aceea, ei vor avea calea liberă.

Am conștiința liniștită. Vreau să mă odihnesc o vreme. Dar știu că mă voi întoarce la fotbal. Pentru că e pasiunea mea. Pentru că încă mai pot să-i dau ceva. Ceva greșit sau nu, dar sincer".

CÉSAR LUIS MENOTTI

Scurtă biografie a unui personaj de legendă

CÉSAR LUIS MENOTTI

S-a născut la 5 noiembrie 1938, în Rosario. Era un copil a cărui viață s-a scurs destul de liniștită pînă la vîrsta de 16 ani, cînd i-a murit tatăl, fapt ce l-a determinat să părăsească școala și să muncească pentru el și pentru mama lui. Ca sursă de cîștig era considerat și... fotbalul. A început să joace la echipe mici de unde încasa prime neînsemnate. În afară de fotbal mai presta și alte munci din care agonisea unele venituri. După o perioadă a semnat primul său „contract" cu clubul „Rosario Central". A jucat șase meciuri în echipa de rezerve și, făcînd o bună impresie conducătorilor clubului și antrenorilor, a fost promovat în prima echipă, unde a evoluat ca mijlocaș. A rămas în Rosario pînă în 1959, după care a schimbat mai multe echipe într-o succesiune rapidă! Boca Juniors din Buenos Aires a fost una dintre ele. De menționat, că a fost unul dintre primii jucători argentinieni care a semnat pentru un club din S.U.A., unde se căutau jucători profesioniști, de pe continentul sud-american, pentru a face propagandă sportului cu balonul rotund. A semnat, deci, pentru New York Generals. S-a remarcat, însă, cu prilejul unui singur meci, cînd echipa sa a întîlnit, la New York, celebra formație braziliană Santos — sub culorile căreia evolua „perla neagră" — adusă în același scop publicitar. A marcat trei goluri, iar Pele, impresionat de forța șutului său, i-a propus lui Menotti și acesta a semnat pentru... Santos! Aici n-a prea jucat, nimerise la celebrul club din Sao Paulo, cînd începuse procesul de dezintegrare a acestuia. A revenit acasă, apoi s-a angajat din nou la clubul Juventus din Sao Paulo, ca pînă la urmă să-l găsim ca antrenor secund la clubul care l-a propulsat în lumea fotbalului, Rosario Central, apoi nu peste mult antrenor principal, în același oraș natal, la echipa Newel's Old Boys. Obține rezultate bune și celebritatea și experiența sa au devenit atu-uri pentru a fi angajat la echipa Huracán, cu care — antrenînd, dirijînd, sfătuind și visînd (Menotti este un visător, un filosof) — cîștigă campionatul Argentinei. Este în anul 1973. Fotbalul băieților săi de la Huracán, cu cîteva „star-uri" între ei — Houseman, Carrascosa, Babington etc. — axat pe jocul de atac, ofensiv, spectaculos, a adus o gură de aer proaspăt în fotbalul argentinian, ceea ce a făcut, tot atît de mult ca și calitățile lui personale, să-l poarte pe Menotti către funcția de director tehnic al echipei naționale. Și astfel, în 1974, la vîrsta de 36 de ani, el devine antrenorul reprezentativei Argentinei pe care o pregătește, cu tenacitate, pentru ediția 1978 a C.M. care se desfășura în Argentina. Și, cum se știe, cei patru ani de muncă s-au soldat cu un succes strălucitor — cîștigarea „Cupei Mondiale" pentru prima dată de către echipa Argentinei — fapt care a făcut să-i sporească și mai mult prestigiul și autoritatea în fața publicului, a cluburilor, jucătorilor, în fața lumii întregi. Iar reînnoirea contractului pe încă 4 ani a venit de la sine, fiind o simplă formalitate. Lupta pentru păstrarea trofeului, însă, n-a mai fost încununată de succes!

Opinii şi... autografe de la doi rivali în... Campionatul european de fotbal

MIRCEA LUCESCU şi ENZO BEARZOT

FAŢĂ ÎN FAŢĂ

La meciul România – Suedia (miercuri, 8 septembrie 1982), susţinut în cadrul preliminariilor Campionatului european, în tribunele stadionului „23 August" din Capitală se afla şi celebrul antrenor al „squadrei azzurra", Enzo Bearzot (55 de ani). Împreună cu antrenorul naţionalei României, Mircea Lucescu (37 ani) l-am vizitat pe celebrul tehnician care a condus echipa Italiei la „El Mundialul" spaniol spre titlul suprem, la Hotel „Lido" unde era găzduit, joi dimineaţa, după meci, cu intenţia declarată de a realiza un dialog pe teme de fotbal, adresîndu-le amîndurora aceleaşi întrebări.

Prezenţa ilustrului antrenor la Bucureşti, ca şi interviurile realizate pentru cititorii „Almanahului", îşi au explicaţia în faptul că echipa Italiei, campioana lumii, face parte din aceeaşi grupă, a cincea, a „Cupei Europei" la fotbal, cu selecţionata României şi formaţiile Suediei, Cehoslovaciei şi Ciprului. Primul meci al tricolorilor cu jucătorii lui Bearzot va avea loc la Roma, la 4 decembrie 1982, iar revanşa, la Bucureşti, la 16 aprilie. Şi-acum, întrebările:

1. Pornind de la rezultatul favorabil (2—0) şi evoluţia fotbaliştilor români în meciul cu Suedia, cum vedeţi situaţia din grupa a V-a a C.E. şi ce şanse acordaţi echipei României?

2. Aveţi cumva, în vedere, modificări ale echipei actuale pentru dubla confruntare România—Italia şi care sînt criteriile ce primează în selecţia lotului?

3. Ce consideraţi că a adus nou, în jocul de fotbal, turneul final al Campionatului mondial desfăşurat în vara lui '82 în Spania?

4. Cum vedeţi viitorul fotbalului? Care „şcoală" va exercita o influenţă mai mare, cea a fotbalului european sau sud-american?

5. Criticîndu-vă aspru şi repetat, consideraţi că presa v-a ajutat?

MIRCEA LUCESCU

MICROBIOGRAFIE: *Născut la 29 iulie 1945, în Bucureşti. Şi-a început cariera sportivă ca junior la Şcoala sportivă nr. 2. Doi ani a activat la Dinamo, jucînd... 50 de minute. Intrarea la Facultatea de comerţ exterior — pe care o absolvă cu brio — a coincis cu promovarea sa la Politehnica Bucureşti, care activa în divizia B. Dar cu toate acestea, prin talent, joc şi calităţi el s-a impus selecţionerilor echipei reprezentative care-l promovează şi joacă 13 partide sub culorile tricolorului. După două campionate este transferat — adică, mai bine zis, revine — la Dinamo (avea 22 de ani), club pe care nu-l mai părăseşte din 1967, pînă în 1977. Aici, sub culorile „alb roşii" cunoaşte marea consacrare. A fost ani în şir căpitanul echipei naţionale, adunînd 70 de selecţionări în reprezentativa A. Apoi, ceea ce ştim, cîţiva ani la Corvinul Hunedoara ca jucător şi antrenor, echipă pe care o promovează în divizia A şi cu care a cunoscut mari succese. În toamna anului 1981, după ratarea calificării echipei României la turneul final al C.M. din Spania '82 i se încredinţează conducerea tehnică — la numai 36 de ani — a „naţionalei".*

ENZO BEARZOT

MICROBIOGRAFIE: *Născut la 28 septembrie 1927, la Ainelle del Friuli (provincia Udine). Îşi începe cariera de fotbalist în 1946 la echipa Pro Gorizia, din divizia B. După o perioadă de doi ani este transferat la Internazionale unde rămîne pînă în 1951, jucînd pe postul de mijlocaş dreapta. Trece la Catania apoi la Torino şi joacă în prima ligă 229 de meciuri avînd o singură selecţionare în echipa Italiei, care este învinsă, la Budapesta, în 1955 cu 2—0. După abandonarea activităţii competiţionale, devine imediat antrenor, mai întîi ca secund al unor celebrităţi, N. Recce şi E. Fabbri. Din 1975 pînă în 1977, împreună cu F. Bernardini la conducerea tehnică a „squadrei azzurra", după aceea devine antrenorul principal al echipei Italiei cu care participă la C.M. din Argentina şi Spania, la ultimul cunoscînd marele triumf. Sub cîrma lui naţionala Italiei a susţinut 55 de meciuri, obţinînd 28 de victorii, 15 egaluri şi suferind 13 eşecuri. Acesta este portretul* lui Enzo Bearzot, în cîteva date şi cuvinte, acest om interesant, profund şi nedespărţit de... pipă.

MIRCEA LUCESCU

1. Rămîn la părerea că, chiar după acest rezultat şi mai ales după acest rezultat, echipa trebuie să se pregătească pentru C.M. din Columbia. Abia peste doi ani se poate spune, jucînd în ritmul şi de maniera aceasta, că echipa a dobîndit maturitatea necesară pentru a fi competitivă, la cîştigarea unui loc între „mundialiste". Se pare că după cîştigarea C.M. Italia, ajusă în vîrful piramidei, în urma a 5—6 ani de pregătire continuă şi de rezultate favorabile, va mai putea duce încă doi-trei ani la acelaşi nivel succesul repurtat în Spania. Nici opinia publică şi nici ei, jucătorii n-ar accepta o cădere sub nivelul C.M. Cît despre celelalte echipe — Cehoslovacia trece prin transformări substanţiale, Suedia care declarase la începutul competiţiei europene că are un avans de un an asupra Italiei şi Cehoslovaciei, în abordarea C.E., a pierdut la Bucureşti şi, deci, o parte din şansă, iar România nu face decît să se pregătească pentru Columbia '86. Dacă pregătirea se face în detrimentul celorlalte competitoare, cu atît mai bine.

2. Modificări nu am în vedere şi nici nu am avut. De la început am format un lot de jucători mai larg pe care i-am urmărit în diferite jocuri de verificare, în diferite selecţionate divizionare, în meciuri amicale internaţionale şi bineînţeles, în jocurile de campionat. Din aceştia 20—25 de jucători au stat permanent la dispoziţia echipei naţionale, iar pe alţii, cum a fost cazul lui Suciu, Coraş, Raleş etc. i-am adus pe lîngă echipă, verificîndu-i mai mult în antrenamente şi jocuri de antrenament. Acestea sînt legate tocmai de criteriile de selecţie. Ce vreau să spun ? Am stabilit criteriile de selecţie în 10 puncte în care, în afară de cele cunoscute — formă, valoare, experienţă sau perspectivă şi altele — un loc central îl ocupă atitudinea jucătorilor, responsabilitatea, caracterul, educaţia, inteligenţa. Iar dintre cele tehnice primează posibilitatea de a juca în viteză ; între cele tactice — posibilitatea de a se adapta la consemne tactice dinainte stabilite. De aceea nu trebuie să pară surprinzător că am renunţat la jucători — sigur, nu definitiv — în urma unor antrenamente. Pentru că, uneori, jocul poate înşela.

ENZO BEARZOT

1. Aici, la Bucureşti, unde mă aflu pentru prima oară, şi sînt fericit că mi s-a realizat acest proiect, am mai fost întrebat acelaşi lucru. Nu pot să prevăd viitorul, ce se va întîmpla în grupa din care face parte şi echipa mea. Pot să judec, din punct de vedere tehnic, episodul care s-a consumat şi pe care l-am văzut : meciul România — Suedia. Un singur episod nu poate constitui nici un mare optimism, nici un mare pesimism. Judecînd acest meci, pot spune însă că am văzut o echipă românească bună, care deşi tînără, practică un joc matur, foarte modern. N-am văzut o echipă de individualităţi, ci o echipă omogenă, cu apărători laterali foarte rapizi care se infiltrau în atac, cu o linie de mijloc tehnică, ce crea situaţii bune, dînd mingi pentru atacanţi şi retrăgîndu-se oportun în apărare ! Doi jucători reţin, mai ales, pe Balaci şi pe Bölöni, care au „regizat" perfect întregul joc. Dar şi ceilalţi tineri s-au ridicat la înălţimea misiunii. Evoluţia şi jocul modern ale echipei gazdă ca şi rezultatul în faţa Suediei ne fac să credem că ea va avea un rol important în grupă.

2. Cred că e o evoluţie constantă în fotbal. C.M. nu este decît o etapă. Ceea ce este sigur e că figura marelui jucător, pe plan individual, este din ce în ce mai puţin importantă sub aspectul rezultatului. Important este, astăzi, conceptul de echipă, acţiunea în bloc. O echipă care se bazează pe un jucător, pe vedetă, nu poate — a fost demonstrat — să obţină mari performanţe. Pe plan tactic, nu există „apărare în zonă" sau apărare „om la om". Eterna discuţie, care e mai bună dintre ele, apărarea în zonă sau om la om ? Dar care zonă, cea din apărare sau din faţă ? La „El Mundialito" Brazilia, care s-a exaltat practicînd „zona" a fost învinsă de Uruguay, cu „om la om". La fel la C.M. din '82 : toată lumea miza pe „zonă", iar noi am învins jucînd, cu predilecţie „om la om". Adevărul este că noi combinăm cele două „tactici", jucătorii aşteaptă în „zonă", bine organizaţi, apoi acţionează „om la om", după care se declanşează contraatacuri rapide susţinute supranumeric.

3. Vor juca, cu siguranţă, cei care sînt la ora respectivă foarte buni. Dacă selecţionata de tineret furnizează jucători

3. Multe lucruri nu s-au văzut. De obicei foarte mulți consideră că fotbalul nu se schimbă, pentru că noi nu ne schimbăm. Sintem tentați să privim jocul de fotbal cu aceiași ochi cu care am privit jocul acesta acum 20—30 de ani. Ne vine greu să acceptăm mutațiile, dinamice, aflate intr-o permanentă reinnoire. Noutăți ar fi: jocul pe intreaga suprafață de teren, dispariția extremelor, dar nu a jocului pe extreme, universalizarea sarcinilor, posibilitatea unui jucător de a juca in diferite zone nu numai cele limitrofe, cu mijloace specifice și scop tactic specific zonei respective. De exemplu brazilianul Junior pe care l-am văzut și apărător in fața buturilor proprii și creator la mijlocul terenului și realizator in fața porții adverse. Și la fel au fost belgianul Geretz, italienii Scirea, Tardelli, Conti și alții. Ca să nu mai vorbim de direcțiile de joc care nu mai sint cele tradiționale. De la o poartă direct spre cealaltă. Balonul circulă pe traiectorii intortocheate, ciudate, inainte și inapoi, pină cind își atinge scopul final.

4. Am mai spus-o și o repet, viitorul fotbalului aparține oamenilor inteligenți, celor foarte bine pregătiți, la care cultura joacă un rol foarte important. Pentru că și in fotbal a cunoaște inseamnă a te informa. Unii au preluat de la alții, adaptind ceea ce s-a impus ca inovație, stilului și condițiilor lor naturale.

5. Nu știu ce a răspuns Bearzot la această intrebare, dar cunoscindu-l pe el ca pe un om de o sociabilitate rar intilnită, mă gindesc ce trebuie să fi fost in sufletul lui pentru a impune o tăcere totală in relațiile cu presa. Sau ce trebuie să se fi făcut pentru a lua această hotărire. Așa că, spre deosebire de el, supus zilnic unui „terorism" gazetăresc, cum l-a numit antrenorul iugoslav Milan Miljanici cu ocazia C.E. '80, din partea a cel puțin 20 de cotidiane sau săptăminale, eu nu pot să mă declar decit un om mult prea fericit față de atenția și preocuparea cu care sint uneori tratat.

Pentru cititorii almanahului Tineretului urez multe de succes,

1.07.1982 [illegible]

valoroși ii includ in lot. Nu țin pe nimeni care nu rezistă luptei pentru realizarea obiectivelor și intereselor echipei. Cind jucătorul nu mai poate face față, il schimb, indiferent cine-o fi sau cine a fost. Actuala echipă numără mulți jucători care au o virstă medie de 26 de ani, dar care adună fiecare in jur de 60 de selecționări. Nu se poate face o națională cu 100 de jucători ce sint foarte buni la un moment dat, dar n-au deloc sau doar citeva prezențe in lot, ci se poate face o reprezentativă redutabilă cu 20 de jucători, fie și mai modești, dar cu multe selecționări, cu multă experiență. Stabilitatea unei echipe, pentru omogenitate și armonie, este foarte importantă.

4. Marile contacte internaționale sint de natură să mijlocească absorbirea, de la unul la altul, a elementelor noi care intervin in jocul de fotbal, in special in ceea ce privește sistemele tactice. Sud-americanii au luat mai mult de la europeni decit noi de la ei. Ei au o anume structură, o anume predispoziție a jucătorilor din țările Americii de Sud de a-și adapta talentul. Stilul nu se imprumută niciodată. Nu poți juca, de exemplu, ca englezii. De aceea e greu de spus care din școlile de fotbal va avea supremația in viitor. Deocamdată, au cele europene cu patru echipe in semifinalele C.M.

5. Tot ce este critică constructivă, totdeauna, este un ajutor prețios. Un mijloc care indreaptă o situație necorespunzătoare. Tot ce este insultă și ofensă, are efecte negative nedorite. Echipa Italiei și eu personal ne-am revoltat impotriva ofenselor și a insultelor și nu a criticii obiective. Și n-am mai comunicat, o perioadă cu presa, care profera insulte in adresa noastră. Atitudinea noastră a fost de apărare a intereselor echipei naționale și nu o sfidare. Noi ne-am apărat in grup, uniți sufletește, și am trăit impreună o mare fericire, cucerirea „Cupei mondiale"!

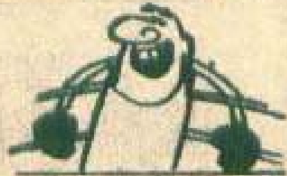
[illegible]

sportivamente,

[illegible]

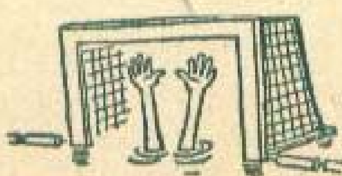
VASILE CĂBULEA

CANDIDAŢI LA PODIUMUL OLIMPIC

Chiar dacă anul 1982 n-a fost prea productiv pentru sportul nostru, mai multe discipline de tradiţie marcînd un reflux în marile întreceri internaţionale, o serie de individualităţi remarcabile au promis, de pe acum, că se vor număra printre candidaţii la medaliile olimpice ale Los Angelesului '84. Şi cum ne-a făcut întotdeauna plăcere să prezentăm asemenea aşi ai sportului românesc, o facem şi de această dată, cu convingerea că în almanahul nostru de anul viitor galeria veritabilelor speranţe olimpice va fi şi mai bogată. Pînă atunci, însă, iată-i pe cei care au confirmat aşteptările încă de la jumătatea ciclului olimpic.

VALI IONESCU, steaua atletismului feminin

Anul 1982, care a adus atitor discipline eclipsa, a conferit, însă, atletismului nostru feminin strălucirea de altădată, pe care am aşteptat-o şi am dorit-o atita. Dintr-un buchet de mari campioane, printre care se numără Doina Melinte, Maricica Puică, Anişoara Cuşmir şi Vali Ionescu, cea din urmă merită, totuşi, să fie... cea dintii, cu atit mai mult cu cit ea este şi prima săritoare în lungime a lumii, cu fantasticul record de 7,20 m, înregistrat pe stadionul „23 August" din Bucureşti, cu prilejul Campionatelor naţionale. Dealtfel, seara aceea de 1 august va rămîne memorabilă în istoria atletismului mondial, ca şi a sportului românesc, dat fiind că două sportive din ţara noastră au pulverizat, la interval de citeva minute, recordul mondial al probei. Întii a fost Anişoara Cuşmir, cu senzaţionalul ei 7,15 m, care a amuţit tribunele, uluind întreaga lume. Craioveanca, clădită parcă din fildeş, măsurind 1,73 m înălţime şi cintărind 65 kilograme, dispunind de calităţi fizice rarissime şi de un talent înnăscut, biruia, după mai bine de doi ani de eforturi remarcabile, un record spre care năzuia cu tot elanul ei. Bucuria şi lacrimile i-au însoţit reuşita, alături de aplauzele publicului, de florile şi felicitările binemeritate, cu care a fost copleşită. Apoi, după ce aparatele de fotografiat s-au potolit pentru o clipă, făcînd loc celeilalte aspirante la titlu şi la record să-şi măsoare forţele cu... groapa de nisip, s-a întimplat ceea ce nimeni şi nimic n-ar fi putut anticipa. Vali Ionescu, zvelta atletă giuleşteancă, sortită parcă la un veşnic loc secund, după strălucitoarea ei adversară, s-a concentrat îndelung în capul pistei de elan, lansîndu-se cu o viteză de-a dreptul extraordinară. A ajuns deasupra pragului înainte ca asistenţa să se dezmeticească, a bătut puternic şi s-a înălţat cu detenţa unei foste săritoare la înălţime. Zborul lung, uimitor de lung, s-a încheiat cu o aterizare de kinogramă, dincolo de graniţa celor 7 m, iar tribunele au sărit din nou în picioare, aşteptind rezultatul. În clipa următoare, Vali Ionescu îşi cuprindea faţa în mîini şi, întocmai ca Anişoara Cuşmir, izbucnea în lacrimi de fericire. Pe tabela electronică era afişat rezultatul ei — 7,20 m, nou record al lumii!

Născută la 31 august 1960 la Tr. Măgurele, Vali Ionescu a început să practice atletismul la C.S. Şcolar Triumf Bucureşti, sub îndrumarea profesoarei Rodica Girleanu, care a specializat-o în proba de înălţime. După numai doi ani, însă, ea va trece la Clubul Rapid Bucureşti, unde începe colaborarea cu excelentul antrenor Mihai Zaharia, fost campion naţional de lungime, care îi transmite pasiunea pentru proba sa. Progresia rezultatelor giuleştencei este mai edificatoare decit orice alte cuvinte, aşa că v-o prezentăm: 1978 — 5,24 m; 1979 — 5,42 m (în sală) şi 6,07 m în aer liber; 1980 — 6,54 m; 1981 — 6,72 m. Iată acum şi suita din 1982, anul recordului mondial: 6,83 m— 6,92 m — 6,97 m — 7,03 m, ultima cifră fiind realizată în Ungaria, în cadrul unui concurs desfăşurat la Debrecen.

După intrarea în posesia recordului lumii, Vali Ionescu a obţinut şi alte performanţe de peste 7 m, care i-au confirmat clasa, ciştigind numeroase competiţii internaţionale de prestigiu între care şi Campionatele balcanice de la Bucureşti.

Studentă la I.E.F.S., medaliată cu bronz la C.E. de sală şi la „Universiada '81, Vali Ionescu şi-a adăugat în palmares şi un alt rezultat de prestigiu, cu prilejul „europenelor" de atletism, cucerind medalia de aur la Atena. Şi, cu un asemenea palmares, la virsta de 22 de ani, Vali Ionescu se anunţă de pe acum una dintre marile favorite ale Jocurilor Olimpice de la Los Angeles!...

IVAN PATZAICHIN, la medalia nr. 25!

La Jocurile Olimpice de la Moscova, în minutele care au urmat probei de canoe 2—1 000 m, campionul olimpic Ivan Patzaichin participa la o conferinţă de presă, aflîndu-se, pe bună dreptate, în mijlocul interesului uriaş al ziariştilor. Se împlineau exact 12 ani de la prima sa prezenţă olimpică şi, totuşi, Ivan se afla în frunte, cucerind o medalie de aur şi la cea de a treia sa Olimpiadă. Bineînţeles, în faţa unei asemenea longevităţi, reporterii s-au grăbit să-i pună întrebarea: „Cind te retragi din activitatea competiţională?" la care — cu modestia-i recunoscută, marele campion a răspuns: „Cind voi simţi că nu mai pot să ciştig, mă voi retrage, fără nici o ezitare. Iar momentul cred că e pe-aproape!"...

În anul 1981, deci în sezonul următor Olimpiadei, Patzaichin s-a aflat, însă, tot în canoea de dublu a României, împreună cu excelentul său secundant, Toma Simionov, și, împreună, au cîștigat titlul de campioni mondiali, la Nottingham. Era cel de-al 13-lea an al carierei lui Patzaichin, care sfida nu numai vîrsta fiziologică, ci chiar cifra... superstițioasă !

În această vară, Campionatele mondiale de caiac-canoe au fost programate la Ada Ciganlija, lacul din apropierea Belgradului, unde fiul de pescar de la Mila 23 avusese mereu de furcă : ba cu vîntul lateral, ba cu culoarele din margine, ba chiar cu cine știe ce alte ghinioane de acest fel, așa că pornea la drum să spulbere și mitul neșanselor care-l urmăreau pe lacul belgrădean. Și iată-l pe Patzaichin în fața finalei din proba de canoe dublu — 1 000 m. Urmărit de ghinionul unei trageri la sorți nefavorabile, el și Toma se află pe culoarul 2, în marginea pistei nautice, unde vîntul puternic stîrnește valuri mari. Și, totuși, canoiștii noștri visiesc cu dîrzenie, reușind să sosească pe locul al treilea, cucerind astfel medalia de bronz. Se întîmplă, însă, că Toma Simionov întîrzie la un control medical de după cursă, iar directoratul de concurs ia măsura disciplinară, de a... retrage medalia echipajului nostru ! Vă închipuiți ce era în sufletul lui Patzaichin !

A doua zi, mai rămăsese șansa probei de 10 000 m, o probă dură, epuizantă, în care celebrul canoist dinamovist avea de cucerit medalia cu nr. 25 a carierei sale. De data aceasta, nimeni nu-i mai putea sta în cale. Și, totuși, iată că, după primii 700 de metri ai cursei, într-un carambolaj de ambarcații, singura canoe care se sparge este cea a băieților noștri ! ! În mod normal, acest lucru înseamnă abandon, dar nu și pentru Patzaichin, care izbește cu atîta furie spărtura încît — adevărată minune ! — lemnul subțire se potrivește „pe fibră", apa fiind stopată aproape de tot. Echipajul continuă, deci, cursa, avîndu-l în frunte pe extraordinarul Ivan Patzaichin care, în timp ce lovește apa cu pagaea, apasă simultan cu piciorul pe o pompă aflată în podea, pentru a elimina infiltrațiile de apă. Și, în acest fel, canoea României va trece prima linia de sosire, obținînd o victorie clară, care a părut tuturor celor prezenți în tribune absolut normală, ei neștiind nimic din ce s-a întîmplat.

Medalia nr. 25 a lui Ivan Patzaichin a fost tot de aur și ea îl menține la fel de proaspăt, de tînăr și de valoros ca întotdeauna, pe drumul spre cea de a 4-a sa Olimpiadă, cea de la Los Angeles. Unde, sîntem gata să punem pariu, Ivan Patzaichin va urca din nou pe podiumul de premiere ! Va avea atunci 35 de ani !...

CARMEN BUNACIU și marea ei victorie de la Guyaquil

Nu se poate să n-o cunoașteți pe Carmen Bunaciu. Este cea mai valoroasă înotătoare română din toate timpurile, dovadă fiind cele 4 titluri de campioană mondială universitară, cucerite la două ediții ale Universiadei, ca și medaliile dobîndite la Campionatele europene și, mai ales, medalia de bronz cu care s-a întors de la Campionatele mondiale din Ecuador, o medalie neprețuită, nu numai pentru că este prima și unica medalie a natației românești la această competiție de vîrf, dar și pentru că drumul sportivei noastre către Ecuador a fost plin de peripeții.

Cu 10 zile înaintea competiției, cînd ar fi trebuit să plece, Carmen și excelenta ei antrenoare, Cristina Șopterian, s-au întors de la... aeroportul Otopeni din cauza unui vaccin. Un vaccin obligatoriu pe care însă nu-l făcuseră, din cauza unor uituci ! Problema se complicase foarte mult, dat fiind că înotătoarea noastră nr. 1 nu mai avea răgaz să se acomodeze cu fusul orar, lucru deosebit de important într-o competiție unde contează și... miimile de secundă. Iată de ce, timp de 7 zile, pînă la următorul avion către Guayaquil, Carmen Bunaciu a dormit ziua, făcînd antrenamente noaptea, dar la București, pentru ca — pe drumul spre orașul-gazdă al competiției — să mai facă un scurt antrenament și într-o piscină... decorativă, din Madrid! După aproape 40 de ore de călătorie și după 12 ore de somn, Carmen a luat startul în competiție, ocupînd un excelent loc 4 la 100 m spate, dar cucerind un și mai valoros loc 3, la 200 m, într-o cursă pe care cîștigătoarea a încheiat-o cu un fantastic record mondial !

Cam asta ar fi povestea și dacă socotiți că mai trebuie vreo recomandare specială privind ambiția cu care Carmen Bunaciu este angajată pe drumul Olimpiadei de la Los Angeles, atunci vă dăm noi această recomandare !...

Grupaj realizat de
H. ALEXANDRESCU

ADELAIDE — DARWIN, 3200 KM DE INFERN

Din cauza căldurii foarte ridicate, aerul a devenit de nerespirat. Ai senzația că gura ți se usucă în fiecare clipă. Pentru a rezista trebuie să înghiți din cinci în cinci minute cîte o gură de apă. Dacă privești în zare te copleșește întinderea nesfîrșită de nisip. Încercînd să-ți aținteşti privirea într-un punct al orizontului ai senzația stranie că în acel loc apare o oază necunoscută cu palmieri îmbietori în care susură un izvor cu apă cristalină. Dar nu te poți lăsa ademenit de această imagine. Nu poate fi decît una din festele pe care fata morgana o face călătorului ce se aventurează în inima deșertului australian. Însă mirajul este atît de fascinant încît îți vine să cobori de la volanul autocamionului de mare tonaj, ce are atașate mai multe remorci alcătuind un adevărat tren rutier. Pentru a alunga chemarea atît de periculoasă a sirenei deșertului îți scoți de la piept sticla ce conține prețiosul talisman „Queensland Diesel", o poșircă rezultată din combinarea romului cu coca cola, și tragi un gît. Apoi îți continui drumul pe transaustralianul ce leagă orașul industrial Adelaide din sudul Australiei de Darwin, o așezare în plină înflorire din nordul continentului. Această șosea cunoscută sub numele de „Drumul Sudului", o adevărată rută a marilor încercări, deoarece este considerată una din cele mai dificile din lume, măsoară 3 200 kilometri lungime, din care 1 120 de kilometri prin deșert. Faima rea de care se bucură această rută are o deplină justificare pentru că în orice moment se poate întîmpla ceva neașteptat, toate aceste surprize fiind neplăcute.

Dar, iată, se simte o boare de vînt. Apoi aceasta se intensifică, transformîndu-se într-o adevărată furtună. Nisipul se învolburează dintr-o dată alcătuind forme ciudate. Este atît de des și fin încît ai senzația că în jur s-a pornit o ploaie de talc. Îl simți cum îți intră în gură, prin toți porii, îl simți cum îți scrîșnește printre dinți. Cămașa udă leoarcă, ce și-a pierdut culoarea inițială, se umple și ea de nisip devenind scorțoasă. La un moment dat vîntul se potolește și răsufli ușurat că ai scăpat din acest infern. Nu trec decît cîteva minute și simți cum mașina începe parcă să danseze sub tine. Șoseaua a devenit, ca și întreg ținutul din jur, ondulată ca o armonică. Stai cu sufletul la gură să nu se spargă vreunul din cele 38 de pneuri ale veritabilului tren rutier pe care-l conduci. Apoi, un zgomot înăbușit însoțit de un scurt șoc te face să tresari. Îți dai seama că un cangur s-a ciocnit de grătarul din față, ce are menirea să absoarbă impactul izbiturii. Asemenea grătare intră în mod obligatoriu în dotarea mașinilor ce străbat „Șoseaua Sudului", deoarece astfel de coliziuni cu animale sălbatice se petrec frecvent. Dacă se întîmplă să te afli pe această rută primăvara sau toamna, cînd se pornesc ploile musonice, atunci te trezești pe neașteptate că parcă nu te mai afli într-un autocamion, ci într-o ambarcațiune, pentru că șoseaua se transformă

din cauza puhoiului de ape într-un adevărat rîu.

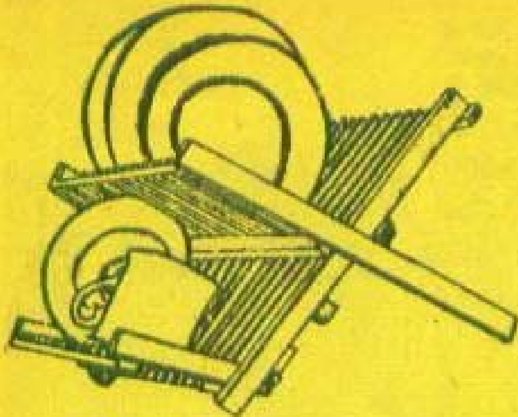
Avînd în vedere imensa dificultate a acestui traseu, din totalul de vreo 5 000 de șoferi de autocamioane profesioniști din Australia numai circa 20 au priceperea și rezistența pentru a-l străbate. Viteza medie cu care se poate rula în zona de deșert este de circa 19 km pe oră. În total parcurgerea transaustralianului îți cere cel puțin 60 de ore de șofat sau patru zile de drum, socotind și popasurile pe care trebuie să le faci din cînd în cînd. Pentru a rezista psihic nu trebuie să te gîndești la lungimea totală a drumului, deoarece atunci nu-ți mai rămîne altceva de făcut decît să abandonezi. Toți cei circa 20 de conducători auto de mare clasă, adevărați „șoferi ai iadului", nu se gîndesc decît la popasul următor ce trebuie să-l facă. Conduci de la o oprire la alta, faci popas pentru a mînca. Apoi o pornești din nou știind că după un anumit timp vei opri pentru a lua o nouă masă. Traseul însumează o serie de locuri de popas și odihnă, dar acestea sînt extrem de puține și foarte îndepărtate. Îți rămîn la dispoziție cabina autocamionului și cerul liber. Se conduce însă ziua și noaptea. De multe ori se cuplează doi șoferi pentru a conduce cu schimbul. Cînd pilotezi noaptea, la volan te cuprinde o puternică melancolie. Noaptea cerul este atît de limpede și înstelat, atmosfera este atît de stranie încît nu poți să nu te gîndești la O.Z.N.-uri.

Stațiile service sînt, de asemenea, foarte rare. Deci cel care se încumetă să parcurgă un astfel de drum trebuie să fie un expert în mecanică. Este imposibil ca colosii pe care-i conduci, autocamioane de 350 cai putere cu motoare cu 8 cilindri să nu sufere fie o defecțiune a motorului, fie o pană de cauciuc, fie alte stricăciuni imprevizibile. Iar singura persoană care o poate remedia este însuși șoferul, pentru că nimeni nu poate să-i vină în ajutor. Din această cauză ei au grijă să-și ia cu ei pneuri și piese de schimb de rezervă, iar mașinile pe care le pilotează au rezervoarele de combustibil supradimensionate. Alegerea mărfurilor ce trebuie transportate este făcută, de asemenea, cu mare grijă, deoarece sînt articole care nu rezistă pe un asemenea traseu. În nici un caz, televizoare, frigidere și mașini de gătit.

Dealtfel, pe parcursul întregului drum poți vedea diferite mărfuri abandonate de șoferii mai puțin prevăzători, produse care nu au făcut față acestui traseu atît de greu. Dar o senzație de adîncă mîhnire îți creează autocamioanele, și în general autovehiculele, abandonate în special în regiunea de deșert. Sînt atîtea întîmplări triste legate de fiecare mașină părăsită. Și de-a lungul acestui traseu zac circa 1 000 de autovehicule.

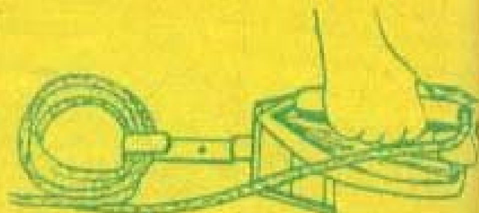
După parcurgerea deșertului pericolele nu dispar. Celor prin care deja ai trecut li se adaugă, în partea de nord a Australiei, primejdiile specifice zonelor subtropicale, în care ai de străbătut păduri deosebit de dese și de înfruntat șerpi veninoși și crocodili. Răsufli însă ușurat cînd vezi primele clădiri ale orașului Darwin profilîndu-se în față, punctul terminus al călătoriei.

TUDOR PRELIPCEANU

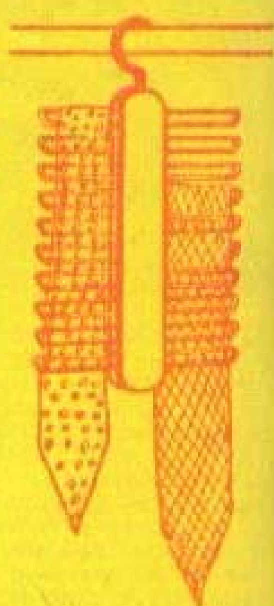
GRĂTAR PLIABIL PENTRU VASE. Se execută din pin natur: lungimea 32 cm, înălțimea 24 cm, lățimea 36 cm. Folosește pentru 16 farfurii. În partea de jos se pot așeza tacîmuri, cești etc.

(Surse: Burda Moden nr. 11/1980 și Für Sie nr. 5/1981).

SUPORT DE PERETE PENTRU FIERUL DE CĂLCAT. Se realizează din metal și este prevăzut cu un cîrlig de care se prinde cordonul mașinii.

SUPORT PENTRU CRAVATE. Se pot păstra astfel 20 de cravate. Simplu, eficient, suportul se poate agăța de bara de haine din șifonier.

Cu eforturi minime și multă... imaginație

PIESĂ DE MOBILIER PENTRU CĂRȚI, OBIECTE DECORATIVE, COLECȚII

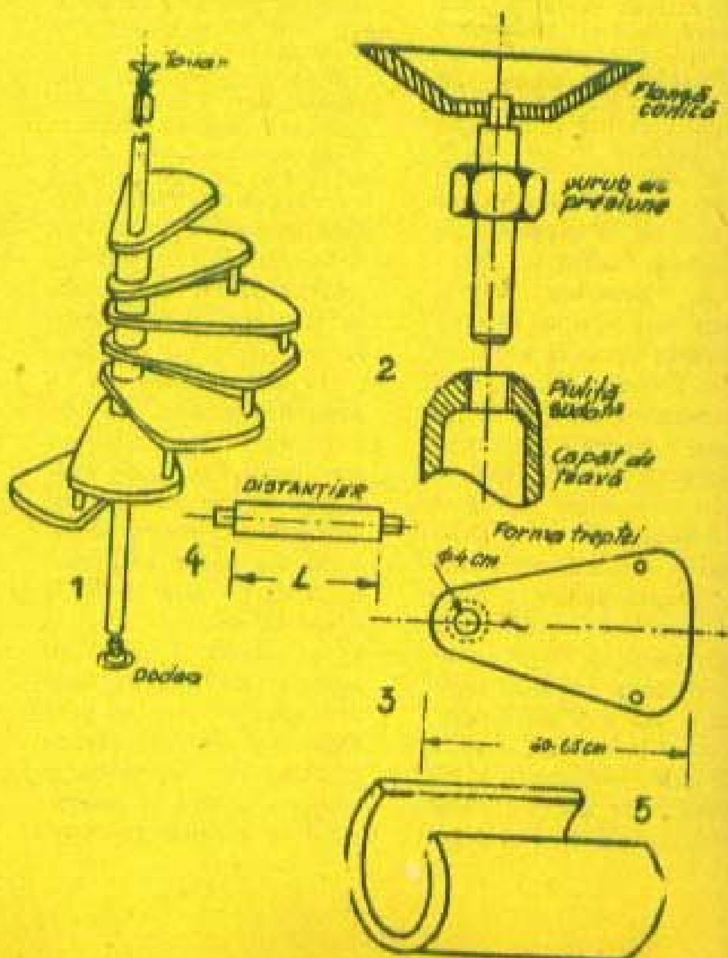
Pe o țeavă cu diametrul de 40 mm se montează treptele și distanțierele. Cu 2 șuruburi de presiune se fixează bine țeava între tavan și podea (desenul 2). Din panel sau PAL se decupează 9 trepte (desenul 3). Distanțierele se taie dintr-o țeavă de plastic cu diametrul de 10—15 cm și o grosime a pereților de circa 5 mm, lungimea fiind de 23 cm. (desenul 4). Distanțierele mici, de la marginile treptelor, vor avea lungimea L egală cu lungimea distanțierelor centrale; cele 2 capete cu diametre mai mici vor fi cotate după grosimea materialului din care este confecționată treapta.

Montarea distanțierelor mici se fac prin încleierea capetelor și introducerea lor în găurile prevăzute la marginile treptelor. Ultima treaptă de sus se va bloca cu o pană metalică ce străbate țeava de fier prin 2 găuri practicate transversal prin țeavă, locul găurii stabilindu-se după montarea tuturor treptelor.

Toate suprafețele pieselor se chituiesc și se șlefuiesc, după aceea se vopsește totul într-o culoare deschisă.

(Sursa „Tehnium", nr. 1/1981).

LIDIA POPESCU

ORIZONTAL: 1) A doua parte a unei competiţii sportive — Infinitivul unor atleţi. 2) Sportivi de dragul sportului — În cont ! 3) Porţiuni ale tribunei, plasate în spatele porţilor — Veche echipă de fotbal din Oradea (abr.). 4) Cureluşe de meşină — Apărător la bară. 5) Lăsată în urmă de schiori — Infinitivul cicliştilor care se desprind de pluton. 6) Piesă şahistă — Intrat în finale ! 7) Expus la loviturile boxerilor — Ler ! 8) Primele asociaţii ! — Durata unui campionat naţional de fotbal — Propice întrecerilor nautice. 9) Ciine de vinătoare — Tip de ambarcaţie sportivă. 10) Merge cu motocicleta — Stil de înot.

VERTICAL: 1) Îndrăgit club sportiv bucureştean — A trimite mingea unui coechipier. 2) Titlu pentru un sportiv merituos — Repriză la volei şi tenis. 3) Lovit în zbor de trăgători — Se acordă gimnaştilor. 4) Cunoscut portar de fotbal al anilor trecuţi — O rup atleţii la fugă — În rest ! 5) Trandafir — Portar... înaintaş. 6) Lovitură a mingii la tenis. 7) Împreună cu — Balonul de rugbi — Primele la sport ! 8) În picaj ! — A şuta pe lingă poartă. 9) Schimb de locuri între rege şi regină, la şah — Finalul nedecis al unei partide de şah. 10) Suplele sportive ale bazinelor.

Confortul cosmic

„Arhivele Lunei", ca şi „Dosarele viitorului". Aproximativ 3 500 de desene şi proiecte pentru misiunile spaţiale Apollo, Saturn, Skylab, ca şi asupra conceperii primei navete spaţiale. O întreagă panoplie a ceea ce, realizatorul lor, Raymond Loewy, marele „designer" al spaţiului le-a scos în vînzare vara trecută la Londra, în cadrul vestitei licitaţii Sotheby.

Obiectele expuse provoacă verva lirică a comentatorilor profesionişti ai vînzării. Pătrunzînd încetul cu încetul în spaţiul cosmic, omul simte că această întindere infinită pe care nu o poate atinge decît în „vase închise" nu a fost concepută pentru el. Ajuns în teritoriul gravităţii zero, al „inumanei" absenţe a greutăţii, el trebuie să se descurce. După primele zboruri, în care caracteristicile navelor spaţiale fuseseră stabilite mai ales în funcţie de rolul lor de rezervor de combustibil şi în care scopul suprem era reuşita misiunii, s-a văzut că existau şi alte probleme în spaţiu. Şi că era necesară, deopotrivă, o preocupare pentru „securitatea fiziologică şi confortul astronauţilor". Era epoca misiunii Skylab, „laboratorul cerului", cu care au studiat, timp de 171 de zile, de la 15 mai 1973 pînă la 8 februarie 1974, trei echipe de cercetători. Întrucît venise vremea ca cineva să se preocupe şi de viaţa umană în aceste condiţii cu totul speciale ale activităţii extraterestre, acesta a fost rolul ce i s-a încredinţat oficial, la 15 noiembrie 1967, lui Raymond Loewy.

Născut la Paris în 1893, soldat în primul război mondial, prieten al lui André Malraux, cavaler al Legiunii de Onoare, devenit cetăţean american după o strălucită carieră de desenator industrial în S.U.A., Raymond Loewy, vorbeşte, din biroul său aflat la Paris, unde îşi petrece o mare parte a anului, evocă nostalgic începuturile. La 16 ani cîştigă primul său premiu fabricînd modelul redus al unui avion (în 1908). Mai tîrziu, în Statele Unite, a desenat locomotive şi automobile, a ameliorat aspectul elicopterului şi a conceput un nou marcaj pentru „Air Force One", avionul personal al lui J. F. Kennedy. „Îmi place, spune el, tot ceea ce se aprinde repede. Îmi place să conduc ceea ce am desenat". El a condus, într-adevăr, o locomotivă avînd viteza de 160 km pe oră, şi-a luat brevetul de pilot de curse la 70 de ani şi s-a supus unor încercări de rutină pentru astronauţi. „În 1967, îşi aminteşte Raymond Loewy, nu se ştia nimic despre viaţa în spaţiu. În acea epocă, N.A.S.A. era divizată asupra unor probleme de ordin filosofic. Spaţiul cosmic reprezenta, cu siguranţă, o viaţă nouă şi membrii echipajului trebuiau să i se adapteze. Un alt grup avea o opinie contrară. În 1968, în cursul unei reuniuni a responsabililor cu zborurile spaţiale — oameni de ştiinţă, medici, psihologi — poziţia mea a prevalat. Eram convins că trebuia, cel puţin la început, să se dea astronauţilor impresia păstrării contactului cu o viaţă normală. În primul rînd, ar fi trebuit un hublou, pentru ca echipajul să poată vedea Terra". „Apoi, fiecare astronaut trebuia să se poată izola total opt ore pe zi, să citească ceea ce îi face plăcere, să asculte muzica îndrăgită ; în fine, să-şi servească masa fără a pluti. Pentru aceasta, aşezaţi unul în faţa altuia, îşi fixau picioarele în nişte crampoane. Masa a fost concepută în formă triunghiulară pentru ca nici unul dintre cei trei membri ai echipajului să nu aibă un loc privilegiat. Acestea au fost cele trei principii decisive, care nu au fost modificate pentru zborurile ulterioare".

Raymond Loewy este deosebit de mîndru de scrisorile pe care cosmonauţi şi responsabili ai zborurilor spaţiale le-au adresat după primele zboruri, în care recunoşteau că „desenul imaginativ bazat pe înţelegerea nevoilor umane" a permis echipajelor să trăiască „într-un confort relativ" şi să lucreze cu eficacitate.

D. I.

O slujnică perfectă

de Agatha Christie

— Vă rog frumos, coniță, pot să vă întrerup și să vă spun ceva ?

Fiindcă tot fusese întreruptă, firește că Miss Marple nu găsi de cuviință să se supere și își întoarse fața spre Edna, tînăra ei slujnică, spunîndu-i cu blîndețe :

— Sigur că da, Edna. Hai, intră și închide ușa. Ce s-a întîmplat ?

Plină de sfiiciune, Edna închise încet ușa, și se apropie de stăpîna ei, răsucind șorțul între degete și înghițind în sec.

— Ei, ce vroiai să-mi spui ? o încurajă Miss Marple.

— Vă rog, coniță, e vorba de vară-mea Gladys. Treaba e că și-a pierdut slujba.

Oh, draga mea, îmi pare tare rău. Dacă nu mă-nșel, lucra la Old Hall, la domnișoara... vreau să spun la domnișoarele Skinner ?

— Da, coniță, chiar așa, coniță. Și-i tare necăjită biata Gladys din pricina asta — își dă sufletul de supărare !

— După cîte știu eu, Gladys a schimbat cam des stăpînii pînă acum, nu-i așa ?

— Așa-i, coniță, cum ziceți. Îi cam place să schimbe locurile unde lucrează. Nu-i prea statornică, vedeți dumneavoastră. Cum s-ar zice, e mereu cu gîndul de ducă. Numai că, pînă acum, de fiecare dată, ea a fost cea care cerea să plece.

— Și de data asta, înțeleg că au dat-o afară ? întrebă Miss Marple.

— Chiar așa, coniță, și e neagră de supărare.

Miss Marple păru destul de surprinsă. Din cîte o știa ea pe Gladys, care venise cîteodată să bea un ceai cu Edna în bucătărie cînd „avea liber", fata era o tînără voinică și veselă, despre care ți-ar veni greu să crezi că o să-și piardă prea ușor cumpătul.

— De fapt, urmă Edna, ce-a întors-o rău pe dos pe Gladys, e felul cum s-au petrecut lucrurile, și cum s-a purtat domnișoara Skinner.

— Și cum s-a purtat domnișoara Skinner ? o întrebă Miss Marple, răbdătoare.

Atît i-a trebuit Ednei ca să se apuce să turuie, fără să mai poată fi oprită.

— Oh, coniță, toată întîmplarea asta parcă i-a dat cu ceva în cap lui Gladys. Să vedeți, domnișoara Emily Skinner a descoperit că-i lipsește o broșă, și a făcut un tărăboi cum nu s-a mai pomenit, și n-aș putea zice că-i un lucru plăcut pentru o fată în casă ; o face să se simtă tare necăjită, cred că înțelegeți, coniță, ba chiar nenorocită. Și Gladys a căutat și ea peste tot, și domnișoara Lavinia Skinner chiar zicea că o să reclame la poliție, și cum scotoceau iar peste tot, uite că dau peste broșă în fundul unui sertar al măsuței de toaletă, și tare s-a mai bucurat Gladys.

Numai că nu știu cum se face, dar chiar a doua zi, îi cade din mînă o farfurie și se face bucăți, și domnișoara Lavinia se face foc și pară și-i spune lui Gladys că-i dă o lună preaviz și să-și ia catrafusele și să plece. Dar Gladys simte în sinea ei că nu e din cauza farfuriei sparte, că domnișoara Lavinia a folosit întîmplarea doar ca pretext, și că e din cauza broșei, că ele cred că ea a luat broșa și a pus-o la loc cînd a auzit că vor să cheme poliția, dar Gladys n-ar fi făcut niciodată așa ceva, niciodată în viața ei, și acum i-e teamă că or să-i iasă vorbe, și lumea o să creadă ce-or să spună domnișoara Emily și domnișoara Lavinia, și e o treabă tare neplăcută pentru o fată care lucrează într-o casă, nu-i așa, coniță ?

Miss Marple dădu din cap, ca semn că o înțelegea. Deși n-o prețuia prea mult pe Gladys, pe care o socotea prea plină de sine și cam repezită, era totuși încredințată de cinstea fetei și își dădea seama că întîmplarea o necăjise tare mult.

Uitîndu-se la stăpîna ei cu speranță, Edna o întrebă :

— Și credeți, coniță, că n-ați putea face nimic pentru biata Gladys ?

— Spune-i să nu se poarte ca o toantă, spuse cu hotărîre Miss Marple. Dacă n-a luat broșa — și sînt încredințată că n-a luat-o — n-are de ce să-și facă inimă rea.

— Dar o să-i iasă vorbe prin tot ținutul, se văită Edna.

— Atunci, știi ce-o să fac ? spuse Miss Marple. Azi după-amiază am drum într-acolo și o să mă opresc să schimb cîteva cuvinte cu domnișoarele Skinner.

— Oh, vă mulțumesc tare mult, spuse Edna, și respiră ușurată.

Old Hall era o casă destul de impozantă, în stil victorian, înconjurată de un parc cu pajiști și copaci. Și cum proprietarul ei nu izbutise s-o vîndă sau

măcar s-o închirieze toată, un agent imobiliar întreprinzător o împărțise în patru apartamente, cu un sistem central de încălzire, urmind ca parcul să fie folosit în comun de toți chiriașii. Soluția se dovedise fericită. Unul dintre apartamente fusese închiriat de o bătrînă bogată și excentrică, însoțită de o cameristă. Bătrîna doamnă avea o mulțime de păsărele de tot felul și în fiecare zi trebuiau hrănite cum se cuvine. Al doilea apartament fusese luat de un pensionar, fost judecător în India, împreună cu soția lui. O pereche de tineri căsătoriți ocupau al treilea apartament, iar al patrulea fusese închiriat de-abia de două luni de două fete bătrîne, domnișoarele Skinner. Chiriașii păstrau între ei relații destul de distante, mai cu seamă că nu aveau nimic în comun.

Miss Marple îi cunoscuse pe toți chiriașii, deși nu s-ar putea spune că avea relații mai strînse cu vreunul din ei. Cît despre cele două domnișoare Skinner, știa că cea mai în vîrstă dintre ele, domnișoara Lavinia, era ceea ce s-ar putea numi o femeie activă ; domnișoara Emily, mai tînără, își petrecea cea mai mare parte din timp în pat, suferind de tot felul de boli care, după părerea celor din St. Mary Mead, erau mai degrabă închipuite. Singură domnișoara Lavinia nu punea la îndoială suferințele care o chinuiau pe sora ei și îndura biata de ea totul cu răbdare, și nu-și precupețea timpul și puterile alergînd întruna în sat după cine știe ce bunătăți de care „soră-mi i s-a făcut deodată poftă".

Tot în St. Mary Mead se spunea că dacă domnișoara Emily ar fi fost pe jumătate atît de bolnavă pe cît se văita, ar fi trimis de mult după doctorul Haydock să vină s-o îngrijească. Dar cînd i s-a sugerat așa ceva, domnișoara Emily a închis ostenită ochii, cu aerul celui pe care nimeni nu-l înțelege și a murmurat că la ea nu era vorba de un caz simplu — cei mai buni specialiști din Londra nu au reușit să-i dea de capăt — dar că acum găsise un medic nou și expert, care-i indicase un tratament de-a dreptul nemaivăzut și că era plină de speranțe că o să-i ajute. N-o să se lase ea în nici un caz pe mîna unui doctor de țară oarecare.

— Și, după părerea mea, își încheie domnișoara Hartnell comentariul, bine face domnișoara Emily că nu trimite după el. Fiindcă doctorul Haydock, cu felul lui atît de direct de a fi, i-ar spune imediat că n-are nimic, și să se dea jos din pat și să nu mai facă pe bolnava. Și tare bine i-ar face s-o mai scuture cineva !

Dar cum n-a ajuns să aibă parte de un asemenea tratament, domnișoara Emily zăcea mai departe pe sofa, avînd în jur tot felul de cutii și cutiuțe cu pilule, și refuza aproape orice i se aducea pe tavă, pregătit anume pentru ea, poftind mereu altceva — de obicei ceva foarte greu de găsit.

După ce Miss Marple sună la ușă, îi deschise chiar Gladys, într-adevăr cu o înfățișare mult mai nenorocită decît și-o putea închipui Miss Marple. În salonaș (porțiune din fostul salon, pe care îl transformaseră, împărțindu-l în sufragerie, salon, baie și un dulap în perete), domnișoara Lavinia se ridică s-o întîmpine pe vizitatoare.

Lavinia Skinner era o femeie înaltă, voinică și cam osoasă, de vreo cincizeci de ani. Vorbea repezit, cu o voce destul de groasă.

— Îmi pare bine că ai venit să mă vezi, spuse ea. Emily zace în pat — se simte destul de prost azi, biata de ea. Mi-ar fi plăcut să coboare și ea să te vadă — ar mai fi dispus-o puțin — dar în unele momente nu se simte în stare să vadă pe nimeni. Sărăcuța de ea, e tare răbdătoare și își îndură boala care o chinuie.

Miss Marple, plină de politețuri, se interesă de una, de alta, și cum în St. Mary Mead în orice conversație nu se putea să nu discuți despre felul cum se purtau slujnicele, nu i-a fost deloc greu să aducă vorba despre subiectul ce o interesa. Spuse, așadar, că, din cîte auzise, Gladys, care i se părea o fată tare bună, urmează să plece de la ele.

— De miercuri într-o săptămînă, adeveri domnișoara Lavinia. Pe ce pune mîna, sparge. Nu pot s-o mai țin.

Miss Marple oftă și recunoscu că fiecare avem astăzi o mulțime de probleme. Și e atît de greu în ziua de azi să convingi o slujnică să vină într-o casă la țară. Nu era oare riscant pentru domnișoara Lavinia să renunțe atît de ușor la serviciile lui Gladys ?

— Știu că e greu să găsești o slujnică, se declară de acord domnișoara Lavinia. Tinerii noștri căsătoriți — dar, drept să spun, nici nu mă mir — toată ziua numai certuri — noaptea se aude întruna muzică de jaz — mesele la orele cele mai nepotrivite — femeia asta habar n-are cum se ține o casă. Vai de bărbatul ei ! Iar judecătorul Larkin a rămas și el de curînd fără servitoare.

— Și-atunci, poate că ar fi bine să te mai gîndești o dată înainte de a renunța la Gladys. Știu că e o fată tare bună. Îi cunosc întreaga familie ; oameni cinstiți și cu mult bun-simț.

Dar domnișoara Lavinia clătină din cap și declară cu un aer plin de importanță :

— Am motivele mele.

Miss Marple murmură:

— După cîte am auzit, v-a dispărut o broşă...

— Cine s-o fi apucat să trăncănească ? Bănuiesc că a povestit chiar Gladys toată intîmplarea. Ca să fiu sinceră, sînt aproape sigură că ea a luat-o. Şi apoi i-a fost frică şi a pus-o la loc — dar fireşte că nu poţi să învinuieşti pe cineva dacă nu eşti sigur...

Şi imediat schimbă subiectul :

— Nu vrei, Miss Marple, să vii şi s-o vezi pe Emily ? Sînt încredinţată că i-ar mai schimba puţin gîndurile şi i-ar face bine.

Miss Marple păşi încetişor pînă la o uşă unde domnişoara Lavinia ciocăni şi apoi o pofti pe musafiră în cea mai bună cameră din apartament, numai că foarte întunecoasă, fiindcă obloanele erau aproape complet coborîte. Domnişoara Emily era întinsă în pat, părînd să se complacă în întunericul din cameră, şi în propriile ei suferinţe.

În obscuritatea din odaie, domnişoara Emily părea o fiinţă destul de slăbănoagă, cu trăsături vagi, cu o claie de păr blond încărunţit răsucindu-se în bucle în jurul capului — tot patul semănînd mai degrabă cu cuibul unei păsări, dar de care nici o pasăre care se respectă n-ar fi deloc mîndră. În încăpere mirosea a apă de colonie, biscuiţi rînceezi şi camfor.

Cu ochii aproape închişi şi cu o voce pierită, abia auzindu-se, Emily Skinner zise că o găsise într-una din „zilele ei cele mai proaste".

— Şi ceea ce mă doare cel mai tare, urmă ea pe un ton jalnic, e că ştiu ce povară sînt pentru toţi cei din jur. Şi Lavinia e atît de drăguţă cu mine. Dragă Lavinia, tare nu-mi place să deranjez pe alţii, dar dacă sticla cu apă fierbinte ar fi umplută aşa cum trebuie — nici plină de tot că e grea, prea şi mă apasă, dar nici prea goală, că se răceşte imediat !

— Oh, scuză-mă, draga mea. Dă-mi-o, şi o s-o mai golesc puţin.

— Dacă tot faci asta, poate că ar fi mai bine să pui altă apă fierbinte. Şi crezi că avem în casă nişte biscuiţi — lasă, n-are importanţă. Mă pot lipsi. Doar puţin ceai nu prea tare cu o feliuţă de lămîie — n-avem lămîi ? Oh, chiar că nu pot să beau ceai fără lămîie. Şi am impresia că azi dimineaţă laptele avea un gust cam ciudat. Mi-a pierit tot cheful să mai pun lapte în ceai. Dar nu contează. Mă descurc şi fără ceai. Dar mă simt atît de slăbită. Am auzit că scoicile sînt tare indicate la persoane anemice. Crezi că ai putea face rost de cîteva scoici ? Oh, lasă, bănuiesc că ar fi prea mare deranj să găseşti acum, seara. O să mai aştept pînă mîine.

Lavinia părăsi imediat încăperea murmurînd ceva despre un drum cu bicicleta pînă în sat.

Emily întoarse capul cu un zîmbet pierit spre vizitatoare şi spuse că nu-i plăcea niciodată să-i deranjeze pe cei din jur.

În seara aceea, Miss Marple îi mărturisi Ednei că nu prea avea speranţă că Gladys îşi va putea păstra slujba.

Şi chiar se necăji dîndu-şi seama că prin sat şi începuseră să se audă vorbe în legătură cu Gladys şi cu o broşă care ar fi dispărut.

Domnişoara Wetherby de la poştă o puse la curent cu bîrfele :

— Dragă Miss Marple, i-au scris în referinţe că e o fată muncitoare şi la locul ei şi cuminte, dar n-au scris că e cinstită. Asta mi se pare că trebuie să însemne ceva. Din cîte am auzit, a fost o întîmplare cam neplăcută cu o broşă care dispăruse. Nu se poate să nu fie ceva adevărat în ce se spune, şi dumneata, fiindcă nu renunţi astăzi la o slujnică, decît dacă e vorba de un lucru grav. Şi să vezi că n-o să poată găsi uşor altă fată. Nu le prea place să lucreze la Old Hall. Cînd vin acasă, în ziua lor liberă, nu-i una să nu bodogăne. O să vezi că domnişoarele astea Skinner n-or să găsească altă slujnică, şi-atunci poate că bolnava aia închipuită şi ipohondră o să trebuiască să se mai scoale din pat şi să facă şi ea treabă.

Dar mare dezamăgire a fost în tot satul cînd s-a aflat că cele două domnişoare Skinner au reuşit să angajeze, printr-o agenţie, o nouă slujnică, şi ceea ce era chiar greu de crezut, părea să fie o adevărată perfecţiune.

— Are referinţe dintr-un loc unde a lucrat trei ani, cu cele mai bune recomandări ; îi place să stea la ţară şi, mai ales, cere o leafă mai mică decît îi dădeam lui Gladys. Am simţămîntul că a dat norocul peste noi.

— Dacă-i aşa, n-am ce zice, comentă Miss Marple, cînd domnişoara Lavinia îi dădu aceste veşti în magazinul de pescărie. Numai că mi se pare prea frumos ca să fie adevărat.

Şi toată lumea în St. Mary Mead era convinsă că „minunea" de slujnică o să-şi schimbe gîndul în ultima clipă şi n-o să mai vină.

Numai că speranţele nu li s-au împlinit, şi tot satul a putut s-o vadă pe „comoara" de slujnică, pe numele ei Mary Higgins, trecînd cu taxiul spre Old Hall. Şi au fost nevoiţi să recunoască cu toţii că avea o înfăţişare cumsecade. Arăta destul de respectabilă şi era bine îmbrăcată.

La următoarea vizită pe care a făcut-o Miss Marple la Old Hall, ca să vadă care dintre cucoane voia să se ocupe de tombolă la apropiata sărbătoare anuală organizată de parohie, i-a deschis uşa chiar Mary Higgins. Era, fără îndoială, o slujnică foarte stilată, părînd de vreo patruzeci de ani, cu părul negru strîns pieptănat, obrajii trandafirii, destul de plinuţă dar îmbrăcată într-o uni-

formă neagră discretă, cu șorț alb și bonețică — „exact genul de slujnică bună de pe vremuri", cum avea să explice mai tîrziu Miss Marple, și cu felul acela de a vorbi respectuos, abia auzit, cuviincios, atît de deosebit de vocea groasă și cam fornăită a lui Gladys.

Domnișoara Lavinia nu mai arăta atît de năpădită de griji și de treabă ; și exprimîndu-și părerea de rău că nu se putea ocupa de tombolă, cu grijile și necazurile și boala lui Emily, îi înmînă lui Miss Marple o contribuție bănească destul de generoasă și îi făgădui că va trimite și niște rechizite și ciorapi pentru copii.

Miss Marple o complimentă pentru înfățișarea ei relaxată.

— Să știi că îi datorez enorm lui Mary. Nici nu-ți închipui ce bine-mi pare că nu mi-am schimbat hotărîrea și am dat-o afară pe Gladys. Mary este o adevărată comoară. Gătește foarte bine, se pricepe să pună masa și să te servească, iar cît despre curățenie, ce să mai zic, casa strălucește ca o oglindă — în fiecare zi bate covoarele și saltelele. Și se poartă minunat cu biata de Emily !

Miss Marple se grăbi să se intereseze de starea „bietei Emily".

— Oh, sărăcuța de ea, nu s-a simțit deloc bine în ultimele zile. Nu-i vina ei, bineînțeles, dar uneori e destul de greu să-i intri în voie. Ba vrea să gătești cîte ceva, și cînd îi aduci, zice că nu mai are chef — și pe urmă cere același lucru după vreo jumătate de oră, dar nu mai e bun de nimic, și trebuie să i-l pregătești iarăși. Îți dai seama cîtă pierdere de timp — numai că din fericire o avem pe Mary, care nici măcar nu se supără și face totul cu dragă inimă. Zice că-i obișnuită să îngrijească de bolnavi, și că așa sînt ei, mofturoși. E o mare ușurare pentru mine s-o am pe Mary.

— Ei da, spuse Miss Marple. Văd că ai avut mare noroc.

— Mare, într-adevăr. Am impresia că mi-a trimis-o cerul.

— După cîte mi se pare mie, declară după cîteva clipe Miss Marple, e aproape prea perfectă ca să fie adevărată. Nu știu, dar dacă aș fi în locul dumitale, aș avea mai multă grijă cu ea.

Lavinia Skinner înțelese însă cu totul altceva decît voise să spună Miss Marple.

— Oh, te asigur că am mare grijă să se simtă cît mai bine la noi. Nu știu ce m-aș face dacă ar pleca.

— Nu prea cred că o să plece înainte de momentul cînd o să socoată ea de cuviință că trebuie să plece, spuse Miss Marple, uitîndu-se cu o privire cercetătoare la Lavinia Skinner.

Dar aceasta se mulțumi să spună :

— E într-adevăr o mare ușurare să nu ai toate grijile casei pe cap. Dar dumneata, spune, ești mulțumită de mica Edna ?

— Se descurcă destul de bine. Nu e chiar perfectă ca Mary a dumitale. Sînt însă bucuroasă că știu totul despre ea, fiindcă-i o fată din satul nostru.

Pe cînd se îndrepta spre vestibul să plece, Miss Marple o auzi pe bolnavă în timp ce se văicărea în camera ei :

— Compresa asta ai lăsat-o pînă s-a uscat de tot — și știi ce-a spus doctorul Allerton, să fie mereu udată. Bine, bine, las-o acum. Aș vrea o ceașcă de ceai și un ou fiert —dar ai grijă să fiarbă doar trei minute și jumătate, nu uita, și roag-o pe domnișoara Lavinia să vină la mine.

Mary cea mult lăudată ieși din camera bolnavei și i se adresă domnișoarei Lavinia :

— Vă rog, coniță, domnișoara Emily a zis să veniți la ea.

Apoi se grăbi să deschidă ușa pentru Miss Marple, ajutînd-o să-și pună pardesiul și dîndu-i umbrela cu gesturi de-a dreptul fără cusur.

Miss Marple luă umbrela, care-i căzu însă jos, încercă s-o ridice, dar atunci îi scăpă din mînă poșeta, care se deschise și tot ce era înăuntru se rostogoli pe podea. Plină de bunăvoință, Mary culese de jos diferite obiecte — o batistă, un carnețel, un portofel de piele de o formă tare demodată, două monede de un shiling, trei bănuți de un penny și o acadea frumos colorată.

Miss Marple păru cam încurcată cînd văzu acadeaua.

Oh, draga mea, asta trebuie să fi fost băiețelul doamnei Clement. Sugea acadeaua, și mi-a luat geanta să se joace cu ea. Cred că a pus-o înăuntru, fără să-l văd. Cam lipicioasă, mi se pare.

— S-o arunc, coniță ?

— Oh, vrei să fii atît de drăguță ? Îți mulțumesc foarte mult.

Mary se aplecă să ia de jos ultimul obiect căzut, o oglinjoară, și, cînd o văzu, Miss Marple exclamă fericită :

— Ce noroc că nu s-a spart !

După care ieși pe ușă și o porni spre casă, iar Mary rămase în prag o vreme, cu chipul complet lipsit de expresie, ținînd în mînă acadeaua.

Timp de zece zile nesfîrșite, în St. Mary Mead nu se vorbi decît despre „comoara" de slujnică pe care o găsiseră cele două domnișoare Skinner, o perfecțiune cum nu se mai văzuse.

În ziua a unsprezecea, cînd satul se trezi, vestea cea mare îi cutremură pe toţi.

Mary, slujnica perfectă, dispăruse! Se vedea că nici nu dormise în pat, iar uşa de la intrare rămăsese întredeschisă. Cîndva, în timpul nopţii, o ştersese.

Şi nu numai Mary dispăruse! Două broşe şi cinci inele ale domnişoarei Lavinia, trei inele, un medalion, o brăţară şi patru broşe ale domnişoarei Emily dispăruseră şi ele!

Numai că nu era decît primul capitol al catastrofei.

Tînăra doamnă Devereux s-a pomenit că-i lipsesc diamantele pe care le ţinea într-un sertar neîncuiat, ca şi o haină de vizon pe care o primise cadou de nuntă. Judecătorul şi soţia lui rămăseseră fără nici una din bijuterii, ca şi fără banii pe care-i aveau în casă. Dar cea mai mare pierdere o suferise doamna Carmichael. Avusese nişte bijuterii extrem de preţioase, ca şi o mare sumă de bani — şi totul dispăruse. Fusese după-amiaza liberă a lui Janet, iar stăpîna ei avea obiceiul să cutreiere parcul în amurg, chemînd păsărelele ca să le dea grăunţe şi firimituri. Era limpede că Mary, slujnica perfectă, făcuse rost de chei să se potrivească la toate apartamentele!

Era greu să nu vezi că lumea în St. Mary Mead simţea oarecare satisfacţie răutăcioasă. Prea tare îşi lăudase domnişoara Lavinia „comoara" şi „minunea".

— Şi cînd te gîndeşti că nu era vorba decît de o hoaţă ordinară!

Cu vremea se mai aflară şi alte lucruri. Nu numai că Mary se evaporase în neant, dar agenţia care dăduse şi garantase referinţele şi recomandarea află cu stupoare că persoana în chestiune căreia îi încredinţaseră actele era o impostoare. Hoaţa folosise numele unei slujnice reale care lucrase la sora unui pastor, dar adevărata Mary Higgins trăia liniştită într-un sat din Cornwall.

— Deşteaptă chestie, se văzu nevoit să recunoască inspectorul de poliţie Slack. Şi, dacă e cum cred eu, femeia asta lucrează în strînsă legătură cu o bandă. Un caz aproape identic s-a petrecut anul trecut în Northumberland. Obiectele furate n-au mai fost găsite, şi poliţia n-a putut să dea de urma ei. Am însă impresia că noi o să putem face treabă mai bună, aici în Much Benham!

Inspectorul Slack era un om care nu-şi pierdea niciodată încrederea.

Şi totuşi, săptămînile treceau, şi Mary Higgins rămînea de negăsit. În zadar îşi îndoi inspectorul Slack eforturile, şi în zadar puse la bătaie întreaga energie pentru care era atît de vestit.

Domnişoara Lavinia nu contenea cu plînsul, iar domnişoara Emily se simţea atît de rău şi se văita şi se jeluia atît de tare, încît îl chemară pe doctorul Haydock.

În curînd însă se zvoni că domnişoara Emily, neavînd încredere în capacitatea doctorului Haydock, ţinea morţiş că starea sănătăţii ei cerea imperios să-l consulte iarăşi pe specialistul din Londra, singurul care înţelesese de ce boală suferea. Şi trebuia, după cum spunea ea, să facă neapărat ceva să n-o mai chinuie atît pe biata de Lavinia cu boala ei.

Apartamentul urma să fie închiriat altcuiva de agentul imobiliar.

La cîteva zile după ce se află că domnişoarele Skinner aveau să plece în curînd, Miss Marple, destul de încurcată şi roşie la faţă, se prezentă la postul de poliţie din Much Benham şi ceru să vorbească cu inspectorul Slack.

Inspectorul Slack n-o prea simpatiza pe Miss Marple, dar ştia că şeful lui, colonelul Melchett, nu-i împărtăşea opinia, şi că, dimpotrivă, o preţuia mult. Aşa că, vrînd-nevrînd, trebui s-o primească.

— Bună ziua, Miss Marple. Cu ce-ţi pot fi de folos?

— Mi-e teamă, domnule inspector, că te-am deranjat.

— Într-adevăr, am multă treabă pe cap, dar pot să-ţi acord cîteva momente.

— Nu ştiu cum să încep, vorbi Miss Marple, dar sper să pot explica clar ce am de spus. E lucrul cel mai greu să explici ceva limpede. Dar pentru dumneata probabil că aşa ceva nu-i greu. Cum însă eu sînt de modă veche şi singurele lucruri pe care le-am învăţat le ştiu de la guvernantă — regii Angliei, şi cînd s-au urcat pe tron şi altele asemenea — toate astea nu-mi ajută prea mult. Aşa că, vorbesc de una, de alta, dar nu mă pricep să scot în evidenţă esenţialul. Şi tocmai pentru asta am venit acum la dumneata. E vorba de slujnica celor două domnişoare Skinner, adică despre Gladys.

— Vrei să spui Mary Higgins, o corectă inspectorul Slack.

— Oh, da, a doua slujnică. Dar eu mă gîndeam la Gladys Holmes — o fată cam obrăznicuţă, foarte plină de ea, dar cu adevărat cinstită, şi are mare însemnătate ca lucrul ăsta să fie recunoscut, şi spus sus şi tare.

— Din cîte ştiu, nu e acuzată de nimic, spuse inspectorul.

— Da, ştiu şi eu că nu e acuzată de nimic dar tocmai asta e rău. Fiindcă, vezi dumneata, oamenii îşi dau cu presupusul şi îi ies vorbe. Oh, iartă-mă, ştiam că nu mă pricep să explic ce am în minte. Ce vroiam să spun e că lucrul cel mai important e ca Mary Higgins să fie prinsă.

— Bineînţeles, se declară de acord inspectorul Slack. Ai cumva vreo sugestie în sensul ăsta?

— Ca să spun drept, am, recunoscu Miss Marple. Dar înainte de asta, aș vrea să te întreb dacă amprentele ei ți-ar fi de folos?

— Ah, oftă inspectorul Slack, tocmai în chestia asta a fost grozav de isteață. Toate furtișagurile le-a făcut cu mănuși de cauciuc, după cît se pare chiar cu mănuși dintr-acele întrebuințate în gospodărie. Și a avut grijă să șteargă bine orice urmă lăsată în camera ei sau pe chiuvetă. N-am reușit să găsesc măcar o singură amprentă de-a ei în toată casa!

— Dacă ai avea amprentele ei, ți-ar fi de ajutor?

— S-ar putea să-mi fie de mare ajutor. Amprentele ei ar putea fi înregistrate la Scotland Yard. N-aș crede că e la prima ei încercare!

Miss Marple dădu din cap cu un aer încîntat. Își deschise poșeta și scoase din ea o cutiuță de carton. Înăuntru, învelită în foiță, se găsea o oglinjoară.

— E oglinjoara mea din poșetă, îi explică Miss Marple. Și pe ea sînt amprentele hoaței. Cred că o să le găsești destul de bune — fiindcă înainte de a apuca oglinjoara pusese mîna pe o acadea lipicioasă.

Inspectorul Slack o privi cercetător:

— Vrei să spui că i-ai luat amprentele în mod intenționat?

— Bineînțeles.

— Adică o suspectai de atunci?

— Ca să spun drept, mi se părea un pic prea bună ca să fie adevărată. I-am și spus domnișoarei Lavinia. Dar nici n-a vrut s-audă! Știi, domnule inspector, nu cred în perfecțiuni. Fiecare din noi avem cîte un cusur — și cînd e vorba de o slujnică, își dă repede arama pe față!

— În ceea ce mă privește, începu inspectorul, revenindu-și din uimire, trebuie să-ți mărturisesc că-ți sînt foarte recunoscător. O să trimit imediat amprentele la Scotland Yard și o să vedem ce or să ne comunice...

Dar deodată se opri și se uită la Miss Marple, care își aplecase capul într-o parte și-l privea gînditoare.

— N-ar fi mai bine, domnule inspector, să cauți un pic mai aproape de casă?

— Ce vrei să spui, Miss Marple?

— E foarte greu să explic, dar atunci cînd vezi ceva ciudat, începi să-ți pui întrebări. Deși, deseori, o ciudățenie nu înseamnă mare lucru. Ei bine, cam asta am simțit tot timpul cînd a fost vorba de Gladys și de broșa care dispăruse. Gladys e o fată cinstită și nu luase broșa. Și-atunci de ce zicea domnișoara Lavinia că a luat-o? Domnișoara Lavinia nu e deloc proastă — ba dimpotrivă! De ce ținea atît de mult să dea afară o slujnică atît de bună, cînd e atît de greu azi să găsești o slujnică? Era un lucru ciudat, înțelegi? Așa că am început să-mi pun întrebări. Îmi tot chinuiam mintea să înțeleg. Și-am mai observat și alt lucru neobișnuit. Domnișoara Emily e o ipohondră, dar e prima ipohondră de care-am auzit care nu chema mereu cîte un doctor s-o consulte. Cei ce suferă de ipohondrie nu se pot lipsi o clipă de doctori. Iar domnișoara Emily se lipsea!

— Ce încerci să-mi sugerezi, Miss Marple?

— Ei bine, că, după părerea mea, și domnișoara Lavinia și domnișoara Emily sînt persoane ciudate. Domnișoara Emily își petrece aproape tot timpul într-o cameră întunecoasă. Și dacă părul ăla al ei nu-i perucă — atunci promit să-nghit propria mea mesă! Și, uite ce vreau să spun — e extrem de ușor pentru o femeie slabă, palidă, căruntă și plîngăreață să se transforme într-alta durdulie, cu părul negru și obrajii trandafirii... Și, după cîte știu, nimeni nu le-a văzut vreodată împreună pe domnișoara Emily și pe Mary Higgins. Au avut destul timp să ia mulaje după broaștele tuturor apartamentelor din Old Hall, destul timp să afle totul despre ceilalți chiriași — și pe urmă i-au dat papucii lui Gladys, care-i o fată a noastră, din sat. Într-o noapte domnișoara Emily dispare de acasă neobservată de nimeni — și sosește a doua zi dimineața la gară ca Mary Higgins. Și-apoi, la momentul potrivit, Mary Higgins o șterge, și dă-i cu vaiete și plînsete că le-a furat și lor bijuteriile! O să-ți spun unde poți s-o găsești, domnule inspector. Pe sofaua pe care zace domnișoara Emily! Ia-i amprentele dacă nu mă crezi, dar o să vezi că am dreptate! Două hoațe grozav de istețe — astea-s domnișoarele noastre Skinner — și nu mă îndoiesc că au și un complice unde țin ascunse lucrurile de furat. Dar de data asta n-o să scape! Nu pot lăsa ca o fată de-a noastră din sat să fie bănuită de hoție și să-i fie pusă cinstea la îndoială! Gladys Holmes e curată ca lacrima, și asta trebuie s-o afle toată lumea! Bună ziua, domnule inspector.

Și Miss Marple părăsi postul de poliție înainte ca inspectorul Slack să-și fi revenit din uluială.

— Ei, fir-ar să fie! mormăi el. Mă întreb dacă n-are cumva dreptate.

Și avea să afle foarte curînd că Miss Marple avusese încă o dată dreptate. Colonelul Melchett îl felicită pe Slack pentru felul cum rezolvase cazul, iar Miss Marple o pofti într-una din zilele următoare pe Gladys la ceai, împreună cu Edna, și o sfătui din toată inima ca în viitor să nu mai renunțe ușor la o slujbă bună atunci cînd va găsi o casă respectabilă.

În românește de CRISTINA VONGHIZAS

■ Dezvăluiri din lumea interioară a traficanţilor de droguri
■ „Narcodolarii" şi „narcomilionarii"

La Miami, în Florida, s-a consumat un nou episod al luptei duse de autorităţile americane împotriva traficanţilor de droguri. A fost arestat Isaac Kattan, originar din Columbia, care s-a dovedit a fi o piesă extrem de importantă în cadrul unei vaste reţele internaţionale de negustori cu „moarte albă", relatează revista „Newsweek". El a fost trecut cu mai mult timp în urmă pe lista suspecţilor ca urmare a multiplelor sale conturi fără acoperire la băncile din Miami. Dar Kattan a avut întotdeauna grijă să nu apară amestecat în afacerile cu droguri. Însă, la un moment dat, a făcut o greşeală. Într-una din zile, agenţii federali l-au reperat stînd în aşteptare la colţul uneia din străzile situate în zona centrului comercial al oraşului Miami. El supraveghea efectuarea, între doi asociaţi ai săi, a transferului unui geamantan roşu, care, după arestarea întregului grup, s-a constatat că avea 20 kilograme de cocaină. Agenţii federali au găsit asupra lui Kattan 17 098 dolari bani lichizi, 330 000 dolari în bilete de bancă şi o scrisoare de la o firmă cu care Kattan era în tratative pentru transferarea a 1,2 milioane dolari în Elveţia.

Capturarea lui Kattan a deschis o adevărată poartă spre lumea ascunsă, puţin cunoscută a traficanţilor de droguri. Din ea fac parte numeroşi bogătaşi din Miami. De remarcat că acest oraş este considerat centrul de afaceri al lumii interlope a drogurilor, un adevărat Wall Street al afacerilor clandestine. Dealtfel, conform unei estimări a revistei citate, aproape 70 la sută din întreaga cantitate de marijuana şi cocaină consumate în Statele Unite pătrund prin sudul Floridei. Prin mîinile „narcomilionarilor" din Miami s-au scurs nici mai mult nici mai puţin de 80 miliarde dolari. O mare parte din aceşti bani au luat drumul, cu ajutorul unor firme mijlocitoare, băncilor din Elveţia, în intenţia de a li se pierde urma. Dar „narcodolarii" au fel şi fel de întrebuinţări. Astfel, înaintea arestării la New York sub acuzaţia de crimă, Jose Antonio Cabrera Sarmiento şi-a confecţionat cu ajutorul banilor obţinuţi de pe urma comerţului ilicit cu droguri un medalion din aur solid pe care era inscrisă cu diamante porecla sa „Pepe", şi-a cumpărat cu 135 000 de dolari un Rolls-Royce şi cu 700 000 de dolari a achiziţionat un iaht. Un alt fugar columbian, Miguel Miranda a fost depistat într-o ascunzătoare dintr-o suburbie din Miami, care contra unor bani grei a fost transformată într-o... peşteră, în care a fost amenajată o cascadă şi a fost construită o cuşcă specială pentru cîinii săi dobermani. Totodată, în această ascunzătoare a fost găsit un adevărat arsenal de mitraliere şi grenade. Contrabandistul menţionat a încercat să scape cu maşina. Pentru a-şi croi drum s-a îndreptat cu toată viteza spre unul din agenţi cu intenţia de a-l călca. Agenţii federali au început să tragă. În urma schimbului de focuri care s-a declanşat, Miguel Miranda şi-a pierdut viaţa.

Violenţa este, dealtfel, un lucru obişnuit în lumea traficanţilor de droguri. Membrii bandelor de contrabandişti şi-au impus un cod al tăcerii similar celui adoptat în cadrul Mafiei. Ei ştiu că în cazul în care vor destăinui secretele pe care le deţin vor fi urmăriţi şi lichidaţi. Aşa a păţit Robert Walker, care intenţiona să depună mărturie în cadrul unui proces privind traficul de stupefiante. Maria Lilia Rojas din Bogota, care a fost prinsă la aeroportul din Miami transportînd în cutii sigilate 1,5 milioane dolari, a preferat tăcerea, deci închisoarea, de teama represaliilor pe care le-ar fi avut de suferit împreună cu întreaga familie din partea trafican-

ților pentru care lucra. Viața lui Isaac Kattan este și ea amenințată. O mare sumă de bani care se găsea asupra sa și aparținea diferiților șefi de bande a fost confiscată de autorități, fapt ce a stîrnit furia contrabandiștilor. Apoi Kattan deține importante secrete despre transformarea banilor iliciți în bani... „curați". În acest scop, el manipula circa 100 de milioane de dolari pe an, bani proveniți de la diferite rețele de traficanți de narcotice. Kattan s-a dovedit că era implicat din ordinul superiorilor săi în speculații cu lingouri de aur. Pentru a-și desfășura cît mai operativ activitatea de „curățire" a „narcodolarilor", el dispunea de un computer marca „Apple", ultimul tip, un telex Western Union și de cinci mașini de calculat bani, extrem de rapide, care erau prevăzute și cu detectoare de bancnote false. Metamorfoza banilor iliciți era înlesnită de o serie de bancheri americani care pentru o cotă parte substanțială transferau „narcodolarii" în bănci din Europa occidentală, din America Latină și din țări din zona Mării Caraibilor. Agenții federali au reușit să depisteze relațiile lui Kattan cu oficialități ale unor bănci din Miami. Un astfel de fir a dus la Carlos Nunez și Lionel Poytuvi, oficialități ale băncii „Great American". În urma cercetărilor întreprinse la această bancă s-au constatat absența unor pagini din registrele de încasare și lipsa unor cecuri de încasare. Salariați ai băncii au relatat că uneori bancnotele pe care trebuiau să le numere erau umede și aveau un miros ciudat ca și cînd ar fi fost păstrate îngropate în pămînt. Carlos Nunez și Lionel Poytuvi au sfîrșit prin a fi concediați de conducerea băncii...

Mulți „narcomilionari" își continuă liniștiți afacerile. Ei dispun de mijloace din cele mai perfecționate: echipamente radio de ultimul tip, avioane cu reacție, nave ultrarapide etc., pentru a scăpa de urmărirea poliției. Pe de altă parte, practică pe scară largă mituirea în rîndul agenților federali. Ei își pun deoparte milioane de dolari, pe care îi consideră bani de „sacrificiu", pentru plata cauțiunii care le redă libertatea de mișcare în cazul în care sînt prinși.

La rîndul lor, autoritățile din țările occidentale, pentru a reduce amploarea pe care o cunosc afacerile cu droguri, au mărit numărul polițiștilor, al judecătorilor, au sporit sumele destinate informatorilor, și-au propus aplicarea unor pedepse mai aspre și trecerea la confiscarea averilor obținute în urma contrabandei cu narcotice. Dar în pofida unor astfel de măsuri comerțul atît de dăunător cu „moarte albă" nu poate fi stîrpit într-o societate care prin însăși structura ei îngăduie înflorirea unor afaceri ca cele pe care le practică traficanții de stupefiante.

TUDOR PRELIPCEANU

UMOR STRĂIN

— Draga mea, ar trebui să-mi cumpăr un ceas nou. Ăsta rămîne mereu în urmă și întîrzii de la servici.

— Dar tu întîrzii oricum de la servici.

— Da, dar vreau să știu exact cît timp întîrzii.

★

— Ascultă George, cum aș putea s-o fac pe Betty să mă iubească?

— Știu eu... Cumpără-i un cadou de o mie de dolari.

— Și dacă aș vrea s-o fac doar să-i placă puțin de mine?

★

— Mark, la oficiul de șomaj am văzut astăzi afișate cîteva locuri de muncă și o cifră: 12 dolari pe săptămînă. Crezi că te-ar putea interesa?

— Ce era cifra asta: salariul sau impozitul?

★

— Vreau să divorțez, se adresă o tînără cam romantică din New York avocatului ei.

— Bine, dar nu sînteți căsătorită.

— Știu, dar cuvîntul „divorțată" sună mai frumos decît „necăsătorită".

★

— Ce-mi place la tine, îi spuse o rîmă alteia, este că nu ești niciodată zeloasă la muncă.

— Dacă aș fi, draga mea — zise această filozoafă — acum aș atîrna de vîrful unei undițe.

UMOR STRĂIN

Afacerea relicvelor

de Robert Silverberg

Voltusianul era un hominid mic, uscățiv, a cărui gușă purpurie tremura nervoasă, ca și cum gîndul de a executa lucrări arheologice îl surescita peste măsură. În încercarea de a mă face să trec peste milul de la picioarele mele, îmi făcea semne disperate cu unul din cele patru brațe strîmbe ale sale.

— Pe aici prietene. Acolo este mormîntul împăratului.

— Vin, Dolbak. Înaintam cu anevoie sub greutatea sapei și a rucsacului de pe umeri. Cîteva clipe mai tîrziu eram lîngă el.

Stătea în apropierea unui dîmb rotunjit, arătînd spre pămînt.

— Iată-l, — spuse el fericit. L-am păstrat pentru dumneavoastră.

Am băgat mîna în buzunar, am scos un pumn de bani sunători în formă de săgeată și i-am dat lui unul. Voltusianul mi-a mulțumit cu un gest amplu din cap, apoi se agită în jurul meu, ajutîndu-mă să descarc.

Am luat sapa de la el, am înfipt-o în pămînt și am început să sap. Emoția descoperirii a început să vibreze în mine, așa cum se întîmplă întotdeauna cînd încep o excavație nouă. Bănuiesc că aceasta este cea mai mare fericire a unui arheolog, acel moment de extaz cînd sapa mușcă prima dată din pămînt. Am săpat repede și continuu, urmînd îndrumările lui Dolbak.

— Acolo este, — spuse el cu evlavie. Și este deosebit de frumos. Vai, domnu' Jarrell, ce fericit sînt pentru dumneavoastră!

M-am sprijinit în sapă să-mi recapăt respirația, înainte de a mă apleca ca să privesc. Mi-am șters broboanele de transpirație și gîndul mi-a zburat la marele Schliemann, care trudise pe căldura înăbușitoare de la Hissarlik, să scoată la iveală ruinele Troiei. Schliemann a fost dintotdeauna unul din eroii mei preferați, împreună cu alți arheologi care au făcut lucrări de pionierat în pămînturile fertile ale Planetei Mamă.

Obosit, m-am lăsat pe un genunchi, încercînd să scot din nisipul fin al cîmpiei Voltusiene obiectul lucitor peste care dădusem. I-am îndepărtat crusta de mil și l-am studiat.

— O amuletă, — spusei după un timp. Perioada a treia, talisman protector nespecific. Încrustată cu gobrovir asemănător smaraldului cu ape din cele mai splendide.

După ce am terminat cu analiza, m-am întors către Dolbak și i-am strîns călduros mîna.

— Cum pot să-ți mulțumesc Dolbak? Ridicînd din umeri, el spuse:

— Nu-i nevoie. Aruncîndu-și privirea spre amuletă, a adăugat: va avea un preț mare. O femeie frumoasă de pe Pămînt o va purta cu mîndrie.

— A, da, — am spus eu, puțin cam amărît. Dolbak simțise cauza supărării și profundei mele dezamăgiri.

Această pervertire a arheologiei într-o sursă de ornamente și salbe ale extravaganței, care să împodobească casele oamenilor bogați și pe soțiile lor, întotdeauna m-au iritat. Deși eu nu am văzut Pămîntul niciodată, îmi place să cred că lucrez în spiritul marilor tradiții ale lui Schliemann și Evans, ale căror mari descoperiri erau expuse în galeriile de la British Museum sau Ashmolean și nu ajunseseră să fie agățate pe pieptul pavoazat al vreunei fetișcane putred de bogată, numai în dorința ei de a ține pasul cu moda zilei, purtînd antichități.

Am suspinat și mi-am îndreptat din nou privirea către săpături. Amuleta zăcea acolo, fără cusur în perfecțiunea ei, o relicvă minunată a grandioasei rase care populase cîndva planeta Voltus. Căutînd să-mi ascund tristețea, m-am aplecat și am ridicat ușor cu ambele mîini, cu tandrețe chiar, amuleta care se odihnise atîtea mii de ani în acest lăcaș.

Am simțit subit nevoia de a-l plăti în plus pe Dolbak. Extraterestrul uscățiv a acceptat moneda cu recunoștință, dar cu o oarecare rezervă, ceea ce m-a făcut să cred că probabil toată această afacere i se păru și lui la fel de murdară ca și mie.

— A fost o zi rodnică, — zisei eu. Acum, hai să mergem înapoi. O vom duce la evaluare și-ți voi da comisionul, e bine bătrîne?

— Da, e foarte bine domnule, — a spus el domol și m-a ajutat, ca de obicei, să-mi string echipamentul.

Am traversat cîmpia și am intrat în colonia Terran. Pe străzile întortocheate către Oficiul de evaluare, cîrduri de copii voltusieni cu patru brațe și de culoare purpurie s-au apropiat de noi gălăgioși, oferindu-ne obiecte de vînzare, obiecte pe care le făcuseră ei singuri. Cîteva din lucrările lor erau chiar drăguțe. Se pare că voltusienii aveau o aptitudine remarcabilă pentru artizanat. Dar i-am îndepărtat.

Oficiul de evaluare era încă deschis și, în timp ce ne apropiam, am văzut doi sau trei oameni stînd afară, fiecare cu ghidul lui voltusian.

— Bună, Jarrell, — spuse răgușit un om înalt, cînd mă apropiasem de-a binelea.

Involuntar, m-am retras. Era David Sturges, unul din cei mai lipsiți de scrupule din toți arheologii Companiei de pe Voltus. Un om care nu pregeta să spargă cele mai sfinte sanctuare ale planetei și să comită stricăciuni irepara-

bile, numai de dragul de a-l despuia de orice obiect care putea fi valorificat.

— Bună, Sturges, — răspunsei eu, scurt.

— Ai avut o zi bună, bătrîne ? Ai găsit ceva pentru care să merite să te îmbeți ?

Am schițat un rînjet și am dat afirmativ din cap.

— O amuletă drăguță din Perioada a treia. Mă gîndeam să o predau imediat, dar dacă o vrei tu, nu o mai predau. O voi lua acasă și la noapte o voi lăsa pe masă. In felul acesta tu nu vei mai face și alte stricăciuni căutînd-o.

— Hm, nu va fi nevoie, — spuse Sturges. Astăzi am adus o veritabilă comoară din cranii emailate, o duzină, din Era Extinderii, montate cu spirale din platină. Făcu un semn către extraterestrul care-i servea drept ghid, un voltusian cu privirea posomorîtă, pe nume Qabur. Băiatul mi le-a găsit, Qabur ăsta este un flăcău minunat. S-a dus direct la ea, parcă ar avea un radar în loc de nas.

Tocmai mă pregăteam să-l laud și eu pe ghidul meu, cînd Zweig, cel ce evalua, a apărut în fața Oficiului și s-a uitat afară.

— Hai, cine urmează ? Tu, Jarrell ?

— Da, domnule. Mi-am luat sapa și l-am urmat înăuntru. S-a prăvălit în scaunul de la biroul său și m-a privit obosit.

— Ce ai de declarat, Jarrell ?

Am scos amuleta din rucsac și i-am dat-o.

A examinat-o cu atenție, observînd modul în care lumina făcea incidența cu fețele pietrelor de gobrovir montate și s-a uitat la mine :

— Nu-i rea, — spuse el.

— Este o piesă mai rară, nu-i așa ?

— Nu-i rea, — a repetat el. Șaptezeci și cinci de dolari, aș spune.

— Ce ? Eu am estimat această piesă la cel puțin cinci sute ! Haide Zweig, fii rezonabil. Uită-te la calitatea acelor pietre de gobrovir !

— Foarte frumoase, — recunoscu el. Dar trebuie să înțelegi că gobrovirul, deși este foarte aspectuos, ca valoare intrinsecă nu este o piatră foarte prețioasă. Și eu trebuie să iau în considerare atît valoarea intrinsecă, cît și pe cea istorică, după cum știi și tu.

— Nu mă voi tîrgui, Zweig. Dă-mi o sută cincizeci și ia-o !

El rînji cu viclenie.

— Ce aveai de gînd să faci cu ea ? Voiai s-o donezi la British Museum ?

Remarca mă înțepa. L-am privit abătut, iar el a spus :

— Îți voi da o sută.

— O sută cincizeci sau nimic.

A băgat mîna în sertar și a scos zece hîrtii de cîte zece dolari și i-a etalat pe biroul lui :

— Asta-i oferta, — spuse el. Este tot ceea ce poate da Compania.

L-am privit intens cîteva clipe ce mi s-au părut fără sfîrșit, mi-am plecat fruntea încrețită, am luat cele zece hîrtii de cîte zece și i-am dat amuleta.

— Asta-i ultima. Data viitoare îți voi accepta chiar și „treizeci de arginți".

— Nu-mi face greutăți, Jarrell. Aceasta îmi este meseria.

I-am azvîrlit una din cele zece hîrtii lui Dolbak, care mă aștepta, am dat scurt din cap și am plecat.

M-am întors la locuința mea sărăcăcioasă de la periferia coloniei Terran, într-o stare de profundă deprimare. De fiecare dată cînd i-am predat lui Zweig o relicvă și, în decursul celor optsprezece luni de cînd am acceptat această muncă blestemată, îi predasem destul de multe, m-am simțit într-adevăr ca Iuda. Cînd mă gîndeam retrospectiv la vitrinele de muzeu pe care ar fi putut să le umple descoperirile mele, să zicem în camera Voltus din British Museum, simțeam un fel de durere. Scuturi de cristal cu mînere duble, apărători de maxilar din cel mai bun obsidian, cercei filigranați cu o lucrătură de o delicatețe greu de imaginat. Acestea toate erau produsele uneia din cele mai prodigioase civilizații, vechii voltusieni, iar toate aceste comori nu erau decît niște zdrăngănele răspîndite la periferia galaxiei.

Amuleta de astăzi, de exemplu, ce am făcut cu ea ? Am dat-o unui..., unui oarecare în fond, care să o trimită din nou pe Pămînt, pentru a fi vîndută celui care oferă mai mult.

Am luat o carte, Evans, „Palatul din Minos" și pentru un moment, înainte de a o pune la loc pe raft, am privit-o îndurerat. Îmi simțeam ochii grei după emoțiile zilei. Mă simțeam vlăguit și foarte obosit.

Cineva a bătut la ușă, la început timid, apoi cu mai multă îndrăzneală.

— Intră — spusei.

Ușa s-a deschis ușor și a pășit înăuntru un voltusian scund. L-am recunoscut, era un ghid care rămăsese fără slujbă și care nu prezenta nici o garanție.

— Ce vrei, Kushkak ? — am întrebat obosit.

— Domnu'... domnu' Jarrell ?

— Da ?

— N-aveți nevoie de un băiat, domnule ? Pot să vă arăt cele mai grozave comori, domnu'. Numai dintre cele mai valoroase, mai bine plătite.

— Am deja un ghid — i-am spus. Dolbak. Nu am nevoie de altul, mulțumesc.

Extraterestrul arăta ca și cum se prăbușise ceva în el. Și-a lipit nefericit brațele inferioare de corp.

— Atunci îmi pare rău că v-am deranjat, domnu' Jarrell. Îmi pare rău. Foarte rău.

Am observat ce figură disperată făcuse cînd a ieșit. Toți acești voltusieni mi se păreau ca niște bătrîni uscățivi, chiar cei tineri. Erau o rasă în paroxismul declinului, cu nici o urmă din grandoarea ce trebuie să-i fi caracterizat în vremurile de demult, cînd creaseră relicvele respective. Era curios, gîndeam eu, ca o rasă să-și piardă în așa hal vigoarea în decursul cîtorva mii de ani.

Gînduri negre mă cuprinseră stînd în scaunul meu. Cam pe la opt şi douăzeci şi trei se auzi alt ciocănit la uşă.

— Intră, — spusei eu tresărind.

Silueta slăbănoagă a lui George Darby pătrunsese pe uşă. Darby era un arheolog care dorea cu tot atîta ardoare ca şi mine să vadă Pămîntul şi care detesta în aceeaşi măsură servitutea căreia ne vindusem.

— Ce te aduce aici, atît de tîrziu, George ? — am întrebat, după care am adăugat convenţionala întrebare :

— Şi cum a fost ieşirea ta de astăzi ?

— Ieşirea mea ? Hm, ieşirea mea ! Vădea o emoţie neobişnuită. Da, ieşirea mea. Tu îl ştii pe băiatul meu, pe Kushkak ?

Am dat din cap afirmativ.

— A fost adineauri aici să caute de lucru. Nu ştiam că lucrase cu tine.

— Numai cîteva zile, — spuse Darby. A fost de acord să lucreze pentru cinci procente, aşa că l-am luat.

Eu n-am făcut nici un comentariu, fiindcă ştiam cum se puteau întoarce lucrurile.

— A fost aici, zici ? — se încruntă Darby. Nu l-ai angajat, nu-i aşa ?

— Sigur că nu, — spusei eu.

— Ei bine, eu l-am luat. Dar ieri m-a purtat în cerc timp de trei ore, înainte de a recunoaşte că de fapt nu ştia nici un loc anume, aşa că l-am pus pe liber şi acum iată-mă la tine.

— De ce ? Cu cine ai fost astăzi ?

— Cu nimeni, — spuse Darby tăios. Am ieşit de unul singur. Pentru prima dată remarcasem că îi tremurau degetele şi, în camera mea întunecoasă, faţa lui părea palidă şi trasă.

— Ai ieşit de unul singur ? — am repetat eu. Fără ghid ?

Darby a dat afirmativ din cap, trecîndu-şi nervos un deget prin smocul alb dezordonat de pe frunte.

— Pe de o parte am făcut-o din nevoie, nu am putut găsi la timp un ghid, iar pe de altă parte am vrut să dau lovitura de unul singur. Ghizii au o manieră a lor de a te duce mereu la aceleaşi morminte, ştii tu. Eu m-am dus în cealaltă direcţie. De unul singur.

Tăcu pentru o clipă. Mă întrebam ce-l frămînta într-atît. După o pauză, continuă :

— Ajută-mă să-mi dau jos rucsacul.

I-am desfăcut baretele de pe umeri şi l-am pus sacul gri din doc pe scaun. El a desfăcut cataramele ruginite, a băgat mîna înăuntru şi cu grijă a scos ceva afară :

— Iată ! — spuse el. Ce crezi că-i asta Jarrel ?

Am luat-o cu mare grijă de la el şi am examinat-o cu atenţie. Era un castron scobit cu mîna dintr-un lut negru mîlos. Urmele degetelor se vedeau destul de clar, iar castronul avea o formă neregulată şi ciudată. Era, oricum bizar.

— Ce-i asta ? — am întrebat. Fără îndoială, ceva preistoric.

Darby zîmbi nefericit :

— Aşa crezi tu, Jarrel ?

— Trebuie să fie, — spusei eu. Priveşte, aş spune că a fost făcut de un copil, dacă urmele degetelor de pe lut nu ar avea asemenea dimensiuni. Este sau foarte vechi sau lucrarea vreunui idiot.

El a dat din cap :

— O atitudine logică. Numai că am găsit şi asta în stratul de sub castron. Şi îmi dădu o apărătoare de maxilar placată cu aur, în stilul Perioadei a treia.

— Asta era sub castron ? — am întrebat încurcat. Castronul este mult mai recent decît apărătoarea de maxilar. Asta vrei să spui, nu ?

— Da, — a spus el domol. Şi a încrucişat braţele :

— Jarrel, iată ce presupun eu, tu eşti liber să crezi ce vrei. Hai să nu luăm în considerare posibilitatea că acest castron să fi fost confecţionat de un idiot şi nici probabilitatea că el ar reprezenta o perioadă de decadenţă a olăritului voltusian, despre care noi nu ştim nimic. Iată ce propun eu — spuse el, cîntărindu-şi cuvintele cu atenţie. Acest castron datează din antichitatea clasică, cu trei mii de ani în urmă, sau cam aşa. Şi că apărătoarea de maxilar pe care o admiri tu atît este veche de un an sau cel mult doi.

Auzind aceasta era cît pe ce să scap apărătoarea de maxilar din mînă.

— Vrei să spui că voltusienii ne induc în eroare ?

— Chiar aşa, — răspunse Darby. Cred că în colibele lor, colibele acelea care sînt tabu pentru noi, ei se ocupă în masă de confecţionarea antichităţilor pe care le plasează în anumite locuri, unde să le putem găsi noi.

Era o ipoteză oribilă.

— Ce ai de gînd să faci ? — l-am întrebat. Ce dovadă ai ?

— Deocamdată nimic. Dar o voi avea. Vreau să demasc toată această afacere murdară, — spuse Darby cu hotărîre. Intenţionez să pun mîna pe Kushkak şi să storc adevărul de la el. Să las astfel Universul să afle că relicvele voltusiene sînt false, că adevărata artă voltusiană veche este reprezentată de ulcele din lut de nici o valoare estetică şi care nu reprezintă interes pentru nimeni, decît pentru noi, arheologii — a sfîrşit el pe un ton amar.

— Bravo, George ! — am aplaudat eu. Dă-l în vileag. Neapărat. Lasă filistinii care au dat preţuri exorbitante pentru aceste piese să descopere că ele nu sînt din vechime, că sînt la fel de moderne ca şi sobele radio-termice din bucătăriile lor supra-dotate. Asta-i va îmbolnăvi pe ei, cei care de cînd cu Reînvierea şi toată moda ce a decurs din ea, refuzau chiar să se atingă de vreun obiect ce nu avea cel puţin cîteva milenii vechime.

— Exact, — a spus Darby. Am simţit nota de triumf din vocea lui. Mă duc să-l caut pe Kushkak chiar acum. Este destul de disperat ca să îl putem face să vorbească. Vrei să mergi cu mine ?

— Nu, nu, — mă grăbii să-i răspund. Evit violenţa de orice formă. Am de

scria cîteva scrisori. Ai tu grijă de asta.

Și-a împachetat cele două relicve, s-a ridicat și a plecat. L-am urmărit de la fereastră cum se îndrepta pe străzile desfundate spre magazinul de spirtoase, unde putea fi găsit de obicei Kushkak. Intră, și cîteva minute mai tîrziu, am auzit larmă de glasuri în noapte.

★

Kushkak, luat pe nepusă masă, dăduse totul în vileag. Voltusienii, artizani străluciți, cum îi știa toată lumea, au încercat ani de-a rîndul să-și vîndă produsele celor avuți de pe Pămînt, dar nu găsiseră piață de desfacere: Contemporane? Pfuu! Clienții erau în căutare de antichități.

Incapabili să-și vîndă produsele lor proprii, voltusienii s-au văzut obligați să se reprofileze pe confecționarea de antichități, întrucît strămoșii lor fuseseră într-atît de neprevăzători încît nu le lăsaseră nimic mai vandabil decît niște oale grosolane din lut.

Ca să-și creeze o antichitate proprie care să incite imaginația pămîntenilor, era mai greu; dar se simțiseră în stare să-și creeze singuri o artă comparabilă cu cea a Egiptului, a Babilonului și a altor civilizații fabuloase ale Pămîntului. Apoi, n-a fost decît o simplă chestiune de concepție și execuție a relicvelor.

Odată realizate, ele erau îngropate în straturi corespunzătoare. Asta era o operație grea, dar voltusienii au realizat-o cu ușurință, restaurînd după aceea straturile perturbate cu aceeași abilitate a detaliului ca și cea folosită la confecționarea relicvelor. Pășunile astfel pregătite își primeau turmele înfometate.

Acum îi priveam pe slăbănogii de voltusieni cu mai mult respect. Este clar că ei trebuie să fi stăpînit tehnica arheologiei înainte de a-și pune în aplicare șarlatania lor, altfel ei nu ar fi reușit niciodată să rezolve cu atîta măiestrie problema corelării dintre straturi. Își realizaseră planul fără greș, pînă în ziua în care un pămîntean a scos cu nerușinare la iveală o relicvă veritabilă a voltusienilor.

Situația era încă haotică cînd, mai tîrziu, în după-amiaza aceea am intrat în piața din fața Oficiului de evaluare, pămînteni și voltusieni roiau de jur împrejur, fără vreun scop anumit, neștiind ce este de făcut în continuare sau încotro să se îndrepte.

Mi-a ajuns la ureche un zvon precum că Zweig s-ar fi sinucis, dar a fost imediat contrazis de apariția lui, în persoană. Era teribil de indispus, dar era totuși în viață. A venit la Oficiu și a afișat un carton cu un scris cam lăbărțat. Pe el scria:

AZI NU SE LUCREAZA

Am zîmbit, apoi l-am văzut pe Dolbak care trecea pe acolo și l-am strigat.

— Sînt gata. Hai la lucru! — spusei eu cu un aer nevinovat.

El mă privi cu milă în ochii-i fără pleoape.

— Cum domnu', n-ați auzit? Nu vor mai fi nici un fel de ieșiri la „Morminte".

— Nu? Ce, e adevărat?

— Da, — zise el trist. E adevărat.

Era clar că-i venea greu să vorbească mai mult. A plecat și l-am identificat pe Darby.

— Se pare că ai avut dreptate, — i-am spus. S-a dat totul în vileag.

— Bineînțeles. De îndată ce s-au văzut confruntați cu versiunea lui Kushkak, și-au dat seama că jocul lor s-a sfîrșit. Sînt prea cinstiți din fire pentru ca în fața acuzațiilor noastre să-și mai continue minciuna.

— Într-un fel este destul de rău, — spusei eu. Produceau lucruri frumoase, știi bine.

— Un moment prietene, — auzirăm o voce joasă din spate. Întorcîndu-ne l-am văzut pe David Sturges, care ne arunca niște priviri fioroase.

— Ce dorești? — întrebă Darby.

— Vreau să știu de ce nu ți-ai ținut gura, — spuse Sturges. De ce a trebuit să dărîmi acest aranjament atît de convenabil pentru noi? Ce contează pentru tine dacă sînt autentice sau nu? Atîta timp cît oamenii erau dispuși să plătească pentru ele, de ce să-ți tai creanga de sub picioare?

Darby făcu un gest disperat, dar nu zise nimic.

— Ai dus de rîpă totul, — continuă Sturges. Acum din ce ai să trăiești? Îți poți permite luxul de a merge pe o altă planetă?

— Am făcut ceea ce trebuia să fac, — spuse Darby.

Sturges pufăi batjocoritor și se îndepărtă. L-am privit pe Darby.

— Are dreptate, știi bine. Va trebui să mergem pe o altă planetă acum. Voltus nu mai face două parale. N-ai reușit decît să ne lași pe noi pe drumuri și în același timp să desființezi economia voltusiană. Poate că ar fi fost mai bine dacă îți țineai gura.

Pentru un moment m-a privit împietrit.

— Jarrell, cred că te-am supraestimat.

A doua zi a venit o navă după Zweig și Oficiul de evaluare s-a închis pentru totdeauna. Compania nu mai voia să aibă de-a face cu Voltus. Echipajul navei a trecut rapid prin colonia Terran, răspîndind afișe prin care se anunța că totuși Compania avea nevoie de serviciile noastre în continuare și că ne putea folosi pe alte planete, cu condiția să ne plătim transportul.

Asta era capcana. Nici unul dintre noi nu economisise suficient din onorariile ce le-am primit de la Companie ca să putem pleca de pe Voltus. Fusese visul nostru, al tuturor, ca într-o bună zi să vedem Pămîntul, să explorăm lumea în care se născuseră strămoșii noștri. Fusese doar o iluzie. La nivelul salariilor plătite de Companie, nu am fi putut niciodată să economisim suficient ca să plecăm.

Am început să înțeleg că Darby probabil greșise, dînd în vileag înșelăciunea. Pe noi nu ne-a ajutat, iar pentru autohtoni era în fond sfîrșitul lumii.

Trei zile după izbucnirea scandalului,

un băiat localnic mi-a adus un bilet. Era de la David Sturges și suna așa „La noapte ne intîlnim în apartamentul meu". Cînd am ajuns, am văzut că întreaga mică colonie de arheologi a Companiei era acolo, inclusiv Darby.

— Bună seara, Jarrell, — spuse politicos Sturges cînd m-a văzut intrînd. Cred că acum este toată lumea aici, așa că putem începe. Își drese glasul :

— Domnilor, cîțiva dintre dumneavoastră m-ați acuzat că aș fi încălcat regulile de etică, — spuse el. Că aș fi chiar necinstit. Nu e nevoie să negați. Am încălcat regulile eticii. Totuși, zise el încruntîndu-se, sînt și eu victima aceleiași nenorociri care ne-a lovit pe toți și sînt la fel de incapabil de a mă salva. Prin urmare, aș vrea să vă fac o propunere.

— Ce-ți trece prin cap, Sturges ?

— Azi dimineață, — zise el, unul dintre extratereștri a venit la mine cu o idee. Este o idee bună. Pe scurt, el propune ca, în calitatea noastră de arheologi experți, să-i învățăm pe voltusieni cum să execute relicve de pe Terra : Nu mai există piață de desfacere pentru nimic de pe Voltus, dar de ce să nu continuăm să profităm de pe urma îndemînării voltusienilor, de vreme ce piața este deschisă pentru relicvele de pe Pămînt ? Noi vom trece prin contrabandă relicvele pe Pămînt, le vom îngropa, să le dezgropăm din nou și să le vindem acolo. Astfel vom beneficia de întregul profit, nu numai de mizerabilul onorariu pe care Compania ni-l aloca.

— Este rușinos, Sturges, — spuse Darby cu asprime. Nu-mi place ideea.

— Dar cum îți place ideea de a muri de foame ? — replică Sturges. Vom putrezi pe Voltus, dacă nu ne punem mintea la contribuție.

M-am ridicat eu.

— Voi încerca să elucidez eu lucrurile pentru doctorul Darby. George, noi sîntem într-o situație disperată și tot ce putem face este să încercăm să ne salvăm. Nu putem pleca de pe Voltus și nu putem rămîne nici aici. Dacă acceptăm planul lui Sturges, vom reuși să ne facem o rezervă de bani în scurt timp. Vom fi liberi.

Darby nu părea convins. A dat din cap neîncrezător.

— Nu există nici o scuză care să justifice falsificarea relicvelor din Terra. Nu, dacă o veți face, vă voi divulga.

La această amenințare, încăperea s-a scufundat în tăcere. Sturges mă implora din privire, așa că mi-am umezit buzele:

— Se pare că n-ai înțeles, George. Odată cu realizarea acestui plan, toată arheologia va cunoaște o nouă și prosperă epocă. Ascultă, noi vom scoate vreo jumătate de duzină de scarabei falși din Valea Nilului. Oamenii îi cumpără și noi, din profitul realizat, continuăm să săpăm. Pe Pămînt se va înregistra o intensă renaștere a arheologiei. Apoi vom avea posibilitatea să căutăm scarabei veritabili.

Ochii lui s-au luminat, dar îmi dădeam seama că nu era pe deplin convins. Acum mi-am aruncat în arenă argumentul forte.

— Afară de asta, George, cineva va trebui să meargă pe Pămînt să conducă aceste lucrări.

Am făcut o pauză, în care i-am citit aprobarea lui Sturges din privire.

— Cred, — spusei eu cu voce tare, că este aprobarea unanimă a acestei adunări, să numim pe cel mai mare expert al antichităților de pe Terra, ca să se ocupe de lucrări pe Pămînt, dr. George Darby.

Nu puteam să cred că va fi în stare să reziste. Am avut dreptate.

★

Șase luni mai tîrziu, un arheolog care lucra lîngă Gizeh a dezgropat un scarabeu minunat, prelucrat cu multă delicatețe și încrustat cu pietre prețioase necunoscute încă.

Intr-un articol publicat intr-o revistă de mic tiraj, la care eram abonați majoritatea dintre noi, el pretindea că această descoperire reprezenta un produs al unei ere necunoscute pînă acum din egiptologie. El a reușit să vîndă scarabeul unui concern de bijuterii pentru o sumă fabuloasă și a utilizat profitul pentru finanțarea unei explorări extensive pe întreaga Vale a Nilului. Așa ceva nu se mai făcuse de la declinul arheologiei, cu mai mult de un secol în urmă.

La scurt timp după aceea, un student care lucra în Grecia a descoperit un remarcabil scut homeric.

Ceea ce fusese o știință la fel de moartă ca alchimia, a înflorit deodată într-o plină vigoare. Oamenii de pe Pămînt au descoperit că propria lor lume conținea bogății la fel de solicitate ca acelea de pe Voltus sau Dariak sau alte planete.

Cîteodată îmi pare rău că a fost Darby și nu eu acela căruia i s-a încredințat invidiata misiune de a merge pe Pămînt, dar mă consolez la gîndul că aceasta fusese singura cale de a-i cîștiga încrederea. M-am convins de înțelepciunea proverbului „scopul scuză mijloacele". În curînd noi toți vom fi suficient de înstăriți ca să ne putem permite o călătorie pe Pămînt, la liberă alegere.

Eu însă, nu mai sînt așa de sigur că vreau să merg. A existat o antichitate voltusiană veritabilă, așa cum bine știți, și a început să mă pasioneze tot atît de mult ca cea a Greciei și Romei. Am ocazia să fac arheologie pură, într-un teren de cercetare virgin.

Așa că, probabil după toate cele întîmplate, voi rămîne aici. Am de gînd să scriu o carte despre relicvele voltusiene, mă refer, bineînțeles, la cele veritabile, toate acele lucruri primitive, fără nici o valoare comercială. Mîine, am de gînd să-i arăt lui Dolbak arta olăritului aztec, din perioada Chichimec : Oalele lor erau foarte arătoase. Cred că s-ar putea găsi o piață bună de desfacere.

În românește de LIGIA IVAN

Dispute în jurul celebrei „MONA LISA"

Stupoare la Muzeul Luvru din Paris. „Mona Lisa", celebrul tablou pictat de Leonardo da Vinci a dispărut. Evenimentul s-a petrecut la 22 august 1911. Furtul a avut mai mulți autori. Creierul echipei a fost un sud-american, marchizul Eduardo de Valfernio. Cîțiva milionari americani s-au oferit să-i plătească, fiecare în parte, 300 000 de dolari pentru „Mona Lisa" sau „Gioconda", nume sub care mai este cunoscut acest tablou. De aici, lui Valfernio i-a venit ideea să vîndă mai multe... „Mona Lisa". Dar copiile trebuiau să fie perfecte. Sarcina de a executa astfel de copii și-a asumat-o Yves Chaudron, restaurator de artă din Marsilia. El a pictat șase „Mona Lisa" perfecte. Din momentul în care „Gioconda" a fost furată de la Luvru, fiecare din cele 6 copii puteau fi vîndute drept tablouri originale. Valfernio și Chaudron au dispărut. Ceilalți trei membri ai echipei au rămas cu tabloul realizat de Leonardo da Vinci.

Numai această întîmplare ar fi fost de ajuns pentru scriitorul Seymour Reit să conceapă un adevărat roman polițist. De fapt el a și scris o carte intitulată „Ziua în care a fost furată «Mona Lisa»". Dar Reit, care, după cum relatează publicația americană „International Herald Tribune", susține că „adevărul este mult mai straniu și fascinant decît ficțiunea", este convins că în timpul activității de cercetare întreprinse asupra copiilor după „Mona Lisa", necesară pentru scrierea cărții amintite, a făcut o descoperire senzațională. Există în total în lume zeci de copii extrem de reușite ale faimosului tablou, multe din ele executate de ucenicii lui da Vinci. Din cele 12 „Mona Lisa" văzute de Reit patru i-au atras în mod deosebit atenția. Acestea sînt: tabloul păstrat la Luvru, un tablou aflat la Nisa și descoperit din întîmplare de un negustor de antichități într-o mică prăvălie, fiind, după toate probabilitățile, o copie din secolul al XIX-lea, un tablou aparținînd familiei Pulitzer, ce se află în păstrare în subsolul unei bănci elvețiene, și un tablou ce se găsește la New Jersey în S.U.A. Marea surpriză s-a produs în momentul în care Reit a examinat acest din urmă tablou. El a ajuns la concluzia că această pictură a fost realizată, ca și cea de la Luvru, tot de Leonardo da Vinci.

Se știe că Leonardo n-a lăsat nici o însemnare în jurnalele sale de zi despre tabloul „Mona Lisa", fapt ciudat dacă se are în vedere că a scris despre celelalte lucrări ale sale. De asemenea, „Gioconda" nu a fost datată sau semnată. Însă, probabil, tabloul a fost realizat între anii 1503—1506. Giorgio Vasari, biograf al lui da Vinci, a notat în 1550 că maestrul a lucrat la portretul nevestei lui Francesco del Giocondo timp de patru ani, și apoi l-a lăsat neterminat. Tabloul a ajuns în Franța, deoarece a fost dat sau vîndut regelui Francisc I. Reit subliniază faptul că pictura păstrată la Luvru nu pare să fie neterminată. Însă este posibil ca marginile tabloului să fi fost tăiate pentru a se încadra în rama care i-a fost pregătită. La Luvru se află, de asemenea, o schiță realizată după „Mona Lisa" de nu mai puțin celebrul Rafael. Ea este datată 1505 și atrage atenția prin faptul că personajul apare între niște coloane.

Franța anului 1778. Pe scena istoriei apare americanul William Henry Vernon. Acesta, proaspăt sosit în Franța, este prins în vîltoarea revoluției franceze. Regina Maria Antoaneta, ce și-a sfîrșit apoi viața pe eșafod, i-a dăruit lui William un tablou, susține legenda păstrată în amintirea familiei Vernon. După întoarcerea

Takenoko dansează

În fiecare duminică și în toate zilele de sărbătoare, o mare arteră din centrul orașului Tokio, interzisă circulației, se transformă într-una din cele mai mari piste de dans în aer liber din lume. Pe mai multe sute de metri — strada este înnegrită de lume, în fața unei mulțimi de curioși, sute de tineri japonezi între 14 și 19 ani, în grupuri de la zece la douăzeci, se dezlănțuie frenetic în ritmul unor melodii disco, de preferință rock and roll, în versiunea anilor '50, pe care le difuzează magnetofoane enorme, așezate direct pe sol. Numiți în general „takenoko" — în traducere „vlăstare de bambus" — după numele magazinului la care se îmbracă, acești insoliți dansatori sînt, potrivit reporterului Herve Couturier de la France Presse, de două categorii. „Rockers"-ii în bluzoane de piele, cu jeanși sau veste țipătoare, care îi copiază pe pionierii rock-ului pînă la coafură și care dansează pe melodiile lui Elvis Presley, Bill Haley, Chubby Checker sau Paul Anka. Pentru că, cu excepția unor „sono" portative „made in Japan", pe aproximativ o distanță de 300 de metri, tot ceea ce se etalează pe stradă poartă emblema unor fabrici americane, de la veșmintele și accesoriile de rigoare, pînă la hamburgerii ce sînt infulecați între două twist-uri. Aceste grupuri au chiar un leader, care dă exemplu și conduce dansul, uneori cu ajutorul unui fluier. Un șef suprem, numit Jimmy, care „domnește" peste această lume, primește „candidaturile" grupurilor nou formate și le închiriază o porțiune din stradă, pe care nu trebuie să o schimbe.

A doua categorie este formată din Takenoko propriu-ziși, în general mai tineri, (14—15 ani) a căror muzică este mai puțin zgomotoasă, uneori chiar siropoasă. Aceștia poartă veșminte din satin, în culori vii, de obicei un pantalon larg și o tunică amplă, cu un caracter mai tradițional. S-ar putea regăsi aici separarea ce exista, prin anii '60, între „rockers" și „mods" în Anglia, cu diferența considerabilă că acum se înțeleg foarte bine. Totul se petrece dealtfel aici „à la japonaise"; niciodată nici cea mai mică ceartă între grupuri, nici scandaluri cu poliția. Se poate vorbi chiar de o disciplină niponă. Toată lumea își strînge bagajele la ora șase seara, cînd se reia circulația. Fiecare grup își adună atunci mucurile de țigări, ambalajele de mîncare sau de coca-cola...

Este ora cînd fiecare revine cuminte acasă, și nu sînt rare situațiile în care fetele pot fi văzute schimbîndu-și, în spatele unor tufișuri, ce mărginesc artera de circulație, fustele cu volane pentru o ținută „mai japoneză". Acest fenomen, prezent de doi ani în Japonia, nu este interpretat ca un fenomen contestatar, ci, așa cum observă A.F.P., este vorba de manifestări ale adolescenților mai ales, care doresc să se distreze în acest mod, înainte de a începe o serie de obligații specifice vîrstei și organizării sociale. Mulți dintre acești tineri, obosiți de a fi alungați de la ușa discotecilor din cauza vîrstei lor prea fragede, au descoperit acest mijloc simplu și economicos de a dansa pe muzica lor favorită.

Indirect, la originea acestei mode — pentru că, totuși, este vorba de o modă — se află Takenori Otake, 30 de ani, creatorul veșmintelor „takenoko" și proprietarul prăvăliei cu același nume, situată în cartierul Harajuku, unul dintre cele mai tinere ale capitalei nipone. Creînd acest tip de confecții în urmă cu șase ani, el declara că s-a inspirat din tradiționalul kimono, pe care l-a modernizat, făcîndu-l mai simplu de purtat. Succesul ținutei „takenoko" a corespuns cu apariția dansatorilor pe stradă, fără a se putea spune cu adevărat care dintre cele două fenomene l-a antrenat pe celălalt.

În orice caz, magazinul lui Takenori Otake este în prezent deosebit de prosper, avînd angajate trei sute de persoane.

Iar Takenoko dansează mereu...

D. I.

„Mona Lisa"

În Statele Unite, William a înregistrat acest tablou în rîndul posesiunilor sale după cum urmează: „O călugăriță" tablou terminat al lui Leonardo da Vinci"...

Acest tablou, aflat în prezent la New Jersey, este considerat de Reit mai frumos decît versiunea păstrată la Luvru. Deci, după părerea lui Reit, Leonardo da Vinci a pictat două tablouri „Mona Lisa". Sînt singurele versiuni rezultate de sub penelul unui stîngaci, iar da Vinci se știe că era stîngaci. În opinia lui Reit primul tablou a fost realizat în 1505, la cererea soțului Monei Lisa, cînd personajul avea circa 20 de ani. Această versiune păstrează și imaginea coloanelor întîlnită în schița amintită, executată de Rafael. Al doilea tablou, cel de la Luvru, a fost realizat în 1513 la cererea unui florentin suspus, care se pare că a devenit amantul Monei Lisa. A doua pictură nu mai arată femeia în floarea tinereții din 1505, însă ni-l prezintă pe Leonardo da Vinci ajuns la maturitatea creației sale artistice.

Oficialitățile de la Luvru, în schimb, nu sînt de acord cu această afirmație. Ei susțin că Leonardo da Vinci a realizat foarte puține tablouri și nu s-a repetat niciodată. Totodată, aceștia pun la îndoială părerea lui Reit și din motivul că „Gioconda" de la New Jersey a fost pictată pe pînză tare, fapt neobișnuit pe vremea lui Leonardo. Dealtfel, „Mona Lisa" de la Luvru este pictată pe lemn. Reit nu a renunțat la ideile sale, afirmînd că pînza tare a început să fie folosită de pictori încă în perioada lui da Vinci. Și nu este de mirare, subliniă Reit, ca marele pictor florentin să o fi încercat.

T. P.

PACE — DEZARMARE — DEZVOLTARE

PROBLEMELE LUMII, PROBLEMELE FIECĂRUIA

Nimeni nu a pus încă pe calculator textele tuturor documentelor politice din vreo țară, necum din întreaga lume, pentru a afla care sînt cuvintele care revin în modul cel mai frecvent. Efortul ar fi, dealtfel, inutil. Căci oricine urmărește mai îndeaproape viața politică mondială își poate da seama că, lăsînd de o parte cuvintele de legătură și ținînd seama numai de cele cu încărcătură semantică reală, frecvența cea mai mare o au, mai mult ca sigur, cuvintele pace, dezarmare și dezvoltare și că ele revin chiar în această ordine și relație.

Faptul nu este, și nici nu poate fi, întîmplător într-o lume ca cea în care trăim, lume amenințată de tot felul de pericole, inclusiv de cel al nimicirii totale într-un infern nuclear. Faptul nu este întîmplător pentru că, sub spectrul acestei amenințări, pacea constituie azi dezideratul cel mai fierbinte al întregii umanități. Dovada ? Sutele de mii de oameni de toate vîrstele și categoriile care au inundat străzile și piețele la București sau New York, Bonn, Amsterdam, Paris, Chicago, Londra, Tokio, Helsinki, Roma etc., etc. pentru a-și face cunoscută voința de pace. Dar despre ce pace poate fi vorba cînd fiecare locuitor al Terrei își trăiește viața pe un imens butoi cu pulbere, încărcat cu echivalentul a cîteva zeci de tone de exploziv nuclear ? Popoarele sînt acum pe deplin conștiente că o pace adevărată nu se poate realiza decît prin dezarmare, printr-un echilibru la un nivel cît mai scăzut al înarmărilor. În optica maselor populare, locul absurdei curse a înarmărilor trebuie luat de o cursă a dezarmării. Nimic mai logic, mai firesc. Dar această logică trebuie impusă și promotorilor „echilibrului terorii". Prin luptă și acțiune dîrză.

Cuvîntul dezvoltare a devenit și el o parte organică, inseparabilă a acestei relații, și anume într-un mod la fel de firesc. Ce fel de pace poate exista cînd între țările cele mai bogate și cele mai sărace raportul veniturilor este de peste 100 la 1 și cînd bogăția unora și sărăcia altora se află într-o relație de cauză și efect ? Are oare omenirea nevoie, pe lîngă confruntarea globală (și artificială) Est-Vest, de încă una, pe axa Nord-Sud ? Evident, nu. Dar ea a apărut și nu va putea fi stopată decît prin crearea unui cadru care să asigure progresul mai rapid al țărilor sărace, prin relații echitabile și o sprijinire mai substanțială a eforturilor lor de dezvoltare, inclusiv prin fonduri și mijloace economisite de pe urma reducerii cheltuielilor militare. Acest cadru se numește noua ordine economică internațională.

Voința de pace

Întreaga Europă occidentală, Statele Unite, Japonia au fost și continuă să fie teatrul celor mai mari demonstrații din istoria postbelică în favoarea păcii, a dezarmării și în primul rînd a dezarmării nucleare, împotriva hotărîrii N.A.T.O. de amplasare de noi rachete în Europa, pentru distrugerea celor existente, împotriva producerii bombei cu neutroni, pentru eliminarea definitivă din viața popoarelor a războaielor, pentru salvgardarea păcii, pentru a salva omenirea de la un cataclism nuclear care pune în pericol însăși existența umană. La marșurile, mitingurile pentru pace, la acțiunile de strîngere de semnături, milioane de oameni, forțele iubitoare de pace din întreaga lume, oameni de cele mai diferite convingeri și orientări politice și filozofice, reprezentanți ai opiniei publice, ai clerului chiar, generali și amirali, au răspuns chemărilor organizațiilor de luptă pentru pace, convingerilor, potrivit cărora într-un singur glas demn și răspicat, trebuie făcut tot ce este posibil pentru salvarea păcii, ca singurul și cel mai de preț bun al omenirii. Marile manifestații pentru pace, impresionantele mitinguri din București și din întreaga țară, marea demonstrație desfășurată sub lozinca „Tineretul României dorește pacea", cele 10 milioane de semnături pe Apelul poporului român pentru pace și dezarmare vin să confirme încă o dată că străvechea vocație de pace a poporului nostru, dorința sa de a trăi în deplină înțelegere cu toate popoarele lumii s-au regăsit în strălucitele inițiative de pace și dezarmare, pentru o lume mai bună și mai dreaptă ale președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, personalitate proeminentă a lumii contemporane.

■ La New York, peste 750 000 de oameni au participat la uriașa demonstrație din fața sediului O.N.U. pentru încetarea înarmărilor nucleare, cea mai amplă manifestație americană pentru pace din toate timpurile ■ „Nu războiului nuclear ! Să se interzică armele atomice" ! Sub această deviză s-a desfășurat la Tokio una din cele mai ample acțiuni pentru pace din Japonia la care au luat parte peste 300 000 de persoane, iar peste 80 de

Voința de pace

milioane de japonezi au semnat apelul care cheamă la încetarea producției și neutilizarea armelor nucleare ■ La Bonn a avut loc o impresionantă demonstrație pentru dezarmare, la care au participat peste 400 000 de persoane, în majoritate tineri între 20 și 25 de ani. După France Presse este vorba de cea mai mare acțiune de acest gen din întreaga istorie a R.F.G. ■ Pentru prima oară în istoria omenirii, flacăra olimpică a pornit de pe pămîntul Greciei nu pentru a anunța deschiderea jocurilor olimpice ci ca simbol al luptei pentru pace, împotriva cursei înarmărilor. „Făclia Păcii" aprinsă în Olimp a traversat Oceanul Atlantic pînă la New York, cu care prilej a fost organizată o mare manifestație în favoarea păcii ■ Partizanii păcii din Italia au strîns peste un milion de semnături pe o petiție de protest împotriva construirii în localitatea Comiso din Sicilia a unei baze pentru instalarea unor rachete nucleare ■ Mișcarea pentru transformarea orașelor engleze în zone fără arme nucleare a căpătat un caracter de masă, cuprinzînd 170 de orașe din țară inclusiv Londra ■ Peste 750 000 de francezi și-au pus semnătura pe „Apelul de la Paris" pentru pace și dezarmare ■ Teritoriul Finlandei a fost străbătut de un tren neobișnuit, decorat cu drapele și lozinci. „Pasagerii" sînt scriitori, cineaști, pictori, compozitori, poeți și artiști, acțiune întreprinsă în cadrul campaniei destinate promovării ideii privind transformarea nordului Europei într-o zonă lipsită de arme nucleare. Timp de 10 zile ei au străbătut 3 000 de km, oprindu-se în 14 orașe unde au avut loc dezbateri, s-au deschis expoziții, s-au prezentat piese de teatru, premiere de filme consacrate apărării păcii.

Uriașa și iraționala risipă

■ Cel de-al treilea raport anual al Institutului internațional de la Stockholm pentru studierea păcii (S.I.P.R.I.) arată că anul trecut cheltuielile militare în lume s-au ridicat la aproape 650 miliarde dolari. Această escaladă fără precedent are loc în condițiile cînd în lume există 570 de milioane de oameni subnutriți, 800 de milioane de analfabeți, 1 500 milioane nu au acces la serviciile medicale, iar 850 de milioane de copii nu merg la școală ■ În ultimul deceniu comerțul mondial a crescut în ansamblu cu 70 la sută, volumul vînzărilor de armament greu către statele în curs de dezvoltare a sporit cu 300 la sută ■ Aproape 50 000 focoase nucleare sînt desfășurate în prezent, și forța lor explozivă combinată este de circa un milion de ori mai mare decît bomba aruncată asupra orașului Hiroșima în 1945 ■ Totalul cheltuielilor militare reprezintă peste 30 la sută din volumul investițiilor productive făcute în lume ■ Numai construcția unui submarin echivalează cu construcția a 450 000 apartamente ■ Se cheltuiesc de opt ori mai mult pentru cercetări în domeniul militar decît pentru soluționarea problemelor energetice ■ Cu numai 40 miliarde dolari — costul unui nou sistem de rachete intercontinentale — s-ar putea asigura hrana pentru 50 de milioane

Diagrama a fost elaborată în baza datelor publicate de Institutul internațional pentru cercetarea păcii (SIPRI). Cheltuielile pentru 1900, 1930 și 1960 sînt exprimate în prețuri ale anului 1970. Restul, în prețuri curente.

Uriaşa şi iraţionala risipă

de copii subnutriţi, sau s-ar putea construi 6 500 centre de asistenţă medicală, sau 340 000 şcoli primare ■ Lansată asupra unui oraş de circa opt milioane de locuitori, o rachetă balistică intercontinentală ar provoca moartea a 500 000 oameni ■ Peste 130 de milioane persoane (militari în uniformă, angajaţi civili în serviciile cu caracter militar în producerea de arme şi servicii adiacente) ar putea trece, treptat, la activităţi în scopuri paşnice ■ Cercetările ştiinţifice în domeniul producerii, modernizării şi fabricării armelor sînt de 25 de ori mai intense decît cele din domeniul civil ■ Cheltuielile militare mondiale sînt de 12 ori mai mari decît toate ajutoarele oficiale pentru dezvoltare furnizate în 1980 de către statele membre ale O.E.C.D. ■ Reducerea pentru început cu 10—15 la sută a cheltuielilor militare, aşa cum a propus România ar însemna combaterea sărăciei prin realizarea obiectivului Strategiei internaţionale a dezvoltării care ar necesita doar 5 la sută din cheltuielile militare ■ O reducere cu numai unu la sută a cheltuielilor militare ar asigura lichidarea flagelului foametei care afectează 800 milioane de oameni ■ Un program de lichidare a analfabetismului ar putea fi realizat cu 1,2 miliarde dolari ■ Reconvertirea fondurilor irosite pentru înarmare în proiecte economice ar duce la crearea a milioane de noi locuri de muncă ceea ce ar rezolva problema şomajului a celor 27 milioane de şomeri din ţările capitaliste dezvoltate şi a celor peste 300 milioane din ţările în curs de dezvoltare ■ Cu numai 5 la sută din volumul cheltuielilor militare s-ar soluţiona problema energiei în ţările în curs de dezvoltare.

Grupaj realizat de
VASILE ŞTEFAN
şi ALEXANDRU IANCU

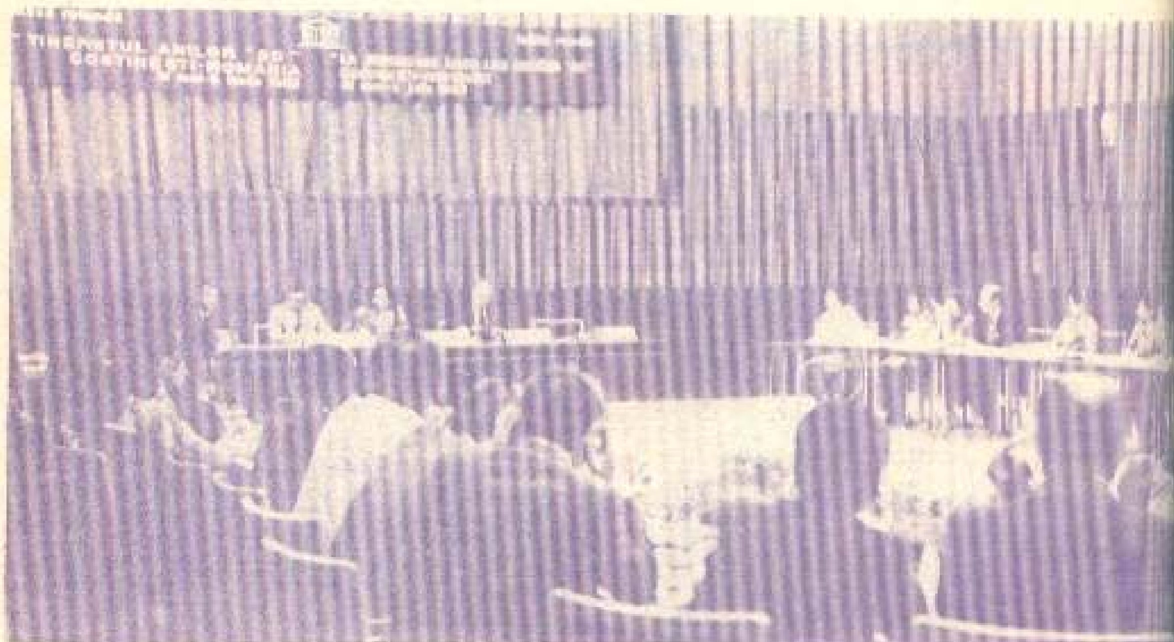
Un muzeu inedit: al pastelor făinoase

Orăşelul Pontedassio din vecinătatea nordică a Romei nu este inclus pe traseurile turistice importante ale Italiei. Şi cu toate acestea localitatea tinde să devină un nume de referinţă prin faptul că găzduieşte un muzeu unic în felul său în lume: muzeul pastelor făinoase, al acelor spaghetti, tallarines, macarroni sau cum li se mai spune. Într-adevăr prima surpriză oferită vizitatorilor este aceea a varietăţii neînchipuit de mari a acestor produse. De la banala fidea sau tăiţei pînă la vermicelli, tagliatelli, richetti — sute şi mii de varietăţi de paste au fost create de-a lungul anilor pentru a satisface exigenţele dietetice ale unui popor care şi-a făcut din acest produs o mîncare tradiţională. Muzeul se află într-un imobil din secolul trecut al familiei Agnesi — una din marile producătoare de paste din Italia. Dar în afara produselor sînt prezentate ustensile de bucătărie folosite de-a lungul timpului pentru pregătirea diverselor meniuri cu spaghetti, iar centrul atracţiei îl constituie o mare expoziţie fotografică cuprinzînd imaginile unor personalităţi celebre ale vieţii artistice, politice şi economice italiene surprinse în momentul în care degustau delicioasele „pasta". Şi pentru că este vorba de un aşezămînt serios, organizatorii au adunat şi numeroase mărturii documentare despre fabricarea acestor produse, la loc de frunte numărîndu-se o colecţie de cărţi de bucate din secolul al XVIII-lea ce dezvăluie secrete ale „artei albe" — pregătirea pastelor. Unul din conducătorii muzeului a declarat că dacă există un element de unificare a diverselor regiuni şi provincii italiene, apoi acesta se numeşte spaghetti.

Aceste produse fac parte din istoria, tradiţia şi chiar civilizaţia italiană. Un document din 1279 atestă pentru prima dată comercializarea unor produse din această categorie. Cît despre modul deplin în care consumul macaroanelor a intrat în obiceiul italienilor, în muzeu se citează observaţia unui scriitor englez care arăta că „numai un italian ştie să mănînce macaroane fără să-şi piardă demnitatea". Gioacchino Rossini, celebrul compozitor, autor al „Bărbierului din Sevilla", scria din Paris unui prieten că nu are de ce să se plîngă în capitala franceză numai că „îi lipsesc macaroanele".

Totul este bine organizat în acest muzeu. Prea bine chiar, pentru că, aşa cum observa unul din vizitatori, după ce l-ai văzut „îţi lasă gura apă"...

S. N.

Preliminarii la Anul Internațional al Tineretului

TINERETUL ANILOR '80. SUB UN ASEMENEA GENERIC, PRESTIGIOASE INSTITUȚII NAȚIONALE, REGIONALE ȘI INTERNAȚIONALE, ORGANISME ALE O.N.U. PREOCUPATE ÎN PROBLEMATICA TINEREI GENERAȚII, ORGANIZAȚII DE TINERET, SOCIOLOGI ȘI CERCETĂTORI ȘTIINȚIFICI S-AU REUNIT ÎN ANUL 1982 PENTRU A DEZBATE ASPECTE FUNDAMENTALE CARE PRIVESC ÎN MOD NEMIJLOCIT TINERETUL ȘI LUMEA CONTEMPORANĂ ÎN PERSPECTIVA MARCĂRII ANULUI INTERNAȚIONAL AL TINERETULUI.

Mesajul de la Costinești

Cunoscuta stațiune pentru tineret de la Costinești s-a dovedit din nou o gazdă primitoare a participanților la lucrările Mesei rotunde „Tineretul anilor '80", organizată de U.N.E.S.C.O. și Centrul de cercetări pentru problemele tineretului. M-am aflat printre vorbitori, le-am ascultat impresiile, am notat interesante propuneri izvorîte pe temeiul unui dialog fructuos. Oameni veniți din toate colțurile lumii, din circa 40 de state, au abordat aspecte controversate ale principalelor direcții reieșite din deviza generoasă a Anului Internațional al Tineretului : **PARTICIPARE, DEZVOLTARE, PACE.**

Desfășurată sub președinția tovarășului Nicu Ceaușescu, secretar al C.C. al U.T.C., președintele Comitetului Consultativ al O.N.U. pentru A.I.T., Masa rotundă a evidențiat fondul de opțiuni și aspirații ale tinerei generații, concretizată prin afirmarea voinței de a fi prezentă cît mai activ în eforturile popoarelor pentru lichidarea tuturor anacronismelor economice și sociale, la dezbaterea și soluționarea viabilă a dosarelor complexe care confruntă omenirea, la edificarea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

Ca o concluzie unanimă, desprinsă din luările de cuvînt, se impune necesitatea ca tineretul să dispună de reale posibilități pentru acțiune politică și economică în fiecare țară, indiferent de contextul în care trăiește, muncește și aspiră, pentru a-și putea valorifica marele potențial în serviciul nobilelor idealuri de pace, libertate, colaborare, democrație și progres.

Tineretul român, participant entuziast la înălțarea noii orînduiri pe pămîntul patriei, dispunînd de reale posibilități de împlinire, își reafirmă permanent spiritul angajant și responsabil, voința de a acționa pentru transpunerea în viață a politicii interne și externe a partidului și statului nostru, pentru instaurarea unei păci durabile, pentru făurirea unei lumi a dreptății, demnității și prosperității pentru toți fiii planetei.

Din acest punct de vedere, Mesajul de la Costinești, adoptat prin consens — do-

cument ce urmează a fi difuzat de Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură tuturor statelor membre – se înscrie ca o contribuție remarcabilă la pregătirea și marcarea în 1985 a Anului Internațional al Tineretului – eveniment decis de O.N.U., la inițiativa României.

Viena – etapa a doua

Care este statutul tinerei generații contemporane? Poate tineretul să-și spună cuvîntul răspicat în probleme care-l privesc în mod direct? Care este raportul între actuala situație politică, economică, socială, culturală din lume și poziția, respectiv și responsabilitățile, generației tinere?

Fără îndoială sînt întrebări care frămîntă tinerii la diferite nivele, tocmai pornind de la ponderea sa reală în viața societății. Dreptul la muncă și învățătură, posibilitatea de a participa la procesul decizional – național și internațional – nu trebuie să constituie un „privilegiu" pentru tinerii lumii. Este de datoria oamenilor politici, a factorilor guvernamentali de a impulsiona procesul instituțional pentru garantarea drepturilor specifice ale generației tinere, pentru că, fapt recunoscut în istorie, efectele tuturor evenimentelor și tendințelor – fie că e vorba de război, de criză economică și socială – se resimt cu precădere asupra tineretului – cel mai vulnerabil și, paradoxal, cel mai entuziast grup social.

Cea de-a doua sesiune a Comitetului Consultativ al O.N.U. pentru Anul Internațional al Tineretului, desfășurată la Viena în luna iunie – sesiune care a reales în funcția de președinte al acestui organism pe tovarășul Nicu Ceaușescu – a subliniat valoarea deosebită a ideilor și propunerilor reieșite în urma Mesei rotunde de la Costinești, a contribuției concrete la punerea în aplicare a Programului de măsuri și activități pentru Anul Internațional al Tineretului ce a fost aprobat de Adunarea Generală a O.N.U.

Mai mult decît atît, demonstrînd aceeași permanentă preocupare pentru destinul tinerei generații, România a avansat propunerea – susținută de alte cinci state – pentru o rezoluție intitulată sugestiv **Declarația privind drepturile și responsabilitățile tinerei generații.** Documentul se vrea o adevărată cartă a angajării și îndatoririlor ce revin tineretului și a recunoașterii la scară mondială a drepturilor sale, a posibilității de a participa efectiv la chezășuirea unui viitor pe măsura aspirațiilor sale de pace, independență, progres și dreptate socială.

Un document străbate lumea

Proiectul de rezoluție intitulat „Declarația privind drepturile și responsabilitățile tinerei generații" a generat vii și rodnice dezbateri atît în plenul sesiunii cît și în grupele de lucru. Numeroși vorbitori au exprimat calde aprecieri pentru noua inițiativă românească, relevînd utilitatea unui asemenea instrument de valoare universală.

Comitetul consultativ a adoptat, la propunerea țării noastre, o rezoluție prin care a hotărît să transmită secretarului general

TINERETUL ANILOR "80"
COSTINEŞTI-ROMANIA

Anul Internațional al Tineretului

al O.N.U. textul documentului, solicitînd difuzarea sa tuturor guvernelor, instituțiilor specializate ale O.N.U., organizațiilor guvernamentale și neguvernamentale de tineret la nivel național, regional și internațional, astfel încît viitoarea sesiune a Comitetului consultativ să se pronunțe asupra acestuia, pentru a-l putea înainta Adunării Generale a O.N.U. la sesiunea ordinară din 1984, în vederea adoptării sale în perspectiva Anului Internațional al Tineretului.

Un document – inițiat și elaborat de România – străbate lumea. Diplomați, specialiști, tineri de diferite orientări politice, filozofice sau religioase, politicieni, cercetători ai problematicii tinerei generații vor avea prilejul să cunoască din nou perenitatea unei concepții novatoare privind locul ce i se cuvine tineretului în lumea noastră.

De la Costinești, la Viena și New York, pentru a parcurge meridiane și paralele, concepții și strategii – în interesul legitim al viitorului, al unei lumi ale cărei zori se făuresc în prezent. Tineretul a fost evitat, de cele mai multe ori, de la dezbaterile care-l priveau. De aceea, nu întîmplător s-a făcut prea puțin sau nimic în politicile și programele de tineret.

Grija pentru ziua de mîine, responsabilitatea trebuie să se manifeste pentru a acorda celor tineri șansa afirmării.

I. TIMOFTE

Reportaje aproape imposibile

O nouă versiune asupra dispariției lui Saint-Exupéry

„Saint-Exupéry, aviator și scriitor francez, născut la Lyon, dispărut în misiune de război (1900—1944)". Laconică întocmai unui epitaf, nota din Larousse va putea fi modificată? Pentru că revista „Icare", publicație a sindicatului francez al piloților de linie, în cel de-al șaselea dintre numerele pe care le-a consacrat din 1974 lui Saint-Exupéry, aduce unele revelații asupra ultimului zbor al aviatorului, care ar putea pune capăt unei dezbateri vechi de 38 de ani.

Ipotezele care au încercat să explice dispariția autorului „Micului Prinț", la 31 iulie 1944, ora 12,50, nu au lipsit în toată această perioadă. Cea mai răspîndită precizează că avionul pilotat de Saint-Ex ar fi căzut în Mediterana, între continent și insula Corsica. Nu, s-a replicat de către alții. Saint-Exupéry a fost doborît deasupra Alpilor, în plină misiune. Se evocă, de asemenea, pana de oxigen sau blocarea unei comenzi atinse de un proiectil german. S-a mers pînă acolo încît s-a afirmat că pilotul ar fi fost victima propriei imprudențe, încercînd să survoleze la altitudine joasă un mic sat din Provence, unde se afla atunci familia sa. Revenind însă la fapte, ceea ce s-a pe-

trecut în dimineața acestui ultim zbor rămîne incontestabil.

Comandantul lui Saint-Exupéry întîlnește, în aprilie 1944, prima escadrilă a grupului de recunoaștere II/33 instalat de la 17 iulie la Borgo, un mic teren situat la 20 de kilometri de Bastia. La 31 iulie, 8, 45 h, singur la bordul avionului „Lightning" P. 38 F. 5 B., numărul 233, el decolează. Obiectivul: survolarea unei zone cuprinse între Grenoble și Annecy. Avion de recunoaștere strategică, P. 38 este echipat cu mai multe aparate fotografice, dar nu este înarmat. Se crede că acest lucru este inutil, deoarece aparatul zboară mai sus și cu o viteză mai mare decît cel mai bun dintre avioanele de vînătoare germane ale epocii. Cum a făcut deja în nouă rînduri, Saint-Exupéry, aflat la 10 000 de metri altitudine, va face în acea dimineață între cinci și șase sute de clișee, apoi, în totală siguranță, începe reîntoarcerea către Corsica. Este plină vară, un timp magnific. „Un singur cumulus i-ar fi permis să revină la bază", notează Daniel Decot, ale cărui cercetări permit în prezent reconstituirea ultimelor nouă minute ale lui Saint Exupéry. Era atunci ora 11,56 aviatorul aflîndu-se deja spre marea deasupra căreia trebuia să se angajeze. Dar două aparate de recunoaștere germane „F.W. 190", venind dinspre est zăresc în acel moment „Lightning"-ul aviatorului francez, care zbura la altitudinea de 6 500 metri. Unul dintre cele două aparate germane era pilotat de aspirantul Robert Heichele, celălalt de sergentul Hogel. Iată ce spune aspirantul Heichele în raportul asupra misiunii sale, piesă capitală la dosarul regăsit în R.F.G. abia în decembrie 1980 de Gunther Stedtfeld, fost pilot de vînătoare în Luftwaffe și admirator al lui Saint-Exupéry: „Prin faptul că dușmanul zbura cu o mie de metri deasupra noastră, noi nu aveam posibilitatea să-l atacăm. Spre marea noastră uimire, adversarul și-a schimbat direcția, atacîndu-ne de la altitudinea sa cu o mare viteză. Ne-am desprins din primul atac al adversarului printr-o spirală în urcare, redîndu-i avantajul, datorită neputinței noastre momentane. În timpul luptei aeriene care se desfășura, am putut să mă plasez în poziție de tragere, în spatele Lightning-ului, la o distanță de aproximativ 150—200 de metri. Am tras, dar prea în spate. În urma mai multor manevre m-am plasat din nou în poziție de tragere, distanța fiind de circa 300 de metri. Rafala a trecut prin fața avionului inamic. Pentru a evita probabil tirul meu, pilotul și-a modificat traiectoria, trecînd în picaj. L-am urmărit, m-am apropiat cam la 40—60 de metri și am tras cu armele de la bord. Observ apoi că Lightning-ul cade cu o trenă albă. Îl urmăresc la distanță. Trece pe deasupra coastei și zboară la altitudine joasă înspre larg. Îl urmăresc în continuare. Deodată, din motorul din dreapta izbucnesc flăcări. Aripa din dreapta atinge marea. Avionul face mai multe tumbe și dispare în apă. Căderea a avut loc la ora 12.50 cam la 10 kilometri la sud de Saint-Raphaël. Ne-am reîntors la bază fără a întîlni vreun alt inamic". Și Heichele, care va cădea în luptă cîteva zile mai tîrziu, scria a doua zi unui prieten: „Ieri, fără a avea calificarea de vînătoare, am doborît un Lightning în lupta aeriană și aceasta fără a suporta vreo defecțiune a aparatului meu".

Dacă avionul lui Saint-Exupéry nu era înarmat, nu același lucru este valabil și pentru avioanele germane, care dispuneau fiecare de cîte două guri de tragere. Potrivit revistei „Icare", cele două aparate care au doborît Lightning-ul erau avioane de probă, pe care armata germană a aerului le experimenta chiar la începutul acelei veri. „În acel moment al războiului, notează revista, acest avion era necunoscut piloților din escadrilele aliate și P. 38 era socotit avionul cel mai rapid. Piloții de pe Lightning nu-și puteau imagina că germanii, în cel mai mare secret, puseseră la punct un aparat capabil să-l surclaseze.

Urmărit, Saint Exupéry a schimbat direcția, „spre marea noastră uimire", scrie pilotul german în raportul său. Pentru ce? Două motive pot explica această manevră: poate nu a zărit avioanele dușmane și atunci a schimbat direcția, pentru că așa prevăzuse în acel punct; or, deși a zărit avioanele adverse face manevra pentru a-și impresiona dușmanii, convins că este mai rapid decît aceștia. Dar lupta se termină tragic pentru el. Nici un alt aparat de tipul Lightning nefiind dat absent la această dată, în acest sector, este evident că avionul lui Saint-Exupéry a fost cel doborît la amiaza zilei de 31 iulie, 1944. „Iar dacă în acea zi, un german a întîlnit avionul pe care îl pilota cel ce scrisese „Pămîntul oamenilor", scrie Jean Lasserre în „Icare", cum am fi dorit, cum ați fi dorit să-i spunem aspirantului Robert Heichele: Nu trageți, este Saint-Ex!".

DOINA IOVĂNEL

UMOR

O actriță cunoscută a fost întrebată de un reporter, cu insistență:

— Și totuși, cîți ani aveți?

— 28! declară ea fără să clipească.

— Imposibil! Fiul dv., cu care am vorbit aseară, mi-a spus că are 30.

— Ei bine, a replicat actrița: el are viața lui, eu pe a mea!

Soția se observă de o oră în oglindă apoi se adresează soțului:

— Scumpule, ce crezi că s-ar potrivi în astă-seară la pălăria mea cea nouă?

— Pentru pălăria ta cea nouă? Un defect neașteptat la uzina electrică.

— Doctore, — se plînge un cetățean medicului psihiatru — soția mea vorbește în somn. Sînt foarte neliniștit.

— Dar ce spune?

— Repetă mereu: „Nu, Carol, nu!"

— Nu-i nimic grav.

— Cum așa! Dar pe mine mă cheamă Philipe.

MODA PENTRU TINERET

V-ați verificat garderoba ? Sînt convinsă că așa cum faceți de fiecare dată, încercați să aflați cum va fi moda în 1983, dacă se poartă lung sau scurt, ce culori și accesorii sînt în vogă, etc. etc. Răspunsurile la întrebările legate de modă le-am primit de la colaboratorii noștri, specialiștii Centrului de creație al UCECOM, care ne propun următoarele stiluri :

Clasic (oraș și sport) în care sînt încadrate toate sortimentele clasice, cu detalii moderne : gulere și revere mai mari, revere fără guler, croieli clasice, fără lărgimi exagerate, lungimi peste genunchi.

Pilot cuprinde doar genul sport strict funcțional, subliniat prin detalii. Siluetă dreaptă, bluzoane lungi cu multe fermoare și accesorii metalice, epoleți, bluzoane „pilot" cu revere late, butonaj dublu. Accesorii : pălării bărbătești, mai mici, bășți rotunde sau foarte mari, baticuri mici legate la gît, șaluri lungi, uneori destul de late cu două fețe sau jaquard.

Rustic inspirat din folclorul european sau din îmbrăcămintea pionierilor vestului american : fuste largi, pantaloni „gaucho", diferite tipuri de bluze, unele peste fustă... Accesorii : garnituri din franjuri, broboade, baticuri mici, benzi de piele peste frunte, pene. Cordoane late cu diferite închideri și aplicații de metal.

Baroc inspirat din moda secolelor trecute : gulere mari, manșete mari, dantelate, corselete, mîneci bufante sau „gigot" și jupoanele. Accesorii : benzi de catifea sau strălucitoare peste frunte, berete cu garnituri din blană sau pene, șaluri scurte croșetate pestriț, colorate ; gulere mari din dantelă cu pliseuri, gulere din piele decupată.

Culorile ? Fructe de pădure — gama de roșu și violet ; Cer pe furtună — tonuri gri, albastru, verde închis ; Frunze de toamnă — aur, cositor, aramă, brun, în combinație cu albastru, roșu, lila, cobalt ; Cîmpie de toamnă — bejuri pale, roz, galben pal, bej-roz în combinație cu negru, violet, gri și alb.

Eleganța o dă desigur croiala. Dar și **materialul. Pentru bluze :** cașmir, voal, stofe subțiri, dantele, satin, efecte de transparență. **Pentru rochii :** tripluvoal, stofe subțiri, catifea, tafta, satin, brocart, surah, materiale cu efecte de transparență, materiale cu efecte strălucitoare în aur, argint sau culoare. Imprimeuri sugerînd mozaicul, marmora, cu desene medievale, piei de reptilă sau penaje, flori stilizate, citeodată cu borduri. **Pentru mantouri și taioare :** tweed, mohair, flanel ; multe flaușate, uni, două fețe, dungi, brăduț, carouri și pepit. **Pentru sport :** bumbacuri, tercoturi, poplinuri, catifea reiată, tweed, loden, pătură, piele, piele sintetică, jeans colorat, relonuri (dublate cu frotir).

Bluzele dețin în modă o pondere foarte mare : cu mîneci ample, efecte de platcă și plastron, cu nasturi plasați normal, sublaist, grupări de 2—3 nasturi sau închise asimetric. La bluzele elegante și romantice dantelele sau volanele ornează gulere mari, plastroane, plătci sau mîneci. Fustele sînt și ele variate : drepte, largi, cloș, pantalon. Pentru tineret — fustele scurte. Pantalonul agreat de tineret va fi sub formă de „banană", sau „gaucho" strîns pe șold și evazat. Pantalonul clasic urmează linia pantalonului bărbătesc. Se vor purta și pantaloni gen tubular sau bufanți pînă la genunchi.

Ne întoarcem în materie de modă la perioada romantismului : rochii cu decolteuri pătrate, corselete și mîneci bufante ;

sînt şi ele variate : drepte, largi, cloş, pantalon. Pentru tineret — fustele scurte. Pantalonul agreat de tineret va fi sub formă de „banană", sau „gaucho" strîns pe şold şi evazat. Pantalonul clasic urmează linia pantalonului bărbătesc. Se vor purta şi pantaloni gen tubular sau bufanţi pînă la genunchi.

Ne întoarcem în materie de modă la perioada romantismului : rochii cu decolteuri pătrate, corselete şi mîneci bufante ; rochii negre mulate, abia acoperind genunchiul ; bluze din lame, tafta, dantelă lucioasă, lurex asociate fustelor largi, cu garnituri strălucitoare. Multe bijuterii, şaluri, berete. Nu toate rochiile pentru seară sînt lungi.

Pentru bărbaţi moda urmează o linie naturală — lejeră, accentul punîndu-se pe supleţea şi moliciunea ţesăturilor, pe coordonări şi combinaţii de materiale. **Costumul de toată ziua** are umerii drepţi, uşor rotunjiţi, revere înguste — 8—9 cm — se încheie cu 1—2 nasturi la costumul la un rînd, şi cu 2—4 nasturi la cel cu două rînduri. Talia este uşor marcată iar lungimea se înscrie la 75 cm. La **costumul elegant** închiderea se face şi la 6 nasturi la două rînduri. Reverele ajung la 10—12 cm, umerii sînt drepţi. Se poartă foarte mult vesta care se poate confecţiona din catifea, satin, tricot... Pantalonul este şi el confortabil, strîns în talie sau lejer pe şold prin pliuri care pornesc din cordon. Nu se va purta manşetă. La pantalonul sport lărgimea este de 22—24 cm, la cel elegant 24—26 cm. Buzunarele oblice. Tendinţă de lăţire a gulerului observăm la cămăşi ajungînd la 4—6 cm. Ca noutate revin în vogă vîrfurile ascuţite. La cămaşa sport se menţin gulerul îngust, butonaje pe faţă sau sublaist, buzunare, găici, epoleţi...

Pardesiul şi paltonul se menţin pe linia clasică : umerii drepţi, uşor lărgiţi ; lungimea în jurul genunchiului ; revere mai late uşor alungite, închideri la 2—3 nasturi, buzunare cu laist, cu clape drepte sau oblice, buzunare aplicate. La bluzon şi jachete epoleţi, glugi, buzunare mari aplicate, fermoare, catarame, capse, găici etc.

Culorile sînt cele ale pămîntului şi toamnei : tonuri de bej cărămiziu, maron, albastru, bleumarin, antracit.

Tricotajele. Și în această privință sînt multe noutăți. Rochii cu guler înalt întors, cu guler pe lingă gît, cu decolteuri în formă de V, drepte, iar pentru seară fluide. Fustele vor fi simple, plisate, ușor încrețite, plisate purtate cu ciorapi groși, fuste largi și lungi cu ornamente, broderii și garnituri croșetate. Jachetele au un larg evantai de stiluri : **„cardigan", jachete scurte sau trei sferturi**, cu glugă, purtate peste pantalon trening, peste fuste largi și destul de lungi ; **strimte și scurte** cu mineci montate cu creț. Pulovărele groase cu decolteu în formă de V se vor purta peste cele cu guler înalt întors, destul de lungi ; „pulovăre ajungind pină la lungimea unei tunici se vor purta peste fuste plisate. Adăugăm : bonete, căciuli, șaluri de diferite lungimi și lățimi, broderii, garnituri din croșetă, ciorapi cu contextură dantelată, pantaloni foarte strimți, paete, mărgele, eșarfe fine. La stilurile clasic și sport talia este discret subliniată ; la stilurile rustic și baroc este accentuată chiar și prin corselete.

Pentru bărbați : veste cu și fără butonaj ; pulovăre cu guler înalt întors, cu desene colorate, dungi, pete de culoare sau uni ; jachete gen bluzon închise cu fermoar, lungi sau scurte, deseori cu garnituri de piele. În modă se mențin jachetele clasice lungi, groase, cu contexturi în relief care formează dungi, pătrate, desene.

Ce fel de încălțăminte vom purta ? Tineretului îi este recomandat pantoful tip balerin în diferite variante : cu barete pe glezne sau pe rist. Atenție la toc : nu depășește 2 cm, este drept și trapezoidal. Talpa rămîne subțire. Nu mai găsim principiul asimetriei. Ca elemente decorative : perforații mici, burlouri, trasaje cu șuvițe colorate.

Încălțămintea elegantă tinde spre stilul clasic. Primul loc este ocupat de escarpen înfrumusețat de funde, împletituri din același material și culori, trasaje cu șuvițe. Tocul este cambrat cu baza de susținere foarte mică, nu mai are barete pe gleznă. În general, la încălțămintea elegantă vom găsi liziere fine, funde, paspoaluri, decupeuri mici, piese fronsate.

În sezonul rece vom purta semighete cu șireturi, cizmulițe scurte cu carimbul lat, fără fermoar, cu franjuri, cusături groase, trasaje. Chiar și la cizmele elegante tocul nu va depăși 8 cm. Culorile corespund tuturor gusturilor : roșu, galben, cărămiziu, violet, negru, bleumarin, grena.

Încălțămintea pentru bărbați are vîrful ușor rotunjit, tocul plan înalt pînă la 2,5 cm. Ghetele cu șireturi și cizmele sport au fermoare, tigheluri multe, părți matlasate.

LIDIA POPESCU

Virulența și nocivitatea sectelor

SECTA „MOON" CONTRAATACĂ

Un fapt petrecut la Besançon, în estul Franței, sună din nou — pentru a cita oară ? ! — clopoțelul de alarmă al proliferării sectelor în lumea debusolată a tinerei generații occidentale. Revenind din nou în primele pagini ale ziarelor și revistelor din Franța — evident la rubrica de scandal — secta cunoscută sub numele pompos de : „Asociația pentru unificarea creștinismului mondial", dar și mai cunoscută sub acela de secta „Moon", face din nou victime în această țară. Angajată în dubla cruciadă de „instaurare a binelui pe pămînt" și „eradicare a comunismului", secta „Moon" a trecut la contraatac, încercînd să inverseze rolurile, devenind, din multiplu acuzat, acuzator. Evenimentul a făcut bineînțeles vîlvă nu numai în Franța, dar și în presa din alte țări, cinismul și tupeul lui Moon depășind orice limită. Iată despre ce este vorba : Părinții tinerei Claire Chateau, în vîrstă de 21 de ani și membră a sectei Moon, au fost acuzați de responsabilul secției franceze a sectei de sechestrare de persoană pentru că au încercat să-și scoată fiica de sub influența sectei. Mooniștii i-au acuzat pe părinți, nici mai mult nici mai puțin, decît că și-au răpit propria fiică din mediul „atît de propice dezvoltării ei". Tînăra de 21 de ani, care într-o primă fază, susținuse, din ordinul sectei, o plîngere împotriva părinților săi, și-a retras apoi plîngerea care risca să deterioreze imaginea și așa atît de șifonată a mooniștilor. Adeptă a lui Moon din toamna anului trecut, Claire și-a abandonat studiile de la facultatea de litere. Familia sa a încercat de nenumărate ori să o convingă să reia viața normală, dar în zadar. Curînd după convertire, Claire pleacă să vîndă presa editată de sectă în diferite orașe de provincie din Franța. Părinții o caută disperați timp de mai multe luni. Într-o zi, ei o regăsesc la Besançon și o conduc, undeva, într-o casă izolată în regiunea Jura. Aici, tînăra are o comportare care prezintă semne evidente de tulburări psihice. Iată cîteva din afirmațiile ei reluate după revista **„Paris Match"** : „Sînt aici împotriva voinței mele. Nu aveți dreptul să mă țineți aici. Dați-mi drumul imediat ! Nu vreau să ascult nimic, să beau nimic, să mănînc nimic. Bărbatul acesta și femeia aceasta, care mă privesc cu zîmbetul pe buze, sînt părinții mei satanici. Părinții mei adevărați sînt reverendul Moon și cea de-a patra soție a sa, Eva. Uriu, nu-mi place. Fața are lacrimi în ochi. Sînt lacrimile diavolului. Dumnezeule, reverendule Moon, vino să mă salvezi !...".

— Claire, am făcut totul pentru binele tău. Pentru a te ajuta. Vei întîlni oameni, vechi membri ai sectei. Ascultă-i. Vorbește cu ei. Te rugăm ! Aici te afli la ei.

— Sînt aici împotriva voinței mele. Nu vreau să vorbesc cu nimeni, strigă tînăra înfricoșată. Teama face să-i tremure buzele. A înțeles despre ce este vorba. Cei doi tineri binevoitori din fața ei sînt „foștii mooniști", teribilii „deprogramatori" de care se vorbește cu teamă în „familie". Ea a participat deja la mai multe conferințe pe această temă. Acolo conducătorii sectei i-au spus că aceștia sînt diavolul în persoană. Mai bine mori decît să cazi în mîinile lor. Pentru că ei te bat, te supun la tot felul de constrîngeri. Orice nou adept al sectei „Moon" a primit un instructaj sever cu privire la deprogramatori, au fost prezentate chiar „mărturii" oribile... Cînd a fost luată de pe o stradă din Besançon de către părinții ei, ea a crezut că aceștia încearcă doar să o sustragă influenței sectei. Ea își cunoaște drepturile, știe că este majoră, și că nu pot să o țină claustrată prea multă vreme. I s-a explicat doar de atîtea ori de către mooniști. Cu deprogramatorii situația este mai gravă. Cei doi oameni ce au intrat în cameră au avut grijă să-și ascundă fondul „satanic" sub o aparență amabilă.

Primul dintre ei este blond, zvelt, îmbrăcat într-un costum elegant, cu un surîs blînd pe buze. Celălalt, mai scund, solid, îmbrăcat doar cu o cămașă răsfrîntă la gît, are un aer grav. Claire este impresionată de ochii lui. Întreaga sa atitudine trădează o personalitate de lider la fel cu a celor pe care i-a cunoscut în sectă. Mai întîi vorbește cel blond :

— Bună ziua Claire. Mă numesc Martin Faiers. Și el este Allen Tate Wood. Sîntem foști mooniști. Știm tot ce ți s-a spus despre deprogramatori. Să știi că nu-i adevărat. Nu te vom brutaliza sau lovi. Vrem doar să vorbim cu tine despre Moon și mooniști. Te rugăm Claire, acordă-ne puțină încredere.

— Sînteți cum mi-ați fost descriși, spune Claire, apoi tace. Atitudinea față de deprogramatori este clară : să nu vorbești, să nu asculți pentru că „Satana intră pe gură și pe urechi".

Vorbește și cel brunet, privind-o pe Claire în ochi :

— Te vom ajuta Claire. Acordă-ne puțină încredere. Făceam parte dintre conducătorii sectei din America, înainte de a o părăsi. Știm lucruri pe care tu nu le știi. Ascultă-ne. Cuvintele, ritmul frazelor, atitudinea omului din față, sigur de el, convins și convingător, o impresionează pe Claire. Ea cunoaște deja această muzică hipnotică a cuvintelor.

— Vrei să faci o baie caldă, Claire ?

Mai întîi ea vrea să refuze. La mooniști se fac dușuri reci, un mijloc de mortificare a trupului. Dar, ea acceptă, poate doar pentru a scăpa de cei doi. Deprogramatorii sînt mulțumiți. Ei știu că Claire a făcut un pas neînsemnat în aparență acceptînd ceva interzis de sectă, dar acesta este un început bun pentru procesul de „deprogramare". Din păcate cîteva clipe mai tîrziu, intervine poliția

care fusese alertată de mooniști. Claire Chateau, „regăsită" de poliție, reînapoiată sectei este acum de negăsit. Cazul a suscitat o vie indignare în rîndurile opiniei publice, care-și reamintește, cu această ocazie, situații extrem de dramatice petrecute cu tineri deveniți victime ale sectelor religioase. Astfel, Vincent, fiul de 20 de ani al scriitorului francez Roger Ikor, și-a pus capăt singur vieții pentru că nu mai putea suporta chinurile la care era supus de vechilii unei asemenea secte. În ianuarie 1981, la Paris, a apărut volumul **„Plîngerea mea"**, în care tatăl scriitor atrăgea atenția asupra pericolului pe care îl reprezintă sectele pentru societate, o carte caracterizată de agenția „France Presse" drept „un strigăt de alarmă și un avertisment". Un alt părinte, tatăl tînărului Jean-Noël Bernier, își unește vocea sa acuzatoare în corul indignării publice dezvăluind că sinuciderea fiului său, fost membru al sectei „Moon", s-a datorat deziluziei trăite de acesta cînd și-a dat seama de jocul murdar care se ascunde în spatele moonismului, că, în fond, scopul suprem al activității sectei nu este altul decît îmbogățirea lui Moon și a acoliților lui.

PROGRAMARE ȘI DEPROGRAMARE, O CURSĂ CONTRA CRONOMETRU

Se apreciază că în lume sînt peste o mie de secte. În Statele Unite sînt cel mai puternic implantate. Toate se proclamă religioase, pătrunse de spirit și pretind că oferă fericirea garantată. În general, adepții sînt tineri și adesea oameni care nu sînt suficient de integrați în societate, care au fost marginalizați dintr-un motiv sau altul. În fața dezamăgiților, acești vînzători de iluzii își prezintă fantasmele lor ce găsesc un teren fertil de răspîndire. Dar în spatele prăvăliei acestor negustori de iluzii se ascunde un mod de viață aproape cazon, dublat de un anticomunism primitiv. Și o enormă afacere comercială. Cea mai înfloritoare din aceste întreprinderi este secta „Sun Myung Moon".

Moon se proclamă „Mesia revenit pe pămînt în scopul ispășirii păcatelor oamenilor". El jură în fața celor care vor să-l asculte: „Comunismul este opera Satanei, iar America reprezintă țara care va salva lumea de la pieire..." Revista franceză **„Vendredi, samedi, dimanche"** dă amănunte cu privire la metodele de racolare folosite de sectă: „Ca o dulce toropeală. Te simți antrenat de grup care nu te slăbește o clipă. Nu mai poți lua nici o decizie. Peste cîteva zile, cel nou intrat cunoaște din ce în ce mai multe dificultăți în a gîndi și a se concentra. Se află într-o stare de semiconștiență. Este momentul îndoctrinării". Învățătura este extraordinar de subtilă. Cursurile succed cursurilor, reuniunile reuniunilor. Cel nou reprezintă o adevărată vedetă care cunoaște șansa extraordinară de a fi inițiat. Și mai ales confort. Condițiile materiale sînt perfecte. Cameră individuală, hrană copioasă și delicioasă, fără alcool. O ambianță călduroasă însă. Totul este organizat pentru a te simți în siguranță. Prin comparație, încet, încet, lumea exterioară devine înfricoșătoare. În acest stadiu, mooniștii sînt siguri că te au și totul se schimbă brusc".

Pentru adept, începe infernul. El este repartizat unei M.E.T. (Mobil Fundraising Team), o echipă mobilă însărcinată cu procurarea de fonduri. El lucrează 18 ore pe zi și doarme 3—4 ore pe noapte. Și doar atunci cînd i se dă permisiunea. În restul timpului este trimis în misiune în țări străine: Europa sau Asia pentru americani, Coreea de Sud sau New York, pentru francezi. Trebuie să se simtă singur, izolat. În S.U.A., adepții vînd alune, flori, bomboane. Ei cerșesc pentru „opere

de binefacere", adunînd „cadourile": haine abandonate în vopsitorii și spălătorii, produse de băcănie care au depășit termenele de valabilitate etc. În Franța, adepții vînd **„Le Nouvel Espoir"**, revista sectei, care apare și în alte țări ale lumii. 30 000 de exemplare în fiecare lună a 20 de franci bucata. Toată lumea trebuie să aducă bani. Există o serie de cote, stabilite de conducători. Cel care nu se întoarce cu suma necesară este trimis înapoi — indiferent dacă plouă, ninge, bate vîntul sau este noapte. Avîndu-se în vedere că secta cuprinde circa două

milioane de membri, Moon a reușit să strîngă prin aceste metode, ce se aseamănă foarte bine cu cele folosite cu multe secole în urmă în epoca sclavagistă, o uriașă avere.

Evident, majoritatea adepților nu cunosc situația reală. Pentru a-i lipsi de orice fel de informație nu li se permit întîlniri cu adevărata lor familie, ea fiind calificată drept „satanică". La fiecare ieșire, adeptul este amenințat: „Dacă părăsești organizația, Dumnezeu va muri în tine, iar corpul tău va pieri imediat. Vei cunoaște o moarte violentă cu întreaga ta familie".

În 1973, Moon termina de elaborat un adevărat manual de îndoctrinare, denumit **„Trainingul de 100 de zile"**, care cuprinde cursuri intensive asupra „greșelilor lumii, armoniei și păcii". Cartea este în prezent pusă integral în aplicare pentru a-i convinge pe adepți că tot ce nu aparține sectei este satanic. „Trebuie să nu crezi în nimic și în nimeni, în afară de Moon" este principiul fundamental al doctrinei. Iată cîteva din sfaturile date de cinicul Moon care se scaldă în lux și bogăție, ducînd o viață de nabab în palatele și vilele de care dispune în aproape toate țările capitaliste dezvoltate. Pe cei ispitiți îi îndeamnă să revină la o viață normală, omenească: „Să reziști, să te torturezi, să te flagelezi în momentul în care se strecoară îndoiala. Să faci dușuri reci. Trebuie să te rogi, să te privezi de hrană și să nu încetezi să repeți: «Sînt invadat de Satana»". Dar dacă îndoiala persistă? Cea mai bună metodă, te învață Moon, este sinuciderea: aruncîndu-te, de pildă, sub roțile mașinii celui care încearcă să te deprogrameze. Acesta va fi, atunci, acuzat de omucidere. Încă un punct cîștigat de mooniști.

La capătul cîtorva luni de asemenea condiții, adeptul, care nu mai doarme suficient, nu se mai hrănește suficient, muncește ca un nebun — în restul timpului fiind îndoctrinat — își pierde, aproape total, orice urmă de personalitate, de independență de gîndire și acțiune. Nu este de mirare că acest calvar se încheie de multe ori prin renunțarea la viață. Este cazul lui Jean-Noël, care s-a sinucis în luna februarie după ce a făcut parte timp de mai mulți ani din secta „Moon". Membrii familiei lui au preferat să păstreze tăcerea, dar scandalul provocat de cazul Clairei Chateau i-au făcut să vorbească despre moartea tînărului, despre modul în care „misionarii" mooniști sînt transformați în colectori de fonduri, despre practicile psihologice care impun ca fiecare din cei care-l servesc pe Moon să aducă colectivității zeci de mii de franci anual, uneori chiar mai mult de 1 000 de franci pe zi.

Și iată, într-o zi, au apărut deprogramatorii. Moon și-a văzut pus în pericol uriașul său imperiu de bogăție și obscurantism. Cazul Clairei Chateau a dezvăluit existența deprogramatorilor și în Franța. Ce este deprogramarea? Martin Faiers, unul din cei doi deprogramatori ce au încercat să o readucă pe Claire Chateau la viața normală, declara revistei **„Paris Match"**: „Nu ne place denumirea de deprogramare. Sectele au inventat-o, atunci cînd această tehnică a apărut în S.U.A. Dealtfel, nici nu este de mirare, cunoscînd concepția lor care vede în oameni doar niște roboți, că au folosit un vocabular pentru mașini. Inventatorul acestei tehnici se numește Ted Patrick, un sociolog american de culoare care a cunoscut bine sectele. Adeptul este extrem de ostil la orice tentativă venită din exterior de a-i pune sub semnul întrebării convingerile: fie că vine din partea părinților, prietenilor sau psihologului. Pînă și psihiatrii, nu pot depăși zidul de tăcere, impermeabil la orice critică sau chiar discuție cu privire la secte. Noul adept este prelucrat de la început să reziste la criticile «satanice» din exterior. Orice tentativă în acest sens nu face decît să-i sporească convingerea că secta are dreptate". Variantele de „training" sînt multiple, însă principiile sînt aceleași: „Înlăturarea barierelor de apărare împotriva unei lumi necunoscute îl aduce pe viitorul recrut pe terenul unde vrea secta. Apoi, integrarea se face printr-un antrenament ale cărui rețete sînt acum binecunoscute: Contopirea totală cu grupul, alternanța de cîntece ritmate, discursuri soporifice și indigeste, o hrană fără proteine, activități musculare intense și privarea de somn. Această tehnică a devenit ceva extrem de obișnuit, atît pentru mooniști, cît și pentru alte secte ca „Hare Krishna" sau „Copiii Domnului". Un deprogramator declara revistei **„Paris Match"**: „Adeptul poate fi, dealtfel, schimbat perfect între aceste secte, doar conținutul «ideologic» fiind diferit, adică ceea ce în informatică se numește «software»".

DOI DEPROGRAMATORI EX-MOONIȘTI

Aceste mecanisme de îndobitocire și de creare a unei dependențe totale față de sectă sînt binecunoscute de Martin Faiers și Allen Wood, care le-au trăit pe pielea lor, în calitate de membri ai sectei, le-au practicat, apoi, în calitate de șefi mooniști, și, în cele din urmă, le-au folosit în cazurile de deprogramare reușite de ei în S.U.A. și Canada.

Allen Wood, fost șef al ramurii politice a sectei „Moon", din S.U.A. a fost numit de însuși Sun Myung Moon în funcția de președinte al asociației „American Youth for Just Peace", fiind însărcinat să atragă de partea sectei un număr cît mai mare de senatori și congresmeni americani, folosindu-se în acest scop de un grup de 40 de tinere mooniste frumoase. Orice mijloc era bun pentru a face să cadă în mrejele sectei o serie de deputați și senatori aflați într-o situație dificilă. Iată cum descrie ex-moonistul Wood manevrele la care se dedau în acest scop sectanții: „Le trimiteam mai întîi cîteva fete care să-i seducă, apoi un bărbat care să îndeplinească rolul de asistent, în general de «om bun la toate»

În cazul cind avea dificultăți în alegeri, îi puteam oferi zilnic citeva zeci de oameni pentru a distribui manifestele sale electorale, pentru a-i lipi afișele, pentru a-i face propagandă. Toate acestea erau, bineînțeles, gratuite. Moon dorea să ajungă să controleze Congresul S.U.A.... în acea vreme! Munca mea de militant era foarte bine cotată și, bineînțeles, am urcat în ierarhie. Îl vedeam lunar pe Moon la proprietatea sa de la Belvédère. Nu discutam nici probleme de religie, nici de morală, ci despre bani, influență și recrutare. El mă învăța că pentru a fi un bun conducător trebuie să știi să-i sacrifici pe tinerii adepți. Atunci m-am decis să-l părăsesc...". Tînărul Wood și-a reluat, după o perioadă, studiile și a început să se preocupe de ajutorarea familiilor adepților sceleratului sud-coreean.

Martin Faiers l-a părăsit pe Moon, după ce a fost izolat cu forța de părinții lui și supus unui tratament de deprogramare. Faiers reușise să ajungă șeful adjunct al sectei „Moon" în Canada. El își cîștigase bunăvoința bossului, trimițîndu-i, cu prilejul zilei de naștere, 70 de bancnote de 100 dolari, fapt, care îl emoționează în mod deosebit pe reverendul sud-coreean! Devenit deprogramator, Faiers a fost de nenumărate ori ținta unor amenințări din partea sectei. De aceea, el a fost sfătuit de poliție să părăsească cît mai urgent Canada. Zguduitoare este mărturia lui despre soarta tinerilor prinși în capcana nemilosului reverend, o odisee la capătul căreia ei sfîrșesc, de obicei, într-o adîncă noapte spirituală: „Silit să muncească șapte zile din șapte, cîte douăsprezece pînă la șaisprezece ore pe zi, practic fără să doarmă și aproape lipsit de hrană, adeptul sectei își ruinează sănătatea, își pierde orice vlagă. El se dezintegrează progresiv din punct de vedere mintal și fizic. După cîțiva ani devine o zdreanță omenească. În Statele Unite există un azil unde sînt adunați cei care au ajuns la capătul puterilor. În alte părți aceștia se sinucid sau devin nebuni".

SECTA „MOON" ȘI ACOLIȚII SĂI

„În aparență secta «Moon» nu este decît una din acele «religii noi» care înfloresc în perioadele de criză morală, atrăgîndu-i în special pe tinerii dezamăgiți, dezorientați sau pur și simplu naivi", remarca ziarul **„L'Humanite"**. Însă — adăuga publicația franceză — numeroase afaceri penibile, multiple dezvăluiri demonstrează că asemenea secte folosesc metode care depersonalizează individul, rupîndu-i legăturile cu cei apropiați, prin precaritatea condițiilor de viață și prin lipsa de somn, prin munca intensivă pe care trebuie să o depună gratuit, și prin ceea ce se numește „spălarea creierului", care nu este altceva decît o metodă sofisticată de îndobitocire a individului.

În Japonia, începuturile sectei au avut loc sub auspiciile lui Ryoichi Sasagawa, unul dintre „nașii" asociațiilor de extremă dreaptă, cunoscut boss al lumii interlope. Admirator al lui Mussolini, în tinerețea sa, el dispune în prezent de o avere fabuloasă provenită din afaceri frauduloase, organizarea de pariuri ilicite etc. Aceste mijloace financiare îi permit să influențeze o multitudine de asociații de la cele ale foștilor combatanți și ale luptătorilor de karate, pînă la organizațiile pompierilor voluntari. În plus, el se numără printre susținătorii cei mai importanți ai unor politicieni proeminenți.

Evident, cei ce se aseamănă se adună. Și nu este de mirare că Ryoichi Sasagawa și-a găsit drept asociat pe Sun Myung Moon pentru a fonda în 1967 organizația „Kokusai Shokyo Rengo" (Federația internațională pentru victoria asupra comunismului), care a înființat secții în mai multe țări ale lumii. În Taivan, președintele său nu este altcineva decît Chiang Ching-kuo, fiul lui Cian Kai-și, căruia i-a succedat la conducere.

Dintre membrii taivanezi, o serie pot fi regăsiți printre principalii acționari ai „Diplomat National Bank", din S.U.A., bancă controlată de Moon. „Kokusai Shokyo Rengo" (K.S.R.) manipulează mai multe organisme așa-zis culturale, printre care „Academia pentru pacea mondială" a cărei sucursală niponă a fost deschisă în 1974, avînd drept consilieri pe James Stewart (membru al „Asia Foundation", unul din paravanele sub care se ascunde C.I.A.) și Masahide Kanayama (membru proeminent al lobby-ului sud-coreean din S.U.A.). „Congresul internațional pentru pacea mondială" și „Fundația culturală internațională". Sînt asociații cu denumiri mai mult sau mai puțin inofensive,

les trois règles de l'endoctrinement

prin care se încearcă să se dea o aparență de onorabilitate unei activități a cărei esență este anticomunismul și subversiunea, spionajul și crima. În Japonia, de pildă, K.S.R. animă activitatea „Genri-undo" (Mișcarea pentru adevărul fundamental) care are drept obiectiv principal universitățile, consacrîndu-și eforturile perturbării reuniunilor publice ale partidului comunist. În rîndurile sale se numără politicieni influenți, ca Nobosuke Kishsi, prim ministru în 1960, consilier al Partidului Liberal-Democrat...

Trebuie remarcat faptul că șeful gărzii personale a lui Moon (pentru că în stil de mare bogătaș, el dispune și de așa ceva) este colonelul Han Sang Kook, care a fost secretarul particular a lui Kim Jong Pil în perioada 1971—1975. Iată ce se spune într-un raport al C.I.A. datat 28 februarie 1965: „Kim Jong Pil a organizat Biserica unificării... pe cînd conducea C.I.A. sud-coreeană și a folosit această biserică, ale cărei efective în Coreea de Sud se ridicau la 27 000, ca instrument politic".

VINZĂTORI DE ILUZII

La 22 martie, 1982, tribunalul din districtul Manhattan din S.U.A. a deschis un proces pentru fraudă fiscală. Se reproșează acuzatului de a fi omis să declare 112 000 de dolari. O bagatelă față de cei 1 600 000 dolari depuși de aceeași persoană la „Chase Bank". O afacere de rutină dacă nu era vorba de un personaj bine cunoscut din rubricile de scandal ale ziarelor. Căci este vorba de „mesia" Sun Myung Moon, unul din nenumărații „vînzători de iluzii", cum a denumit presa internațională pe acești șefi de secte care profită de inocența și marginalizarea unor tineri pentru a face enorme afaceri, în spatele unor abracadabrante formule și practici prin care s-ar ajunge chipurile la o viață spirituală intensă, la fericire etc... Fericirea afirmată de sloganurile amăgitoare ale sectelor nu înseamnă în realitate decît înrobirea spirituală și fizică a adepților, transformarea lor în adevărați sclavi în plin secol XX, sclavi care nu au altă menire decît îmbogățirea conducătorului sectei, care duce o viață de super lux, scăldîndu-se în bogățiile strînse cu jertfe și suferințe de adepți. Cea mai înfloritoare întreprindere de acest gen este secta „Moon".

Filiala franceză a sectei, care numără aproximativ o mie de adepți, desfășoară, după cum se exprima ziarul **„La Vie Ouvrière"**, „activități destul de puțin evanghelice pentru apostolii revoluției spirituale". Secta dispune de vile, apartamente, este implicată în activitatea unor laboratoare farmaceutice, se ocupă cu vînzarea de ginseng și fabricarea bijuteriilor „Christian Bernard". Importarea ginsengului, micul dejun obișnuit și foarte sărăcăcios al adepților sectei, se face de la propriile întreprinderi ale lui Moon din Coreea de Sud...

În Coreea de Sud, Moon posedă „Tong Il Industries Co" (profit în anul 1975: 488 000 dolari), „Il HWA Pharmaceutical Co", „Il Shio Stoneworks", „Haukook Titanium Co" și „Dong HWA Titanium Industrial Co". În S.U.A., Moon a întemeiat „Tong Il Entreprises" (importarea și comercializarea ginsengului) și „International Exchange Entreprises", care, la rîndul său, controlează o serie de curătătorii chimice și agenții de voiaj. În 1976, Moon a lansat la New York ziarul **„News World"**, al cărui personal, firește, nu este organizat în sindicate. În același an a creat „International Seafood" (Întreprindere de pescuit). Bun om de afaceri, Moon s-a extins și în Japonia, unde este proprietarul cotidianului **„Sekai Nippo"** și al societății de cinema „One Way Production" din Tokio. Dar sectorul preferat al „pașnicului" Moon este industria de armament. Un raport al Departamentului de Stat al S.U.A. releva că regimul sud-coreean a încredințat întreprinderii „Tang Il Industries", fabricarea tunurilor antiaeriene „Vulcan", a puștilor cu aer comprimat utilizate pentru antrenamentul militar al elevilor sud-coreeni și a aruncătoarelor de grenade M-79.

Pentru Moon banul este rege. Un bun moonist aduce din cerșit și alte activități înjositoare circa 1 000 de franci pe zi. Pentru a strînge astfel de sume „se poate face orice", potrivit sfatului personal al reverendului sud-coreean. De

pildă, o tînără a furat din magazine. Trebuia să săvîrșească aceasta cu orice preț, explică una din predicile mooniste. După unele aprecieri, în 1976, profitul imperiului Moon se ridica la 10 milioane de dolari. În același an veniturile declarate în Japonia se ridicau la 3 miliarde de yeni. Cele 60 de întreprinderi și organisme controlate de Moon sînt foarte rentabile, în primul rînd pentru că personalul, în majoritate moonist, nu este organizat în sindicate și nu primește aproape nici o plată.

Condamnat în S.U.A. pentru fraude fiscale de amploare, declarat „persona non grata" în Brazilia, demascat într-un proces de răsunet la Londra, anul trecut, după care a trebuit să părăsească Marea Britanie, Sun Myung Moon continuă să-și desfășoare activitatea lui nocivă, beneficiind de sprijinul tacit sau direct al cercurilor de dreapta.

ROMEO NADAȘAN

Şi Afrodita v-ar putea invidia...

Există, încă, falsa idee că îngrijirea frumuseţii trebuie începută atunci cînd au apărut primele semne ale vîrstei. De cele mai multe ori, atunci este însă prea tîrziu. Îngrijirea tenului, a gîtului trebuie începută de la 25 de ani. Sigur, important este să ştim cu exactitate ce fel de ten avem : uscat, normal ? sau gras ? E de ajuns să ne tamponăm faţa cu un şervețel şi dacă rămîn urme înseamnă că tenul este gras. Înainte de a face unele recomandări să discutăm despre cîteva lucruri de care fiecare trebuie să ţinem seama : a) apa de ploaie *este cea mai bună pentru spălarea feţei şi gîtului,* b) *e bine să folosiţi să*punul pentru copii, c) *nu vă ştergeţi cu prosopul ci* lăsaţi faţa şi gîtul să se usuce, *pentru hidratare. După ce pielea este semiuscată aplicaţi o cremă nutritivă pentru catifelare. După puţin timp eliminaţi cu un tampon de vată excesul de cremă. Într-un strat mai gros şi cu o uşoară apăsare aplicaţi cremă şi pe pleoape. Masarea gîtului se face de sus în jos.*

Nu vi s-a întîmplat să exclamaţi „ce ten frumos are ?". În orice anotimp natura ne oferă nenumărate „reţete" cu care putem să ne păstrăm chipul tînăr şi mereu proaspăt. Reţineţi cîteva soluţii :

TENUL NORMAL se curăţă cu lapte demachiant amestecat cu apă călduţă. Aplicaţi apoi o mască pe care o preparaţi dintr-un gălbenuş de ou, o linguriţă de ulei şi o jumătate pahar suc de portocală. După 20 de minute spălaţi-vă cu apă caldă.

TENUL GRAS se curăţă dimineaţa cu lapte demachiant şi seara cu apă caldă şi săpun pentru copii. Puteţi folosi roşii sau lapte crud care este astringent. Masca se păstrează 10—15 minute.

TENUL USCAT se spală dimineaţa cu infuzie de tei sau muşeţel ; seara se curăţă cu lapte demachiant după care se aplică o cremă nutritivă. Excesul de cremă se înlătură după 20—25 de minute. Se mai poate curăţa tenul cu unt sau margarină sau cu o felie de castravete.

TENUL CONGESTIONAT este poate cel mai neplăcut pentru o femeie. El se poate însă refrişa dacă aplicăm o mască preparată din suc de salată verde.

Pentru îngrijirea mîinilor există o gamă largă de loţiuni : Catifelin, Miraj, Dermin etc. Unele sînt realizate pe bază de colagen. Dar avem la îndemînă procedee simple care nu ne costă nimic. De exemplu putem să cufundăm mîinile în apa în care am fiert cartofi sau ţelină. Masajul nu trebuie să lipsească din preocupările noastre.

Şi ochii au nevoie de gimnastică zilnică : mişcări de jos în sus, clipiri dese. Pentru ca să îndepărtaţi oboseala aplicaţi pe ochi infuzie de muşeţel, de tei sau de flori de salvie. Există o mare slăbiciune pentru tuş, dermatograf şi rimel. Specialiştii sînt de părere că pînă la 20 de ani conturarea ochilor umbreşte naturaleţea, dă o notă stridentă, maturizează. După această vîrstă, la ocazii, şi nu zi de zi (şi în nici un caz dimineaţa), se pot folosi culorile pastelate, tuşul şi dermatograful. În ce ne priveşte pledăm pentru simplitate şi naturaleţe. Este şi mai sănătos !

Chiar dacă se ştie amintim şi cu acest prilej că părul trebuie periat în fiecare zi, dimineaţa şi seara. Mai cu seamă atunci cînd se foloseşte fixativul. În funcţie de calitatea firului alegeţi şamponul. Apa de ploaie rămîne un „şampon" natural. Dacă n-o aveţi la îndemînă adăugaţi la limpezire oţet, suc de lămîie sau apă minerală.

Părul şaten capătă un luciu plăcut dacă-l clătiţi cu infuzie de foi de nuc ; pentru părul blond se recomandă infuzia de muşeţel. Aţi observat că rădăcina părului este mai puţin rezistentă ? Masaţi rădăcina părului cu un gălbenuş de ou, după care vă legaţi la cap. După 10 minute clătiţi bine părul.

Util, practic, eficient

● Peştele se desărează uşor dacă în apă adăugaţi albuşul unui ou.

● O ceapă tăiată în două curăţă excelent petele de rugină de pe cuţite şi petele de grăsime de pe geamuri.

● Cu foi de varză muiată în cenuşă cernută se curăţă obiectele din metal.

● Aşezaţi pe fundul cratiţei o bucăţică de zahăr. Laptele nu se va mai prinde.

● Nu aruncaţi foile de salată veştejite, înmuiaţi-le în apă rece sărată.

● S-a uscat crema de ghete? N-o aruncaţi. Turnaţi peste ea cîteva picături de glicerină şi va deveni folosibilă, cu toate calităţile.

● Cînd faceţi dulceaţă sau gem folosiţi zahărul cernut. Nu se vor zaharisi.

● Berea caldă curăţă obiectele de aramă conferindu-le o strălucire plăcută.

● În apa în care fierbeţi macaroanele puneţi puţin ulei. Nu se vor prinde.

● Zeama de lămîie scoate petele de rugină şi de cerneală.

● Iarna rufele puse la uscat nu se întăresc dacă adăugaţi puţină sare în apa în care le clătiţi.

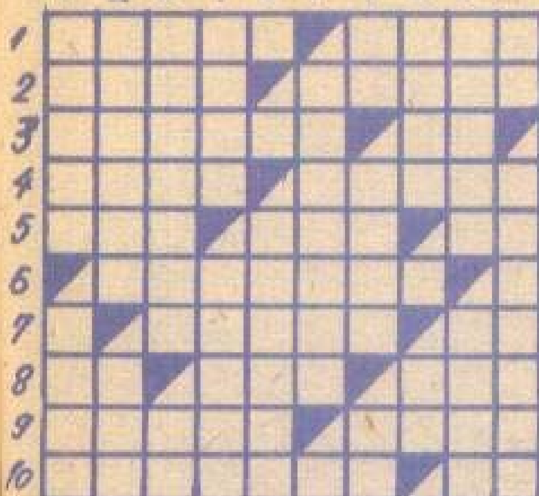
Pentru tinerele gospodine

Putem avea în toiul iernii legume proaspete? Sigur! Iată cîteva moduri de conservare la îndemîna noastră.

ROŞII. Alegem roşii abia pîrguite sau verzi şi care nu sînt pătate. Înfăşurăm fiecare roşie în hîrtie şi le aşezăm într-o lădiţă sau pe poliţe avînd grijă ca între ele să existe o mică distanţă. Din cînd în cînd le controlăm. Chiar dacă afară termometrul coboară la minus 25 de grade putem să avem salată de roşii proaspete cu mici eforturi şi cheltuieli!

ARDEI GRAŞI. Aşezăm în lădiţe, alternînd, un rînd de rumeguş uscat şi cernut, un rînd de ardei lăsînd mici distanţe între ei. Se păstrează excelent!

FLORI

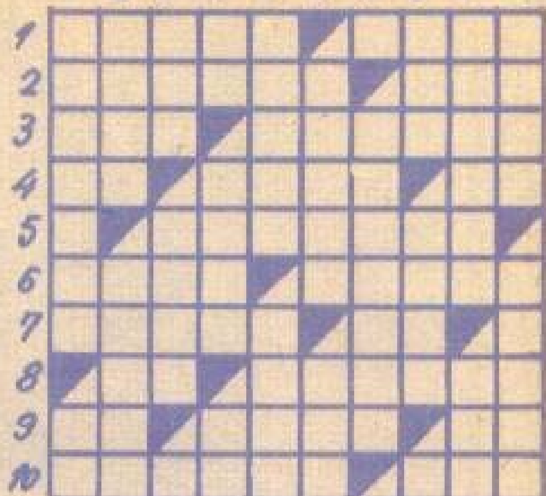

ORIZONTAL: 1) Trandafir sălbatic — — De culoarea macului. 2) Compozitor francez (1803—1856), autorul operei „Trandafirul din Péronne" — Actriță mexicană, eroină a filmului „Camelia". 3) Motiv decorativ asemănător cu un trandafir — Suprafață agricolă. 4) Localitate în Spania — Minunata floare de pe oglinda lacului. 5) Paragraf (înv.) — Manifestare de veselie — Verigă de lanț. 6) „Floarea de pai" dintr-o poezie de Elena Farago. 7) Ghiveci de flori (reg.) — Simbolul lutețiului. 8) Ape ! — La început sînt nelipsite ! — Ca albul petalelor de crin. 9) Tulpina unei flori — Flori roșii. 10) Flori lipsite de petale — Maestru.

VERTICAL: 1) Poet francez (1496—1544), autorul poeziei „Darul trandafirului", pusă pe notele unui lied de Enescu — Frumoasă floare albă cu o singură petală răsucită. 2) Tînăr de o extraordinară frumusețe, din sîngele său căpătînd trandafirii culoarea roșie (mit.) — Boboc de floare. 3) Poetă romîncă (1894—1967), autoarea poeziei „Nalbe" — June ! 4) Rîu în U.R.S.S. — Pictor francez (1832—1883), autorul pînzei „Liliac alb și trandafiri". 5) Artist mexican (1886—1957), autorul picturii „Cale". 6) Personaj masculin din opera „Cavalerul rozelor" de Richard Strauss. 7) Trec în centru ! — E floare la ureche — Camee ! 8) Numele mai multor regi ai Norvegiei — La revedere, iubito ! 9) Localitatea natală a poetului Saadi, celebrul autor al „Grădinii trandafirilor" — Dramaturg român (1894—1972), autorul piesei „Fata din flori". 10) Urme de flux ! — Parte a copacilor, pe care primăvara o îmbracă în flori.

Dicționar : ONIL, TIM, EMEL, OLAF.

PĂMÎNT

ORIZONTAL: 1) Stăpînitor de pămînturi, fără titluri nobiliare (od.) — Scriitor francez (1869—1951), autor al romanului „Hrană pămîntească". 2) Poetă romîncă (1916—1944), autoare a poeziei „Imnuri pentru pămînt" — Fișie îngustă de pămînt nelucrat, care desparte două ogoare. 3) Pămînt — A tasa pămîntul. 4) În pripă ! — Compozitor contemporan, autorul piesei corale „Drag pămînt românesc" — Caic ! 5) Pămînt amestecat cu paie, din care se făceau pereții caselor țărănești. 6) Meșteșugar a cărui materie primă este pămîntul — Scriitor cehoslovac, autorul romanului „După noi, potopul !" 7. Plantat în pămînt — Apelativ popular. 8) Prefix cu sensul de „dublu" — Ca pămîntul după ploaie. 9) O clipă din viața pămîntului — Personaj mitologic — Puțin pămînt ! 10) Corp situat la mari distanțe de Pămînt — Meterez de pămînt, care servea în antichitate ca fortificație militară.

VERTICAL: 1) Pămînt cu nisip — Inel de lanț. 2) Fabulist antic grec, autorul pildei „Hermes și pămîntul" — Poet român (1935—1956), autorul poeziei „Pămîntul". 3) Pămîntul de lîngă apă — A dovedi. 4) Într-un sens ! — Stîlpi bătuți în pămînt — Măsoară pămîntul. 5) Vietate care sălășluiește în pămînt — A comprima pămîntul. 6) Pămînt lucrat — Mod. 7) Poet român contemporan, autorul volumelor de versuri „Carmen terestre" și „Cartea mea de lut". 8) Localitate în Noua Guinee — Omenesc. 9) Referitor la poporul care a trăit pe pămînturile noastre (fem.) — Lîngă pămînt. 10) Moral — Pămîntul iubit.

Dicționar : ASER, IHU.

Parlamentul spaniol sub sechestru

Ziua de 23 februarie a început ca o zi obişnuită. Şi nici un spaniol nu se aştepta, cred, ca această zi, şi mai ales noaptea ce a urmat, să devină neobişnuite. Şi totuşi aşa s-a întîmplat.

La ora 18,00 mă întorc de la Palatul Congreselor. La televizorul din holul hotelului se transmit imagini în direct de la „Congresos de los Deputados", unde este în curs de desfăşurare votul de investitură a noului guvern condus de Leopoldo Calvo Sotelo. La primul tur de scrutin, care a avut loc la sfîrşitul săptămînii trecute, noul cabinet nu a obţinut majoritatea absolută şi de aceea a fost necesară organizarea unui nou tur. După discursul premierului desemnat şi al reprezentanţilor diferitelor grupuri parlamentare, în marea aulă a început, în urmă cu cîteva minute, votul nominal. Totul pare să decurgă normal. La un moment dat însă imaginea se întrerupe. Cîteva secunde se mai aud zgomote nedesluşite, iar apoi orice legătură cu clădirea parlamentului dispare cu totul. Încerc, de curiozitate, să văd care este situaţia la posturile de radio, dar constat că şi acestea şi-au întrerupt transmisiile în direct. Altceva, în afară de muzică, nu se poate asculta.

Pe feţele celor din jur citesc nu numai nedumerire dar şi o anumită îngrijorare. Despre ce este vorba ? Nimeni în aceste momente nu poate din păcate să răspundă la această întrebare. În apropiere, pe Paseo de la Castellana, zgomotul sirenelor de maşini pare a nu se mai opri. Cineva ne spune că maşini ale poliţiei naţionale se îndreaptă spre Palatul Congreselor, unde se desfăşoară lucrările reuniunii general-europene, pentru a întări dispozitivul de pază existent aici.

Către ora 19,00 telexurile agenţiei E.F.E. încep să transmită primele ştiri, care sînt preluate de posturile de radio şi, mai tîrziu, de televiziune. Un individ înarmat cu un pistol şi purtînd uniformă de ofiţer a pătruns în aula palatului. La strigătul «toată lumea la pămînt» a început să tragă mai multe gloanţe în aer, în timp ce deputaţii se ascundeau sub bănci. „Toate legăturile cu Palatul Cortesurilor sînt întrerupte". Aşa a început această noapte, poate cea mai lungă din istoria atît de tînără a democraţiei spaniole, care a durat aproape 18 ore.

Am rămas pînă tîrziu, către orele 2 noaptea să urmăresc ştirile sporadice transmise la televiziune sau relatările echipelor de reportaj ale posturilor de radio care s-au instalat cu maximă rapiditate în faţa Palatului Cortesurilor. Abia în zilele următoare am reuşit însă să refac, cu ajutorul informaţiilor şi comentariilor publicate de întreaga presă, filmul exact al evenimentelor. Un film care merită a fi derulat cu încetinitorul pentru a înţelege mai bine desfă-

șurarea și mobilurile acestei încercări de lovitură de stat militare.

Dar mai întîi faptele. La ora 18,23 un grup de peste 200 de persoane, conduși de locotenent-colonelul Antonio Tejero Molina și aparținînd Gărzii civile pătrund în clădirea Congresului Deputaților. Desfășurarea lucrărilor este întreruptă, iar parlamentarii prezenți sînt sechestrați. Adolfo Suarez, Leopoldo Calvo Sotelo, Santiago Carrillo, Felipe Gonzalez, Gutierrez Mellado, vicepreședintele guvernului și Rodriguez Sahagun, ministrul apărării, sînt scoși din aulă și izolați într-o altă încăpere. Mai mulți ofițeri încearcă să-i calmeze pe deputați spunînd că «nu se va întîmpla nimic grav», că «autoritățile militare vor transmite instrucțiunile necesare».

Cam în același timp, din Valencia se comunică că în jurul orei 18,00 comandantul celei de a III-a regiuni militare, generalul-locotenent Jaime Milans del Bosch a ordonat instituirea stării excepționale. Pe străzile orașului și-au făcut apariția unități de tancuri și alte unități motorizate. Un martor ocular care a părăsit clădirea Congresului Deputaților în jur de ora 21,30 relatează că locotenent-colonelul Tejero a avut o convorbire cu Valencia, de la centrala telefonică aflată la subsolul palatului, asigurînd pe interlocutorul său de la celălalt capăt al liniei că « totul este în regulă».

Forțele de ordine înconjoară clădirea Congresului Deputaților și pun baraje pe străzile înconjurătoare. Măsuri asemănătoare sînt luate pe Prado del Rey, unde se află sediul radioteleviziunii spaniole. Se anunță că urmează să se întrunească junta șefilor de stat major ; de asemenea se reunesc în sesiune permanentă secretarii de stat și subsecretarii diferitelor ministere, care țin locul Consiliului de Miniștri, ai căror membri se află sechestrați în clădirea parlamentului.

La ora 21,45, locotenent-colonelul Tejero, care comandă trupele Gărzii civile din interiorul palatului, lasă să părăsească clădirea pe toți funcționarii civili ai parlamentului, precum și celelalte persoane care nu sînt deputați. La ora 22,00 junta șefilor de stat major anunță printr-un comunicat că ținîndu-se cont de evenimentele care au loc în prezent în clădirea Congresului Deputaților s-au luat toate măsurile necesare pentru a reprima orice atentat la Constituție și a restabili ordinea în țară.

Cine este locotenent-colonelul Antonio Tejero Molina ? Agenția E.F.E. transmite încă înainte de miezul nopții următorul portret al acestuia. S-a născut la Malaga și are 49 de ani. A fost comandant al Gărzii civile la Guipuzcoa și apoi la Malaga, unde a ordonat reprimarea cu forța a unei manifestații care, în prealabil, fusese autorizată. Tejero a fost unul din participanții la reuniunea organizată la 11 noiembrie 1978, la Cofetăria „Galaxia" din Madrid, la care au luat parte mai mulți ofițeri și unde s-au discutat modalitățile de organizare a unei lovituri militare de stat. Aceasta urma să se desfășoare la 17 noiembrie, în timpul vizitei în Mexic a regelui Juan Carlos. «Operațiunea Galaxia» avea drept obiectiv sechestrarea la Palatul Moncloa — sediul guvernului — a primului ministru Adolfo Suarez și formarea unui guvern de «salvare națională», opus procesului de democratizare din țară. În timpul anchetei, a fost stabilită vinovăția locotenent-colonelului Tejero și a căpitanului... Sáenz de Inestrillas, care la 8 iulie 1980 au fost condamnați... la 7 luni și respectiv la 6 luni și o zi de închisoare.

Atenția întregii țări se îndreaptă spre Palatul Cortesurilor. Pe Carrera de San Jeronimo și la hotelul Palace, aflat chiar vis-à-vis, se înregistrează o continuă mișcare, cei peste 500 de ziariști spanioli și corespondenți ai presei străine prezenți aici așteptînd cu nerăbdare noi vești. În informațiile pe care le transmite, agenția E.F.E. anunță un iminent mesaj al șefului statului.

Într-adevăr, la ora 1 și 14 minute noaptea, ora locală, regele Juan Carlos se adresează, prin intermediul televiziunii, întregii națiuni. „În situația extraordinară creată — arată regele — am ordonat autorităților civile și juntei șefilor de stat major să ia toate măsurile necesare pentru menținerea ordinii constituționale. Orice măsură cu caracter militar care se intenționează a se adopta în oricare dintre regiunile militare trebuie să aibă aprobarea prealabilă a juntei șefilor de stat major. Simbol al permanenței și unității țării, coroana nu poate să tolereze sub nici o formă acțiunile și atitudinile persoanelor care urmăresc să întrerupă prin forță procesul democratic inițiat odată cu adoptarea prin referendum a constituției" — declară regele în încheierea scurtei sale alocuțiuni.

Din toate regiunile sosesc vești care arată că situația în țară este normală. Comandantul celei de-a III-a regiuni militare ordonă retragerea armatei de pe străzile Valenciei, imediat după difuzarea la televiziune a mesajului regelui. Ridicarea stării excepționale se va produce însă abia la ora 5,45 dimineața. Între timp la Palatul Cortesurilor din Madrid comandantul general al Gărzii civile și alte înalte autorități militare continuă negocierile cu Tejero în vederea unei soluționări cît mai rapide a situației create. La 4,30 dimineața șeful statului major al poliției naționale informează pe ziariști, în cadrul unei conferințe de presă, că tratativele n-au dus încă la nici un rezultat.

Pe străzile Madridului și ale celorlalte orașe din țară se difuzează deja edițiile speciale ale ziarelor consacrate evenimentului. „Lovitura de stat a eșuat" anunță pe prima sa pagină „DIARIO 16", în timp ce „EL PAIS" își intitulează articolul de fond : „Țara este de partea Constituției !". În editorialul său

„In apărarea constituției", „Diario 16" scrie: „Trăim orele cele mai amare din cei cinci ani ai democrației noastre. La ora cind aceste rinduri văd lumina tiparului, guvernul în funcțiune și candidatul la președinție, aflat pe punctul de a fi investit, continuă să fie prizonieri ai unei unități a Gărzii civile". „Ca spanioli — relevă la rindul său ziarul „YA" — ne rușinăm pentru țara noastră ca și pentru noi înșine", iar „ABC" adaugă: „Pe cale constituțională totul este posibil. Nu însă și prin violență. Nu se poate în nici un fel servi Spania violind voința liber exprimată a spaniolilor".

La 7 dimineața reprezentanții principalelor partide politice, între care Uniunea Centrului Democratic, Partidul Socialist Muncitoresc Spaniol și Partidul Comunist Spaniol au dat publicității un comunicat comun prin care și-au exprimat hotărîrea de a contribui la restabilirea cit mai rapidă a vieții democratice evidențiind, totodată, că doar prin intermediul deplinei funcționări a democrației și a conviețuirii pașnice a tuturor spaniolilor vor putea fi înfruntate problemele care se află în fața țării.

In toate localitățile activitatea în această dimineață este normală. Chiar și la Madrid, unde se menține o anumită tensiune, oamenii se îndreaptă spre locurile lor de muncă, iar elevii și studenții spre sălile de curs. Atenția întregii opinii publice rămîne însă ațintită spre Palatul Cortesurilor. Tratativele cu locotenent-colonelul Tejero continuă fără întrerupere. Rezultatele se lasă încă așteptate.

Intr-o declarație făcută agenției E.F.E., după o convorbire telefonică avută cu Tejero, ziaristul Juan Pla, fost director al ziarului „El Imparcial", publicație care pînă la încetarea apariției sale, în 1980, nu și-a ascuns vederile sale de dreapta arăta că prin acțiunea sa Tejero urmărea trei lucruri: dizolvarea imediată a parlamentului, numirea la conducerea țării a unei junte militare și formarea unui guvern militar. O lună de la desfășurarea evenimentelor un document al Ministerului Apărării evidenția că în timpul tratativelor pe care le-a avut în cursul nopții cu Tejero, generalul Alfonso Armada, șef adjunct al Statului major al armatei, s-a oferit să preia în acel moment conducerea parlamentului și să formeze un guvern, al cărui președinte urma să fie. Această «ofertă» a fost după cit se pare respinsă de Tejero, partizan al instaurării unei junte militare sub comanda generalului Milans del Bosch.

De-a lungul acestei lungi nopți «guvernul» în funcțiune n-a exclus nici ideea luării cu asalt a Palatului Congreselor de către trupele speciale de intervenție ale poliției. Dorind să se evite însă o eventuală «baie de singe» s-a optat pentru metoda «războiului nervilor». Sarcina tuturor interlocutorilor lui Tejero, inclusiv a serviciului de securitate, a fost aceea de a face să crească încet, încet senzația sa de izolare. Această tactică se dovedește utilă și, după sfaturile primite mai intii din partea generalului Milans del Bosch și apoi din partea generalului Armada, Tejero hotărăște să se predea. La ora 10,00 dimineața toate deputatele obțin permisiunea să părăsească Palatul Congreselor. Cu citeva minute înainte, un grup dintre membrii Gărzii civile care ocupă clădirea dezertează; fugiseră printr-o fereastră de la parterul palatului.

O oră și jumătate mai tirziu generalul Arambura Topete, comandantul Gărzilor civile, anunță că Tejero se predă practic fără nici un fel de condiții. Singurele sale dorinte sînt următoarele: a) să fie considerat unicul responsabil de cele întîmplate; b) să fie dus la cazarma gărzilor civile de la Pardo; c) să nu se realizeze fotografii. La ora 12,30 ultimii deputați părăsesc Palatul Congreselor. La 12,50 junta șefilor de stat major dă publicității un comunicat prin care anunță că membrii parlamentului au fost puși în libertate și că în întreaga țară situația este absolut normală.

Dramaticele fotografii înfățișîndu-l pe Tejero la tribuna oratorilor din Palatul Cortesurilor, cu pistolul în mînă, au făcut înconjurul lumii, fiind publicate în primele pagini ale ziarelor și revistelor de pretutindeni. Ele sînt opera a doi curajoși fotografi ai agenției E.F.E. — Manuel Hernandez de Leon și Manuel Pérez Barriopedro, care au părăsit clădirea Congresului deputaților, la puțin timp după ocuparea sa de către gărzile civile. O performanță deosebită au realizat și operatorii televiziunii spaniole, ale căror camere de luat vederi au continuat să funcționeze, în ciuda interdicțiilor stabilite de membrii gărzilor civile, mai bine de 30 de minute de la declanșarea evenimentelor. Imaginile obținute au fost transmise chiar a doua zi la prinz, la puțin timp după încheierea asaltului Palatului Congreselor de către membri ai gărzii civile.

In după amiaza zilei de 27 februarie, aproape trei milioane de spanioli au ieșit pe străzile principalelor localități din țară pentru a-și manifesta indignarea și a condamna încercarea de lovitură militară de stat. In capitală, un milion și jumătate de persoane, în fruntea cărora s-au aflat majoritatea liderilor partidelor politice și organizațiilor sindicale și de tineret au demonstrat timp de mai multe ore sub lozinca: „Pentru libertate, democrație și Constituție..."

Nu după mult timp, locotenent-colonelul Tejero, generalii Milans del Bosch și Armada și 30 de alți ofițeri și civili au fost trimiși în judecată sub acuzația de participare la încercarea de lovitură militară de stat. La 19 februarie 1982, la aproximativ un an de zile de la declanșarea loviturii de stat, cei 33 de inculpați au apărut în fața Consiliului de război. După aproape patru luni și ju-

mătate, Consiliul suprem al justiţiei militare a pronunţat sentinţa: generalul-locotenent Milans del Bosch şi locotenent-colonelul Antonio Tejero au fost condamnaţi la 30 de ani de detenţie; 11 acuzaţi au fost achitaţi, iar restul au primit pedepse cu închisoare pe termene între 1 şi 5 ani. Generalul Alfonso Armada, prezentat în timpul procesului de către coinculpat drept „creierul" operaţiunii, a fost condamnat la şase ani închisoare.

Modul în care s-a încheiat procesul a fost primit pe de o parte cu satisfacţie în ce priveşte sentinţele pronunţate împotriva celor doi protagonişti şi cu indignare faţă de pedepsele uşoare ce-i aşteaptă pe 20 de inculpaţi şi achitarea altor unsprezece dintre ei. Un recurs înaintat Curţii supreme în legătură cu lipsa de severitate a sentinţei unora dintre implicaţi îşi va aştepta deznodămîntul opt luni...

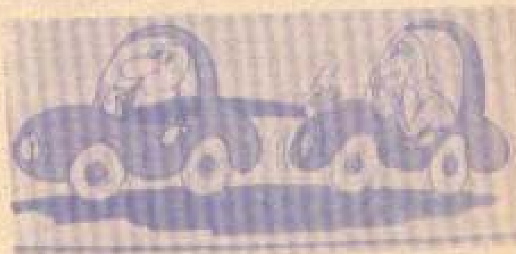

Altfel spus, abia atunci vom cunoaşte epilogul evenimentelor din acea noapte şi zi, din februarie 1981, care au creat atîta emoţie în Spania şi în întreaga lume.

RADU BOGDAN

PE TEME RUTIERE

Cîte ceva despre tînărul conducător auto

Pe arterele noastre rutiere, tînărul aflat la volan nu mai este demult o noutate, pe zi ce trece, mereu mai mulţi colegi de generaţie intrînd în rîndul conducătorilor auto amatori. Tocmai în această idee, ne-am gîndit să le oferim celor care doresc să intre în posesia permisului cîteva recomandări...

■ De cele mai multe ori, odată cu încheierea orelor de curs destinate învăţării conducerii unei maşini, candidaţii la obţinerea permisului sînt suficient de bine pregătiţi pentru a depăşi cu brio emoţiile examenului. Există însă şi cazuri în care o inhibiţie mai accentuată, o tratare mai superficială a orelor de pregătire sau chiar absenţa aptitudinilor pentru conducere creează posibilitatea respingerii la examen. Ei bine, acest lucru e greu de contracarat altfel decît printr-o pregătire temeinică, conştiincioasă a viitorului conducător auto. El este, în primul rînd, cel care trebuie să recunoască deschis, încă înainte de prezentarea la examen, dacă este sau nu perfect pregătit, în situaţia cînd simte că nu a ajuns stăpîn pe volan efectuînd ore suplimentare, atît în poligon, cît şi pe traseu, însoţit, bineînţeles, de un instructor autorizat.

■ Destul de frecvent se întîmplă ca printre cei respinşi la examenul de sală să se numere tocmai tineri intelectuali, care tratează această probă cu superficialitate, pripindu-se atunci cînd trebuie să răspundă la întrebările din chestionare. Vă recomandăm, deci, să nu vă grăbiţi şi să marcaţi răspunsul corect numai după

ce v-ați convins că, într-adevăr, acela este !

■ Proba de poligon, în care se testează îndemînarea dobîndită de candidat, rămîne, totuși, punctul cel mai de temut pentru viitorii conducători auto. Aceasta, din cauză că — aflați sub presiunea timpului — ei se grăbesc excesiv, bruscînd comenzile mașinii sau pierzîndu-se, pur și simplu, la volan, situație în care ori li se oprește motorul (la urcarea în rampă) ori ratează una dintre celelalte manevre, fiind nevoiți s-o reia, trezindu-se astfel că timpul a expirat ! E necesar, deci, mult calm și totul va ieși așa cum trebuie, bineînțeles, dacă pregătirea a fost corespunzătoare !

■ La proba de oraș, candidații devin foarte inhibați imediat ce se trezesc într-o zonă cu trafic intens, considerînd că aducerea lor acolo este un... capriciu al examinatorului. Bineînțeles, nu e vorba despre așa ceva, pentru că, în realitate, dacă o arteră foarte circulată impune maximum de atenție din partea conducătorului auto, examinarea pe un drum liber nu ar face decît să creeze imaginea falsă că cel de la volan se descurcă în... circulație. Dealtfel, scopul „traseului" este tocmai de a verifica atenția distributivă a candidatului și felul în care rezolvă el, în condițiile perfectei respectări a regulilor de circulație, diversele situații care se ivesc, depășirile și acordările de prioritate, fiind, de regulă, problemele cele mai delicate.

■ Recent introdusă în cadrul examenului, proba de noapte este deosebit de utilă, fiind, în același timp însă, și dificilă. Pe lîngă faptul că examinații trebuie să stăpînească la perfecție folosirea luminilor, ei trebuie să se prezinte la examen odihniți și calmi, chiar și pentru conducătorii auto cu oarecare experiență mersul pe întuneric presupunînd unele dificultăți. Iată de ce, înaintea examenului, este preferabil ca în orele de pregătire să nu se neglijeze deloc antrenamentul de noapte la volan !

■ Iată-vă intrați în posesia mult-rîvnitului permis de conducere. Sînteți de-acum un conducător auto autorizat și purtați întreaga răspundere pentru corecta și regulamentara pilotare a mașinii dumneavoastră. Nu neglijați însă faptul că sînteți lipsit de un minimum de experiență și că, deci, principala caracteristică a șofatului trebuie să fie, deocamdată, prudența. În această idee, adoptați un regim de viteză moderat, evitați pe cît posibil zonele cu trafic intens, alegînd trasee colaterale, efectuați cît mai puține depășiri și nu circulați după căderea întunericului decît dacă e neapărat necesar !

■ Practica destul de frecventă, conform căreia proaspeții conducători auto își încarcă mașina de prieteni și o pornesc la drumuri lungi, este de asemenea dăunătoare, soldîndu-se deseori cu accidente grave. În pofida aparențelor, călătoriile în afara localităților nu înseamnă, de la sine, dispariția pericolelor presupuse de traficul intens. O căruță, un biciclist, un pieton imprudent și multe asemenea „obstacole" vă pot aduce în situații-limită, dacă nu pilotați prudent, în spiritul conduitei preventive. Ca să nu mai vorbim de faptul că orice drum lung presupune oboseală, știindu-se că oboseala diminuează atît atenția, cît și reflexele celui de la volan. Așadar, atenție, mare atenție !

■ Se spune că, în mod obișnuit, un conducător auto poate spune că a ajuns la o oarecare experiență atunci cînd a parcurs circa 100 000 km, ceea ce înseamnă cîțiva ani buni. Sînt, însă, și cazuri de proaspeți șoferi care, dornici de a se mîndri cu... experiența lor, înghit miile de kilometri cu o frenezie explicabilă, dar vecină cu inconștiența, hazardîndu-se în drumuri lungi și repetate. Pe lîngă faptul că mașina se uzează și ea prematur la o exploatare de asemenea intensitate, reamintim din nou că șoferii neexperimentați trebuie să se ferească tocmai de excesul acesta, chiar și după ce au depășit anul afectat începătorului !

■ Obișnuiți-vă ca, înainte de a porni la drum, să verificați temeinic perfecta funcționare a frînelor și a instalației de semnalizare, care vă asigură o deplină securitate în trafic. De asemenea, starea pneurilor, calitatea direcției și chiar perfecta funcționare a „ștergătoarelor de parbriz sînt condiții obligatorii pentru rulajul în afara oricăror pericole.

■ E bine să vă obișnuiți ca, de la bun început, să priviți centurile de siguranță ca pe un accesoriu absolut necesar și nu ca pe un... decor al mașinii dumneavoastră! Înainte de pornirea motorului, prindeți-vă centura, indiferent că veți face numai cîțiva kilometri prin oraș sau că veți porni la un drum mai lung, către altă localitate. Este demonstrat că, pînă și în tamponări ușoare, rolul centurii n-a fost deloc neglijabil !

■ Regimul de viteză trebuie să fie moderat chiar și atunci cînd ați dobîndit experiență, ferindu-vă astfel de evenimente nedorite. La circulația prin localități, este recomandabil să folosiți o viteză adaptată la condițiile de trafic — intensitate, suprafață carosabilă uscată sau alunecoasă, vizibilitate bună sau redusă etc. — aceasta însemnînd că, uneori, limitele legale de viteză nici nu trebuie... atinse ! Și nu uitați că, atît în localități, cît și în afara acestora, există permanent... radarul, un aliat de preț al automobiliștilor și un dușman necruțător al celor care au mania vitezei !

Grupaj realizat de
HORIA ALEXANDRESCU
cu sprijinul I.G.M. DIRECȚIA CIRCULAȚIE

Desene de NIC NICOLAESCU

DOUĂZECI ŞI DOI DE CENŢI PE ZI

de Jock Ritchie

— Sinteţi pornit rău ? — întrebă reporterul.

Am ridicat din sprincene :

— Eu pornit ? Doamne păzeşte, nu.

— Şi totuşi aţi stat patru ani la închisoare pentru o infracţiune pe care nu aţi comis-o.

Am zimbit amabil.

— Dar statul m-a recompensat din plin cu şase miişoare frumuşele.

Era clar că făcuse ceva socoteli înainte de interviu.

— Ce aveţi de gind să faceţi de acum înainte ?

Era foarte tinăr, aşa că l-am iertat :

— Voi cumpăra un pistol — am zis.

Gardianul Denning m-a privit tăios :

— George, se poate ? Doar ştii bine că, eliberat condiţionat...

Am zimbit.

— Dar nu sint condiţionat, gardian. Sint liber ca păsările cerului, am drept de vot şi toate celelalte.

Reporterul işi muşcă creionul.

— De ce vreţi să cumpăraţi o armă înainte de orice altceva ?

— Îmi place — am zis eu. De fapt, aveam chiar o colecţie înainte de a fi închis.

Reporterul o ţinea pe a lui.

— Şi după aceea, ce veţi face ?

— Voi avea o intilnire cu avocatul meu.

— Henry McIntyre ?

— Nu, nu ăla. Cu Matt Nelson. Am simţit întotdeauna că incompetenţa lui a fost motivul principal pentru cel puţin o jumătate din cei patru ani pierduţi din viaţa mea.

— A fost avocatul dumneavoastră la proces ?

— Da.

Reporterul medită.

— Veţi trece să-i vedeţi şi pe cei doi martori care au depus împotriva dumneavoastră ?

Am scos portofelul din plic, i-am verificat conţinutul şi l-am pus în buzunar.

— Lumea e mică. Se intilnesc ei doi munţi, d'apoi doi oameni !

Gardianul mă trimise la serviciul personal unde birocraţii mai găsiseră ceva hirtoage de completat în ultima clipă, iar cind m-am întors l-am găsit stind de vorbă cu Henry McIntyre. Îşi întrerupseră conversaţia cind am intrat eu.

Fusesem eliberat datorită lui Henry McIntyre. Este membru al unei organizaţii a avocaţilor specializată în cazuri în care se bănuieşte că s-a comis o eroare judiciară. El este unul din tipii aceia profunzi care nu pot fi abătuţi de la ideea lor atita vreme cit sint convinşi că au dreptate — ceea ce se întimplă de cele mai multe ori. Pe scurt, este genul de oameni pe care îi detest de obicei. Oricum, nu era momentul să fiu nerecunoscător.

— Vă rog să-mi trimiteţi nota de plată — am zis. Îmi place să mă achit prompt.

El dădu din cap.

— Nu. Noi facem aceasta numai în beneficiul justiţiei. Banii — sau publicitatea — n-au nici o legătură. Apoi, dumneavoastră aţi ciştigat în perioada aceasta numai şaptesprezece cenţi pe zi, iar dacă v-aş lua onorariu şi ar afla presa... Suspină şi trecu la alt subiect. Ei bine, acum am vrea să facem apel la dumneavoastră să nu cumva să comiteţi vreo faptă necugetată.

— Necugetată ?

— Vreau să spun că acum s-a făcut dreptate — chiar dacă puţin cam tirziu.

— Aşa să fie ? Vreţi să spuneţi oare că cei doi mizerabili care s-au făcut vinovaţi de mărturie mincinoasă se află acum în locul meu la închisoare ?

— Ei, nu, nu. Nici n-am putea avea pretenţia asta !

— Iar eu trebuie să zimbesc frumos şi să mă port la fel, nu ?

— Da, într-un fel, da. Vreau să spun că răzbunarea nu ar ajuta la nimic. Mi-am luat geanta de voiaj și mă pregăteam să plec.

— Vă asigur, domnule McIntyre, că nu mă voi pripi. Niciodată nu întreprind nimic fără să mă gîndesc bine.

*

Am mers două ore cu autobuzul pînă în oraș unde am ajuns cam pe la ora 4 în după-amiaza respectivă.

M-am îndreptat spre magazinul sportiv Witco unde am pierdut destul timp înainte de a mă hotărî la un pistol automat Ruger. Mi l-au pus într-o cutie pe care mi-au ambalat-o frumos. Mi-am continuat drumul pînă la strada 4. În fața clădirii Saxton am ezitat și în cele din urmă m-am răzgîndit. Nu, Matt Nelson nu era omul pe care să doresc să-l întîlnesc pe stomacul gol. Trebuie să mănînc bine și să dorm o noapte întreagă înainte de a da ochii cu el.

Am cinat și mi-am luat o cameră la Hotelul Medwin. Am cerut în cameră whisky și apă minerală și nici nu apucasem să mă instalez comod ca să beau primul păhărel ca lumea din ultimii patru ani cînd se auzi o bătaie în ușă.

Pe hol stăteau doi bărbați și amîndoi s-au legitimat: erau detectivi municipali.

Purtătorul de cuvînt era cărunt și, în mod evident, un veteran al forțelor de ordine. Se prezentă:

— Sînt sergentul Davis. Putem sta de vorbă?

— Bineînțeles — am zis poftindu-i în cameră. Davis refuză invitația de a bea un whisky și trecu direct la subiect:

— Ai cumpărat un pistol, așa-i, domnule Whitcomb?

M-am încruntat.

— M-ați urmărit?

El dădu din cap afirmativ.

— Am fost rugați s-o facem de cîteva persoane, printre care și un avocat. El ne-au pus la curent cu situația dumitale, așa că am stat cu ochii pe dumneata de cînd ai coborît din autobuz. Ce ai de gînd să faci cu pistolul?

— Să trag, odată și odată — am zis. Și să mă bucur de el, să-l îngrijesc, să nu-l las să ruginească. Era clar că așteptase alt răspuns de la mine.

Mă studie o clipă.

— Ascultă, dumneata ești un tip inteligent. Cît ai stat la închisoare ai ajuns secretarul gardianului șef și el zice că n-a avut niciodată un ajutor mai competent. De ce trebuie să faci așa o prostie?

Zîmbii.

— Nu vă faceți griji. Eu nu fac niciodată prostii. Niciodată, decît poate din întîmplare.

Mă privea fără să clipească și suspină:

— Bine. Văd că n-am cu cine discuta. Dar să nu uiți, sîntem cu ochii pe dumneata.

După ce-au plecat m-am întors la paharul meu cu whisky pe care-l reumpleam de cîte ori era nevoie. A doua zi dimineață m-am trezit brusc la 6 și un sfert — obicei pe care-l căpătasem în ultimii ani — și am încercat să mă dau jos din pat, dar eram mahmur rău de tot. Am rămas toată dimineața în pat revenindu-mi încetul cu încetul. După-amiaza, după ce am luat prînzul, m-am dus la First National Bank unde am depus cecul de șase mii dolari. Apoi m-am îndreptat spre clădirea Saxton.

Cînd am intrat pe ușa firmei lui Matt Nelson era aproape 3. Sergentul Davis, partenerul lui, și o secretară speriată mă așteptau în anticameră.

Davis privi pachetul pe care-l duceam sub braț.

— Ce ai acolo?

— Un pistol, am zis.

Dădu din cap, vădit nemulțumit:

— Ascultă, ai permis?

— Nu am nevoie de permis ca să-l țin în cutie; numai dacă l-aș purta asupra propriei mele persoane.

— De ce nu ai lăsat pistolul în camera dumitale? De ce trebuia să-l aduci aici?

— Am plătit și am plecat de la hotel azi dimineață. E prea scump. Apropo, nu cumva știți unde aș putea să găsesc un apartament mic de închiriat?

— De ce nu pui pistolul ăla în geanta de voiaj, atunci?

— E plină. Pur și simplu nu mai am unde să-l înghesui.

În ciuda protestelor mele, Davis mă percheziționă, pe mine și lucrurile mele. După ce termină se întoarse spre ușa de la biroul lui Matt Nelson și strigă ridicînd vocea de bas:

— E curat.

Ușa dinspre biroul lui Matt Nelson se deschise încetișor și el își scoase capul:

— Cum adică „e curat"? Are pistol, nu?

— Dar nu are gloanțe, zise Davis.

Ușa se deschise mai tare, iar Nelson părea să fi prins ceva curaj:

— Bine, bine, domnule Whitcomb, îmi pare bine că te văd din nou după atîţia ani. Mă bucur că totul s-a terminat cu bine.

— Da, dar nu datorită dumitale, am răspuns cu sec. Aş vrea să schimbăm cîteva vorbe.

— Bineînţeles, zise Nelson. Pofteşte înăuntru chiar acum.

— Nu-l lăsa pe Davis să mă însoţească.

— Te rog, vreau să stau de vorbă cu domnul Whitcomb între patru ochi.

Nelson era un tip îndesat, cu trăsături dure. Cînd îl angajasem aveam ceva îndoieli de care însă nu ţinusem cont atunci cînd mi-l recomandase o cunoştinţă. Ceea ce se dovedise a fi o greşeală.

Aşezîndu-se la birou, Nelson întredeschise sertarul de sus.

Am observat colţul unui pistol. Era clar că era pregătit să se apere în eventualitatea că aş fi avut de gînd să-i iau gîtul.

Zîmbi din nou:

— Domnule Whitcomb, ştiu că sînteţi o persoană inteligentă.

— Mulţumesc, am zis. În ultimul timp am mai auzit-o de cîteva ori, dar n-am venit aici să ascult complimente. Îl priveam cu tot dezgustul acumulat în patru ani. Nu numai că la proces ţi-ai bătut joc în mod absolut de apărarea mea, dar ai mai avut şi tupeul să-mi trimiţi o notă de plată de 876,14 dolari!

El dădu din umeri:

— Ce mai contează acum? Oricum nu ai plătit nici un cent.

— Întîmplător nu aveam bani. Dar ceea ce m-a înfuriat cel mai tare a fost încercarea ta de a-mi pune poprire pe cîştigul meu din închisoare. Eu asudam în spălătoria aia împuţită pentru douăzeci şi doi de cenţi pe zi, iar...

El făcu un gest cu mîna a lehamite.

— Mă gîndeam că poate ai ceva bani puşi deoparte şi că aş putea să te determin să mi-i dai. Dădu iar din umeri. Şi apoi, judecătorul tot a respins acţiunea mea.

— Oricum, eu consider că este de neiertat.

Nelson se aplecă în faţă:

— Ascultă, eu nu-s prost, şi nici dumneata. Ştiam că n-ai să vii aici pur şi simplu să mă împuşti.

— Eşti chiar aşa de sigur?

— Ei, nu chiar absolut sigur. Dar oricum, ştiu că mi-o coci de mult, şi dacă chiar ai ceva materie cenuşie cred că te-ai gîndit la ceva extra, aşa-i că am dreptate? Ceva absolut măreţ, nu? Poate nici măcar un pistol, nu? Sau nici cuţitul, nu? Sau — ei bine — nimic la care să te aştepţi, nu? Ba chiar poţi să şi aştepţi, ai tot timpul, nu? Poţi să joci un război al nervilor, nu?

Priveam afară pe fereastră.

— Ascultă, zise Nelson. Să ştii că nu mă sperii tu pe mine, dar eu sînt o persoană foarte ocupată aşa că nu-mi pot permite să mă joc de-a şoarecele şi pisica cu dumneata. N-am timp de aşa ceva. Aşa că uite ce voi face. Să ştii că nu-mi mai datorezi cei 876,14 dolari! Luă o foaie de hîrtie din sertarul întredeschis şi mi-o puse în faţă. Uite, o chitanţă. Scrie pe ea ACHITAT. Şi e semnată de mine.

Am aruncat o privire asupra hîrtiei.

— Ştiu, ştiu, zise Nelson repede. O chitanţă e numai o bucată de hîrtie şi ţie nu-ţi spune nimic. Statul ţi-a dat 6 000 de dolari şi poate că-ţi închipui că încă mai urmează ceva. Ştiu, şi nu te condamn pentru asta. A fost o şansă grasă. Poate că nu mă crezi, dar să ştii că am făcut tot ce mi-a stat în putinţă.

Avea dreptate, nu-l credeam.

Băgă din nou mîna în sertar şi de data aceasta scoase un plic gros. Scoase bancnotele şi mi le flutură pe sub nas.

— Numără-i. Şase mii de dolari în hîrtii de cîte o sută. Ţin pasul cu statul: dolar la dolar. Dar asta nu înseamnă că recunosc ceva. Nu, dar mi-e milă.

Am examinat banii.

— Nu pentru asta am venit aici. Dar ce ar trebui să fac pentru aceşti 6 000 de dolari?

— Să mă laşi în pace. Ridică puţin vocea. Nu-mi pasă ce vrei să faci altora. Nu-i treaba mea. Dar pe mine să mă laşi în pace.

Am băgat banii în buzunar şi am zîmbit.

— Foarte bine. M-ai convins că eşti sincer. Plec şi nu mă mai întorc niciodată.

Ajuns în stradă, am mai mers un timp înainte de a verifica dacă sînt urmărit. Apoi am început să intru în clădiri, să mă plimb cu lifturile, să urc şi să cobor scări. În cele din urmă am ieşit pe o alee convins că scăpasem de „umbră".

Am ieşit apoi în bulevard unde am nimerit în braţele unui bărbat înalt şi precipitat. Parcă se bucura că mă vede.

— L-ai pierdut, zise el.

— Pe cine? — am întrebat agasat.

— Pe poliţai.

— Da' dumneata cine mai ești?

— James Hogan, anchete particulare etc. Au vrut să angajeze un avocat, dar pe urmă și-au dat seama că un avocat ar putea să considere lipsă de etică profesională ceea ce vroiau ei să facă. Pe cîtă vreme un detectiv particular poate să facă orice în zilele noastre, așa că m-au angajat pe mine.

— Care „ei"?

— Clark și Tilford.

— Aha, mincinoșii ăia pentru care am plătit cu patru ani din viață.

Mă avertiză cu degetul.

— Nu poți să te iei de ei, știi bine. Autoritățile au fost prevenite, iar Clark și Tilford beneficiază acum de gardă personală, 24 de ore din 24.

— Așa le trebuie!

El zîmbi viclean.

— Dar dumneata ai timp de așteptat, nu? Săptămîni, luni, ani și pînă la urmă tot te răzbuni, nu? Ai timp să stai la pîndă și să aștepți. Chiar și o sută de ani, dacă-i nevoie, nu?

— Sincer vorbind, cred că o sută de ani e prea mult.

— A, atunci înseamnă că te-ai gîndit să acționezi repede. Ai o găselniță care nu poate da greș, nu?

— De ce n-aș avea? Am avut destul timp la dispoziție să le coc ceva și încă aș mai fi putrezit la închisoare dacă avocatul meu nu ar fi descoperit că Clark e miop.

— Bine, dar Clark nu știa nici el bine că e miop. El credea că așa vede toată lumea, pînă cînd s-a înfuriat nevastă-sa că se tot împiedica de lucruri prin casă și l-a trimis la un oculist. În fond, ce contează dacă era sau nu era miop? El tot ar fi mințit.

Am oftat.

— De ce?

— A fost o inspirație de moment, zise Hogan. Uite, Clark ăsta e un tip care ducea o viață absolut cenușie, toate zilele treceau, una după alta, fără nici o deosebire între ele. Era într-adevăr ceea ce se numește un om fără importanță pentru nevasta lui, pentru familie, pentru vecini — pentru toată lumea. Și apoi, așa, dintr-o dată apare acest prilej de a deveni... ei bine, de a se face remarcat.

Îmi venea greu să cred.

— Vrei să spui că Clark a depus mărturie mincinoasă și m-a băgat pe mine la răcoare numai pentru că dorea să se facă remarcat?!

Hogan mă întrerupse.

— El nu știa exact ceea ce face. El credea că nu face altceva decît să-l sprijine pe Tilford.

Am tras aer adînc în piept.

— Și Tilford? De ce a mințit ei?

— Pentru că nu avea nici un interes să-i fie percheziționată mașina.

— Avea un cadavru în port-bagaj, nu?

— Nu. Avea vreo 30—40 kg de margarină vegetală.

Am închis ochii.

— Fii atent, uite cum stau lucrurile — zise Hogan. Era ora 2 noaptea. Tilford tocmai se întorcea dintr-o vizită la fratele lui în Illinois unde își încărcase mașina cu margarină care acolo este mult mai ieftină. Conducea pe străzile pustii ale orașului cînd, deodată, aude semnalul de alarmă anti-furt și i se pare că vine dinspre supermagazinul lui Karnecki. Curios, oprește mașina, coboară și se duce la vitrină să se uite înăuntru. Nu vede nimic dar aude deja sirena poliției. E hotărît să nu se amestece, se întoarce spre mașina lui. Dar prima mașină a poliției ajunsese deja iar polițiștii, cu pistoalele scoase, se îndreaptă spre el, așa că el își dă seama pe loc ce aveau de gînd. El credeau că el fusese cel ce declanșase alarama, așa că intră în panică.

— De ce dracu să intre în panică?

„În zilele noastre un nevinovat nici într-un caz nu are de ce să se teamă de oamenii legii"! — asta gîndeam eu, dar, dregîndu-mi glasul, n-am zis decît: Continuă!

— Nu se temea că va fi acuzat că a jefuit magazinul. Dar polițiștii l-ar fi percheziționat și pe el și mașina în căutare de ustensile specifice pentru spargeri. Ar fi dat peste margarină și închipuiește-ți dumneata ce scandal ar fi ieșit în presă pe chestia asta!

— Știu că Wisconsin este singurul stat din țară cu restricții la margarină. Dar e o practică foarte obișnuită printre locuitorii de aici să-și încarce mașinile cu provizii de margarină ori de cîte ori au ocazia de a călători în alt stat, și totuși, pînă acum, n-am auzit de nimeni să fi fost arestat pentru contrabandă cu...

— Ai dreptate, zise Hogan. Dar oare nu știi de la proces că Tilford este angajatul fabricii de lactate Lakeside și că lucrează tocmai la secția de unt? Dacă s-ar fi aflat că el folosește acasă margarină...

Am priceput.

— S-ar fi pornit o campanie de presă împotriva lui şi ar fi fost dat afară.

— Exact — zise Hogan. Aşa că el s-a hotărît să arate cu mîna în direcţia aproximativ vest şi să strige: Puneţi mîna pe el! Uite-l! A ieşit prin spate!

— Bun, înţeleg că a vrut să le distragă atenţia — am zis. Dar atunci cînd s-a aflat faţă în faţă cu cei vreo 15 tipi care fusesem adunaţi de pe străzile învecinate, printre care eram şi eu, de ce dracu n-a putut să spună că n-a văzut pe niciunul în viaţa lui?

— Asta avea de gînd să facă, dar, vezi dumneata, între timp îl interogaseră pe el şi şi-a dat seama că poliţiştii începuseră să-l bănuiască pentru că era foarte agitat. S-a gîndit că s-ar putea hotărî să-l caute în maşină. Aşa că s-a mai uitat încă o dată la voi şi a zis arătîndu-te cu degetul la întîmplare: El este!

Numai la amintirea degetului lui acuzator şi încă mă mai treceau sudorile.

— Deci, ca să nu-şi piardă el locul la compania Jekyll-Hyde, s-a arătat dispus să mă trimită pe mine la închisoare, nu?

— Nu chiar, avea de gînd să se ducă acasă, să-şi bage margarina în congelator şi apoi să se întoarcă la poliţie şi să spună că s-a înşelat.

— Dar e clar că n-a făcut aşa.

— Nu. Căci tocmai în momentul în care Tilford termina cu identificarea trecea Clark care, dîndu-şi seama că sosise momentul să se afirme, se desprinse din mulţimea de gură-cască adunată acolo şi, ca să zic aşa, mai bătu şi el un cui. Mai tîrziu, Tilford, crezînd că identificarea lui Clark fusese reală, ajunse la concluzia că nu avea nici un rost să-şi mai schimbe declaraţia. Poliţia ar fi putut deveni bănuitoare din nou şi ar mai fi dat peste vreo belea.

Am oftat.

— Şi presupun că, în ceea ce-l priveşte pe Clark, el nu se simţea vinovat că-şi face publicitate pe degeaba din moment ce era convins că Tilford spusese adevărul, nu?

Hogan aprobă cu un gest din cap.

— Aşa s-au petrecut lucrurile pînă în momentul în care McIntyre a descoperit că Clark era miop, dar că-şi pusese ochelari numai la două luni după ce fuseseşi condamnat dumneata. Clark nu s-a simţit în stare să-şi ia inima în dinţi şi să mărturisească că a minţit, dar e adevărat că a recunoscut că nu era absolut sigur că te văzuse pe dumneata. Tilford, auzind asta, a început să-şi facă mustrări de conştiinţă şi, în cele din urmă, a recunoscut că nici el nu mai era chiar foarte sigur că te văzuse. Şi — iată, acum eşti liber ca păsările cerului.

— E clar că nici Clark şi nici Tilford nu au de gînd să mărturisească purul adevăr, dar de ce mi l-ai spus mie?

— Pentru că vreau să fac apel la înţelegerea şi mila dumitale. Aceşti doi oameni nu sînt răi din fire. N-au vrut să-ţi facă nici un rău.

— Dar au reuşit să-mi răpească patru ani de libertate.

El a ridicat o mînă.

— Clark şi Tilford au discutat împreună acest aspect. Au căzut de acord că dumneata ai fost victima unei defectuoase administrări a legii, aşa încît au hotărît să te despăgubească plătindu-ţi 15 dolari pe săptămînă fiecare. Pentru totdeauna.

M-am scărpinat în bărbie.

— Ad infinitum?

— Bine, bine. Care crezi că-i mai lung.

Am cîntărit oferta.

— De ce nu-mi oferă o sumă serioasă, o dată şi gata. Cum ar fi, să zicem, 6 000 de dolari?

A zîmbit cu un aer superior.

— Şi după ce vei primi suma de 6 000 dolari, ce te va împiedica să te răzbuni totuşi pe Clark şi Tilford? Rîse înfundat. Nu. Eu i-am sfătuit să aranjeze un sistem de plată de acest tip. În felul acesta nu vei fi tentat să omori găina ce face ouă de aur.

Aşa mă gîndeam şi eu.

— Bine, cred că merită — am zis în cele din urmă.

M-am despărţit de Hogan în termeni prieteneşti şi m-am oprit la primul bar.

Am tras un gît de whisky. Cît despre Clark şi Tilford, n-aş putea zice că le-aş fi dorit o viaţă prea lungă, dar nici într-un caz nu aveam de gînd să-mi asum vreo responsabilitate în legătură cu longevitatea lor. Aşa că acum dispuneam de 12 000 dolari şi de o rentă viageră de 30 de dolari pe săptămînă.

Aveam toate motivele să fiu precaut. Nu avea nici un sens să risc. Şi totuşi, aveam şi eu mîndria mea profesională! Nu dădusem greş niciodată pînă atunci.

Aşa se face că în dimineaţa următoare, la ora 2, mă aflam în faţa seifului din supermagazinul lui Karnechi, şi de data aceasta nu am mai comis greşeala de a atinge din întîmplare sistemul de alarmă anti-furt.

În româneşte de LIGIA IVAN

Ca dragostea

Ardealu-i leagănul curat
Atitor moși și strănepoți.
A fost luat și intinat
Și tras pe roată și la sorți ;

Ardealu-i cugetul curat
Atitor moși și strănepoți.
Nu-i de-împărțit și nici de dat –
E casă bună pentru toți ;

Ardealul visului curat
Zidit în moși și strănepoți,
O rană greu de videcat
Ca dragostea, compatrioți !

Discurs

Dacă voi dormiți cu tihnă,
Dragii mei copii pereche,
Tatăl vostru știe prețul
Veghilor – monedă veche –

Și e ros de-atitea ginduri
Ca un mal bătut de ape,
De viața vieții voastre
Ce-i colindă pe sub pleoape,

Dacă voi dormiți sătul,
Dragii mei copii de-o mamă,
Tatăl vostru pune-n piine
Roua frunții, dreaptă vamă ;

Dacă voi și dacă noi –
Tatăl vostru, mama voastră,
Am sădi doar pomi și flori
Ar fi Dunărea albastră.

ALEXANDRU BRAD

Cuvîntul Eroului

Mieii blînzi ai fetei mele
Din grădina părinților
Mieii puri din Ardeal...
Ca o turmă de aur stelele nopții
Ca un turn de ivoriu
Limba română izbind în cristal.

În rezonanță ascult tăcut și uimit
Cuvîntul Eroului.
(Eu prin cuvîntul acela am trăit
Eu prin cuvîntul acela casa mea am zidit
Eu prin cuvîntul acela viața mea simplă o
am clădit)

Cuvîntul Eroului –
Eu prin cuvîntul acela chip sînt martirilor patriei
fără sfîrșit.

Cuvîntul Eroului
Cuvîntul patriei renăscător.
Limba română înalță-n Ardeal
Cuvîntul Eroului biruitor.

DUMITRU TITUS POPA

Fibulă

Maria,
mi-a rămas în palmă chipul tău
ca o monedă antică țișnind
în nervoase stilizări,
soarele, deasupra ei, e portret
de bătrîn,
acolo se duc privirile noastre și
se intilnesc,
în marele îngheț, doi pești
în cercul spart de valuri
al unei
copci.

AURELIAN TITU DUMITRESCU

Transparențe

(Secvențe din circul absolut)

Motto :
„Străbunica mea a fost
O regină fără post
Angajată special
Intr-un circ provincial
Pentru cel mai tragic rol
Al căderilor în gol"
(CÎNTEC LEJER)

I. RECUZITA

Acest chip al străbunicii
E un caier tors de-a gata
În cămările furnicii
Cu citimea și bucata.

Un popor de buburuze
I se plimbă prin țesuturi
Să culeagă de pe buze
Rujul fostelor sărături.

În deschiderea perfidă
A corsetului de ceară
Cade-n somn cite-o omidă,
La drum lung, din seară-n
seară

Doar păianjenul se teme,
Cind îi trece peste față,
De lumina din blesteme
Și-o acoperă cu ceață.

II. DANTELĂREASA

Străbunica stă la poarta
Fenomenelor oculte
Molfăind în gură soarta
Unor gîze mult prea multe

Croșetează îndoiala
Cind pe dos și cind pe față
Arvunindu-și tencuiala
Pentru ghemele de ață.

Pulberi fine de rugină
Deturnează de prin stele
Proclamîndu-se regină
Peste lumea de dantele.

Și-ntr-o piață de nimicuri,
La taraba mărginașă,
Străbunica vinde-n plicuri
Flori din carnea sa gingașă

III. REPREZENTAȚIA

Interpretă pasageră
A reginei clandestine
Străbunica se oferă
Să mai cadă prin destine.

Fără plasa protectoare
A obirșiilor stinse
E o simplă călătoare
Printre morțile distinse.

La spectacolul de gală
Dintr-un circ hipergalactic,
Cu distincție regală,
Zilnic moare, profilactic.

Erau seri

Erau seri
cînd străzile se revoltau împotriva oricărei apăsări.
Cînd fiecare frunză, căzînd, strivea o pleoapă de carne sub șaua unui han tătar.

Erau seri cînd lucrurile începeau să se miște și să se tulbure
(și din ele timpul curgea ca un firicel de sînge amestecat cu frînturi de glasuri),
cînd întunericul era atît de dens – încît,
răsfrîntă în ochii tăi, flacăra unui chibrit părea un paralitic surprins de incendiu.
Apoi zidurí holbîndu-se la mine cu verzi mîzgălituri
și, deodată, pata gălbuie din tavan pătrunzînd prin ferestre
în locul soarelui de dimineață.

Erau seri cînd presimțeam pașii tăi scăldîndu-se în apa călduță a covoarelor vechi,
cînd pielea ta – secretarul albit și lacom al cărnii tale îmi trimitea un semn
dintr-o sfîșietoare distanță, unde lumina unei ferestre
era o renunțare și-o indiferență pentru triumful nopții.

Acum, am văzut, am uitat, am învins
trupul de rimă al clipei înzecit de tăietura unei inserări
cînd, ca pe-o mănușă, îți usuci sufletul la focul vorbăreț al crengilor de salcîm.

Acum sînt stele deasupra, ca un șirag de metiși în salba unui cîmp de bumbac
și, adormind, trupul tău e din nou o ruptură în verdele ierbii
din care oricînd ar putea izbucni primăvara.

TRAIAN T. COȘOVEI

Destul

Sînt sătul de mine pînă-n glezne
Că mă dau de ceasul rău cam lesne,
Sînt sătul de mine pînă-n brîu
Ca o moară măcinată-n grîu,
Sînt sătul de mine pînă-n gît
Că mi-e dor de mine și urît,
Sînt sătul de mine pînă-n cap
Că mă-înec în vorbe și mă sap,
Sînt sătul de mine pînă-n cer
Că-s un păr sălbatec și stingher,
Doar de viață, veșnic nesătul,
N-am ajuns să strig, încă, destul.

ALEXANDRU BRAD

Dilemă

Poate nu am căutat îndeajuns
rața cu ochii albi.
Ostenite, păsările se așezau singure
în cuiele bătute într-o hală de carne.
Le era atît de greu somnul
încît am vrut să plec
hipnotizată de-o aripă ce tot mai cădea
de pe cuiu, bătut într-o hală de carne.
Poate nu am căutat îndeajuns
rața cu ochii albi de carton.
Într-o pasăre mai pîlpîi discret o aripă
muiată în sînge și în neon.

ARETA ȘANDRU

De la publicul din stalurí
Ea preferă-n loc de chetă,
Pentru saltul fără malurí,
Un suspin de operetă.

IV. FOTOGRAFIILE

Într-o serie de poze
Cu decor fără valoare
Străbunica stă pe roze
Sprijinindu-se-n paloare.

Sus castelul, jos o apă,
La mijloc un fel de piață
Și cît cer mai vrea
să-ncapă
Pe o pînză fără viață.

Dintre toate doar într-una
Străbunica reușește
Să umbrească-n joacă luna
Cu sfială cînd zîmbește.

Și doar poza străvezie
Mă intrigă prin substanță
Ea fiind legendă vie
Unei lumi de la distanță.

V. CĂLĂTORIA

Pe sub ierburi de mătase
Tot umblînd ca o nălucă
Străbunica își uitase
Ora dorului de ducă.

Rătăcea din floare-n floare
Cînd cu moartea, cînd cu
viață
Cercetînd ce gînd o doare
Dac-o prinde dimineața.

Loc de joc mai jos
de gleznă
Să se-afunde-n vis botina
Numai stearpa nopții beznă
Scama somnului și tina.

Doi gîndaci îi stau
în umbră
Și-ntr-o pace aparentă
Îi drapează calea sumbră
Cu tăcere trans-parentă.

VI. SALT MORTAL

Sinceră cu spectatorii
Străbunica se tot luptă
Să mențină-n lațul sforii
Un trapez cu bară ruptă.

Face salturi ca la carte
Și cupola o străpunge,
Dar plecată prea departe
Înapoi nu mai ajunge.

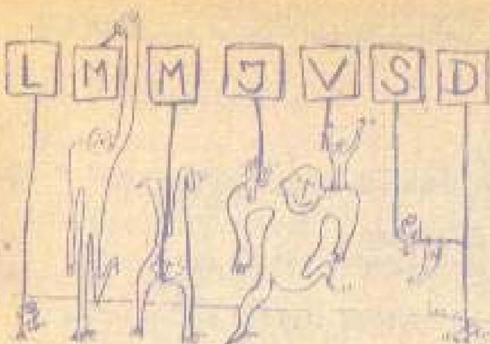
Și atunci, din Strada Mare,
Intră-n circ puhoi de lume
Să asiste cum dispare
O regină fără nume.

Tîrgul șui cu case scunde
Nu-nțelege cum se poate,
Nici nu știe pînă unde
Poți să cazi de tot din toate

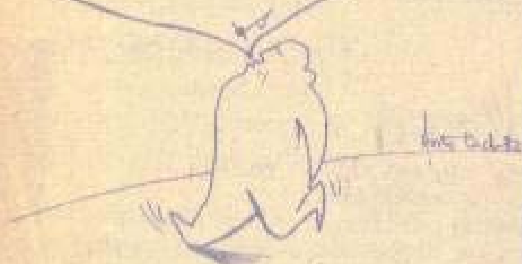
De aceea lumea țipă
Și apoi la hartă trece
Cînd luată prea în pripă
N-a-nțeles ce se petrece.

GEORGE ȚÂRNEA

ANUL LITERAR ARTISTIC VĂZUT DE S. POSTOLACHE

„SĂPTAMINA NEBUNILOR"
de Eugen Barbu

„TRANDAFIRUL GALBEN",
regia: Doru Năstase; scenariul: Eugen Barbu și Nicolae Paul Mihail

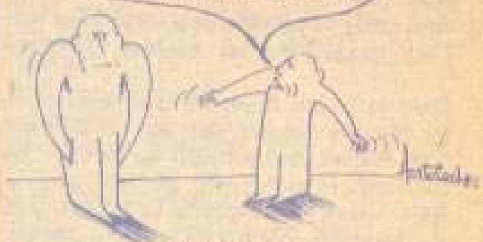

„REZERVAȚIA DE ZIMBRII"
de Adrian Păunescu

„AȘTEPTÎND UN TREN"
regia de Mircea Veroiu

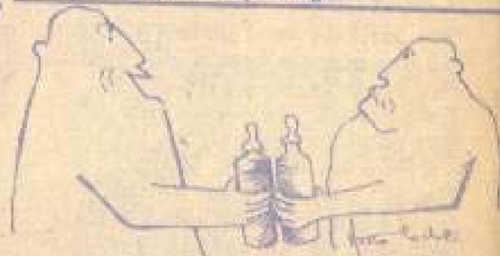

„RESPIRĂRI"
de Nichita Stănescu

„PIERDUT IN BALCANI"
de Fănuș Neagu

„PETRECEREA"
de Horia Pătrașcu

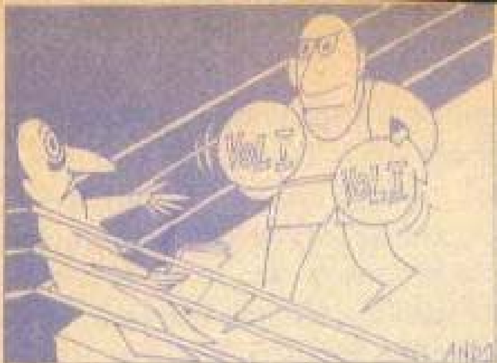

„INTERVIURI"
de George Arion

„CHEILE ORAȘULUI BREDA"
de Ștefan Berceanu

ANUL LITERAR ARTISTIC VĂZUT DE ANDO

„PUMNUL ȘI PALMA"
(vol. II) de Dumitru Popescu

„ÎNTÎLNIREA"
de Sergiu Nicolaescu

„SĂPTĂMÎNA NEBUNILOR"
de Eugen Barbu

„ÎNTOARCEREA LUI VODĂ LĂPUȘNEANU" de Malvina Urșianu

„ÎNSOȚITORUL"
de Constantin Țoiu

„NIȘTE ȚĂRANI"
de Dinu Săraru

„VIAȚA PE UN PERON"
de Octavian Paler

„SEMNUL ȘARPELUI"
de Mircea Verolu

„REZERVAȚIA DE ZIMBRI"
de Adrian Păunescu

„DON JUAN"
de Nicolae Breban

„Fiecare cetățean trebuie să înțeleagă faptul că în societatea socialistă românească fiecare trebuie să muncească ; la noi nu este loc pentru trîntori, pentru leneși, pentru cei ce fac abuzuri, pentru cei ce însușesc prin furt munca altora. În virtutea drepturilor oamenilor muncii, ale națiunii, este necesar ca, în conformitate cu prevederile legilor, să se ia măsurile cele mai severe împotriva celor ce comit abateri, nereguli, care încalcă legile și normele de conviețuire socială. Aceasta constituie o cerință a înaltei democrații muncitorești, o condiție ca poporul să poată trăi în liniște, să construiască socialismul așa cum îl dorește"

NICOLAE CEAUȘESCU

Îndrumar juridic pentru tineret

I. DISCIPLINA MUNCII ȘI RĂSPUNDEREA DISCIPLINARĂ. UNELE INFRACȚIUNI SPECIALE LA DISCIPLINA MUNCII

Ca urmare a poziției egale a tuturor membrilor societății față de mijloacele de producție, a consacrării și înfăptuirii reale a dreptului la muncă — vechi deziderat al celor ce muncesc — ca principal drept fundamental, munca, prima necesitate a progresului social, a devenit condiția esențială, definitorie a afirmării și dezvoltării multilaterale a personalității umane.

În cadrul societății noastre, pe fondul perfecționării democrației socialiste, se manifestă o preocupare permanentă pentru întărirea disciplinei, îndeosebi în condițiile dezvoltării largi, tot mai complexe, a economiei și vieții sociale, ale aplicării cuceririlor revoluției științifice contemporane. În cadrul disciplinei sociale, disciplina muncii se afirmă ca parte a sa esențială.

Codul muncii înscrie problema respectării disciplinei muncii între principiile generale care cîrmuiesc relațiile de muncă. Se prevede astfel, în articolul 10, alineatul 1 că „respectarea cu strictețe a ordinii și a disciplinei la locul de muncă constituie o obligație de bază a fiecărui membru al colectivului de lucru din întreprinderi și instituții, din toate unitățile socialiste".

În literatura juridică s-a definit disciplina muncii ca îndatorirea complexă a persoanei încadrate în muncă de a realiza întocmai și la timp obligațiile de serviciu, de a presta munca în conformitate cu indicațiile organelor de conducere și a șefilor ierarhici, de a respecta procesul tehnologic și de muncă, normele de protecție a muncii, de a apăra bunurile proprietate socialistă, de a-și ridica necontenit nivelul profesional, de a participa activ la analiza și dezbaterea problemelor unității, la conducerea ei, de a avea o comportare corectă, de a combate orice manifestări necorespunzătoare, de a promova atitudinea comunistă în muncă.

Încălcarea acestei obligații complexe atrage răspunderea disciplinară a persoanelor vinovate.

A. REGLEMENTĂRI CU CARACTER GENERAL – CODUL MUNCII ȘI LEGEA NR. 1/1970

1. Recompense materiale și morale

Persoanele care își îndeplinesc în cele mai bune condiții sarcinile ce le revin, care au o conduită ireproșabilă și realizări deosebite în îndeplinirea angajamentelor individuale și colective, pot primi următoarele recompense :

a) acordarea de trepte sau gradații la retribuția tarifară cu reducerea vechimii minime prevăzute de lege ;

b) gratificații, premii și alte recompense materiale ;

c) ordine, medalii, titluri de onoare, diplome de onoare, insigne, titluri distinctive ;

d) înscrierea în cartea de onoare, pe tabloul de onoare, evidențierea în muncă, mulțumirea verbală sau în scris.

Acordarea de trepte sau gradații se face în condițiile Legii nr. 12/1971 privind încadrarea și promovarea în muncă a personalului din unitățile socialiste de stat. Pentru rezultate deosebite în activitatea profesională, vechimea minimă totală prevăzută pentru acordarea treptelor sau gradațiilor, în cadrul aceleiași categorii sau funcții, poate fi redusă cu cel mult 1/5. Prin vechime minimă totală, se înțelege intervalul de la treapta sau gradația pe care o persoană o avea la data aplicării Legii nr. 12/1971, pînă la ultima treaptă sau gradație prevăzută pentru funcția respectivă și, la această vechime, se aplică reducerea de 1/5.

Pentru a se evita consumarea în întregime a reducerii (totale) la acordarea unei singure gradații, vechimea minimă dintre trepte sau gradații, poate fi redusă cu cel mult 1/3, fără ca reducerile dintre toate treptele (gradațiile) să poată depăși reducerea totală de 1/5. De exemplu, în

cazul unei persoane încadrate într-o funcție prevăzută cu 6 gradații, care are o singură gradație, vechimea minimă totală pentru dobîndirea celorlalte 5 gradații este de 15 ani (3 ani pentru fiecare gradație). Reducerea de 1/5 de care poate beneficia în total, aplicată la vechimea de 15 ani, este de 3 ani, iar reducerea de 1/3 de care poate beneficia de la o gradație la alta este de 1 an. Persoanei respective i se va putea acorda deci de 3 ori cîte o gradație cu reducerea vechimii minime de la 3 ani la 2 ani.

Recompensele care reprezintă o evidențiere deosebită în muncă — ordine, medalii și alte titluri distinctive, înscrierea în cartea de onoare, acordarea de trepte sau gradații cu reducerea vechimii minime legale — se înscriu și în carnetul de muncă al persoanei respective.

2. Abaterea disciplinară și sancțiunile disciplinare

Încălcarea cu vinovăție de către cel încadrat în muncă — indiferent de funcția sau postul pe care îl ocupă — a obligațiilor sale, inclusiv a normelor de comportare, constituie abatere disciplinară.

Pentru existența unei abateri disciplinare trebuie întrunite cumulativ următoarele elemente :

a) Fapta neconformă cu obligațiile de serviciu, asumate prin contractul de muncă, care produce un rezultat sau urmări dăunătoare. Acest rezultat dăunător este cel care măsoară gradul de periculozitate socială al faptei și în funcție de care se gradează sancțiunile disciplinare.

Fapta care constituie abatere disciplinară poate fi o acțiune atunci cînd se încalcă dispoziția legală prin care se interzice această acțiune sau o omisiune (inacțiune) atunci cînd nu se îndeplinește o anumită obligație, dar și mixtă atunci cînd, în loc de a-și îndeplini conștiincios și întocmai obligațiile sale de muncă, persoana lucrează neglijent, cu nesocotirea regulilor profesiunii sale, provocînd pagube sau alte neajunsuri unității respective.

b) Să fie încălcate obligațiile legale de muncă, normele de comportare în unitate și ordinele organului ierarhic superior emise în mod legal.

c) Încălcarea obligației de serviciu trebuie să fie săvîrșită cu vinovăție sub forma intenției sau a culpei.

d) Încălcarea cu vinovăție a obligației de serviciu trebuie să fie fapta unei persoane fizice, responsabile, încadrată într-un colectiv de muncă, prin încheierea unui contract de muncă.

Deși elevii și studenții care fac practică în producție sînt obligați să respecte disciplina muncii, ei nu pot fi sancționați disciplinar de unitatea respectivă pentru că nu au contract de muncă. Pot fi sancționați de unitățile de învățămînt respective potrivit Legii educației și învățămîntului.

Persoanele delegate sînt sancționate de unitatea care le-a delegat, iar cei detașați, de unitatea în care sînt detașați, cu excepția retragerii uneia sau mai multor gradații sau trepte de retribuție și retrogradarea în funcție, care pot fi aplicate numai cu acordul unității care l-a detașat, precum și de sancțiunea desfacerii disciplinare a contractului de muncă, ce se aplică numai de conducerea unității care a dispus detașarea.

În raport de gravitatea abaterii disciplinare comise, sancțiunile disciplinare ce se pot aplica sînt :

a) Mustrarea, care este încunoștințarea în scris a persoanei respective cu scopul de a-i pune în vedere că a comis o abatere disciplinară și de a-i recomanda să se îndrepte în viitor. Se aplică celui care a săvîrșit pentru prima dată, fără intenție, abateri de mică importanță care nu aduc prejudicii materiale unității.

b) Avertismentul constă într-o avertizare în scris a persoanei vinovate că, în cazul repetării abaterilor, se vor aplica sancțiuni mai grave, mergînd pînă la desfacerea disciplinară a contractului de muncă.

c) Retragerea uneia sau mai multor gradații sau trepte de retribuire pe o perioadă de 1—3 luni sau, în cazul celor încadrați cu retribuție la nivelul de bază, diminuarea acesteia cu 5—10 la sută pe aceeași perioadă.

Potrivit Legii nr. 6/1977 privind rolul și atribuțiile maistrului în producție, sancțiunile de la literele a și b precum și retragerea unei trepte de retribuție pe o durată de pînă la 3 luni pot fi aplicate și de maistru cu consultarea organizației de sindicat și de tineret. Pentru abateri mai grave, maistrul propune șefilor ierarhici superiori aplicarea acestor sancțiuni potrivit legii.

Ceilalți șefi de compartimente pot să aplice sancțiuni precumpănitor morale, mustrare și avertisment.

d) Reducerea retribuției și reducerea indemnizației de conducere pe o durată de 1—3 luni, cu 5—10 la sută, se aplică persoanelor cu funcții de conducere care au comis abateri și au produs prejudicii unității prin fapte proprii, fie prin neluarea măsurilor de prevedere a acestora.

e) Retrogradarea în funcție sau în categorie — în cadrul aceleiași profesiuni — pe o durată de 1—3 luni.

Această sancțiune trebuie să fie efectivă, adică persoana sancționată nu trebuie să fie menținută în aceeași funcție, dar cu retribuție inferioară, pentru că în acest caz trebuie să fie retribuită, potrivit muncii prestate. Totodată, trebuie să se țină seama de calificarea sa, fiind ilegală schimbarea unilaterală a profesiunii.

Este ilegală retrogradarea pe mai mult de 3 luni sau pe termen nelimitat, persoana lezată putînd să se adreseze organelor de jurisdicție a muncii pentru anularea măsurii.

f) Desfacerea disciplinară a contractului de muncă este sancțiunea cea mai gravă.

Foarte important : Sancțiunile disciplinare se aplică de către organul competent în termen de cel mult 30 de zile de la data cînd cel în drept a luat cunoștință de săvîrșirea abaterii (respectiv în termen de o lună în cazul desfacerii disciplinare a contractului), dar nu mai tîrziu de 6 luni de la data săvîrșirii abaterii ; pe timpul cît se fac cercetări penale cu privire la aceeași faptă termenul acesta nu curge, fiind suspendat ; sub sancțiunea nulității măsurii de sancționare, este obligatorie cercetarea prealabilă a faptei, ascultarea persoanei vinovate și verificarea

apărărilor acesteia (cu excepția situației cînd refuză sau este imposibilă ascultarea) ; decizia de sancționare i se comunică în scris persoanei vinovate, cu arătarea motivelor, încadrarea juridică și organul competent să soluționeze contestația (nearătarea motivelor de fapt atrage anularea sancțiunii) ; exercitarea căii de atac de către cel sancționat nu suspendă executarea sancțiunii disciplinare.

3. Desfacerea disciplinară a contractului de muncă

Fiind cea mai gravă sancțiune disciplinară, se aplică persoanei încadrate în muncă pentru săvîrșirea unei abateri grave sau încălcarea în mod repetat a obligațiilor de muncă, inclusiv a normelor de comportare în unitate.

Abaterile care pot justifica această măsură se analizează în raport cu obligațiile de muncă (folosirea integrală a timpului de lucru, îmbunătățirea calității lucrărilor etc.) și unele îndatoriri generale decurgînd din normele de conviețuire socială specifice orînduirii noastre : comportarea corectă în relațiile cu ceilalți membri ai colectivului de muncă, întrajutorarea tovărășească, combaterea oricăror manifestări înapoiate, desfășurarea întregii activități în spiritul atitudinii comuniste față de muncă și societate.

În condițiile apariției Decretului nr. 313/1981 privind unele măsuri referitoare la întărirea autoconducerii și autoaprovizionării teritoriale și Legii cu privire la obligațiile și răspunderile consiliilor populare, unităților socialiste și ale cetățenilor pentru buna gospodărire, întreținere și curățenie a localităților urbane și rurale, păstrarea ordinii și disciplinei publice, asistăm la o îmbogățire a conținutului noțiunii de disciplină a muncii în societatea noastră, prin care se dă expresie atît cerințelor societății față de persoana încadrată în muncă, în calitatea sa de proprietar și producător, cît și exigențelor aceleiași societăți față de personalitatea sa creatoare și participativă, conturînd un nou raport „individ-societate". Ca urmare, întregul sistem de norme privind disciplina muncii se constituie drept un important mijloc în realizarea progresului social.

Printre abaterile repetate, mai frecvent întîlnite ca temei al desfacerii disciplinare, se înscriu absențele nemotivate. Răspunzînd la întrebarea : cîte absențe nemotivate sînt necesare pentru a se desface contractul de muncă disciplinar, arătăm că, lipsa nejustificată și repetată de la serviciu, poate atrage această sancțiune indiferent dacă aceasta constă în faptul de a lipsi de mai multe ori cîte o zi sau de a lipsi un număr de zile în continuare.

Sînt situații în care, chiar o singură absență poate fi apreciată abatere gravă (prezența la locul de muncă era foarte importantă în funcție de specificul activității, iar absența a produs sau putea produce consecințe grave).

Absența de la lucru este nejustificată și în cazul în care persoana încadrată își schimbă singură perioada concediului de odihnă sau lipsește deși nu i s-a aprobat concediul fără plată ; tot absență nemotivată este considerat și refuzul persoanei de a presta serviciul în alt post în care a fost trecută, dacă postul respectiv este corespunzător celui deținut anterior, iar îndeplinirea noilor atribuții nu-i pun în pericol sănătatea.

În cazul abaterilor repetate pot fi luate în considerare atît abateri care au mai fost sancționate, cît și fapte pentru care nu s-au aplicat încă sancțiuni. Sancțiunile aplicate pentru care a intervenit reabilitarea nu pot fi luate în considerație în lipsa unor prevederi exprese ale legii în acest sens.

Desfacerea disciplinară a contractului de muncă se aplică și absolvenților instituțiilor de învățămînt superior repartizați în producție în condițiile Decretului nr. 54/1975, chiar dacă nu s-a procedat, în prealabil, la plata penalității civile.

Atunci cînd unitatea a formulat o plîngere penală împotriva persoanei încadrate în muncă, ori aceasta a fost trimisă în judecată pentru fapte penale, incompatibile cu postul deținut, unitatea este obligată să dispună suspendarea în funcție a celui în cauză potrivit art. 16 din Legea nr. 1/1970, putînd să recurgă totuși și la desfacerea disciplinară a contractului de muncă. În această situație, organul de jurisdicție a muncii trebuie să suspende judecata contestației împotriva desfacerii disciplinare a contractului de muncă, pînă la rezolvarea definitivă a cauzei penale.

4. Condiții de aplicare a desfacerii disciplinare a contractului de muncă

Aplicarea acestei sancțiuni nu se poate face în mod valabil decît cu respectarea anumitor condiții prevăzute de lege, care reprezintă adevărate garanții ale stabilității în muncă, instituite în favoarea persoanelor încadrate în muncă :

— desfacerea contractului de muncă, de regulă, se dispune de același organ care este competent să încheie contractul ;

— în toate cazurile este obligatoriu să se ceară avizul comitetului sindicatului ; lipsa acestui aviz nu atrage nulitatea măsurii de desfacere a contractului de muncă, el putînd fi cerut și de către instanța de judecată ; pentru membrii comitetului sindicatului sau al altor organe sindicale va fi consultat și organul sindical superior ;

— desfacerea contractului de muncă al persoanelor alese în organul colectiv de conducere sau care sînt membri ai comisiei de judecată din unitate se face numai cu aprobarea organului care i-a ales, în caz contrar desfacerea fiind nulă ;

— contractul de muncă poate fi desfăcut disciplinar, în termen de cel mult o lună de la constatarea de către conducătorul unității a împrejurărilor ce constituie temeiul desfacerii ;

— este obligatorie cercetarea prealabilă a abaterii, ascultarea persoanei vinovate și verificarea susținerilor făcute de ea în apărare sub sancțiunea nulității (cu excepția cazurilor în care refuză sau nu poate fi ascultată) ;

— desfacerea contractului de muncă se stabilește prin dispoziția scrisă a conducerii unității, cu arătarea motivelor, a prevederilor legale pe care se întemeiază, a termenelor precum și a organului competent la care se poate ataca măsura ; nearătarea motivelor concrete atrage nulitatea deciziei de desfacere a contractului de muncă ;

— dispoziția de desfacere a contractului de muncă se comunică, în scris, în termen de 5 zile de la luarea ei, însă întîrzierea nu atrage nulitatea măsurii ;

— măsura poate fi atacată în termen de 30 zile, de la data comunicării, la organul competent care este judecătoria, organul ierarhic superior sau anumite organe prevăzute de statutele disciplinare ;

— nu se poate lua măsura desfacerii disciplinare a contractului de muncă al persoanei aflate în următoarele situații : în timpul incapacității temporare de muncă în care primește ajutoare de asigurări sociale ; în caz de graviditate ; în timpul concediului de maternitate și în perioada de alăptare ; în perioada cît îngrijește copilul bolnav în vîrstă de pînă la 3 ani ; în timpul cît soțul satisface serviciul militar.

5. Căile de atac împotriva sancțiunilor disciplinare. Reabilitarea.

Plîngerea împotriva sancțiunilor disciplinare se poate face de către persoana sancționată în termen de 30 zile de la comunicarea deciziei la :

a) Persoana care ocupă funcția ierarhică imediat superioară celui care a aplicat sancțiunea pentru mustrare, avertisment și retragerea uneia sau mai multor trepte de retribuire, aplicate de maiștrii sau șefii celorlalte compartimente ;

b) Organul colectiv de conducere, pentru sancțiunea aplicată de conducătorul unității ;

c) Organul ierarhic, imediat superior, pentru sancțiunea aplicată de organul colectiv de conducere al unității ;

d) Judecătoria, dacă sancțiunea constă în desfacerea contractelor de muncă.

Excepție fac contestațiile persoanelor cu funcții de conducere numite de organele ierarhic superioare și cei asimilați care sînt de competența organului administrativ ierarhic superior sau a organelor de conducere colectivă.

e) În cazul sancțiunilor aplicate direct de Consiliul Central de Control Muncitoresc al Activității Economice și Sociale se poate face întîmpinare la biroul său executiv.

Hotărîrile pronunțate în soluționarea plîngerilor la sancțiunile disciplinare sînt definitive, cu excepția celor pronunțate de judecătorie care pot fi recurate.

● **Reabilitarea** are loc de drept prin aceea că sancționarea disciplinară aplicată unei persoane încadrate în muncă — cu excepția desfacerii contractului de muncă — se consideră a nu fi fost luată, dacă, timp de un an de la executarea ei, persoana nu a mai săvîrșit o altă abatere.

Reabilitarea **facultativă** poate fi luată, din oficiu sau la cererea celui în cauză, de către conducerea unității, înainte de termenul de un an, dar nu mai devreme de șase luni, atunci cînd se constată că acesta nu a mai săvîrșit alte abateri și a avut o comportare bună.

B. REGLEMENTĂRI CU CARACTER SPECIAL PRIVIND DISCIPLINA MUNCII

1. Decretul Consiliului de Stat nr. 400/1981 pentru instituirea unor reguli privind exploatarea și întreținerea instalațiilor, utilajelor și mașinilor, întărirea ordinii și disciplinei în muncă în unitățile cu foc continuu sau care au instalații cu grad ridicat de pericol în exploatare.

Organizarea activității în unitățile care au în dotare instalații, utilaje și mașini cu regim de funcționare continuu sau cu un grad ridicat de pericol în exploatare, din ramurile chimiei, minelor, petrolului, metalurgiei, construcțiilor de mașini, energiei electrice și termice, materialelor de construcții, industriei lemnului, celulozei și hîrtiei și alte sectoare, trebuie să asigure desfășurarea neîntreruptă a proceselor de producție potrivit regimului de lucru aprobat, respectarea cu strictețe a disciplinei tehnologice, a tuturor regulilor de ordine și disciplină a muncii, prevenirea oricăror avarii, explozii, incendii sau altor accidente tehnice.

Personalul muncitor din aceste unități răspunde direct, indiferent de funcția îndeplinită, de desfășurarea procesului de producție în condiții de deplină siguranță, de supravegherea, verificarea, exploatarea, întreținerea și repararea instalațiilor, utilajelor și mașinilor ; cu respectarea întocmai a prevederilor din documentațiile tehnice și a normelor pentru prevenirea oricăror avarii, explozii, incendii sau alte accidente tehnice.

Personalul muncitor este obligat să respecte cu strictețe ordinea și disciplina la locul de muncă, să urmărească și să aplice cu fermitate normele și instrucțiunile referitoare la desfășurarea procesului de producție, să-și îndeplinească cu simț de înaltă răspundere îndatoririle de serviciu, să manifeste intransigență față de orice abatere de la regulile stabilite.

Prin acest act normativ se instituie un sistem de obligații și răspunderi în sarcina conducerii unităților și a organelor ierarhic superioare mergînd pînă la ministere, precum și a șefilor de secții, ateliere sau alte compartimente de producție similare, a maiștrilor și celorlalți conducători ai formațiilor de lucru, a muncitorilor și întregului personal operativ.

Unele obligații ale conducerii unității și celorlalte persoane cu atribuții de conducere :

— Conducerile unităților vor lua măsuri de selecționare și încadrare a personalului cu calificarea necesară pentru exploatarea, întreținerea și repararea instalațiilor, utilajelor și mașinilor și organizarea formelor de perfecționare a pregătirii profesionale, precum și a verificării periodice a cunoștințelor și aptitudinilor acestuia ;

— Stabilirea locurilor de muncă unde accesul sau circulația este interzisă, precum și a locurilor de muncă unde este interzis fumatul sau introducerea de țigări, chibrituri, brichete, materiale ori produse care ar provoca incendii sau explozii ;

— Efectuarea serviciului de pază și ordine în condițiile prevăzute de lege, stabilirea regulilor stricte privind intrarea și ieșirea din unitate ; interzicerea accesului în unitate a persoanelor care se prezintă la programul de lucru sub influența alcoolului ;

— În cazul întreruperilor accidentale conducerile unităților vor lua măsuri neîntîrziate pentru repunerea în funcțiune în cel mai scurt timp a capacităților de producție, vor analiza cauzele, vor stabili măsuri de prevenire a unor asemenea evenimente și vor trage la răspundere pe cei vinovați.

— Organele de conducere colectivă au obligația să asigure : organizarea cunoașterii temeinice a prevederilor decretului de către întreg personalul ; dezbaterea prevedrilor decretelor în adunări ale oamenilor muncii pe secții, ateliere sau alte compartimente, în toate colectivele de muncă ; organizarea popularizării prevederilor acestui decret prin afișare la fiecare loc de muncă și alte mijloace de infomare : instruirea periodică a personalului muncitor cu privire la atribuțiile, obligațiile și răspunderile ce-i revin ;

— Conducătorii unităților și celelalte persoane cu atribuții de conducere trebuie să-și îndeplinească în mod exemplar îndatoririle de serviciu, să ia măsuri pentru instaurarea ordinii și a unei discipline ferme a întregului personal, să dezvolte în rîndul acestuia simțul datoriei și răspunderii, să sancționeze cu promptitudine și cu severitate orice încălcare sau nerespectare a normelor de exploatare și atribuțiilor de serviciu.

— Șefii de secții, ateliere, instalații sau alte compartimente de producție similare asigură și răspund de luarea tuturor măsurilor ca instalațiile, utilajele și mașinile din dotare să fie exploatate în condiții de deplină siguranță. În acest scop, au o serie de obligații dintre care reținem cîteva : asigurarea fiecărui loc de muncă cu instrucțiuni tehnice și stabilirea măsurilor ce trebuie luate în caz de dereglări, întreruperi sau avarii ; stabilesc și aduc la cunoștința fiecărei persoane a atribuțiilor și răspunderilor ce-i revin la locul de muncă și verifică modul cum au fost însușite ; organizează instruirea periodică a personalului muncitor privind funcționarea în condiții de deplină siguranță a instalațiilor și mașinilor.

— Maiștrii și ceilalți conducători ai formațiilor de lucru răspund pentru organizarea și desfășurarea activității de producție în deplină securitate și pentru realizarea integrală a măsurilor privind buna funcționare, exploatare și întreținere a instalațiilor, utilajelor și mașinilor încredințate în care scop reamintim unele obligații : instruirea periodică a muncitorilor din formație și supravegherea explicării stricte a normelor privind protecția muncii, igiena muncii, prevenirea și stingerea incendiilor, repetarea periodică a instructajului și verificarea însușirii, efectuarea la timp a întreținerii ; interzicerea participării la lucru a celor care nu sint apți să îndeplinească sarcinile ce le revin, sesizarea șefului ierarhic pentru înlocuirea celor care lipsesc ; urmărirea efectuării controlului medical stabilit pentru personalul în subordine ; preluarea sarcinilor formației de la schimbul precedent și predarea sarcinilor către schimbul următor cu precizarea obiectivelor de urmărit.

Obligațiile și răspunderile muncitorilor și personalului operativ (art. 11 din Decretul 400/1981).

Răspunzînd nemijlocit de funcționarea în condiții de siguranță și potrivit regimului de lucru aprobat, a instalațiilor, utilajelor și mașinilor pe care le au în primire, au următoarele obligații :

— să cunoască caracteristicile constructive și funcționale ale instalațiilor, utilajelor și mașinilor la care lucrează, să aplice întocmai normele de funcționare și întreținere a acestora, de protecție a muncii și prevenire a incendiilor ;

— să asigure potrivit prescripțiilor tehnice, supravegherea permanentă a instalațiilor, utilajelor și mașinilor și a celorlalte mijloace încredințate, să verifice buna funcționare a dispozitivelor de siguranță, aparaturii de măsură și control ;

— să folosească și să păstreze, în conformitate cu regulile stabilite, echipamentul de protecție și dispozitivele de siguranță ;

— să se prezinte la serviciu în deplină capacitate de muncă, pentru a putea executa în bune condiții sarcinile ce le revin ;

— să aducă de îndată la cunoștința conducătorului locului de muncă orice neregulă, defecțiune, anomalie sau altă situație de natură să constituie pericol, pe care le constată la locul de muncă, precum și orice încălcare a normelor de protecție a muncii sau de prevenire a incendiilor ;

— să nu părăsească locul de muncă fără aprobarea maistrului sau a altui conducător al formației de lucru, dată în condițiile prevăzute de lege ; în timpul serviciului să se preocupe permanent de buna desfășurare a activității ;

— să ia măsuri urgente de lichidare a avariilor și accidentelor atunci cînd se produc, potrivit programelor întocmite în acest scop, să stea la dispoziția unității sau să se prezinte în cel mai scurt timp la serviciu în caz de avarii ori alte necesități urgente ;

— să respecte regulile de acces în unitatea în care lucrează și să nu primească persoane străine în incinta unității decît în conformitate cu dispozițiile în vigoare;

— să respecte cu strictețe dispozițiile referitoare la predarea-primirea organizată a schimbului ; la terminarea programului nu pot părăsi locul de muncă pînă nu se prezintă înlocuitorul, iar încetarea activității se face numai după predarea instalației, utilajului sau mașinii de care răspund, lucrătorului din schimbul următor, în prezența inginerului de schimb, șefului de instalație, maistrului sau altui conducător al formației de lucru din schimbul care preia activitatea ;

— să asigure cu respectarea strictă a prescripțiilor tehnice, instalația, utilajul sau mașina la care lucrează în cazul în care, potrivit programului de lucru, acestea nu se predau altui schimb.

Foarte important. După studierea și însușirea decretului, muncitorii, maiștrii, tehnicienii, inginerii, toți cei care lucrea-

ză sau conduc procesele de producție la instalațiile, utilajele și mașinile cu foc continuu sau cu grad ridicat de pericol în exploatare sînt obligați să semneze de luarea la cunoștință a reglementărilor cuprinse în decret și răspund de îndeplinirea întocmai a obligațiilor ce le revin.

Infracțiuni la Decretul 400/1981.

Art. 18. Constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani săvîrșirea uneia dintre următoarele fapte de către personalul muncitor care lucrează nemijlocit la instalații, utilaje sau mașini cu regim de funcționare continuu sau cu grad ridicat de pericol în exploatare :

a) lăsarea fără supravegherea impusă de prescripțiile tehnice ;

b) plecarea de la locul de muncă în timpul programului de lucru fără aprobarea maistrului sau a altui conducător al formației de lucru ;

c) încetarea activității înainte de predarea instalației, utilajului sau mașinii, în condițiile legii, lucrătorului din schimbul următor ;

d) neasigurarea, potrivit prescripțiilor tehnice, la terminarea programului de lucru, a instalației, utilajului sau mașinii cu grad de pericol ridicat în exploatare, în cazul în care nu este prevăzută predarea către un alt schimb.

Constituie de asemenea infracțiune și se sancționează cu pedeapsa prevăzută în alin. I săvîrșirea uneia dintre următoarele fapte de către personalul muncitor, indiferent de funcție, din unitățile care au instalații, utilaje sau mașini cu regim de funcționare continuu sau cu grad ridicat de pericol în exploatare :

a) fumatul sau introducerea de țigări, chibrituri, brichete, materiale ori produse care ar putea provoca incendii sau explozii, în locurile de muncă în care fumatul sau introducerea acestora este interzisă ;

b) introducerea sau consumarea de băuturi alcoolice în unitate ori prezența în unitate sub influența băuturilor alcoolice.

Dacă prin săvîrșirea uneia din faptele prevăzute la alin. 1 și 2 s-a produs o tulburare bunului mers al unității sau o pagubă avutului obștesc, oricare ar fi valoarea acesteia, pedeapsa este închisoare de la 6 luni la 5 ani.

În cazul în care fapta prevăzută în alin. 1 sau 2 a avut ca urmare o perturbare deosebit de gravă a activității unității ori a produs o pagubă importantă economiei naționale sau vătămarea gravă a integrității corporale, sănătății ori moartea unei persoane, pedeapsa este închisoare de la 5 la 20 de ani, interzicerea unor drepturi și confiscarea parțială a averii, iar dacă a avut ca urmare vătămarea gravă a integrității corporale, sănătății ori moartea multor persoane pedeapsa este închisoare de la 10 la 20 de ani, interzicerea unor drepturi și confiscarea parțială a averii.

Fapta săvîrșită din culpă se pedepsește ; în acest caz maximul pedepselor prevăzute la alin. 1—4 se reduce cu o pătrime.

Art. 19. Săvîrșirea de către persoana încadrată în muncă, indiferent de funcție, a altor fapte decît cele de la art. 18 prin care se încalcă obligațiile prevăzute în prezentul decret, dacă constituie infracțiune se sancționează în condițiile și cu pedepsele prevăzute de legea penală.

Notă : Nu constituie infracțiune absentarea nemotivată de la serviciu de către personalul muncitor care lucrează nemijlocit la instalații, utilaje sau mașini cu regim de funcționare continuu sau cu grad ridicat de pericol în exploatare, dar poate constitui temei pentru desfacerea disciplinară a contractului de muncă în funcție de împrejurările în care s-a săvîrșit această abatere.

Săvîrșirea oricăreia din faptele prevăzute de art. 18 constituie nu numai infracțiune, dar și abatere disciplinară gravă pentru care se poate lua și măsura disciplinară a desfacerii contractului de muncă, chiar dacă pentru aceeași faptă răspunde penal.

2. **Legea nr. 5/1978 cu privire la organizarea și conducerea unităților socialiste de stat, precum și la funcționarea acestora pe baza autoconducerii muncitorești și autogestiunii economico-financiare.**

Adoptarea Legii nr. 24 din 23 XII 1981 prin care s-a perfecționat legea nr. 5/1978 se înscrie printre măsurile pentru ridicarea pe un plan superior a autoconducerii muncitorești și întărirea autogestiunii economico-financiare prin care se asigură creșterea rolului colectivelor de oameni ai muncii în conducerea vieții economice și sociale; pun de acord mecanismul economico-financiar cu cadrul organizatoric democratic creat pentru a asigura unităților economice și organelor de conducere colectivă pîrghii și mijloace economico-financiare de exercitare efectivă a drepturilor și răspunderilor conferite de lege și pentru gospodărirea cu maximum de eficiență a părții din avuția încredințată de societate spre administrare.

Printre cele mai importante atribuții ale adunării generale se înscriu și cele privind încheierea, executarea și încetarea contractului de muncă. În continuare, vom arăta cîteva dintre acestea, în legătură cu încetarea contractului de muncă.

a) Desfacerea contractului de muncă din inițiativa unității :

— Potrivit art. 64 lit. X partea finală din Legea nr. 5/1978, modificată, desfacerea contractului de muncă pentru personalul din secții, ateliere sau formații de lucru se hotărăște în adunările oamenilor muncii ale acestor unități. Pentru aducerea la îndeplinire a acestor hotărîri, directorul emite decizia de desfacere a contractului de muncă cu respectarea prevederilor art. 134 din Codul muncii.

Decizia dată de director pentru un om al muncii din secții, ateliere sau formații de lucru, fără să aibă la bază hotărîrea oamenilor muncii din acea secție este lovită de nulitate absolută. Totuși, dacă pînă la soluționarea contestației împotriva acestei decizii, directorul pune cazul în dezbaterea adunării oamenilor muncii din secția respectivă și aceasta hotărăște desfacerea contractului de muncă, decizia dată de director este validă.

— Potrivit art. 64 lit. „t" din Legea nr. 5/1978, adunarea generală a oamenilor muncii hotărăște eliberarea din funcție a cadrelor din conducerea unității care au săvîrșit abateri grave de la disciplina muncii, de la normele eticii și echității socialiste sau care dau dovadă de lipsă de răspundere în realizarea planului. Între ședințele în plen ale adunării generale, hotărîrea se ia de adunările oamenilor muncii organizată pe secții, ateliere sau alte unități de producție similare, urmînd să fie supusă spre confirmare la prima adunare generală a oamenilor muncii pe întreaga unitate.

Pentru ceilalți oameni ai muncii care au săvîrșit asemenea abateri adunările generale ale oamenilor muncii sau, adunările oamenilor muncii pe secții, ateliere sau alte unități de producție similare, în care persoana respectivă își desfășoară activitatea, pot hotărî desfacerea contractului de muncă.

Prin acest text de lege s-a instituit o răspundere disciplinară excepțională, deoarece nu a modificat prevederile art. 130 lit. i din Codul Muncii.

Abaterile care pot conduce la desfacerea disciplinară a contractului de muncă în temeiul art. 64 lit. t din Legea nr. 5/1978 se deosebesc de cele care determină aplicarea art. 130 lit. i din Codul Muncii calitativ fiind vorba de fapte de o gravitate deosebită cu totul ieșită din comun, apropiată graniței ce desparte disciplinarul de penal, dar și prin sfera mai largă deoarece se analizează în raport cu disciplina muncii, cu normele de comportare la locul de muncă, în familie și societate, precum și în raport cu realizarea planului.

Hotărîrea luată în baza art. 64 lit. t din Legea nr. 5/1978 este un act de decizie de drept al muncii, adoptat de cel mai important organ de decizie din întreprindere, adunarea generală a oamenilor muncii. Pentru a decide, consiliul oamenilor muncii de comun acord cu comitetul sindicatului, în baza art. 67 din Legea nr. 5/1978 trebuie să facă o propunere motivată și justificată de o documentație temeinică care să cuprindă și apărările celui în cauză. Este posibil ca adunarea generală să se autoinvestească cu o asemenea problemă.

Hotărîrea se adoptă cu majoritatea voturilor membrilor ce compun adunarea și este definitivă, nefiind supusă nici unei căi de atac. Prin adunarea generală a oamenilor muncii se înțelege și adunarea generală a reprezentanților oamenilor muncii.

Pentru ca să fie aplicabile prevederile art. 64 lit. t, adunarea generală trebuie să se refere expres la acest text de lege, altfel pentru personalul prevăzut la art. 64 lit. t alin. 2 sînt aplicabile dispozițiile art. 130 lit. i din Codul Muncii, deoarece pentru acest personal orice desfacere a contractului de muncă din inițiativa unității, indiferent de temeiul său, se hotărăște de adunarea competentă.

b) — Caracterizarea activității pentru personalul muncitor.

Art. 81 din Legea nr. 5/1978 prevede că, pentru personalul muncitor care pleacă dintr-o unitate pentru a se încadra, în condițiile legii, la o altă unitate, se întocmește, în mod obligatoriu, o caracterizare a activității, de către organul de conducere colectivă și organul sindical, urmînd ca încadrarea în muncă la o nouă unitate să aibă loc ținîndu-se seama de aprecierile cuprinse în acea caracterizare.

Această caracterizare se dă în toate cazurile în care nu se mai continuă activitatea într-o anumită unitate. Inclusiv transferului în interesul serviciului sau transferului la cerere, precum și promovării în muncă la altă unitate.

Ea se referă la întreaga perioadă cît a desfășurat activitate la unitatea respectivă și este diferită de aprecierile și calificativele anuale care se întocmesc potrivit Legii nr. 12/1971, însă trebuie să fie expresia sintezei acestor aprecieri și calificative primite de persoana în cauză.

Persoanele nemulțumite se pot adresa cu contestație la comitetul oamenilor muncii.

II. PROPRIETATEA SOCIALISTĂ. UNELE MIJLOACE JURIDICE DE APĂRARE A ACESTEIA

Justa înțelegere a conceptului de proprietate socialistă și a sarcinilor privind apărarea și dezvoltarea acesteia, pot fi realizate numai în lumina tezelor ce revoluționează aceste instituții, exprimate în mod magistral de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Expunerea cu privire la stadiul actual al edificării socialismului în țara noastră la problemele teoretice, ideologice și activitatea politică educativă a partidului prezentată la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1982.

● **Apărarea avutului obștesc** — este o îndatorire ce revine tuturor organelor de stat și obștești, iar pentru cetățenii R.S. România este o îndatorire fundamentală înscrisă în art. 39 din Constituție.

Ca membru al colectivului de muncă, fiecare ins răspunde de apărarea proprietății obștești, de dezvoltarea continuă a acesteia și este obligată să lupte cu toată hotărîrea împotriva oricăror sustrageri de bunuri din avuția națională și să ia toate măsurile necesare pentru evitarea degradării bunurilor (art. 80 din Legea nr. 5/1978).

În condițiile noului mecanism economic, se accentuează creșterea răspunderii conducătorilor, inclusiv materială și penală pentru proasta gospodărire, pentru paguba adusă avutului poporului, clasei muncitoare, statului nostru socialist, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea la plenara C.C. al P.C.R. din 31 martie 1982. În apărarea avutului obștesc se folosesc multiple mijloace, unele extrajuridice, altele juridice. Mijloacele

de natură extrajuridice constau în diferite măsuri luate de partid și de stat pentru ridicarea conștiinței moral-politice și juridice a cetățenilor. Munca pentru crearea unei atitudini noi față de avutul obștesc, pentru dezvoltarea grijei față de avutul obștesc, pentru ridicarea nivelului de conștiință față de tot ceea ce aparține societății, contribuie la apărarea avutului obștesc și de aceea trebuie să se afle în centrul preocupărilor organizațiilor de tineret.

De asemenea, măsurile luate pentru selecționarea cadrelor însărcinate cu gestionarea și administrarea avutului obștesc, paza și controlul ierarhic contribuie la prevenirea pagubelor în avutul obștesc.

Prevenirea încălcărilor legii, ca direcție prioritară de acțiune stabilită de documentele de partid, impune găsirea celor mai potrivite mijloace de realizare. Între acestea, popularizarea legilor contribuie la însușirea efectivă a conținutului reglementărilor de către cetățeni, iar prin antrenarea oamenilor muncii la aplicarea în practică a prevederilor legale se realizează respectarea legilor, a ordinii și disciplinei ca act de conduită firesc, ca deprindere a fiecăruia și a tuturor. Același scop vizează și dezbaterea largă în cadrul adunărilor obștești a diferitelor încălcări ale legilor și normelor de conviețuire socială, prin punerea în discuție directă a oamenilor muncii, a celor care nu respectă disciplina și ordinea socială.

Măsurile de natură juridică, fie civile, administrative, disciplinare sau penale sînt legate de ideea de răspundere juridică în sensul că încălcarea obligațiilor stabilite prin dispoziții legale atrage suportarea unor consecințe de către persoanele care le-au comis.

Cele mai grave atingeri aduse avutului obștesc sînt incriminate ca infracțiuni de Codul penal: delapidarea (art. 223); furtul în paguba avutului obștesc (art. 224), tîlhăria în paguba avutului obștesc (art. 225); pirateria în paguba avutului obștesc (art. 226), abuzul de încredere în paguba avutului obștesc (art. 227); gestiunea frauduloasă în paguba avutului obștesc (art. 228), înșelăciunea în paguba avutului obștesc (art. 229); însușirea în paguba avutului obștesc a bunului găsit (art. 230); distrugerea în paguba avutului obștesc (art. 231); distrugerea din culpă în paguba avutului obștesc (art. 232); tulburarea de posesie în paguba avutului obștesc (art. 233); tăinuirea în paguba avutului obștesc (art. 234). Prin alte legi speciale mai sînt prevăzute ca infracțiuni și alte fapte care direct sau indirect aduc atingere avutului obștesc, iar persoanele vinovate sînt pedepsite.

Apărarea unor valori sociale de importanță deosebită, printre care produsele agroalimentare, a impus adoptarea unor măsuri sancționatorii speciale, dintre care prezentăm:

—a) **Decretul nr. 306/1981 privind măsuri pentru prevenirea și combaterea unor fapte care afectează buna aprovizionare a populației.**

Potrivit art. 1 constituie infracțiune de speculă și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani cumpărarea de la unitățile comerciale de stat și cooperatiste în scop de stocare, în cantități care depășesc nevoile consumului familial pe o perioadă de o lună de ulei, zahăr, făină, mălai, orez, precum și alte produse alimentare a căror stocare afectează interesele celorlalți cumpărători și buna aprovizionare a populației.

Nu constituie infracțiune cumpărarea de legume, cartofi sau fructe în scopul aprovizionării obișnuite pentru perioada de iarnă.

Cu aceeași pedeapsă se sancționează și cumpărarea de pîine sau alte produse făinoase pentru a fi folosite la furajarea animalelor.

Potrivit art. 4 se sancționează ca infracțiune și se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 5 ani fapta personalului unităților comerciale care vinde cumpărătorilor produsele alimentare prevăzute de art. 1 în cantități mai mari și în alte condiții decît cele stabilite de consiliile populare.

Art. 5 prevede că sustragerile sub orice formă din avutul obștesc de produse agricole, de pe cîmp, din mijloace de transport, din locurile de depozitare ori de desfacere constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 5 ani, dacă legea penală nu prevede o pedeapsă și mai mare.

Aceasta înseamnă că atunci cînd furtul este calificat pedeapsa este de la 1 an la 7 ani, iar cînd a produs consecințe deosebit de grave, pedeapsa este majorată și confiscarea totală a averii, sau închisoarea de la 15 la 20 de ani, interzicerea unor drepturi și confiscarea specială a averii.

Constituie de asemenea infracțiune și se pedepsește potrivit Codului penal, distrugerea sau degradarea în orice condiții, cu intenție ori din culpă, în paguba avutului obștesc, de produse agricole din locurile arătate mai sus.

Indiferent de valoarea bunurilor sustrase sau distruse, faptul se judecă de către instanțele judecătorești, înlăturîndu-se astfel aplicarea prevederilor Legii nr. 59/1968 potrivit căreia sustragerile pînă la 500 lei se judecă de către comisiile de judecată.

Produsele alimentare care fac obiectul infracțiunilor din acest decret se confiscă.

—b) **Decretul Consiliului de Stat nr. 260 din 9 iulie 1982 pentru sancționarea unor fapte privind bunurile încredințate spre transport unităților socialiste.**

Constituie infracțiune, fiind aplicabile dispozițiile legii penale, următoarele fapte care, prin valoarea pagubei produse și prin condițiile în care au fost săvîrșite, erau considerate abateri pînă la data intrării în vigoare a prezentului decret:

a) sustragerea sub orice formă de bunuri încredințate spre transport căilor ferate sau altor unități socialiste de transport;

b) distrugerea sau degradarea, cu intenție, a bunurilor prevăzute la lit. a.

—c) **Decretul Consiliului de Stat nr. 339/1981 pentru modificarea și completarea Decretului Consiliului de Stat nr. 208/1976 privind evaluarea pagubelor aduse avutului obștesc prin lipsuri sau degradări de bunuri.**

Una dintre formele de apărare a avutului obștesc este și aceea de reintregire prin recuperarea pagubelor materiale de la persoanele vinovate.

Decretul nr. 208/1976 reglementează modul de evaluare a pagubelor aduse avutului obștesc prin lipsuri sau degradări de bunuri pentru care răspunderea sau obligația de restituire se stabilește potrivit Codului Muncii sau care sînt provocate prin fapte ce constituie delicte civile sau infracțiuni.

Principiul general de evaluare a daunelor este în funcție de prețul cu amănuntul. Astfel bunurile ce lipsesc și care au preț cu amănuntul legal stabilit se evaluează la acest preț, iar cînd pentru același bun există prețuri diferențiate, se ia ca bază de calcul prețul cu amănuntul aplicabil pentru unitatea socialistă păgubită.

Pentru bunurile care nu au preț cu amănuntul, dar au prețul de livrare, la acest preț se aplică coeficientul 1,05.

Dacă prețul de livrare este egal cu prețul de producție, coeficientul care se aplică este de 1,25.

Deoarece folosindu-se aceste criterii în unele cazuri nu se realizează o acoperire integrală a daunelor, prin Decretul nr. 339/1981 s-au dispus două modificări :

— Pentru bunurile constatate lipsă, care au stabilite numai preț de producție sau de livrare și care constituie sortimente în cadrul unei grupe de produse din care unele au prețuri cu amănuntul, valoarea de recuperare se va determina de către unitatea păgubită, prin corelare cu prețul cu amănuntul al sortimentului cu calitatea cea mai apropiată, ținînd seama de valorile de întrebuințare ale bunurilor respective, precum și de nivelul impozitelor pe circulația mărfurilor și al rabatului comercial, incluse în prețuri. Valoarea astfel determinată nu poate fi mai mică decît aceea rezultată din aplicarea coeficientului de 1,05 sau 1,25 după caz.

— Pentru anumite bunuri, de importanță deosebită, se stabilesc coeficienți superiori, în scopul de a fi protejate împotriva sustragerilor : coeficientul 8, pentru butelii pentru gaze lichefiate, aplicat la prețul cu amănuntul; coeficientul 5 aplicat la prețul cu amănuntul pentru grîu, porumb, secară, ovăz și orz furajer ; coeficientul 5,5 la prețul de livrare pentru orzul pentru bere.

Aceste dispoziții se aplică pentru pagubele aduse unităților socialiste de stat, cooperatiste și celorlalte organizații obștești, indiferent de calitatea persoanei care a comis fapta cauzatoare de prejudicii.

Dispozițiile acestui decret se află și pentru pagubele pînă la data intrării sale în vigoare, dacă pînă la această dată nu a fost constituit un titlu definitiv privind recuperarea pagubei.

SIMINA NET
procuror

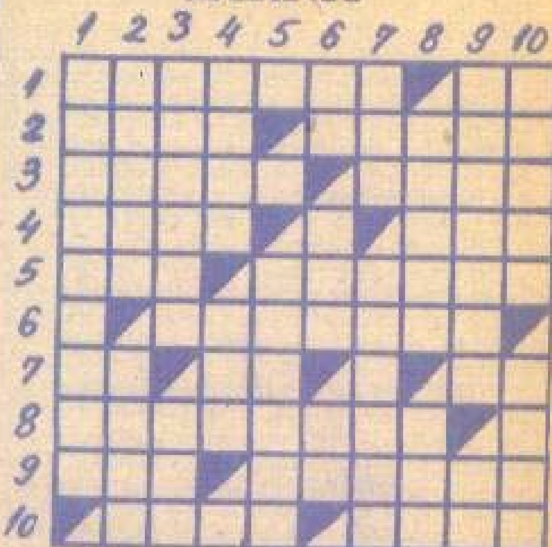
IARNA

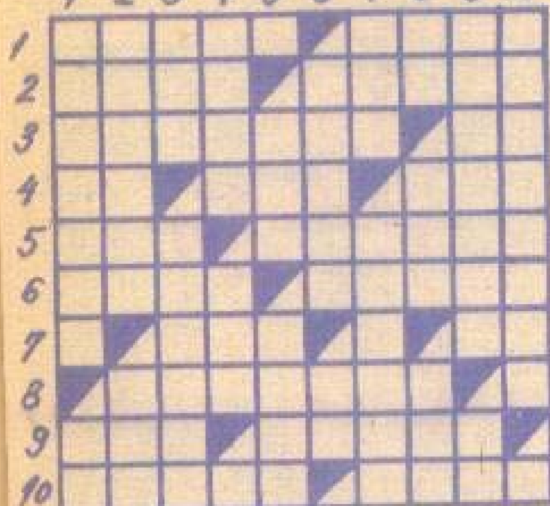
ORIZONTAL : 1) Poetă romîncă (1894—1967), autoarea cărții pentru copii „Baba Iarnă intră-n sat" — Întrebare. 2) Prozator român contemporan, autorul romanului „Iarna, departe..." — Are o sclipire rece, ca de gheață. 3) Locuitor dintr-un ținut cu ierni permanente — Visul unei nopți de iarnă. 4) Pictor român (1831—1891), autorul pînzei „Țărani cu butoaie, iarna" — Localitate în R.P. Chineză. 5) Localitate în Canada — Prietenii Albei ca Zăpada. 6) Infinitiv pe gheață. 7) Caro ! — Mică particulă de gheață — Împreună cu. 8) Alb ca zăpada. 9) Ianuarie (abr.) — Atinsă de frigul iernii. 10) A face tiv — Compozitor român (1899—1976), autorul liedului „Pastel de iarnă".

VERTICAL : 1) „...de iarnă", ciclu de lieduri de Schubert (pl.). 2) Compozitorul și interpretul francez al melodiei „Ninge" — Covorul alb al iernii. 3) Materialul din care se plămădește un om cu nasul de morcov — Oaspeții sărbătoriți ai iernilor. 4) Localitate în Spania — Iarna îl transformă în patinoar. 5) Expediate pe gheață de crosele hocheiștilor. 6) În timp ! — Începe ninsoarea ! — Nota diapazonului. 7) Revistă (abr.) — Rezistenți la cele mai puternice geruri. 8) Cine este de fapt Moș Gerilă — Asemenea (inv.). 9) Capitala Venezuelei — Stau în centru ! 10) Alergători pe ghețurile nordului — Poet român (1886—1934), autorul poeziei „Ninge".

Dicționar : TAN, TOD, IMON, TIJ.

PRINTRE ARBORI

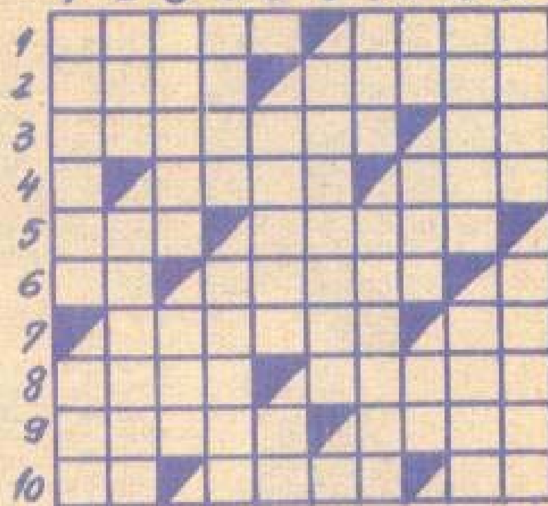

ORIZONTAL: 1) Suc lăptos secretat de unii copaci — Păduri tropicale, neinundabile, din cîmpia Amazonului. 2) Ca muma pădurii — Prozator român contemporan, autorul volumului de microschițe „O raită prin pădurea de întîmplări". 3) Inflorescență a salciei — Mai înainte! 4) Plantă textilă — „Ștejaru" din jud. Gorj — Localitate în Franța. 5) Pe automobilele din Niger — Personaj masculin din baletul „Frumoasa din pădurea adormită" de Ceaikovski. 6) Poet român (1886—1954), autorul poeziei „Era o noapte umedă și brazii se mișcau" — Dovadă scrisă (inv.). 7) Renumit aforist polonez, autorul reflecției: „Cîteodată pomii unora cresc așa de mult, încît fructele lor cad în capul vecinilor" — Nuc gol! 8) Aflat pe lîngă „arborii" corăbiilor. 9) Porțiune dintr-o pădure — Substanță care se găsește în scoarța unor copaci. 10) Locul unde ramura se îmbină cu trunchiul copacului — Altă denumire a arinului.

VERTICAL: 1) Loc deschis într-o pădure — Nota diapazonului. 2) Pădurice de arini — Clește folosit de instalatori. 3) Fluier din coajă de salcie (reg.) — Oraș din estul țării noastre unde, în anul 1925, a avut loc premiera baletului „Păunașul codrilor" de Theodor Fuchs. 4) Site răsturnate! — Arbore din familia stejarului. 5) Viitorul copac — A face uz de un citat. 6) Compozitor român contemporan, autorul piesei corale „În temeiul codrului" — Simbolul natriului. 7) Pom fructifer — Cîmpie din zona tropicală, presărată cu arbuști spinoși și cu copaci pitici. 8) Și în măr și în păr! — Copac tînăr, lung și subțire (reg.) — Fluviu european. 9) Arbore exotic, din fructele căruia se prepară o băutură răcoritoare — Simbolul nichelului. 10) Poet român (1888—1942), autorul poeziei „Peste caișii-n floare, căzu de ieri zăpadă".

Dicționar: MATE, JAS, MOX, TIT, JIP.

LA PESCUIT

ORIZONTAL: 1) Pește de baltă, din familia crapului — Folosită la conservarea peștelui. 2) Pește răpitor de apă dulce, cu spinarea verzuie — Pescar de raci. 3) Pește preparat cu sos de roșii și cu foi de dafin — Simbolul siliciului. 4) Fabulist antic grec, autorul pildei „Pescarii și peștii" — Altă denumire dată peștelui cunoscut sub numele de „zglăvoacă" (reg.). 5) Organul mirosului — Pe la genele femeilor. 6) În vale! — Vas de pescuit, cu formă alungită. 7) Pescarul cu undița — Împreună cu. 8) „Pescarul...", povestire fantastică de Vasile Voiculescu — Drug de metal cu care se sparge gheața în vederea pescuitului la copcă. 9) Se presară în apă pentru atragerea peștelui — Delicatesă pentru pești. 10) Mai marele lunilor — Pești... domoli — Nota traducătorului.

VERTICAL: 1) Odgon fixat în partea inferioară a năvodului — Nume dat tinerelor pescuitoare de perle din Marea Japoniei. 2) Plasă de pescuit — Unealtă de pescuit alcătuită dintr-un sac central și mai multe fîșii de plasă cu care se încercuiesc bancurile de pești. 3) Domnitorul pescar — Stratul de la fundul lacului, unde se ascund unii pești. 4) Zeul vegetației în Asia Mică — Vad care leagă Dunărea de lacurile din Delta Dunării, loc propice pescuitului. 5) Norișor — Bluze rustice. 7) „Pescari" din jud. Arad — Vînzători sau cultivatori de mere. 8) „...de mare", pește cu corpul foarte subțire — Localitate în Franța — Schimbul de noapte. 9) Mod de a prepara peștele — Pește mare, lipsit de solzi, cu gura prevăzută cu trei rînduri de mustăți. 10) Gîrlă de chefali, — Specie de rechin.

Dicționar: MOC, AMA, ATIS, MER, ERIC.

UNUI STUDENT MEDIOCRU

Cînd pe studii nu pui preț
Semeni cu un călăreț
Care merge-anevoios
Nici călare, nici pe jos!

CAPSULELE AUTOSIFOANELOR

La masa mea de-amfitrion
Voind cu spritul să petrec,
Mi-am cumpărat autosifon
Și am băut tot vinul... sec!

PARADOX FOTBALISTIC

Deși faptul e valabil,
Mă întreb neîncetat:
Oare, cum de-au egalat
Printr-un gol... inegalabil?!

Secvențe din... „SECVENȚA“

O prezență care nu e pleonastică

OVIDIU IULIU MOLDOVAN

— Ce cauți tu la Costinești, în plin festival al filmului, Ovidiu Iuliu Moldovan? Prezența ta mi se pare pleonastică.

— Vin la Costinești de 20 de ani și de regulă stau în Schit. Acum s-a întîmplat să coincidă venirea mea cu desfășurarea festivalului. Puteam să stau și la hotel, numai că am fost îndepărtat de excesul de amabilitate al recepționerei Luminița Andrei. Așa că urmăresc festivalul detașat, din colbul schitului.

— Ai totuși cîteva filme la care ți-ai dat obolul.

— Da, joc în „Semnul șarpelui“ și în premiera absolută „Intîlnirea“.

— Spune-ne ceva interesant, eventual senzațional pentru cititorii Secvenței. Știi la ce mă refer.

— În prima zi a festivalului, cînd marea era foarte agitată, stînd pe plaja din golf am zărit multă lume adunată acolo unde era apa mică, era vorba de un înec. O fată fusese salvată dar era atît de amețită încît n-a fost în stare să spună că sub apă se mai afla și sora ei. Nu știu ce m-a făcut să intru în apă și să caut. Am călcat literalmente peste un trup omenesc care era al tinerei Monica Pop din Satu Mare. Am aflat că stătea de aproape 4 minute în apă. Norocul a fost că după ce am scos-o s-au găsit cîțiva doctori pe plajă care au intervenit prompt. A doua zi am sărbătorit evenimentul restabilirii Monicăi cu o bere la restaurantul hotelului.

— Îți place Secvența ?

— Îmi place foarte mult ; dealtfel este singurul lucru care îmi place realmente din acest festival : are mult umor, este o foaie vie, plină de calități care poate fi citită și printre rînduri.

— Ce vei face după vacanță ?

— Un film cu Sergiu Nicolaescu, care se numește „Viraj periculos“, iar în teatru pregătesc un rol de referință din Shakespeare.

Picojul nostru printre spectatoare

CARE ESTE ACTORUL DV. PREFERAT? ȘI DE CE ?

■ **Mariana Vasile — București** : George Mihăiță, că dă autografe și pe etichete umede de Radeberger.

■ **Violla Grosu — Bacău**: Anthony Perkins, că seamănă cu Florin Zamfirescu.

■ **Luca Iuliana — Cluj-Napoca** : Sergiu Nicolaescu îmi place și ca om și ca actor ; mi-ar fi plăcut și chiar dacă n-ar fi cine e.

■ **Monica Pop — Satu Mare** : Ovidiu Iuliu Moldovan, pentru că m-a salvat de la înec.

■ **Mirela Vasiu — București** : Florin Piersic, fiindcă e însurat cu Ana Szeles.

■ **Anca Ioan — Arad** : Dichiseanu, că era așa de frumos pe vremea lui Burebista.

■ **Sanda Burlan — Constanța** : Jean Constantin, că e inteligent.

PROPUNERI DEFINITIVE PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA RADICALĂ A FILMULUI ROMÂNESC

1. Să plouă mereu pentru a alunga îndrăgostiții din parcuri spre cinematograf.

2. Sălile de cinematograf să fie transformate în dormitoare din motivul care decurge de la punctul 1.

3. Să se facă muncă patriotică numai în sălile de cinematograf (un milion brigadieri spectatori pe an).

4. Scenariile să fie rupte de viață și apoi filmate, nu cum se face acum, cînd întîi se filmează și apoi se rup de viață.

5. In toate filmele noastre să joace o singură interpretă : Ioana Pavelescu, în felul acesta îi vom atrage pe toți regizorii.

6. Toate scenariile să fie comandate și să aibă o singură temă : „Vlad Țepeș". Pentru a nu-i plictisi pe spectatori se propune ca întreaga producție națională să fie eșalonată pe următoarele subteme : nașterea lui Vlad Țepeș, la Bacău într-o mahala (primele trei filme), tragerea lui Vlad Țepeș în țeapă (următoarele 3 filme, ceea ce va determina și apariția următoarelor trei), Vlad Țepeș trage în țeapă (pînă la 10 filme, tema fiind dureroasă), umanismul lui Vlad Țepeș (film documentar), Vlad Țepeș și alimentația rațională (două filme), Vlad Țepeș și sportul (un film, comentariul Eugen Mandric și Cristian Țopescu), Vlad Țepeș, redactor la secția Sport a „Scînteii tineretului" (film de actualitate), de la Burebista la Vlad Țepeș, (restul filmelor, pînă la 30, regia Gheorghe Vitanidis.).

7. In cazul în care toate aceste măsuri se dovedesc ineficiente, propunem Centralei „România film" să devină o anexă a clubului Unirea Tomnatic.

8. Dacă nici această măsură nu se dovedește eficientă, propunem desființarea clubului Unirea Tomnatic (II).

9. Dacă nici așa nu ține, numai Intreprinderea Aversa mai poate salva ceva.

Carmen Galin

DECLARAȚIE ASUPRA STĂRII DE URGENȚĂ

Mi-era tare dor de Costinești, și nu mă jenez să spun că e singurul nostru festival și asta trebuie spus de o mie de ori pînă toată lumea ține minte. Eu am mîine o zi de filmare și am fugit ca să ajung aici, să văd cum filmul are ca partener de dialog tineretul. Cineaștilor le tremură sufletul să vadă dacă vor fi prezenți sau nu la festival. La filmele lui Dan Pița (membru al familiei — nota redacției) am mai mari emoții decît pentru mine, chiar dacă nu joc în concurs. Toți pe care i-a ales sînt cu mult mai buni decît ce-aș fi putut face eu. Vara asta am o singură zi de concediu și-am venit aici cu speranța la un premiu și-am descoperit fetele în pantaloni scurți. Păcat că la acest festival n-a fost invitat de onoare poetul Nichita Stănescu. El și fetele în pantaloni scurți impun neapărat o stare de urgență în acest festival din care visez să plecăm cu un premiu.

Interviu înainte de vreme

25 000 DE EXPLOZII

Dodu Bălășoiu va fi scenograful primului nostru film rock numit cît se poate de serios „Concert pentru cimpoi cu patru ciucuri".

Nu, nu este nici o confuzie. Dodu Bălășoiu este unul și același cu scenograful filmelor „Pentru patrie" și „Trandafirul galben". De la el am aflat că :

1. La filmul „Pentru patrie" s-au folosit :

— 6 000 de costume militare

— 2 000 de soldați

— 500 de cai

— 300 de cascadori

— 200 de actori

— 25 000 de explozii

Ce a făcut Dodu Bălășoiu timp de 5 luni cît au durat filmările ?

— a. Nu a intrat nici o zi în mare deși dormea la Mamaia, făcînd naveta la Cricea.

b. A slăbit 9 kg.

c. După cîteva luni de filmare nu mai putea

dormi pentru că îi lipseau cele 25 000 de explozii cu care deja se obișnuise.

d. Într-un cuvînt, a muncit.

Știați că... ?

2. „Trandafirul galben" (a cărui acțiune se petrece vara) a fost filmat iarna la temperaturi variind între —5 și —25 grade Celsius.

— Cel mai dificil moment al filmării a fost procurarea de trandafiri galbeni. (Bine că nu au intitulat filmul: „Căpșuna albastră").

— Cel mai galben din tot filmul a fost regizorul Doru Năstase (de furios, evident).

— În timpul filmărilor au răcit sub diferite forme: 14 actori și 73 personal TESA.

3. Nici un scenograf nu a fost invitat la festival (? !).

Mulți chemați,

puțini intervievați

MI S-AU SPART CAUCIUCURILE

cu Mircea Diaconu

— Mare hoțoman mai ești. Nici n-a început festivalul și l-am și auzit pe un becher zicînd că tu ești bun de premiul de interpretare bărbătească.

— Ei, na. Îți dai seama, într-un film fac pe activistul de pe vremuri, și n-o să mă placă nimeni. În plus acolo decide și juriul și trebuie să fie niște oameni pricepuți.

— ...(îi citesc componența juriului).

— Îi știu pe toți. Mai mult de trei sferturi din ei nu mi-ar da o caisă.

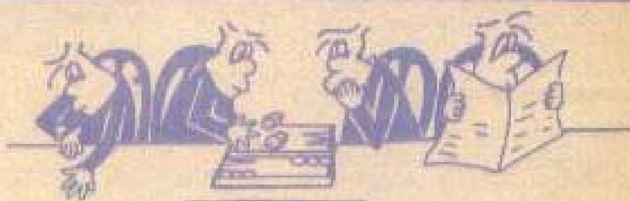
— Noi te avem în vedere oricum pentru premiile Secvenței. Măcar să vii pînă acolo și ajunge. Dar vii sau nu ?

— Dacă luni am filmare cu Veroiu la filmul „Sfîrșitul nopții" atunci nu vin. Dacă vin de sîmbătă înseamnă că luni n-am filmare.

— Și ce mai faci, tot cu tărăboanța aia de mașină care îngrozește centrul Bucureștilor ?

— Tot, da' m-au lăsat cauciucurile, tocmai acum cînd vreau să plec la soacră-mea la Bacău.

— Păi n-ai filmare ?

— Dacă mîine sînt la Bacău înseamnă că luni n-am filmare. Dacă mi se sparge un cauciuc la Mărășești înseamnă că m-am ars. Este?

— Este. Eu te știu un actor și-un scriitor cu umor. Care-i cea mai bună glumă pe care ai auzit-o în vara asta ?

— Aia că iau eu premiul.

— Bine, bine, dar să știi că eu o povestesc pă aia cum ai încercat să te uiți cu chibritul în rezervor ca să vezi dacă ai benzină. Și ca un mare actor ce ești ai mimat perfect reacția celui care a avut benzină.

Sabin Bălașa se plînge

CÎND N-AM ȚIGĂRI ÎMI PIERE TOT UMORUL

— Mă întreb și vă întreb cum trebuie să se simtă un pictor care bate toate recordurile de popularitate ?

— În orice sat, fie satul București, fie satul în care m-am născut eu (Dobriceni-Olt), există două personaje de mare popularitate : unul e înțeleptul satului, pe care-l cunosc zece sate și altul este idiotul satului, pe care-l cunosc douăzeci de sate. Dacă eu bat recordul de popularitate, trageți dumneavoastră concluzia... Singura mea consolare e că există în alte domenii popularități și mai mari...

— V-ați gîndit vreodată cam cîte tablouri ați comis ?

— Habar n-am. M-am trezit pictînd. Cînd eram mic mă întrebau toți ce vreau să mă fac și eu spuneam că actor, și asta pentru că pictura nu mi s-a părut vreodată o meserie ci o trăire.

— Aveți umor ?

— În viață da. În pictură nu. Arghezi spunea „Destinul e grav în pensula marelui zugrav".

— Cînd ai nevoie în viață, mai mult și mai mult de umor ?

— Să mă mai gîndesc... Uite mie, cînd n-am țigări, îmi piere tot umorul...

ÎN DOUĂ ORE MI-AM FĂCUT TOATĂ FACULTATEA DE REGIE

Sergiu Nicolaescu își povestește „Copilăria" cinematografică

— Cînd am intrat în cinematografie am intrat ca inginer la studioul Sahia. Aveam 24 de ani și veneam din uzină. Lucrasem la I.O.R. București ca inginer mecanic. Aveam și eu un hobby : scufundările sub apă. De aici mi-a venit ideea să filmez subacvatic. Am construit niște aparate speciale de filmat la adîncime și aparatură de scufundare pentru scafandri. Așa am coborît sub apă chiar aici la Costinești, la stînci. Din pasiunea asta am făcut primul meu film, de fapt o colaborare cu regizorul Virgil Calotescu. Am semnat împreună scenariul iar eu am făcut și imaginea. Virgil Calotescu tocmai pleca în străinătate și mi-a spus, Sergiule, dragă, filmezi singur și în două ore mi-am făcut toată facultatea de regie. Filmul se numea „Scoicile n-au vorbit niciodată" și singur, absolut singur, propriul meu șofer pe un autocamion, am făcut unul din cele mai ieftine filme ale perioadei și unul din primele filme din lume în care erau filmări subacvatice. Era prin anul 1957—1958 și altceva nu-mi mai aduc aminte.

NU RĂSPUND LA PROVOCĂRI, DAR MERGE

cu Luiza Ciolac

— Luiza Ciolac, de ce ai găsit nimerit să citești comentariul filmului tău „Stop cadru pentru eternitate" ?

— Unii mi-au zis că e foarte bine, alții au zis că de ce vocea mea.

— De ce vocea ta ? Vocea ta nu displace, dar de ce vocea ta interpretînd așa cum ar fi trebuit să o facă o actriță ?

— Actrița nu a mai putut veni... Nu, nu sînt crainic, n-am predilecție pentru crainicie, dar e un film pe care l-am făcut din tot sufletul. Și asta m-a determinat să citesc eu însumi comentariul scris de mine împreună cu o excelentă colaboratoare, încă din anii studenției, Oltea Munteanu.

— Nu ți se pare că filmul tău are mai multe finaluri ?

— Ți s-a părut ? Nu știu, nu cred, am să mă mai gîndesc.

— După „Mocănița" ai mai lucrat ceva ?

— Am făcut mai multe filme. Interesante, dintre ele, mi se par numai două filme științifice : o incursiune în corpul omenesc. O colaborare cu doctorul Ioan Pușcaș din Șimleu Silvaniei (cel care vindecă ulcerul fără operație).

— Mi-ai putea vorbi despre ambiția ta regizorală în Stop-cadru pentru eternitate ?

— Cred că vizavi de un asemenea subiect și un asemenea film nu este nevoie de o ambiție regizorală...

— !

— Luiza, hai să revedem nostalgiile de altădată.

— Hai.

— Deci, ce ți-a plăcut mai mult și mai mult la ediția de anul trecut a festivalului ?

— Se dormea puțin, se muncea mult, un public extraordinar, sfredelitor chiar și... o vedetă a festivalului — SECVENȚA. Ți-amintești cum era smulsă din mîini ? ! Dac-aș fi avut peliculă și aparat zău că aș fi făcut un scurt-metraj despre „Secvența" și iubitorii ei.

— Timpul nu e trecut. Ai putea să faci acum lucrul ăsta.

— Am un răspuns de anul trecut din „Secvența" : Nu răspund la provocări. Merge ?

— Nu răspund la provocări, dar merge...

JURIUL ARE POSIBILITATEA SĂ-ŞI VALORIFICE TALENTUL

● Tudor Rebengiuc, întrebat de ce-i place la Costineşti, a răspuns :

— Pentru că marea e în curtea taberei.

● Cel mai emoţionant moment al filmului „Semnul şarpelui" a fost acela în care Ovidiu Iuliu Moldovan a descălecat, a mîngîiat o bivoliţă şi a urcat din nou pe cal. La discuţiile de pe plajă, a doua zi, Ovidiu Iuliu Moldovan n-a mai descălecat. A răspuns la întrebări, de sus.

● Mihăiţă Vişan, întrebat, după ce-şi recunoaşte tatăl între atîtea vedete a răspuns : după voce. Dar cînd tace ? După negul de pe nas.

● Ioana Pavelescu poartă pe frunte o sfoară spre a nu fi confundată cu Laurenţiu Profeta.

● Felicia Cernăianu a fost întrebată dacă nu cumva filmul ei e autobiografic. Dacă nu, atunci cine a tuns-o ?

● Filmul „Tema 13, bătrineţe" n-a fost selecţionat în concurs deoarece cifra 13 oricum i-ar purta ghinion lui Cornel Diaconu, autorul filmului.

● Celui care oferă colecţia anului trecut a ziarului „Secvenţa" pentru un singur exemplar din numărul patru al actualei ediţii îi răspundem cu părere de rău că nu se mai poate. În schimb comunicăm o veste îmbucurătoare şi anume că pentru „Secvenţa 1983" se pot face de pe acum, la toţi factorii poştali, abonamente săptăminale, bilunare şi semestriale.

● Filmul lui Iosif Demian „O lacrimă de fată" a fost selecţionat pentru faza finală a Festivalului de romanţe „Crizantema de aur" ce se va desfăşura în toamnă la Tîrgovişte. Să-i urăm succes !

● În zorii zilei de duminică, la Costineşti, un grup vesel condus de Mircea Diaconu şi Florin Zamfirescu au deschis „Serbările mării". Au asistat cîteva mii de spectatori, înşiraţi de-a lungul digului din portul Mangalia.

Selecţie realizată de
GABRIEL G. FLOREA

Cronica noutăţilor... imposibile

● Prezent la Bucureşti nu atît pentru a urmări jocul România—Suedia, cît mai ales pentru a împărtăşi din experienţa sa antrenorilor noştri, celebrul tehnician italian Enzo Bearzot a avut o lungă întrevedere cu celebrul Constantin Teaşcă, la capătul căreia părţile şi-au exprimat deplinul acord în privinţa necesităţii unei colaborări Lucescu-Dinu. Dealtfel, la un pahar de Rufino de Pietroasele, Bearzot şi Teaşcă au regretat sincer că nu sînt animaţi de aceleaşi vechi relaţii de prietenie ca amintiţii doi oameni de fotbal ● Cotidianul de mare tiraj „Sportul" amînă pentru săptămîna viitoare o masă rotundă pe tema: „Ce are C.N.E.F.S.-ul cu noi?", în care va dezbate toate anchetele critice la adresa sportului, pe care şi le-a propus, dar pe care nu le-a realizat încă ● Federaţia de tir anunţă trimiterea secretarului său responsabil la un curs de reciclare, pentru a-l ajuta să-şi reamintească de existenţa tuturor probelor existente în programul Jocurilor Olimpice. Aceasta pentru că, preocupat în exclusivitate de activitatea susţinută a probei de mistreţ alergător, fostul biatlonist a tras tirul la vale, ca pe schiuri! ● Proaspăt întors de la „El Mundialul" spaniol, excelentul publicist sportiv Ioan Chirilă va oferi iubitorilor fotbalului un nou volum, al cărui titlu provizoriu este „El Rainea" ● Asociaţia vînătorilor şi pescarilor sportivi „Sitarul", din Bucureşti, îşi anunţă pe această cale membrii că, în balta Găneasa II (vecină cu Găneasa III) se prinde tot atîta peşte ca şi în cealaltă, cu condiţia ca pescarii să cuteze să se aşeze pe mal, în preajma blajinelor jivine de rasă ciobănesc-german, ţinute în lanţ şi hrănite cu şroţ de vajnicul paznic al bălţii ● Centrul de medicină sportivă ne anunţă că vaccinează zilnic pe oricine pleacă în America de Sud, cu excepţia sportivilor de performanţă, care trebuie feriţi de înţepături. Pentru ei, Centrul a patentat un vaccin sub formă de drageu, care se poate lua pe cale bucală, cu apă de la robinet. Ca fapt divers, amintim că înotătoarea noastră Carmen Bunaciu mănîncă drageuri cu o poftă nemaipomenită! ● Începînd din ianuarie '83, Televiziunea va îmbogăţi substanţial numărul transmisiilor sportive directe, de la competiţiile de larg interes, interne şi internaţionale, eliberată fiind de teama că reputatul comentator Cristian Ţopescu poate contracta o... laringită! ● Departamentul de specialitate din Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului promite că, la exact doi ani de la promisiunea anterioară, va lansa noul regulament de funcţionare a cluburilor sportive şcolare. Pînă la data apariţiei acestuia şi după aceea, rămîne valabil vechiul regulament! ● Într-o scrisoare închisă trimisă la redacţie, cei 4 antrenori emeriţi ai lotului naţional de canotaj feminin — Victor Mociani, Maria Drăghici, Ioan Boicu şi Gheorghe Gheorghiu — ne-au rugat să intervenim pe lîngă conducerea C.N.E.F.S. pentru a le permite să mai activeze şi în cluburi, din dorinţa de a împărtăşi din experienţa lor şi tinerilor antrenori din secţii. Gîndindu-ne la viitorul canotajului românesc, facem cuvenita intervenţie, cu menţiunea suplimentară că respectivii antrenori emeriţi or fi şi foarte obosiţi după atîtea călătorii prin lume!... ● Odată cu consumarea Campionatelor europene de atletism, Anişoara Cuşmir s-a decis să se pregătească permanent împreună cu recordmana mondială Vali Ionescu, din dorinţa de a-i oferi antrenorului ei posibilitatea de a cunoaşte metodele de lucru promovate de antrenorul Mihai Zaharia. Federaţia e de acord, ca de obicei, cu tot ce propune şi solicită Anişoara Cuşmir! ● Federaţia de baschet contramandează pe această cale hotărîrea potrivit căreia toate echipele de divizia A au obligaţia să alinieze în teren cîte 3 jucători de minimum 2 metri. Conform noilor măsuri, obligaţia este ca în teren să fie numai jucători de 2 metri şi mai mari, acesta fiind singurul drum care poate face din baschetul nostru un sport... la înălţime! ● Sectorul propagandă din C.N.E.F.S. îşi invită foştii colaboratori să participe din nou la elaborarea unor materiale de popularizare a sportului şi a sportivilor români, fondurile rezultate din distribuirea acestora fiind destinate redeschiderii unui Muzeu al sportului. În muzeu vor fi prezentate, pe lîngă preţioase medalii, cupe şi diplome, figurile de ceară ale comisiei de evaluare a manuscriselor, afişelor şi pliantelor.

AL. HORIA

UMOR STRĂIN

— Cum de aveţi nişte piramide atît de mari?, l-a întrebat într-o zi suveranul unui stat pe ambasadorul Egiptului.

— E foarte simplu — a răspuns acesta. Le udăm în fiecare zi.

— Ascultă, Donovan, zise clientul intrînd dis-de-dimineaţă în bar. Seara trecută nu a fost cumva pe la tine prietenul meu, Jim Foster?

— Ba da, domnule.

— Şi... am fost şi eu cu el?

Alimentația rațională a adolescenților

Adolescența reprezintă o perioadă fiziologică, cu particularități deosebite, legate de profunde transformări biologice. În această perioadă se produce dezvoltarea rapidă fizică, neuroendocrină și intelectuală. În acest context, alimentația trebuie să fie adecvată nevoilor fiziologice, respectiv asigurării rației de întreținere, rației necesare efortului fizic și intelectual, ca și celei pentru creștere și dezvoltare.

Nevoile energetice globale sint, în medie, de 55—60 calorii/kilogram corp greutate ideală la băieți și de 50—55 calorii la fete. În funcție de temperatura medie anuală, un raport F.A.O. a prezentat unele cifre orientative:

Temperatura medie anuală (grade C)	Nr. calorii zilnice Băieți	Fete
0°	3 600	3 250
5°	3 500	3 150
10°	3 200	2 850
15°	3 100	2 750

Greutatea ideală se poate calcula după formula: 50+0,75×(înălțimea în cm. — 150) pentru băieți. Pentru fete, rezultatul obținut se înmulțește cu 0,9.

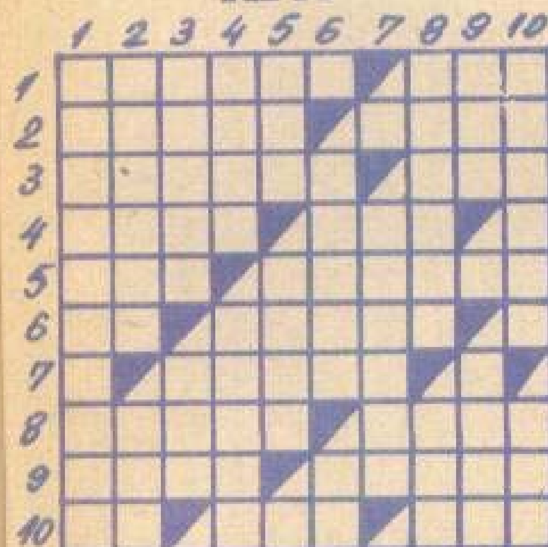
Din totalul caloric zilnic, proteinele trebuie să reprezinte aproximativ 13 la sută. Cel puțin 55—60 la sută dintre acestea vor fi proteine animale cu valoare biologică mare. Astfel, o cantitate de 180—200 grame carne, pește sau derivate, de 400 grame lapte, 30—40 grame brînzeturi și de 40—50 grame ouă pe zi poate asigura acest deziderat. Restul cantității de proteine se va acoperi din alimentele de origine vegetală.

Grăsimile sint recomandabile să asigure în jur de 32 la sută dn aportul caloric total. Ca și la proteine 55—60 la sută din grăsimi trebuie să fie de origină animală. Restul de circa 55 la sută din calorii revin glucidelor. Nutriționistul recomandă ca acestea să provină în special din legume, fructe, produse cerealiere și numai 14—15 la sută din zahăr și produse zaharoase.

Prezentăm în continuare rațiile recomandate:

Grupa de alimente	Cantitatea în grame pe zi
Lactate:	
Lapte	400
Brînză	40
Carne și derivate:	
Carne	140
Preparate de carne	15
Ouă:	50
Legume și fructe:	
Cartofi	310
Alte legume	300
Leguminoase	20
Fructe	350
Produse cerealiere:	
Pîine	400
Paste făinoase	50
Grăsimi:	
Unt	30
Ulei, margarină	50
Zahăr și produse zaharoase	70

APĂ

ORIZONTAL: 1) Încasau taxa de trecere peste poduri (inv.) — Parte de uscat, care înaintează în mare. 2) Vînzătorii de apă, de odinioară — Autorul melodiei „Orașul de la Dunăre". 3) Canal interoceanic, între cele două Americi — Albastrul mării răsfrînt în înălțimi. 4) Fluviu în U.R.S.S. — La marginea apei. 5) Personificare a soarelui în mitologia egipteană — Frînghii marinărești. 6) Caiet — Faptul de a ploua mărunt. 7) Pește asemănător cu un șarpe. 8) Stropită cu apă — Pictor român, autorul pînzei „Portul Constanța". 9) Lacul de la poalele muntelui Ghilcoș — Insule de corali în mările calde. 10) Plantă textilă — Pe fundul bălții — Născut de mișcarea mării.

VERTICAL: 1) Locuri din bălți, acoperite cu papură. 2) Ars cu... apă — Fluviu în U.R.S.S. 3) Fata pe care Zeus a cucerit-o preschimbîndu-se în ploaie de aur — Ceașcă de cafea. 4) Mare în U.R.S.S. — Material de construcții, care oprește infiltrarea apei în locuințe. 5) Rîu în R.F. Germania — Partea din spate a unei nave. 6) Funia cu care se leagă o corabie la mal — Apele ! 7) Punctul terminus al unei odisei acvatice legendare. 8) Ca bronzul atins de umezeală — Lila. 9) Fluvii, mări, oceane — Încăpere situată la fundul unei nave. 10) Sub mezanin — Fluviu african.

Dicționar: RIE, RIM.

Important este ca repartiţia acestor alimente să se facă la 4 mese, din care circa 20 la sută din calorii să fie consumate la masa de dimineaţă, 10 la sută la gustarea de la ora 10—11, 45 la sută la masa de prînz şi 25 la sută la masa de seară. Considerăm că trebuie subliniat rolul mesei de dimineaţă, care trebuie alcătuită din lapte, brînză, ouă, pîine şi nu numai dintr-un ceai sau cafea cum se obişnuieşte adesea, deoarece urmează imediat perioada din zi în care sînt necesare tocmai substanţele alimentare cu rol plastic, funcţional şi energetic.

O atenţie deosebită trebuie acordată adolescentelor gravide şi care alăptează, deoarece în această situaţie raţia trebuie suplimentată caloric cu 10 la sută în prima jumătate a sarcinii, cu 20 la sută în cea de a doua parte şi cu 25 la sută în perioada de alăptare, faţă de raţia obişnuită.

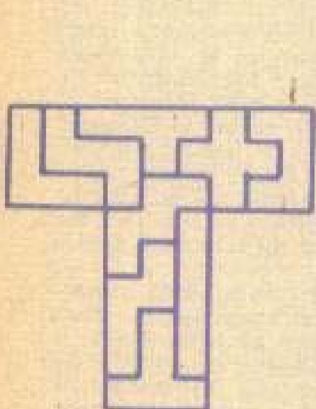
Alimentaţia adolescenţilor trebuie privită cu toată seriozitatea de familie sau educatori deoarece practica noastră a arătat de multe ori aspecte negative. Am putea cita tendinţa pentru mesele frugale, rapide, constînd din sandvişuri, conserve, fripturi, alimente picante, cel mai adesea consumate la ore neregulate, curele de slăbire nejustificate şi incorecte, neglijarea mesei de dimineaţă, chipurile „din motive de timp", abuzul de cafea şi băuturi alcoolice în locul alimentaţiei.

Consecinţele unei alimentaţii neraţionale în această perioadă a adolescenţei se văd destul de rapid. Este vorba de boli cronice degenerative (dislipemii, diabet zaharat, ateroscleroză precoce), de boli digestive (ulcer gastro-duodenal, colite, colecistite), de boli neuropsihice (nevroze, psihoze), de boli stomatologice (carii dentare, paradontoze). Asupra acestui aspect atît cercetătorii români, cît şi cei din alte ţări au ridicat un semnal de alarmă. Medicina modernă tinde să fie predominant profilactică, adică orientată spre prevenirea bolilor şi nu pentru tratarea acestora după ce s-au instalat. Aşa se face că în urmă cu 30 de ani infarctul miocardic se întîlnea după vîrsta de 45 de ani, iar astăzi a devenit frecvent în jurul vîrstei de 30 de ani şi chiar la indivizi şi mai tineri. Experienţa Centrului de nutriţie şi boli metabolice din Bucureşti a arătat că numai prin tratament dietetic se pot normaliza peste 65 la sută dintre dislipemii, adică acele tulburări ale grăsimilor sanguine care pot genera afecţiuni grave (infarct miocardic, accidente vasculare cerebrale, arterite ale membrelor inferioare, pancreatite acute, gută, diabet zaharat). Avînd în vedere contribuţia alimentaţiei neraţionale în apariţia acestora se consideră că prevenirea începe de fapt de la vîrsta adolescenţei.

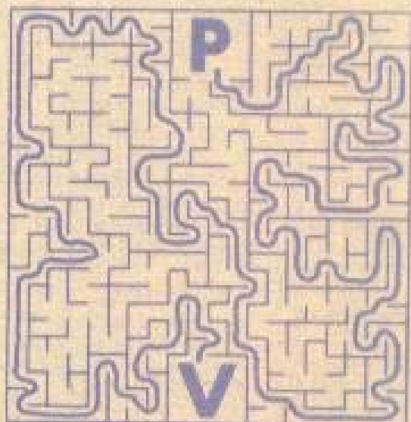
Nu trebuie uitate nici regulile igienice legate de mîncat. Pornind de la spălatul pe mîini înainte de mese, de la mesele luate în condiţii de linişte, cu mestecat atent, fără citit sau vizionare a programelor la televizor, pînă la spălatul dinţilor după mese, mese — repetăm — la ore regulate — cu toate că par bine cunoscute — nu se prea respectă la această vîrstă. Obiceiurile alimentare şi igienice corecte căpătate la vîrsta adolescenţei reprezintă o certitudine pentru o viaţă sănătoasă mai tîrziu, pentru vigoare şi putere de muncă în scopul unei prezenţe active la dezvoltarea patriei noastre socialiste.

DR. JUSTIN STĂNESCU
medic specialist,
Clinica de nutriţie şi boli metabolice,
Spitalul „Dr. I. Cantacuzino",
Bucureşti

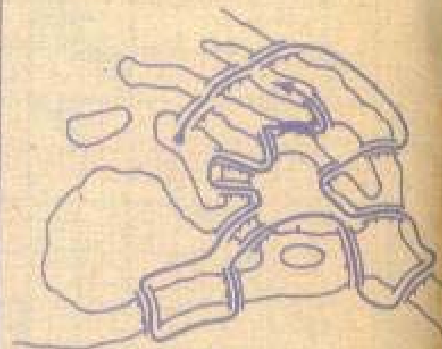
RĂSPUNSURI:

A – 9 figuri – un T

B – Un mesaj

C – 17 poduri – o trecere

Prezentarea grafică : **Gabriel FLOREA** Tehnoredactor : **Dumitru DAMIAN**

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

ALMANAH

SCÎNTEIA TINERETULUI

1983

Lei 18